Maccaronea

OPVS
MERLINI COCAII
POETAE MANTVANI
Macaronicorum,

Totum in pristinā formam per me Magistrum Acquarium Lodolam optime redactum, in his infra notatis titulis diuisum.

ZANITONELLA, Quæ de amore Tonelli erga Zannam tractat. Quæ constat ex tredecim Sonolegijs, septem Ecclogis, & una Strambottolegia.

PHANTASIAE Macaronicon, diuisum in vigintiquinque Macaronicis, tractans de gestis magnanimi, & prudentissimi Baldi.

MOSCHAEAE Facetus liber in tribus partibus diuisus, & tractans de cruento certamine Muscarum & Formicarum.

LIBELLVS Epistolarum, & Epigrammatum, ad varias personas directarum.

Venetijs, apud Beuilacquam. 1564.

HEXASTICON *Ioannis Baricocolæ.*

Merdiloqui putrido Scardaffi ſtercore nuper
Omnibus in bandis imboazata fui.
Me tamen Acquarij lodolæ ſguratio lauit,
Sum quoque ſauono facta galãta ſuo.
Ergo me populi comprantes ſoluite burſas,
Si quis auaritia non emit, ille miſer.

EPISTOLIVM COLERICVM MAGISTRI ACQVARII AD SCARDAFFVM ZARATANVM,

Merlini Poematis corruptorem.

LAVDABILIS & *obseruabilis apud antiquos usanza fuit, ut in suarum frontibus epistolarum, aliquam salutationem percupiant & ascribant recipienti eas condignã. Quàm igitur salutem ut huiusmodi mantineamus costumamentum tibi sbudellatissime Scardaffe conuenientem mãdabimus? An dei gratiã meminime, quia Christum Sanctamq; Mariam renegasti, an corporis bonam ualitudinem? absit, es etenim (ut diu sbaiafasti) consumatissimus* Herbolattus, & *Auicennam, Hippocratem, Galienum, Mesuen totum auantaris imprendisse, & ideo de sanitate conseruanda non ullum tibi habes mancamentum. nam (teste* Plotino) *male guaribit alios, qui sibi medemo infirmanti dare soccorsum nequit. Verum tibi congruum illud disticon inueni.*

Deus tibi si caderet quoties fers ore bosiam.
Iam tua non posset pane ganassa frui.

An tibi richezzam denariosq; desiderem? ad propostum, nequaquam. Te *nanq; per botegas toga brocata decorum, colana torquatum, supra* Mullettam *caualcantem sepe sguaitamus obseruamusq;, non tibi,* Mullettaq; *tuæ polimenta desunt, non staffiles recamati, millibus &*

ſtringulis ornati. Qua propter richiſſimum te arbitramur. O ſi teipſum conſiderares, quam bellum nobis de te ſpectaculum prabes, quū paſſu portantino tich tach pedibus ſonātibus hinc inde per Vrbem curſitas. An tibi filios optabimus, nec ita, quando quidem caſtratus es, nam dum in arte caſtratoria te peritum iactabas, quendā ſoldatū lergnā patientem eunichizare preſumpſiſti credēs (ut vſaris) aliquem diteſticulare Porcellum, illi miſerulo genitalia ſimul & animā cauaſti Porro ſoldati cetcri nō pocū tua pro imperitia ſdegnati, te naſcōditer digliarūt ligarūtq;, ac ſine tātis tenais, ferriſq; affogatis, tibi caſtronato baricocolos extirparūt, fadigāq; filios generandi penitus abſtuderunt. Hinc tibi ſupra pilaſtrum quendā carmen attacatū fuit, creditum poeta Gody.

Legis adimpletor meritat Scardaffus honorē.
Vult oculū pro oculo, pro pede vultq; pedē.
Sic dum teſticulos morienti taiat ab vno.
Milite, teſticulos prabet & ipſe ſuos.

Ringratiandus tamen eſt magiſter Zucconus pitiſſimus caſtrator, qui rogatus, niſi tradidiſſet aiuttum, tiraſſes merito ſurſum (vt aiunt) calzas. Ergo nec huiuſmodi ſalutatio conuenit, homini docto, ricco, caſtratoq;. Tanta deniq; fantaſticatiōe cerebrū grataui, quod pulchra, quod ſufficiens, quod omni laude digniſſima per me ſalus retrouata eſt. Accipe igitur frater mi Scardaffe, mi frater dico, quē ſuper furcas tam filialiter & uoluntariter appicatū viderem et crocitantes cornachias effoſſis oculis nutrientem. Mi deniq; frater, cui cancarorū quattuor Galeas de ſidero, cui quantas per contadinorū copias ſentimus nominare giandussas, angonias, codeſellas

desideramus in corpore, talibus namq; gratijs (sunt.n.gratiæ gratis datæ)pfectior, et pratica tior Herbolattus euaderes.Sint itaq; tua salus infrascripta mala,quæ Merlinus noster in quar tadecima Macaronice loquens de Saturno ait. capitis dolor,Hydropisia.

Mazzuccus,lancum carbones,morbida pestis,
Angonaia,malum costæ,quartanaq; febris,
Flegma,tumor uētris,vermes, colliciq; dolores,
Petra uesigarum,cancar,gianduſſa, bognones,
Franzosus,ferſæ, cagasanguis,Rogna,varolæ.
Defectus cerebri,rabiesq; frenetica,clauus,
Stizza canina,dolor dentorum, Scrofa,Puide,
Goltones postema,tumor uel lergna uocatur
Testiculi,brofolæ,tegnosaq;,codega,lepra,
Schelentia.gulæ sicitas,tum pectoris Asma,
Sanctiq; Antonij morbus,morena,podagra,
Tisica febris,Mugancæ,tardæq; pedanæ.

Hæc itaq; Saturni familia tua sit salus mi dile cte Scardaffe,quia iuxta meritū,dandū est pre cium,nec tantum hæc eadem in tuo corpore desi deramus.Verū tū in famiglia & parētela tua, tū in amicis benefactoribus et tibi benefacturis appeto, quis nō ista fideli percuperet familiari? Vt autē sis felicior, hæc irremediabilia fore ve limus,et in his voluptatibus te nestoreos agere dies diui concedant. Vin scire quod tuum bene ficiū erga me sic bene tibi desiderare cōmouit? arrige aures bricone. Diuinū quippe volumen Merlini Cocaij mihi furtim surripuisti, Mox omni latrina merdolatius imboazzāter ad lucē venire fecisti. Audiat Terra,Cœlum,Mare,Plu toq; causam falsificationis eiusdē uoluminis præ clari & subtiliter uniuersis tuæ sceleraginis re bus fantasticatis, iratus æteris arbiter te sūmo

de troni solio fulmine deuoret. Scelerate, proterue, Ribalde, Ladro, sacrilegijs plenißime, Venisti iam pridem ad me nescio quibus lusenghis petere ueniam, ne te amplius per expressum Zaratanum, subdolum, falsum, ribaldonem, manifestarem. Quando quidem quotidie sentiebam te super bancos & pulpitos predicare & xarataniҳare, ubi uendebas bissolos, impiastros, cerottos, de stercore canis compositos, probans esse optimum ad expellendam rognam Cerottum. Auantabas quando etiam te sanare absq; bragherio rotturas, cauare dentes, fecundare mulieres, purgare oculorum pannos & catharates, extirpare petras, & omnia hæc absq; dolore faciebas, immo facere dicebas, quosdam componebas siroppos, pilulas, unguentos, confectos, quos falso appellabas Dragantes, Dyaquironem, elefanginas, crocias, aureas, sine quibus & cetera. His ego tuis ribaldarijs motus, per quas non modicas acquirebas pecunias & homines perimebas non tuli, imo te per strionem publicassem, ni subito uenisses ad ueniam. Ego benignus ceßi, mox humiliter nostris in penetralibus accepi, ubi nostras lucubrationes aliquantillas ostendi. Tu tamen fraudolenter me inaduertente poema præclarißimi poetæ Merlini Cocaij Macaronicum robasti, corrupisti, falsificasti, & multa nō sua interposuisti, & plures libros surripuisti, quos tibi tribuere uolebas Manigolde, Furcifer, malignißime. Esset enim sacrificium non modicum deogratum te scortegare, homo peßime, non homo, sed bestia, diabolazze: præterea sic imboazzatum, castratum, totum ab illo mutatum stampare fecisti, Quid promerebat Vates inclitus sic a te niciari?

uiciari? Vtiq; causa uindicandi te, quoniam tuas insectabar malignitates? Simulator pessime, quem de Ganelonis maganzesi natum iudico, & quem patefacturus sum per Barrum, per ladrum, per Rofianazzum. Vade in malam crucem, & quantum Ouidius naso desiderat in ibin multiplicatum millies in te nunquam deficiens ueniat.

EIVSDEM MAGISTRI Acquarij Lodole, ad Illustrem Dominum Pasarinum Scarduarũ comitem, de vita & moribus Merlini Cocaij, & de inuentione huius voluminis.

DVDVM serenissime princeps adeo meum imbalordasti ceruellum, ut tibi decatatione uoluminis huius aliquid ispienare uelim, quod de memoria cadastris quasi mattus cascarim. Quam ob rem ne tantum mihi amplius tribuas impazzum, accipe rem, non quam orecchis, aut naso, audiui uerum his manibus pertoccaui. Iam pridem nosti quantum ego sim in curiosare, Mundum sollicitus, diuersasq; rerum proprietates, & hoc herbolattos, dentiumq; cauatores, braghirorum conciatores maximamenter condecet. Accidit nos aliquanti Herbolatti Armeniam uersus nauigabamus, causa retrouandi radices, herbas, lapides, uermiculos, & huiusmodi facendas ad conficiendam Tiriacam bisognatissimos. Erant nobiscum super eandem medesimamq; Carauellam, seu Barcam intelligi-

bilius dimandandam Magister Saluanellus boc ca torta. Mag. Dimeldeus zucconus, Mag. Ioannes baricocola, Mag. Buttadeus grata rogna, & ego magister Acquarius Lodola. Erant praeterea quattuor praticatissimi artis physicae Giudei, Samuel uidelicet, Nabaioth, Helcana, Ruch. Isti omnes insimul aequoris schenā trauersando schanezzabamus. At pluribus exactis giornis, uentorum contrariatio tanta surrexit, & pluuiarum discrepantibus uentositarum fulminibus tanta fluctuatio nos accoiauit, quod ad quandam inhabitatam, et in herbosam Terram nostra tādem Carauella se nolendo inzapellauit? Ibi ergo nescio quo portu recepti, anxij, stracchi, affamati, bagnati tandem desmontauimus in sabionigeram littoris spiazam, & aliquanticulum repossati, surreximus ad inuestigandam loci, proprietatem. Terenus erat primamenter arenosus, unde foltum pignarum intrauimus boscamen, insofribilem caldum Phabus illic sparpagnabat, quapropter tum pro maris balordimento sbalanzantis, tum pro solstitij boimēto, ad cuiusdam smisuratae Montagnae cauernā presliter confugimus. Quae primo in intramento guardantibus intro, non pocā mentis cagarolā incutiebat. Verum gaiardos assumentes animos deliberauimus accepta prius uictuaria, nec nō lāternarū lusoribus, illam finaliter incuriosare facto itaq; signo crucis Magistro Saluanello dauantum eunte subintrauimus, & caminātes, caminātes semper magis ad bassum andabamus. Post duorū caminamēti ū die ū, ecce uetustas cadauerū gābas, testas, brazzos, spallas, uariasq; diuersorū aīaliū acatauimus ossamina quibus calcatione pedum trapassatis, antrū spaciosum

cum

cum duabus de brunzo portis mira lauoratis ac intertaiatis aspeximus,hic dubitatiui per horã unam remaniuimus,quis prius introgredi bastaret animo resembrantes illis sgnauoliloquis gattis qui concilio facto consultauerunt Apoli *nẽ quis Mezeni persuttum prior assaltare debe ret,aut magis assominabamur* Toppis *uel* Sori *cis,qui sortem buttarunt, qualis foret attacaturus* Sonalium *aduersanti* Gatto *. tandem ad guisam pegorarũ unũ presomptuosiorẽ alijs seguitauimus.* Imus *hinc inde per illam cerchitãtes grotã,uidimus incudines, martellos,tenaias scarpellos,& hæc similia multum rugine facta. uidimus insuper gambas schineas testasq; homi ninas quãta marauigliatiatione afficiebamur tu ipse pensato.* Vlterius *procedentes ecce (mirabile dictu)marmoricias undecim adnumerauimus sepulturas, quarum granditudinem non meum est calamo distorchiare. Super illas autẽ porphidina tabula ficcabatur pendula qua litterulis antiquis & indoratis hoc* Epigramma *compositum per nostrum* Merlinum Cocaium *poetam mantuanum sculpabatur.*Lege.

Hos sculpsit tumulos Merlini *dextera uatis,*
Magnanimos posuit sub quibus ipse duces.
Qui phlegethonteas superis cadẽtibus umbras.
Lustrarunt,& res,quas egocunq; cano.
Scripsimus *exametro baldense poema cothurno*
Non tamen ad metam sors tulit ire suam.

His dudum subtiliter fantasticatis, Epigram*mata sepulchrorum sigillatim perlegere comenzauimus,erant(uelut dixi)lapides undecim galantiter & strafozata per sculpturã fabricata. Quarũ in medio formosior alijs sepultura,super*

quatuor leones bronzineos eminebat, & in por phidina monumenti bianchitudine talia notabantur carmina.Lege.

Baldo nempe graui sum debilis vrna sepulto,
Quem nihil infernæ terruit vnda stygis.

Ad manum dexteram ipsius sepulchri candidissimus alter Tumulus a quatuor bianchezantibus subleuabatur columbis, hoc etiam intaliatus metro.Lege.

Semper apud Baldum contēpto patre Rubinus
Vixit,& a tumulo non procul esse tulit.

Ad sinistram uero eiusdem sepulchri baldenscis aliud virgulatum ac totum discoloribus in trauaiatum vidimus sepulchrum, in quattuor gattis sorianis apostantem, ubi disticon subseguitas legebatur.

Vixi predator Cingar,sed lapsus ad orcum,
Fleui,mens fletus capit & alia meos.

Apud Rubini marmor talis quoque uersus in quodam saxo notabatur,ad guisam furni fabricato,supraq; quattuor grandes & paruas grossas & subtiles treuellas sustentato.lege.

Captus ab egregio Baldi Philotheus amore.
Dicor,hic ossa petram spiritus astra tenet.

Non procul apud Cingaris lapidem hos annotatos uersus in faciem tumuli ab alijs diferentiantis, (erat enim plus altus quam longus)uidimus.quem Circes & Medea metallicie sustentabant anxiositer.lege.

Si me semicanem fecit natura,quid inde:
Falchettus vidi tartara,cerno deos.

Quapropter hac pro uersifichitudine considerascebamus eundem Falchettum extitisse semimasinum apud quem pulcherrimum saxum, totum uignarum maderis circuntorchiatum inspexi-

spleximus supra duos canes & duo hircos depositum, sic epitaphizatum. lege.

Nobilis Hircanus *dedit huic sua mēbra sepulchro.*
Cui nutrix mater Cingaris *ipsa fuit.*

Apud eandem Hircani *sepulturam carmē istud hærebat lastra calcedonij, & pondus marmoris quatuor linces maculosæ obliuiosæq; sustētabāt.*

Infans vt Baldo *uixit* Moschinus, *homoq;*
Si ditem haud secum uiderat, astra videt.

Non procul ab ipso Monumentum aliud sublime fundabatur super quattuor nocliuagos uespertiliones corpore uastos, & hoc signabatur epithaphio. lege.

Hic Vinmazze *lates,* Cētaurus *qui licet esses,*
Non tamen a superis destituare bonis.

Ad aliam uero partem apud philothei bustum sic in marmore semi nigrefacto, & semi rubefacto carmen habebatur, sub eodēq; sepulchro puella illisa & depressa gemebat. Lege.

En ego lironus subiens Acheronta, *latroni.*
Flens uidi pœnam quæ mihi danda fuit.

In aliam quoq; bandam in Vrna *uel potius in maximo botazzo prosam istam uidimus inscriptam uino, ut ab odoratu pensari poterat.*

Nec in cœlo gratia, nec in inferno pœna, datur Bosonibus, *Hic ergo uiuam bocalus.*

Obstupefacti pro huiusmodi Epithaphio. *deliberamus euoluere petram instar* Cocaij *stopantem os* Vrnæ, *quo facto, cernimus en hominem magrefactum barbatumq; usq; ad vmbilicum, & insuper ludentem secum more magatellantis cū gallis, bechiris, nō ullisq; fraschulis. Quid me, inquit, molestatis desuiatisq; ? ad quē nos, qualis & cuias es tu? & ille, sum qui fui, sed ero qui non eram, si dederitis quod non dedi-*

stis. Nos verbum ænigmatizatum, & dignum ædipodensi splanatione admirati retulimus, dic clarius Tum ille suspirans, Nulla gratia datur in cœlo buffonibus, Buffonus extiti, quo nec cœlum, nec infernus possunt me suscipere, in nobis tamen humanis hoc pendet arbitrium, si boni aliquid pro me feceritis ad cœlum pergam, si malũ imprecabimini presliter in infernũ strasfinabor, uidete uos. At nos, quid uis? bonum aut malum: & ille quod naturaliter homo desiderat, quo dicto sic mutus conticuit, ut ab eius unquam bucca potuimus nientum ulterius accipere. Itaq; frater quidam Gelminus qui nobiscum aderat psalmos, hymnos, requiem æternam dona eis domine & a porta inferi barbottare comenzauit. Vnde nobis adstantibus ille corpore desligatus ad cœlum squadras inter æthereas semper godituros passauit. Nec pochinum imparauimus, homines busones partem nec in cœlo, nec in inferno tenere, sed nostrum est orare pro illis, qui nostras buffonizando melenconias eripiunt.

Nos perinde transeuntes ulterius, ecce maximum instar monticelli sepulchrum de saxo viuo scarpellatum, supra quattuor Vlmi siccos troncones apozatum, sic scriptum.

Fracassus cubitos longus quadraginta, sub orco
Luciferi ad mundum cornua bina tuli.
In quibus ereptas quoniam duo mille ferebam
De pœnis animas pellor ab arce poli.
Ante fores cœli suplex exoro tonantem
Vt mihi pro tanto crimine det ueniam.
Iudicis at magni fuit hæc sententia, tot stet
Annos Fracassus quot fuerant animæ.

His itaq; fantasticãter animaduersis, huius no

stri

ſtri vatis Merlini aliquod querebamus indiciũ. Qui de ſtancijs diabolorum quinque libros cõpoſuerat. Poſt longã queroſitatem & inueſtigationẽ, uaſtũ quendã caſſonẽ uel dicimus confinũ deſotterauimus quo ſecuribus & manarinis ſpezzato, eiuſdem noſtri poetæ laureati Merlini theſaurũ inuenimus, uidelicet in arte Macaronica doctiſsima uolumina, libros, librettos, libriciolos, libraxxos, & mille alios ſcartafacios. Ergo *nos magis alegri quã ſi Crœſi dinaros catauiſſemus (quãdoquidẽ nobis philoſophis magis ſcientia quã pœcunia granditer agradat) incæpimus quadã animi uoluptuoſitate ac ingorditate, modo hũc modo illũc ſcartabellare codicẽ.* Erat aũt *inter alia uolumina liberalijs maior, de uniuerſis rebus naturalibus tractans, nõ forſitan inferior* Ariſtotelicis Platonicisq; *ſothiezzis.* Erat *inſup alter de ſupnaturalibus, multis in argumẽtis* Platoni *contrarius.* Erat *uolumẽ de ſtrijs & ſtriabus, & hic nõ pocũ cõtrariabat dominicinis fratribus.* Erat *liber intitulatus* Barinth. *alter* Trãsbarach. *alter* Rabaioth. *alter Signifot. alter* Scarcacol. *alter* Cracricõ. *alter* Striblafel. *alter* Argnaficoticon. *alter* Schinphoniapeliticonicon, *et plures alij, quod de mei memoria caſcauiſſe doleo, qui tractabant de fantaſiis & argutijs et galantarijs tã iocũdis, quòd homines forſitã eloqui nõ eſſet biſognoſum, ſcio quid dico quãdo dico fauã.* Inter alios *hoc magnũ uolumen de geſtis et facendis* Baldi *recatatũ fuit, quòd in quandã capſettã una cum faceto libello intitulato* Moſchea & Zanitonella *gouernauimus, multa inſuper epigrammata, & epiſtolas non ante ſtãpatas inuidia et rancore poltronis manigoldiq; Scardaſſi, quæ omnia (uelut cra-*

lut credere dignũ est) sibi attribuere in successu temporis uolebat, suas tamen desloterauimus, magagnas, quem totum per orbem uergognauimus, licet quid sit uergogna nunquam uillamus, gaioffus, canis mastinus, asinus imparauit. Ipse magnum uolumen Baldi deturpauit, uiolauit, robbauit, & castrauit, ut supra diximus in epistolium ad medesimum Scardaffum. Cæteros autem libros abandonantes in eodem capsone, deliberauimus ad barcam hunc transferre, sed aut deus aut diabolus non tulit hoc, nam cum pariter omne; suppositis spallis illum portare sforzaremur, tantus illico terremotus, & uentus, & petrarum incussio sbattere comenzauit quòd relicto cophino scapinare cepimus, dubitaiui quidem illam nobis montagnam adossum ruinare, tandem extra cauernam retornati nõ uento terremotuque rafinante nauim descendentes intrauimus, & a littore nec bene discostati, uidimus illam miraculose natare terram, & a nostris oculis iam quaranta miliaros longe factam, & apud illam non amplius remediũ est appropinquare posse, quoniam si marinari saltem ibi prendere portum minazzant, illico medesimus terremotus cum tonitruationibus, et uiuolorum perturbatione mouetur. Ego itaq; propriam ad patriam retornatus, non audebam formidine quadã aperire capsulã illã, qua Baldese poema, & libros tres de inferno posuerã, simul cũ Moschæa et Zanitonella. Tandem animatus aperui reperiq; dum ergo multa secritudine studerem, ac pocum dormirem super illos, comentariolum meum, & argumenta cuiuscunque libri composui, vniuique libros inferni cũ prioribus Baldi gestis. Sed meam ob gentilezzã

magi-

magistrum Scardassum ciroitum duxi, et occulte studiolum meum illi palesaui. Ladronazzus itaq; furtim & libros Merlini, & mea pariter comentaria sustulit, & inordinatos & male castratos imprimere fecit, immo confusos, & iam non Merlini libros apparentes. Verum amicorum fauore suffragioq; meorum suas descopui falsitates, & per rasonis forzam coactus fuit primum & uerax uolumen edere, nec bene tamen limatum, & multa quæ in primo Scardassi libruzzo fuerãt male dolata bene dolaui, primãq; in imaginem retornaui. Et hæc deniq; bastare possunt quantũ de recatatione huius uoluminis.

EN itaq; serenißime princeps, tibi modum repetitionis huius uoluminis diffuse spianauimus, nec me id somniaße putato, quandoquidem plurimos tibi adducere possum testes, maxime coherbolattos meos. Infantasticabile uero nostri poetæ sentimentum iam menses pœne septem adeo sforzatus sum distorthiare uel magis creuellare, quod meum ingenium quasi (uelut aiũt) de birlo cascauit. Singula tamen brancatißime ad ultimum attacaui, tantam philosophiæ, astronomiæ, cosmographiæ, musicæ, nigromantiæ, phisicæ, alchimiæ, sparpagnationem & doctrinam marauigliatus, ut nhil Pytagoram, nihil Platonem, Ptolomeum, Boetium, Zoroastrum, Auicennam, Geber fuisse iudicatum est. Præterea grandiloquacitationem, sermonisq; pinguedinẽ masticantes, Ciceroni, Vergilioq; incagare præsumimus. Nonne quãdam parlandi brauariam & altezzam sua demonstrant Carmina? quid?

Raspãtes nequeunt in stroppam stare caualli.

Hic

Hic nitrit, hic saltat, lassant'q; sbrocare corezas.
Martinulosq; rotant curuas flectendo balestras,
Dantq; focũ schioppis tuf taf sborrãte balotta.
Hic gnacaræ, pifari strepitant, cornaq; metalli,
Celsa fracassata conturbant sydera lanceæ,
Poluificant nebulas pedibus repetando caualli.
Quid in pulcherrimis cõparationibus adeo lau dare cõuenit Lucanum ecce noster Merlinus quid de Baldo scribens ait.
Cum quali furia Taurus sub amore Vedelli,
Millibus a canibus quum assaltatur in agro,
Nunc pedibus ferrat, nunc illos cornibus urtat.
Et spargẽs sabiam magnos trat in aere calzos,
Oreq; spumigero cœlum mugitibus implet.

Iterum,

Qualis Vilanus cui nuper forza Botazzi.
Creuerat, humectat leuã dextramq; spudazzo,
Verzelam stringit, fragilesq; retridat aristas,
Si descriptionem alicuius maritimæ tempestatis quaeris, quid tuũ uadis rumpendo cermisonẽ circa primum æneidos Vergilij dicentis?
Vna Eurusq; Nothusq; ruũt, creberq; procellis
Aphricus, en Merlinus ait.
Iam gridor ætherias hominũ concussit abyssos,
Sentiturq; ingens cordarum stridor, & ipse
Pontus habet pauidos uultus, mortisq; colores.
Nũc Sirocus habet palmã, nunc Borra supcbiat,
Irrugit pelagus, tangit quoq; fluctibus astra,
Fulgure flammigero creber lampezat olympus.
Vela forata micant crebris lacerata balottis,
Horrendã mortẽ Nautis ea cuncta minazzant.
Nũc sbalzata Ratis celsum tangebat olympum,
Nũc subit infernã unda sbadachiante paludẽ.
Si moralitatẽ, laudabilesq; autoritates optas, quid Iuuenalẽ, Horatiũ, Terentiumve scartabellare bisognat? audi Merlinum nostrum.

Post damnum pentire ualet mihi crede negottā.
Dū noua plaga tumet, ferro est taianda rasonis.
Qui nimis indusiat, caldū nō mangiat arostum.
Contra fortunam grandis pacia uidetur
Spingere Nauigium.
Nullus nempe labor dilectos lassat amantes.
Sum felix, omnis pro me uult ponere uitam.
Sum pauper, nullus pro me uult ponere robbam.
Quas natura negat uires, Amor arte ministrat.
Consilium nihil est hoc si quis negligit uti,
Consiliū male dat, qui non bene suscipit illud.
Et Vulpes etiā uecchie quandoq; trufantur.
Non est ulla fides unquàm credenda uilanis.
Perdimus interea propter tardare boconem,
In trapolam tandem Vulpecula cascat.
Propter dinarios homines sunt absq; pudore.
Est Villanorum toleranda superbia nunquàm.
Plus Roma parit quàm Francia Gallos.
Femina uas sine fundo est,
Nā plus uita placet quàm centum mille Tesori.
Vult nihil ambitio nisi uanos pascere uentos.
Ambitiosum hominē cernens dic esse Vilanum.
Villanus mazzare uirum pro pane patiret,
Qui nimiū mangiat, ne creppet, cingula mollat.
Nam qui famescit si parlat tempora perdit.
Tempus non remeat tacitis qui præterit horis.
Cādida Virginitas quā pulchro ĩ corpore p̃stat.
Femineū est plorare, uirum decet esse modestū,
Verum quæ nobis patria est super astra locatur.
Est mala grandilitas præter mangiare figaros,
Semper difficilis fit scortegatio codæ.
Non apud ardentes est paia tenenda facellas.
Dissimulare nequit nec fingere quisquis ama-
Hic amor ad stuā mandat finaliter oēs. (tor.
Non desperatæ plagæ medicina catatur,

Est amor

Est amor angosca speties mentisq; uenenum.
Heu libertatis venditor omnis amans.
Crede mihi pocum Miles guadagnat honorem,
Qui spoiat pouerum decrepitumq; uirum.
Quiquis est bellus putat esse bruttos.

Iugiter altros.

Deniq; totum morale uolumen retrouabis. Si curiositatem Astronomiæ uelis, quid tantas metallici Rammi sphæras? quid Euclidem conaris intelligere? Vide tertiam & quartam decimam Baldi macaronicem, quando quidem poteris ibi diffusius brancare, Ecce quid de Luna dicitur.

Cernebam Lunam maculosa fronte biancam
Distenebrare Maris scoios, terraq; paesos.
Hanc seruant medici quãdo medicina malato
Dãda est, hec faceret quãdoq; cagare budellas,

O eloquentissimum, o peritissimum poetam. Si queris descreptionem battaiarum, rumorem, ordinem, squadrarum, denique militiæ artem, lege primam, decimam, & decimam nonam, uigesimam primam Macaronicem Si pauale bellum, lege quintam decimam. Si artem magicam, decimam octauam, si musicam, & cosmographiam, uigesimam, Si alchimiam, duodecimam.

Sed nil dicimus de arte poetica, Vide quale principium facit melius assaiũ quã Virgilius.

Phantasia mihi quædam fantastica venit.
Historiam Baldi grossis cantare camenis,
Altisonam cuius famam, nomenq; gaiardum
Terra tremit, Baratrũq; metu se cagat adossũ.

Sed uolendo cuncta declarare pulcherrima, totum oporteret adducere uolumen in testimonium, Tu ingeniose princeps melius quam ispie-

nare uelim noſti.

Verum ſuper omnes quæ in ipſo fuerant uirtutes propheticum habuit ſpiritum, nam de pontificatu Iulij & Leonis predixit, deq; Gonzagarum felicitate diuerſorumq; nobilium ſua ciuitatis. Tedet me hoc nobile uolumen ab illo non fuiſſe recognitum, nam (teſte Columella) Terra quo magis lauoratur magis ingraſſatur, Id probatur, quia (ſicut Vergilius) multa carmina reliquit imperfecta. Attamen ſolertia, qua fungor ad melius quo potui primam in formam redigere curaui, Sed scardaffi & auaritia & perfidia multum honoris detrimentum perpeſſus ſum. Scio quod multi admirati ſunt quoniam nimis induſiauit ad lucem prodire, Incuſanda eſt numorum cupiditas, nam temporibus noſtris virtus depreſſa tenetur, et auaritia philoſophia prepoſita eſt.

MERLINI COCAII
Apologetica in ſui excuſationē.

QVISQVIS *eſt, o tu qui meū hoc graſſiloquum plegendo uolumen ridere paras, ride, ſed non irride. quia ſi dementer irridendo rides, alter Marguttus rideas irriſus. Verum quoniam experientia nos omnes eſſe medici uolumus, ſic omnes aut interpretes, aut correctores librorum eſſe preſumimus. Audiant itaq; huiuſmodi correctores & faciles aliorum emendatores, & antequam me corrigant apologeticam iſtam legere dignentur.*

Ars iſta poetica, nuncupatur ars macaronica, a macaronibus deriuata, qui macarones ſunt quodam pulmentum farina, caſeo, botir compaginatum.

ginatum, grossum, rude & rusticanum, ideo macaronices nil nisi grassedinem, ruditatem, & uocabulazzos debet in se continere. Sed quoniã aliud seruandum est in Eglogis, aliud in Elegijs, aliud in heroum gestis diuersimode necessarium est canere, Verbi gratia, de rustico Zambello scribens dicam.

O codesella uides illas Tognazze fomennas?
Cur sic sberlucent: stellis incago dauerum,
Nostra someiant somna tot nempe padella.

Iterum de barba Tognazzo.

Est verum quod nos o cara brigata chilò,
Venimus ut nobis faciamus scire casonem.

Hoc parlandi genus rusticanũ rusticis cõuenit. Parlatio uero minus grossa Tempestatibus maritimis, bellorum descriptionibus, & quibus uis rebus non rusticanis applicanda est. Si tamen in aliquibus locis succurrit loqui aut de deo, aut de sanctis, indignum est uituperabile esset non uti latinitate aliqua, non tamen tam alta, quod uideatur lapis preciosus limo sepultus, & gemma porcis ante posita.

Ideo post Musarum macaronicarum suffragia, quandoque Taliam inuocare ubi condecet uoluimus.

Mordebor tamen a multis, quod utor carminibus nimium incompetentibus, maxime, se cagat adossum, passare delauim, dicendo, nientum, Nõ erat anchoram, non erat appenam, & innumerabilia quæ grossolaniter proferre debemus. Immo ueram macaronicen huiusmodi uocabula sapiunt, nam quo magis grossiliora sunt eo magis macaronicam, adducunt elegantiam. & tanto plus intelligibilia, quanto grossolania. Vt quidem enim Macaron inuentum est? dicimus.

se cagat

se cagat adossum, melius (fateor) dici potuerat, timet, sed cur, inquam, fuit repertum Macaronicon? causa utiq; ridendi, Ergo se cagat adossum positum est causa ridendi, & non oran di, nam uulgariter dicimus. El si caga adosso di paura, quando quidem uulgare eloquium, est Macaronicis poetæ latinizare. Sed dicet aliquis, uocabula fingis o Merline, quibus patria tua solet uti, tantummodo, exempli gratia, doniare puellas, cimare, tracagnũ, & cetera quæ tantum aut mantuanice, aut bressanice possunt intelligi. Respondeo quod ueluti non cẽs aut Grecum, aut hebreum, aut arabicum, aut chaldeũ, aut deniq; latinum simul intelligũt, Ita nil mirum si cuncti mantuanicum, aut Florentinicũ, aut Bergamascum, aut todescum, aut sguizzarum, aut scarpacinum, aut spazzacaminum minime sciunt pariter intelligere. Vt quid ordinantur. Commentatores ac linguarum interpretes? Vt quid translatores? proculdubio causa splanãdi linguarũ incognouentiã. Ergo nõ fas est me ipsum auctorem interpretare. Iterum ob iurgaris me nõ sillabarũ quantitatẽ obseruasse, respõdeo iterũ, quod ueluti summope difert orthographia vulgaris et toscana latinitate Ciceronis, & Virgilij carminibus, Ita Macaronices regula difert a latina sicut ĩferius uidebis. Præterea si me ignorantẽ, minime doctum, minime poeticũ repis & probas nõ erras, ĩmo cædo et fateor id humeris meis põdus congruũ nõ fuisse. Verum qualem cognoscis taltm tibi amicum accipe.

Normula macaronica de Sillabis.

Normula sillabarum macaronicarum hæc est. Vt quæ-

Vt q̃libet uocabula uulgariter latinizata scribi debẽt in forma uulgari, sicut Orecchia, *occhius, roxzus, razza, & innumerabilia.* Latina *uero uocabula suam obseruãt quantitatem, ut* Caballus, *focus, accendo & cetera.*

Qualibet dictio macaronica, cuius prima sillaba duas habet consonantes, non herẽtes sequenti sillabæ sunt ad placitũ, ut gridare, sbraiare, tracagnum, tamen non succedente uocali, quia tunc breuis esset, ut briossus.

Qualibet dictio quæ litteram .i. & .u. claudit inter duas uocales latinæ fit longa, ut Maia. *sed macaronicæ fit ad placidum, ut taiare, sbraiare. & cetera. Qualibet aduerbia terminantia in .a aut in .e. aut in o latine sunt longa, quãuis multa in. e. excipiuntur, sed macaronice sunt ad placitum. ut ualde, longe, retro, ultra, ergo, & ce. reliqua uero latinitatis, aut uulgaritatis orthographiam seruant, uerbi gratia, si hoc nomen aqua non potest latiniter aptari uersibus, scribe uulgariter acqua, tunc de breui fit longa sillaba.* Deniq; *sicut* Vergilius *ac ceteri uates in arte poetica potuerunt alterare sillabas autoritate sua, uerbi gratia* Reliquias, *Ita Macaronicus poeta non minus hanc auctoritatem põssidet circa scientiam & doctrinam propriam, ut catare, & cattare quamuis rarissime. Item macaronice potes duas uocales collidere in medium dictionis, ut curiosus, trisillabum facere potes, ut stare possit carmen.*

Item sicut plurima uocabula diferunt a deriuatis suis quantum ad sillabas, ut sedes habet primam longam, et sedile breuem, Flagrum *& flagellum, ita macaronicæ dicemus frater & fradellus,* Cagna *& cagnola & multa alia. Tamen*

men de principio ad finem libri, repperies me latina poesiæ & regulæ summa cum diligentia ad hærere. Reliqua uero non bene tibi quadrantia equo animo feras, & hæc bastabilia sunt quantum ad sillabarum macaronearum Regulam.

MERLINI COCAII PROHEMIVNCVLVM IN SVAM ZANITONELLAM.

Libriculum quicunque capit, quem perlegat, istum,
Cesset si nasum Rhinocerotis habet.
Non me nasutis, non meq; dicacibus edo,
Non quibus est humiles nausa uidere libros.
Me legat amussim quisquis legit omnia, quisquis
Scit quia fert aliquid lectio quæque boni.
Lusimus ista puer ficto sub amore Tonelli,
Libriculi titulum Zanitonella uoco.

Merlini Cocaij Poetæ Mantuani Zanitonella, constans diuersis ex Sonolegijs & Ecclogis pastoris Tonelli, qui pastorellam Zaninam ardebat.

TONELLVS AD LECTORES
Sonolegia prima.

Sonolegia dicitur Sonettus in versu elegiaco, qui constat ex quatuordecim metris, veluti Sonetti vulgares.

FORTE *calefabit gens me citadina vilanum,*
NANQVE *Zoaninæ brusor amore meæ.*
VEL *quod ego stallas vsus nettare boazzis.*
Ardimentum habeam scribere quid sit amor.
Ac si non essem brancatus ab vngue putelli,

Qui

Qui sbolzonadas tirat vbique suas.
Nemo super terrā mangiat mihi credite panē,
Seu contadinus, seu citadinus erit.
Quem nō attrapolet Veneris bastardulus iste,
Qui volat instar auis, cæcus, & absq; braga.
Et quāuis mea sit, quo scribo, penna badiliis,
Et faciam drusias fossa cauando manus,
Nō tamē, ayme deus, potui scampare furorem,
Qui me sic docuit scribere quid sit Amor.

Badilus est pena villani, sicut remus est pēna nauaroli

Ad Zoaninam Sonolegia secunda.

Tempus erat, flores cum Prima vera galantos
Spantegat, & freddas scolat Apollo brinas.
Sancta facit saltare foras Agnesa lusertas,
Capraq; cum Capro, cum Cane Cagna coit.
Stalladizza nouas Armenta Biolcus ad herbas
Menat, & ad Torum calda vedella fugit.
Boschicolæ fifolat Rosignolæ gorga p vmbras
Rognonesq; magis scaldat allhora Venus.
Ante meos oculos quando desgratia duxit
Te, dum pascebam cara Zanina Capras.
Non appena tuas goltas, vidiq; musinum,
Ballestram subitus discarigauit Amor.
Discarigauit Amor talem mihi crede verettā,
Quod pro te veluti pegola nigra brusor.

Primaueræ descriptio.

Boschicolæ habitantis boscos

Veretam Stralem Sagittam Quadrellam

Ad Cupidinem Sonolegia tertia.

Solus solettus stabam colegatus in vmbra,
Pascebamq; meas virda per arua Capras.
Nulla trauaiabant animum pensiria nostrum,
Cercabam quoniam tempus habere bonum.
Quando bolzoniger puer, ò, mea corda forasti,
Nec dedit in fallum dardus allhora tuus.
Immo fracassasti rationis vincula, quæ tunc
Circa corradam Bastio fortis erat.
Nonne disarmatum me tūc Mulazze catasti?
Nonne fuit Rocchæ guardia nulla meæ?

Bolzoniger, gerēs bolzones, i. sagittas.

More valēthominis schenā mihi crude feristi,
O bellas prouas quas traditore facis.
Si aliqua te lector sillaba offendit, lege grāmaticā Macaronicam.
Crede mihi pocum guadagnat Miles honorē,
Qui pouerum sposat, decrepitumq; uirum.

De laudibus Zaninæ Sonolegia. iiij.

Stella Diana mihi se mostrat nonne politā,
Quum mouet occhiadas bella Zanina suas?
Sol da matina mihi cauiatam nonne palesat,
Quum scoprit trezzas bella Zanina suas?
Gens marchesca suū sparpagnat nōne tesorū:
Quum grignat dentes bella Zanina suo.?
Luna bianca suum, sparpagnat nonne lusorem
Quum parlat fomna bella bochina mea?
Gēs citadina sonat schitarinos nōne tricordes,
Quum cantat fomna bella bochina mea?.
Capra legera mihi, dum saltat nonne uidetur,
Quum ballat fomna gamba intenta mea?
Testa, manus, gābæ, uenter, pes, coppa Zaninæ,
Sunt, Sol, Luna, Venus, Capra, Leutus opes.

Mira poetæ honestas qui hac de materia loquens tam immaculate trāsit ad confusionem impudicorum poetarum.

ECCLOCA PRIMA, IN QVA continetur Prophetia de Federico Marchione Gonzagiaco.

Tonellus, Philippus, & Pedralus interlocutores.

Marezant, rumnant.

Ton. *Dum strauaccatæ pegoræ marezant,*
Dumq; passutas coprit umbra Vaccas,
Ecce sub Gianda locus umbriosus
Barba Philippe.

Gancar, modus loquēdi rustice hoc vocabulum poscit.

Phi. *Cancar, est uerū, reposemus ambo,*
Quam bonus uentus sofiat sub istis
Frondibus dum sol nimio sboientat
Rura calore.

Ballare vox o... uis.

Sentis

Ton. *Sentis an quantæ cicigāt Cigalæ,*
Quæ mihi rumpunt cicigando testam?
Excitant uoias hominum bibendi
Omnibus horis.
Ergo taccatum quod habes galone
Da mihi fiascum, sitio Philippe,
Atq; brusatas habeo ganassas.
Nolo Lorettum.
Tu prius buso remoue Cocaium,
En bibo, clo clo, resonat Botazzus,
Est bonum uinum, sed habet saporem
Oybo vaselli.
Suum refrescatus, maduiq; milzam,
Sicca pro caldo nimio corada
Sorbuit unum veluti quadrellus
Igne recoctus.
Sen'io sub me validum fiatum,
Vox mihi salda est, quid erit Philippe
Si meæ laudes canimus Zaninæ?
Accipe Piuam.
Dum cano, plenis sofia ganaßis,
Liliblirum, male stoppo busos,
At prius nasum sine me mocare.
Iam q; comenza.
Debeo grossum facere, an sutilum?
Sum refredatus, faciam sutilum,
Quod tuam uecchiam somiabo uaccam
Nomine moram.
O me liblirum Zoanina blirum,
Huc ueni lirum mea bili lirum,
Sed quid a longe uideo uenire?
Ecce Pedralus.
Ped. *O Toni, quare dubitas nigottam?*
Cur tuas capras retines chi lò?
Et facit boscos resonare caram

Cicigare vox cicadæ uel cigalæ

Oybo, spuzzantis est, aliquādo est nomē indeclinabile, ut illud Nasum defendit ɒ, oybo.

Lilili blirū, est vox piuæ, quā sonat Philipp⁹, cū qua Tonellus cantat.

Dum cātare incipiūt alter pegorarus venit, fugiens extra Brixianū agrū. Chilò: in hoc loco: carmē truncatum: quo etiā

vulgaris poeta vtit: debem⁹q; facere accentū super vltimam litteram.

Piua Zaninam?
Nos Todescorum furiam scapamus,
Qui greges robbāt, casamēta brusant,
Feminas sforzant, vacuant uasellos,
Cuncta ruinant.

Multa de Vergilio sumuntur. vt in principio.

Tu tamen cantas velut ociosus,
Et tuam curas potius Zaninam,
Quam Todescorum ueniente stolo.
Perdere Vaccas.

O Toni. Titure tu patulæ. O Melibæe, deus nobis hæc ocia fecit. Ille meos errare boues. Crauas zenouese, Capras lat. Illius arā, sepe tenet. Decies, pro decem. Namq; erit ille mihi semp de⁹.

Ton. *Mantuæ princeps Federicus istud*
Ocium nobis dedit o Pedrale,
Deq; camporum stipulis suorum
Pascolo Crauas.
Semper illius uolo schiauus esse.
Tres cui dono pegoras quotannis,
Caseos octo, decies pouinas,
Quinq; cagiadas.
Sit meus semper Duca uel signorus
Mantuæ princeps Federicus iste.
Quem meus lu fufrisolans canellus.
Cantet ognhoram.
Quattuor nigras habet hic osellas,
Nomen illarum male me ricordor,
Esse Cornacchias Tacolas vepenso
Non tamen illas.

Aquilas intellige, quæ apertis oculis Solē cōtemplantur.

Sunt aues quæ non metuunt lusorem
Solis, at fixis oculis in illum
Clariter guardant, quibus ales omnis
Præbet honorem.
Cœlicos istæ pratigant paesos.
Hasq; reginas vocitant oselli.
Quæ fretum, terrā, Baratrum spauentāt
Tempore Guerræ.

Non equidem inuideo, miror magis & cetera

Ped. *Non mihi certe tua sors noiosa est.*
Quam tibi fecit Duca Mantuanus.

Sed

Sed Todescorum potius rubreßit
Tanta Canaia.
En ego scazzor proprio paeso.
Et uiam tristes fugio Caprettas,
De mala uoia fugiensq; lasso
Dulce terequm.
En duos agnos modo parturitos,
Vix guido mecum pecoris speranzam,
Hei mihi qualis co lesella sbalzat
Nos Pegoraros.
Sæpe Cornacchiæ faciendo cra cra
Desuper texxas, super & nosaros,
Nonne dixerunt mala tanta nobis,
Totq; malannos?
Attamen semper fuimus bachiocchi,
Cancar Andreæ ueniat Benello,
Namque sbefzbat documenta striæ
Multa Cominæ
Sed Toni dicas mihi iam rasonem,
Qualis est princeps Federicus iste?
Cur ve quod tantæ patiuntur vrbes
Mantua nescit?
Ton. *Mantua est cunctis melior Citadis,*
Mantuæ gens est bona, liberalis,
Mantuam semper squaquarare sentis
Barba Pedrale.
Ista primaros generat poetas,
Excitat pronos iuuenes ad arma,
Ricca frumento, Pegoris, Oliuis,
Piscibus vuis.
Semper in ballis godit & moreschis,
Hic strepunt piuæ, Cifolli, Canelli,
Hic ve zamporgnæ, pifari, Rubebæ.
Hic cagacimbay.
Non ibi proles Gibillina plusquam

Fugio te, idest erripio te de periculo.
Dulce satis humor.
En ipse capellas, protenus. Aeger ago.
Hanc etiã uix Titire duco.
Hic inter densas corylos modo namque gemellos.
Spem gregis & cetera.
Sæpe sinistra caua prędixit ab illice cornix
Si mens non leua fuisset.
Sed tamen iste deus qui sit da Titire nobis.
Vrbem quã dicunt Romam.

Glanacimbali.
Gibel.
Guelph.

Ghelpha guardatur, sed amant uicißim
Prandeunt, cœnant caciant, osellant,
Carmina dicunt.

Genera ludorũ fugienda iuuentuti.

Non ibi chartæ, Tauolerus atq;.
Non ibi Taroch, crica, sbarannus,
Cum quibus ludis iuuenes sedendo
Corpora guastant.

Comparatio.

Vt super montem male barca poßat.
Vt natat currus pelagi per undas,
Hoc idem parent iuuenes sedentes
Ludere cartis.

Ludus borellarũ Mantuæ repertus.

Palamalliũ intelligit.

Mantuæ ludunt cugolis rotundis,
Quas uocat Breßæ populus borellas,
Quando per ferri spacium balotta
Itq; reditq;.
Sgonfias ballas ueluti uesigas.

Ludus Balloni.

Sole sub caldo scanuiis balanzant.
Hic batit, signat caciam sed alter,
Ille rebattit.
GioStrulæ scrimæ, caciæ, palestræ.
Sunt iuuentutis bona Mantuanæ.
Brixiæ nec non, sibi quam sorellam
Mantua fecit.

Ped. *Ah Toni, qualem tua uerba doiam*
Dant mihi Breßam quoniam ricordas,
Quæ tot infelix patitur malannos
Semper in armis.
Angelus quis nam, Deus, aut diauol,

Desperãdo prorumpit.

Huic semel quemquã dederit reposſum?
Non Toni plus est ut erat dauantum
Brixia fælix.
Qualis est inter Paduæ uilanos

Comparatio.

Franciæ miles, magis aut Todescus,
Quando se incappat fugiens in illos
Tempore guerræ.

Talis

Talis est inter uarias canaias
Militum Bressæ populus tapinæ,
Inter & centum sedet illa semper
Artelarias.
Mella cum Garza rubeas cruore. — Mella & Garza sunt Torrentes Brixiani Agri.
Nunc habent undas, mea namq; Bressa
Vadit ad saccum, nimium Cremonæ
Proxima certæ.
Hanc enim cœli monitu ruinam
Vidimus quando Mirabella turris — Mirabella nomen Turris, q fulmen rapuit.
Iuncta quæ Rocchæ lateri sedebat,
Fracta volauit.
Ipsa bombardæ stigiam tenebat
Puluerem, dico stigiam, quod ipsam — Puluis artelariæ.
Si Toni nescis genuere mundo
Trenta Diauoi.
Hanc focus cœli rapuit tronantis,
O puta qualis crepitus boauit,
Saxa de centum pesiis uolare — Hoc pesium, id est pondus.
Visa fuerunt.
Post eum casum sequiuere tantæ
Bella cum Gallis, Italis, Spagnolis
Cum Capelletis, Sguiceris, Todeschis,
Ac Bristghellis.
Inter has guerras, uariæ fuerunt.
Quæ bonos urbes habuere uentos,
Sed canem magno dedit ipsa solum
Brixia casu. — Dare canē prouerbium est
Non eas Manto patitur bataias.
Ergo si godit Stupeo parumper,
Quæ tamen nostræ fuit una Bressæ
Mantua portus.
Nox sed en giorni rapuit lusorem,
Vado, sta sanus pegorare fœlix. — Etiam summa procul Maioresq; cadunt.
Ac meis stallis modo quas relinquo,

Vtere liber.

Ton. *Vade, sed noctem remane per istam,*
Statq; nobiscum bone mi Pedrale,

Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte, Sunt nobis mitia poma, castaneæ molles.

Sonolegia quinta eiusdem Tonelli

Ped. *Nolo Valete.*

Explicit Eccloga prima Tonelli.

Sonolegia quinta eiusdem Tonelli de laudibus suæ Zaninæ.

Mira descriptio insaniæ amoris.

Bocca Zoaninæ si ridet, ridet Apollo,
Labra Zoaninæ sunt codesella mihi.
Bocca Zoaninæ si parlat, parlat Apollo.
Labra Zoaninæ sunt mala pasqua mihi.
Bocca Zoaninæ si cantat, cantat Apollo,
Labra Zoaninæ sunt melodia mea
Bocca Zoaninæ si spudat, balsama spudat.
Labra Zoaninæ sunt Aquarosa mea,
Bocca Zoaninæ si plangit funera plangunt,
Saxa Zoaninæ pro pietate mea.
Ergo cum ridet, parlat, flet, cantat, amica,
Ridet, flet, parlat, cantat Apollo simul.
Ac ego si parlo, fleo, canto, rideo, spudo,
Sic facio nam sic bella zanina facit.

Ad Zoaninam Sonolegia sexta.

O zanina meo plus stralusenta badilo.
Cur sguardaduris me traditora feris?
Sunt mihi tot raschi medio uentrone ficati,
Occhiadas quoties das mihi sæpe tuas.
Quales barberi video splendere bacinos,
Qualis & est lenæ zappa sgurenta meæ,
Sberlusenta quidem talis tua faxxa scoraiat
Quisquis bellezzam vult doniare tuam.
Quando tuas miror sguanzas rossare galātas,
Deh gianduffa, grido stella diana venit.
Esse tuos digitos credo bis quinq; cauecchios,

Fascus, furcatus ferens est.

Sgurēta, atrita. Doniare, vaghezare.

Quos

Quos tornidoro ploppa bianca dedit.
In teneram posses ferrum uoltare pouinam,
De sero ad lunam cum titalora canis.
Attamen audi.
Est verghetta mihi de fino facta piombo,
Hanc tibi donabo, sis molesina tamen.

De Matinada quam nocte facere preparat, Sonolegia septima.

Phœbus abādonat mundum, latitatq; p alpes.
Vultq; super lectum se reposare suum.
Zappator zappam, laxatq; bifulcus aratrum,
Depositam ranzam iamq; segator habet.
Cuncta repossatum uadūt, gallina polarum,
Porcus porcillum, bos stabulumq; petit.
Iā somnæ spadolant ad lunam sine lucernam,
Nam bellas goltas esse lucerna facit,
Martellos ponunt fabri, pennamq; Nodari,
Installatq; Asinos medda Tognola suos.
Quisq; suū querit, dū scāpat Apollo ripossum
Tigris, Cerua, Leo, Sus, Lupus, anguis aper.
Ast ego Gregnapolæ similis chiamādo zaninā
Huc illuc, tota nocte volare paro.

Versiculū hoc, est ad morem Sonetti vulgaris, alterius formæ.

Ranza, falcem.

Spadolant, vt fit cū linū erudiunt disgrossantq;.

Gregnapolæ. Vespertilioni.

In matinadam quam facit Zaninæ, Eccloga Secunda.

Quis meam casu reperit coradam?
O la, non audis Zoanina surdis?
Dic meam quis nam rapuit coradam
Ventre forato.
Sentio me me smagonare flatum,
Nam coradellam mihi sustulerunt,
Non coradellam Bouis, aut Caualli
Dico, nec Asini.
Sed meam dico propriam coradam
Cum tuis sguardis, oculisq; bellis,
O mea vita Zoanina lusor

Ola, vocātis est.

Smagonare, extra inagonem ellicere.

Matinada, cătilena, quæ mane nebat antiquitus amicis.

Nempe robasti.
Cum pina multas venio fiatas,
Et Matinadas facio galantas,
Nec tuam duram manigolda testam
Rumpere possum.
Immo de cruda cameræ fenestra
Aut aquam rosum putridam rouersas,
Meq; bagnando nocitas gazanum,
Siue bachiocchum.

Cicigare, stigare canes, quia facimus ci ci.

Aut canes post me cicigando stigas,
Qui mihi plures faciunt pauras,
Atq; garlettos quater insequentes.
Morseguerunt.

Morsego, & morsico.
Nomina ballorum.
Schitarinos vilanice.
Chitarinos vrbanice.
Orpheus.

En Matarellum sono, uel pauanam,
Nil tamen curas sonamenta Piuæ,
Quæ Schitarinos superaret omnes.
Citadinorum.
Orpheus primus sonatorus orbis,
Si lyram grattans pegoras, osellos,
Haspides, dragos, lapides tirabat.
Ad melodiam.
Non ego mancum facio dauerum,
Vix piuæ statu repleo Botazzum,
Et illi blirum digitis comenzo.
Omnia saltant.

Instrumenta vtensilia.

Per domum ballant Tabulæ, Cadreghæ.
Spadolæ, secchiæ, Gramolæ, badili,
Rocha cum fuso, Cratarola, Zappæ,
Mille pignattæ.
Sæpe dum canto gelidis sub umbris,
Cum lupi agni, Canibus capretti,
Vulpibus galli pariter comenzant.
Fare morescam.

Posuit pignatta pro reliquis instrumentis.
Fo fas far, antiqui utebantur, [illegible]

Dura sed plus es Zoanina saxis,
Ac habes testam similem giarono.

Perto

Porto calcagnos ego plus tenellos,
Quam tua woia:
Quum super lectos alij repossant,
Solus intornum lachrymans caminos
Non habes per me traditora doiam,
Imo caleffas.
Ayme cur tantas renui morosas?
Nonne Bertullam? Toniam: Simonam?
Nonne Gelminam? cagalocchius ergo
Sis molesina.
Nam bianchinam tibi dico, brauas,
Teq; bellinam nimis esse pensas,
Quis quis est bellus putat esse bruttos
Iugiter altros.
Ne bianchezze Zoaninas credas,
Terra dat nigram segetem bianca,
Nigra sed blancam, facilem molino
Dentibus atq;.
Lac cito marcet sine caldirono.
Quod piat formam bulliens in illo.
Alterum blanchum, niger alter extat,
Sic ego, sic tu.
Me quidem nulla spresias casone,
Nonne sum ricchus, bonus atq; bellus,
Quinq; porcellos habeo tettantes
Vbera scroiæ.
Sunt mihi septem pegoræ bianchæ,
Sunt duo Manzæ, tria par Bouorum,
Lacte nonunquam careo nouello.
Sine polenta.
Sum satis bellus, satis & galantus,
Vado stringatus, super & tiratum,
Meq; saltando pedibus legieris
Nullus auanzat.
Porto de paia viciæ Capellum,

Tro tras trat Giaronus, est lapis solidus & rotundus.

Vergilius īquit Nonne fuit satius tristes ama rilidis iras.

Quamuis tu cādidus esses.
O formose puer nimiū ne crede colori.
Alba ligustra cadunt, vacinia nigra leguntur.

Cōparatio miranda.

Despectus tibi sum, nec qui sim queris Alexi.
Mille meæ siculis errāt in mōtibus Agnæ.
Par, indeclinabile est aliquādo.
Bouum & bouorum.
Lac mihi non æstate nouum non frigore defit.
Nec sum adeo

Cuius in piga posui garofol,
Quoue substringa rubea ficatur
Penna Caponis.
Sed uiam butto,quid ergo parolas?
Clamor indarnum meus,atq; piua
Non tuas surdas penetrans orecchias,
Pectora straccat.

Explicit de Matinada Eccloga secunda Tonelli.

Comparatio de innamorato Tonello,Sonolegia octaua.

Vado per hunc boscū solus chiamādo Zaninā,
Vt chiamat uitulum Vacca smarita suum.
Quæ ruit huc illuc, nescitq; trouare quietem,
Smergolat Echisonis p nemus omne gridis.
Fert altā caudā,longas distendit orecchias,
Audiat ut puerum forte boare suum.
Sed plangens aliquā finaliter introit vmbrā.
Ac ibi non dormit,non bibit estq; nihil.
Me straportat Amor rursus de more Poledri,
Cuius mostazzum nulla cauezza ligat.
Præcipitat, nitrit sofiat per utrumq; canalem,
Et loca fert gambas per dubiosa suas.
Dicere nil prodest,sta,sta,monstrādo creuellū,
Hunc firmare tamen sola caualla potest.

Smergolat, vociferatur,Echisonis, resonantibus Echo.

Est ab edo.

Vtrunque canalem ante, & retro.

Ad Zaninam,sonolegia nona.

Scorrozzata mihi stetit uno mense Zanina,
Et causam sdegni non ait illa sui,
Me non ascoltat plorantem more putini,
Cui perdonanzam sic peto,sic ue grido.
Oyme Zanina,tuū spresias ingrata morosum,
O plus calcagnis dura Zanina meis.
Qualem terrenū graciali tempore uango,
Quando nil campos Vanga forare potest.

Talm..

Talem surda tuũ reputo giandussa magonem,
Nec piat orecchias vlla preghera tuas.
Nocte leuo media, sono piuam, cãto Rosinam, Duæ cantilenæ rusticanæ.
Cantoq; para foras belle Gianolo capras.
Tu tamen incagas canzonibus & matinadis, Iste Bertolus ẽ riualis Tonelli.
Heu libertatis venditor omnis amans.

ECCLOGA TERTIA
TONELLVS ET ZANINA.

ME *miserum, quid sola (vides*
Bertole? *sinistra,*
PALLENTIQVE *nucis recubat Zanina sub umbra?*
SISTE *gregem, ponas ac in carneria* Piuam.
Quin uideo quid agat? redeo nũc, pasce capellas, Carpit zelotopia quia illum sequebatur.
Ne venias mecũ, sta retro dico maruffe,
Ambitio quoniã cõpagnũ temnit Amorq;,
Omnibus in rebus contentor habere sodalem, D ouerum, debitũ licto Bertolo vadit ad Zaninam stantem melinconicam, vultuq; superbam.
Sola tamen mea sit, mea sit, mea tota Zanina,
Sum quia totus ego suus, & non esse rafinam,
Pro qua germanos, Matrẽq; patrẽq; negarem
Ergo mane, faciesq; tuũ remanẽdo douerum.
O Zanina mei solazzum grande figati,
Salue Nimpha, quid hac nup Bertolus, *egoq;*
Vidimus infanda te sub Nucis *arbore stratã?*
Nescis quã nocuas docuit nos Titirus *umbras,*
Euitare nucum, nec in his armenta morari.
Quid tua fert animi tristes frons aspera curas?
Ecce nouos campi reuoluto tempore flores
Educunt Boreãq; trucem mansuetior Auster Mire amoris insaniã poeta noster ĩ hoc libello demonstrat, nam etiã rudis homo Tonellus.
Dispulit, ecce die lætantur cuncta recenti.
Turtur adit sociũ, geminos en cerne Palũbes
Quomodo certatim iunctis dãt oscula rostris.
Nũc quoq; septisona Melibæus harũdine faustũ
Cantabat.

Cantabat puerũ, carũq; Ergastus Amyntam.
Sola iaces Zanina minax, ac turgida uultu.
Zanina sdegnosa.
Ver Tonelle tibi sit hyems æterna nec ullas.
Dent frõde sylue, tua nec tibi prata uirescãt.
Nascatur tibi nulla Ceres, uineta crementur,
Implacanda tuas pecudes contagia uexent,
Letalisq; oculus teneras tibi fascinet Agnas.
Nec, quibus assuetis gregibus succurrere ue-
Queq; salutifera ueniãt e ruribus herbæ. (stris.
Ignarus pastor capiat pro Baccare Taxum,
Liuidaq; armentis miseris aconita ministres.
Id me infœlicem decet exoptare puellam,
Cui uiolæ fœtent, cui lilia nigra uidentur.
Fœda per has nunquam libatas sole cauernas
Strix mihi uel Bubo stridescat flebile carmen.
Tu tamen hinc abeas: aliam reperisse negabis?
O si nescirem quod amas ingrate Simonam.

Ton.

O uermocanus, nimia dulcedine schioppo.
Potta meæ Matris, quantũ sũ factus alegrus.
Es zelosa tui nunquid Zoanina Tonelli?
(Si tibi porto beaum noli mihi dire bosias)
Nunquid amas o cara tuũ Zoanina Tonellum?

Zan.

Hĩc fugias ĩquã, tua sunt mihi uerba sagittæ,
Suntq; super segetes grãdo, sunt uasa ueneni.
Nil magis auersor quam te Tonelle uidere.

Ton.

Deh Zanina meum noli scannare magonem,
Tu me bertezas dubito, me perfida truffas.
Mo cancar, quid nã feci? dic uera, caleffas?

Zan.

Siste manũ, sic me tractare procaciter audes?
I, modo, si qua nouæ, quæ cantes, ludis amicæ
Carmina:

qui nuper tam sbotazzate loquebatur, nunc eleganter assistens.

Amice ꝓfatur quia, nouas amor instruit artes.

Fictio puellæ, vt excusetur si correspondent Extremitas ga udij eloquentiam perdit.

Hæc subdubitãdo pariter ridẽdo profert.

Summissa voce blandiendo dicit caleffas.

Carmina p me, tibi deerũt certamina primo. Irronia.
Pastorum uati, cui Mopsi *phistula cadit,* Necnec post
Cui nō æquiualẽt nec Pã, *nec thracius orpheus* non. Color est.
I modo suauiloquasq; tuas inflare cicutas
Incipe, cũcta tuæ Nimphæ *quibus ossa liquescũt*
Et quibus auritos mulcesere possis Asellos.
Et quibus instudeas Bertolum *subdere cantu.*

Ton.

Ayme, quod irrides pouerũ crudelis amantem. Non est tã insa
Dic cagasanguis, habes me bertezare casonẽ? nus quin agno
Hæc sũt poma? nuces? castagnæ: quas tibi quõdã scat se irrideri.
Munere ladra dedi? ueniat tibi phistula, nescis? Improperat
Aut post terga tenes? simul aut cũ pane uorasti?
Non ex parte mea bellum tibi lana specchiettiũ
Attulit, et stringas cum totis quinq; ferettis? Sunt aliæ strin-
Ista super feram Cremmæ *comprando trainas* ghe quæ habẽt
Spendiui septem, tamen es ingrata Tonello. ferettum vnũ.
Nō Amphiō *ego, nō* Pã, *nō thracius* Orpheus,
Qui possem uestri Bertoli *uincere Pinam,* Carpit zelosia.
An credis quod ego Bertolum *nescio carum.*
Esse tuum totum, cum toto corde Morosum?

Zan. Prorumpit in

Est ita, quid modo uis? sua sũ, sua tota, nec al- irã, quia dete-
O Tonelle *uolo qui mecũ uiuat amantẽ. (trũ.* gitur.

Ton.

O crudele nimis, dubijs & amantibus arctum
Verbũ, nec uerbũ, cuspis sed acuta medullis, Nimis dolor
Verbũ, nec uerbũ, cruor immo pestifer hydræ. bene docuit e-
Quid fera Bertolum *nostro præponis Amori?* loqui.
Non ego quippe suã metuo te iudice formam,
Quãuis candidulæ placeat (sum certus) Oliuæ. Oliuã puellam
Falleris ab quãtũ, quod amas aliunde furentẽ memorat, ut in
Verte precor sensum, qui sit cognosce Tonellũ; dignatiouẽ fa-
Quã diues pecoris niuei, quã lactis abundans. ciat inter amã-
No. mea quã cernis tibi sordeat hispida barba, tes.

Haud.

Haud minus ipse stupet me nudū limpidus amnis,
Cū lauat albētes triuiæ quādoq; puellas
Filidis ah quoties (testor Nemus istud) amores
Contēpsi, quoniam tuus in me certior ignis.
Philidis ah quoties fragrantū serta rosarum
Discerpsi manibus, sparsimq; ad littora fudi,
Cui ter, Phili tace, dixi non absq; pudore,
Sola mihi Zoanina placet, Zoanina maritum
Me teneat, Zoanina suis me capit ocellis.
Phili tace, quærasq; aliū, te auersor, amātem,
Te Zoanina uiden ? solam te semper amaui
Immo arsi, miserū sed me fugis iproba. dafnis

Spreuit nescia ignorāter egit. vt tu quæ me fugis honore-- uolem.

Altera phœbeum quæ nescia spreuit honorem.
Tu mihi clamāti velut Aspis cōprimis aures.
Nec te sæua preces, nec munera tāta reducūt.
Hircanæ potius Tygres mansuescere possent.
Duraq; saxa mei fluerent liquefacta querelis,
Quā te nec precibus nec donis uincere credā.

Zani.

Mira superbia mulieris.

Immo lupos ouibus, ceruasq; Leonibus ante,
Seu canibus lepores uideam miscere fugaces,
Quā dicar quod amo infelix Zanina Tonellū.

Nunc Zanina. Nam Zoanina scribitur.

Tone.

Te calibes ferrū fecere puella sub antris
Nec diamantinā te sanguis frangeret hirci.
Ah miser, ah infelix qui nō reamatur amādo.
Candidus in nostro tibi seruabatur ouili

Post preces venitur ad munera.

Capreolus, quē sex maculis color igneus ornat,
Hūc ego (quādo quidē sic me Zoanina repellis)
Siue dabo Lænæ, seu candida Philis habebit.

Zoan.

Dubitat tamē puella, ne aliun de vadat amare

Nec te Læna unquā, nec cādida Philis amabit.

Ton.

O quantū Zoanina furis, nimiūq; superbis.
Ni forsan nostrum furor hic augeret amorem,

Namq;

Năque per iratos amor amplius ardet amătes

Zan.

Nŏ arbor crescit quæ nŏ plătatur amoris
Nŏ erit augmĕtŭ quia nŏ amor affuit unquă.

Ton.

Me fugis ergo? tuŭ sic improba spernis amicŭ?
Sum Bertolus ego tibi qui conuicia dixit?

Iam nŏ amicŭ sed amantem se vocat.

Zoan. (ras)

Hinc ego (ne vlterius cur sim tă mesta requi-
Hinc ego pastores omnes tumefacta repello,
Bertolus nuper uidit me fragra legentem,
Cui uarijs ex his texebam nobile sertum
Floribus, hoc illum certe donare parabam.
Credidit ast alio dădum, quia cogit amantes
Semper amor dubios suspectu credere falsum.
Protinus intumuit, cui sertŭ, dixit, Amico
Texis iniqua nouo? ruit inde, manuq; coronam
Ac sub calce sibi dandos lacerauit honores.
Hæc toleranda tamen fuerant, maiora ferebă
Quando pedralus tristi me vrgebat amore.
Agmine pastores facto uenere capellis
Post habitis uoces coră quibus ipse nefandas
Prorupit, dixitq; mihi conuitia multa.
Mæstitiæ causam facit hanc Bertolus acerbæ,
Vnde p hos steriles Montes ego sola morabor
Pastor ubi nec pascit oues, nec sulcat arator
Nec Filomĕa graues remouet de pectore curas
Aut ubi nec liquido se ĭmergŭt Naiades alueo
Aut neq; uenatrix auratam cincta pharetră
Frŏdea p nemora ingĕtes trăsuulnerat Apros.

Vellet omnino ut alterius infamia se gratum redderet.

Magna infelicitas Tonelli, cui præponitǔ Bertolus riualis p ipsam amicam.

Ton.

Ne sæui Zoanina tibi, ne blandula sæui,
Tecum habitĕ siluas tantŭ patiare per istas,
Desine Bertolŭ qui te odit, amatq; Tonellum,
Si nos æquiparas gregibus, sum ditior illo,

Si forma..

Nunc olegãter num rustice Tonellus profatur vt Amoris natura patescat.

Si forma, dubiũ nihil est, sum pulchrior illo.
Si cantu stipulæq; sono, sum doctior illo.
Bertolus, niger est, pede claudicat, oreq; tardo
Balbutit, unius cui desit lumen ocelli.
Non Bertolus habet secura per ocia tempus,
Desertis pecudum septis curuatur aratro.
Nec rudis in molli fagorum cortice nouit,
Scribere dilectæ quæ carmina dicat olyuæ.
Sis mea, eroq; tuus dulcis Zoanina, nec ignes
Bertoli memora, mea scis, mea dic o puella.

Zoan.

Nec te nec quemquam sequar amplius, ite capellæ.
Iteq; pastores, fontes syluasq; relinquo,
Qui norũt dicant amor est insania mentis,
Explicit.

Tonellus hanc exclamando sequitur Desperatus Eccloga quarta per Alphabetum.

A
Sequitur eam

Ayme quo dulcis properas Zanina?
Ayme cur, schenam traditora uoltas?
Ayme sta mecum precor, & hunc bellum
Accipe pomum.

B
Illa magis currit.

Barbaros uincis feritate, Moros,
Bistones, Turcos, Sguiceros Todescos,
Bestias omnes, animas diabli
Belzebuelis.

C
Quid sint sparamenta, lege Nicolã zauatinũ

Curæ planinum, tibi saxa mangiant
Cruda scarparum sparamenta solas,
Cancar orughis ueniat quod ipse
Crura cruentant.

D
Desperatus restat, seq; suspẽdere parat.

Deh quid indarnum sequor hanc ribaldam?
Deh quid unius sub amore ladræ
Ducor ad forcam, mihi iamq; lazzum
Boia parauit?
Ecce nam longe uideo cauallam

Est

Est sibi pro me misero canezza,
Ergo cornacchis laqueo piccatus
Esca manebo.
Forca sit nostræ medicina pœnæ,
Forca, tot guaios penitus leuabit,
Forca me picchet pariterq; cagnam
Forcha Zaninam.
Gratias reddo, quod ego catani
Gaudium cum quo fugient affanni.
Grata sen contra quod ero ladrones,
Guardia campis.
Hæc salix, aut hæc, erit apta quercus,
Hanc meæ mor is satiare uoiam,
Heu quid expecto magis est adessum
Hora picandi.
Ito nunc, ito Zoanina uacca,
Ito, qui se met fogat est Tonellus,
Ibis ad stuam sine quo, nimisq;.
Indusiasti.
Laude mancabis, mea stracca namq;
Lingua non unquam ueniebat, ut te
Læta cantaret, faceretq; Piuam
Li frifolare.
Muta tu semper precibus fuisti,
Matta qua propter reputaris esse,
Mortus at postquam fuero pianges
Mesta Tonellum.
Non dabo non plus tibi poma, figos,
Non rosas, brognas, pyra, fragra, moras,
Non dabo non plus Lepores, palumbes;
Non dabo non plus.
O mihi giornus maledictus ille,
Ossa cum per te mihi tota sensi
Obrui dardis ab amore iactis
Ordine nullo

E
Vidit cauallam suā cuius canezzam pro soglietto tulit.
F
Dum soluit equam sic loquebatur.
G
Piccatus ē guardia camporū, quia nunquam discedit.
H
Vadit mirando quem fortiorē truncum inueniat.
I
Improperat zaninæ, vt pathos in illā moueat.
L
Improperat de datis sibi laudibus.
Li, vocem piuæ
M
N
Improperat de muneribus.
O
Desperatio animi.

P
Possit ad bassum rigolare cœlum,
Possit & Tellus fieri baratrum,
Præstiter mundus biuset, astra, nubes,
Pontus, & aer.

Q
Execratur mulieres.
Qualiter cunctæ pereant puellæ,
Qualiter femnæ moriantur omnes
Queq; poltrona est, simianda cagna,
Queq; Zaninæ.

R
l iauola diauol bus.
Vt mulla mullabus.
Rumor & lites ueniunt ab istis,
Rixa cum femnis pariter creatur.
Ricchus est orbis Diaulabus istis,
Richior Orcus.

S
Semen hoc mendax muliebre, uanum,
Stolidum, mordax, petulans, malignum,
Sordidum, prauum fatuum superbum,
Quod ruit orbem.

T
Lenam pro helena rustici dicunt.
Tota per lenam iacuit bagassam
Troia, quam iudex malus agraffauit.
Tuq; per femnam misero Tonelle
Torque colengum.

V
Vidit saluignũ casu ueniẽtem. Dum fugiebat a fade Saluiĝni, ita dicebat
Vado piccari, locus iste non est
Vistus, en collo laqueum taccaui,
Vado iam supra salicem, sed heu quis
Volgitur istuc?

Eccloga quarta finit.

De laudibus forche Sonolegia decima.

Omnibus in rebus desgratia semper abundat,
Est ne canaruzzo tolta cauezza meo?
Sors differre potest, at nõ prohibere soghettũ,
Est mihi per superos forca parata deos.
Non quod sim ladro, uel bondanelica proles,
Non, quod bardellæ uilla crearit, opus.
Natus at ut moriar uiuus, moriẽs quoq; uiuã,
Sola sit ad uitam congrua forca meam.
O si Cornacchias esset prohibere facultas,

Per

Per quas aufertur lux oculina ladris.
Quæ nã sors mortis, quã forca, trouatur ĩ orbe
Dulcior? hac mihi nil, gratius esse potest.
Cætera per gestas sub terris funera condunt,
Piccatis cælum posse videre datur,

ECCLOGA QVINTA
DE AMORE.

Interloquutores Saluignus & Tonellus.

QVO tam *frezzoso passu Tonelle caminas?*
CVR *portas gambas ueluti lunaticus? ola,*
CVI *dico? ptru sta, faciam tibi more Somari,*
Postquã desprestas Saluigni uerba pregantis.
Tonellus.
Deh Saluigne meum noli strubiare uiazum.
Nec des impazzum tibi qui fastidia non dat,
Lassa uestitum, lassa tibi dico gabanum.
Saluignus.
Non ego (ni dicas quod habes) lassauero maiũ.
Tonellus.
Pur ibi te fiches, lassa codesella, che sì,
Ad corpus lanchi mistatem ruppero nostram,
Atq; tibi supra nasum plantauero pugnum.
Saluignus.
Linquo, sed tamen es multum boriolus adessũ,
Quid facies hosti cum scorrozzeris amico?
Cancar, non ueni pro te imboldire chi lò,
Immo uelut carus compagnus scire casonem
Brãmo quæ stizza est, quæ mẽs bizarica, quæ te
Angonaia menat ceruello more carentis,

Ptru sta, vox quæ fit cõsistimus Somarum idest asinũ uel mullum.

Strubiare pro disturbare

Maium vnquã.

Carmen truncatum, accentum fac sup si

Boriolus, colericus

Ca meu trun catum semper fac accentũ in ultima sillaba.

Vadis

Sommam depo nere leuare uẽtrem.

Vadis et ad guisam quũ quis mãgiauerit uuas
Fossatum cercat propter deponere somam.
Nunc ego cũ Gianno Vaccas mungiẽte belino,
Te desperatum, nimiumq; piangere sensi.
Quo plãctu fuimus cõstretti linquere secchias
Et pietate tui sguazzauimus ambo ganassas.
Ergo meus grandem tortum Tonellus habebit,
Causas doiarum nisi dixerit ille suarum.
Hac sub glande parum quæso depone culattas.

Tonellus

Oyde, dolentis quasi oyme de9 Cagarossus & cagasanguis sunt idem Indignabunde ait stronzus.

Oyde quid ad mũdum ueni flentare misellus?
Oyde quid indarnum me mater lacte cibauit?
Mancũ nomme malũ fuerat cagarossus allhorã
Ex Asini calido fieri pissamine fungus.
Vel petra, uel zoccus potius uolo dicere strõzus
Quam tapinellus ego matris de vẽtre sborari?

Saluignus

Ah Tonelle meus, quid desperare bisognat?
Displicuit Christo plus desperatio Iudæ,
Quam si uendisset Christũ sanctamq; Mariã.
Est nihil hac culpa toto poltronior orbe.
☞ Non desperatæ plagæ medicina catatur.

Tore, pro accipere. Carnerum rasonis. Colligo collegi & colsi.

Quãdo dat nobis aliquem fortuna trauaium.
Conseium nostris ab amicis tore bisognat,
Ac in carnerum sua ponere uerba rasonis,
Sunt quia cordoios bastantia tollere nostros.

Tonellus

Sola meum, dico, mors, oyme, leuaret afannũ.

Saluignus

☞ O meschinum hominẽ, qui supportare flagellũ
Nescit fortunæ nisi mortis cerchet aiuttum.
Quem tibi soccorsum tribuam si dicere nõ uis?
Dic gianduffa cito, que te desgratia colsit?

Tonellus

Ecce mea, cernis? cauezzam porto caualle

Cum

Cum qua per collū salicē appiccabor adunā.

Saluignus.

O cermisonem teštam, apiccare teipsum.
Tu bene piccares alios tibi parcere nolens.
Nil dubiū quoniā est amentis amātis vsanza,
Nolle salutiferū compagni audire ricordum.
Fer causam, nūquid bursā tibi ladro robauit?
Nū dedit accusam cāparus barba Tognazzus,
Namque tuos heri Porcos dare dāna catauit?

Tonellus.

Non vermocanus sic eſt, quia perdere vellem
Sexcentū bursas, pegoras, casamenta, cauallas
Plus preſtum quā te, quā te (nil dicere possum
Sanglottus ſtoppat forramen namque fiati)
Plus preſtū quā te, mea spes, mea uita Zanina, Teneri me loquitur.
Quam te garofolū, rosa, pomū, cara sorella,
Cara sorella quidem qua nō mihi carior altra
Est Saluigne mei scanacori causa Zanina, Scanacori scanatio cordis
Sola Zanina meū, posset smorzare brusorem,
Sola Zanina suis me snebolauit ochiadis,
Hāc amo, nec reamat, brusor, nec porca moue
Immo bertezat, soiat, truffatq; tapinum, (tur
Ac multos sequitat ueluti Scartera morosos. Scartera, pro meretrice.
Sola iutare poteſt, & quod sit sola spiauit,
Vnde superba uenit, me tractat more gazani.
Dic Saluigne meus, crudelis nonne uocāda eſt?
Illa potens non uult medio succurrere morto.
Ergo bonas habeo causas me tradere forchæ.

Saluignus

Do pinfen, ergo cruciaris amore Zanina? Pinfen, blaſphemia rusticana

Tonellus

Eſt ita mo cancar, paret tibi cosa nouella?

Saluignus

Cosa nouella quidem, fuit hæc parlatio prima,
Eſt ne Zanina Petri Gambonis filia? scis ne?

Tonellus

Tonellus

Est est, ayme suum me tantũ nomen amazzat,

Pulchra biasmatio amoris.

Saluignus

Marauiliabam quod eras sic fronte striatus,
Deh pouerelle, rogo noli te credere somnis,
Noli post ipsas ceruellum perdere ladras,
Noli dico tibi, Veneris seguitare putellum,
Iste cauestrellus faciet tibi rumpere collum,
Hic orbesinus totum sfrantumnat honorem
Nõ tibi qui bonus es tãtũmodo pascere capras,
Sed Citadinis scarlatti veste dobatis.
Est amor angoscæ speties, mentisq; Dianol,

Bagasse scortæ

Est amor errorũ Capitanius, estq; Bagascæ
Filius, est proprij domentigatio iuris.
Estq; pudicitiæ contrarius, estq; maligna
Pestis, & à nulla morbus sanabilis herba.
Per quẽ perdit homo robbã, ius, seq; medemũ.
Per quem calzati omnes straßinamur ad orcũ.
Fac sennum matti, lassa Tonelle talopràm,
Nam secchiam merda tandem vrtabis in unã.

Prouerbium

Noscere vin causam cur nõ habet ille mudãdã,
Vel cur mostazzũ tenet in bindamine stuffum?
Est, quia vergognæ clausit bastardulus occhios.

Natura Cupidinis.

Noscere vin quare puer est, nũquãve senescit?
Nam facere impresas pueriles cogit amantes.
Noscere vim quanti sit dãni causa ladrettus?
(Totius mundi res gestas pono dacantum)
Hic exempla tui solum statuamus auantum.
Si Tonelle meus zuras mihi dicere verum,
Est tibi nulla modo vaccarum cura tuarum.
Primo sicca illis garlettos merda boazzat,

Officij villanici descriptio

Nam velut vsabas, nunquã tua stalla netatur.
Si mungis mungis, si non, fastidia nolunt,
Quæ tibi ceruellum rapuerunt propter amorẽ.
Cessant mascherpæ, cessat cagiada, botirus,

Humida formaium corrumpit muffa leuatũ.
Itq; in malhorã pecoris ſperantia Taurus,
Inq; malum punctum ſubſtantia tota ruinat.
Vigna tui Broli ſine palis, obruta ſpinis,
Clamat de longe Zappas ottanta mearos.
Ad ſguazzũ campi uadũt, lacus arua couertat,
Nam uelut uſus erat nunquã foſſata cauãtur.
Dormit zappa domi, forcatus, vãga, badilus,
Cuncta ſui culpa ueniunt rugimẽta patronis.
Hic eſt acquiſtus qui ſitur amare puellas,
hũc mullazzus amor facit o tonelle guadagnũ
Perdis amicitiam multorum, perdis honorem,
Et patri matriq; tuæ das improbe guaios.
Hũc de ceruello toſtũ precor excute Grillum,
Ne Bouis accipiat formã buſtumq; Gigantis,
Et modicus fiat grandis montagna foſolus,

Tonellus

Iſtam meam rupit circumparlatio teſtam, More amantis non audit cõſilium amicorũ.
Per dextrãq; intrans leuam paſſauit oreccbiã
Das uento calces, vmbram Saluigne miſuras, Prouerbia.
Scribis & in glaciem ſcaldantẽ ſolis ad ignẽ.
Plus toſtum caſchet mũdus, Cœlũq; rouerſum,
Plus toſtũ Mullos Aſinosq; per aſtra uidebis,
Cornacchiasq; iugo faciemus arare ligatas,
Plus toſtum naſcat talis Verzonus in horto,
Quod minor ad totã breſſã det foia meneſtrã
Plus toſtum ceſſent fontes, Imbresq; raſinent,
Denique plus toſtũ mutabit Secchia canalẽ, Secchia flumẽ, qui padũ intrat
Quã ceſſet may may Tonellus amare Zaninã,
Et licet hãc uellẽ, non poſſem linquere fẽmnã,
Et licet hãc poſſem nõ uellẽ linquere Nimphã.
Vade, nec impreſa me quiſquam toiat ab iſta.

Saluignus

O ſine ceruello zentaia, uel absq; gouerno, Zentaia, gens plebex.
Se cruciãt quod amãt, nec amare niẽte dimenũ

Desistūt, faciuntq; uelut Benolina bachioechi,
Comparatio *Quæ moritura gulā Zatti spontaniter intrat.*
Tolle foras istam de sensu matte paciam,
Teq; tibi stesso sania cum mente ritorna.
Prouerbium. *Tuq; capreq; tua tandē ad sparaueria uades.*
Stua locus calidus. *Hic amor ad Stuam mandat finaliter omnes,*
Et multos riccos panem pitocare coegit. (gnat
Quisquis amat multū spēdit, nihilūq; guada-
Monstratur digito, post illum quisq; petezat.

Tonellus

Mentiris quod amor sit eorum causa malorū,
Sicut te sforzas baiando prouare chi lò.
Nōne quis ē similis zocco, similis ue quadrello,
Quē nō guidat amor, quē nō trahit ulla puella?
Dic codesella, quid ē uirtus nisi germē amoris?
Virtutē sborrauit amor, sborrauit amorem
Sola dei beltas quæ corpora nostra galantat,
Inq; Zoaninam uenit bellasq; putinas.
Nūquid ego potius merlottus amabo Canallā,
Seu uaccā moram, seu cagnam, siue Gatellam,
(Me quia reprendis uaccarū linquere curam)
Quam bellam fomnā sensūq; rasoneq; plenam?
Pazzus es, et nescis quid nā Saluigne sbaiasses

Saluignus

Potta meæ, quod nūc uolo biastemare, madre-
Argumēta facis magno bastātia scotto, (gne,
Studia studiabus sicut asinabus. *Atq; Thomasinis studiabus forsitan apta.*
Sū cōtētus, ama, quia quosq; bisognat amare,
Sed ratio, non mens lascsiua gubernet amorē.

Tonellus

De diauol amor nō est subiectus, & inde
Debet Amor potius rationē flectere quo uult.
☞ *Nō ne uetus prouerbol habes, Amor oīa uīcit?*

Saluignus

Heu bene parlasti sagurate, quod oīa uincit.
Namq;

Namq; tibi robbam, nomẽ, tulit inde cerebrũ.
Plusq; Zoaninam curas quã mungiere Vaccas.

Tonellus

Pur ibi te fichet, nescis wolt are galonem, Prouerbium
Nũquid Zaninæ uis me præponere Vaccas?

Saluignus

Non, sed ama pariter Vaccas uaccãq; Zaninã

Tonellus

Deh ueniat cancar tibi nũc manigolde uilane,
Tu ne Zoaninam presumis dicere uaccam? Prouocatur ad iram.
Quod mangiare uiã possit tibi Phistola nasũ.

Saluignus

Perdonanza precor, noliq; gridare Tonelle,
Nam meus incauto dictus muzauit ab ore.
Immo Zoaninam stellam chiamabo Dianam,
Dũmodo non uoiaste desperare per illam,
Nam si desperas, & uis te tradere forchæ,
Non illam uaccam, sed ego clamabo putanam.
Et semper dicam quòd amor tibi colla tirauit.

Tonellus

Nũquid amor boia est? quia dicis colla tirauit? Argumentum aliud.

Saluignus

Vt quid habes manibus pro te appicare so-
(ghettum?

Tonellus

Nõ amor, ast odiũ qđ fert mihi cruda Zanina,
Me quasi forzauit contradam perdere drittã.

Saluignus

Vt quid amas illam si te sdegnosa refudat?

Tonellus

Troppus amor quẽ porto sibi facit esse superbã.

Saluignus

Ergo troppus amor te uult piccare bonhomum.
Ne stupeas, boiam si dixi nomen amoris.

Tonellus

Crimen amoris enim non est, at culpa puellæ,

Troppus amor non esse potest, at troppa supbit.

Saluignus

Dißimula, fingeq; aliam doniare morosam.

Tonellus

Dißimulare nequit, nec fingere quisquis ama-

Saluignus *(tor.*

Heu quia uicisti, cœdo Tonelle, nec ultra
Disputo, nā tua me sententia docta ligauit.
Non de Bologna celsis uenit ista cadreghis.
Perettus mantous Aristotelicus. *Non sauio nostri proceßit ab ore Peretti.*
Talia non donāt Zappæ, nec aratra badili,
Solus amor docuit, potis est qui ferre biolcos
De pecudū stabulis ad summæ culmina mitræ.
Victor es & speciē formā quoq; noscis amātū.
Nō habet, hanc culpā, sed sola Zanina Cupido,
Et giāduſſa mihi ueniat, si sensero quemquam
Blasphemare deum, quod si catiuus amorem
Laus Amoris. *Hoc bastone suas sine fallo ruppero costas.*
Est gentilis amor, vult cor gentile, galantum,
Dulce saporitum, tandem dulcedo sit ipsa.
Et giuro Tonelle tibi, retrouabo Zaninam,
Hancq; tibi faciam dilectam, pone pauram.
Vade casam brenamq; suæ iam torna cauallæ,
Vndiq; Nox nigra est, Grilliq; p arua tricātāt.

Explicit Eccloga quinta de amore.

DISCESSIO SALVIGNO

Tonellus restans lachrimabiliter hanc Sonolegiam X. edidit.

Oyde meus uēter, mea milza, meusq; magonus,
O mea centenis testa piena grylis.
O quales lancos, o qualia cancara porto,
Non maior pœnis est codesella meis.
Nil sunt Gianduſſæ, nil uermocanus ad istud
Quod pro te patior bella Zanina malum,

Oyde Zanina fero pro te mala pascha malānū
Deh non sis doiæ causa ribalda mea.
Schioppo, creppo, brusor, nequeo sborare fiācū,
Sit fas almanchum posse morire cito.
Affannus maior meus est, quia brusor, & ista — Non dura ratio nis femina.
Flāma coradellā scannat ognhora meam.
Tu tamen & rides, & cantas, inde caleffas
Me, tibi qui sempro tempore schiauus ero. — Semp sempra semprum.

DE NATVRA AMANTIS
Sonolegia duodecima.

Quare si mangio uideor mangiare lusertas?
Sdegnatur quoniam Vaccha Zanina mihi.
Cur bibo Zattorum succum si sugo Botazzū?
Sdegnatur quoniam scroia Zanina mihi.
Quare sognanti paret mihi perdere capras?
Sdegnatur quoniam ladra Zanina mihi
Quare garofolum si naso merda uidetur?
Sdegnatur quoniam cagna Zanina mihi:
Cur sunt Gregnapolæ, uel parent esse Colūbæ?
Sdegnatur quoniam nulla Zanina mihi.
Ergo fina tantum sdegnosula conticet illa,
Non edo, naso, bibo, dormio, canto, sono.

SONOLEGIA XIII.
qua Tonellus post interuallū trium annorum quo Zaninam non uidit, ait.

Magna bachiocheries ueneris seguitare putel-
Cuius uergognā nulla mudanda tegit, (lū
Quid Maruffus ego sequor hāc sine laude ribal
Nō sua pregheras audit orecchia tuas (dā?
Me uideo a cunctis compagnis esse relictum, — Repellet eorum consilia.
Nec sine scaldata vado tapinus aqua.
Hæc barbera mihi barbam tulit absqꝫ rasoro,

Quæ scit castrones attrapolare uiros.
Si bene contéplor sua gesta suasq; parolas,
Est, quam Veronæ misit arena, scroa.
Proh uergogna mihi qualis scoperta uidetur,
Hic mihi perpetuo tempore scornus erit.
Ergo bachiocheries magna est seguitare pu-
Cuius uergognam braga niuna coprit. tellũ

Hic finit Amor & insania Tonelli, quì mox Thomasinam sumpsit Vxorem.

STRAMBOTOLEGIA Merlini in excusationem huius Zanitonellæ.

Liuida femineci Mors quæ tulit inguẽ Achillis,
Reddita quo falsum Troia domaret Equum.
Bistonios audet (fateor) dispellere Nautas,
Sed non zaniphili carpere fata mei.
Dixit Apollinei quantũ ferat Vlna Phitonis,
Dixit & obscuræ quanta sit esca Lyræ.
Nõ reprobent latiæ, Pastor quæ dixerit, Aures
Castus in hoc gracili cortice gaudet amor.

ECCLOGA SEXTA qua introducuntur Tonellus & Pedralus, qui ambo inebriantur.

O FORTVNA *mihi nimium rabiosa tapino,*
O quæ sola faues poltronibus atq; ribaldis,
Qua causa tanti per te mihi dantur afanni?
Cur mihi nõ streppas animã de corpore tãdẽ?

Fiatus anima.
Fiata vices.

Nonne foret melius semel hûc sborrare fiatû,
Omnibus in giornis quam mille morire fiata?
Es fortuna quidem merda merdosior omni.
Et tamen a multis tu Zuccarus esse uideris.
Quos tales utinâ cagasanguis amazet adessû.
Nâq; ficauerunt speranzam firmiter omnem
In te, quæ tandem das, oyme corada malânum.
Indarnum studui tibi pro seruire gaioffæ,
Sed mihi uoltasti ceruellû more Gazani,
Deq; meo penitus priuasti ladra placero.

Pedralus

Quid sturbulêtus facis hac Tonelle sub umbra?
Nunc ego rampatus longam scaluare pioppâ, Scaluare amputare.
Vt uiridi possem foiamine passere Vaccas.
Audiui lacero te suspirare magono.
Deprecor ut quod habes uoias buttare deforâ
Tu scis non pocû strictos non esse parentos,
Scis quantum sauius Villa sum dictus in ista,
Conseium quapropter ego dabo forte galantû,
Per quem lassabis doiam Tonelle da bandam, Chiloium, bergamascbiter .p hic.
Forsan & altorium quêquâ donabo chiloium.

Tonellus

Nunc nunc pensabam quod me têtare uenires,
Hinc fuge, perq; tuû uadas Pedrale uiazzum,
Ad corpus sancti, quod blasphemabo lupini, Irascitur Tonellus.
Si pedrale loco non te distollis ab isto,
Nô plusquam cinquanta duos parebimus esse.

Pedralus

Non ne tibi dico quam sis Tonelle maruffus?
Scire tuos guaios modo quæro, daturus aiuttû,
Et uis ad primum mihi testâ rûpere tractum? Sumpserat enî bastonem.

Tonellus

De guarda guarda, nô magnus bastat afannus
Qui mihi cantono milzam rosegauit ab omni,
Si non hic etiam me disturbare ueniret.

Expecta poltrone, volo tibi rumpere schenam.
Forsan pentibis mihi nunc uenisse dauantam.

Pedralus

Vade pianinum rogo te mi care Tonelle,
Iam non ira uiri strauacatur more ledami.
Cium. *Nũ pouerelle tuum patieris battere Barbam ?*

Tonellus

Si tibi perdono, ueniat mihi cancar adessum,
Quamuis deberem subtilem perdere bragam
Quam soleo tantum festiuis ferre diebus.
Guarda uilane, uolo nũc me sborare dauerum.

Pedralus

Padimma processa. *Horsu ne facias, es mattus? uade padimma,*
Qui sumus an nescis? Sta retro dico Tonelle,
Mo, particula cõueniens eloquio rustico. *Mo sagurate, tuum sic uis tractare Pedrallũ?*
Nescis quam cari soti sumus atq; parenti?
Mermoria villanice. *Sic tua de proprio cascat mermoria scanno?*
Sta retro si uis, non dixi, non ego feci
Tam grãdẽ cosam per quã me battere debes

Tonellus

Nonne tibi dixi de prima, uade pedrale?
Aut quod deberes oculis te tollere nostris?
Vultus est animi index. *Cerne meos uultus si uis cognoscere doiam.*

Pedralus

Do compagne tibi perdonum, doq; rasonem,
Te quia cognoui nimiã sburlasse gramexxam,
Birlo, intelligentia. *Deq; tuo birlo mentem butasse strauoltam.*
Post hæc excuso si te furor illico brancat,
Namq; tuum fratrẽ Bertol, patrẽq; Maionem
Cognoui pauca boriolos esse causa.
Essere, antiqui ꝑ esse dicebãt. *Ergo Tonelle meus, cordoium pone dacãtum,*
Atq; tuum tanto de inflaxine caua magonẽ.
Dicito cuncta mihi, tibi sum Tonelle fidelis.
Ne meschine uelis tãtũ lagnare quod inquis ?
Non parlas? de butta foras codesella uenenum,

Nil

Nil mage debilitat, uel nostros incoquit artus
☞ *Pectore sub tacito quã mẽs agitata dolẽtis,*
Corneus hac animã profudit sorte Ioannes. — Corneus Ioannes.
Et licet hic Vermis *tua rodat corda catiuus,*
Cuncta sed ad carũ compagnum dicere debes.
Qui mala ceruelli pensiria pacificagat. — Antiqui dicebant significagare,& alia plu rima pro significare.
Dũmodo cuncta sibi,nil seruans,significagat.

Tonellus

Quid Pedrale *modo mihi tantũ rethoricagas?*
Vin quod ego dicam tibi uerum?pone culamẽ, — Pone cùlamen pro sede.
Vnxisti forsan musum,uel forte bibisti,
Et mihi,nescio quo,uis predicare Prolecchο, — Prolecchο, pro logo.
Nunquid ego potero sine naspo suoluere filũ?
Si mihi sorbottum uini fers, dando fiascum,
Cuncta,recunctabo,sic uox ladinior exit. — Ladinior, idest magis latina.

Pedralus

Si tibi non bastat vinũ,quin? carpe Botazzũ,
*Pedrallus tuus est,*Barilottus,*&* *iste* Lorettus,
Sunt ad comãndum cari mea cuncta Tonelli.

Tonellus

Clo,clo,quã bonus est,refero tibi mille cotalas, — Post potum in qua sal positũ fuerat paulatim ambo inebriantur.
Dicere sed quid ego tibi nũc Pedrale *uolebã?*

Pedralus

Do angonaia,tulit sensum fortasse barillus?
Est poca,crede mihi, quã suffers pena Tonelle.
Gratta caput,capitis reuocat grattatio mentẽ. ☞

Tonellus

Quos habeo drentũ quãtũ bene nosco trauaios.
Attamen ipsorum per adessum nescio causas. — Per adessum, pro nunc.
cras dicã,postquã mãgiauero quĩq; menestras.
Siue fasolorum uel tres uel quinq; scudellas. — Nam in alio loco seusumq; fasolus aguzzat.
An sed ego tandem memoro Pedrale *sodalis,*
O cancar,quantas habeo sub pectore doias,
Non bastat quod me tormẽtant, sed codesella
Iam quasi sborraui medio de ventre fiatum,

Sanglottos melius quam singultus. Sorrare, exhalare.

Non tibi sanglottos, tibi nec suspiria dico,
Qui per iter colli uellent exire deforas,
Sed quia sunt troppi Braghæ sorrãtur ab imo,
Et sic efficiunt suspiria sæpe corezas,
Attamen hãc nostrã postquã uis noscere penã
Dicam, quæso tuas distende parũper orecchias.
Credo scias Pedrale meus (si forte recordas)

Lant, cur morbus est.

Quod mea somna sup ceruellũ lãt cur habebat
Cuius uentronem tantus cruciabat afannus.
Quod non sic sbraiat cũ perdit Vacca uedellũ
Ad corpus cigni finaliter illa moriuit.

Pedralus

Ayme Tonelle, quid est quod dici cãcar adesſũ?

Carmen sophatonicon.

Thomasina tibi mãcauit? buscha del mi,
Non ego, dico tibi uerum Pedrale, sciebam.
Da mihi perdonum, magnã tibi præsto rasonẽ,
Nunquam pensassem quod te dolor iste piasset,
Cur non andasti ciuitati tore Medechum?
Hi faciũt nostros tam sæpe guarire Patronos.

Tonellus

Do cancar ueniat Merdecchis atq; ciroitis.
Nam ladri somnã, simul & mihi trẽta doinas
Robbarũt, sine quis melius Thomasa guarisset.
Ante suos tantos implastros, atq; cirottos,
Ipsa cinabatur melius, meliusq; cagabat,
De Pampardellis cum uino quinq; menestras
Mangiabat post quas parlando stabat alegra.

Pedralus

Cur pinsen ergo chiamasti matte Medecchũ?

Tonellus

Trocheus per spondeo.

Mo angonaia, fuit præ noster Don Iacominus,
In cuius chieregã giandussa nascere possit.

Pedralus

Monesi, p monachi, villanice

O menchione fidem præstasti Don Iacomino?
An nescis quoniã Monesi, fratresq; Pretiq;.

Nos omnes uellent Meſchinos *ſæpe morire,*
Vt de candelis guadagnum fiat auancis? — Auancis, ſuper fluis.
Si Tonelle *ſuas uis truffas noſcere,ſcolta.*
Vna ſuper coxam Bertoli *uenerat olim*
Phiſtula,qua ſurſum calzas tirrare cediuit, — Cediuit,parum defuit.
Illico frater adeſt Polus,*ſcis?ille* Romittus, — Aurifcalpia intellige.
Qui becchi portat barbam,uenditq; badilos,
Cũ quibus ad dominũ Barberus *nettat orec-* (*chias?*

Tonellus

An,ſcio,iudeis impegnat ſæpe capuzzum,
Atq; Brauiarum *dom\~eticat intra* Tauernas, — Brauiarium ruſtice.

Pedralus

Eſt,eſt,tu noſcis,ſed quid contare uolebam?

Tonellus

Dicebas quod panza tibi dolet, atq; padronus, — Padronus, infirmitas.
*Maugiaſti nimium,*Lenta Pedrale *corezam,*

Pedralus,

Neſcio ſi potero lentare,tuf,altera,tuf tof, — Deſcriptio petezantis.

Tonellus

Non giandußa aio,ſic te mollare corezam,
Dico centuram qua cingeris, o cagalocchium, — Operatio uini quod modo biberat.
Guaſtatur tempus,ne forte bagnemur eamus,

Pedralus

Imbriagatus eris Tonelle,*nimisq; bibiſti.*
Ecce ſtat ad mediam gãbã ſol altus,& inquis
Guaſtatur tempus ne forte bagnemur eamus? — Panzonicam fabulam.
Sed narrare unam uolo nũc Tonelle *cotalam,*
Panzzonicam dicunt multi,multi quoq; follã.

Tonellus

Dic,ſed cur uadunt in circũ prata paeſus?
En caſamẽta uolãt,ſta ſaldus barba pedrale,
Tuq; uolas,ſine me quo uadis?ſta cagaſanguis,
Cur tã cuncta uolant?capris incago dauerum.

Pedralus

Es coctus plus quam crudus Tonellus *ſodalis,*

Ac ego non liber sum totus, cerno serenum,
Paulatim cælum fumanis undique tegi.
Sta Tonelle susum, quod cascas, surge gaiardæ
Huic te brāca palo manibus da brachia circū
Hic innuit poeta nō unum solum insanire, sed mille. *Heu quia non unum uideo, sed mille Tonellos.*

Tonellus

Ac ego non unum cerno, sed mille Pedralos.
O quante pegoræ pascendo per aera uadunt,
Turchinamq; suo portant in tergore lanam,

Pedralus

Nil dubita Tonelle, palum ne desere, donec
Hæc mala transcendant digesto tempora vino
I, exclamatio mantuana. *I, quantas video cornacchias atque ciuettas,*

Tonellus

Non sunt cornacchiæ, nō sunt Pedrale ciuettæ,
Sed quem taccatum fers in galone botazzum,
Impleuit testam vino, sensumq; chimeris.
Ecce lacum paiæ uideo, nodabimus ambo.
Disuestire libet, sum nudus, tolle camisam,
Na verbum. *Te quoq; fac nudū Pedrale, lacūq; p hunc, na.*

Pedralus

Ecce nato, sed fresca nihil mihi paia videtur,
Atque cauant nobis oculorum lumina buschæ.

Tonellus

Me miserū, Pedrale iuua, meschinus anegor,
Granfus, cōtractio nerui, qui sępe fit natādo *In gambā venit granfus, da cancar aiuttum.*

Pedralus

Quomodo succurrā? quin? rursum tolle fiascū.

Tonellus

Da cito, ne indusia, morior cito præbe botazzū
En bibo, tuq; bibas, scampaui grande periclū,
Sic morzare focum focus alter sæpe probatur.
Namq; serenantur cæli stat fixaq; tellus,
Sum Tonellus ego, tuq; es Pedrale Pedralus.
Quæque suo primo res est tornata paeso,

Thomasina

Thomasina tamen mācat mihi sola quid ayme
Sperādū est dū nostra subest huic uita biformi
Fortunæ? Ped. *Mors sola, quod ergo quiesce,*
Nā mortalis erat quā luges femina, Dormi.

Finit Eccloga sexta de ebrietate.

ECCLOGA SEPTIMA
idem Pedralus, Tonellus, Gelmina, & Bigolinus.

Pedralus

O TONELLE, *leua sursum dormiuimus horas.*
QVATTVOR, *ast oculos somno quoque gesto grauatos.*
QVAM *uiuat in primis post quam dormire calamus* — Calamus
Seu ter siue quater pance distendere pellem. — Cessamus

Tonellus

Si faciunt Asini poltrones, non tamen illos
Dico quadrigābes portantes tergora sommas,
Ast Asinos quos uilla facit Bardella *bigambes.* — Bardella est apud padum.
Sed quam velle mihi peradessū dicere follam — Bigambes duas gambas habentes.
Capisti, quando uolitare per aera grillos
Vidimus & stantes circum girare paesos,
Incipe, non ultra e scala in cantiribus ibis. — Prouerbiū, cū quis vacillādo loquitur & cōfuse.

Pedralus

Res bosiarda quidē nō est Tonelle *dauerum.*
Quam recitabo, tamē quid me donabis ob ista?

Tonellus

Ne dubita codesella, nucum tibi trēta garillos — Garillos, enuclea, maculantia manus.
Seruo, quos feci, ni credas, respice nigras
Ecce manus, hæc dona tuæ sint apta fadighe
Si tamen his forsan tracto de more putini,
Quē nux contentat, seu pomum, siue ceresa,
Est medaia mihi de fino facta piumbo,

In qua sculpta (uidē?) stat sancta Maria loreti. — Sic dicens accipiebat eam extra bursam.
Hanc Pedrale tuo poteris taccare capello,
Sub qua comparet uel flos, uel penna caponis. — Loretum rustice dixit.

Pedralus

Sum contentus, ego pulchrā narabo cotalam. — Narrat.
Tēpus erat quādo nos maior freddus agiazzat
Duraq; sub uento schiappatur terra Boraso, — Boraso, borea.
Celsa cōuertatur niuibus Mōtagna bianchis,
Inuidriantur agri candele ad culmina pēdēt, — Cādelę glaciei.
Paupertas nullo se stringit tecta gabano,
Nec scaldare potest per buccam rā: ida furnū. — Prouerbium.
Supra palmuzzos manuū dū sæpe sbadacchiat
Has magis īfreddat, quia fert ī corpe giazzā.
Tunc ego (sic nobis est semper usanza uilanis)
Pergere decreram solettus ad Vrbem,
Patronoq; meo porcellū ducere grassum.
Protinus ex calcis pedibus (nā dura per arua
Vel per gasones potuissem frangere scarpas) — Gasones, glebas solidatas.
Ire comenzaui Porcum stimulando goiolo.
Ipsius ad gambæ calcagnum corda tacatur, — Giolus, est stimulus bubulci
Quæ sua sit uarias p stradas æqua guidatrix.
Non rectos unquā senteros ille tenebat,
Nunc partē dextrā brancabat, nūc ue sinistrā,
Sed mea me clamat Gelmina, Gel. Pedrale

Pedralus (quid? o la.

Sentisti? uenio. quid poscat uado uidere, — Venio dicit alte respondēdo gelminę, reliqua dicit contra Tonellum.
Iamq; retornabo tibi nunc recitare facendam.

Tonellus

Vade cito, pergā fra tantum uertere capras.
Quas Beniuegnuti uideo disperdere uignas. — Sic dicens recedit, & suo Arieti cōuicia dicit
Quid becchone facis? ueniat tibi morbus in oc
ad corpus lāchi si uirdū brāco tracagnū, (chis
Forsan in alterius campos nō stare docebo,
Qđ crodare xosum possint tibi cornua, uiē qui.
Cui dico? torna, ueniat tibi phistola, sed quid,

Sed

Sed quid nã uideo? pegorarũ cerno ſtrauoltum
Tu ſolus Bigoline iacẽs ſtrauacatus ĩ umbrã.
Caſtroni ſimilis teneras cũ maſtigat herbas,
Quas phantaſias animo ſtrobuoluis adeſſum?
Nóne ſoles faciem mihi promere ſemp alegrã?

Bigolinus

Deh Tonelle, precor noli me rũpere teſtam,
Si meus eſſe cupis carus compagnus ut ante.
Vade uiã, curaq; tuas ſeguitare capellas.

Tonellus

Dextrius o Bigoline parum, quæ uerba diauol.
Nunc baias? ſic me uis primo pellere tractu?
Scire tuas doias cupio, dabo forſan aiuttum.

Bigolinus

quẽ macarõe dabis, uel quẽ dare credis, aiuttũ?
Qui nõ ſufficeres mihi diſcalzare ſtiuallos,
Credis ſtulte tamen me conſolare parolis.

Tonellus

Si non ſufficerem te diſcalzare ſtiuallos,
Forſan ſufficiens eſſem ſtrepare budellas. (bis?
Quid manigolde unqu ĩ meeũ brauare puta-
Scis modo quid cercas: tamẽ hãc depono dabã

Bigolinus (dam,

Si Tonelle tuum uelles ſeguitare caminum
Inter nos talis non orta bataia fuiſſet.

Tonellus

Quis dedit ĩpazzũ? duo ſunt tibi brachia lõge.
Sed ſcio quid quæris quãtũ bene ſonzia Boſchi
Vngeret una tibi ſpallas, aſiniq; ſchenazzam.
Tanta tuo fugeret forſan de uentre matana.

Bigolinus

O Tonelle, niſi guardas quod dicis, amici
Non erimus, taceas, faciesq; tacendo honoprã.

Tonellus

Tu prius in coleram ſaltas, debesq; tacere.

Hic alium paſtorem nomine Bigolinum reperit.

Sic Vergilius, Quos ego, ſed motos præſtat componere fluctus.

Sonzia graſſa, ideſt lignum. Matana ſtultitia.

Guarda istā frascā q̃ magna supbia chiappat,
Namq́; suus pater est uilla camparus in ista,
Elatam portat cristā, becchūq́; leuatum ,
Vt gallina solet si grossum fecerit ouum.

Bigolinus

Tu mihi non unū fecisti, at mille quot annis
Despectus, quos iam non sopportare licebit.

Tonellus

Silicet indignātis, & ironice.

Silicet andamus uignas taiare nouellas,
Vt de nocte meas taiasti mulle piantas,
Gallinisq́; meum gallisq́; polare uodasti.
Sed doleo cagnam non tūc habuisse belinam,
Quæ tibi fecisset garlettos linquere dretum.

Bigolinus

Irridet. Grande bisognum , ut triste lupus.

Me robasse tuas gallinas? do codesella
Non tres pollastros tua coniunx nutrit ī anno,
Et iactās plenū te dicis habere polarum ?
Nempe tuis habeo de gallis grande bisognū.
Sed quis nesciret te barba catasse Gianolum ,
Quod stabas quandā nascosus retro pioppam ,
Vt sibi uix natū posses robbare caprettum?
Ille catiuellus fingens dormire sub ulmo,
Dum bascolabāt spinosa per arua capellæ ;
Te non pensantē summissa luce uidebat.
Et dū calcagnis cercabas ire legieris.
Atq; capretinum uelles griffare propinquum,
In pede saltauit sumpto bastone debottum .
Teq́; bonis stringhis fecit deponere prædam.

Tonellus

O quales dicit baianas iste bosardus
Dicere presumis me bastonasse Gianolum ?

Bigolinus

Hoc scio, sed melius tua scit q̃ schēa prouauit,
Indiciumq́; huius rei mōstratur adessum,
Namq́; piantonē scorzasti tergore uirdum,

Tonellus

Tonellus

De facies benum tales non dicere cosas.
Nã cũ ceruello rupto fors ibis a casam.
Non ego spoiaui media de nocte picatum,
Quod tu fecisti,cui mansit sola camisa.

Bigolinus

Ergo si piccant ladros,piccaberis ipse
Teq;(meũ iuxta morẽ)spoiabo ladrazzum,
Et promitto tibi nec solã linquere bragam

Tonellus

Fac sennum matti,taceas Bigoline *nec ultra.*
Me stizzare uelis,ne te cagasanguis acoiat.

Bigolinus.

Iste tibi ueniat,possisq; cagare budellas. — Iste, ideſt caga ſanguis.

Tonellus

Nõ plus supporto,summe hoc,aspetta ribalde. — Percutit eum.
Quo fugis? hoc aliud cũ spallis carpe garofol.

Bigolinus

Heu heu,non talem tibi parco ribalde zucadã — Ipſe repercutit
Hoc etiã tuus est?an ansta salde,quod inquis?
Non facio stimmam de te poltrone ceresam.

Tonellus

Non facies stimmã? talẽ me ferre pugnadam? — Stant ambo cũ preparatis pugnis.
Certe non patiar,si possum supra ganassam·
Hãc dare tartufolã guarda,tuus hic,tuus iste.

Bigolinus

Quid brauare putas?heus casco,parce Tonelle — Dũ bigolinus reſtituere parat,cadit.
Heu heu,ne facias,oyme oyme,desine quaeso,
O mea testa,meae spalle,mea schena,mascella, — Tonellus ſtãdo equeſter eum percutit.

Tonellus

An,an,calarũt zanzae,anchora superbis?
Ast etiã tu uis repetare?quid essere credis? — Bigolinus ſup venire ſtudet.
Es nec dũ facius?uolo te tractare da sennum

Bigolinus

Me Tonelle *sinas borsu dolor heu nimis asper,* — Teſticulos more villaneſcõ ſtricabat.

Heu

Pedralus, & Gelmina audie rant.

Heu quia me stringat, quis nã mihi pbet aiut-
Pedralus (tum
O Gelmina, audis? clamorem sentio magnum,
Gelmina
Nuper ego sensi multis combattere verbis,
Curre cito si quã retrouas spartire baruffam.
Pedralus

Pedralus à longe vidit eos, & currendo dicit ò codesella, dumq; Tonell⁹ voluit retro aspicere, Bigolinus superuenit

Curro, præbe meum spontonem, do codesella.
Bigolinus
Me Tonelle sinas, non, non, volo perdere vitam,
Tonellus
Nõ Bigoline vitã capisti, me oyme superchias,
Bigolinus
Sta ladrone, super veni volo reddere pugnos.
Tonellus
Te bene guardabis, quid vis? meus oime galo-
Bigolinus (nus
Expecta donec pedibus tibi panza foletur.
Tonellus
Giap giap, heu quales facis allentare corezas.
Parco tibi Bigoline, mihi quoq; parcere debes.
Heu mea pãza dolet, flof flof, ego creppo daue
Bigolinus (rum
Aium mangiasti, tuus en ventronus amorbat.

Imboccabat eũ

Hunc padire tibi faciam, sed brutte ribalde
Oybo cagas, merdã faciam mangiare, biaffa,
Summe tuã fezzã, mangia, nõ est bona? mãgia.

Tonellus

Oybo, nimis puzzat, glo, gle, mischinus auego,
Non Bigoline bona est, prius illã quæso biaffa,

Pedralus.

Quid facitis pinfen? lassa Bigoline Tonellũ.

Tonellus

Heu quia sum mortus, mi, mi Pedrale sodalis,
Da precor altoriũ, cernis qđ me male tractat.

Bigolinus.

Nõ Pedrale tibi feci vnquam, displicimentum,
Nescis quam peius hic me tractauit adessum.

Pedralus.

Ne facias Bigoline, leua sursum, leua dico.

Bigo-

Bigolinus
Fac mihi promittat me nō offendere quando
Laxatus fuerit, vis hoc promittere parla.
Pedralus
Is bene promittet, non sic Tonelle sodalis?
Tonellus
O Pedrale, nimis fuit hac iniuria grandis
Attamen ista tuum ponatur propter amorem.
Pedralus
Surgite pastores, vestras iam tangite dextras,
Tu Tonelle manens lascivas pasce capellas
Tu Bigoline casam redeas, iniuria nulla est.
Et iam Phœbeus radius distollitur orbi.

Explicit Zanitonella Merlini Cocaij.

PROEMIVM
MERLINI COCAII
Super Phantasiam suam.

E STAM *grande quidem mi phantasia volumen,*
V T *qui cuncta leget carmina, Nestor erit.*
A N *breue debueras complectens omnia condi*
Cum stet astra tuo, Stix, Mare, Terra, sinu?
Sic Tirrena meæ capere Lacus æquora Mātus,
Sic leue materiam totius artis opus.
Non tibi magnanimi deerit solertia Baldi, Baldus magnanimo.
Nō tibi Cingaricæ maximus artis honor. Cingar callid⁹. Falchettus liberalis.
Non tibi semicanis Falchetti libera virtus, Fracassus gigas
Non tibi Fracassus corpore mente Gigas.
Non tibi Moschini suauis natura modesti, Moschinus affabilis.
Atque Leonardi forma pudorq; mei. Leonardus virgo.
Nō tibi Vinmazzi mēs cœlo affixa biformis, Vinmazzus cētaurus.

Non

Hircanus generosus,
Rubin⁹ pulcher
Gibertus musicus.
Philotheus diuus.
Malfattus infortunatus.
Malaspina philosophus.
Boccal⁹ facet⁹
Guido sanctus.
Seraffus magus
Liro nobiles.
Hippol.
Merlinus in adolescentia sua macaronicus.
Gingarinus
Marcellinus
Gaioffus Rex.
Muselina.
Culfora.
Guelf.
Gibel.
Militia.
Mare.
Alchimia.
Astronomia.
Cosmographia
Magica.
Musica.
Infernus.

Non Hircaniaci mens generosa uiri.
Nō tibi successor Leonardi forma Rubini.
Non tibi Giuberti musica diua boni.
Nō terebrata deo Philothei mensq; decorq;,
Nō tibi Malfatti mens bona,sorsq; mala.
Nō tibi philosophi Malaspinæ sensus acuti,
Non gula Boccalli,mellifluæq; sales.
Nō tibi Guido pater Baldi speculator olympi.
Nō tibi Seraffi pectora docta Magi.
Nō tibi nobilitas Lironis & Hippolis alta,
Vitaq; Merlini semidicata tibi
Nō Cingarinus,Marcellinusq; propago
Baldi,non tota hæc stirps generosa deest
In te gaioffi regis turpissima mors est,
In te quas pœnas trux Muselina dedit.
In te Culforeæ legitur destructio sectæ,
In te quod generant Guelfq; Gibelq; malū.
In te militiæ furor,actus,tela,modusq;,
In te uentorum nomina,uisq; Maris.
In te cognitio diuersi arcana metalli,
In te totius sphærica forma poli.
In te cosmographi,magiq; scientia norma,
In te quam placeat Musica diua Ioui.
In te sub terræ Plutonis regia centro,
Non breuis hoc tantū pagina ferret onus,
Vade liber, ueniāq; pete si offendimus ullum,
Vel si detectus forte poeta fuit.

MAGISTRI ACQVARII

Argumentum in Macaronicen primam phantasiæ Merlini Cocaij poetæ Mantuani.

Magnanimi primum Baldi cantatur origo,
Cuius de Francæ semine razza fuit.
Guido suus pater est,Regis primarus in aula.

Fronte

Fronte grauis, ualidus corpore mente probus.
Balduina brusat Guidonis propter amorem
Vnica Francesi filia Regis erat.
Maxima pro Regis iussu tum giostra paratur,
Cuius Guidoni fit data palma duci.
Post giostræ precium fiunt conuiuia, dancæ,
Non paldouinam pungere cessat Amor.
Nocte uiā fugiunt ambo, mōtesq; trapassant,
Et ueniunt liquidis urbs ubi nodat aquis.
Mantua clamatur, quā nūc Gōzaga Fedrigus
Sustinet, huic proprius Villa cipada sedet.
Nascitur hic Baldus, quē Baldouina relinquit.
Parturiens nam, dum parturit obmoritur.

MERLINI COCAII

POETAE MANTVANI

MACARONICE PRIMA

Phantasiæ proponit.

PHANTASIA *mihi quædam*
phantastica venit,
HISTORIAM *Baldi grossis*
cantare camœnis.
ALTISONAM *cuius famam*
nomenq; gaiardum

Cagat adossum idest timet, nā pro timore pro uocatur cagarola.
Terra tremit, Baratrūq; metu se cagat adossū.

Inuocat.

At prius altorium uestrū chiamare bisognat,
O Macaroneam musæ quæ funditis artem.

Gundula, barchula.
Nū passare Maris poterit mea gundola scoios,
Ni recomandatam vester soccorsus habebit?
Iam nec Melpomene, Clio, nec magna Thalia,
Nec Phœbus grattando lyrā mihi carmina di-
Qui tantos olim doctos facere poetas. (ctet

Berta. Gosa. Togna. Mafelina. Pedrala. Comina.
Verum cara mihi faueat solummodo Berta,
Gosaq;, Togna simul, Mafelina, Pedrala, Comi
Veridicæ Musæ sūt hæc, doctæq; sorellæ, (na
Quarū non multis habitatio nota poetis
Clauditur in quodam terræ cantone remoto.

Musarum habitatio. Olympus.
Illic ad nebulas montagnæ culmen inalzant,
Quas smisurato si tu componis Olympo,
Collinā potius quā montem credis Olympum.
Nec sint de petris factæ scopulisq;, putato,

Aetna. Istria. Bergomas.
Nec similes Aetnæ vomitent ad sidera flāmas,
Nec mittat marmor ceu tellus Istra biancum,

Mola, & Molinus differunt ī sillaba prima,
Nec Bergomenses aptæ sint reddere molas,
Quas pirlare vides circum masinante molino,
Nec ferrū, Bressana velut mōtagna, ministrēt,

Verum

Verum de tenero duroq; probauimus illas
Formaio factas, & Sole calente colantes.
Ad fundũ quarũ sunt brodi flumina grassi,
Vndezzatq; Lacus niueo pro lacte biancus,
Quem sulcãt semper Barchettæ mille nodãtes,
Nam piscatores ibi grandia retia buttant,
Piscantes gnoccos, tortellos, atque fritellas.
Res obscura tamen quando Lacus iste procellis
Turbatur, vastisq; petit cum fluctibus astra.
Non equidem tantum facis ò Benace trauaiũ,
Quando repentina te uentus Souer achiappat
Tempestate, fremens circũ casamenta Catulli
Omnia de fresco sunt littora facta botiro,
Supra quæ buliunt semper Caldaria centum,
Plena Casoncellis, macaronibus, atq; foiadis.
Stant ipsæ Musæ super altum montis acumen,
Formaium gratulis durum retridãdo foratis.
Altera sollicitat digitis componere gnoccos,
Qui per formaium rigolantes forte tridatum,
Deuentant grossi tanquam grossissima butta.
O quantũ largas bisognat habere ganassas,
Si quis vult tanto ventronem pascere gnocco.
Altera præterea pastam squarzando, lauezzũ
Implet lasagnis grasso scolante botiro.
Altera dum nimio caldarus brontolat igne
Trat retro stizzos presti sopiando de dẽtrum.
Sæpe foco nimio saltat brodus extra pignattã.
Vna probat sorbẽs vtrum bene broda salatur,
Vna focũ stizzat stimulans cũ mãtice flãmas,
Tandem quæq; suam tendit compire menestrã.
Cernis qua propter centum fumare caminos,
A centum buliunt caldaria fixa cadenis.
Ergo macaronicas illic acatauimus artes,
Et me grossiloquum Vatem statuere sorores.
Misterum facit hinc nostrũ clamemus aiuttũ,

ut lucem & lucernam.
Erixia.
Calente calantes figura bischiciton.
Mõ habet primã ad placidũ
Tortelli greci.
Casoncelli latinę.
Ranol hebraice
Benacus.
Sirmio.
Catullus.
Souer.
Foiada est pico linior lasagna.
Brontolat, buliendo strepit.
Stizzos. i. torres.
Dedentrum ad uerbium est, sicut de foras, da cantũ da banda dapressum.

Ac mea pinguiferis pāza est implēda lasagnis

Narrat,& Berta sic incipit.

Est locus in Franza montagnæ ficcus in alto

Appena ,p vix aliquando] subtracto.p.abbreuiatur. *Culmine,quem capræ celeres appena salirent.*
Hunc Montalbanū Frācesa brigata dimādat.
Non urbs,nec uilla est,verū fortißima Rocca,

Montalbanus *Quæ saxo viuo tribus est obcincta murais,*
Nō bombardarum stimmans batimēta lupinū

Rinaldus. *Quā famosus homo quōdā ferus ille Rinaldus,*
(Si cantant uerum Turpini scripta) tenebat,
Et septem centos proprio sub iure ladrones
Banditos habuit, tres fratres atque sorellam.

Razza proprie est equorū, hic pro stirpe ponitur. *Ipsius à razza post longū tempus, & annos,*
Exijt armipotens vir magnus nomine Guido,
Maturus,placidus, sapiens,generosus,et armis

Vnde godian⁹ poeta villani semper perfida razza fuit. *Deditus, & regi Francorum gratior altris,*
Mœcenasq; alter claros erat intra barones.
Pro cuius nimia forma, nimioq; uigore

Mecenas. *Vnica capta fuit Francesi filia Regis,*
Quam Baldouinam proprio rex ore vocarat.

Innamoratio Guidonis, & Baldouinę. *Hæc erat in toto formosior orbe puellis*
Vnica nata patris, patriæ Regina futura,
Quam nō mortali credebant stirpe creatam,
Sed magis angelicam iurabant esse figuram.
Altera Pallas erat sensu, Venus altera uultu,
Cui formæ summā laudem,iungebat honestas.
Ingeniosa,grauis, frontis mentisq; pudica,
Relligiosa magis quam secli tradita pompis.
Sed tamen arcta fuit tanto Guidonis amore,
Quod nunquā potuit quicquā reperire quietis.
Ast erat ignarus tam sæui Guido furoris.

Ordo gioſtræ.

Bagordus, ut ait Quintilianus,est illa tumultuizatio, q̄ fit gioſtrando. *Interea pulchram giostram,largūq; bagordum*
Rex iubet ordiri campagnam desuper amplā.
Fama per intornū uolitat, gentemq; remotam

Auisat

Auisat, Scocios, Hirlandos, atq; Britannos,
Anglesos, Normandos, Piccardosq; Baueros,
Qñ statuebatur pulcherrima giostra Pariso.
Inter Francesas hæc urbs est primior urbes,
Clara quidẽ studio, sed multum clarior armis.
Ergo quisq; cupit propriã mõstrare prodezzã,
Atq; super coxas positis lanzonibus ibant.
Calcabantq; uias quibus itur ad arua Parisi.
Omnibus ex bandis gentes equitare uidentur,
Portantes uarias diuesas atq; libreas,
Mille marangones super amplã ligna piazzã,
Tãpellant, chiocchãt propter fabricare stecatũ.
Trabacolas statuunt aptas ad cernere giostrã.
Iam super excelsas turres uexilla uolazzant,
Milleq; banderas super alta cacumina prodãt,
Inde pauaiones ficcato stipite drizzant.
Vndiq; sollicitant, contradas undiq; spazzant,
Vndiq; tela parant, faciunt ferrare cauallos,
Morbezzant, saltant, cifolos ac timpana chio-
Pulsant cãpanas in cãpanilibus altis, (cant,
Nocte dieq; fores urbis laxantur apertæ,
Per quas continuo gens darmæ copia transit.
Tandem conueniunt omnes in tempore curto,
Tota Parisinos habitat iã Franza per agros.
Tanta fuit nunquã (dicunt) ibi uista brigata,
Obstupuere omnes quod tanta canaia creetur.
Pallazzos implent, stallas, pinguesq; tauernas.
Ad mẽsas guazzãt, squaq̃rãt, faciũtq; pelizzas
monzoiãq; gridãt, martellãt, arma parecchiãt
Expectãt giostram quæ iam iam proxima fiet.
Gosa
Baldouina sui propter Guidonis amorem,
Principium giostræ, ceu gens hebrea Mesiam,
Optat ut inspiciat quãtũ bene conterat hastas.
Hæc donzellarum multis seguitata cateruis

Parisus scribit & non Parisij, contra Grammaticos.

Quid diferant diuesã & librea vide Solinum.

Gens darma cõpositum est.

Vista melius q̃ visa, inde canatum est, hęc vista pro intuitu Squaquarare, p bene viuere vsurpat ab Epicurris.

Ac matronarum turmis,centumq; Duchessis,
Cortesula, diminutiuũ porteli. *Supra palencatum Cortesula scandidit altum,*
Stratum spallereis,cellonibus,atq; tapetis,
Omnis in ipsius faciem se uista piantat,
Vt nitidas inter stellas Diana coruscat,
Inter formosas sic Baldouina puellas,
Per largam plateam uiuaces torquet ocellos,
Sicarum posset Guidonem cernere casu,
Supra macaronice habet vltimã ad Placidũ. *Ecce uenit grossum montatus supra cauallum,*
Mancus non paret fortezza patre Rinaldo.
Quattuor ille facit nullo sperone citatus
iũt erga, intra, iuxta. *Destrerus balzos,tenuemq; uolutat,arenam,*
Postea de calcis duo paria laxat abire.

Caualli pulchri descriptio.

Mantellus pro pelle ab marescalchis vsurpatur, vnde Homerus, Durat martello dotata Caualla biãco. *Huic mantellus erat nigrior carbone galãtus,*
Paruaq; testa, breues agilesq; mouebat orecchias
Frõtis et ĩ medio faciebat stella decorẽ.
Frena biassabat,naresq; tenebat apertas.
Pectore mostazzo tangit,se reddit in unum
Groppettum,solusq; uiam galopando misurat,
Goffiat,& curtos agitant sua colla capillos,
Balzanus tribus est pedibus,cum pectore largo,
Ac inter gambas tenet arcto corpore caudã,
Spauentat,uolgitq; oculos hinc inde fogatos,
Semper et ad solam currit remanetq; sbriatã,
Innaspat, circũ iactat. *Innaspatq; pedes naso boffante priores.*
Fornimenta nitent de rubro facta ueluto,
Inter qua radiant passetti mille dorati
Ex auro staffa,fibia morsusq; nitescunt.
Baldouina furit percussa Cupidinis arcu,
Infelix oculos mentem quoq; ficcat in illum.
Laudat honestatem uultus,laudatq; fatezzam
Corporis,& tandem se sponsam dedicat illi.
Guido leuans oculos aliam pro cernere cosam,
Heu Baldouinam miser improuisus adocchiat,

Atq; repercußis oculis ab utroq; uolente,
Labitur in trapolam, suspirat, brusat et ardet.
Hinc abit, ad ꝓpriũ remeãt celerãdo palazzũ.
Smontat equum, Thalamũq; ĩtrat lectoq; recũ
Ac utraq; mano sibi stessu pectora tundit (bit
Voceq; summissa querulabat talia secum.

Querela Guidonis.

Cecæ puer, quem non infando conteris arcu?
Ah infelix Guido, puer hic te nudulus arcet.
Tu qui uenturam sperasti uincere giostram,
(Proh pudor) a puero confusus uinceris orbo?
Ah cohibe flãmas, cohibe miser alma furorem,
Non tua progenies regali æquatur honori.
Heu, quæ nam facies rutilo me lumine cæpit,
Heu quales in me miserum iactauit ocellos.
Nõ hæc culpa mea est, at pulchræ culpa puellæ.
Debebat quoniam frõtem remouere serenam.
Hactenus obtusas nostro de corde sagittas.
Extinctasq; faces Venus atq; cupido retraxit.
Nũc tamẽ aduertẽs quia nil sua tela forabãt,
De pharetra mortis dardum letale cauauit,
Cuius in hidrino ter acumen sanguine tinxit,
Quod mox stuffatũ Phlegetõtis ĩ amne ꝓfani
Ad cor descendit, portamq; catauit apertam.
Si pro contrasto plantasset Iuppiter illas.
Quas unã posuit super altram turba Gigantũ
Montagnas, certe, uideo, sudasset inane.

Masellina.

Talia dum secum uanezzat, Guido misellus,
Incipit armorum sonitus, clangorq; tubarum,
Nam postquam gentes bãdã pransere ꝑ omnẽ
Imponuntur equis sellæ, sursumq; Barones
Armati saltãt, quia grãdis giostra comenzat.
Trõbette frifolãt tararan, animãtq; guereros,
In stroppam nequeunt rasspãtes stare caualli,

Trapola metaphoricæ pro inganno.

Pulcher modus amãtis dum loquitur, qui modo rationi modo amori paret

Venus. Cupido,

Hoc dardum, & hic dard⁹ à Donato ponitur.

Gigantes.

Vanezat, iactat, amantis more.

Tararan, vox tromlæ.

Nõ est propriũ equorum trare corezzas, sed asinorum.

Sbalanzant, hiniũt, laßantq; sborare corezas.
Pro tamburorũ strepitu, flatuq; tubarum,
Vis homines possunt sibi respondere loquentes.
Ecce ruunt positis in restam deniq; lancis.
Arzones primo centum uacuantur asaltu.
Milibus astarum feriuntur sidera pezzis,
Altisonæ uoces animantum pectora firmant
Rex delectatur spectaclum tale uidendo,
Inter honoroficos qui centum mille uasallos
Supra triumphalem currum turgẽdo sedebat.
Est sibi de petris preciosis tota coperta
Vestis, & in testa claro diademate fulget,

Pedrala.

Guido iacet solus nimio superatus amore,
Senserat & pridem confusa per aera gridos

Gridos per, g, scribitur. vide Tortelium.

Stat, uelut insanus: tenet hũc dubiosa uolũtas.
Nunc uult ire sibi conuicia plurima dicens,
Nunc torpens animo meschinulus ire refudat.

Sinibaldus.

Dũ sic ambiguus plangorem fundit amarum,
En Sinibaldus regis Secretarius intrat,
Guidonemq; trouat lugentem more putini.

O là, vocantis est, habet primam indifferentem.

Quid facis, inquit, o là? quid fles? o cosa nouella
Guido, q̃d hos miseros gemitus te fudere cogit
Me tibi Rex, misit, cur nõ giostrare caminas?
Omnes te clamãt, optãt simul atq; loquũtur,
Guido non uenit, sine quo nil giostra ualebit.
Ergo uelis nobis lachrimarum dicere causas,
Noscis apud regem quantũ disponere possũ,
Si q̃d apd̃ Regẽ cupis ergo quis alter amicus

Tuipse, trisillabatur hic.

Efficiet pro te meliorem nempe facendam?
Quamuis, deberes illi parlare tu ipse
Qui te (sic nosti) super oẽs semper amauit.
Guido suspirans Sinibaldũ guardat, et inquit,
O infelix ego, si Rex quod nũc sentio sciret.
Immo sit ignarus solus Rex, turba sit omnis

Conscia

Conscia tormenti quod amoris uulnere porto.
Sic dicens illi sborrauit cuncta fideli.
Sed, Sinibaldus eũ tantam streppare studebat
Extra freneſiam, nihil at prodeſſe ualebat,
Scribebatq; ſuper glaciem ſub ſole calente,
Vel piſtabat aquã mortaro ſtultus in uno.
Guido uelut demens, o Baldouina, gridabat,
Neſcis quã crucior pro te, quã ualde ſagittor.
Deh Sinibaldus ait, ne te, ne Guido trucida:
Stultus an es factus? quo nã tua fama recedit?
Eſt ubi tanta tui ſapientia? ſenſus? honeſtas?
Eſt ubi temperies animi? Prudentia? Virtus
Hactenus egregiũ tibi nomen ſurgit in aſtra,
Viſq; decus tantum cum ſolo perdere nutu,
Ipſe gubernares totum ſagaciter orbem,
Et pateris quod te uilis Dongella gubernet?
O quã multa tuæ patriæ uergogna fietur,
Deſine Guido precor, pprieq; reuertere mẽti,
Dũ noua plaga tumet ferro eſt taiãda raſoris.
Ante oculos habeas horrẽda bruſamina Troiæ,
Grecorum ſchieris tam ſfrantumata remãſit,
Cernere quod mediũ potuiſſet nemo quadrellũ.
An ne Cauallaxxus fuit huius cauſa ruinæ,
In cuius Buſo Greci uentrone latebant?
Abſit; at unius (dicam) frons bella Bagaſſæ.
Incarognatus de qua pegorarius ille
Et dictus ſapiens tam bellam fecit alhora
Materiam, quod acerba ſui fuit ira paeſi.

Comina

Poſtquam Guidonis Sinibaldus talia dixit,
Alter amicus adeſt feſtinus, nomine Francus,
Quẽ quoq; Rex mittit, uideat cur ille moratur
Alter adeſt etiam, poſt quẽ uenit alter, et alter,
Sic quoq; ſuccedunt, alij, qui Rege, iubentes,
Ad gioſtrã precibus Guidonẽ ducere ſforzant,

Sborrauit melius quã manifeſtauit.

Prouerbiũ duplex.

Valde, aduerbiũ in e macaronice longa & breuia ſunt.

Pulchra exhortatio contra inſaniã Amoris.

Fietur paſsiuũ habet ſio contra Perſianum.

Deſtructio Troiæ Paridis & Helenæ cauſa.

Nemo nomen appellatiuũ eſt. fuit ẽt nomen proprium viri, qui diuerſas exercitauit artes Primo fuit sbirrus. Nemo miſit in eũ man⁹. Arator fuit, nemo mittens manum ad aratrũ. Sacriſta, nemo accendit lucernam.

 Angelus, nemo

ascēdit in celū. Index, nemo te condemnauit. Seruus, nemo potest duobus domini seruire. Soraueſtis ē genus indumenti militaris.

Corteſus tantum Sinibaldus noſcit Amorem
Qui bene ſic fecit, quod Guido preſtiter arma
Veſtit, & ardentem sbalzauit ſupra cauallū.
Eſt ſibi sborrato ſoraueſtis picta Leone
Atq; ſenem curuum geſtabat ſupra Cimerum
Qui baculo carmen mōſtrabat tale notatum

Diſticon

Tempore nil currit uelocius, annus & hora,
Quid diſtāt? Infans cū naſcitur ecce ſeneſcit.

Berta

Tunc rapit immenſam uiridi de robore lāzā,
Deſdegnatus Equi pungit ſperone fiancos,
Seq; repreſentans ubi Lancæ mille teruntur,
Ad Baldouinam uoltaui preſto uiſaggium.
Qui magis abſorbens tacitas in corde faſellas
Stringit Equū, sbarāq; furēs ſaltādo ſub ītrat
Inde briam laxās, firmanſq; ad pectore lanzā,
Aduolat, atq; facit curſu tremolare terenum.
Ad primum fecit cœlo monſtrare piantas.
Poſt hūc extraxit curuo de arzone ſecundū.
Tertius in terram poſuit caſcando culattas.
Quartus apud ſocios cōpellitur ire ſtrauoltus.
Inuidioſus erat quintus cimigauit & ipſe.
Sextus equeſter erat quē fecit Guido pedeſtrū.
Septimus en duro ſchenam ſabione piantat.
Octauus reperit ſe deſmontaſſe cauallum,
Sed nonus ſellam gambis uodauit apertis.
Sol ſtupui quoniam decimi calcanea uidit.
Et ſic ſic omnes numeratim Guido ſcaualcat,
De Baldouina, dū gioſtrat, ſæpe recordat,
Hanc omni colpo ſummiſſa uoce dimandat.
Rex habet o quantum dubioſa mēte ſtuporem,
Quisnam Guido eſſet neſcit, licet ipſe Leonē
Sbarratū ferat; ad Sinibaldū parlat, & inqt,
Dic mihi, ſcis qui ſit Caualerius ille gaiardus?

Aduerbia in o ſunt ad placidū Macaronice.

Cimigauit, pro cecidit, vnde uerſus. Ad terrā ſatius poterit Cimigare ſtrauoltus Iuppiter.

Reſpondet,

Respondet, prima est Francesæ gloria gentis.
Qui uestræ seruit tam fida mente coronæ,
Rex ait, estGuido? quātū bene seruat honorem
Frācigenū, ueteresq; patres de forcibus æquat,
Nil dubium palmā giostræ Paladinus habebit. Paladinus Guererus.

Gosa

Baldouina suis damnis conuersa locuta, est Heros, barro. idem a Quintiliano re putantur.
Ni fallor, Guido est qui tā gaiarditer obstat,
Iamq; trabucauit cunctos de arzone guereros.
O quam terribilis, quā fortis nemo repugnat
Forcibus ipsius, cadit unusquisq; strauoltus.
Talia parlabat dum Baldouina puellis,
Ecce repentinus Trombarū clangor orecchias
pcutit, hoc faciūt quia Giostra terminat horā,
Restitit in medium soletus Guido Secati,
Victor erat, giostræq; uidet finisse Bagardum,
Nec tamen est uictor, nimio sed uictus amore.
Rex huic cōtra uenit magno squadrōe feratus
Quem Guido cernens Corsero saltat ab alto, Corserus, Destrerus. Palafrenus, sūt caualli nobiliores.
Viseramq; leuans staffam tenus illico basat.
Rex illum faciens iterum montare cauallum,
Ipsemet è digito pulchrum detraxit anellum,
In cuius fuluo carbunculus emicat auro,
Guidoniq; dedit, giostram qui uicerat omnem.
Ipse manum tendens humili suscepit honore,
Nec piger accipiēs Regis dedit oscula dextræ.
Tunc excelsa petūt magno comitante Triūpho
Atria, trombetis semper tarantantibus ante. Tararare, trombezare.

Descriptio Conuiuij.

Oceanum patrem Sol descendendo petebat,
Ponitur in puncto regalis cœna debottum.
Grāde pignatarū murmur sonat ītra coquinā, Cocus est maior sguataro.
Et faciūt sguatari quicquid cocus annuit illis.
Alter figatos coctos tirat extra padellam, Ginger gingeris.
Alter odorifero zeladiam gingere spargit,

Alter Anedrottos pingui brottamine guazzat
Alter de spedo mira trahit arta fasanos,
Hic polastrorum caldarum spiccat ab igne,
Gustat pro tentat, si cocti sūt. *Quos alter gustat digitos lecando sub ala.*
Ipse molā saxi circ menare frequentat,
Leua ministerio, dextra & intenta labori,
Manduleusq; sapor lapidis collatur ab ictu,
Ille trahit furno grassa de carne guacettum,
Quē peuero spargit Venetū striccādo sachettū
Peuer et piper dicitur. Sachettum venetum, quia Venetijs venduntur. Dobbantur, p. adobatur. *Interea mensas crudis coctisq; salatis*
En,caricant centum famuli, centūq; Ragazzi.
Omnes medesimum se uestiuere colorem,
Silicet ex panno cuncti dobbantur azurro,
Perq; coloratas albescunt lilia uestes.
Talibus his armis quoniā Rex Francifer usat
Circum stringantur scuderi more Todesco:
Inchinos faciunt reuerenti fronte galantos.
Sēper habēdo caput nudū, curuosq; xenochios,
Inchinos, pro reuerentia exteriori. *Sed quia francorum fuerat tunc Regis usanza*
Quod solus comedit, tamē ob Guidonis amorē
Non usum facit, at mensæ loca prima petiuit,
Inq; caput Tabulæ fuluo radiabat in auro.
Ad dextrā Regina manū ueneranda sedebat,
Contra quā Guido sic Rege iubente recumbit.
Baldouina suum quæ condere nescit amorem,
Apud seruit. accusatiuo Apressum datiuo. Nota quod fames a poetā nostro ponit per ordinem præpostereum, abbreuiat ultimā, & pducit primā, & est figur cori abatanica. *Iniussa extemplo Guidoni uadit apressum,*
Et sic ligna foco iunxit meschina puella.
Maxima tū sequtur lōgo ordine turba Baronū.
Quisq; menare cupit nimia p famme ganassas
Namq; labor giostræ fecit padire budellas.
Cūcta super mēsas portāt hinc inde Ragazzi,
Ante Siniscalci uadunt diuersa comandant,
Et scorozzati canibus dant calcibus urtas.
Trenta taiatores, non cessant rumpere carnes,
Dismembrare ocha, pernices, atq; capones,

Ex in trauerso pupiones mille taiantur,
Sed disquartantur per longum mille fasani.
Furcinulas ficcant in ceruellatibus, atq;
Smenuzzant illos gladio taliante frequenter.
Sepe bonos robbant tamen hi taiādo bocones,
Atq; caponorum pro se culamina seruant.
Post mangiamentum Alessi succedit Arostus,
Ceruatti, Lepores, & quicquid Caccia mittit.
Copia lonzarum, Porcorum grassa, capretti,
Quaiotti, uel quos trapolarunt Retia turdos.
His mandularum niueos iunxere sapores,
Nec dapibus uiridi mancauit Salsa colore,
Nec succus citri, nec acerbi musta Naranci.
Hæc ego dum memoro fluitat saliua per ora.
Præterea ex amito Tortæ uenere bianco,
Tortæ de pomis, de farro, deq; bisellis.
Mox tortellorum uaria de sorte piatti,
Cādidus occultat quos zuccarus, atq; saporat.
Post epulas grassas confectio plurima fertur.
Morssellada, Anices pignoles, marzaq; panis,
Pistacchia, nihil (scis causam:) congrua Gallis.
Cuncta Siniscalchis mēsas fundūtur ī amplas.
Apponunt phialas garbi, uiniq; claretti.
Quattuor accedunt cantores Rege iubente
Qui uelut usantur Francesi, gutture pleno
Cantauere duos sub gorghizando motettos,
Inde sonatores pifarorum quinq; ualenti,
Trombonesq; duo pariter frifolare comēzant.
Quos omnes cernis rubeas gonfiare ganassas,
Discurrunt digitis huc illuc pectore saldo,
Qui nūquā doctis stoppando foramina fallant
Subseguitāt, Arpæ, Cibaræ, dulce q; Leutti,
Arpicorda, Liræ, Violæ, buxæ quoq; flauti.
Hoc Balduinæ pro fomite pectus abrasat,
Scitq; minus Guido cordis reperire quietis

Pupio, est par° columbus, nomen fictitium, quia uelut inquit Ausonius, cū pupio cātit consonat ore pi pi.

capo & capon° Carmen trunctī aliquando usitatū à poeta.

Bisellus, genus leguminis, quē Greci vocāt Roneiam uel Rouionem.

Frifolare, uelocitate digitorū & linguę sonarē.

Nõ contẽtus Amor quod uisu iunxerat ambos,
Sed facit illorum danzando tangere palmas,
Nanq; comenzarũt Franceso more Baletti, — ballus & balletus, ut frater, & fradellus, vnhorã, consilio. sic dicimus todannum ideſt tuũ dannum.
Cum Baldouina Guido danzauit unhoram.
Non ibi mancarunt manuum ſtricatio nutus,
Frigiditas cordis, ſuſpiria dupla, calores,
Victor amor cẽtum pharetras exhauſit in illos
Deniq; ſupra uenit groſſis Nox plena tenebris
Poſtquam ceſſarunt Balli Danceq; fugaces
Itur dormitum propter damatina leuare,
Namq; ſequẽte die rurſum gioſtrare paratur

Exclamatio poetica.

Heu q̃a troppus amor ſauios ſtulteſcere cogit — Cæſar, & Cleopatra.
Artibus ipſius quis nam certando repugnat?
Ille ualentus homo Cæſar ſibi ſubdidit orbem,
Aſt meretrix illum poltrona ſubegit amori. — Hercules filans
Suppoſito Alcides humero qui cælica regna — Iuppiter in beſtiã firi pro fieri, ſincopaticæ.
Suſtinuit, uariasq; habuit certamine palmas,
Fœmineas ueſtes abiecta pelle Leonis
Induit, & maxxam poſuit, fuſumq; piauit. — Pompeus, & Cornelia.
Iuppiter in Taurũ, cignũ, ſe mutat, & aurum, — Ptolomeus proditor.
Quiq; Deus fuerat, patiebat Beſtia firi.
Pompeum truncare ſuum Cornelia uidit — Hanibal in Pulia.
In proprio Amplexu Ptolomei crimine, falſi.
Hanibal en tantum qui fecit in urbe ſpauẽtũ, — Octauianus & Liuia.
Luxuriæ cædens ſoldatos cædere ceſſit. — Mar Antonius, & Fauſtina.
Liuia te Octaui petulo ſcannauit ocello.
Marcus Fauſtinam ſcanfardã Antonius arſit. — Theſeus & Phædra.
Theſeus Hyppolitum bãdiuit crimine phædræ.
Pyramus & Tiſbe turparunt ſanguine moras — Piramus & Tiſbe.
Dauid adulterij cauſa tradiuit Vriam. — Trado tradidi & tradiui.
Quattuor atq; decem annos ſeruiuit Iacob. — Dauid. Vrias.
Fortem Sanſonem uilis fœmnella toſauit. — Iacob, & Rachel.
Iudith Holopherno caput obtruncauit honeſta. — Sanſon.

Berta.

En quoq; Guido suũ Regisq; refudat honorẽ,
Auscultans teneræ qui blandimenta puellæ,
Hanc in connubium Sinibaldo teste piauit.
Inde fugam rapiunt Castelli ponte calato,
Post hæc dormitũ Sinibaldus presto ritornat.

Guido,& Balduina coniungũtur.

Togna.

Ast ubi sol nascens totum stenebrauerat orbẽ,
Non Baldouinam cercantes undiq; trouant,
Quam menat Guido Francesos extra paesos.
Confestim Giostræ Dancæ sotosorra getantur,
Nascitur in cunctis,masto pro Rege tumultus,
Qui nimio uoluit semet scannare dolore.
Dicere non opus est quantum se rodit,& alto
Pectore suspirat caram ammisisse fiolam.
Guidonem uocat ingratũ multũq; codardum.
Quo fugiant nescit,mãdat per cuncta spiones
Littora,sed redeunt nullam portando nouellã.

Mafelina.

Ergo infelices sors conducebat amantes,
Transcendunt alpes nulla strachedine lassi.
Nullus namq; labor dilectos lassat amantes.
Italicos tandem ueniunt habitare paesos,
Sed male uestitine quisquam nosceret illos.
Ibat in auratis nunc Baldouina carettis,
Inter Matronas centum,centumq; puellas.
In quocunq; die uarios mutabat amictus.
At meschina modo teneros per saxa pedinos
Frangit & in campis declinans sæpe repossat.
Guido super spallas o quam souenter ad altas
Montagnas illam portabat propter amorem.
In Lombardiæ uenerunt deniq; bandas,
Et cortesam urbẽ,quæ Mantua fertur,arriuãt.
Non intrare tamen drĉtum uoluere timẽtes,
Sed magnã retrouãt uillã,quã non pcul urbi

Notandum.

Monet pathos.

Non quod tunc temporis esset cortesa, sed foret regnãte Gõzaga prole.

Cipada. Villa.

Nunc

Nunc etiam populi Cipadam nomine dicunt.
Villanus quidam miseros excepit amantes,
Colligit innumeras illis faciendo carezzas,
Guido stupet tunc cortesum inuenisse uilanum,
Nam sunt scortesi cunctis, at maxime Gallis.
Baldouina grauis fœtu non tempore longo
Dum parit infantem nimio compressa dolore
Infelix heu heu moritur, uitamq; relinquit.

Baldouinæ mors.

Quam coniunx Guido tam lōgo tēpore fleuit,
Quod pro tot lachrimis orbatus lumine māsit.
Ergo uocat natū proprio de noīe BALDVM,

Ortum Baldi de quo poeta noster est cantaturus.

Vt Baldouinæ nunquam sit nomen ademptum.
Hic puer (horrendum fatu) nascendo tenebat
Clauatos pugnos, oculosq; rotabat apertos,
At sbigottibat scura cum fronte comadres,
Plāgere quē nusquam uiderunt more putini
Tunc audita fuit sic uox e culmine lapsa.

Propheticum argumentum.

Nascere parue puer, cui cœlum terram fretūq;
Ac elementa dabunt tot casus, totq; malānos.

Rege pro recto re, namq; præses tantum fuit.

Ne dubita, quoniā gaiarditer omnia uinces.
In presone diu stabis sub rege Gaioffo,
Sub qua non unquā sperabis cernere lucem.

Ex nona Macaronice.

Non tibi mancabunt astutæ Cingaris artes,
Pro quibus exibis tenebrosum carceris antrū.

Ex decima.

Sed non istud erit fortunæ munus iniquæ,
Namq; ualēter enim dum tecum Cingare solo
Vrbs assaltabit stipantibus ætera lancis.
Cuncta fracassabis, uictorq; scapabis ab urbe.
Non terræ sat erit tantas superasse fadigas,
Verum quam citius Pelagū tentare parabis,

Ex duodecima.

Cinctus ab undosis Montagnis nulla uidebis,
Aetera, sed pluuias patiere, Tonitrua, uentos,

Ex quintadecima.

Fulmina, Corsaros, ac tandem mille diablos.
Ast ubi straccatus salsis exibis ab undis,

Seua

Saua tibi rapiet carum Muselina Lonardum Ex sextadecima.
Inuenies patrem confectum tempore, quem tu
Et uiuum puncto mortumq; uidebis eodem. Ex decimasepti ma.
Post Cœlũ, Terram, Pelagũq; subibis Auernũ, Ex vltimis.
Ac ita parue puer uenturus, nascere fœlix.

Berta

Hunc infantillum uillano tradidit ergo,
Guido, iamq; fugit solus sterilesq; petiuit
Desertos, uitam sanctam patienter agebat,

Conclusio.

Sed mihi boccalus ueniat, mea musa sitescit.
Deniq; iam primi claudatur ianua libri.

Explicit Macaronice Prima.

MAGISTRI ACQVARII
Argumentum in secundam Macaronicen.

Baldus ubi moritur genitrix, genitorq; recedit
Crescit, quem mulier lacte uilana ducat,
Hunc natura docet uille contemnere mores,
Ast in cortesa praticat Vrbe puer.
Corpore gaiardus, sensu grauis, ore disertus
Efficitur, Baldum nil nisi fama canit
Pluribus in ludis uincit puerilibus omnes,
Vnde per inuidiam rixa comenza fuit
Saxa uolant, Baldus se tutat ab omnibus unus,
Quo feriente puer seminecatur ibi.
Lanzalottus ei famulus uult perdere Baldũ,
Sed puer huic Baldus traycit ense bigol.
Nobilis Augustus robur puerile stupescit,
Hunc legit, & doctum Martis in arte facit
Deniq; uir factus Cœlum terramq; spauentat,
Stat sub imperio tota Cipada suo.
Tres secum magnos is semper habebat amicos
Falchettus, Cingar, deinde Fracassus erat.

MER-

MERLINI COCAII POETAE MANTVANI

MACARONICE SECVNDA.

Pueritia Baldi.

BALDVS *paulatim teneros surgebat in annos,*
VILLANVMQVE *sibi patrem putat esse dasennum,*
ATQVE *suum uerum natum putat esse fradellum,*
Quos pariter ueluti natos de uentre medemo
Mater aleuabat, Villæq; docebat usanzam.
Altero erat maior Baldus quẽ nomine dicunt
Zambellũ, pugnis hunc Baldus sæpe domabat.
Padregnus Baldi Bertus Pannada uocatur.
Is merdolentas post Vaccas pergere Baldum
Sæpe comandabat, seu porcos, siue cauallas,

Dasennum, veraciter.

Hic poeta frequentat nominare Balduni, vt magis imbuatur lector eo nomine.

Sed tales

Sed tales non uult Baldi *natura facendas,*
Non it post Vaccas,*at sæpe caminat ad* Vrbē.
Ac ad Pannadæ *dispectum praticat illam.*
In Villam *semper tornabat uespere facto,*
Portabatq; caput fractum, gambasq; macatas
Namque catinellus puerorum sicut usanza est, Vsanza ꝑ usus.
Sæpe bataiolas faciebat saxa tirando.
Nec penses illum quod certans ultimus esset,
At ferus ante alios puerili uoce gridabat,
Et centum lapides uolta reparabat in una,
Sed Pannada *uidens qđ nō seguitare uolebat*
Costummos Villæ *cartam comprauerat illi,*
Siue quadernellum supra quem disceret, a, b.

Mafelina.

Ergo scolā Baldus *latanter pergere cœpit,*
Inq; tribus magnū profectum fecerat annis.
Iam quoscunq; libros uelociter ipse legebat,
Sed mox Orlandi *nasare uolumina cœpit,*
Non uacat ultra deponentia discere uerba,
Non species, numeros, non casus, atq; figuras.
Non doctrinalis uersamina tradere menti. Donati & Perōti normulæ.
Fecit de norma scartozzos mille Donati, Salcicia, lucanicam.
Inq; Perotinum *librum salcicia coxit.*
Orlandi *solum, nec non fera bella* Rinaldi
Agradant, animum faciebat talibus altum.
Legerat Anchroiā, Tribisondā, *gesta* Danesi, Volumina Turpini Archiepiscopi Parisiēsis
Antonneq; Bouum, *mox tota* Realea Francæ.
Innamoramētū Carlonis, *&* Aspera montem,
Spagnā, Altobellum, Morgātis *facta gigantis.*
Millibus in squarcis lacerauit nēpe Leādram,
Nā liber apocrifus doctorum mente probatur. De auctore huius Leandræ, vide in penultimam Macaronicen.
Vidit ut Angelicā *sapiens* Orlandus *amauit,*
At mox ut nudo pergebat corpore mattus,
Cui tulit Astolphus *cerebrū de climate lunæ.*
Vidit Mambrini *mortem fera gesta* Rinaldi, Appositio.

Meschini

Lanzaq; lotti, diuisio, sicut septemq; triones

Mābriani trisillabum est hac figura sæpe vtiť poeta.

De Orlādi pueri tia lege Plutarcum.

Meschini prosam, falchonettiq; bataias,
Ardentis guerras Tristani, lanzaq; lotti
Alter & apocrisus liber est Caualerius Vrsa.
Inde brauarias Mambriani uiderat omnes,
De quo tradiderat relegendo Volumine mētī
Quasdā fabellas, factam lignaminis ocham
Et quicquid fecit salsa cum carne, tribaldus.
Sed quater Orlandi puerilia tempora legit,
O quantū hæc eadem sibi phantasia placebat,
Maxime scarpauit Carlonis quando piatum.

Pedrala.

Mollesinos, humiles intellige.

Bolabat signabat.

Talibus in rebus multū stimulatur ad arma,
Sed tantum quod sit picolinus corpore cadet.
Atamen armiculam semper galone tenebat,
Qua molesinos faciebat sæpe brauosos,
Maior in exiguo regnabat corpore uirtus.
Nunquam terribilis quid sit scoriada prouare
Namq; pedagogis hic testam sæpe bolabat.

Comina

Mos antiquorū Mantuæ,

Neuole de farina & croco cōpositæ.

Cupido.

Templum diui Lonardi.

Accidit una dies qua Mantua, tota, bagordat,
Prima dies mensis May, quo quisq; piantat
Per stradas ramos frondosos nomine Mazzos.
Turba triumphalē sequitur plebea Quadrigā,
Quā iuga bina Bouum doratis cornibus, atq;
Millibus ut fraschis menāt hinc inde p Vrbē.
Stat super alta strues de Bosco cæsa uirenti,
Glans, ilex, Abies, laurus, Pyrus, Vlmus, Oliua
Mille tenent neuolas de pasta fila tacatas,
Quæ ludunt inter frondes, auraq; mouentur,
Sed qua summa Pyræ ceruix erecta, Cupido
Cæcus & absq; braga stat fixus, & explicat
Turba puellarū trezzas ornata coronis, (arcū
Oua gerit calatis Vrbē cantando per omnem.
Baldus inest alys pueris, dum cantat & ipse,
En arriuat ubi stant diui fana Lonardi,

Cuius apud Templū puerilis squadra uacabat
Diuersis ludis, Dancis, uariisq; bagordis.
Viderant hos Baldus, cupiēs animositer omnes
Assaltare unus, solusq; fugare Cateruam.
Hic centum pueri ludebant supra piazzam,
Pars ad borellas ficco serramine giocant,
Pars cum scanellis mittunt ad sidera Ballam,
Pars Trocos faciunt Cordella uoluere circum, Trisaltare, galzopando saltar.
Sed positis metis pars galzopando trisaltant
Baldus mantellum subito de corpore tollit.
Inq; giubarello promptus saltare comenzat.
Principio simulat quod non adiungere possit.
Alterius signum, nec sustinet in pede saltum.
Mox aliquantillum stringis galone molatis. Bindula, vitta.
Deposuit bretam, cui frontem bindula cingit.
Ecce legiadrus adest tardos mouet arte galop Galoppus, est cursus qui saltis fitur.
Tam leuis, ut nullā figat sabione pedatā. (pos
Inde pedē primum firmans, aliumq; recuruās
Tollitur agniculo similis, repetitq; secundum Pulchra descriptio saltandi.
Fortius, at breuius saltum, terzumq; paratis
Cum pedibus sguizzat plantas aequaliter unit
Quattuor & cubitos signacula prima soper-
Vlterius nemo uult secū carpere gattā. (chiat Carpere gattā, cōtrastare prouerbium est.
Sunt ibi diuersi, mirantes atq; stupentes.
Quod tantā paruus destrezzā puttus haberet. Puttus & Puer.
Mox inuitatur si ad ballam ludere uellet Scannus & scanellus ut supra frater & fradellus. illum scanulum intellige quo percutitur balla.
Baldus ait, uolo, sed quēquā praestate scanellū,
Nec mora scānus adest, fit pars, fit pactio, fitq;
Larga piazza hominū contrastamēta uidētur,
Ingānare tamen Baldum statuere bonettum.
Nam quidā reliquis giottonior inquit ad illū.
Qui facio inuitū facias quoq; Balde reuitū. Trentina est genus numi, quē Furcifar rex ripae Trenti primas signauit.
Baldus erat pauper tinxitq; pudore masellā.
Nec sua trentinā marzam scharsella tenebat.
Sed tamen accepit faedus quia uedere cappam,

Indeo statuit siue impegiare camisam.
Ergo comenzauit primarus battere ballam
Extendit leua digitum, dextraq; scanellum
Stringit, et incuruus paulo, gioccate, gridabat
Postea succurrens socio porgente piabat
In frontem scanni ballā, pariterq; premebat.
Illa magisterio mandata sub aere pirlat,
Bassa tenet medium, nec in altis tollitur astris
Nec campinili (velut aiunt) mittitur instar.
Si contrastātes (quamuis non saepe) retornant,
Illico Baldus eam venientem firmus afrontat.
Mensuratq; oculo dum girat in aere balla.
Quā quoq; mirāda cum destritudine gioccat.
Ergo reuidabat victor saepissime numos,
Anteq; quam Phoebus radios distolleret orbi,
Laetus aquistauit ducatos quattuor, & sex.
Impatiens quidam iuuenis de sanguine claro,
Qui ludens partem maiorem perderat auri,
Sfodrauit (propter Baldum scannare) fusettū
Sed subiens illum per dextrā Baldus aferrat,
Stilletum scarpans binos dedit atq; bufettos.
Hinc iacit ad terrā quē calcibus vndiq; pistat.
Protinus hic centū pueri clauduntur in uno
Agmine, sed Baldus propter schiuare volutat
Mantellū brazzo, nam saxa volare comenzāt.
In quandam sese uadit retirando viettam.
Mox cantone pedes, animūq; piantat in uno,
Illum non possunt discantonare valentem,
Imber saxorum cui uibrabatur adossum,
Extraq; fundibulas crepitantia saxa ruebāt,
Sed Baldus nunc huc nunc illuc saltat in altū,
Et lapides agili venientes corpore vitat,
Et centum petras volta reparabat in vna.
Tres horas durauit eo certamine victor.
Quod comunis erat stupor admirantibus illū.

Sed

Pirlat, girat, & rotat idem.

Afrontat habet primā commu-nem ut atlas.

Perderat pro perdiderat.
Scannamus pzzā Iugulamus col lum.
Bufettos, idest alapas.

Piātare animū est ostinati.

Baldus puer certat in saxis.

Sed qui perdierat dinaros currit auantum.
Ac incagnatus Baldo vult rumpere testam.
Sta retro Baldus ait, sta retro, si tibi frontem
Rupero, dico tibi fuerit dapossa todannum.
Ille nec ascoltat, nec currere sotta rafinat,
Impatiens ergo Baldus nō amplius illum (lū.
Admonet, imo rapit mediū sua dextra quadrel
Cui boccā stomachi sfronzāti murmure colsit.
Ille stramortitus cascans in limina portæ
Cervellū fregit sibi stesso, creditur esse
Mortuus, vnde omnes pueri fugiere desattum.
Baldus garlettos cernentibus illico monstrat
Et per stradiculas centum fugiendo scapinat.
Et nihil indretū guardans it contra Cipadā.
Hic aderat pueri stropiati forte fameius,
Quem Lanzalottū reliqui dixere brauosi,
Quē Lanzagnoccū melius dixisse putarem.

Parentesis prima.

Hic erat ex illis (animosos laudo guereros)
Qui semper spadas portant galone ficatas.
Et quū tēpus adest quod oportet desguainare,
Ac menare manus, calcagnis fortiter obstant.
Gestant bretones longo tremolante pinazzo,
Millibus & stringhis illorum piga strapatur.
Quē semper portant sup ochiū more brauātis.
Dextra super manicū spadæ guātata repossat.
Leua tenet cappam uelut est usanza spagnola
Introeunt isti braui quandoque tauernam,
Dum trincāt, cœloq; leuant rebibēdo caraffas,
Oīa sfrantumāt, spezzant, verbisq; menazzāt.
Hostibus atque suis iurant taiare colengum.
Si tamen incontrant illos, pro pignore signant
Cantonem, finguntq; nihil vidisse poianæ.
Lanzalottus erat peior, mihi credite, cunctis.
Cuius si vultis ridere, audite figuram.

Dapossa, deinceps. todānum pro tuum damnum & est colisio indriotonicea.

Colligo colsi, & non collegi, contra Priscianum.

Qui fugit, mōstrat garletos, idest calcagnos

Lanzzalottus.

Contra brauosos.

Piga pro plica.

Hoc vsq; in hodiernū diē seruatur idest reuoluere alā mātelli super spallam sinistram. Collum & collengū ut supra scannus, & scanellus.
Poianæ, trepidi viles.

Forma

Sguãzerla & alphana sunt animalia lõgas habetia schincas.

Pedagnus est trabes attingẽs de ripa ad ripã fluminis.

Forma lanzagnochi.

Huic erat oblongũ nimis, atq; disutile corpus.
Tales alphanas, sganzerlas siue uocamus.
Testa sup strictas, gobbas quoq; piccola spallas
Figitur, & piuæ similatur eundo Todeschæ,
Aut excusasset supra fossata pedagnum,
Aut perticonem propter distendere filum.

Berta..

Muzzat, idest scappat, vel fugit.

Comparatio.

Hic ergo Baldum brando seguitabat aperto,
Piglia clamabat ladrettum, piglia forcam.
Prẽditur à multis Baldus, sed sguizzat, et istar
Anguillæ muzzat, leporiq; simillimus vni,
Quem mastinazzus cursu pigritante recalzat.
Cernebas asinum proprie seguitare caprettũ.
Atq; bouẽ vecchium sperantẽ prẽdere ceruum.
Sed mox egressus iam portas Vrbis ad vnum
Tractum balestræ stocchettum Baldus aferrat,
Et Lanzagnoccum expectat constantiter illic.

Codegonus q. libẽter codegas mãgiat ut etiã. Lasagnonus q. libẽnter mãgit lasagnas.

Macaron⁹ qui comedit Macarones.

Vide pleni⁹ Aulum Gelium de nominibus deriuatoris.

Baldus puer interficit virum.

Augustus.

Staffa, & staferus, ut tignum & tigillus.

Sforachiare p sbudelare.

Nil metuit quãuis homo sit, vultuq; brauosus.
Ill' venit, Baldoq; caput troncare parechiat.
Ergo codegonus puero horriuit adessum,
Vt Mastinazzus solet assaltare cagnolum.
Baldus ad historiã Rotolandi mente recurrit:
Implicat in cappa leuam, dextraq; fusettum
Corripit, et laxans triuilatam concite punctã
Per medium bigolũ ferrum transfixit in aluo.
Ille ruinauit pedibus sbattendo terenum,
Vt scanata solet beccaro sbattere Vacca.
Sed uix stochettum Baldus de ventre cauarat,
Ecce superiungit quidam generosus, et atrox
Aspectu, prudens, Augustus nomine dictus.
Ipse caualcabat celerantibus ante staferis.
Ergo uidens Baldum sic sic animositer illum
Sforachiasse uirũ, strupuit famuliq; stupescũt
Ah Mullazze, inquit quo curris? sta giotarellæ

Non ego te uidi? presto zaffate ladretum,
(Nec tamē inquit eas propter piliare parollas
At solum tentando metū si Baldus habebat.)

Zaffate prēdite raptim.

Restitit impauido uultu, quid quæris, aiebat?
Lædere me patiar? si quis te occidere uellet

Aiebat macaronice positū est.

Dic Barro, ne feres? testā dabis ultro taiandā?
Hunc furfantonem (cui nullam credite uoiam
Feci) non puduit tres me sequitare mearos,
Vt mihi de spallis nudo caput ense leuaret.
Cur Natura manus homini dat? corq; pedesq;
En ego scampaui pedibus, nam pes datur istā
Pro causa: postquam nil me fecisse catavi,

Philosophicū argumentū in puellulo.

Cor saldum feci, quia saldo corde periclum
Oē supchiamus, Cordis manus inde ministra
Quid faciat? nisi si calice fortasse teneret,
Et nihil alterius quo se tutaret haberet.
Illico sbalancet calicem comitante patena.

Testus rasonis canonicæ.

Quam magis ut pugnis, saxis, bastoneq; debet
Obstupet Augustus magni responsa puelli,
Atq; ualenthominē subimaginat esse futurū.
Secretum facit ergo statim sepelire cadauer,

Si puelli, quomodo magni, intellige intellectu & animo.

In groppamq; iubet puerum saltare caualli
Vt uideat quænam dextrecia regnet in illo
Quē ue ferat (quādo nil scōtētetur) ad Vrbē.
Principio timuit Baldus fortasse gabari,
At cernendo fidem digiti, nomenq; Gibelli,
Continuo saltum spiccat de littore tundum,
Gropperamq; super gambis se plantat apertis.
Quo saltu Barro magis ardet amore Putini,
Quem tacite secum parlando, reducit ad urbē

Non illum vi deducere volebat.

Gibelizat noster poeta, patientia mihi, quia ex partē contraria sum.

Ergo puer Baldus scrimandi quicquid in arte
Discitur, imparat nullam sparando fadigam.
Armigerum puerum sic sic Augustus amabat,
Quod scrimare fuit deinceps tantūmodo serū
Visus, ouans quanta se dextritudine cunctis

Sparando, magister Saluanellus ostinatus ē, quod dici debere sparagnādo.

Sortibus

Sortibus armorũ (quãuis sit puttus) adaptet.
Nulla fadiga fuit Broccheri discere normam,
Quẽ modo cũ spadæ manico tichitare uidebas
Quẽ modo, cũ lamma solũ scrimãdo, culabat.
Mox targã & spadã, mox hastã, moxq; gianet
Mox roncã, qua spalla fuit trũcata cuidã. (tã.
Post hæc grata fuit manuum spadazza duarũ
Quã manegiãdo leuem scorzã parebat habere.
Talibus ardebat rebus tantummodo Baldus.
Incæpit sed mox ætatem intrare virilem,
Et compagnias secum menare brauosas,
Quas taia cantones dicunt, uel mangia ferrũ.
Nil nisi Mantoa Baldus nomatur in Vrbe.
Qui tremolare facit magnis pro forcibus oẽs.
Nil curat mundum, nil cœlum, nilq; diablum,
Nil illum spadæ, nil qualibet arma spauentãt,
Non erat in toto Mundo gaiardior alter.
Nomen ad ipsius se quisque cagabat adessum.

Forma Baldi

Tã bene membrosus nunquã vir induit arma,
Cuius corpus erat per longũ brachia quinque
Largus in excelsis tumido cum pectore spallis,
Sed breuis angustos stringebat Zona fiancos.
Neruosus gambis, pede paruus, cruribus acer,
Rectus in andatu leuibus cum passibus ibat,
Pulchra vagæ adiũgit faciei barba decorem:
Viuaces oculos nitida sub fronte regirat,
Quos non uillanus sed nobilis edidit ortus.
Spadazzam lateri cunctis metuẽdus ataccat,
Quæ penes Augustum super oĩa grata sedebat
Et meruit donum fieri, non pauca merenti,
Hæc fuit æthneis Vulcani facta sub antris,
Quã Broth et Steropes multo sudore polirunt.
Legiadria suos feruebat tanta per artus
Vt quæcunque potest fieri saltatio per nos

Tichitare, percutere cũ tich toch

Culabat pro oculabat, tamen Saluanell⁹ ait, culabat, hærebat posteriori parti, ut sit cum scrimatur ocul tãta manu sinistra post tergũ.

Cuidã, diuidit cui.

Mangia trisillabum sicut Troja aliquando

Ataccat reperies multa verba cõposita in principio cum aquæ ponũtur ad placitum.

Ataccat.

Agraffat

Achiappat.

Humanos, agili motu fiebat ab illo.
Humanos quid ego dicam? sub pondere ferri
Silicet armorum æquabat saltando Leones.

Gosa.

Interea moritur villanus, quem sibi patrem
Baldus credebat, moritur quoq; credita mater
Zãbellus iã factus homo, sed valde bachioccus
Restarat solus, robbam qui iure teneret,

Zambellus, quẽ supra diximus creditũ esse fratre Baldi.

Est quia villani proprio de semine natus.
Nescius at Baldus robbe, vult esse patronus,
Cui sunt terreni forsan quadraginta biolchæ.
Quas, sic Zambello res ignorante, godebat.
Inde gubernabat villam quam diximus esse,
Nomine Cipadam, præclaro nomine dignam,
Quæ pro famosis paladinis tollitur astris.

Terreni, nota quod poeta ea nomina vel verba quæ ad placidũ ponit, differẽtialiter scribit ut terrenus & terenus, attacat, atacat.

Attamen hic gẽtes uitijs sunt omnibus aptæ,
Sicut quisq; locus proprijs de rebus abundat,
Sic Cipada suis proprijs de rebus abundat.

Proprietas diuersarum Vrbium.

Dat multam lanam pegoris Verona tosatis,
Montibus ex altis euangat Brixia ferrum.
Bergamasca viros generat mõtagna gosatos.
Iusta brusat multas tellus Piamontea stryas.
Genua dum generat, testas Cõmater aguzzat.
Milanus tich toch resonat cantone sub omni
Dũ ferrãt stringas, faciũtq; foramina gucchis,
De verzis saturat, porrisq; Pauia Milanum.
Implet formaio pesaloua Placentia mundum.
Parma facit grossos scocias, grossasq; melones.
Trottant Rezano cuncti sperone caualli.
Mantua brettaros fangoso Bulbare pascit.
Mantuanizascunt qui norunt dicere carmen.
Vadat, fasolos qui uult mangiare, Cremonam
Mille trouat fogias in uestis pulchra Ferara.
Mille Feraresi faciunt ad dacia fraudes.

Verona.
Brixia, ferrum.
Bergamũ gaozzo.
Piamõt⁹, strias
Genua, acuta capita.
Millanus, stringas.
Millanus gucchias.
Pauia, verzas.
Placẽtia, caseũ.
Parma, melões
Regiũ, Spones.
Mantua, brettaros.
Mantua, versificatores.
Cremona, fasolos.
Ferara pompas vestium.
Ferara per padum datia,

Mille vides Venetū per stricta canalia cimbas
Villanos generat tellus Padouana diablos.
Sgnauolat innumeris Vicētia plena gatellis,
Nam Vicentini gatti sbalzando videntur.
In barchis Chiozæ gēs forchæ cōgrua multa ē.
Antiquas Rauēna domos habet, atq; muraias.
Vndiq; parua salat per mundū Ceruia porcos
Sulphure nō pocū facis o Cæsena guadagnum,
Perq; tuas Bacchus solet albergare colinas.
Pulchra Fauentinā finguntur vasa per vrbem
Supraq; Maiolicam pictorum fama uidetur.
Qui manchat sensu va dāt habitare Bolognā,
Quāuis ipsa boues grassos faciatq; bragatos,
Quo littus sabiā, tot habet Florentia nugas,
Quot cœlum stellas tot habet Florentia rimas.
Roma bonos semper quærit māgiare boconos.
Si sic est, omnes Vrbes sunt, credite, Roma.
Napolitana viris Vrbs est repleta maranis,
Napolitana viros cortesos terra ministrat.
Produxit semper formosas Sena puellas
Florentinorum, Pisa, Lucaq; parturit ostes.
Nō Modonēsis erit cui nō fantastica mens est,
Nec sunt ingenij meliores quam Modenesi.
Qui ponunt scarpis mandat Nouara tacones.

Cipadæ mores

Sed tantum generat semper Cipada giotones,
Sed tantum generat semper Cipada ribaldos,
Sed tātū generat semper Cipada cauestros,
Quicunque in piazza scopatur siue bolatur
Hunc oēs gridans genuit Cipada gaioffum.
Quisquis in excelsa Berlina suscipit oua.
Hunc dicunt oēs Villā genuisse Cipadam.
Quiq; tenaiatur, squartatur siue picatur.
Hunc omnes faciunt ladrū de prole Cipadæ.
Illic namque viri dotantur in arte robandi.

Venetia, gondolas.
Padua, malos vilanos.
Vincentia, gattos,
Vincentia, saltarinos.
Chioza, barcarolos ladros.
Rauenna, anticaias.
Ceruia, sal.
Cesena, sulfur.
Cæsena, vinum dulce.
Faentia, vasa Maiolicæ.
Bononia, sapiēs
Bononia, boues
Florētia, nugas
Florētia, versus vulgares.
Roma, lecardos
Roma, quod vrbes aliæ.
Neapoli, maranos.
Neapoli, cortesiani.
Sienæ, puellas bellas.
Pisæ. Luca.
Mutina, ingeniosos.
Nouaria, scarpacinos
Cōtra vallam, qui ponit inter giotonē ribaldū & cauestrū nil differre.
Cipada, hēt prima indifferētē.

Nilq;

Nilq; deũ trepidãt, blasphemãt, cũcta rapinãt
Omnia sassinant, sperzurant, semper abarrãt.
Nunquam poltrones quid sit confessio norant.
Cum uerzis multos mãgiarant Parrochianos,
Deq; suis Pretis faciebant saepe mezenos,
Semper in obscuris stãt Boschis atq; cauernis,
Assaltant homines, faciunt smontare cauallos,
Vadunt in frottam ueluti stornelica turba.
Indossumq; ferunt de foggis millibus arma.
Alter panceram uestit de rugine tinctam.
Alter corazzam fert nunquam sole uedutam.
Alter per terram uadit spargendo piastras.
Alter dum currit, uadunt in fascibus arma.
Alter habet collo targazzam more uetusto.
Alter et absq; fodro ruginosũ baiulat Ensem.
Dũ uadunt pariter, squadrãq; ferũtur in unã. Malaguzz⁹ malaguzza malaguzzum.
Mille uides rõcas malaguzzas, mille gianettas
Spontones, lanzas, Alebardas, & Giauarinas, Tuf taf schioppetti est.
Dãtq; focũ schioppis tuf taf sborrãte balotta.
Semper habẽt lõgas barbazzas puluere plenas Bom, bom, Artelarie grosse, unde versus schioppettus tuf taf, bom bom colubrina sboronat.
Semper habent oculos scura sub frõte fogatos.
Protinus ad cifilum cognoscunt esse propinquũ
Mercadantem aliquẽ cui robbas tollere debẽt,
Extitit ipsorum Baldus capitanius ergo,
Per quem se quisquã mortis posuisset arisgũ. Arisgum, periculum.
Tres ad praecipuos compagnos Baldus habebat,
Quorum progeniẽ breuiter toccare bisognat.

Genus Fracassi.

Primus erat quidã Fracassus prole Gigantis,
Cuius stirps olim Morganto uenit ab illo, Morgas, & morgantus reperit
Qui Bacchioconẽ campanae ferre solebat,
Cũ quo mille hominũ colpo sfracasset in uno.
Ipse Fracassus erat sicut Morgantus homonus, Homonus, Lucretius ait, miserum mandebat homonem.
Terribilisq; gigas, Baldoq; in cuncta fidelis.
Cuius longa fuit (certe non dico bosiam)

Per bellum punctum cubitos statura quarātā.
Grossilitate staro maior sua testa uidetur.
Intraret boccam medius manzolus apertam.
Auriculæ facerent scarparum paria quinq́;,
Atq; super frontem tu posses ludere datis.
Non est mellonus nasazzo grossior illo,
Spalazzas habet ingētes magnāq́; schenazzā,
Gambazzas longas, brazzos grossumq́; culamē.
Grandilitate putes, sed non uirtute Platonem: — Plato fuit magnus corpore.
Hunc qui ferre queat nō est reperire Caualliū.
Quando scandit eos, smagazzat more fritadæ,
Nunquā Fracasso uisa est plus magna colūna, — Smagazzat, plus quā friat.
Nūquā Fracasso uisum est plus grāde pilastrū.
Si grossum brācat manibus per cornua Taurū,
Hunc circa testam reuoluat terq́; quaterq́;.
Ingiter immensam portat sua testa celatam.
Quæ tantum retinet uinū quā brenta teneret. — Brenta chaldaice. Zerla hebraice.
Targam quā gerit est maior fundamine tinæ.
Fert Bastonazzum duro de Robore factum, — Mastellus, arabice, Soium latine.
Cui centum lammas azzali ponere fecit
Cum quo sfrantumat Turres, Pallatia, Roccas
Totum cum cœnat māgiat sua bocca uedellum, — Targam est maior, figura est.
Vix implent uterum panes octanta uodatum.
Vna suum excusat de uino zerla bicherum,
Sint quicunq́; uelint Pillastros atq; columnas
In spallam portat nullam sparagnādo fadigā.
Cū manibus streppat quercus, altasq́; pioppas,
Ac si fortificam uellet streppare ciuollam.
Tanto cum strepitu uadit, tantoq́; furore
Tota sub ipsius pedibus quod terra mouetur.
Dispositus caro pro Baldo tradere uitam.

Genus Cingaris

Alter erat Baldi compagnus nomine Cingar,
Accortus, ladro, semper truffare paratus. — Truffare, decipere. Soiare.
Scarnus enim facie, reliquo sed corpore neruis
Plenus, compressus, picolinus, brunus, et atrox.

Semper

Semper habens nudā testā, rixxutus, & asper. Calefare.
Iste suam traxit Marguti a sanguine Raxxā. Trepare.
Qui ad calcagnos sperones ut gallus habebat Berteggiare.
Et nimio risu Simia cagante moriuit, Bertonare.
Quē post quā Morgās tumulo sepeliuit in uno, Tosare.
Sic Epigrama suo fecit lachrimādo bachiocco. Marguttus.

Tumulus Margutti.

Marguttus pelagi Terraq; pericula qui tot
Vicerat, hic una Simia cagante moriuit.
Is igitur Cingar Margutti semine uenit,
Qui patris mores imitatur in arte robandi.
Perfectus, ladro, promptus, mala guida uiarū,
Namq; Viandantes in Boscos sæpe uehebat,
Ipsius arte bonum pensantes esse Caminum,
Portabat semper ladro post terga sachellam,
Sgarraboldellis plenam surdisq; tanais,
Cum quibus obscura pingues de nocte Botegas
Ingreditur, caricatq; suos de merce sodales.
Vt gattus saltat, guizzat, sgrafignat, & oēs Sgraffignare est uiri.
Altaros spoiat, Gesias quum cernit apertas. Graffiare, est gatte.
O quoties quoties capsettam sgardinat illam
In qua offerre solēt homines deuote quatrinos. Azzaffare, est leonis.
Non scelus in mundo quod non cōmiserit iste.
Tres uoltas iam iam forcas montauerat altas.
Sed lazzo uinctus Manigoldo stante dedretum
Multi modis illos scampabat sæpe Bricones,
Intrepidusq; suā primam rediebat ad artem.
Si quandoq; (licèt raro) pergebat ad urbem, Inter manigoldum, & boiam quid differat, vide Solinum.
Protinus a cuncta manifestus gēte per omnes
Exclamabatur contradas, ecce Gaioffus.
Ecce Diauol adest, meritat qui mille fiatas
Suspendi furchæ, nel debita soluere chiappis.
Quisq; rauanellum dabat illi siue botonem,
Alter eum dicit spoliasse Altaria Templi. Furca, & forca potest scribi.
Alter presbitero chierigam ruppisse tracagno,

Atq; capellano calicem rapuisse doratum.
Alter & accusat, uerzas non lassat in hortis,
Alter ait, molta robbauit fraude cauallam,
Ac de Gallinis pollaria multa uodauit.
Ille sed immotam frontē tenet atq; brauosam,
Quēquā nō metuit, post omnes immo petezat,
Plus quā cōpagnos alios hunc Baldus amabat.

Genus Falchetti.

Petezatio fit dupliciter, ait Auerois, altera causa bertezandi, altera causa sanitatis, prima ore, secunda & cetera.

Pulicanus, semicanis.

Sed quid nā de te Falchette stupende canemus?
Tu quoq; pro Baldo bramasti prendere mortē
Forsitan o lector quæ dico dura uidentur,
Namq; pulicano Falchettus uenit ab illo,
Quē scripsere uirum medium mediūq; catellū.
Qua propter sic sic noster Falchettus habebat,
Anteriora uiri, sed posteriora canina.
Non fuit in toto cursor uelocior orbe,
Brancabat celeres manibus currēdo caprettos,
Aut lepores, damas, ceruos, Daynosq; fugaces
Et za meggius erat noster megginsq; caninus,
Hunc multi leges, Marchesi, Papa, Signores,
Chortibus in proprijs fieri uoluere priorem,
At magis incagans Papæ, Regumue fauori,
Cum Baldo semper dormit, māgiatq; bibitq;.
Cuius fortezzam scribendo uidebimus omnē.
Cuius amicitiam cū Cingare nullus auanzat.
Non tamen illius fraudes imitatur & artes.
Hi tres cum Baldo noctesq; diesq; morantur.

Incagare, parū curare, vnde de Socrate dicitur Morti nemo tā gaiarditer incagauit quā Socrates.

Berta vxor Baldi.

Marcellinus, & Cingarinus Baldi filij.

Cuiusdam Baldus uillanæ nomine Bertæ
Captus amore fuit, qd̄ erat nimis illa galāta.
Hanc tulit, uxorem, geminos habuitq; fiolos,
Quos Marcellinum, Cingarinumq; uocauit.
Sic sic formosos uultu, sic mente politos,
Quos nisi calesti dicebant numine factos,
De quibus in fundo libri cantare decebit.

De Zambello.

Altera

Altera nupta fuit Zambello nomine Læna,
Quæ soror uxoris Baldi fuit, at minor ortu.
Hic Zambellus erat Borrella tundior omni.
Plusquam pistonus iatæ mortaris aguzzus.
Hunc dormire nihil Baldus de nocte uolebat,
Quem toto stentare die cogebat in agris,
Quicquid aquistat.n.stēto,qcqd ue guadagnat
Baldus id expendit pinguosas ītra Tauernas.
Ille fadigando uix quid mangiaret, habebat,
Iste repossando bursamq; nummosq; tenebat.
Zambellus uoluit de Baldo sæpe dolere,
Sed metuit solitum spallis tentare Tracagnū,
Quē semp redeundo casam sua schena ꝓuabat.
Splendidus in mensam uult Baldus semp hēre
Quaias, Pernices, Fasanos, atq; Caprettos,
Sed uix Zambellus fortas magnare scalognas
In cantone potest, ne Baldus forte uideret.

Exclamatio poetica.

O Mazzuche nimis, mens o nimis absq; sapo,
O macaron macaron quæ te matezza piauit.
Quid tātū expectas pauper merlotte? becatā)
Scilicet, est hominum de te grandissima cura.
Ast ais, heu quoniam pauper dispellor ubiq;,
Et quia noster habet squarzōes mille gabanus.
Et quia nulla coprit nudam mihi scuffia testā,
Et quia ueste tego squarzatus apena culattas.
Et quia nō unquā portat mea gāba schifones,
Et quia calcagni scarponibus absq; rigescunt.
Et quoniā marzā nec habet mea tasca doinā,
Cum quo panis ego possim comprare tochellū,
Cū quo qui radat, Barberum soluere phas sit,
Et quia pro nimio pellis mea frigore schioppat,
Et quia me comedunt priuū sauone pedocchi,
Vndiq; sum factus derisio, nausea scornus.
Non mancant homines me consiliare scientes,

Læna vxor Zābelli, soror est Bertæ vxoris Baldi.

Per cōtrarium intelligitur.

Stento labore.

Tracagnū Mantuanice.

Trusum Bresanice.

Trambaiū græce.

Truncū latinæ.

Quæritur, quare Baldus sic pius & prudēs, creditū germanum tam male tractabat audi Platonem, vir naturaliter gētilis vilanū abhorrere cogit.

Gabanus, uestis rusticana.

Apena, melius quam vix.

Schifones vilanice.

Calzas vrbanice.

Tochus & tochellus, frustū & frustillum.

Notandum.

At mancant homines, heu, me aiuttare uolētes
Omnes sunt medici, sua sed medicina negatur
Omnes compagni sed nō cōpagna scudella est.
Sū felix, quisquam pro me uult ponere uitam,
Sum pauper, nemo pro me uult ponere robbā.

Conclusio.

At iam cælesti moriens sol cascat ab arce.
Noxq; suas totū tenebras sparpagnat in orbē,
Somnolenta libro fac finem Musa secundo.

Phantasiæ secunda Macaronicæ terminat.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE TERTIAM MACARONICEN.

Zambellus Baldi qui creditur esse fradellus.
Zappantem reperit barba Tognazzus agrū.
Hic fit conseium Prætori mittere Baldum,
Quem dudum posita cercat habere taia,
Mittitur ad celerē Mestralus ab urbe Stafettā,
Cuius ob insidias restitit ipse preson.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
Macaronice Tertia.

Extra montanas surgebat Apolo cauernas,
Cuius erat facies Tauolazzo grandior illo. Comparatio.
Quem ballestreri totum bolzonibus implent,
Quando Zambellus stabat solettus in agro
Valde cremonesos stentans zappare fasolos. Cremonesos dixit à loco sic di

cimus Melhibleum.

Quē quoq; māgiādi grādißima uoia grezabat

Prouerbium.

Nam per uentronem sentit rosegare budellas.
Perq; cauagnolum diuersus gambarus ibat.
Sed quia pane uodus pendet carnerus ab ulmo,
Statq; iacens terræ Barilottulus absq; cocaio
Cæperat ingenti testam gratare dolore.
Non satiare potens uētrē, uult pascere griffas.

Cagasanguis angonaia, giandussa, codesella sunt Rusticorū blasphemiæ.

Ergo tristatur, sospirat trat cagasangos,
Tratq; angonaias, gianduſſas, atq; moriam.
Smagrito uacuæ cantant in uentre busecchæ,
Atq; suus bigolus schenæ taccatur appressum,

Moria est contagium carnis, quo moritur animal.

Impatiēs tandem miser hac cū uoce gridauit.
O crudis lancū, grandis quæ est ista facenda,
Semper ego tasam? patiarq; morire chiloo?

Bigolus & vmbilicus.

Quæ fuerit codesella meam si parlo rasonem?
Si cui sborrarem qui me distoiat afattum

Modus loquendi rustice.

De tot, fastidis, de tot cagasanguibus? aide?

Tasam, tacere debeam.

sic ne fame schioppare facit me Baldus adūca?
Cui pinsen ueniat, cancar centumq; malanni.

Chilò, vt supra.

Talia dum parlat uecchiū procul ecce uidiuit,

Aide, oyme, ay me oyde dolentis est.

Barba Tognazzū quæ turba uilana dimādat.
Consul erat, nec non uilla camparus in illa,

Video vidi, & vediuit.

Estq; Cipadiculas pro castigare giotones,
Conseios quisquis cupiebat habere saputos,

Barba Tognazzus.

Protinus andabat sauio parlare Tognazzo.
Praticus iste quidē scoprebat mille magagnas.
Qui simul hostis erat capitalis deniq; Baldo.

Statura Tognazzi.

Magna super testă grossam stat bretta taeri,
Sub cuius piga scriptarum copia pendet.

A bulla deriuatē boletta, quæ dupliciter sigillatē

Consulis est usus tales portare bolettas.
Extra bretonem longæ monstrantur orecchiæ,
Quas faciendo Asini formam natura piauit,

Morco est mussa nasi.

Quas nec bastaret plenas uacuare badilus.
Semper habet nasum longo morcone colantē.

De quo spirat odor tanquã cagatoria morbās.
Cui cadit e spallis quadam zorneiula crispa,
Quam gentes fogiam portabāt tēpore uecchio.
Hac appena tegit circum culamina bragas.
Stat camisola breuis dependens anteq; postq;.
Scoprit & interdum uento boffante quaderen, Hoc quaderen, & hic quadernus.
Namq; suas usat calzzas gestare brasolas,
Quas cū stringhettis bastat stringare duobus.
Pendet cum medio lateri squarcinula fodro,
Qua cauat o'quoties Ranis Bisis quoq; pellem.
Incedit rectus palmas hærendo galonis.
Excuset quamuis onerosam Gobba ualisam, Valisa ē sarcina
Atq; pauonizans menat uelut ocha quadernū, Alegro, quia viderat eum.
Sæpe facit manibus guātos sua braga decētes,
Tempore frigoreo magnum, dat nāq; calorem. Grossolaniter semp Zambellus loquetur.

Togna.

Hunc igitur cernens uultu Zambellus alegro An, an, familiariter pnuntiat̄ quū aliquē ex improuiso connimus amicum
Illico Zapponē linquēs gridat, o la Tognazze,
Expecta te precor, uolo uobis dire parolam.
Cui se conuertens Tognazzus dixit an, anum,
O Zābelle meus, quid uis? iam desine zappam,
Hora sit ut soluas, fecisti collationem? Soluere Lombardice dicitur mane comedere, pambrare Romagnice.
Ay, Zambellus ait suspirans, ay cagalocchius,
Non habeo panem, uacuas en cerne sachellas,
Non habeo uinū, uacuā quoq; cerne botecchiā. Botecchia, pro paruo botazzo
Oyde, utinam sic sic ederent uentralia Baldi.
Deh angonaia, malū mihi quātū fecit adessū. Vaccario rusticus dixit pro Vicario.
Est mihi uaccario magnum parlare talentum,
Fors bene sassino plus non stentabor ab isto.
Tognazzus sbraiat, quid nā facit ille ribaldus
Qui centum forcas unam meritaret ad horā?
Dic Zambelle meus, dic dic, iam plāgere noli,
Semper maturis tua dic secreta uechionis, Notandum.
Nescis quod nostri simul agroppantur amores?
Nescis quod semper fixum te porto corada?

Cui Zambellus ait, dicā tibi cūcta Tognazze,
Sed precor in prima nos hūc strauachemur ad umbrā,
Per disuetudinē si pessimus ille ueniret, (umbrā,
Et nos sguaitaret quod tecum parlo chi lunga,
Nullo respettu te cum bastone macaret.
Me me non dico quia sum miser usus in illis
Tartufolis, feciq; bonas in tergore costas.
Tognazzus tali uerbo respondit in ira,
Quid Zābelle inquis? me cū bastone macabit?
Se bene, quid nobis faciat, guardabit auantū.
Quē quāuis, quod sit gaiardus, fama rebūbet,
Attamen incagans illum non æstimo fonzum.
Sed Zambelle tuam mihi dic iā quaeso rasonē.
Hunc sine Cristerio faciā scagarare budellas,
Non tibi dico fauā, scio quid sub pectore serno.
Zambellus sgrafando caput sic incipit, oyde,
Non habeo tempus tantas narrare cotalas,
Hoc solum sapias o barba Tognazze, quod ipse
Me facit, & somnā, pouerosq; famere putellos.
Semper ego stento, facio stentando negottam.
Quando casam redeo straccus, multūq; fiaccus,
Vergottam cœnæ pensans acatare paratum,
Groppifero bastone prius bona sera salutat,
Nil nisi pāzatas, pugnos, calzosq; guadagno,
Nāq; ribaldonus me chioccat, meq; richioccat,
Et cum stanghetto currit mala Berta, gridatq;
Cur gaioffe casam sic sic abonhora retornas?
Vndiq; me pistāt, strazzāt, hinc inde marazzāt
Ista uiuāda mea est, talis mihi cœna paratur.
Inde super fœnum sicut Mastinus alozo,
Ille super lectum cum Berta coniuge dormit.
Fer precor altoriū, schiauus tibi semp habebor
Et formaiolam factam de lacte bianco
Hoc pro seruitio tibi mox donabo dauerum.
Tunc Tognazzus, habes nūquid zābelle paurā?

Chi lunga, bergamaschi dicūt pro ibi.

Rustice dicit habere costas ī tergore.

Fonzus macaronice, Fungus latine.

Scagarare proprie est amalatis.

Negottam, quasi neque guttā intellige.

Abonhora, per tempus.

Mirarer si dixisset lacte nigro.

Hūc pcor impaxxū mihi nūc tantūmodo lassa.
Crede ladronazza plus non stentaueris illo.
Talia parlatus raptim se drizzat ad urbē,
Zambellusq; suam primam tornauit ad artē. Artem zappatoriam, quam quondam Romani Senatores exercebāt.

Comparatio.

Qualis cum bocca corpus singiarus aperta,
Quem cazzator habet speto pungente feritū,
It per campagnas, cœlum rugitibus implet,
Sanguineamq; bauam torto cū dente biassat.
Talis Tognazzus furibunde caminat ad Vrbē,
Ante Potestatem super alta palatia uadit.
Hic argumentis ualidis, uerbisq; gaiardis
Accusat Baldum conductis testibus illic,
Quod pro tot uicijs esset de iure picandus,
Inde probat uilani non uerum esse fiolum
Zambellus robbæ deberet habere tenutam, Tenutam, possessionem.
Namq; uirū memorat quondā uenisse Cipadæ,
Sanguine Francesum, qui mox uxore perēpta
Discessit, retro Baldum linquendo putinum,
Quem tāquā propriū natū Villanus habebat,
Attamen ille casam sine iure tenetq; regitq;,
Et quod peius erat, Zambellus pane carescit.

Gosa.

Tunc homines prætor sauios gaioffus adunat, Gaioffus ptor.
Conseiūq; facit cum fraude capescere Baldū, Capescere fraude, blandicijs.
Namq; diu cercarat, eum si prendere posset,
Estq; suam supra testam grandissima taia.
Non illi curat sbirrorum mittere turbam
Nāq; timet quod Baldus eos occideret omnes.
Quid faciam? unum Mestralū prætor acattat,
Qui retrouet Baldū, lettram cui baiulet unā,
Cuius erat similis placido sermone Tenorus. Tenor & tenorus.

Epistola.

Salue nostræ Vrbis spes o certissima Balde,
In quem se fidat Paladinum Mantua solum.

Rex Napolitanus staffettam misit adessum,
Aduisatq; omnem faciens de certo senatum.
Qualiter armati uenient in tempore curto
Centum squadrones, urbs atq; piabitur ista.

Saccus est depopulatio vrbium, quã Caldei vocat saccaman, trigiornos, ut supra to dannam figura est.

Forsitan ad saccũ nos ibimus ante trigiornos.
Consilium feci, gentes armare bisognat,
Vrbsq; suum te nunc capitanũ tota dimãdat,
Ergo cito uenias, conduttũ praebeo saluum,
Dũmodo non guides queũquã de gente Cipada,
Namq; secreta uolo talis sit facta facenda,

Non possebat vrbem intrare pro bando.

Mafelina.

Postquam sic prator scripsit, fecitq; sigillum,
Mestralus scandit staffeta more cauallum,
Cornettumq;, uelut ueniat de longe, tacarat,
Contraq; Cipadam crebro sperone caualcat,

Stopinare dicĩt tremare, qa deficiente oleo in lucernam.

Stopinus languẽs trepidat, hinc stopino stopinas.

Sed tamen interius pentito corde stopinat,
Cum bene cognorit, uel forte prouauerit olim,
Quantum sit fortis Baldus, quãtũ ue superbus.
Rupperat ipse caput Mestralis saepe, sbirisq;.

Berta.

Mirabar si de ecclesia egredetentur.

Solazzus, fuit philosophus Epicurrens, vide Diogenem.

Hũc procul ergo uidet qd boscũ exierat atrũ,
Post quẽ Falchettus sequtur Cingarq; Fracassus,
Hiq; disarmati gestant solummodo spadas,
Securis quoniam solazzo mentibus ibant,
Hos dũ longe uidet fictrix staffetta scagait at
Sed tamen ostentãs scriptum procedit auantũ.
Quo procul inspecto Baldus sociiq; steterunt,
Seq; parat Cingar propter robbare cauallum.
Multos Mestralus tremolantos dum faciebat.
Hos celer adiungit, qui descendendo cauallum
Zenocchium curuat, mox letram porrigit illis.

Oldire, audire.

Baldus eam carpit, socios facit inde remotos,
Et relegit totam cunctis oldentibus illam.
Corripit in prima facie marauilia Baldum,
Dimidiamq; stetit supra se turgidus horam.

Cingar

Cingar scaltritus, uulpone catiuior omni.
Protinus inuentã pensauit fraude magagnam.
Mestrali faciem guardat, dubiamq; remirat,
Post aliquantillũ, quid ais, tractatur in urbe?
Quid facit? Mestralus ait, mouet arma se nat⁹
Namq; Todescorũ geminus iã campus ariuat,
Castellũq; Godi modo sbõbardare comenzant.
Porcida de Trenti ripa uenit ista Canaia.
Celsaq; montagnæ uarcarunt culmina Baldi.
Nodauere lacum, tandem uenere Saloium.
Pars ibi desmontat naues, pars incubat undis.
Terra coperta uiris, lacus, urbes, mõsq; palusq;.
Hinc pedites sex mille brusant quæcũq; trouãt
Inde Lacum Gardæ nullo prohibente couertãt.
Implerunt barcas implerunt mille phasellos,
Contrastumq; sibi non fecit rocca Malherbæ,
Quæ spingardellis Benacum spazzat ubiq;,
Vnde Todescorum potuisset frangere naues.
Sed caput in saccum tenuit mãgiando biauã.
Sirmio conticuit, sit quamuis insula fortis,
Littora Benaci quæ uisu tota misurat,
Sed stetit indarnũ, panzãq; gratabat alborã,
Nilq; Desenzanus, nihil & Voltella tirauit.
Nil mater Minti fecit Pischeria nostri.
Artelaria stetit, licet ruginenta Monighæ.
Nil bellicosa cum gente superba Paenghi.
Mœnia præclari nihil obstauere Lonati.
At Sulpharinus super altum bricola montem,
Contrastare uolens alijs sapientior, he heu
Pœnituit, quoniã fuit illa brusata Todeschis.
Saxa comenzauit uillani turba deorsum
Mittere, ne sursum gens Lanzchinecca saliret,
Per filũ spadæ tamen omnes deniq; uadunt
Et ueluti Sulphur raptĩ bona Rocca brusatur,
Quo Sulpharinum merito sic nomine clamãt,

Magagna, est macula ligni, uel cuiuscunq; rei peccatio, accipitur etiã pro dolo.
Godium apud Mantuam est.
Porcida, pertinens ad porcũ, idest fœda.
Mons Baldus.
Lacus Gardæ.
Saloium ciuitas riueræ.
Malherba.
Spingardella genus artelariæ
Prouerbium.
Sirmio insula, Patria Catulli.
Desenzanus.
Voltella, ciuitates magnæ penes Benacum.
Minti pro mintij, flumen est qui extra Benacũ vbi Pischeria fundatur influit, & Mantuã petit.
Monigha ciuitas inter malherbã & Paenghi sita.
Lonatus, vrbs magna.
Sulpharinus quare sic uocatũ

Qui

q. miser igni uomas porrexit ad athera flāmas
quacchia stetit nullā faciēs Capriana mouestā:
Capriana inter alpes vrbs fundata. *Volta tulit dulcis Vernazzæ trenta Barillos,*
Quos imbassator menauit contra Todescos.
Volta similiter *Et sic Volticolæ schifare pericula norunt.*
Vrbs tamen alta Godi nō uult cōcedere passū,
Foracchiant, plusquā foram. *Vnde suos muros iā sbombardādo foracchiāt.*

Comina

Respondet Cingar, mentiris brutte cauester.
Non ego sat uideo uestras fraudesq; dolosq;.
Mox loquitur Baldo, ne uadas, namq; gabaris,
Indico sit Ragnus qui tendit retia Muscis.
Metaphoram faciunt. *Fracassus mediās sermonem Cingaris, inquit,*
O Cingar ragni moscones rete trapassant.
At nos qui famam comprauimus esse ualētes,
Seneca inquit. *Armati pariter nūc nūc properemus ad urbē,*
Philosophiæ mūrum sic Plato trapassauit, uelut. *Si nobis ragni laqueos texere dolosi,*
More tauanorum nos transpassabimus illos.
Tūc Falchettus ait, quid tā parlare bisognat.
Tauanus ragni telam. *Vultis ego uideam si uera est ista busia.*
Et citius dicto cæpit spazzare caminum,
Busia & bosia, sicut forca & furca, hæc autoritas poetis cōceditur ad maiorem carminum decorem. *Ac in motu oculi nil territus introit Vrbem,*
Iusserat armari plures de gente phalangas
Prætor, at ignorāt quæ nā sit causa Bagordi,
Quod solū facit ut Baldū trapolaret in Vrbē.
Cui zurat si fata dabunt, slongare colengum,
Talia contemplans Falchettus credidit ergo,
Cunctaq; regressus Baldo socijq; recuntat.
Stant igitur dubij si res ita postulat, an non
Sed Baldus nūquam quid sit formido sciebat,
Nāq; suis nimium [illegible]zis confidit, & armis
Infuriatus ait, rogo uos andate sodales.
Ire uolo penitus solus solettus ad Vrbem.
Frappis, nugis. *Accedant Braui qui frappis sidera turbant*
Vrbs mihi tota ruat soli uou æstimo ficum,

Nec

Nec paueo dũ dextra istũ perstrinxerit Ensẽ.
Cingar, Falchettus, Sed plus Fracassus adorãt
Prosternuntur humo ne solus pergat in Vrbẽ,
At magis ille furẽs nõ uult, magis ĩcrepat illos
Ite uiam dico, de me nec habete pauram.

Berta

Ergo recesserunt ploratibus ora bagnantes,
Namq; suum Baldum nil contristare uolebãt.
Solam Baldus enim spatam gestabat inermis,
Post positis reliquis armis se drizzat ad urbẽ.

Togna.

Interea squadrã Sbirrorum barba Tognazzus
Ante paricchiarat certo cantone latentem,
Quæ stat cũ Ronchis spõtonibus, ac Alabardis,
Propter Venturũ Baldum zaffare dedretum,
Sbirrorum quoniã mos est inuadere schenam.
Horum Tognazzus caput extat, instruit oẽs
Quid faciant, animo dispõnẽs cuncta brauanti
Vnde modum statuens dicebat, state prouisti,
Hic stabis tu, hic tu, sed stabis tu illic & illoc
Sæpeq; iactabat, nihil eya pauete sodales,
Dum modo uobiscum stabo, lassate pauram
Ille ero qui faciat cum Baldo primus asaltu.

Zaffare proprie sbirorum est, & est Venetianicum.
Notandum pro sbirris.
Illic & illuc. Caldaice dicit laium & collaium.

Parenthesis de foro uiris.

Ecce uenit Baldus tandem, salamq; perintrat
Pallazzi, scribunt qua semper mille nodari
Rumor ibi strepitusq; ingens aditur ubiq;,
Hic per diuersos tractantur iura, facendæ
Hic procurator Villanum scortegat illum.
Alter ut acquistet gallinas tutat eundem,
Is facit accusam citat ille, prehenditur iste,
Mestrali currunt, Villanis pignora tollunt,
Qui trant gianduffas illis, ui namq; citantur,
Sforzantur miseri paucas sborsare treinas.
Sin autem sborsant, presone repente serantur

Mille, infinitũ pro finito.
Iura pertinent procuratoribꝰ.
Facendæ piadezantibus.
Treina, genus numi.

Indi-

Iudicat hunc index, datur & sententia pro se,
Ille piadexans penitus uult uincere litem,
Ac ostinatus semet, robbamq; ruinat.
Hic nihil attendunt bursalem prater ad escā,
Atq; manus gestant ad aquistū more Grifonis.
Non chartam cessant ibi spegaxxare Nodari,
Mandatos renouant, ac instrumenta reformāt,
Illos compellit sic nanq; libido guadagni,
Per fas atq; nefas poueri lacerantur Homelli.

Grifo macaronice scribitur, vnde versus, Grifo macarronic⁹, griphisq; latinus erit.

Gosa.

Iam prius armatam Baldus mirauerat urbē,
Vel se deceptum propter captare paratam,
Vel per se factum capitanum forte regēdam.
Interius dubitat, sed nil tamen ille smaritur.
Heu quia sunt nimiū tradimēta nociua guere
Qui sternūt hoīes uno certamine centum, (ris
Sed cum fraude illos unus traditorus acoiat.

Exclamatio.

Acoio, idem est quod osello, abarro.

Comparatio.

Vt Leo, qui pecudū genus oē supbus agraffat,
Interdum Zatti morsu dormendo necatur.
Est ita Baldus, erat nec dū bene giōtus ad ipsā
Portam pallazzi, mala quod desgratia uenit.
Stabat homo latitans uasti post terga pilastri,
Obseruans Baldum, retinensq; timore fiatum,
Nam comandatum sic illi prætor habebat.
Vix igitur portam Baldus transiuerat omnē,
Ecce pianinum post schenam traditor ibat,
Et Baldi spadam cito corripit extra guainam.
Non tali fretta Soricum Cattellus adungiat.
Nec uulpes somnum fingens agraffat osellos,
Ipse uelut fecit, nil desconzando seipsum.
Illi sed melius non sic egisse fuisset,
Post illum quoniam Baldus se currere misit,
Cui tanta furia dedit in culamine calcem,
Quòd fracto miserū collo tulit extra fenestrā,

Sic pariter sbirrū, pariter quoq; pdidit ensem
Alter sbrichettus largum sfodrando fachinū,
Vindicare putās illum, sbrauezare comenzat.
Ad collum Baldi mandrittum lassat abire.
Baldus atindretū saltans, celer inde subintrās,
Huic tali pugno dextram colpiuit orecchiam,
Quod cecidere duo dentes ab utraq; ganassa,
Et sbaloraitus rupit sibi marmore testam,
Propter id en subito brauosa canaia leuatur,
Vociferant omnes, day, day, quia deniq; uenit,
Ad uischiū cornacchia uetus, sta brutte ribalde
Sta quia preson eris Pretoris deniq; nostri.
Sic exclamantes illi calcantur adoßum
Cū stanghis, trusis, bastonibus, atq; tracagnis.
Infelix Baldus nullum discernit aiuttum,
Cingaris auxilium desiderat atq; Fracassi,
Non habet in manibus solettā quippe bachettā
Et bastonatas iam plures tentat ab illis,
Attamē ad melius qua praualet arte repugnat
Terribilesq; menat saltando per aera goffos,
Sanguineamq; bauā tumefacto spudat ab ore.
Iamq; Nodarorum bancos subuerserat omnes,
Fregerat & multis, calamaria trādo, cerebrū.
Tognazzus strepitum iam pridē senserat atrū
Ecce fores, cameræ sbirris comitātibus intrat.
Protinus hic spadæ sfodrantur mille nitentes,
Quæ si fiant circa Baldum, faciuntq; seraium.
Ille sed extorsum balzo se liberat uno.
Squarcinolā nudās Tognazzus primus ariuat,
Assaltat Baldum sic fortiter ore gridando,
Sta saldus, sta saldus, eris meus ecce ribalde
Preson, & in Zeppo faciā tibi linquere testā.
Baldus id ascoltat, uomit ascoltando uenenum,
Ac indignato rodit sub pectore saxum.
Interea cuidam Canefaro currit adoßum,

Sbrauezare, se iactare.

Grauiora poeta noster hic agitat carmina Goffus idem est quod pugnus.

Sifiare est proprium spadarū, quādo uelociter manegiat.

Rodit saxum, more canis, qui non valens offendere hominem rodit petram.

 Quem

Quem sbalorditum pugno vibrãte strauaccat,
Deq; suis manibus clauam scarpauit eoclen,
Qua saguratum se cernens illico saltat,
Inq; caput leua cœpit calcare capellum

Trambaius & Tracagnus idẽ sunt.

Trambaiumq; manu ferratũ stringere dextra
Illis de intornum cœpit scazzare Tauanos,

Prouerbia trita

Et bastonatas orbis menabat ad illos.
Paulatim se se quodam cantone retirat,

Comparatio.

Vt facit à multis si quando granfiger Vrsus
Inuasus canibus se se cantonat aguzzis

Spelizzat, expilat.

Stans vngis rectus, morsuq; spelizzat acuto,
Quem possunt raris discantonare fiatis,

Carpitur poeta q̃ utitur quibusdam aduerbijs sat indecẽtibus, ut hic.

Tognazzus gridat q̃d nã manigolde brauabis
En habet hormaium te furchæ lazzus acoltũ;
Nõ tibi Fracassus, Falchettus nõ tibi Cingar;
Altoriabuntur, pœnasq; pagabis adessum.

Hormaium, Alhora, Anchora, nesciunt, tamẽ ij qui latrant q̃d sit elegãtia macaronica.

Sic ait, & menat toto cum robore dagam,
Quod nõ scarpasset pulicis de corpore vitam.
Hanc bastone parat Baldus, tum replicat ille
Terq; quaterq; furens,
Sed Baldus scrimã qui doctus in arte docebat
Tum Tognazzus eum sic angustare frequẽtat,

Hic deficere carmina incipiunt multa, q̃ sicut fecit Vergilius sunt semicomposita.

Lassauit magnum solido bastone rouersum,
Centumq; in pezzis squarcinula trita uolauit,
Propter q̃d uertit scapolas Tognazzus at ille
Spoluerizare facit gobbam pistãte tracagno,

Smergolat, ualde clamat.

Smergolat ille gridã, heu heu succurrite pstũ,
Oy, mea testa, meæ spallæ, mea schena, iuuate,

Ramazzat, precipitat, vnde ramazzonus, præcipitium.

Sed magis ĩ colera Baldus sine lege ramazzat
Et nihil attendit nisi tambussare Tognazzum;
Ille fugit, longãq; parat dum scendere scalam,

X, & z, macaronice aliquando breuiantur.

En miser ad primũ cascat tramazãdo scalinũ
Ac usq; in fundum rigolauit more Borellæ,
Inq; suo fregit maiorem pectore costam.

Ne

Ne Baldus fugeret sequitur sbirraia repente,
Cui se conuertens agitat stizzose tracagnum,
Rumpit ibi spallas, ceruellos, brachia, gambas,
Hastarumq; facit truncos uolitare per altum
Tegmen Pallazzi tich tach bastone sonante.
Per medium turbæ saltat, menatq; fracassum,
Grandior at supra ingens squadronus ariuat
Fecit & intornũ Baldo stoppamine circhium.
Heu quæ nã stracco iam regnat corpore doia,
Nullaq; scampandi spes est nisi forte uolaret,
Attamen hac simili potius uult morte necari,
Quam supra teneras animã sboccare piumas. Mirabilia Baldi
Est propriũ ladri merito dare colla soghetto, constantia.
Estq; malandrini quartos in quatuor esse. Ladro.
Est Barcaroli tandem fore piscibus esca. Malandrinus.
Est Mercadanti strada latrone necari, Barcarolus. Mercadantus.
Estq; Tirannorum læti sorbere uenenum. Tirannus.
Estq; molestantis gesiam miserabile fatum. Infidelis.
Est inopis supra fœnum tirrare fiatum. Inops.
Est furfantorum scanari dente pedocchi. Furfantus.
Est Monachi solitos moriendo dicere psalmos. Monachus.
Est Monachæ, quãdo moritur, maledire parẽtes Monacha.
Ast est soldati numerosa per arma necari.
Baldus erat lancis, dardis, stralisq; foratus
Vndiq; sanguineũ spargũt sua uulnera fontẽ.
Sed quoties uibrat stangam, disquistilat unũ; Disquistilat, distemperat, dispaginat.
Mortos atq; super mortos animosæ rouersat.

Mafelina.

Sex horas zuffa Baldus certarat in ista,
Cui magis ardito mentis constantia crescit.
Confugiunt omnes pariter bastone repulsi,
Atq; canes centum post terga uidẽtur habere. Suentura, disgratia, & infortunium.
Sed per suenturam super alta culmina testæ
Percussit brauum tanto conamine zaffum, Recottæ, mascherpæ.
Quod smiccauit eum tenerinæ more recottæ,

Fecit et innumeras schidas retridādo tracagnū
Praestiter huic omnis populus se buttat adossū,
Praetor adest, pluresq; uiri de gente senatus,
Inanimant zaffos iā uiuū prendere Baldum
Ille sed in faciem prostizza totus auampat.
Quem iam seminecem, nulloq; iuuamine fisum
Quidam supposito lazzo post terga piauit.
Alhotta, tunc. Illico plus centū portantur alhotta cathenae,
Cum quibus a testa calcagnos usq; ligatur.

Exclamatio poetica.

Ah infalix Baldus nimium confise sub ipsis
Forcibus, o quanto melius si Cingaris aurem
Praestasses monitis.
Nunc miser in terra stas inter mille cathenas,
More pecorsellae, quando sibi lana tosatur.

Prophetia

Mantua crede mihi tunc grossolana fuisti,
Munera nescisti tibi quae caeleste rotamen
Fluxerat, ut posses urbs altera Roma uocari.
Te stessam laedis, te stessam Mantua damnas,
Tuq; tibi stessae grandis iactura fuisti.
Tu ne decus Mundi Baldum fers carcere trudi?
Laus Gōzaiacae Prosapiae. At ueniet tempus, ueniet tibi dico dauerum,
Antiqua. Quo generosa Domus, sublimis, dedita iuri,
Caesarea. Dedita palladiae uirtuti, dedita Marti,
Aequa. Nataq; caesareis longe Gongaza Theatris,
Sapiens. Iustitiae cultrix, populis gratissima, Lauro
Beniuola. Cincta caput, uictrix ornās pia fana trophaeis,
Bellicosa. Nescio quam grossam de te schazzare canaiā
Victoriosa. Conueniet, facietq; tuas exire masones.
Pia. Altras imponet leges, altros ne statutos,
Inq; tuo gremio renouabitur altera proles.
Proles Gonziachis ultro subiecta signoris,
Proles gentilis, sapiens, unita sub uno
Principe Fedrico, qui lanza gaiarda uocatur,

Qui sensu forzaq; facit tremolare Terenum.
Millibus in guerris qui mille merebit honores.
Ingenio, leuam sibi sortem destruet omnem.
Viribus, armorum gestabit in arte triumphos.
Lilia sphæra, Leo, iouis ales nigra fauebunt.
Nulla fides unquam poterit succrescere maior
Quã Federice parẽs ea quã tibi clara dicabit.
Teq; fidemq; simul pariens Isabella merebit
Inter mortales Mater diuina uocari.
Cuius uirtutem Pallas infundet auitam,
Cuius fulgorem candor spirabit eous,
Cuius honestatem seruabit cinthia uirgo.
Nulla est in mẽbris, uel tanta in corpore uirtus
Quanta erit in diuo Fedrico martis ad artem
Hic doctus solidam super omnia rũpere lanzã,
Doctus & ad stoccũ, mazzãq; menare tricostã,
Doctus equos manegiare leues, grossosq; caual-
Doctus ad impresam rapidarũ Bõbardarũ (los
Stalla cauallorum sua stallas uicerit omnes,
Inter quos aliquis ueniet tam grãdis & altus,
Quod si quis cozzonus eum montare domãdum
Conuenietur (habens nullũ tamẽ ipse sanellum)
Accipiet scalam nequiens adiungere staffam.
Hunc tamẽ Orlando similis Federicus equonẽ.
Finibus ex armis banda uestitus ab omni,
De terra saltu uelut aura leuabitur uno,
Seq; super Sellam staffam reprobando, ligabit.
Barbarescarum prolem taceamus Equarum,
Padua, Roma sciet, Florentia, Mãtua, Parma,
Diuersaq; urbes brauq quæ præmia donant,
Razza cauallorum quantum sit bella tuorum.
Mantua præclaros pariet tũc nostra Barones,
Altros Augustos armis, sensuq; Catones.
Nõ sibi liuor erit quod Roma coruscet ĩ armis,
Quod ue Colonneso tumeat fulcita uigore,

Ingenium & vires potissimum in Capitanio conueniũt.

Fides.
Isabellæ præconium.
Diuina.
Sapiens.
Formosa.
Honesta.
Fortitudo.
Tunc temporis clauæ tres habebant costas.
Hoc metrum currit ad guisã ducentis bombardam.

Cozzonus, domitor Equorũ.

Ab equo equonus deriuatur.

Ligabit quod videlicet ligatus apparebit omnium conspectui.

Razza Gonzagiacorum cauall.

Quod

Domus columbea. Domus Vrsina. Variarum nomina familiarum Mantuæ.

Quod feriat cœlum uastæ rugitibus Vrsæ,
Mantua non istis emittet forte minores.
Donabit celebres Vrbs Bergamasca Suardos,
Tu quoq; semp eris Domino Malatesta fidelis.
Viuite Pusterlæ, Capriani uiuite Strozzi,
Viuite Pauesi, Castiones, uiuite Gorni.
Viuite Mergones, Aliprandi, uiuite Preti.
Viuite Roxxones, Riuabeni, uiuite Grassi,
Viuite Bonnatti, Benedusi, uiuite Rammi.
Viuite Fontanulæ, Godelupi, uiuite Grossi,
Viuite Cortonæ, Laciosi, uiuite Cappi,
Viuite Boldrini, Conegrani, uiuite Striggi,
Viuite Amorotti, Niuolones, uiuite Gatti,
Viuite Coppini, Corati, uiuite Gazi,
Viuite Tercetti, Luxxere, uiuite Ghisi,

Columbæ, adiunxit l, causa met ri, nam pro casada ponit, p Aue non potuisset.

Viuite Malusi, Collumbæ, uiuite Bozi,
Viuat et Hippolytus, nigra stirps, uetus ide fo
Deniq; Danesi uiuat, clariq; Ruberti. (lenga
Viuat quæq; Domus quas nescio tradere meti.
Magna suo ueniat Merlino parua Cipada,
Atq; Cocaiorum surgat casa bassa meorum.

Vergilius, Catullus, Danthes, Merlinus,

Mantua Vergilio gaudet, Verona Catullo,
Danthe suo florens Vrbs Tusca, cipada Cocaio.
Dicor ego superans alios leuitate poetas,
Vt Maro medesimos superat grauitate poetas.
Parcite si paucis datur ista scientia, sed de

Conclusio

Prouerbium

Sed de proposito uideo cascasse cominam,
Dum panem facio reperi fecisse fugaxxam,
Ergo repossandum terxo bastante, Valete.

Phantasiæ tertia Macaronices finit.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE MACARONICEN IIII.

Baldum sbirraiæ post diri verba gaioffi
Carcere ferratum crura manusq; serant.
Cingaris admonitus Falchettus, et inde Fracassus
Turcos, Moschino concomitante, petunt.
Vrbi Zambellus trahitur guidante Tognazzo,
Vrbanas nunquam uiderat ille casas.
Ante Potestatem parlat, sententia per quem
Cæditur, & robbæ fit pater ipse suæ.
Berta vxor Baldi vult bastonare sorellam,
Rixaq; germanas nascitur intra duas.
Cingar ut ingannet Tognazzum battere fingit
Bertam, sed prohibet barba Tognazzus eum.
Illos immo vocat fatuos qui cum muliere
Contendunt, multis est quia causa malis.

MERLINI COCAII POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Quarta.

Appositio.

Vrbs sottosora diu fuerat conuersa per illum
Rumorē, populusq; ruens ignara Canaia,
Nescit enim causam, raptimq; caminat in armis.

Ante

Ante Potestatem Baldum traxere ligatum
Zaffi brauantes illum brancasse gaiardum,

Parenthesis.

Est mos zafforum non assaltare piam quem Pro sbirris notandū, piā quē dixit per cōtrariū, quempiam, figura finirnistochea.
Ni uideant illum quot sit rudes, unus inermis.
Namq; guainato si quis se affrontat ut ense
Continuo scapolando uiam carneria portant,
Vt faciunt tristes uiso falcone poiana.
Grandes poltroni sunt nempe, probauimus illos. Falco.
Si quis pauper homo uadit de nocte per urbē, Poiana.
Ac ferat exinum (uelut est usanza) lusorem.
Quid faciunt isti lad i, porcinaq; turba? Per forza, dictio vna est, aduerbium sforzantis.
Emittunt unum qui uadat spingere lumen,
Deq; manu poueri tollat perforza lucernam.
Quo facto zentaia ruit, gens plena pedocchis, Sinarmen, fine arma, melius q̄ inermem.
Circundant hominem picchis spadisq; sinarmē,
Millibus inde ligant soghis, forcāq; minazzāt,
Verum si grandam numis uult tradere Bursā, Nulla, aduerbiū negantis.
In pacem uadat, promittens dicere nulla.
Ast econuerso facit hæc destructio panis,
Quando nocturnis horis animosa iuuentus
It secreta suas ad maitinare morosas. Maitare, agere Matinadas.
Quū procul ascoltat chitarini tangere cordas
Et friclon friclon uocis modulamine sentit.
Aut corsalettos lunæ sub lampade noctem
Illustrare uidet, Leuibus fugit illico plantis,
Sæpe retro guardans an post se forte uenirent.

Gosa.

Ergo uidens Prætor sbirraiā ducere, Baldum,
Sic parlādo gridat male scis giottone uenutus,
Cum quantis cordis Nauis zenoesa tiratur,
Bastarent appena tuum cohibere furorem. Centus centa centum, reperitur apud Siphonarontem caldeum.
Credo quidem centos habeas in corde diablos.
Me facis in soghis marchettos spēdere multos,
Te dum tot uoltas uolui piccare ladrazzum.

Scottus est debitum.
Tauernæ, metaphorice ꝓ quo libet debito positus.

At nunc tẽpus adest quo debes soluere scottum.
Teq; super forcasius est distendere collum;
Et quando calcans humeros te boia crolabit,
Cum stralunatis oculis tot sidera cernes,
Quot nõ astrologus Ptolomeus *in æthere uidit,*
No dare dignatur Responsa Baldus *ad illum,*
Rodit & interitus sdegnoso corde cathenam,
Iugiter emanãt tepidum sua uulnera guazzũ,
Et nemo poltronus ibi pietate mouetur,
Qui liget exhaustũ iã sanguine corpus, & unũ
Postulet almãcum, ueniat medicare, ciroicum.

Medicus nobilior ciroico putatur, tamen sciẽtiam suam mecum premu tarem minime.

Interea magno uenit rumore Tognazzus,
Nudus erat testam, cascarat namq; Bretonus,
Sæpe manu frigat schenam bastone gratatam,
Smergolat, atq; altũ schiappat clamore solarũ
Supplicat ut prestum prestum uindicta fiatur,
Omnes astantes risu schioppare uidentur,
Dum sic mirantur se desperare Tognazzum,
Qui faciem sugat pendenti sæpe camisa,
Atq; suas muro spallas frigat instar Aselli.
Non tamen ad Baldũ *trepidãs uult ire propin*
Nãq; timet ne sic uictus sibi curat adossũ, (quus
Talia

Nota q' aliquãdo parnasi, camænis vtiẽ poeta, licet superi' non inuocare decreuerit, sed non vocatæ accedunt.

Deniq; cum multa residens grauitate gaioffus
Imperat adstanti præstare silentia genti,
Talia mox sic sic solio fuit orsus ab alto.
Vos qui iustitiam Mantoæ *redditis urbi,*
Iam pridem noslis sit qualia crimina Baldi.
Non patitur mores hominis natura prophani,

Baldum nominat ut homicidam dignũ furca intelligeret.
Confremuere, instar iudeorũ clamãtium crucifige crucifige

Ergo suum curent omnes depromere sensum,
Quali danda super Baldũ *sententia nunc sit.*
Confremuere omnes alta cum uoce gridantes,
Ius mandat quod sic caldus per colla pichetur,
Atq; colonnellam uinctus balconis ad unam
Per collum prestet reliquis exempla ribaldis

am,

Nam cunctas morbat contradas atque paesos.
Tunc Baldus *frendens oculos uoltauit in illos*
Dicens, iustitiæ sunt hæc pia vota? potestas
Sic agit? in miseris hæc est miseratio? sic lex
Quæ datur à Christo præcepit? nō pudor ullus
Vos capit exercere dolos qui iura tenetis?
Quid faciant populi si curat fraude Senatus? Notandum pro
Sic mihi militiæ capiti datur ampla facultas? Rectoribus.
Quod scelus ò tristes in me nunc esse probatis?
Quæ nam patibuli pœnā mea culpa perurget?
Absque tabernario ratio disponitur ergo? Prouerbium.
At vos ladrones meritatis mille fiatas
Pastum cornacchis fieri stringente soghetto.
Qui poueros homines facit flentare, nec ulla
Vos vergogna piat nobis imponere leges,
Vosq; togis tecti scelerum cumulatis aceruos.
Prætor ait furibūde tace latro, Baldus *at īqt,*
Non sequor errorem communem vera tacēdo.
Nunquid ego taceā qđ honestū lædere vultis,
Et vos luxuriam vestram cohibere negatis?
Viuitis ex voto seu fando siue nefando,
Id uideo, tractoq; manu, dic ergo silendum?
Prætor itē clamat taceas, Baldus *magis inquit*
Dispereat quisquis tacitas imitatur Amyclas,
Tunc iratus ait Prætor, tu anchora superbis?
Eya, quid inclusio? ficbetur sub pede Turris,
Ipse videns forcam non ultra forte brauabit.
Tunc oculis baßis miser inde tiratur ab illis
Furfantis, scuraq; nimis presone ligatur,
Sub qua pro spacio stat flexus membra pusillo,
Carceris haud equidē forma ē, at forma sepul Mouet pathos.
Terribiles nascūt ibi ꝑ humore colubres, (chri
Qui sibi letali corrumpunt fercula morsu.
Oppressus nimio vix auras pondere ferri
Vitales reuocat, nec habēt sua membra quietē,

Has igitur capit lachrimosa uoce querelas.

Querela Baldi.

O socij, quondam solamen, uita, uoluptas,
Præsidiumq; meum, qui me tã semper amastis
En uester Baldus tenebroso clauditur antro,
En uester Baldus miseranda morte recedit,
Stringitur in fasces ferri ceu paruulus infans
Qui nuper toto fuerat celeberrimus orbe.
Vos mihi tam caros dispero uidere sodales.
Inter pestiferos uiuo miserabilis angues,
Nec mihi posse mori tandẽ datur ulla facultas
Inuitus uiuo, talis mihi uita per horam
Fert cẽtum mortes, Mors una extingueret oẽs.
Omne felicem, quod cælo dante priusquam
Natura cadã uos saltẽ cernere possẽ. (umbras
Post mihi dulce mori, post me phlegetontis ad
Pluto trahat, stigiamq; iuuet lustrare paludẽ.
Quid Fracasse facis sine me? q̃d splẽdide cĩgar
Quid Pulicanea Falchette propagine nate?
Flete precor, nam flere decet mea fata sodales
Vestrum ammisistis lumen, uestrumq; decorẽ,
Dux ego uester erã, Pax, gloria splẽdor, honosq;
Ast ubi diuidimur, quid ni maledicere cælo
Restat & ab nimio parcas Deus alme dolori.

Hic Baldus desperationi semi deditus in se reuertit, & apud Deum excusat se.

Pedrala.

Talia marenti iactabat pectore Baldus,
Complebatq; putrẽ lachrimarũ fõte cauernã.
Interea magnum consilium prætor adunat,
Quid nam de Baldo faciãt & gente Cipada,
Ergo Tognazzo Zambellum tollere mandant.
Indusia nulla Tognazzus quippe tenetur,
Descendit scalam passus in quinq; palazzi,
Quãuis nunc ruptã acquistasset pectore costã.
Vadit ubi agricola Zambellus stentat in arte,
Qui uangabat adhuc ieiuno uentre terenum.

Togna.

Togna

Spantegatus erat iam canto rumor in omni, Canto, parte.
Qualiter & Baldū ficcassent in pede turris, Et & color rethoricus.
Qualiter & populus totum se f. c.rat arma.
Arrabiatus erat Fracassus, & ibat ad urbem, Furia Fracassi.
Namq; cauare foras Baldū de carcere credit,
Hinc totam urbē iurat Fracassare tracagno.
Prouidus at Cingar blando sermone precatur Prudentia Cingaris.
Dicens, ne uadas, ne uadas quaeso Fracasse,
Nam dubito facies aliquam si forte mouestā,
In persone caput Baldo mihi crede leuarent,
Et sic causa sua mortis male prouidus esses.
Fac mage quaeso meum cōseium, recta docebo
Summe duos tecum socios de gente Cipade,
Quos tu saepe probas inimicos esse paura,
Versus Turchiam pariter brancate uiaggiū,
Tenta si posses illam conuertere gentem,
Ad Christi non dico fidem,
Sed tecum ueniant istam destrugere terram. Optima Cingaris mens, qui creatura, creatorem vult renegare.
Et si forte fidem Christi renegare bisognat,
Nos Macometani cito deuentabimus omnes.
Interim ego multis cū fraudibus, atq; maga-
Hoc supra pectus Baldū presone cauabo. (gnis
I, precor, atq; uelis Falchettum ducere carum,
Hūc tibi commēdo, quoniā mihi gratior extat
Omnibus, ac illum porto sub pectore fixum,
Inde tuum poteris Moschiuum ducere tecum Moschinus nauta.
Praticus est quoniā dudū iā nauta profundi,
Sit scopulos, sirtes, scillā, bibulāq; caribdim.
Ayme Fracassus ait patiar te linquere Balde?
Sic ait, & uersus Turchiam deniq; uadit,
Mantoamq; urbem penitus disperdere iurat.
Solus restauit pro Baldi Cingar amore,
Nāq; sua uxori succurrit, & adiuuat illam.

Comina.

Iā cum Zambello Tognazzus pergit ad vrbē,
Confortans habeat nullam de fratre pauram,
Quem squartare suis vngis, omnino uolebat.
Hunc andando modum parlādi sape docebat,
Quales inchinos faciat, quales reuerenzas,
Quando suam dicet coram pratore facendam.
Praterea nasum teneat parlando mocatum,
Zambellus nunquam strepitosas viderat vrbes
Qua propter totum paret sibi cernere mundū,
Sape animo persus voluit remeare sed illum
Confortādo tirat p forzā barba Tognazzus.
Ad portam sancti venerunt denique Zorzi,
Quinque leuatores opus est transcēdere pontes
Hos omnes multa iam prateriere fadiga,
Nāq; procul cernens tantos fumare caminos,
Ascoltāsq; sonum grossis reboando bachiocchis
Qui fit campanis in campanilibus altis,
Indretum uoluit multo tornare spauentu,
At strassinat eum Tognazzus more uedelli,
Quando scanādus trahitur per forza becaro,
Cum fuit intratus lignum scapuzat in unum,
Datq; stramazzonē, chioccatq; culamine terrā
Restat eum sicut mattum guardare brigata.
Tognazzus loqtur, quid sbigottiris homazze?
Vt uideo ad Modenā vrsum menare bisognat,
Mox inclinatus cunctis cum forcibus illum
Adiuuat ut surgat, vix quē apontādo leuauit.
Ibat strauoltus veluti res matta per urbem,
Et marauiabat tantos guardare palazzos,
Tantas contradas, portas, tanta.q; fenestras,
Tantas botegas, homines, tantosq; cauallos.
Sape tramazzabat non attendendo viazzum,
Et ciuetādo caput nūc huc, nūc illuc adocchiat
Sapeq; currentem trigat guardare cauallum.
Cui Tognazzus ait, quare Zambelle stupescis?

Mocare nasum, est purgare, dicimus etiā mocare lucernam. idest forfice ob muncare, vnde Strabo, Monemus studiosos ad vistam cōseruandam stopinū lucernæ frequenter mocare.

Perforza, vt supra dixi aduerbium est.

Prouerbium.

Apontando, conando.

Tramazzare, ruere.

Ciuetare à ciueta quæ bubo uocatur deriuat, nam ciuetæ uol

Vidistin

Vidistin unquam tales tantòsq; lauores.
Ille spauentatus respondet voce gaiarda.
Potta meæ matris quam grāda est ista cotala.
Doh Tognazze,*pcor, me lassa uidere gnecosă,*
Nunquă tă bellas texas,bellosq; casottos,
Sguaitaui postquam mundŭ sum status ad istŭ
Mo cur plus prestŭ non me Tognazze *menasti?*
Talia dum sbraiat, matronas, ecce decoras
Aspicit ad summos balcones siue fenestras,
Quas digito monstrans distesó smergolat, ò,ò,
O *angonaia, vides illas* Tognazze *fomennas?*
Cui Tognazzus,*habes el căcar nŭquid adossŭ?*
Ac medijs pugnŭ in făchis dedit,at magis ille
Valde cridat, Tognazze *uiden,ò,ò,cagalochi?*
Cur sic sberlucent? stellis incago dauerum,
Si nostras guardo fomnas tot guardo padellas.
Tunc cito desperăs Tognazzus *deuiat illum*
In contradam aliam sic sic parlando pianum
Claude cito boccam nisi uis bastone chiocari,
Nunquid matte putas medijs in boschibus esse?
Dixerat,atque illum super alta palatia duxit.

Forma Zambelli.

Ante Potestatem Zambellus *persus arriuat.*
Quo viso a longe ridebat multa brigata,
Totus erat quoniă strauiata mente balordus,
Coctus sole, niger, squarzata ueste, bisunctus
Mostrabatq; super stramŭ de nocte iacere,
Festucis quod habet multis caput inuilupatŭ.
Stat rizzis veluti spergol cauiata capillis,
Pectinat hanc solŭ festis sua striggia bonorŭ.
Semp habet longas musidis in crinibus ongias,
Namq; molestatur schiauonibus ille pedocchis
Portat zachettum frusti fractiq; bisetti.
Quem dubitas vtrum sit drittus siue rouersus.
Fertq; canenazzi curtam strictamq; camisam,

git caput frequenter hinc ciuetare volgere.

Blasphemia solita, sed tamen non vocăda blasphemia.

Gnecosam,oĕm rem Rustici dicunt,

Quo magis grossolaniora sunt carmina Zăbelli,eo magis aptiora.

Pianum summisse.

Boschibus pro boschis causa ii nopologiæ.

Nota ut ait Seruius q gens differt a brigata, nă gens mixte igitur de maribus & feminis simul, Brigata vero tantŭ de masculis, quasi gens bragata,q portat bragas, a,in i, vertitur testatur ēt Diodorus.

Musidis habet mediă longă, sed licentia macharonica hic corripitur.

Canenazzus latine.

Castigalatro macharonice. Ex ipso enim fiunt soghetti, quibus ladri castigantur.

Smaiauiliabat rustice.

Quid sit cagarula, uidebimus alias.

Horsu, aduerbium incitātis Valà, ut aliàs chilò, accentū super vltimum là.

Vnguentū bosch, trambaius est.

Caghem, agā. Reuerentia, latine. Inchinus, græce, Cortesia, caldeæ, Bona vita hebraice.

Bombractou, diabolice.

Quam sine sauono his tantum smoiat in anno.
Omnem matinam se fosso usdat in uno,
(Intende o lector)nam turpe est dicere cagat.

Berta.

Huc igitur ueniens coram pretore gaioffo,
Smarauiliabat tantam guardare brigatam,
O angonaia(gridat)quo me Tognazze mena-
Non isto plus stare uolo giādußa casotto, (sti?
Duc me presto casā,qa me cagarula scoraiat.
Quid sbraias? Tognazzus ait,nō cernis adesse
Messerum? uadas, horsu,paulisper auantum,
Quid tantū piger es? cui dico maruffe? ua là
Tocca manum domino,
Accedens igitur Zambellus guardat,& ipsum
Pretorem uoluit braxxis braxxare duobus.
Sed populus ridens tūc palmas sbattere cæpit,
Conabatur eum a se descazzare gaioffus.
Saltās in colerā stanzā Tognazzus achiappat,
Cum qua Zambelli schenam spianare uolebat,
Atq; super spallas unguentum ponere boschi.
Zambellus tales impresas illico lassat,
Voceq; sbragifera cunctis oldentibus inquit,
Nescio quid caghem, Tognazzus tunc furiosus
Sic sic o macaron docui facere ante? gridabat.
Stamatina tibi non dixi quomodo bellos
Inchinos facias,nasumq; tenere mocatum?
I,proprius si uis,pretori fac bonauitam.
Tunc uoluit Tognazzus eum uenerādo docere,
Sed grandis,mox tūda retro correxa scapauit.
Totum pallazzi fecitq; boare solarum,
Sbigottitus enim zambellus abire uolebat,
Et quia post crepitum ueri noscuntur odores,
Qui non Fasanos,at forsitan ederat Aium,
Omnibus ista fuit manifesta magagna, debot
Qualis enim risarola fuit pensate tuipse, (tū.

Cuncti

Cunčti faxxolo nasum tenuere stopatum,
Tognaxxus stringam scusat ruppisse galono,
Sed facies illis culpam rossita palesat;
Zambello gridat propter nascondere marxam,
Vt iam pretori faciat curuatus honorem,
Sed male Zambellus cosis expertus in illis,
Inchinum fecit tam bellum, tamq; profundum,
Quod cum xenocchio fregit calcante quadrellũ,
Inde, manũ porgit, quã prehẽdens ipse potestas
Dixit benueniat Zambellus noster Amicus.
Quẽ dextra sentare manu sibi fecit apressum.
Ergo suas doias nullo ordine denotat illi,
Dumq; loquebatur, conclusio nulla tenetur.
De scala uadit sæpe in cantiribus, atq;
Dum querulat se se uario de crimine Baldi,
Sepe suam dicit uaccam fecisse uedellum.
Et uult pretori Mascherpam mittere frescam.
Attamen ignaras dicat licet ipse parolas,
Intellexit eas discretus pretor ad unguem.
Tunc, data sit contra Baldum sententia sic sic,
Semper in obscuro claudatur carcere Baldus,
Totam zambellus robbam de iure godibit.

Facies mutabilis index est animi.

Heu quia difficile est crimen nõ prodere uultu.

Hic potestas, q potestariam exercet.

Sento à sedeo.

Querulo, & quæror.

Frescam, ide est caldum, vt bellũ minime bellum.

Lucus minime lucens.

Sententia contra Baldum.

Pedrala

Indusians ergo Tognaxxus alhora negottam,
Accepit xiffos pro saccomanare Cipadam.
Iussu gaioffi magnum fecere bõtinum,
Nã post quã Baldũ tenet in presone ligatum,
De fundamentis illam uult sternere uillam,
Quæ uillas alias, urbes quoq; sola spauentat,
Tum Cingar tolerat pro Baldo cũcta libenter,
Cui casa Barberi mansit plus netta Bacino,
Quamuis non illi talis nettisia gradat
Hic sfortunatam Bertam regit atq; gouernat
Quæ stentaretur ni Cingar ferret aiutum,
Namq; fiolinos, lactat mesthina gemellos.

Duellum Bertæ & Iænæ.

Hæc tamen ut sensit positū in presone maritū,
Zambellusq; suæ fortunæ causa fuisset,
Infuriata leuans stangonem corripit unum,
Smazzolare, Tartassare, Tambussare, Bastonare. Tartufolare, Tracagnare.
Lenam filantem quo smazzolare uolebat,
Vt cito cognouit prauistam lena facendam,
Rocham cum fuso de sub galone spicauit,
In cuius stoppam attaccato prestiter igne,
Cœpit cum furia post ipsam currere Bertam.
Illa sciens scotare focum uolat instar oselli,
Atq; gridat mea cara soror, mea cara sorella,
Parce precor, totā heu heu me brostolat ignis.
Mercadantescas at lena tenebat orecchias,
In coleram saltata ruit, rochanq; brusantem
Fert altam, semp miseram seguitando sorellā,
Quā per socchinū ppius iam prehēdere sperat.
Berta fugit, sentitq; focum post terga strepēē,
Vnde caput uoltat, flāmā uidet ecce propinquā
Qua propter fugiens p inhospita rura uiabat,

Comparatio.

Non aliter si Gatta nimis siluatica currit,
Ad cuius caudam Porci uesica tacatur,
Granum & granellus, sicut frater & fradellus.
Inter quam faua sunt tres uel quinq; granelli,
Vndiq; dum currit semper sociatur ab illa
Vesica, credens aliquem sibi currere dretum.
Deniq; Berta uolens quādā transcendere sepē,
Factam de grossis stropellis atq; bachettis,
Metaphora sūpta incantatoribus, qui magi cum retegendo libellum. Solis radios ob tenebraut. Gilasnec, idest gruplacten. Cariplesma, id-
Vt montata fuit propter saltare deorsum,
Se per guarnellum cesa gathiauit in illa,
Stantibus in cœlum pedibus uilupata remāsit
Fecit scoperto lunam tenebrare Quaderno,
Contraq; naturam superauit luna maritum.
Non stetit indarnū, Rochā cito lena cilasnee,
Quādo Berta focū sensit cariplesma roaptons
Scorlauit testam nimio superata dolore,

Qua

Qua propter contra Lanā sbrofando corexam
Extinxit Rocham, tū protinus in pede saltat,
Et mediū brancās quadrellum torsit in illam,
Quē saltādo statim frendentē lena schifauit
Inter eas stabat sepes fundata sorores
Vltra quam se se pede gionto Lana butauit.
Tunc se brancantes ꝑ trexxas atq; Capillos,
Dilacerāt, mordēt, grafiant, sine forfice toscāt.
Illuc audito strepitu Visinanza cucurrit,
Atq; quasi mortas illas catauere iacentes,
Quas uecchius quidam cagnina pace ligauit.
Illuc Tognazzus uenit, uenit quoq; Cingar,
Atq; ribaldellus fingit defendere Lanam,
Et contra Bertam conuitia plurima dixit.
Immo leuās dextrā simulat dare uelle bufettū,
Sed Tognazzus eū retinet, retinēsq; loquebat,
Quid facis o Cingar? non ac℥stamus honorem
nos homines Maschij mulieres battere somnas
Eligo plus tostum combattere contra sathanā,
Quam contra somnas peiores trenta diablis.
Quo magis illius schenā feris, atq; tracagnas.
Illa magis rabiosa tibi conuicia dicit.
Nō est ira quidem, mulierum desuper iram.
Sunt ostinatæ, stizzosæ, fraudibus aptæ,
In statu solo dicunt tibi mille bosias,
Quicquid ꝑmittūt penses attendere nunquā,
Sfazzatæ quoniam nil promisisse fatentur,
Femina sola potest orbem destruggere totum,
Tā bene sit fraudes animo componere sguerzo,
Ah sfortunati, miseri, stultiq; mariti,
Fallaci potius Maumetti credite legi
Quā prestare fidē uestris uxoribus unquam,
Cingar ait, uerum dicis uenerāde Tognazze,
Expertis uecchis nos semper credere fas est.
Sic dicens Berta cignat sibi parcere uelle,

est maselpich Roapton, idest notprotoron.

Vicinus, & visinanza differūt in prima silaba, vnde Vergilius de vicino, Nec mala vicini pecoris contagia lædent.

de visināza Saluanellus per totam merdæ visinanzam spantegat oybos.

Laus mulierū.

Prima Cingaris. Astutia.

Mulier femina quasi mulier mala.

Homines maschij, homines sapientes.

Sententia Salomonis.

Notandum.

Catiueria per astutia vsurpat. nam teste Plinio est proprietas barrerix.

Nā sic parlabat propter caparare Tognazzū.
Berta catiuerias quæ Cingaris adnotat oēs,
Quæ quoq; nō minus est quā cingar plena ma
Ah Tognazze,īquit, fallit snīa vestra, (gagnis
Vos primū Villæ sauiumq; putauimus esse,
Cui semper nostros animos committimus oēs,
Decipit & vestram cotalis opinio mentem?
Ah Tognazze meus, q̄d nā prudētia vestra est?
Sconsolata domus non est Tognazze vocanda

Dacattū, sapiēter, alij dicunt dacattum more Catonis sapientis.

In qua nulla tenet dacattum fæmina robbas?
Femina si unnquam masch io concederet illam
Quam debet partem, uita genus omne careret
Non uir supportat diri cruciamina partus.
It sine pensero natorum coniugis atq;,

Toccū frustū.

Femina sola domi restat, centumq; facendas

porcelli grugnunt.

Misterum faciet quod in unam comodet horā.
Dū sternit lectū, saltat brodus extra pignattā

Chechellār, galliuæ.

Infans in cuna pro tettas sugere uagit,
Rodere uult panis toccum maiusculus alter.

Canes latrant, &cæt.

Porcellus grugnit, gallus gallina chechellant,

Studeo, & studio.

Chiozzaq; Polzinos studiat diffendere miluo,
Ad quē smarendū nō est qui smergolet, ay, ay,

Polzinos Bresanæ.

Sic centum cosas mulier desinit ad horam.

Pullos, latine.

Qua pignata bulit torres cito detrahit arsos,

Polesinos Mantuanice.

Post hac cum semola miscet brotalia porco,
Mitigat hic puerū dans lac, pezzasq; renettat

Ay, ay, arabicū est vox quæ fit ad expellendos miluos.

Inerdolatas, mox fasciat, inde canendo
Ninat, & infantis languentia mēbra soporat.
Quo facto pit pit uadit clamando deforas,

Pit pit caldeum est, & vox qua inuitat gallina ad pitandū, id est beccandum granum, nā piton bechus dr.

Gallinæ currunt solitum beccare granazzum
En quātos pariter cito terminat illa trauaios
Si tibi nulla esset mulier fantesca, uel uxor,
Quis tibi cercaret capitis Tognazze pedoc–
Quis massarias uettas faceretq; politas (chios
Quis tandē spulicare quiret damatina camisā

Desi–

Desine iam Tognazze precor dãnare puellas,
Nam postquam cõiux tua Bertolina moriuit
Non est qui teneat te bellum, teq; galantum.
Tognazzus.
Tunc de calcagnis suspirum grande cauauit
Tognazzus dicens, cordoium Berta dedisti,
Quum Bertolinam memorasti, o scãna coradá
Omnes plus tostum uoluissem perdere uaccas,
Quam Bertolinã, tamen excipiendo Bonelam, Laudes Bertoli nę vxoris Tognazzi.
Sunt iã quinq; anni, passarunt forsitã & sex,
Quod Bertolinam sposaui mense Nouembris.
Ayme suos poterit quis nam laudare parẽtos, Laudata nobilitate.
Qui sunt de primis habitant in ualle casadis?
Sunt bene staghenti, multũ bestianẽ habẽtes, Bestianen, trisalabum.
Quo ualeant plures terra sboazare biolcas. Laudat a diuitijs.
Illa suo sensu tam maturale tenebat,
Quod centum Vaccas hora beueraßet in una. Laudat ab ingenio.
Hec quoq; bella fuit sicut iam Berta prouasti Maturale pro naturale.
Cui pirontus erat uertex, aliquando coputus,
Nasus distesus rampini more colabat. Lauda a forma.
Nec sua stricta fuit nimium bochina, qđ ipsa
Quãdo gregnabat geminas toccabat orechias
Quam pulcros oculos habuit sua testa ficatos,
Alter gazolus, niger alter, sguerzus uterque.
Quos inficatos inibi quando tenebat adossum, Laudat à doctrina.
Non bene cernebã si me guardaret, an altrũ.
Quantũ docta fuit grassos cõponere gnoccos,
Tortas, tortellos maccũ, muliebre polenta. Doctrinalis, hoc dimidium carmen surripuit.
Non biscurabo donec mea uita manebit
Splendentem manuũ pellẽ, digitosq; politos,
Absq; orechino nettare ualebat orecchias, Orecchino, auriscalpio.
Longis namq; ungis fecisse pectina corni.
At si narrarem totum nimis esset affannus,
Quando ricordor eã meme disnembolo totum Disnembolo, si ne nẽbolo maneo.
Tantos costũmos habuit, quod quisq; stupebat,

Deq;

Deq; suis membris stranium mittebat honorē.

Cingar.

Cingar vix simulat crepanti pectore risum,
Est uerum, dixit, quod talem perdere femnā,
Deberes ungis propriys graffiare masellas,
Nam tua tota domus vadit sotosora, quod illa
Instrumentorum fuit una magistra tuorum,
Sed moruit, q̄d nā magis ultra flere bisognat.
Sūma aliā quae te scaldet Tognazze morosum.
Ne dubita quoniam contato stamus in isto,
Quo genus asbaccū bestiaminis huius habetur
Sic dicens, nutat Berta discedat ab illis,
Vt cum Tognazzo restaret solus ibidem.
Berta recognoscens orditam Cingare tramā
Discedit, Baldiq; gemit fera fata mariti.

Asbaccum, abūdanter, & superflue.

Conclusio.

Iamq; Comina sede, ius est dare mēbra riposo
Stridentē iā linque piuā, mox carpe fiaschū.

Phantasiae Macaronices quarta finit.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE MACARONICEN V.

Barba Tognazzus habēs annos octāta galosus
Bertæ, quæ Baldi est uxor amore brusat.
Se quoq; non mancū peramari credit ab illā,
Dans quia matanam Cingar osellat eum.
Turba uilaniace gentis furiosa sub ulmo.
Ballat, & hic Cingar Bertaq; leuis adest,
Dū strepitāt pifari, pulnis uolat, ecce Tognāzzus
Illuc, nam Bertā sentit adesse, uenit.
Cingaris admonitu dum secum danciat, illa
Dispoliat, manicam iussa tirare, senem.
Omnibus iste patet nudus, sbeffatur, & inde
Se rapit, atq; suus perditur omnibus honor.
Se uendicandi causa Zambellus, & uxor
Lena simul, Bertæ stercorat ante fores.
Stercora scaltritus merdacea Cingara dunat
In Mellis formam quæ speciarus emit.

MERLINI COCAII POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Quinta.

Parenthesis,

Hic poeta non in persona sua, quia senex erat sed cuiuscunq; iuuenis loquit.

M*axima nostrorum sedeat sapientia patrum,*
Et mihi, sim quamuis adolescens drizzet orecchias.
Nec dedignetur teneras audire parolas.

Sunt

Sunt quidam, fatui, storti, uecchiq́; crenati.
(Maiorem excipio partem, nã pars minor isti.
Qui totam soli reputant mãgiasse mineruã,
Quod sua calua ferat cinerosos testa capillos,
Quod ue representẽt rapefacta fronte saperũ,
Ac si canutis stet uirtus sola capillis.
Rodere non unquam p̃sentia tempora cessant,
Siue magistratũ iuuenes curare sbaiassant,
Et per inexpertos pueros tractantur honores.
Siue quod inculti sunt moribus, ac inhonesti,
Respectum nec habent sanctis senioribus ullũ
It tamen inuidia procedit namq́; galosi,
Siue musolenti bellam ammisere iuuentam.
Forma suum corpus nõ amplius ulla galãtat, Galautat, ornat
Aurea suscepit grisum cauiata colorem,
Mãrescunt dentes, auditum perdit orecchia.
Gutta cadit naso, facies crispata rigescit,
Deq́; pouinatis oculis sex putrida manat.
Pallor inest uultu, maciesq́; per ora notescit,
Qđ calor intus abest, quod frigẽt ossa, qđ liuor
Viuidus interijt, nec habẽt iam mẽbra uigorẽ.
Antiquas memorant festas teneramq́; iuuentã,
Quando stringati rectis cum passibus ibant,
Quando stringebant agiles sperone poledros,
Quando fracassabãt giostranti pectore lãzas.
Quando cupidinea ducebant mente choreas,
Quãdo uaghezabãt plures hinc inde morosas,
Hæc eadẽ memorando senes liuore tabescũt,
Extorquent facilem dictis factisq́; iuuentam,
Insidiantur ei, cum mãgiant toxica mãgiãt,
Inuidia quoniam fœtent, morsuq́; remordent.
Insuper obiurgãt quod amat lasciua iuuẽtus,
Quod ue puellares in amores tempora perdit,
Hi tamen annorum calcati pondere centum,
Gob bati, sguerci, ranci, cornuq́; sonantes

Vxorē ducunt, non quā premat athica tuſcis,
Sed freſcā, ſolidam, uel quæ ſi ſecla perirent

Secida, mādra. Sola reſtitueret noſtram bona ſocida prolem.

At cito capreolos gignit ſua uitis, & hædos
Efficit, ut gladijs non grata manubria deſint.

Maſelina.

Cingar amicitiam Baldi ſuper omnia gratē
Namq; tenet cunctas diſponit mittere forzas,
Sollicitūq; animū, propriam ſed deniq; uitam,
Qualiter abſoluat de ſtento carceris illum.
Fingit amicari uulpina fronte Tognazzo,
Deq; ſuo Baldo mala plurima dicere cæpit.
Quod ladronus erat, quod fur, qđ furca, qđ oī
Peccato plenus, quod mortes mille merebat.
Inde ſuſurranti parlabat talia ſecum.
Eſt mihi ſecretū tibi qđ mi barba Tognazzo
Dicam, ſed tecum teneas, nulliq; paleſes.

Tabachinus, eſt mediator nuntius amantium.

Dic Tognazzus ait, tibi iuro dicere nunquam,
Cingar ſuſpirans dixit, male quippe libenter
Officium perago Tabachini.
Attamē hæc quoniam fieri iuſtiſſima poſſunt,
(Quando quidē moriat Baldus) deſiſtere nolo.

Agiadiatum dicimus qui nimio dolore plorare nequiuit.

Berta tuum (dicam) ſuſpirat propter amorem,
Penſeros mihi ſæpe ſuo de pectore sborrat,
Non tantos creuellus habet certiſſime buſos,
Quantos illa ſuo fert aggiadiata magono.
Semper te clamat, ſemper te bramat amantē,
Semper flet, luget, ſuſpirat, pectora pugnis
Martellat, dubitatq; ſuum, te ſpernere uultū,
O formoſe, gridat, cur non formoſe Tognazze
Scis qđ amo nimiū te mi formoſe Tognazze.
Nec dormire ualens noctu te penſat in omni

Giuro, ſcribitur toſchaniter, zuro macaroniter Iuro latiniter

Cuius multiplicat cum tantis paſſio dois,
Quod tu giurares illam sborrare fiatum.
Illam ſæpe quidem uolui diſtollere tantis.

De

De pœnis, reperi semper fecisse nientum,
Immo foco potius iungebam ligna brusanti.
Qua propter de parte sua tibi porto nouellam,
Aut imbassatam si uis suus esse morosus.
Mox Baldo extincto si uis suus esse maritus.

Comina.

Istā Cingar aquā pedibus dat barba tognazzi
Vt mattus senior plus altus crescere posset.
Nec penses quod tunc in beccum rideat illi,
Sed tales Cingar despiccat ab ore parolas,
Quod cētos credo credisset alhora Tognazzus.

In beccum, in præsentiam.

Comparationes.

Quali prestezza tordus se in rete uiluppat,
Aut ad porrectum trat Rana gulosa buconē,
Parua uel ī tenuē trapolat se musca ragnadā.
Sic modo Tognazzus Bertæ ueschiatur amore,
Incipit alquātum curuam distēdere gobbam,
Et digitis boccam totam forbire bauosam.
Mox abrazzato geminis ter cingare brazzis,
Esse potest, inquit qđ me mea berta, morosum
Optat? contentor contentor mille fiatas.
Illa paragonem de me si fecerit ullum,
Impresonatum lætabitur esse maritum,
Et centum mortes in Baldo trahit ognhoram.
Nec susum penset quod sim gobbusq; macerq;,
Et mea quod centū facies rapefacta det annos
Forza datur iuueni, uecchiorū gratior ars est,
Hoc in contato nullus merichior extat,
Sunt mihi terrarū grossarum quinq; Biolchæ,
De quibus ognanno multū guadagno ricoltū.
Est mea grassa inquam possessio totaq; Vallis,
Vallis non per quam ranacea turba coaxet,
Non qua zenzalæ corrupto ex aere nascant,
Ac omni sero cantent dicendo cosinum,
Villanas figant & acuto cuspide gambas,

Credo qui cantatur in ecclesiam.

dixit parua musca, nā magna, quæ tauanus dicitur frangere rete.

Longus sermo Tognazzi, in quo diuersimo se laudat & primum de forma corporis.

Pensare fusum, subtiliter vestigare.

De diuitijs.

Biolca Mantuanice.

Tornitura Romagnice.

Pious Bressanice.

Moza Feraria-ce.

Vt

Pompofia vallis. Vt facit in media Pompofia ficca lauacchio.
Galta, maxilla. Ast ibi uina quidem auantegiata recoio,
Dulcia, garba, rubras facientia deniq; galtas.
Volta, & Celatica. Quid ualet ad nostrũ uinũ Vernazzia Voltæ?
Aut ea qua tãtum Breßana Celatica brauat?
Romagna. Extollunt alij colles uallesq; Romagna,
Benacus. Dant alij uantum Benaci circa Riueram,
Terra lauoris. A Napolitanis laudatur terra Lauoris,
A Zenouisanis sua littora plena cedronis,
Nostra sed auanzat cũctas poßeßio Cingar.
Vaccas tres habeo, Ceruãq;, Rosamq; , Bonelã,
Quarum nunc unam Tauro succumbere feci,
Quæ faciũt multas Mascherpas, atq; cagiadas,
Et sua quatrinos cumulat mihi socida plures,
Melegazzus, harundo meleghe. Nõ, mihi de paia domus est, nõ de Melegazzis,
De coctis immo tota, & fabricata matonis.
Inter matonẽ & quadrellum differẽtiã alias dicemus. Tecta couertãtur centũ quadragintaq; cuppis.
Quicquid zapãdi, uel quicquid in arte coquina
Esse potest habeo, uangas, Rastilia, zappas
Marrazzos, risigas, sicos in aratra gumeros,
Inde segursellos, Manarinos, inde badilos,
Zocchus, est arboris maior radix. Cũ quibus & soleo zochos schiappare secures
Tenaias, chiodos, triuilinos, atq; triuellas,
Ferraq; segandi, Gramolam, Misamq; farinæ,
Burrattos, Descos, Seddacia, mille pignatas
Quas narrando tibi facerem fastidia Cingar
Hæc ad comandum nostræ sunt omnia Bertæ,
Laudat se de doctrina. Doctor aratoria cunctis sum dictus in arte;
Doctor & a stalla graßum portare ledamum.
Omnibus in feris plenas scio mungere uaccas.
Caseum, bissilabum est. Inq; rota formam caseum preßare cagiatum.
Non Placentinis Malgaris, siue Casaris
Malgarus & casarus sunt magistri vaccarũ, & Stampatores pouinarum. Inuideo lactis niuei menare botirum.
Herbida prata scio cum falce taiare seganti,
Scauedagnare agros, foßatis cingere campos,
Subq;

Subq; iugo drizzare boues, usareq; Manzos,
Sunt mihi de paia uel sex uel quinq; palazzi, Non quos ipse habitabant, qa superius dixit, &cæt.
(De quis nō unam petrā bombarda cauaret)
Sunt mihi porcilli tres uirdo uimine facti,
Inq; meo solum cortiuo deputo fornum,
Quo Cipada suas informat tota pagnoccas, Pagnoccas Romanice.
Totus communis fornum sibi seruit ad istum.
Sum Tognazzus ego, sum qui nutrisco Cipadā Laudes Cipade
Crede mihi non est tellus æquanda Cipadæ.
Taiat abundanter frumentum, lignaq; boschi,
Mungit abundāter uaccas, facit inde ricottas.
Suntq; Cipadenses apti studiare terenum. Studiare, dispo nere.
Alter habet uantum melius fossata cauare,
Alter arat, bassumq; tenet subarādo Gumerū. Gumerus, & vo mer.
Alter scit melius uignæ podare maderos,
Alter scit putridis stallam netezare boazzis.
Pinguisicoq; ruto campos implere strinatos. Strinatos dixit, quia stipulas incendunt.
O magnam uirtutem hominum.
Attamen istorū sum primus, sumq; magister. Fo, fas, fat.
Et minimā cosam nō farēt absq; Tognazzo.
Nil nisi Tognazzus per uillas dicitur omnes,
Nil nisi Tognazzus de cunctis rebus abundat.
Sū prudēs sauiūq; caput, sum dico Tognazzus.
Quæ sine conseio magni sunt facta Tognazzi,
Crede mihi tandē tandē male facta trouātur.
Quæ cum conseio sum mastigata Tognazzi,
crede mihi bona sunt, nec possunt fallere iotā.
Extat euāgelium parlat quecūq; Tognazzus.
Sed quid butto uiam tempus dum talia parlo?
Tu Cingar nosti, tu scis, tu cuncta prouasti.
Vade precor, Bertamq; troua, cui talia dicas
Tognazzus mandat tibi tantas Berta salutes
Quantas sub cælo uideo splendescere stellas,
In nostro quantas numero boscamine foias,
Quantas brusauit Piamonti patria strias.

Millanus quātas bene grassas uendit ofellas.
Quantas Mantoa capiunt in ualle folengas,
Per uenetū quantas spendent canalia bezzos,
Maro sic debet scribi. Et bastardellos quantos da maro quotannis,
Et uermocanos quantos trat Bergamatellus,
Quantos Bardella piccauit boia ladrones,
Quantaq; poma uiā buttat narancia Naples.
Naples gallice, nā latine Neapoli. Quantaq; de marchis dicit mēdacia uecchius,
Quantos Villanos opus est ad argina uadant,
Quot cōtrabandi Venetā faciuntur ad urbē,
Quot falsas uendit speciara bilantia robbas,
Quot ladri zaffi, Daciari uel molinari,
Et quot gallinas robbasti deniq; Cingar.
Dilectæ Bertæ tantas ego mitto salutes,
Cui totam milzam, totā quoq; trado coradā,
Nam superius innuit Vaccam istam super omnia sibi grātam esse. Donoq; me steffum, robbam, uaccāq; bonelam,
Sic ait, & rursum braxzato Cingare magnū
Suspiramentum pulmone cauauit ab imo.
Cingar promittit, quamuis attendere nescit.
Vera barreria est, ut inquit Seneca, quod promittitur non attendi. In pressam uadit, Bertamq; trouare caminat.
Tognazzus remanens in stroppa sistere nescit
Spudazzatq; super palmas, sursumq; brasolas
Calzas bistirat stringa mollante rapatas.
Mox digitis querit buscas subtiliter omnes,
Pelucca melius vilano conuenit quam cauiata, nam cauiata citadinis. Ostentatq; albam circum colare camisam.
Sepe manu palpat testam, canamq; pelucam,
Et flauos amor esse facit parere capillos.
Cæsaries regibus & Signoris attribuitur Fo, fas, fat. Foppas crispata studiat distendere frontis,
Et lixiazzo uultum fat stare tiratum
Sberzatos oculos tum Berta purgat amore,
Quos miser expleto uix ter purgasset ī anno.
Smerdolat, purgat. Nasum tangentē barbozzū smerdolis ungis
Qui colat, & cornu sosiat, porrisq; rigescit.
Pulchra descriptio nasi. Bucca tumet longeq; cadūt in pectoraq; bauæ
Vt quandoq; boues uidistis fundere uecchios,
Currit

Currit ad albiolum, uel dicunt esse canalem,
In quo uillani uaccas beuerare solebant,
Hic bene se spechiat Narcisi more galantũ,
Hic quoq; barbozzo nasum uidet esse tacatũ,
Hic ue pouinatos oculos, semperq; bagnatos,
Hic desdentatas se mirat habere ganassas,
Hæc tamen ob nimiũ formosa uidetur amorẽ.
Aptatur capiti musolenta bireta taeri,
In cuius mazũ rosa candida ponitur orlum,
Panes cum laterit coltellum taccat habentem
De busali cornu manicum, uirasq; dotonis.
Cuius stringa ligat pendentem rossa guainã.
Præterea borsam triplici uolitante fiocco
Fert bagarottis plenam leuibusq; doinis.

Orlum, a quo ordulum, pro plica.

Doto dotonis, etiam oto otonis, sed melius doto.

Viras, ornamenta gladij.

Bagarottus, & douina sunt nummi viles.

Berta.

Interea Cingar Bertam simulare comandat,
Quæ bombasinam uestiuit protinus albam,
Seq; galantinam plus consuetudine fecit.
Pectinat, et triplici cõnectit in ordine trezzas
Atq; cerudellos ferro facit, inde fogato
Scufia trezzonem tremolantis plena couertat,
Lenzaq; per mediã frõtẽ bene cõmoda fulget.
Post hæc uelamen gialdi subtile coloris
Imponens humeris super ubera lactea traxit,
Pectoreq; in medio gucchiã transfigit ahenã.

Cerudellos, cincinnos.

Tremolanti dicunt, quia semper tremant.

Masèlina.

Ergo dies festus quo uillica turba sub ulmo
Ballabat pifaris Pina sociante duobus,
Affuit, huc Cingar uenit, quẽ Berta secuta est,
Atq; ad ballandum ceperunt mittere mentẽ.
Hic uarijs homines foggis saltare uidebant,
Sed tanto strepitu quod tellus tota tremebat,
Alter cum saltu se portat in aera tundo,
Alter se circum bisterq; quaterq; uolutat,
Alter dum saltat pede tangit terga puelle,

Baldi descriptio.

Is rectum caram saltum facit ante morosam,
Isq; capriolam faciendo per aera pirlant,

Danzarum genera.

Ille rotat multum propter straccare puellam,
Ipse pagās ballū clamat, mihi fac matarellū,

Vt, septemque triones.

Fac spingardoiū, fac spagnā mazzaq; croccā,
Fac ue feraresam, fac muscā, fac ue pauanā.
Alter sed nimio factus sudore fiaccus,
Boccalum uacuat ternos spendēdo quatrinos.
Plus ueniunt pifari semper bofando gaiardi,
quos retridare audis līgua fifolāte pauanas.
Nec fallare sciunt stoppādo foramina quæq;.
Interea ballus cessauerat, ut solet, unus,
Aspettant pifari quis ballum soluerit altrum.
Iamq; locū propriū tūc fœmina quæq; piarat,
Sugabant omnes faciem sudore colantem.

Calx ronche intelligitur.

Cingar habet roncā, subito quā calce ficauit,
In terram spissasq; cauat de corpore faldas.

Lasenam Mantuanice.

Tū grauidā numis bursā trahit extra lasenā.
Sexq; carantanos pifaris sborsauit auaros,

Sicam Bressanice.

Namq; bonā tenuit nunquā sua tasca monetā

Auaros, defficientes.

Inde cauās brettā, curuūq; pigādo zenocchiū,
q̄ plus formosa ē damigellā primus abiappat
Cætera mox alias mulieres turba receptat.
Cingar corrazzam quoniam spoiarat onustā
In giupparello leuis est, multumq; legiadrus,
Ballarinus erat qui uilla primus in illa,
Danzas piffaricas iotam non præterit unam,
Ireq; post ballum multum gridando comādat.

Comparatio.

Qualis caprettus quū sol damatina leuatur,
Egreditur stallam materno lacte cibatus,

Morbezzat à morbiezza descendit, pro luxuriat.

Vndiq; discurrit, morbezzat, guizzat in altū
Nec ualet (ut dicunt) in brena stare ligatus.
Talis Cingar erat, posuit qui quādo corazzā
Tres equidem cubitos balzos saltabat in uno.

Mirabant

Mirabant omnes bene sic ballare uidentes.
Nũc drittus saltat, nũc tundus, nũc pede solo.

Gosa.

Iăq; Tognazzus adest, palmăq; tenebat utrăq;
Galloni iunctam, gobbas nec habere uidetur.
quas natura negat uires, amor arte ministrat
Distesas portat gambas, calcesq; legeros,
Vix premit in tenero uadẽs sabione pedattas.
En contra Bertam gambis se plantat apertis,
Mazzuccusq; senex illam doniare comenzat,
Ascortus talem tractũ iam Cingar adocchiat
Atq; serans oculum Bertæ sapissime cignat.
Pratica Berta prius quæ norat Cingaris artẽ
Stat uerecũda, tamen modicũ releuabat ocel-
Oreq; rediduló blădas motabat ochiadas. (los
O, pensare potes, quales in corda fasellas
Vel sbolzonadas Tognazzus alhora piabat.
Pallidus in facie cum suspirare uolebat,
Spudabat liquidos, et largos (oybo) macagnos,
Nũc stat supra pedẽ dextrũ, nũc supra sinistrũ,
Sepe caput gratat, non motu saldus in uno
Staffet quin se se mouiffet trenta fiatas.
O pissasanguis, secum parlando susurrat.
Heu cur bella meum scorias Berta magonem?

Pedrala.

Cingar auisarat iam plures ante uilanos,
Vt posset sguaitare senis monimẽta Tognazzi.
Omnes parebant risi mangiasse manestram,
Sed non credit eos pro se ridere Tognazzus.
Immo magis cignat Bertæ, cui Berta recignat
Bertaq; dat bertam bertezans, atq; bretonăs.
Dum Cingar ballat Tognazzo uadit apressũ,
Et compagnonem faciens sic parlat ad illum,
Voce tamen bassa.
Quid tardas? q̃d stas? nõ Bertă cernis adesse?

G. *Illa*

Notandum.

Sabio. Arena.

Doniare, mirãdo voluptari.

Macagnus græce, Barbellus latine & est sputum vischiosum.

Sguaitare, vidẽdo notare, & sindicare.

Risus, genus leguminis, prouerbium est.

Dare bertam, est deridere.

Bretonare, est more bretoni tosare.

Bretoni, nãque populi sicut ẽt

Francesi cauiatas circuntosatas ferunt, inde tosare & bretonare, pro sbeffare vsurpatur.

Ille cupit (si uis) tecum ballare parumper.
Sic dicens passat, monstrat dixisse negottam
Non bis Tognazzus sibi cosam dicere fecit,
Ad Bertam celerat, si uult ballare dimandat,
Illa bochinellum faciens blandumq; musinum,
Et caput inclinans leuam porrexit apertam.
Vnde simul strictis manibus danzare comezāt

Risaia, est risus qui fit cachinānando.

Continuo grandē commouit quisq; risaiam,
Claudere sed risū Cingar iubet hic, iubet illic
Nam sic ridentes potuissent rumpere festam.

Togna.

Cingaris illic erant Cōpagni quinq; giotones,
Brunellus, Francus, Sguerzus, Schiauina, Briosus
Qui semp̄ uerbis alios schernire parātur.
Tres quoq; strepadas cordæ ratione dedisses

Carpitur poeta quo aliquando utitur trocheis pedibus in carminis dactilis medio, ut hic confessione, sic Vergilius & alij vates fecerunt quanto magis macaronicus.

Illis, absq; alia Confessione picandis.
Ergo bretonabant illum sub murmure basso,
Sed non tam basso, quin sentiat omnia clare,
Alter ait, quantam destrezzā mōstrat habere
Alter ait, cernis quantum deschena leuetur?
Alter, sic leuis est quod non disrumperet ouū.
Alter, saltaret melius nisi uesta grauaret,
Alter ait, uerum dicis, se namq; legiadrum
Monstraret melius, Bertaq; placeret Amighæ.

Deschena, aduerbium, sicut per forza.

Tognazzus sentit, magis unde gaiarditer altos
Fert garlatones, Cœlumq; tocare uidetur.

Amiga, pro morosa.

Credit Euangelium quicquid dixere giotones
Zorneiam spoiat subito stringasq; relentat,

Qui nimis amat, nimis credit.

Et porgens Braxxū Bertæ tirrare comandat,
Sicut ab alterius tirrare solemus aiutto.
Illa pians ultro manicas ultrasq; Camisæ,
Improuisa tirat non aduertente Tognazzo.
Qui dū Bertæ cauat, sentit seguitare Cami ā,
Et reparare uolens hūc casum paup̄ homazzus
Millibus in strazzis testam uilupatus habebat,

Sed

Sed magis illa tirat, sequitur magis iste tirãtẽ.
Valdeq; sbraiabat, lassa codesella camisam,
Dumq; trahebatur non se, nullumq; uidebat.
Semispoiatus erat, stringasq; molauerat ante,
Ergo cito properat Cingar, braghaq; picaias
Soluit, & altandẽ nudus miser ille remansit,
Vsq; ad garlettos cascarunt illico strazzæ.
Tanta repentinam capit risarola brigatam,
Quod centos illic Marguttos esse putasses.
Ille scapare uiam uoluit monstrando pudẽda,
Sed uelut in stuppa polesini pes gatbiatur,
Sic ad calcagnos bragas Tognazzus habebat:
Arripiẽs cursum talem dedit ante stramazzũ,
Quod tamburrini sonitum sua pãza sonauit.
Concurrunt omnes nudũ guardare Tognazzũ
Oy oy, clamabant, oy oy, quæ cosa nouella.
Ipse manum supra numos bursamq; tenebat,
Qua propter uergogna suũ morzauit amorẽ,
Omnia uincit Amor, pudor hic supauit amorẽ.
Biscurat Bertam se uergognando morosam,
In pede saltatus currit uelocius Hædo,
Iam non lõgauas monstrabat habere pedanas,
Non unquã uidi tã præstum currere Gattum,
Qui sine cautela cupp;is cimigasset ab altis,
Sicut mirabant illum sgombrare paesum.
Perueniens tandem solus sub tegmine fagi,
Propter uergognam caput in tellure ficabat;
Tollere non audens frontem sic ista loquebat.
O Tognazze senex, quæ te disgratia capit,
Nõne tuum cernis pauper meschinule scornũ?
Nuper zanzabam mulieres esse ribaldas,
Et deberemus Macometti credere legi
Plus quã falsiloquis mulierum credere frappis
Et uideo Bertam me nũc trapolasse gaioffam?
Heu quia pensabam super omnes esse beatus.

Picaias, cordiculas quibus nectebat femoralia.
Altandem, denique.
Marguttus interijt, ut supra dixit, propter risum.
Biscurat, obliuiscitur.
Pedana, genus morbi, qui venit in pedibus senum.
Cimigare, tommare.
Fugere.

At fuenturatum, me foiant, meq; caleffant.
Consiliare scio reliquos, consciare meipsum,
Nescio, culpa mihi sola est reputanda gazano.
Consilium nihil est, hoc si quis negligit uti,
Cōsilium male dat, q̄squis male suscipit illud.
Me stessum uesch iasse pudet, nec amore super-
Errorē noui, donec uergogna capellum (chio
Sustulit, eq; meo caschauit Mascara uultu.
Post damnū pentire ualet mihi crede nientū.
O nimis impropriū senibus, Vecchisq; bauosis
Pectus amoroso pienum gestare brusoro.
Id ratio prohibet, tenuis non sustinet ætas,
Fert ad Calcagnos mortem guardatq; sepul-
Togna. (chrum.
Dum sic uilificat se met, Zambellus ariuat,
Cui proprios gestat pānos, simul inde recedūt:
Tres stetit is menses omnino latenter ab omni
Compagnia hominū, tamē alto corde cadenā
Rodit, disponens se uindicare, nec ipsa
Cingaris & Bertæ fallax iniuria cascat.
Vtilitas sed quæ fuerat scornasse Tognazzū,
Est quod erat Villa primus reputatus in illa,
Creditus at cecidit tūc omnis Cingaris astu.
Monstrabatur enim digito si quando patebat;
Et sic cessauit Reuerentia barba Tognazzi,
Cingaris & melius posset masinare molinus.
Qui quoq; amicitiam Zambelli curat habere,
Qualiter hic etiam sibi posit rūpere collum.

Notabilia dicta cōtra vecchios amorosos.

Mascara, larua, pro uolamine pudoris.

Fallax, quia nō iniuria videbat

Creditus, autoritas.

Monstrari digito, bertezari.

Altera Cingaris astutia.

Is postquam robbæ se uiderat esse patronem.
Non ualet in stroppam restare factus alegrus.
Ponere ceruellum statuens in rebus agendis,
Disponensq; casam multis richire facendis,
Vxorem clamat Lenam, nos, inquit, habemus
Ad corpus lāchi ueluti squaquarare ualemus.

No.i

Non ultra faciet nos Baldus uiuere stento,
Stat quia sub terra plus strictus gatte ligatus Gattus, & gattes.
Nos mercantiam pariter faciemus, ad urbem
Quottidie uadam plures trafegãdo richezzas
Lena superbendo dixit num care marite
Scis quod me uoluit cũ stanga battere berta?
Ast ego cum rocha lino brusante cucurri
Post illam, feciq; sibi monstrare quadernum.
Zambellus dixit uoluit te battere Berta?
O mala fomna quidẽ, uindictã uis faciamus?
Hic mihi despettus non soportabitur unquam.

Togna.

Ergo simul tacitis se accordauere parolis,
Circa quinq; horas pariter de nocte leuabant
Ante foras Berta pleno cum uentre cagabãt,
(Parce rogo lector mea si nũc musa puzabit)
Berta leuãs strato semper damatina catabat.
Lombardis quais sua limina p lena nouellis. Lõbardis quais ut apertius intelligas, stroncis.
Cingar habens caudã uulparum more pelatã,
Istam Zambelli confestim iudicat artem,
Quottidie merdam uasum mitebat in unum,
Donec complеuit tali de stercore totum. Merda merdæ, stercus hominis, cuius deriuata quære in catholicon.
Berta stupescebat, causamq; requirit ab illo,
Sed cingar noscẽs qđ femina uas sine fundo ẽ,
Semper dicebat cognosces deniq; causam.
Mox illam tollens urnam de fece plenam, Notandum.
Desuper infudit completum melle bocalum,
Quod tu iurasses merdam mel esse, lecate,
Hancq; sup tollẽs humeris se drizzat ad urbẽ.
Ecce procul uidit Zambellum, protinus illum
Aduocato dicens, o mi Zambelle sodalis,
Expecta quæso, non me cognoscis adunca?
Sũ cingar, tã grandẽ qui tibi portat amorem. Modus parlandi familiariter.
Quomodo stas uel tu, uel quomodo stat tua lena
Tocca manũ, certe mihi pares eẽ gaiardus (na

Atq; bonã chierã facies tua monstrat habere,
Zambellus, sed ait, sum sanus, sumq; gaiardus
Sed quid nam portas barilotto Cingar in illo?
Tunc fingens Cingar se straccum dixit aiutta
Istud aiutta precor de spallis mittere pondus.
Zambellus positis manibus discarigat illum,
Inde rogat uaso rursum quid portet onusto.
Cingar respondet monstrans parlare dauerum
Berta tibi mandat grates charissime centum,
Quam tu fecisti tanto de munere dignam.
Quãuis aeternum modo te pensauerat hostem,
Cugnatum tamẽ esse bonũ cognouit adessum.
Nãq; super limen quicquid de nocte cagabas,
Omnes matinas soium ponebat in istum,
Et nunc spero quidem multos acquirere numos
Zambellus stupefactus ait, doh codesella,
Tu ne meã poteris uendens spazzare carognã?
Me buttare uiam faceres bragalia Cingar,
Pensarem te posse meam si uendere merdam.
Cingar ait, cur non? prouã Zambelle uidebis.

Comina.

Ergo dum parlat traxit de fora spinettum,
Qui siccabatur medio fundamine uasis.
Ecce tenella foras cito fezza liquescere cœpit,
Zambelliq; suo nasum percussit odore.
O pissasanguis, dixit, iam stoppa foramen,
Stoppa rogo Cingar, merdas odor indicat esse.
Sed quis castronus merdã comprabit adessum?
Cui Cingar, mecum uenias, miranda uidebis.
Et ponens illum Zambelli tergore soium,
Ante caminabat creppans in pectore risu.
Vt fuit in piazza mercatus ubiq; patebat,
Namq; die sabbath mercatũ Mãtua promit.

Mercati descriptio.

Cernitur hic uarijs de rebus maximus ordo,

His

Nota qđ Cingar nõ mentit, sed differt ĩter bosiam & barreriam.

Soium genus uasis uinarij,

Bragalia, magalia, mapalia, pluraliter solũ reperiuntur.

Nota quod poeta hoc vocabulo merda non vtitur nisi in personam Zambelli, qui rustice loquitur.

Sabbath indeclinabile.

In monstra aduerbium demõstrantis.

Hic mercadantes ponunt in monstra botegas,
E quibus argentum canzantus, seta, uelutum,
Zambelottus itẽ, Rasus spectatur, & aurum,
Et centum panifini, uaryq; coloris.
Hic quoque Brettari diuersas ordine brettas
Distendunt Italas, Frãcesas, atq; Spagnardas,
Bretarolorum satis es mea Mantua plena,
Vnde patet quod multa uiris ibi lana tosatur
Hic centum scatolas Speciarus quisq; doratas
Emittit grauidas coriandibus atque pignolis,
Mandulibus, Rancis, Anicis, dulciq; canella.
Garzonesq; parant Muscas dulcore lecardas,
Discurrunt celeresq; uolant, trutinasq; mane-
Et cũ pistillo mortaria bronzea chioccãt. (zãt,
hic quoq; sparpagnãt Merzadri multi facẽdas
Stringas, cordones, bursellos, cingula, guantos,
Taschellas, scufias, scufiottos, cultra, guainas,
Carneros, fibias, calamos, calamaria, cordas,
Pectina, specchiettos, zãporgnas, atq; sonaios.
Hic Boccalari sua uasa tulere uidenda.
Bocallos medios bocalazzos, & bocalinos,
Vrces, urcettos, scudellas, & scudelottos,
Caddinos, bastas, piattos, orinalia, cuppas.
Hic calzolari scarpas monstrare galantas
Solicitant, soueros, pianellas, atque stiuallos.
Ferrari pandunt cauedones, atque Gauatos,
Martellos, falces, gradesellas, ac podarolos,
Hic Salcizzari plenos de carne budellos,
Vel ceruellatos, zalcizzas, uel cagasangos.
Hic Hortulani rauanellos, porra, capuzzos,
Verzas, lactucas, ac alia fresca, salatas,
Turba Vilanarũ genus omne polaminis afert,
Pullastros, ochas, gallinas, ac anedrottos,
Hic quoq; Fornari schizzadas, atq; fugazzas
Panẽ buffetũ, baricocola fresca, Bucellas.

Mercadantes magni.
Brettari.
Speciari.
Canella Lombardice.
Cinnamomum latine.
Merzadri.
Zamporgnas, alio nomine rubebas.
Boccalari, figuli.
Dixi superius, ꝙ ueluti latine deriuatiua differentiari possunt a suis primitiuis, ut lucẽ & lucernã, flagrum & flagellum, sic macaronice, Boccalus & boccalinus, scudellas, & scudelotos, oportet enim surripere, & adiungere consonantes, ut stent carmina.
Cagasanguis Veroniace.
Beroldus Mantuanice.
Zamborguinus bressanice.
Sanguanazzus communiter.
Fornari.

Formaiari. *Hic formaiari formaium pondere spazzant,*
Casos,casettos,Mascherpas,atq; botirum.
Zaratani. *Hic zarattani bisolos,dentesq; cauatos.*
Petras uessigæ,radices,ferra,bragheros.
Tornitores. *Hic tornitores fusos,capisteria,Rocchas,*
Atq; pinas illas per quas christeria ponunt.
Aurifices. *Hic stant Aurifices diuersas uendere gioias,*
Zibbetiari. *Et qui zibbettum,Muschiũ,uendũtq; coronas.*
Hic homines tandem uenalia quæq; tenebant,

Gosa.

Cingar Zambellum gestantem tergore fezzã
Dissimulans frõtem speciarum duxit ad unũ.
Cui dixit,primam cito pronũtiando parolam,
Vultis Apum merdas istas cõprare magister?
Ille Speciarus ridens ea uerba notauit
Quod dicebat Apum merdas mel esse dauerũ,
Ac illũ quemquam cito iudicat esse Bufonem.
Zambellus tamen hanc non intellexerat artẽ,
Tunc prestus digito Speciarus melle ficato
In boccam posuit stercus tangendo nientum.
Ambo mercatum faciunt,tres accipit aureos
Cingar, qui fingit pocham tirrasse monetam.
Inde speciarus uasum uacuare uolebat,
Vnde magagna statim patuisset Cingaris om
Ipse sed extemplo respondit desine soium. (nis
Nunc redeam quasdam uado cõprare facẽdas,
Inde meum reddes uasum cũ uenero nũc nũc.
Dixerat,& clamãs Zambellũ prestus arancat,
Sic & osellatus speciarius ille remansit,
Nam uulpes etiã Vecchiæ quãdoq; trufantur.

Conclusio.

Quintus habet,finẽ,metris male quippe dola- (tum,
Non ego plus habeo cantandi,credite, uoiam,
Versificare quidem non est scolare piombum.

Explicit Macaronice quinta phantasiæ.

MA-

MAGISTRI ACQVARII ARGVMENTVM.

IN MACARONICEN SEXTAM PHANTASIAE.

Carpitur inuidia Zambellus propter aquistũ,
Quem fecit Merdas Cingar habendo suas.
Mercadantiam talem exercitare parecchiat,
Complerat grandem stercore iamq; Tinam.
Cuius Materiæ Brentam portaui ad urbem
Quis comprare uelit stercus ubiq; petit.
Sentit eũ, stangamq; rapit Speciarus, & urnã
Frangit, Zambellum fæx liquefacta lauat.
Plæbs ruit, aprehndunt Zãbellũ, carcere ponũt
Consueta Cingar quem tamen arte cauat.
Præterea Lenæ parens, it uendere uaccam,
Cingar eam hebrea ueste copertus emit.
Est data Mercati pro mercé credentia ligni,
Namq; in credenzam tollere iussus erat.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.
Macaronice Sexta.

FERTE cito famuli pennam, calamare, papirum,
MATERIALE uenit scribendi grande talentum.
FVGERAT omnis enim mihi nuper uoia canendi,

Et mea

Et mea stridebat raucum sordina blilirum.
Berta.
Maxima Zambellum marauilia cęperat ergo,
Mercatumq; sua vult exercere me merdę
(Parce iterũ lector timui proferre, sed ipsam
Prosequor historiam per uera uocabula verã)
Cingar non redijt speciaro melle gabato
Zambelloq; dedit cantonem ualde stupenti,
Qui cagat ĩ bragas, modo nãq; comederat uuã
Quã seruare uolens per forzã continet intro,
Cum qua disposuit magnos implere Tinellos.
Tres emit interea pro Lęna coniuge fusos,
Cipadaq; illos misit pagando Fachinum,
Tres ualuere trinas fusi, portatio quinque,
Postea de salsa comprauit carne mezenum,
Quem redeundo casam multo sudore ferebat,
Sed iam non possens tantam sofrire fadigam
Hunc straßinabat p terrã more carognę,
Solaq; restauit sine lardo codiga tandem.
Lęna gridans illi conuitia plurima dixit
Inde tracagnadis multis sua terga poliuit,
Nã pluuię semper post magna tonitrua cascãt
Sed uix Zambellus pistas susceperat illas.
Compleuit largum merdosa fęce Tinazzum,
Cingaris officio sperans acquirere numos.
Quottidieq; facit secreto cagare uilanos
Nam timet hãc artem fortaßis Lęna uetasset
Si pro uergogna spreuere cagare Vilani,
(Quanuis ignorẽt quid sit uergogna gaioffi)
Illos pagabat multas donando catrinas.
Omnes ignorant quid uult ea dicere merda.
Vndiq; per gentem uadẽs Zambellus amorbat.
Gosa.
Ergo die quadam tulit ipso in tergore zerlam
Plenã de (hasta) uel possunt dicere Brentam.

Sordina parua piua.

Memerdæ, non tam cito proferre, me inceperat, quod pe.ni-tuit, tamen cõpleuit.

Dare cantonẽ, uel piãtare, metaphorice signi ficat aliquẽ fastidiosum tergi uersando dimittere.

Mercãtia Zambelli.

Carognæ cadaueris.

Non pagat baiulum aliquem qui gestat mezenum, & fusos minime ponderosos pagauit gestantem.

Sic Socrati accidit, idest post rumorem vxoris, pluuia brodalie secuta est

Notandum.

Catrinas, piamontense dixit

Basta, idest intellige ne fastidium patriam.

Quam spallis gestat, zerlotti sicut usantur,
Acuti Bressanam cernis portare per Vrbem,
In plateam ueniens sbraiabat eundo p omnes
Cont radas, o, quis uult hãc comprare tenellam
Atq; saporitam merdã? modo fecimus illam,
Et grandem uobis faciam uendẽdo placerum.
Sed mala guidabat pouerũ uentura, quod ipse
Ad quartam stradam speciarũ præterit illum,
Quẽ modo scornatũ Cingar maledettus habe-
Quãdo Zãbellũ, alla merda, dicere sensit (bat;
Pistonem piperis iecit, stangãq; piauit,
Inde pianinum uadens post terga cucurrit,
Atq; super sputans palmis, bastone tenaci
Percussit Brentam magno reboante fracasso.
Qua resoluta suis spexzatis undiq; circhys
In fasses iuit, mox stercora tota liquescunt,
Per faciemq; fluunt Zambelli nociferantis,
Totus de merda parens hinc inde scapinat,
Sed speciarus eũ non lassat prehndere possam,
Perseguitat, cessatq; nihil menare tracagnũ,
Exclamat miser ille gridans asinaliter oyme,
Nunc istam nunc illam se inficando botegam.
Turba puellorũ currit, day day quoq; clamat,
Saxa tirant, rauas marzas, & mille carognas.
Currunt brettari semper treppare parati,
Matronæ testas extendunt supra fenestras.
En caualerus adest zaffis seguitantibus illic,
Quid sit hoc immensum uult brauus noscere
Accusat ibi Zambellus p speciarũ, (murmur.
Quod sibi uendiderat merdã sub melle latentẽ.
Zambellus negat hec dicens, non ille dauerum
Sũ messere, fuit Cingar ladrus atq; giotonus,
Quem prætor uoluit tantas piccare fiatas.
Sed quando uidit signum barisellus apertum,
Zambellus quoniam factus de stercore paret,
Hunc

Scapinat, fugit Possã, quietem

Day, day, descazzantis est.

Inter Caualerũ & Barisellũ nihil distare magister cornacchia dixit, tamen fasanellus contradicit.

Hunc in communi presone serare comandat

Altera Cingaris astutia.

Cingar id aduertens nõ restat more tacagni,
Lenam Zãbelli femnam retrouare cucurrit,
Quæ tristis flebat pro cari sorte mariti,
Nec scit partitum quo uinclis liberet illum.
Cingar singultu crebro sua lumina sugat.
Zambelli quoniam destinum plangere fingit,
Et confortabat tamen illam uoce trementi.
Ecce repentino ueniens quoq; Berta uiazo,
Denotat offensa; domenticase uetustas,
Currit in amplexum rauco sbraiore sororis,
(Sic ordinarat Cingar bastardus ad illam)
Dicens, heu quia cognatum pariterq; maritũ
Appicare meum statuunt, plantareq; forcas
Supra Tyum uidi, quẽ cara sorella guadagnũ
Zambellus fecit? uadat seguitare Tognazzũ,
Dic, q̃d aquistauit? tuus, et meus ecce maritus
Quomodo Tognazzi sola caggione picantur.
Talia dasennum bona femina credidit esse,
Cingaris altoriũ supplex Marzocca dimãdat,
Cingar ait, contentor ego mea Lena sorella
Zambellum Baldumq; simul riscodere nostrũ,
Sed lex difficilis comãdat, iusq; palazzi,
Carcere nemo tratur nisi Bursa piena uoda-
Attamẽ ecce meã tascã, donoq; meipsum, (tur
Zambellũ nostrũ quam prestius extra cauemus
Tu quoq; si quid habes numorũ tradere debes,
Denaryq; tuis paucis, Bertaq;, meisq;,
Zambellum forsan de Furcha morte cauabo,
Namq; susurratur quod nempe picabitur ille,
Me miseram tũc Lena gridãs festina uolauit,
Quantos in cofino dinaros inuenit, afert,
Qui sunt ex numero Marcelli forte triginta.
Cingar eos brãcat subito, numeratq; negottã.

Tacagnus fuit homo sceleratissimus omnium.

Partitũ, modũ vel guisam.

Destinum, infortunium.

Non quod esset bastardus, sed quia bastardi sunt maiori ex parte accorti.

Tyum est vallis spaciosa prope mœnia Mantuæ.

Marzocc*, grossolanus dicitur at sunt qui dicunt marzoccum, idest florẽtinum, qui Florentini suũ leonem vocãt marzoccum, si sic est, ergo Florẽtinum grossolanum.

Notandum.

Ramezãtes, fal sos, de ramo su prarientatos.

Atque suos etiam ramezantes (nescio quãtos)
Carlinos sborsat, quos omnes spendere zurat
In maleficio Zambelli propter amorem.
Tunc cito discedens Bertam restare comãdat,
Quæ stet alegra simul cũ Lena, nanq; cauabit
(Si numi flectunt animos) utrunque maritũ.
Sic ait, & properans Mantoam pergit ad urbẽ

Parenthesis.

Botonus, metaphorice ꝑ morsu.

Si numi flectunt animos, sententia nostri est
Cingaris, est dandus Primatibus iste botonus,
Officium quibus est Ladrones tradere furchæ,
Dismorbare uias saßinis, parcere nulli,
Quos gula Iustitiæ (non auri) sola coarctent,
Namque nisi poueros inopes, ac ære carentes,
Cerminus ascribi furchæ, ceppiq; macello,
Non tamen hi nostri Magnates atq; signores,
Attendunt quoniam ladris sine iure secundant
Et melius furchæ pœnam gens illa subiret

Iustitiãdi, quos iustitiandos esse iudicant.

Quæ fert Iustitiæ curam, quam iustitiandi.
Non ego Rectores dico, sanctumq; Senatum,
Sed quos in domibus proprijs tẽduntq; fouẽtq;.
Sunt etenim quidam furfanti, uel marioli,
Quos data libertas dominis facit esse supbos.
Sũt quia pretoris, uel magna fameia palazzi,
Et quibus est tantum spadas portare facultas.
Omnibus obijcitur taccare galonibus arma,
At tamen his tantum fiunt concessa brauosis,
Et quoddam magnũ decoris sibi nomẽ aqstãt,
Quid? nũ soldati regis, chortisq; barones?
Non ita, sed sbirri, zaffi, gens braua parolis.
Qui malefactorẽ si quẽquã prehndere uadunt,
Prehndere non satis est, prius at spoiare comẽ
Perq; bragarolũ numos cercando reqrũt, (zãt
Is sibi mantellum, brettam capit iste, sed ille
☞ *Saionem, ueluti sibi solis furta licerent.*

Vnde

Vnde miser, sicut Christus, bene dicere posset,
Diuisere sibi mea uestimenta ladrones.
Impietas non est mundo crudelior ista,
Instituuntur enim pro castigare giotones,
Hi tamen occulto sub textu iuris abarrant,
Sassinant homines, robbă cũ sanguine zaffant.
Sed colera superor, nec eos tantummodo dăno,
Atqui constituunt illos, implentq; fauore.

Mafelina.

Cingar ariuarat dudum festinus ad urbem,
Sponteq; bottegam Speciari passat inantum,
Qui merdă comprans saiottă caperat unam,
Fecerat & pouerum Zambellum carcere poni,
Ipse foras uiso confestim Cingare saltat,
Et seguitădo pcul sbraiat, sta brutte cauester
Sta manigolde, meos dinaros redde ladrazze,
Tu mihi uendisti fezzam pro melle, becone.
Tunc Cingar testes quosdam festinus ataccat,
Em testate, ait, auditis? testate fradelli,
Iste bosiardus stercus comprasse fatetur
Non à Zambello, quid carcere truditur ergo?
Sic traditore putas, unũ trapolare bonhommũ
Sic ue potestati fænocchium uendere pensas?
Sed tua conticui nimium peccata ribalde,
Nempe scio certe, nec testibus ipse carebo,
Quod tu sfalsasti, robbă uendendo, bilances,
Ac unam pro alia non cessas uendere cosam,
Nunc ad palazzum festino, citaberis illuc,
Teq; para contra multos deffendere testes,
Crede mihi faciam tibi sachezare botegam.

Togna.

Sic parlans Cingar ficto petit ore palazzum,
At Speciarus habet tali sermone pauram,
Quid faciat nescit, spazzatum se tenet esse,
Nou memorat falsas unquă tenuisse bilances,
Attamen

Saiotta est locu sta, quæ pro errore frequẽter posita est.

Iniuriarum cumulus.

Fænocbhium, fraudem, hinc infænocchiare, pro aggabare.

Frequentatio peccati obliuio

nem conſcientię fecerat.
Prouerbium.

Attamē o quantū ſimili pro errore ſcagaitat.
Ergo ſtatim currit poſt greſſum Cingaris atq;
Sic uocat;o,expecta precor,ola, expecta pochi
Sed mercadāti faciebat Cingar orecchias.(nū
Plus ſpeciarus eum uocem geminādo petebat,
Tandē ſe firmat Cingar,quid uiſq;? dimādat,
Ille,rogat ſupplex,audi compagne parolam,
Ne precor accuſes tali de crimine me nunc,
Mox aliquid donabo tibi,nec contra uilanum
Plus piadezabo de ſtercore melle coperto,
Immo tibi giuro quod eum de carcere trabo:
Cingar ait, certe ſcampaſti grande periclum.
Namq; ammiſiſſes totam de iure botegam,
Forſitan & prætor faceret tibi tollere uitam,
Errorem tantum tibi parco nientedimenum,
Quæ modo facturus dixiſti dummodo ſerues.
Sum contentus ait,ſpeciarus,mox trahit extra
Taſchellam ſeptem quartos,quos præbuit illi
Cingar eos tollit medicorum more negātum,
Preſonemq; ſimul poſt hæc petiere latenter.

Ferrum, & ferata,vt ſignum & ſigillum,lucem & lucernam.

Zambellum clamant reſtant,extra feratam,
Qui lætus uiſo confeſtim cingare currit,
Et ſupplex aliquem sbraiando petebat aiuttū.
Cingar ait taceas,taceas, dic matte pianum.
De bonauoia eſto, paueas Zambelle nientum,
Solus ego nunc nunc hoc te de carcere trabo,
Denari osq; meos nil reſto ſpendere pro te,
Et iam pagaui multam nunc uſq; monettam.

Atortū, immerito.

Hic homo qui mecū eſt,ac te battiuit atortū,
Iurabit coram populo feciſſe boſias.
Zambellus dixit,ſed quis pagauerit illam
Merdam quam fracto maſtello perdidit iſte?
Gingar reſpondet,talem mihi deſine curam,
Ipſe tibi merdæ donabo trenta barillos.
Ergo cito uadam,nunc nunc exibis ab iſto
Carcere,

Carcere, tuq; ueni mecum speciare camina.
Hinc simul absentāt se ꝑpter ad ire palazzū.
Quo cingar causam Zambelli deniq; tractat,
Qui tantum fecit cum frappis atq; bosiis,
Vt cauat, atq; domi Zambellum misit allegrū.
Presonem (ueluti mos est) tantummodo pagat,
Et numos quos læna dedit sua tasca guadaḡnat
īmo quos fecit speciarū trare bachioccū. (gnat
Berta.
Sed bona Zambellum redeuntem læna recepit,
Q̄uo? num basis? lætis num amplexibus ut mos
Vxoris carum quæ atrectat blanda maritum?
Verum cum solido miserum stangone recepit,
Atq; cosiduras saldauit circa giuponem.
Id fuit ipsius requies post carceri usum.
At post quinq; dies ipsum uult læna bonhomū
In mercantijs exercitare quibusdam,
Taschellam quoniam Cingar sugauerat illis,
Vnde tapinelli capsam sine pane catarant.

Altera Cingaris astutia.

Ergo comandauit Zambello læna marito,
Quod properās urbi procazzet uēdere uaccā,
De qua non modicam sumebant utilitatem.
Omnibus in feris complebat lacte parolum,
Deq; suis tortas faciebat læna pouinis.
Et (ueluti patres nostri dixere uetusti)
Hāc adhuc in teneris annis dixere chiarinā.
Ergo Zambellus uirgam piliauit aguzzam,
Quam chiamare solet uillanica turba goiolū.
Et pungens uaccam dicebat ualla chiarina,
Atq; facit uersum quem nemo scribere posset,
Sed quia mercati non impararat abaccum,
Atq; super teseras ignorat scribere contum,
Inimo sup digitos quoties numerare uolebat,
Non passare nouem centos potuisset in annos,

Frappe, zanze, baiane, nugæ, à Macrobio idē reputantur.

Prouerbialiter dicimus facit trare, ideſt fallit, & abarrat.

Parolum, vas æreum.

Maxima p̄trū sapientia, qui vaccas etiā baptizare cōsueuerunt.

Sibilum intellige.

Tesera, virga ē supra quam villani numerum signant.

Ista

Ista pro causa præcepit Lena marito,
Venderit ut uaccam, nõ toiat alhora monetã

Credẽzam, creditũ, uel caparram, quamuis aliquãtisper differant.

Ast in credenzam si quis quid tradere uellet
Accipiat quoniam uult, ipsa rescodere numos,
Sic faciam Zambellus ait, sta in pace, decasam
Tende quousq; tibi ueniã, zais, ualla chiarina

Zais, vox bubulchi, cum sistit boues nimis frezzosos.

Et pontirolo stimulans se portat ad urbem.

Pedrala.

Cingar id audiuit Berta *referente, quod egit?*

Ad badã, ociositer.

Non stetit ad badã, propat, pperãsq; susurrat,

Notanda.

Qui nimis indusiat caldũ, nõ mangiat arostũ,
Allogiatq; malum, qui troppũ tardus ariuat.
Perdidit atq; bonum tardata limaga bocone,
Quæ postquam longum sudarat scãdere palũ,
Decidit, atq; suas cæpit maledicere frezzas.

Lucro & medita actiua.

Talia dum meditat sperat lucrare uedellam.
Et ueniens urbem, giudei nomine Sadoch
Ingreditur plenam uaria de merce botegam;
Qui iudeus erat dotatus munere trino,
ĩ primis sguerzus pede zottus, tergore gobbus.
Qui centum poueros usuræ sfecerat arte,
Vestimentorum pendebat maximus ordo,
Cappæ giuppones, calcæ, uariæq; pelandæ,
Zachetti, socchæ, guarnelli, siue camoræ.
Cingar deposito pegno uelut usus habetur,
Quãdã sguarnazzã frustam, totaq; bisunctã
Induit, hãc manto camisottũ nomine clamat,
Inde facit Brettã *propriã sibi tradere gialdã,*

Patarinus latinæ, Hebreus hebraice, Baganai caldeæ, Maranus Arabice.

Et uestes adeo tales simulator adobat,
Quod tu giudeum pensasses esse dauerum.
In plateam uadens (patarinum quisq; putabat)
Zambellum procul aspexit præ eũte chiarina.
Protinus incæpit garletto uadere zotto,
Et claudens oculũ sguerzo cũ lumine guardat,
Mox faciens gobbam storto galone caminat,

Has

Has tres aglaias iudex Mascrens habebat
De passu in passu iudaica uerba susurrat,
Zambellus sbragiat quanto sbraiore ualebat,
O,qs homo uult hãc bellã comprare chiarinã?
Cingar id ascoltãs uix calcat pectore risam,
Attamen incontra ueniens hũc primus afron
Et stralunatis cilijs,neruoq; striato, (tat.
Sic ait,ipse tuam comprabo rustice uaccam.
Quid uis?quid mõtat?solũ pete quæso douerũ.
Zambellus retulit, si uis comprare chiarinam,
Da mihi credẽzam, peradessum nolo monetã,
Accipe manzolã,quia sic mea Lena comãdat,
Quæ ueniet sabbath,quos montat,scodere nu-
Cingar ait,mecũ uenias ita nẽpe pagabo,(mos
Sed mena uaccam(retro lassauerat illam)
Nunquid es insanus? non sum codesella, ua là
Comina.
Ergo marangonis simul intrauere Botegam,
Cingar credẽzam factã lignamine comprat,
In quam tres pisces occultat nomine barbos,
Qui pisces tales uuos in corpore gestant,
Quales si mangias uentralia tota cagabis.
Cingar credenzam Zambello misit adossum,
Atq; casam uersus mãdat retinendo chiari-
Zambellus sudat nimiũ credentia pesat, (nã.
Letus abit pulchrũ pensans fecisse guadagnũ.
Gosa
Cingar Iudæo sguarnazzã reddidit unctam,
Vendidit & Vaccam Iudæo quippe medemo.
Qui pro mercato florinos tradidit octo,
Nam cito maturum pariet grauidata uedellũ.
Non appena quidem tales acceperat aureos,
Zambellum nimio credenzæ pondere lentum
Præcedit cursu,tamen altro tramite preso,
Mox rediens urbẽ contra procul ipse uenibat.
Zambellus

Aglaia,una gratiarum fuit,hic Aglaias per gratias posuit poeta.

Risus,risa,risaia,& risarola.

Douerum,debitum.

Vt supra carmẽ truncatum.

Barbos piscis.

Ouus,& ouum.

Florinus, genus ducati.

Venibat pro ueniebat. *Zambellus caricus sudore colabat ubiq;,*
Sed labor est animo nihil importunus alegro.
Sic placuisse putat Lenæ, dehinc Cingare uiso
Notandum. *Clamat, ola, Cingar, quo uadis? quomodo stas*
Nõne recordaris q̃a merda trẽta barillas (tu?
Tunc promisisti quando presone tenebar?
Ne dubita, Cingar dixit, promissa dabuntur,
Quis ꝑ aliquis *Iam non materia quis erit te richior ista,*
Nunquid deciperem te mi Zambelle sodalis?
Quæ tibi promisi semel attendenda memento.
Ante picandum modo de presone cauassem,
Si Zambelle tuus non Cingar amasset amicus?
Sis certus quod habes tibi me Zambelle fidelẽ,
Sunt hæc uerba tamẽ, potuisti cernere prouas.
Sed dic, credenda quid nam portatur in illa?
Zambellus retulit, tres pisces baiulo drentum,
Quos mea mangiabit(nãq; est pregnata)libẽ
Lena, nec huic ullũ lasso mãcare bisognũ. (ter
Dixit meũ, cũ teste Xenophõ te, nemo scit, nisi fœmina. *Si non ipse darẽ quicquid sua uoia dimandat,*
Pregna meum forsan posset disperdere puttũ.
Cui Cingar, quãtam facis o zãbelle bonoprã,
Sed bene sunt pisces, uelut est usanza scaiãdi,
Tuq; tuæ debes grauidæ succurrere Lenæ,
Namq; cosinandi non det portare fadigam,
Forte creaturam tali ammazzare labore
Posset, abortiuum faciens, mortumq; putinum.
Tunc per abortiuum putat hũc dixisse botirũ.
Qũa propter Zambellus ait, non illa botirum
Plus faciet, uaccam uendiui namq; chiarinã,
Attamẽ o quãtũ bene me nũc Cingar auisas,
Ipse cosinabo, nolo mea Lena cosinet.
Scaiare, disquamare pisces gladio. *Scaiabo pisces quantum scaiare ualebo.*
At Cingar, Zambelle meus scaiare necesse est,
Aposta, ad tuũ comandum, ali *Sed sta in pace, tuã me semper habebis apostã.*
Sic dicens ibat tanquam frezzosus ad urbem.

Maselina

Mafelina

Deniq; Zambellus Cipadæstraccus ariuat,
Quem tenuit dudum caricatũ Cingar aposta.
Non sua, cum iũxit sosiãs, erat uxor acasam,
Forte duos uel tres procul ierat inde mearos
Et secum portans clauem, concluserat ussum.
Ergo Zambellus ponit de tergore sommam,
Vultq; Disinatum pisces scaiando parare,
Ast intrare nequid per portã siue fenestram.
Blasphemat, pistiẽq; cupit scaiare, nec ordo ẽ,
Sed tandem tandem testam sic sæpe gratauit,
Quod reperit foggiãq; nouã, studiũq; galantũ.
Prouidus in primis Tauolettam suscipit unã,
Supra quam pisces tres illos ordine conzat.
Post hæc in terram sub phœbi luce reponit.
Inde salit cuppos cum scala desuper altos,
Ac ibi camisæ braxzos smanicauit utrosq;,
Inq; scaias cæpit fragiles conuertere cuppos,
Quas iaciendo giusum forma, scaiabat in ista
Pisces et tectum scouertans, illosq; sbudellans.
Sic in parata noster cosinarus acortus
Cupporũ fragili studiare scaiamine Barbos,
Hoc si partito scaiarent undiq; Pisces,
Possemus de nocte poli guardare serenum.

Gosa

Læna sed ecce sup iungit, uidet inde Fracassũ,
Nam tempiellos, trauosq; retexerat omnes.
Perq; domũ totã rutilans penetrabat Apollo,
Proh dolor, ut uidit tãtam bona Læna ruinã.
Mexzamorta cadit,
Ah manigolde, gridat boiazxaq;, bestia matta,
Cernere quẽ possem modo schauexzare colẽgũ
Quid poltrone cagas? qs teq; diauol agrexzat?
O Deus, en quali sposatur Læna marito,
Cur non sum potius magno maridata Veraso?

Sit

ter significat sponte, vnde Godianus, Pyramus & Tisbe se se scanauit à posta.

Vssum, hostiũ.

Scaia, teste Seruio, est fragmẽtũ saxorũ cupporumue, uel cuiuslibet vasis fragilis.

Giusum, zosum deorsum.

Verasus, & spiritus qui vertitt in lupum & infantes vorat.

Sit maledicta dies in qua mea mater Agnesa
Dixit, Zambellum sumes, o, Lana maritum.
q.d diauolazze furis? sta qcchius brutte gaiof
Nō cessas āchora domū scouertere? me, me, (se
Me miseram, descende cito, descēde dabassum.

Togna.

Zambellus magnā se sentit habere scagaitam,
Iāq; tracagnadis schenam disponit adusam,
Attamen in scala dū culmine smontat ab alto
Dicebat, piscem scaiaui, parcere debes,
Lena sed in furia non audit uerba mariti,

Ruzauit, impulit, bergamascū ste.

Omnibus ut forcis scalam ruzauit in illam,
Quod prestū plus quā uoluit descēdit, et asprā
In tellure dedit scala cascante culadam.
Oyme, gridās, oyme, perdona Lana, ragiabat,
Perdonanza precor, faciam non talia maiū,
At supra trippam saltauerat illa Mariti,
Quē pugnis calcisq; simul furiosa marazzat.
Visinanza uenit, rumorem senserat illum,
Zambellum retrouant sub Lana calcibus esse.
Nil mirantur enim, qa res non illa nouella est,
Nam bastonabat menchionem Lana maritū,

Exclamatiuncula poetica.

O quanti similes Zambello sepe catantur,
Quos ego nō homines, castrones immo uocādos
Iudico, nec dignos frixi scampare cauallum.

Togna.

Inquirunt causam Villani, Lana recunctat.
Quam tamen ut placidis cōfortauere parolis.
Non stetit interea Zambellus carpere possam,
Excauat obtritos de sub rottamine Barbos,
Inde coqt, māgiatq; ouos, māgiat quoq; restū,
Quo facto sumens bastonem uadit ad urbem.

Berta.

Ast alio Cingar sentero protinus iuit
Ad Lanam, casum Zambelli namq; notarat.

Quauis

Quauis ridendi sibi plurima uoia ueniret,
Attamen o quantum cordoium fingit habere,
Biasmat Zăbellű quod erat sic absq; gouerno,
Nec piet hormaium mentĕ, sensumq; uirilem,
Lana magis plorăs sua maxima dăna recŏtat
Maxime credenză pro Vacca pignore toltam,
Nec(quod peius erat) scit quis decaperit illű.
O mala res, inquit Cingar, sed desine Lana,
Aut Vaccă, aut numos spero qđ habebis adessű

Alia Cingaris astutia.

Dixerat, et ueteres secŭ meditădo magagnas,
It celer, ac mediă Zăbellum scontrat in urbĕ,
O pouerete, inquit fecisti nempe maronem, Maronem, fallum, errorem.
Perdisti uaccam, perdisti matte quatrinos,
Non habes inzegnum tibi dico, quando piabis
Sentimĕtű aliquod? quando aguzzaberis un-
Grossolane, leuis, tătas tibi dicere uoltas (quă?
Iam sum straccus ego qua guisa uiuere debes
Sed dic, an scires hominem cognoscere, qui te
Dando credenzam, Vaccăq; piando gabauit?
Cui Zambellus, ita. possem cognoscere uaccam,
Cuius si uelles signalia discere Cingar,
Hac hĕt ĭ testă duo cornua, squassat orecchias
Garlettosq; sup malnettos sæpe scagazzat.
Nŏ ita, Cingar ait, scio qđ duo cornua gestat,
Sed compratorem dico, si dicere scires
Anh, Zambellus ait, scirem cognoscere certe.
Nŏ habet ille duas cornas sed quădo caminat
Zoppegat, et guardăs oculos strauolgit adossű,
Estq; sua Bretta color ut Merdella putini. Pulchra similitudo gialdi coloris.
Anh, scio quid dicis respŏdet Cingar, eamus
Ad corpus sancti Petri, tibi reddere uaccam
Ille bisognabit, mecum Zambelle uenito.
Dum sic parlabat festinus trottat, & ipsum
Zăbellus seguitat quandoq; molando corezas,

Barborum

Barborum quoniam disturbant oua budellas?
Fortius it Cingar, curritq; per omne uiarum.
Carrobium, triuium. *Carrobiũ, grandem uix cogẽs pectore risum.*
Ad Giudeorum contradas ire uolebat,
Gadã, Agathen *Et uersus Diuam flectit uestigia Gadam,*
Quare sic faciebat, intelliges inferius. *Mox hospitalem transit, Templumq; Louardi,*
Ad quod stradiculas centũ discursitat omnes.
Hinc Ioaninarum freghezat claustra forarũ
Diuũ, Franciscum, uos sanctos præterit omnes,
Has contradas Mantuanus solus intelligit. *Perq; Bredã medij sanctũ uult cernere Marcũ*
Hic quoq; perdonum Cingar deuote piauit.
Iam cagarola piat Zambellum, iamq; petèxat,
Ecce causa cur sitationis. *Iam tenet appena, uentũ schitarola sequebat,*
Nil restat Cingar, Sebastianica templa
Visitat, & quasdam fangosas preterit ora,
Quas canta ranã uocitant, sed tempore diuæ
Gonzaga. *Gonzagæ uenient pars nostræ pulchrior urbis.*
Tiresiæ portam iungunt, quã grossa Ceresum
Plebs uocat, unde homines nõ passant absq; bo
Zãbellus potuit liber transire Gabellã, (ietta.
Signatam quoniam portat de retro bolettã.
De passu in passu stoffis poltronus amorbat,
Appositio. *Postergant Paulã, ueniunt ad smorbia pontẽ*
Arlotti, uiso carmelli deniq; Fano
Ad iudeorum stradas uestigia torquent,
O circulũ, carmen truncatũ. *Ac ita sat magnum Cingar compleuerat, o,*
Ante sinagogæ portam Zambellus ariuat,
Ac ibi Naturæ cadens uentramina sborrat,
Inde leuans sursum clamat o Cingare dixit,
Quomodo mi Cingar merdã portabimus istã?
Cingar ait, primũ uideamus habere chiarinã,
Mox botesinellum ligni comprabimus unum,
En inter gialdas subtiliter aspice Brettas,
Tenta si posses emptorem noscere manzæ,
Sic dicens Sadoch trapassant ante Botegam,
En,

En, Zambellus ait, mi Cingar, respicis? ecce
Sguerxus adest, quo bella fuit cōprata chiari.
Ingreditur Cingar turbata frōte Botegā, (na.
Traxit & a cinclo largum pugnale galono,
Inde leuās dextrā collum brancante sinistra,
Dicebat patarine ladro, patarine ribalde,
Sic Christianam pensas trapolare brigatam?
Hic poueretus homo uaccā tibi uendidit miā,
Et tu credenzam ligni piscesq; malignos
Qui fecere sibi medium sborrare fiatum,
Propter credenzā quæ pignus dicitur, offers?
Redde suā uitulam, si non tibi taio colengum.

Pedrala.

Corripitur tanto Iudæus albora spauentu,
qđ plare neqt, Cingar magis exprobat, urtat
Smargelat, et multam facit illic currere gētē.
Causa recitatur, Cingar brauegiādo recōtat
Iudæus gridat, quid dicas nescio, sed tu es,
Qui mihi uendisti uaccam, non iste uilanus,
Florinosq; tibi doros sborsauimus octo.
Non, Zambellus ait, non sic est, o cagasanguis
Te cognosco illū cui uēdita uacca chiarina est.
Ecce marangonus credenzam qui tibi fecit,

Gosa.

Cingar eū clamat, strepitū qui currit ad istū
O la, marangone, o, scis testis, quis fuit ille
Ad quem credenzam uendisti? nonne ribaldus
Iste fuit sguerxus? dic uerum, nonne gaioffus
Iste fuit zottus? dic uerum, nonne ladrazzus
Iste fuit gobbus? dic uerum, nōne? quid inquis?
Marrangonus ait, sic est, uult forte negare?
O deus, a sguerxis, zottis, gobbisq; cauēdū est.
Cingar respondet, parlasti uera magister,
Nulla fides gobbis, mancū mihi credite zottis
Si sguerxus bonus est inter miracula scribā.

Manza pro vacca, nam veluti gradatim humanam ætatē nuncupamus, sic bestialem, vt infans puer, iuuenis vir, sic. Vitulus, vitellus, manzus, bos.

Proprius actus gotonis est, verbis brauosis gentem conuenire, quo crediturum fidei detur.

Laus signatorū à Deo.

Mafelina.

Ergo Sinagogam Iudæus congregat omnem,
Vt faciunt quando dischiauant fœderis arcã.
Hic erat Aminadab, Roboã, Iosafattus, Abia,
Zorrobobel, Mathan, Esrom, Tobbia, Naason.
Eliud, Achimelech, Ieconias, Helcana, Salmõ
Matusalẽ, Boz, rab, achaz, Malachia, Rut, axor
Abdenago, Sidrach, Manassas, Oziaq; tandem.
Barbottãt an ha ay, mẽ he ey, faciũtq; tumultũ
Vt sagatare ocham vellent clamando Mesiam
At potuere satis tunc brontolare gaioffi,
Atque sacerdotem Scripturæ Salathiellum
Consultare suum.
Altoriumq; tulit doctrina cabalica nullum,
Nam Cingar tantũ minitanti voce gridauit,
Quod bonus & sguerzus Sadoch cito reddidit
Vaccã cũ vitulo, quẽ nunc enixa leuarat. (una
Zambellus Vaccã, vitulũ sed Cingar aquistat,
Namq; probat sic sic propriã meritosse fadigã,
Et sic Zambellus mansit Sadochq; gabatus.

Boz, Rab, chalde dicũt schinneston, idest vulgariter Eo daraui.
An ha ay, zucconus grãmaticus hebræus, hæc verba plenissime interpretauit.
Sagatare, sacrificare.
Sciẽtia Cabala.
Bonus, & sguerzus, quasi mirabilose ponit, quod sguerzus sit bonus.

Comina.

Fecerat interea recopriri Lana casettam,
Tantam Zambellus sborrauit deniq; merdam
Per stradas vrbis retro ducendo chiarinam,
Quod iam lectores video nimis instomacatos,
Atque meæ Musæ nasum tenuere stopatum,
Parcite si nimium vestras impleuemus aures
Hac de materia, quia verum dicere cogor,
Et magis implẽda est auris quã bucca, valete.

Explicit Sexta Macaronice Phantasiæ.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE MACARONICEN VII.

Cogitur incastos fratrum describere mores,
Squallida Motellæ qui male templa colunt.
E quibus incontrãt duo fratres pseudo,nephãdi
Zambellum,uaccam qui menat ante suam.
Frater cui nomen Polazzus fingit amictum.
Vaccam Zambelli dicit & esse capram,
Zambellus negat hoc, fit lis, fit pactus ab ipsis
Perdit Zambellus, frater aquistat eam.
Cingar id auscultat, prauos dãnando bonorũ,
Religiosorum carpit inique decus.
Mottellãq; petit,Zambellum, preq; Copinum
Menat, ibi fratres cocta chiarina cibat.
Cingar it ad mensam,post cœnã mẽbracchiari
Colligit et sepelit,Dijq; Deæq; gemunt. (ne

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Septima.

NIL nisi crasfiloquas dicor sciuisse camanas,
Crasfiloquis igitur dicamus magna camanis,
Siste labrum, quare? cupies tacuisse, tacendum est.

Dialogizat secum poeta.

Quod

Quod nocet? ĩmo nocet uatẽ nimis esse loquacẽ.
Vera loquor, nũ uera loqui tibi conuenit uni.
Num sequar errorem communem uera silẽdo?
Et facis errorẽ tu solus uera loquendo?
Vera loqui est error? non error uera tacere?
Nam bona se interdum David siluisse fatetur
Interdum silui, interdumq; loqui mihi fas est.
Est (fateor) seu uera loqui, seu uera silere
Ascriptũ laudi, sed laus magis æqua tacẽdi ẽ.
Id nondum sed ita quid sit tacuisse probaui,
Vtile nil reperi, nunquid culpabile? quantum.
Per causam, dicam, si mites arrigis aures.
Arrigo, iam satis est, dixisti, iure tacendũ est.
Tu facies melius Zambelli dicere uaccam,
Ergo Zambelli uaccã Maselina canamus.

Maselina.

Est locus arrentum Cipadæ mille cauezzos, — Arentũ, prope.
Qui, uelut historiæ ponunt, Motella uocatur. — Cauezzus, genus mẽsuræ cõstans, ut penso, tribus ex cubitis.
Paruula uilla casis, at largis maxima campis.
Illic semirutis ecclesia uecchia murais
(Vt multas etiam nunc cernimus ire demalũ) — Motella.
Officiabatur quorundam semine frarum, — De malum figura est, ut todannum.
Officiare solet gens ut Todescha tauernam.
Sub quali norma uiuebant nescio certe,
Nunquid sub magni Benedicti legibus? absit. — Norma benedicti inter leges approbata.
Nunquid sub fidei Augustino robore: nec sic. — Augustinus.
Francisci nũquid sub paupertate? nequaquam — Franciscus.
Sed uelut exterius meditor sub fratre Stopino — Frater stopinus
Cuius si uellem porcinos scribere mores,
Addubito quòd pane boni uinoq; carerent. — Boni Religiosi pro malis pluri ma patiũtur incommoda.
Ille suos docuit fratres præcepta coquinæ,
Atq; lecatoria doctores fecit in arte.

Maselina.

Ergo duo fratres ex his qui grata colebant — Alumni fratris stopini.
Claustra lecardiæ ueteri brotamine sporca,

Nescio quo pariter frexxosis paßibus ibant.
Incostumati, graduum sine lege trotantes,
Girouagi, molles, mugaces, absq; pudore,
En sibi Zambellum ceraunt occurrere longe.
Qui sfortunatã guidat stimulando chiarinã,
Frater Polazzus. *Vnus quem fratrem Polaxxum nomine dicũt,*
Protinus egregiã meditatur fingere tuffam,
Frater Antoch. *Alloquitur socium qui frater dicitur Antoch,*
Siste gradũ, quoniã uaccam lucrabimur illã,
Nãq; gabare uolo quẽ cerno uenire bonhomũ,
Dixerat, & frustra gestatas illico cappas
Pans fantis. *Exuit apparens sans in giuppone galantus,*
Ad manicum crucis illũ quisq; putasset ineptũ,
Ast habilem magis ad roncũ, spetũq; Bologne,
Tolle uiã chierigam soldati forma uidetur,
An toch se in bosco uicino iussus amacchiat,
Amacchiat, latet ĩ machione *Inter se quoniam sic ordo ponitur iste.*
Polaxxus tanquam laicus celer obuius andit
Zambello, quo uadis ait uillane cuchine?
Quo ue illam ducis Caprã? Zambellus ad illũ
Respõdet, capram? doh lancũ, uacca chiarina ẽ,
Est capra, frater ait, non est respondet at ille.
Polaxxus brauans, ueniat tibi cãcar in occhis,
Est capra dico tibi, Zambellus, doh codesella
Non ego cognosco caprã uaccamq; chiarinam?
Non habet ista (uides) barbã, sed lõga dedretũ
Cauda ficata parat muscas, cagatq; boaxxas,
Be, vox capræ. *Nec be quando gridat, sed bu pronuntiat ore?*
Bu, uox vaccæ. *Polaxxus dicit, capra est, nam cornua gestat,*
Coa Mantuani cę, pro cauda. *Rasisti barbam fortasse, coamq; tacasti.*
Non ego sum, Zãbellus ait, barberus, et ipsam
Radere nescirem uaccã, sed mungere tantum.
Ne dicas, Polaxxus ait, scio mungiere uaccã,
Dic caprã, quoniã capra est, Zãbellus ad illũ,
Non est sic, duras cagat quia capra balottas,

Polaxxus

Polaxxus fingens colerã blasphemat, et inquit,
Ludere uis contra ducattos quattuor illam?
Sic Zambellus ait, uolo ludere, sborsa daneros, Daneros rustici dicunt.
Si mea uacca potest, quod nõ sit uacca prouari,
Nõ ero Zãbellus, nec erit plus uacca chiarina,
Atq; guadagnabis caprã si capra chiarina ẽ.
Sum contentus, ait Polaxxus, quis tamen istã. Imperfectio orationis, sic Virgilius.
Ecce Romittus adest, poterit decidere causam.
O pater, huc uestras pochettum flectite gãbas.
Et date iudicium (lis est non paruula) saldum. Audiat hæc tantum, uel qui ue
Is ostinatur, uelut est usanza uilani,
Quod capra nõ illa est quã menat, et ẽ uedellã nit, ecce Palæmon, ueniebat
Aut uaccã zurat, quid nã pater inq̃tis hac re? enim alius frater Antoch.
Ille refert dicens, quod sit capra diceret orbus,
Tu ne uilane caprã præsumis dicere uaccam?
Vade quod es mattus, caprã me iudice perdis.

Gosa.

Ergo Zambellus sine uacca restitit illic,
Et miseram fratrem secum duxere chiarinã. Bene miseram, quæ per tot infortunia transibat.
Interea Cingar ueniebat solus ab urbe,
Zambellumq; catat plangentem more putini.
Quid Zãbelle facis? cur ploras? est ubi uacca?
O, quia sum mortus retulit Zambellus et oyde
Vxor amaxxabit me me mea Lena debottũ.
Cingar tũc risit dicẽs, ubi uacca chiarinã est?
Est morbus, Zambellus ait, q̃ nũc tibi mãgiet.
De facie nasum, non est plus uacca chiarina,
Tu mihi fecisti pro uacca reddere capram.
Cingar respõdet, q̃s ait q̃d capra chiarina est?
Zambellus, quidam sic frater dixit adessum.
O, ergo, Cingar ait, credis pouerelle capuzzo? Capuzzus, habitus Religiosi
Donastiq; fidem fratri, qui si malus extat
Non scelus in mũdo quod nõ comittat? eamus.

Togna.

Tunc q̃a prõptus erat, fratres cito indicat esse

Illos qui renegant tonsuram mille fiatas,
Attamen,ut facimus laici nos sæpe,malorum
Religiosorum culpa,mordebat honorem
Sanctorūq; decus patrum , moresq; bonorum.
Quo diauol,ait,tanti uenere capuzzi?
Nil nisi per mundū uideo portare capuzzos,
Quisquā uult fieri frater , uult ꝗsq; capuzzū,
Post quā gioccarūt numos, tascasq; nodarunt,
Post quam pane caret cophinū, Cælaria uino,
In fratres properāt , datur his extēplo capuz-
Vndiq; sunt isti fratres,istiq; capuzzi, (zus.
Qui sint nescimus,discernere nemo ualeret
Tantas uestitum foggias, tantos ue colores.
Sunt pars turchini,pars nigri, parsq; morelli,
Pars albi,ruffi,pars gialdi,parsq; bretini.
Ipsorum tanta est equidem uariatio fratrum,
Quod non discerno Bernardum de Benedicto.
Quantæ stant cœlo stellæ,foiamina sylvis ,
Tantæ sunt fratrum normæ,tantiq; capuzzi.
Si per iter uado telluris,cerno capuzzos,
Si per iter pelagi,non mancū cerno capuzzos,
Quādo per armatos eo campos cerno capuzzos
Siue forum subeo, seu barcā,siue tauernā,(zū.
Protinus ante oculos aliquē mihi cerno capuz
Nil nisi per stratas uideo discurrere fratres,
Nonne satis bastat sapientis regula Christi?
Istorum fratrum cumulis iam tantus oleuit,
Quod sine soldatis christianica terra manebit
Non erit æquoreis qui remum ducat in undis,
Non qui martellet ferrum,uel mātice foghet.
Nō qui descendens montagnas tecta couertet.
Non qui per terras it gridans spazzacaminū,
Non qui scarparum tiret cum dente coramū,
Non qui substigans asinos pronuntiet,arì,
Non qui scorteghet māzos, uendetq; figatum,

Cingar maledicus inter alias virtutes suas fuerat.

Christianica , qua trisillabum e st.

Non qui uentrones uacuet, lauet ĩde busecchas,
Non qui uerghezet lanam, gucchietq́; biretas.
Non qui zauattas renouet, sparamẽta, reponat
Non qui bagnificet barbam, tollatq́; rasoro,
Non qui præduris scarpellet marmora picchis,
Non qui porcellos castret conzando lauezos,
Nõ qui sumpta molet frumẽta, robetq́; farinã,
Nõ qui sit tandẽ sguatarus, pegorarus, arator,
Hoc genus ẽ hominũ q̃ claustra supflua captãt
Namq́; superstitio sola his infratribus ambit.
Illic nobilitas sub rusticitate laborat,
Ambitio quoniam uillanos unica brancat, Abusio de villanis ambitiosis.
Pompeiana tument fastigia, Cæsaris alta
Mens ambit superos, quid ni? minus atria regũ
Dedecet hoc uitiũ, sed, proh, quid sueta ligone
Vomere & attrito rigidas subuertere glebas
Rustica progenies aspirãs grandibus ambit?
En pastus siliquas, paleis caput obrutus, et qui
Non nisi festiuo tellurem tempore sputis
Inficit, abiectus, sordens, alienus ab omni
Morigero cultu, tantum suefactus aratro, (pis
Aut stimulare boues, aut stercus fundere cam
Sedis honorifica culmen cupit, optat, et ambit,
O si primatum numerarier agmine posset,
Quanta uideretur sibi gloria, fastus, honorq́;,
Per fas siue nefas reliquis opponere se se
Patribus, & quas tot seruarũt tẽpora normas
Vertere, ut interpres melior, legumq́; peritus
Adsit præceptor plus quam matura uetustas.

De Præ Iacopino.

Talia dum Cingar fallaci murmurat ore,
Præ Iacopinus adest Cipadæ parochianus,
Qui bene uiuendi nunquã cognouerat artem,
Cingaris ipse fuit dilectus semper amicus.
Nescio quis certe codegonus uescous illum,

Veuibat pro ueniebat.

Zambellus caricus sudore colabat ubiq;,
Sed labor est animo nihil importunus alegro.
Sic placuisse putat Lane, dehinc Cingare uiso

Notandum.

Clamat, ola, Cingar, quo uadis? quomodo stas
Nõne recordaris q̃a merdæ trẽta barillas (tu?
Tunc promisisti quando presone tenebar?
Ne dubita, Cingar dixit, promissa dabuntur,

Quis ꝑ aliquis

Iam non materia quis erit te richior ista,
Numquid deciperem te mi Zambelle sodalis?
Quæ tibi promisi semel attendenda memento.
Ante picandum modo de presone cauassem,
Si Zambelle tuus non Cingar amasset amicus?
Sis certus quod habes tibi me Zambelle fidelẽ,
Sunt hæc uerba tamẽ, potuisti cernere prouas.
Sed dic, credenda quid nam portatur in illa?
Zambellus retulit, tres pisces baiulo drentum,
Quos mea mangiabit(nãq; est pregnata) libẽ
Lena, nec huic ullũ lasso mãcare bisognũ. (ter

Dixit meũ, cũ teste Xenophõte, nemo scit, nisi fœmina.

Si non ipse darẽ quicquid sua uoia dimandat,
Pregna meum forsan posset disperdere puttũ.
Cui Cingar, quãtam facis o zãbelle bonoprã,
Sed bene sunt pisces, uelut est usanza scaiãdi,
Tuq; tuæ debes grauidæ succurrere Lenæ,
Namq; cosinandi non det portare fadigam,
Forte creaturam tali ammazzare labore
Posset, abortiuum faciens, mortumq; putinum.
Tunc per abortiuum putat hũc dixisse botirũ.
Qua propter Zambellus ait, non illa botirum
Plus faciet, uaccam uendiui namq; chiarinã,
Attamẽ o quãtũ bene me nũc Cingar auisas,
Ipse cosinabo, nolo mea Lena cosinet.

Scaiare, disquamare pisces gladio.

Scaiabo pisces quantum scaiare ualebo.
At Cingar, Zambelle meus scaiare ñecesse est,

Aposta, ad tuũ comandum, ali

Sed sta in pace, tuã me semper habebis apostã.
Sic dicens ibat tanquam frezzosus ad urbem.

Mafelina

Deniq; Zambellus Cipadæstraccus ariuat,
Quem tenuit dudum caricatū Cingar aposta.
Non sua, cum iūxit sosiās, erat uxor acasam,
Forte duos uel tres procul iuerat inde mearos
Et secum portans clauem, concluserat ussum.
Ergo Zambellus ponit de tergore sommam,
Vultq; Disinatum pisces scaiando parare,
Ast intrare nequid per portā siue fenestram.
Blasphemat, pisieq; cupit scaiare, nec ordo ē,
Sed tandem tandem testam sic sæpe gratauit,
Quod reperit foggiāq; nouā, studiūq; galantū.
Prouidus in primis Tauolettam suscipit unā,
Supra quam pisces tres illos ordine conzat.
Post hæc in terram sub phœbi luce reponit.
Inde salit cuppos cum scala desuper altos,
Ac ibi camisæ brazzos smanicauit utrosq;
Inq; scaias cæpit fragiles conuertere cuppos,
Quas iaciendo giusum forma, scaiabat in ista
Pisces et tectum scouertans, illosq; sbudellans.
Sic in parata noster cosinarus acortus
Cupporū fragili studiare scaiamine Barbos,
Hoc si partito scaiarent undiq; Pisces,
Possemus de nocte poli guardare serenum.

ter significat sponte, vnde Godianus, Pyramus & Tisbe se se scanauit à posta.

Vssum, hostiū.

Scaia, teste Seruio, est fragmētū saxorū cupporumue, uel cuiuslibet vasis fragilis.

Giusum, zosum deorsum.

Gosa

Lena sed ecce sup iungit, uidet inde Fracassū,
Nam tempiellos, trauosq; retexerat omnes.
Perq; domū totā rutilans penetrabat Apollo,
Proh dolor, ut uidit tātam bona Lena ruinā.
Mezzamorta cadit,
Ah manigolde, gridat boiazzaq;, bestia matta,
Cernere quē possem modo schauezzare colēgū
Quid poltrone cagas? qs teq; diauol agrezzat?
O Deus, en quali sposatur Lena marito,
Cur non sum potius magno maridata Veraso?

Sit

Verasus, & spiritus qui vertit in lupum & infantes vorat.

Sit maledicta dies in qua mea mater Agnesa
Dixit, Zambellum sumes, o, Lena maritum.
Qd diauolazze furis? sta q̃cchius brutte gaiof
Nõ cessas ãchora domũ scouertere? me, me, (se
Me miseram, descende cito, descẽde dabassum.

Togna.

Zambellus magnã se sentit habere scagaitam,
Iãq; tracagnadis schenam disponit adusam,
Attamen in scala dũ culmine smontat ab alto
Dicebat, piscem scaiaui, parcere debes,
Lena sed in furia non audit uerba mariti,

Ruzauit, impulit, bergamascũ ste.

Omnibus ut forcis scalam ruzauit in illam,
Quod prestũ plus quã uoluit descẽdit, et asprã
In tellure dedit scala cascante culadam.
Oyme, gridãs, oyme, perdona Lena, ragiabat,
Perdonanza precor, faciam non talia maiũ,
At supra trippam saltauerat illa Mariti,
Quẽ pugnis calcisq; simul furiosa marazzat.
Visinanza uenit, rumorem senserat illum,
Zambellum retrouant sub Lenæ calcibus esse.
Nil mirantur enim, qa res non illa nouella est,
Nam bastonabat menchionem Lena maritũ,

Exclamatiuncula poetica.

O quanti similes Zambello sæpe catantur,
Quos ego nõ homines, castrones immo uocãdos
Iudico, nec dignos frixi scampare cauallum.

Togna.

Inquirunt causam Villani, Lena recunctat.
Quam tamen ut placidis cõfortauere parolis.
Non stetit interea Zambellus carpere possam,
Excauat obtritos de sub rottamine Barbos,
Inde coqt, mãgiatq; ouos, mãgiat quoq; restũ,
Quo facto sumens bastonem uadit ad urbem.

Berta.

Ast alio Cingar sentero protinus iuit
Ad Lenam, casum Zambelli namq; notarat.

Quauis

Quauis ridendi sibi plurima uoia ueniret,
Attamen o quantum cordoium fingit habere,
Biasmat Zăbellũ quod erat sic absq; gouerno,
Nec piet hormaium mentẽ, sensumq; uirilem,
Lana magis plorãs sua maxima dãna recõtat
Maxime credenzã pro Vaccæ pignore toltam,
Nec(quod peius erat)scit quis deceperit illũ.
O mala res, inquit Cingar, sed desine Lana,
Aut Vaccã, aut numos spero q̃d habebis adessũ

Alia Cingaris astutia.

Dixerat, et ueteres secũ meditãdo magagnas,
It celer, ac mediã Zãbellum scontrat in urbẽ,
O pouerete, inquit fecisti nempe maronem, Maronem, fallum, errorem.
Perdisti uaccam, perdisti matte quatrinos,
Non habes inzegnum tibi dico, quando plabis
Sentimẽtũ aliquod? quando aguzzaberis un-
Grossolane, leuis, tãtas tibi dicere uoltas(quã?
Iam sum straccus ego qua guisa uiuere debes
Sed dic, an scires hominem cognoscere, qui te
Dando credenzam, Vaccãq; piando gabauit?
Cui Zambellus, ita possem cognoscere uaccam,
Cuius si uelles signalia discere Cingar,
Hac hẽt ĩ testã duo cornua, squassat orecchias
Garlettosq; sup malnettos sæpe scagazzat.
Nõ ita, Cingar ait, scio q̃d duo cornua gestat,
Sed compratorem dico, si dicere scires
Anh, Zambellus ait, scirem cognoscere certe.
Nõ habet ille duas cornas sed quãdo caminat
Zoppegat, et guardãs oculos strauolgit adossũ,
Estq; suæ Brettæ color ut Merdella putini. Pulchra simil itudo gialdi coloris.
Anh, scio quid dicis respõdet Cingar, eamus
Ad corpus sancti Petri, tibi reddere uaccam
Ille bisognabit, mecum Zambelle uenito.
Dum sic parlabat festinus trottat, & ipsum
Zãbellus seguitat quandoq; molando corezas,

Barborum

Barborum quoniam disturbant oua budellas?
Fortius it Cingar, curritq; per omne uiarum
Carrobium, triuium. *Carrobiū, grandem uix cogēs pectore risum.*
Ad Giudeorum contradas ire uolebat,
Gadā, Agathen *Et uersus Diuam flectit uestigia Gadam,*
Quare sic faciebat, intelliges inferius. *Mox hospitalem transit, Templumq; Lonardi,*
Ad quod stradiculas centū discursitat omnes.
Hinc Ioaninarum freghezat claustra sorarū
Diuū, Franciscum, uos sanctos praterit omnes,
Has contradas Mantuanus solus intelligit. *Perq; Bredā medy sanctū uult cernere Marcū*
Hic quoq; perdonum Cingar deuote piauit.
Ecce causa cur sitationis. *Iam cagarola piat Zambellum, iamq; petezat,*
Iam tenet appena, uentū schitarola sequebat,
Nil restat Cingar, Sebastianica templa
Visitat, & quasdam fangosas preterit ora,
Quas canta ranā uocitant, sed tempore diue
Gonzaga. *Gonzagæ uenient pars nostra pulchrior urbis.*
Tiresiæ portam iungunt, quā grossa Ceresum
Plebs uocat, unde homines nō passant absq; bo
Zābellus potuit liber transire Gabellā, (letta.
Signatam quoniam portat de retro bolettā.
De passu in passu stoffis poltronus amorbat,
Appositio. *Postergant Paulā, ueniunt ad smorbia pontē*
Arlotti, uiso carmelli deniq; Fano
Ad iudeorum stradas uestigia torquent,
O circulū, carmen truncatū. *Ac ita sat magnum Cingar compleuerat, o,*
Ante sinagogæ portam Zambellus ariuat,
Ac ibi Naturæ cedens uentramina sborrat,
Inde leuans sursum clamat o Cingare dixit,
Quomodo mi Cingar merdā portabimus istā?
Cingar ait, primū uideamus habere chiarinā,
Mox botesinellum ligni comprabimus unum,
En inter gialdas subtiliter aspice Brettas,
Tenta si posses emptorem noscere manzæ,
Sic dicens Sadoch trapassant ante Botegam,

En,

En, Zambellus ait, mi Cingar, respicis? ecce
Sguerzus adest, quo bella fuit cōprata chiari.
Ingreditur Cingar turbata frōte Botegā, (na.
Traxit & a cinclo largum pugnale galono,
Inde leuās dextrā collum brancante sinistra,
Dicebat patarine ladro, patarine ribalde,
Sic Christianam pensas trapolare brigatam?
Hic poueretus homo uaccā tibi uendidit unā,
Et tu credenzam ligni piscesq; malignos
Qui fecere sibi medium sborrare fiatum,
Propter credenzā quæ pignus dicitur, offers?
Redde suā uitulam, si non tibi taio colengum.

Pedrala.

Corripitur tanto Iudæus albora spauentu,
qd plare neq t, Cingar magis exprobat, urtat
Smargelat, et multam facit illic currere gētē.
Causa recitatur, Cingar brauegiādo recōtat
Iudæus gridat, quid dicas nescio, sed tu es,
Qui mihi uendisti uaccam, non iste uilanus,
Florinosq; tibi doros sborsauimus octo.
Non, Zambellus ait, non sic est, o cagasanguis
Te cognosco illū cui uēdita uacca chiarina est.
Ecce marangonus credenzam qui tibi fecit,

Gosa.

Cingar eū clamat, strepitū qui currit ad istū
O la, marangone, o, scis testis, quis fuit ille
Ad quem credenzam uendisti? nonne ribaldus
Iste fuit sguerzus? dic uerum, nonne gaioffus
Iste fuit zottus? dic uerum, nonne ladrazzus
Iste fuit gobbus? dic uerum, nōne? quid inquis?
Marrangonus ait, sic est, uult forte negare?
O deus, a sguerzis, zottis, gobbisq; cauēdū est.
Cingar respondet, parlasti uera magister,
Nulla fides gobbis, mancū mihi credit e zottis
Si sguerzus bonus est inter miracula scribā.

Manza pro vacca, nam veluti gradatim humanam ætatē nuncupamus, sic bestialem, vt infans puer, iuuenis vir, sic. Vitulus, vitellus, manzus, bos.

Proprius actus g otonis est, verbis brauosis gentem conuenire, qto creditum fidei detur.

Laus signatorū à Deo.

Mafelina.

Ergo Sinagogam Iudæus congregat omnem,
Vt faciunt quando dischiauant fœderis arcã.
Hic erat Aminadab, Roboã, Iosafattus, Abia,
Zorrobobel, Mathan, Esrom, Tobbia, Naason.
Eliud, Alchimelech, Ieconias, Helcana, Salmõ
Matusalẽ, Box, rab, achaz, Malachia, Rut, axor
Abdenago, Sidrach, Manassas, Oziaq; tandem.
Barbottãt an ha ay: mẽ he ey, faciuq; tumultũ
Vt sagatare ocham vellent clamando Mesiam
At potuere satis tunc brontolare gaiossi,
Atque sacerdotem Scripturæ Salathiellum
Consultare suum.
Altoriumq; tulit doctrina cabalica nullum,
Nam Cingar tantũ minitanti voce gridauit,
Quod bonus & sguerzus Sadoch cito reddidit
Vaccã cũ vitulo, quẽ nunc enixa leuarat. (una
Zambellus Vaccã, vitulũ sed Cingar aquistat,
Namq; probat sic sic propriã meritesse fadigã,
Et sic Zambellus mansit Sadochq; gabatus.

Boz, Rab, chalde dicit schinneston, idest vulgariter Eo daraui.
An ha ay, zucconus grãmaticus hebræus, hæc verba plenissime interpretauit.
Sagatare, sacrificare.
Sciẽtia Cabala.
Bonus, & sguerzus, quasi miraculose ponit, quod sguerzus sit bonus.

Comina.

Fecerat interea recopriri Lena casettam,
Tantam Zambellus sborrauit deniq; merdam
Per stradas vrbis retro ducendo chiarinam,
Quod iam lectores video nimis instomacatos,
Atque meæ Musæ nasum tenuere stopatum,
Parcite si nimium vestras impleuemus aures
Hac de materia, quia verum dicere cogor,
Et magis implẽda est auris quã bucca, valete.

Explicit Sexta Macaronice
Phantasiæ.

MA-

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE MACARONICEN VII.

Cogitur incaſtos fratrum deſcribere mores,
Squallida Motellæ qui male templa colunt.
E quibus incōtrāt duo fratres pſeudo, nephādi
Zambellum, uaccam qui menat ante ſuam.
Frater cui nomen Polazzus fingit amictum.
Vaccam Zambelli dicit & eſſe capram,
Zambellus negat hoc, fit lis, fit pactus ab ipſis
Perdit Zambellus, frater aquiſtat eam.
Cingar id auſcultat, prauos dānando bonorū,
Religioſorum carpit inique decus.
Mottellāq; petit, Zambellum, præq; Copinum
Menat, ibi fratres cocta chiarina cibat.
Cingar it ad menſam, poſt cœnā mēbracchiari
Colligit et ſepelit, Dijq; Deæq; gemunt. (na

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Septima.

NIL *nisi crasſiloquas dicor ſciuiſſe camanas,*
Crasſiloquis igitur dicamus magna camanis,
Siſte labrum, quare? cupies tacuiſſe, tacendum eſt.

Dialogizat ſecum poeta.

Quod

Quod nocet? imo nocet uatē nimis esse loquacē.
Vera loquor, nū uera loqui tibi conuenit uni.
Num sequar errorem communem uera silēdo?
Et facis errorē tu solus uera loquendo?
Vera loqui est error? non error uera tacere?
Nam bona se interdum David siluisse fatetur
Interdum silui, interdumq; loqui mihi fas est.
Est (fateor) seu uera loqui, seu uera silere
Ascriptū laudi, sed laus magis æqua tacēdi ē.
Id nondum sed ita quid sit tacuisse probaui,
Vtile nil reperi, nunquid culpabile? quantum.
Per causam, dicam, si mites arrigis aures.
Arrigo, iam satis est, dixisti, iure tacendū est.
Tu facies melius Zambelli dicere uaccam,
Ergo Zambelli uaccā Maselina canamus.

Maselina.

Est locus arrentum Cipadæ mille cauezzos, — Arentū, prope.
Qui, uelut historiæ ponunt, Motella uocatur. — Cauezzus, genus mēsuræ cōstans, ut penso, tribus ex cubitis.
Paruula uilla casis, at largis maxima campis.
Illis semirutis ecclesia uecchia murais
(Vt multas etiam nunc cernimus ire demalū)
Officiabatur quorundam semine frarum, — Motella.
Officiare solet gens ut Todescha tauernam. — De malum figura est, ut todannum.
Sub quali norma uiuebant nescio certe,
Nunquid sub magni Benedicti legibus? absit. — Norma benedicti inter leges approbata.
Nunquid sub fidei Augustino robore: nec sic. — Augustinus.
Francisci nūquid sub paupertate? nequaquam — Franciscus.
Sed uelut exterius meditor sub fratre Stopino — Frater stopinus
Cuius si uellem porcinos scribere mores,
Addubito quòd pane boni uinoq; carerent. — Boni Religiosi pro malis pluri ma patiūtur in commoda.
Ille suos docuit fratres præcepta coquinæ,
Atq; lecatoria doctores fecit in arte.

Maselina.

Ergo duo fratres ex his qui grata colebant — Alumni fratris stopini.
Claustra lecardiæ ueteri brotamine sporca,

Nescio quo pariter frexxosis paßibus ibant.
Incostumati, graduum sine lege trotantes,
Girouagi, molles, nugaces, absq; pudore,
En sibi Zambellum cernunt occurrere longe.
Qui sfortunatã guidat stimulando chiarinã,
Frater Polazzus. *Vnus quem fratrem Polazzum nomine dicũt;*
Protinus egregiã meditaturq; fingere tuffam,
Frater Antoch. *Alloquitur socium qui frater dicitur Antoch,*
Siste gradũ, quoniã uaccam lucrabimur illã,
Nãq; gabare uolo quẽ cerno uenire bonhomũ,
Dixerat, & frustra gestatas illico cappas
Fans santis. *Exuit apparens fans in giuppone galantus,*
Ad manicum crucis illũ quisq; putasset ineptũ,
Ast habilem magis ad roncũ, spetũq; Bologne,
Tolle uiã chierigam soldati forma uidetur,
An toch se in boscouicino iussus amacchiat,
Amacchiat, latet ĩ machione *Inter se quoniam sic ordo ponitur iste.*
Polazzus tanquam laicus celer obuius andit
Zambello, quo uadis ait uillane cuchine?
Quo ne illam ducis Caprã? Zambellus ad illũ
Respõdet, capram? doh lancũ, uacca chiarina ẽ,
Est capra, frater ait, non est respondet at ille.
Polazzus brauans, ueniat tibi cãcar in occhis,
Est capra dico tibi, Zambellus, doh codesella.
Non ego cognosco caprã uaccamq; chiarinam?
Non habet ista (uides) barbã, sed lõga dedretũ
Cauda ficata parat muscas, cagatq; boazzas,
Be, vox capræ. *Nec be quando gridat, sed bu pronuntiat ore?*
Bu, uox vacce. *Polazzus dicit, capra est, nam cornua gestat,*
Coa Mantuani ce, pro cauda. *Rasisti barbam fortasse, coamq; tacasti.*
Non ego sum, Zãbellus ait, barberus, et ipsam
Radere nescirem uaccã, sed mungere tantum.
Ne dicas, Polazzus ait, scio mungiere uaccã,
Dic caprã, quoniã capra est, Zãbellus ad illũ,
Non est sic, duras cagat quia capra balottas,

Polazzus

Polazzus fingens colerã blasphemat, et inquit,
Ludere uis contra ducattos quattuor illam?
Sic Zambellus ait, uolo ludere, sborsa daneros, Daneros rustici dicunt.
Si mea uacca potest, quod nõ sit uacca prouari,
Nõ ero Zãbellus, nec erit plus uacca chiarina,
Atq; guadagnabis caprã si capra chiarina ẽ.
Sum contentus, ait Polazzus, quis tamen istã.
Ecce Romittus adest, poterit decidere causam. Imperfectio orationis, sic Virgilius.
O pater, huc uestras pochettum flectite gãbas.
Et date iudicium (lis est non paruula) saldum. Audiat hæc tantum, uel qui uenit, ecce Palæmon, ueniebat enim alius frater Antoch.
Is ostinatur, uelut est usanza uilani,
Quod capra nõ illa est quã menat, et eẽ uedellã
Aut uaccã zurat, quid nã pater inqtis hac re?
Ille refert dicens, quod sit capra diceret orbus,
Tu ne uilane caprã præsumis dicere uaccam?
Vade quod es mattus, caprã me iudice perdis.

Gosa.

Ergo Zambellus sine uacca restitit illic,
Et miseram fratrem secum duxere chiarinã. Bene miseram, quæ per tot infortunia transibat.
Interea Cingar ueniebat solus ab urbe,
Zambellumq; catat plangentem more putini.
Quid Zãbelle facis? cur ploras? est ubi uacca?
O, quia sum mortus retulit Zambellus et oyde
Vxor amazzabit me me mea Lena debottũ.
Cingar tũc risit dicẽs, ubi uacca chiarina est?
Est morbus, Zambellus ait, q̃ nũc tibi mãgiet.
De facie nasum, non est plus uacca chiarina,
Tu mihi fecisti pro uacca reddere capram.
Cingar respõdet, q̃s ait q̃d capra chiarina est?
Zambellus, quidam sic frater dixit adessum.
O, ergo, Cingar ait, credis pouerelle capuzzo? Capuzzus, habitus Religiosi
Donastiq; fidem fratri, qui si malus extat
Non scelus in mũdo quod nõ comittat? eamus.

Togna.

Tunc q̃a prõptus erat, fratres cito iudicat esse

Illos qui renegant tonsuram mille fiatas,
Attamen,ut facimus laici nos sæpe,malorum
Relligiosorum culpa,mordebat honorem
Sanctorūq; decus patrum, moresq; bonorum.
Quo diavol,ait,tanti venere capuzzi?
Nil nisi per mundū video portare capuzzos,
Quisquā vult fieri frater, vult ꝗsq; capuzzū,
Post quā gioccarūt numos, tascasq; vodarunt,
Post quam pane caret cophinū, Calaria vino,
In fratres properāt, datur his extēplo capuz-
Vndiq; sunt isti fratres,istiq; capuzzi, (zus.
Qui sint nescimus,discernere nemo valeret
Tantas vestitum foggias, tantos ve colores.
Sunt pars turchini,pars nigri, parsq; morelli,
Pars albi,ruffi,pars gialdi,parsq; bretini.
Ipsorum tanta est equidem variatio fratrum,
Quod non discerno Bernardum de Benedicto.
Quantæ stant cœlo stellæ,foiamina sylvis,
Tantæ sunt fratrum normæ,tantiq; capuzzi.
Si per iter vado telluris,cerno capuzzos,
Si per iter pelagi,non mancū cerno capuzzos,
Quādo per armatos eo campos cerno capuzzos
Sive forum subeo, seu barcā,sive tavernā,(zū.
Protinus ante oculos aliquē mihi cerno capuz
Nil nisi per stratas video discurrere fratres,
Nonne satis bastat sapientis regula Christi?
Istorum fratrum cumulis iam tantus olevit,
Quod sine soldatis christianica terra manebit
Non erit æquoreis qui remum ducat in undis,
Non qui martellet ferrum,vel mātice foghet.
Nō qui descendens montagnas tecta covertet.
Non qui per terras it gridans spazzacaminū,
Non qui scarparum tiret cum dente coramū,
Non qui subsligans asinos promittet,arì,
Non qui scorteghet māzos, vendetq; figatum,

Cingar maledicus inter alias virtutes suas fuerat.

Christianica, qua trisillabum est.

Non qui uentrones uacuet, lauet ĩde busecchas,
Non qui uergbezet lanam, gucchietq; biretas.
Non qui zauattas renouet, sparamēta, reponat
Non qui bagnificet barbam, tollatq; rasoro,
Non qui præduris scarpellet marmora picchis,
Non qui porcellos castret conzando lauezos,
Nō qui sumpta molet frumēta, robetq; farinā,
Nō qui sit tandē sguatarus, pegorarus, arator,
Hoc genus ē hominū q claustra supflua captāt
Namq; superstitio sola his in fratribus ambit.
Illic nobilitas sub rusticitate laborat,
Ambitio quoniam uillanos unica brancat. Abusio de villanis ambitiosis.
Pompeiana tument fastigia, Cæsaris alta
Mens ambit superos, quid ni? minus atria regū
Dedecet hoc uitiū, sed, proh, quid sueta ligone
Vomere & attrito rigidas subuertere glebas
Rustica progenies aspirās grandibus ambit?
En pastus siliquas, paleis caput obrutus, et qui
Non nisi festiuo tellurem tempore sputis
Inficit, abiectus, sordens, alienus ab omni
Morigero cultu, tantum suefactus aratro, (pis
Aut stimulare boues, aut stercus fundere cam
Sedis honorificæ culmen cupit, optat, et ambit,
O si primatum numerarier agmine posset,
Quanta uideretur sibi gloria, fastus, honorq;,
Per fas siue nefas reliquis opponere se se
Patribus, & quas tot seruarūt tēpora normas
Vertere, ut interpres melior, legumq; peritus
Adsit præceptor plus quam matura uetustas.

De Præ Iacopino.

Talia dum Cingar fallaci murmurat ore,
Præ Iacopinus adest Cipadæ parochianus,
Qui bene uiuendi nunquā cognouerat artem,
Cingaris ipse fuit dilectus semper amicus.
Nescio quis certe codegonus nescous illum,

Ordinarat enim permittens dicere missam,
Notandum. *O quantos hodie cognoscimus esse Copinos,*
☞ *Inter uirtutes alias quas noster habebat,*
Præ Iacopinus erat castrono doctior omni.
Andagando, sæpe eundo. *Andagando scolam denos passauerat annos,*
Quod supra tola non imparauerat. a.b.
Tolam, tabellã, supra quam alphabetũ à pueris discitur. *Vnde bisognabat sub hac arte docere pedãtũ.*

Alphabettum præ Iacopini.

A, marangonis festum monstrando iubebat,
A *Ragiantemq; magis uocem fundebat aselli.*
Vox asini. *Namq; asinus quando sbraiat pronuntiat. a.a.*
B *B, simile est ferris quæ fert in carcere latro,*
Discitur, ille diu quid sint cognouerat ante,
In presone stetit quoniam sforzando puellam,
At si durus erat, castronis uoce gridabat,
Vt constat, sic uox profert castronica. b.b.
C *C, manico secchiæ brancat manico ue lauezi,*
Explicitq; illud si uellet pascere porcos.
Nam uelut insegnat nostræ parlatio terræ,
Dicunt quando uolunt porcellos pascere, c.c.
D *D, facilis didicit, nec opus fuit arte doceri,*
Blasphemare deum fueras sua semper usanza,
E *E, arcum caricat chorda retinente sagittam,*
Si bene non ista forma captare ualebat,
Smergolat, gridando cantat. *Præsbiter effectus didicit qui smergolat. e.e.*
F, timuit semp quia prima est littora forcha.
F *Falsificare tamen dinaros nouerat hoc f.*
G *G, quia balbus erat nõ imprendiuit, & inde*
Loria in excelsis, non gloria ferre solebat.
H *Versificatores.* H *pro nulla reputarunt.*
I *I, quoniã paruũ forma extat quale Copinus,*
Tradidit ingenio, quod si de mente cadebat,
Voce cauallina dicebat protinus. i.i.
K *k, nõ ante quidem, melius sed retro ferebat,*
Si tamen ut lingua dixit. G. iunxerat &. A.

L, didicit

L,didicit ferro,quo in pratis herba segatur, L
et quo magra solet pingi mors supra muraias.
M,smanicat furcā,uocitas hāc Mantua rascū. M
N,studium docli conclusit præ Iacopini, N
Namq; duos inter lignos fuit ille picatus.
O,sed grata fuit Iacopino littera tunda, O
Ex hostarijs hanc cernens ibat in illas.
P,pastoralem multos portare uidebat, (bat. P
Quos habiles magis esse boues caxzare prona
Q, taceo,quoniam inngēs falcē male cantat. Q
Cætera quid referā?potuit cōprendere nūquā.

De missa præ Iacopini.

Iugiter is missam foggia dicebat in una,
Nec crucis in frōtem signum formare sciebat.
Inter confiteor paruum,discrimen,& amen
Semper erat,iam iam meditās adiūgere finē.
Incipiebat enim nec adhuc in nomine,patris,
Quod tribus in saltis ueniebat ad ite missestū.
In medio missæ faciebat quando memento,
Ad rostum positam meditabat semper ad ocā.
Sollicitus nimium si gatta comederit illam,
Aut oblitus erat spumam summare pignattæ,
Terq; quaterq; die missam celebrasset in uno,
Dum tamen offertam posset brācare maniplo.
Vendiderat calicem dorum doramq; patenā,
Inq; latesinis denaros spenderat omnes. Latesinus melior bocconus Vituli.
Non corporales centum renouasset in annos.
Purificatorios mancum,qui semper habebant.
Centum de uino macchias,centumq; recāmos.
Albior est illis spurchæ touaia tauernæ,
Albior est descus gens quo Todescola trincat.
Iste fuit pretus,qui dum sacrosancla leuabat
Gorpora,supra sigum uidit mōtasse uilanum,
Vnde reclamabat,sursum diabolus iuit. Hanc Historiā diffusius narrat Solinus.
Parens quod Christum sic diceret esse diablū,

Sisinus genus numi.

Dum confessabat per quatros nempe sisinos,
Scortas & ladros uicio soluisset ab omni.
Massarā nunquā uecchiā Iacopinus habebat,

Prouerbium.
Dicere nolo ꝓpter honestatē.

Dicens quod fœdant baua stillante menestram
Aut opus est unam ter semper dicere cosam,
Namq; sonant uecchiæ sordinam sæpe uocatæ.
At iuuenis massara placet, cur? dicere nolo,
Sufficit hoc, septem formauerat ille fiolos,
De clerichettis quia dixit habere bisognum,

Pedrala.

Irronice dicit reuerentia uřa

Viderat hūc Cigar, uocat, heus ò præ Iacopine
Quo festinanter reuerentia uestra caminat?
Respondet, uado Mot ellam namq; uocarunt
Me fratres illi secum cenare staseram,
Cingar ait, quid habēt ad cænā? ptus ad illū,
Decretū est totam cum pelle comedere uaccā.
Illico Zambellus clamauit, doh cagalochius,
Est mea uacca, caprā quam frater dixerat eē,
Respondet Cingar, si capra est facta chiarina
Crede mihi non es Zambellus, eamus ad istos
Fratuzzos, tu uade prius Zambelle, camina,
Vel dare cōuenient cænam, uel reddere uaccā
Dixit, & ut preto sic sic andando susurrat,
Mi Iacopine uolo de carcere ducere Baldum,
Sed male cognosco formam guisamq; modūq;
Non tamen a solito desisto prouidus astu,
Quottidie uariis Zambellum rebus agabbo,
Cui me plus dictis quam factis mōstro sodalē.

Canaruzzum bestiæ.
Iugulum hoīs.

Ingannum pulchrum studiosa mente cataui,
Sūmā castronis canaruzzum sanguine plenū,
Aptaboq; gulæ de sub uelamina Bertæ,
Quod tu iurabis nihil illam subter habere,

Romagnoli scoriarunt diuinū Bartholomeū.

Mox unū gladiū captam de rugine tinctum,
Quem clamare uolo coltellum qui scoriauit.
Per Romagnolos iam sanctum Bartholomeū.

Ast

Ast ut beffa queat galantiter ire, nouellæ,
Participes facio te, Bertam, deinde Briossum.
Zambello interea faciamus reddere uaccam,
Et sic andantes tandem uenere Motellæ.

Comina.

Sordida uenerunt ad fratris claustra Stopini.
Non opus est semper patefactã sbattere portã,
Intrãdi quoniã cunctis datur ampla facultas.
Non campanello pulsatur, siue batoclo, Batoclo, pro batoculo, instrumẽtum ferreũ quo percutiuntur fores.
Introeunt Cingar, Zãbellus praeq; Copinus,
Nec fuit ullus enim qui diceret, o la, quo itis?
Nũquã plena pais buschis ibi claustra scoãtur
Mingentum fetent muri pissamine fratrum.
Vndiq; ragnipedes texunt uelamina uermes
Non ibi sobrietas, ibi nulla silentia, nulla
Disciplina cubant, ibi tantum crapula, broda,
Ebrietasq; sedent, et (proh scelus) atra libido.

Parenthesis.

Non sunt ex illis (uideo nam ringere nasos)
Qui quo plus richi fiunt, plus debita crescũt,
Namq; tirãnorũ ingluuiem compescere sperãt
Non quos tam fecit brauos argutia Scotti, Scotius.
Dico brauos uerbis, & spadis quãdo bisognat.
Non quos alta sui tam uexat cura Thomasi, Thomas.
Officiumq; gerunt asinis imponere stryas.
Non cordouano qui cingunt ilia toto,
Vrbibus & stantes, & heremi nomen habẽtes.
Non qui mente uolãt, curruq; ferũtur Heliæ. Helias.
Deq; manu Mariæ flocum rapuere biancum.
Nõ quibus (exceptis zocolis) Frãciscus amictũ
Bertinũ tribuit, reliquis quoq; cedere iussit
Fratribus, unde illos uocitamus rite minores.
Non qui celsa colunt nomen seruile ferentes,
Deniq; non omnes illi qui sponte secuntur
Pauperiẽ, per quos cercatur ad hostia panis.

De sero tornant plenis in tergore sacchis,
Deq; pitocato se tantum pane saginant.
Pauli sentẽtia. *Nil habeant isti uelut est sententia Pauli,*
Cunctaq; possideant, quibus est tãtũmodo cura
Viuere contenti quo mendicando guadagnant
Hinc mendicantes appellant nomine fratres.
Qui spãnã (nec habẽt) debẽt nec habere terreni
Quæ imponunt humeris aliorũ pondera sumũt
Hi prius exẽplo mage quàm sermone reducũt,
Tegunt, protegunt. *Orphanulos, uiduasq; tegunt, sòlãtur, adornãt*
Moribus, & textũ ueterẽq; nouũq; palesant,
De Roma Iubilea trahunt, fundũtq; p orbem,
Et per cantones Gesiarum perq; capellas
Centum capsiculas taccant ficcantur pilastris,
Proceleumaticum. *Pontificum largæ pendent pariete bullæ,*
Peccatis data sit quibus indulgentia nostris.
Qua propter creuit deuotio tanta uirorum,
Quod nõ capsiculas numis implere, sed arcas
Possent, Basilicam necnon fabricare gigantis
Sanctus Christophorus gigas. *Christophori, qui nõ aliorũ templa subintrat,*
Sanctorum, testa toccaret namq; solarum.
O nimis immẽsam bonitatem summa regẽtis,
Notandum. *Qui (nõ qđ inops sit, qui parit omne metallũ)*
Quæq; bagarottum delet commissa per unum.
Non tamen id fieri credamus propter aquistũ,
Sed tẽplũ pariter fabricãt, culpasq; remittũt.
Præterea tanti meritis sua tẽpla redundant,
Vt Christi mater, uirgo regina deorum
Illic dignatur miracula prodere tantum.
Vndiq; nunc Gesiæ titulantur sancta Maria,
Quæ nõ principibus, quæ nõ primatibus unquã
Si poeta ironice loquaẽ, multa inter doctores fit disputatio. *Apparet, reseratq; suos dignata nitores.*
At solum quæ pastitiones, quæ pascolat ochas
Digna sit æthercam muliercula cernere diuã.
Illico turba coit, rem postulat, illa recontat,
Indicat

Indicat atque locum radios ubi viderat almos
Per quos aurato solio matrona sedebat.
Credula gẽs credit(malus ẽ q credere nõ uult)
Obstupet, et tabulam depictam ficcat in ulmo,
Quæ fuit arbor ope: contingere lecta supnas.
Ipsa tabella tribus describitur illico Sanctis,
Virgo prius mater Cherubini desuper alas
Pingitur in medium paruo dãs ubera Christo.
In dextram stat fronte minax Antonius, atq;
Igne suo quicunque sibi uult tollere porcam
Brusat, et inde nimis pauefacta gẽte timetur.
Ad leuam Rochus gianduſsã monstrat apertã,
Is quoniam sanctus pecudum contagia tollit.
De longis ueniunt pueriq; senesq; paesis,
Indiauolati, muti, tortiq;, uel orbi,
Fratres qui præsunt, & habent ostẽdere curã
Miraclum, sudant, nam pro pietate laborãt,
Vertice nudato uix se defendere tanta
Gẽte queunt, clamãt, urtant, faciuntq; iubentq;
Incrosant ad colla stollas, cottisq; biancbis. Cottæ, & stolæ
Indut i offertam capiunt, bis terq; per horam, indument sacrarij.
Dũmq; illã brancant, oculos ad sidera tollunt,
Monstrantes quod non dinari propter amorem
Offertã capiunt, Domine sed propter honorem.
Nunquid eis nimis pinguis sibi cœna paratur?
Absit, comprantur ceræ ter mille figuræ,
Testæ, humeri, gambæ, uir totus, bosq;, caualllus,
Tecta couertantur, muri, pillastra, columnæ,
Corrazzis, elmis, statuis, pictisq; tabellis,
Fit rumor uulgi, se met gens undiq; calcat,
Fit marium, nec non mulierũ mixtio, Templi
Respectatur honor, molles deuotio mentes Notandum.
Cogit, & est uariæ stipatio tanta brigatæ,
Quod perdunt scufias soneros, bireta, capellos
Sæpeq; perduntur borsæ, uel forte taiantur

Non tamen in templo fieri nec furta nec actus
Luxuriæ possent, si fratres talia scirent.
Credo quod offertas sinerent, Templumq; serarent,
Ne domus ipsa dei fiat spelunca latronum
Non sunt Mottellæ, non sunt hi deniq; fratres.
Benedictini monachi. Non qui larga colunt Benedicti claustra modo
Larga quidem fabricis, at uita moribus arcta (sti
His pater almificus dedit urbes, oppida, uillas,
Ac latos, ueluti promunt annalia, campos,
Vt uiuant, mundo, quo possint uiuere cœlo,
Quo saturent inopes, quo plurima templa locentur,
Quo ue peregrinos iocundo corde receptent,
Non quia poltrones pascant, hominesq; dapocos,
Non quia forfantes, pilafratres, & spadacinos,
Non mangiaferros, refianos, atque bagassas,
Non quia Cardineum quis cerchet habere capellum,
Accedant quos sola mouet deuotio cordis,
Illustres poueri, mundani, Relligiosi,
Hi uadunt non ad pisces, panemq; bufettum,
Immo ad diuinos cultus, moresq; uidendos,
Accedant stracchi longo tenuante uiazo,
Accedant iterum membris & sensibus ægri,
Istis complentur caneuæ tantummodo uino,
Istis sub segetum peso Granaria languent.
Est tamen in uulgo murmur, liuore tabescunt
Quidam cagnazzi, mordaces, nomina quorum
Subticeo pro nunc, illos desistere credam,
Archiloc⁹ poeta iambicis suis coegit licambem semet suspendere. Sin autem, Archilochi iactabo furentis iambos,
Fata nouabuntur ueteris fortasse lycambe.
Est formido nefas cum fari uera timemus.
Fallitur interdum nimis indulgentia patrum
Aenigma. Per quam texendi fraudes fiducia crescit,
Vnius ob culpam cagnazzi tota canaia
Surrexit diris orbem latratibus implens,
Notabilia. Sæpe nocet pietas, nam qui pietate medetur.

Non

Non saldat uulnus, nec fracta recopulat ossa.
Sæpe lupo dat pastor oues torpendo uorandas.
Nec, si aduertit ouē teneros q̃ amorbat agnel
Vbere pestifero, reliquo succurrit ouili. (los
Quid dicam nosco, multos spes irrita fallit.
Speramus quandoq; faces extinguier ultro,
Paruulus extiterit cum Troiæ incendia torris.
Succrescunt faciles spinæ, facilesq; secantur,
Dormitante nemus campus fit inutile rastro,
Nimbus et ĩterdũ modicus tã crescit, et auget.
Humorem, segetes quod sæua grandine tollit.
Parturient mures nascetur terribilis mons,
Vidimus & culices uastos æquasse gigantes.
Forsitan obscurus uideor, sapientia patrum
Multa fuit, pquã mala bestia cessit, & urbem
Incolit, unde cito redijt pax pristina, dixi.
Dixi inquã, quis nã male me dixisse probabit?
Attamen est melius Zambelli dicere Vaccam,
Quam Mottelicolæ fratres cum pelle uorabãt,
Cingar eos reperit quodam cantone cubãtes,
Circaq; rostitam uaccam glutiendo sedebant.
Forsan erãt numero uinti uel trenta capuzzi,
Alter spallazzum, ferit alter dente groponem,
Alter uult cossam, uult alter roddere pectus,
Alter dispolpat, uerum alter mẽbra smiollat,
Alter de testa cauat occhios, inde cerebrum,
Vidisti forsan quandoq; comedere porcos
Sic illos retrouat Cingar mãgiare chiarinã.
Protinus ad cœnam socijq; sedere iubentur,
Accipit inuitum Cingar tirare coramum
Incipit, et schincam Zambello tradidit unam.
Nullus ibi parlat, sentitur fractio tantum,
Membrorumq; sonus, sofiatio supra manestrã,
Nam caldironus trippis ibi plenus habetur,
Chioccãt labra simul grassum stillãtia brodũ,

Contrariatur sententiæ Horatij, qui dixit parturiens mõtes, nascetur ridiculus mus.

Smiollat, cauat medullas.

Festinan

Festinanter edūt, quia sic scriptura comādat.
Iam caret infelix gābis humerisq; chiarina,
Iā caput efficitur uas aptū prendere cancros,
Interiora patent, grandisq; corazza uidetur,
Quāto magis comedūt tāto magis ipsa recedit
Vētre fames, pariter decrescit uacca, famesq;
Præ Iacopinus olet grasso, lardoq; colanti,
Non uult ossa, uorat teneras tātūmodo polpas,
Sæpe scudellarum lappans brottalia sorbet,
Post sorbimentum laxat de pectore rottos,
Centuram mollat, nā uentris panza tiratur,
Dente parum tangit, sed apto gutture carnis
Frusta uorat, grossosq; facit sine fine bocones.
Frater Polazzus sedet illic, frater & Antoch,
Frater Gelminus, frater Marmotta Schirattus
Frater Pagn: cher, Frater Scapocchia, Tafellus
Frater Bernichus, Frater Scapinus, Arolfus,
Deniq; frater Enoch, Bisbaccus, fra Bragarot
Hi sunt auctores qui dāt pcepta coquinæ, (tā.
Hiq; Lecardiæ multos fecere magistros,
Est deus his uēter, broda lex, ius inde uocatur,
Gosa.
Iamq; polita nimis sub desco mēbra iacebant,
Nulla magis restat uaccarum forma chiarinæ
Ossa uidentur ibi tantum, leccare taeros
Incipiunt, aliter non uasa lauare solebant,
Frigore zelatum pars lardum grafiat ongis,
Pars manicis Tunicæ fregat nettādo scudellas.
Post epulas omnes consurgunt ludere chartis,
Post chartas scrimmāt, post scrimā sæpe merent
Sicq; suam ducunt uitā faciendo beatā. (dāt,
Bertezāt fratres qui Celso in pulpite sbraiāt,
Qui foterant mortos, ieiunant, terga flagellāt,
Vadunt excalces, studiant, uigilantq; canētes
Ad matutinum, seruantq; silentia dudum,

Capiuntur gābari capitibus bouum.

Lappare, proprium est canis cum bibit.

Quare broda ius dicitur latine.

Atque

Atque uoluntatem propriã sub iudice ponunt,
Quales sunt monachi Bernardi,*uel* Benedicti;
Aut Augustini fratres,qui fortia nostra
Mœnia sunt fidei, qui nil nisi sacra colentes
Scripturæ uacãt studio,per quos gymnasia floret,
Per quos hereticas frangens Ecclesia *sectas*
Stat contra uentos tanquã stabilissima turris.
Quales sunt etiam Francisci *templa colentes,*
Est ubi concursus populorum maximus,atque
Est ubi pax animi,requies concordia fratrum.

Berta.

*Vesper erat,*Cingar *dum uult discedere,uaccã*
Zãbellus memorat, digito cui denotat Antoch,
Qui capram dixit uaccam truffante Polaxxo.
Cingar ridendo saccum tulit, ossibus implet,
Imponensq; humeris Zambelli dixit, eamus,
In saccum gestas quoniam Zambelle chiarinã,
Hanc sub Terraio, *uenias, soterabimus ambo,*
Quã post tres giornos faciemus surgere uiuã.

Mafelina.

Ergo simul properant,ridẽt fratres, Iacopinus
Ante caminabat Cingar*, sub pondere sudat*
Zambellus,boscum subeunt finaliter atrum,
Illic reliquias magnæ posuere chiarinæ,
Cantari meruit quoniam sub uate Cocaio,
Illic uenerunt Fauni, Driadesq; putellæ,
Et sua planxerunt lacerato funera crine,
Atq; super tumulũ sequitãtia metra notarũt

Quare dicatur magna, nã meruit tanto poeta cantari.

Tumulus Chiarinæ.

Vendita quod fuerim bis falso Cingaris astu,
Quod ue mea fratres Mottellæ carne cibarim,
Non multum tædet, fleo sed mea fata sub orco
Namq; sub insano uixi male ducta magistro.

Con-

Conclusio.

Sic nos mortales stulto sub præside stantes
Flere licet potius quam dulcem perdere uitã.

Explicit Macaronice septima phantasiæ.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN MACARONICEN OCTAVAM PHANTASIAE.

Dum Cipada diem celebrat lætißima festũ,
Ballat sub uitis coniuge rusticitas.
Cingar castronis, canaruzzũ sanguine plenũ
Schannat, quem Bertæ gens putat esse gulã,
Fert Iacopinus eã ceu mortam exinde, canitq;
Hanc super æternam dona eis requiem.
Tum Cingar sancti cortellum Bartholomæi
Fingit, quo Bertam signat, & illa leuat.
Illa leuat tanquam Lazarrus de monumento,
Miraclum subito rustica turba putat.
Prædicat, offertãq; capit tũc Cingar ab illis
Omnia Zambellus uendit, emens gladium.
Qui quoq; miraclum cupiens ostendere, Lanã
Scannat, quæ terræ mortua tota ruit.
Concilium facitur uillanas intra canaias,
Tognazzus caput ẽ, Cingar ammazzat eũ.

MER-

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronicæ Octaua.

FESTA *dies aderat sancti Brancatis & Vmbri,* Festum sancti Brãcatis & vmbri.
QVAM *Cipadicolæ celebrantes undiq; ballant.*
NON *est qui tangat xappã, qui figat aratrum,*

Immo

Tognolam posuit pro qualibet amica.

Immo suæ q̃squam cupiens placuisse Tognolæ,
Excutit e paleis testam, fœnoq; rigentem,
Pectinat et frontem bindamine colligat albo.
Calzas ingambant seu chiusas, siue brasolas,

Disannos, pro decem anno, figura vsitata.

Quæ nã (sparagnant) possunt durare disannos.
Suntq; fauoriti festo qui tempore calzas
Ferre diuisatas possunt, scarpasq; biondas,
Inq; bragam ualeant curtã ficcare camisam.
Ad missã pperãt quã uult celebrare Copinus,
Cumq; suis pariter uadunt parlando morosis.

Astutia Cingaris.

Cingar castronis canaruzzũ sanguine plenum
Ad collum Bertæ, sicut modo dixit, adaptat,
Quẽ tegit ut drappo uelut est usanza bianco,
Tempus oportunũ tũc uiderat esse ppinquum,
Namq; parecchiatur largo ballare sub Vlmo.
Post igitur missam celebratam præ Iacopinus

Appositio

Vix in principio, Vangelia sancta Ioannis,
Dixerat & uerbum erro factũ, piua sub ulmo
Blilirat, currunt in frottam mille puellæ,

Sacrificium diaboli saltatio ẽ, ait Plinius.

Postpositoq; deo, sathanæ seruire comenzant.
Ne stupeas lector si non uillana canaia
Post missam uacuas celerent implere budellas,
Nãq; sacrilegiũ grandẽ committere credunt,
Si uacuo girent ad missam uentre gaioffi.
Nõ stetit indarnũ Iacopinus a hora sacerdos.

Camisum indumentum sacerdotis.

Traxerat appena camisum, properauit ad ocã
De qua sub tauola carcassos mille butauit.
Omnia cõsumpsit, uix Gattis ossa superstant,

Carcassus ossamen.

Iam non ad cœnam seruari iussit auanzum,
Nam testamenti seruans præcepta uetusti
Deuorat, & nõ uult quod auãcet adusq; dimã

Bagatinus, genus numi vilissimi.

Ergo rostitam uix ipse comederat ocam, (nũ
Ad salices pifaris se se clamarier audit,
Quos offerta dedit bagatinos portat, & illos

Porrigit

Porrigit ad piuā, iubet atq; sonare pauanam.
Inde pians bellam digitos striccando Gianolā,
Galantaria capit saltare stupenda,
Cingar adest, ridetq; suo ballante Copino.

Pedrala.

Vir quidā Bertam si uult ballare dimandat,
Cingar ei cignat, quem Berta intelligit, inde
Annuit, & porgens læuam danzare comenzat.
Cingar item claudens oculum cignauit, ut illa
Optime docta prius quæ Cingaris adnotat ar
Ballantem secū simulat basare gazanum (tē,
Quem iam tirrarat catina sub arbore glādis.
Extēplo Cingar gladiū, sguainando cucurrit,
Per trezzasq; pians illam dicebat a, anum, A, anum, ex improuiso actio.
Sic ne putana facis? simulāsq; forare colēgum
Castronis iugulat canaruzzū sanguine plenū.
Et proprium Bertæ collum scannasse uidetur.
Illa cito terræ faciens gatamorta ruinat, Gatamorta indeclinatur, simulatio est, uel malitiosa fictio
Statq; uelut moriēs pedibus repetādo duobus.
Ac sberlans oculos iam mortua tota uidetur.
Tunc omnes laxis currunt extemplo puellis,
Arma piant, raptimq; leuant ad sidera uoces,
Cingar erat turba quasi iā perimēdus ab illa,
Sed largum subito sbalzauerat ultra denetto
Fossatum, nec non latitat Fœnile sub uno,
Namq; uilanorum fingebat habere scagaitā. Scagaita, plusquam timor, nā timor potest esse sine cagarola.
Tūc ambis manibus lignū se rāpat ad unū,
Rampegat, atq; sup cuppos celer ecce uidetur.
Stās super inde gridat, me cur occidere uultis?
Respondent, quoniam festam sotosora butasti,
Ac senza causa iugulasti postea Bertam.
Cingar item parlat, nescitis quippe casonem,
Nonne ribalda meo facit istac cornua Baldo? Istac antiquit' pro ista.
Id tamen omne malum dū perdonare uelitis
Et mihi giuratis non uestris lædere telis.

Hanc

Hăc ego guaribo, faciamq; resurgere uiuam.
Illi admirantes se met guardare comenzant,
Taleq; miraclum penitus tunc cernere uellet.

Berta.

Ergo dedere fidem non illŭ tangere quicquă,
☞ *Quamuis ulla fides non est credenda uilanis.*
Notandum. *Tunc se per quoddă lignamen Cingar ab alto*
Culmine callauit, quē uillica turba sequebat.
Vadit ubi fallax oculis stat Berta strauoltis,
Quă pensant oē. penitus moruisse dauerum.
Hanc tamen interea portauerat inde Copinus
Ad gesiam, nullumq; sinens andare propinquŭ
Cantabat requiem æternă, Laxarŭq; per illă,
Octo candelas accenderat, & cadeletum
Miserat in mediŭ gesiæ, Bertăq; dedrentum.

Togna.

Ecce uenit Cingar multis sequitantibus illŭ,
Introit, & rursus gladiŭ cauat extra guaină,
Sanguine quo plenŭ canaruzzŭ foderat ante.
Ergo paulisper cœlo suffigit ocellos,
Hasq; comenzauit piatosa uoce pregheras,

Oratio Cingaris.

O cortelle meus, toto mihi carior orbe,
Qui demonstrasti iam tot miracula mundo,
Quot sunt in cœlo stellæ, quot in æquore pisces
Te rogo per sancti uirtutem Bartholomæi,
Cuius nunc etiam sacro es de sanguine pictus
Sicut Berta tuo pro uulnere morta cadiuit,
Sic nunc ista tuo soccursu uiua resurgat.

Mafelina.

Cado, cecidi, & cadiui. *Sic dicens, bis terq; crucis signacula format,*
Quinquies & Bertă toccat per quinq; piagas
Tŭc cita de pheretro simulatrix illa resurgit,
q̄ smarita nimis cŭctis res matta uř (heu q̄d
Ayme (gridat) cur me ammazzasti Cingar, et

Com-

Cōmisi quod sic gladio mihi colla secasti?
Cingar ait, quoniam fecisti cornua Baldo,
Basastiq; illum nuper danzando uilanum.
Berta refert, confesso quidē cornasse maritum,
Parcite, non possum sine maschio uiuere facto,
Qualiter ut sexu muliebri iugiter extet.
Ponite quam multis mulieri, ponite guardam, Notandas de foeminis.
Ne faciat tortos fusos (cum priua marito est)
Vix in ceruello si stat præsente marito,
Absq; uiro non uult per guisam stare niunā.
Si stat, miraclū super omnia dicite grandem.
Cingar respondet, mentiris porca ribalda,
Tu male cum uiuas alias male uiuere credis.
Quantos exilio missos cognouimus olim,
Seruauere quibus consortes uota fidemq;?
Illi tanta maris terræq; pericula passant,
Mille brigas rerum patiuntur mille trauaios,
Sed memorando domi uxorem liquisse fidelē,
Nil faciunt casum de fortis rebus iniquæ.
Nos matronarum seruamus semper honorem,
Quarum laudantur mores, laudatur honestas,
Quo plus sunt raræ, sibi plus est gloria maior.

Gosa.

Tunc uillanorum stipata louagna gridauit, Louagna, turba luporum, canaia turba canum, porcinaia turba porcorū.
O, o, miraclum, miraclum grande dauerum,
O, cagasanguis, quanta latet possanza sub isto
Cortello, nunquam sic te carissime Cingar
Credidimus sanctū, quē semp amabimus oēs.
Sed dic, quis talē gladiū tibi præbuit unquā?
Tunc super altarum Cingar saltauerat unū,
Voceq; cortelli meritum sic prædicat alta.

Prædica Cingaris.

Hunc equidē fratrem giurabant esse Robertū,
Allegat in primis sextum, Decretale, decretū,
Angelicā, Glosas, Bibliā, sanctūq; Thomasum.

Albertũ magnum, Scottum, cõmenta Ricardi,
Mox Bonauenturã, Pisanellam, mox Origenẽ,
Hieronymũ, Ioseph, Bernardũ, Gregoriumq́;,
Totum Augustini uoltat, sotosora uolumen,
Non Clementinam domenticabat, & altros
Doctores sacræ legis, fideiq́; pilastròs.
Mox alios plures quos nõ memorarier unquã
Nouerat, ut credo fingebat nomen eorum,
Erasmũ quendam, Martinum Luther, & uniũ
Syluestrũ, qui nõ bleumetica scrimilat ochnoc.
Mox ad Chaldeos uenit, Græcosq́;, Zudeos,
Berith, Gnephot, Iobobu, Schiriotta, Boachen,
Crosnec, Baptonau, Mengir, plures q́; pphetas,
Hunc probat esse quidẽ cortellũ sanctificatũ,
Qui diuũ quondã scoriauit Bartholomeum,
Quem Romagnoli scortegauisse fatentur,
Qui quoq; de sacro nũc restat sãguine tinctus
Quem probat & Turcis olim robasse malignis

Caldei auctores, qui penuria temporum periere.

Comina.

Ergo uilanzones ad sidera tollere gridos
Incipiunt miserere deus, miserere sbraiantes.
Iudiciq́ uenisse dies parebat alhoram.
Sed mage cũ fictis lachrimis se Cingar afogat
Cernite cortellum clamabat, cernite gentes,
Hic est qui uestras poterit saldare piagas,
Hic est qui sanat mortali peste malatos,
Hic est qui mortos uiuos facit atq; gaiardos,
Sicut uidistis peradessum surgere Bertam.
Currite, quid statis? iã quæso currite gentes,
Hunc basare sacrũ cortellum currite prestũ.

Masclina.

Protinus illa ruens multo sbraiore canaia,
Assimilabantur quando ad brotalia porci
Currunt, & retinẽt mostaxxum semp in albi.
Illum cortellum properant basare bricones,

Albi est uas sordidissimus, in

Quem

Quē retinēs manibus,pax tecū Cingar aiebat
Vt fit quando facit pretus basare manipol,
Tunc etiam scufiam de testa Berta leuauit,
Qua contadini multos posuere quatrinos.

quo porcelli sa ginantur. Hoc manipol.

Gosa.

Durarat binas iam predica Cingaris horas,
Qui metuens ne q̃s ueniat uir mēte catiuus,
Qui noscat fraudem,uel rasam detegat illam,
Prouidus occultans gladium descendit ab ara,
Inuersusq; casam cœpit drizzare pedattas.
Villani seguitant gladium comprare uolētes,
Qui tam mirificam maraueiam fecerat ante.
Cingar eum nec uelle,inquit,nec uendere posse.

Inter fraudem & rasam differre hic notescit.

Tögna.

Istud miraclum Zambelli uenit ad aures,
Pensat chiarinam iam posse resurgere uaccā,
Mirabundus abit,facilis dementia credit,
Namq; recontabant illi miracla uilani,
Ac proprijs oculis uidisse resurgere Bertam.
Se fortunatum credebat desuper omnes,
Dūmodo uellet eum cortellū uendere Cingar,
Inter se stessum dicebat,factus alegrus,
Mo,pissasanguis, mea nōne chiarina resurget,
Si mea nunc potuit cugnata resurgere Berta?
O quantū faciam cultrū cōprando guadagnū.
Nonne guadagnabo totq; ouos totq; polastros,
Quod douentabo diues in tempore poco?
O si cortellum mihi uellet uendere Cingar.
Ergo illum retrouat dicēs,o Cingar,amas me?
Respondet,plusquam mestessum,sæpe prouasti,
Zambellus dixit,rogo te,mihi uende podettū,
Nil curare notat cortellum uendere Cingar,
Sed mage Zābellus cupidus pregat atq; repre
Vult omnino sibi cultrū cōprare beatū. (gat,
Cui Cingar,tantis cado fradelle pregheris,

Sum contentus ego diuinum uendere cultrum,
Da quadragita mihi ducattos, nec uolo mācū
Accipe mox gladiū quē uirtus tanta decorat.
Zambellus subito cortellum propter habere
Affitare casam deliberat immo pignatas.
Vēdere, mox semet, Lenāq;, īpegnare uilanis.

Pedrala.

Cingar auisarat scaltritum pra Iacopinum.
Qui cum Zambello faciens absconditer unum
Tractatum, robbam totam comprauit ab illo.
Zambellus Lena nil dicens, atq; Tognazzo,
Omnia uendiuit cartam faciente Briosso.

De Briosso Notario.

Iste Briossus erat Nodarus uel penarolus,
Natus poltrones pro scortegare uilanos,
Sēper habebat enim uel tres uel qnq; parat os
Ad postam falsos testes,
Honnofrim, Marcū de uecchis, Zanq; barillū,
Si tantas illi dextras natura dedisset
Quantos Iudeos baganaios Mantua pascit,
Quantas Verona corrumpit arena puellas, Quæ puella ob paupertatē se postribulo dedunt.
Vel quātos piccat ladros Romagna quotānis,
Vel potius quātos habet īclita Roma simones.
Omnes taiassent nostro de iure Briosso.
Namq; instrumentos falsos tot scripserat iste,
Quot piscatores facit alma Vegnesa signores, Vegnesa, pro Venetia.
Quot barcarolos generauit Chioza ribaldos,
Quot pueros (q sint nescimus) Brixia pascit.
Quot ficus secos totum dat Marca per orbem
Quot Merlinus ego cantando fingo bosias.

Maselina.

Ergo Zambellus bene se imbatiuit in illum
Vendiuit zappas, uendiuit aratra, badilos, Zauata est scarparotta accipiē pro qualibet re vilissima.
Gallos, gallinas, uangas & mille zauattas,
Nescio quos modicos Agros paruamq; casettā,

Perq;

Perq; nouem soldos cercabat uendere Lænam
Vnde ragunatis numis quos Cingar ab illo
Chiedebat, caricatq; sinum, ghedamq; camisæ, Gheda, est illa sinuatio que fit cum aliquid in gremiale suscipere volumus.
Mox sine pensero scura de nocte leuatur,
Ascortus quoniam Cingar sic iusserat illi.
Egrediendo casam per opaca silentia currit,
Ne si robasset numos quos portat adossum.
Cingar eum sensit, cui protinus obuius andit, Ando, andis,
Denariosq; illos brancat numerādo negottam, Ando, andas.
Stant ibi præsentes Iacopinus, & ille Briossus,
Qui cartam fecit robbam comprante Copino.
Cortellum subito Zābellus alegrus achiappat,
Vt cito graffat aquā frescā quē freua molestat Freua Reginice, pro febra.
Atq; solet panem dudum brancare famatus,
At miser inuenit grandem piliasse saiottam,
Atq; manus plenas muscis retrouabit habere. Prouerbia.

Interitus Lænæ.

Iam ueniente die gladij uult cernere prouam,
Vult quoq; Læna pri⁹ pbet id, mox uacca chia
Hāc improuisus multa presente brigata (rina.
Chiappat, & in medio cortellū pectore ficcat.
Corpore de cuius sborratur uita dauerum,
Tunc dixit, cortelle meus mihi suscita Lænam,
Te rogo per sancti uirtutem Bartholomei
Talia sed muro tunc dicere uerba ualebat.
Nil respondet enim quia mortua tota iacebat.
Zambellus clamans etiam bene mille fiatas,
Deh cortelle meus, cur non mea Læna resurgit?
Omnia consumpsi pro te comprare, quid ergo,
Quid codesella, inquā, sic me cortelle gabasti?
Sed nec de uenis nec polsis Læna batebat.

Collegium Villanorum.

Tunc Villanorum uario cū murmure squadra
Inter fœnilum pariter cumulata stupebat.
Consul erat Gobbus quo non astutior alter, Gobbus.

Frater zuratus. idest plusquam amicus.

Frater zuratus semper fuit iste Tognazzi,
Fecissetq; nil sauia sine mente Tognazzi.
Ipse Cipadiculas sub tectu congregat omnes,
Et positis scannis sederunt ante Tognazzum.
Tota Cipada ruit magno clamante senatu,
Mox nutu gobbi linguas clausere debottum,
Tognazzus primo super unũ stãdo tinazzum,
Incipit hac forma dũ parlat soluere boccam,

Sermo Tognazzi.

Chilò, truncata oratio.
Perche pro causa intelligiter.
Comunus, & comunitas.

Est uerum quod nos o cara brigata, chi lò,
Venimus ut uobis faciamus noscere per che.
Nos sumus (ut sitis) communi sustinimentum,
Et qui disponunt dictum seruare Catonis,
Pugna pro patria si tu uis uiuere sanus.
☞ *Non hic sunt nestræ fomnæ, uestriq; putelli,*
De quibus asbaccũ cásam[illegible]a piena tenemus.

Maschij experti pro tempore
Asperti, rustice

Istos consei nostis non esse capaces,
Vos homines estis longo pro tempore maschij,
Aspertiq; uiri, defensoresq; Cipade?

Ipse ego, habet emphasim.
Chimugna, ut supra chi lò.

Mãtua qd quæso, nostra ualet absq; Cipada?
Ipse ego quapropter simul et prudentia gobbi,
Vos sine fomenis razzauimus ecce chimugna
Cũ socijs Baldi quid questionamus habemus.
Qui semper querunt Cipadæ frangere pacem.
Nil timeamus eos, quia Baldus carcere stetat.
Et quamuis esset, quid nam foret ille deforas?

Scuitare, memorare.
Brusata, nomẽ agri, quem piazabant.
Prouerbium.

Debetis litem quondam scuitare Brusatæ,
Quando tam ualuit nostri sapientia gobbi.
Me quoq; non stantẽ panzam gratare puastis.
Quis pissasanguis? quis uermocanus agrezat,
Istos poltrones cagnas smesiare cubantes?
Vt medici uadunt cercantes ultro malannum.
State precor saldi, constantes state fradelli,

Ad bugaferrũ affatim.

Mittamus robbam, uitam propriosq; fiolos
At buga ferrum propter defendere nostra.

Me

Me dudũ, me iam cognoscitis esse Tognazzum.
Gobbus adest, cuius uirtute Cipada triũphat,
Quottidie Mantu uadat redeatq; frequenter,
Consulis officio solitas exerceat artes,
Donec compagnos Baldi nihilabimus omnes.
Vidistis pouerum Zambellum Cingaris astu
Amisisse casam robbã, scannasseq; lanã. (illic
Quottidie facit hũc, facit, hãc, robat hic, robat
Ingannat, truffat, scacat, sagramẽtat, abarrat
Et patietur eum sic sic Cipada ladrettum?
Credite iam nostri quod erit uictoria gobbi;
Et ueniet Cingar tandem sub rete giotonus.
Dixerat, ac iterum suppressa uoce tacuit.

Zanardonus.

Tunc Zanardonus surrexit de sedimento,
Ac sub centura palmas ficcauit utrasq;.
Postquam rascauit bis terq; tacẽdo catarrhũ,
Sic ait, o cãcar quantũ bene barba Tognazzus
Parlauit, parens alius Ciceronus adessum.
Sed penso q̃ non Cingar trapolabitur unquã
Nam Strauestitus semper solet ire ladrettus.
Sæpius ad nostrum uenit de nocte casottum,
Vadens in certum uelut est usanza filozzum,
Attamẽ una suũ occultabat mascara musum,
Et positis capiti, manibus, pedibusq; sonais,
Gattus atexabat pulchram faciendo morescã,
Et sua per terram tich toch calcagna sonabãt
Immascaratum nemo cognosceret illum,
Sed quod sit Cingar tãtum saltatio monstrat,
Attamen affirmo bona parlamenta Tognazzi

Gosa.

Mox Bertolinus, mox Fontanella, Tonalus,
Martinellus item, dubiosus barba Defendus,
Affirmant cuncti uerbum sublime Tognazzi,

Girardellus.

Filozzum vadunt rustici, q̃do reperiunt & alloquunt suas morosas.

Collettum, genus vestimenti militaris.

Barca, uox quã gondolantes p Venetiã profe-runt, causa se euitandi.

Vnficum, & Samarcum, figuræ sunt, ut supra to dannum, demalum.

Prouerbium.

Per irroniam.

Sed Girardellus qui fert colletta corammi,
Non laudo, dixit, talem non laudo facendam,
Considerastis grossiliter omnia certe,
Cingaris est quidam compagnus Vemetianus
Non piscatorum numero, non, barca gridantũ
Gentilhomus enim, sauius, multumq; saputus,
Ac in pregaium perrexit mille fiatas,
Deq; caodesis frater suus esse probatur.
Quis diauol enim poterit combattere secum?
Credite, cum sancto Marco certare bisognat.
Dixi nempe meum, mihi perdonate, parerum.

Cagnana.

In pede saltatus dixit furibunde Cagnana,
Extimat unficum nõ nostra Cipada Samarcũ,
Quamuis sfodratum teneat sua dextera stoccũ
Et quãuis habeat barbazzã in pectore longã.

Gobbus.

Non est, Gobbus ait, non est ò barba Cagnana.
Marcus qui portat barbam, stoccũq; sfodratũ
Est sanctus Polus, dob Laucum, desine sanctos,
Cum sanctis noli scrizzare, prouerbia dicunt.

Guronus.

Tum Gurronus ait, non laudo, perq; nientum
Compagnis Baldi patiar contrarius esse,
Cum quibus ipse fui teneris nutritus ab annis,
Sumq; istis socijs semper parere tenutus,
Qui me sustentãt diuersos dando guadagnos.
A me nec modicum pensetis habere iuuamen.

Gobbus.

Dixerat, at Gobbus dixit montatus in iram,
Non dabis altorium? ò grandis perdita certe,
Contrastare tuo non absq; iuuamine possint,
Silicet, impresam pro te, lassabimus istam.

Guronus.

Impatiens iterum sursum leuat ecce Guronus,

Credo,

Credo,inquit,nõ te rem istã lassare dacantum
Namq; tibi soli dabit hæc impresa guadagnũ
Quottidie perges bis ter pro consule Mantu,
Non vt Cipadæ ualeas deffendere statum,
Ast ut Cipadæ marchettos mille guadagnes. Marchetti, genera numorum Venetum.
O, Cipadicolæ, vultis nam credere Gobbo?
Si sguerzos,caueo, zottos,quãtũ mage gobbos?

Tognazzus.

His motus verbis, disturbatusq; Tognazzus,
Per uermocanum,dixit, tua uerba Gurone
Guastant conseium, nec rem concludere possũ.

Masellina.

Se leuat è scamno Giannus Pannada Garofol
Et placidis uerbis excusauere Guronem.
Post hæc decretum est,contradicente niuno, Contradicente niuno præter Gurono.
Mittere Prætori cum Gobbo barba Tognazzũ
Qui sbirros duccãt cõpagnos prelndere Baldi
Quo facto ad propriũ remeauit quisq; palaz-(zũ.

Comina.

Interea Cingar sensit referente Gurono,
Conseium factũ per Gobbũ, perq; Tognazzũ.
Risit,& armatos secum facit ire sodales,
Ne forsan fieret preson, uel morte periret.
Bernardinus adest Catoius,Rasa, Durantus,
Ardet Amerigus pariter brauante Galetta,
Alter ballestram, fert alter tergore schioppũ,
Pizzagnoccus habet spatam, curtãq; zanettã,
Bombonus rascum stallas quo disboazabat
Ad terram buttat,lanzamq; piauit acutam.
Sguerzus habẽs aliũ schioppettũ puluere plenũ
Iam cupit ad busum fogatã ponere cordam.

Togna.

Nondum nocturnas tenebras Aurora fugarat,
Cõgregat hos omnes Cingar capitanius,atq;.
Per mediam passãt animoso corde Cipadam.

Cingar eos animat, mox alta uoce gridabat,
Molinum Cingaris. Su su qui mecum uult gattam, uengat auantū.
O uillanzones, ò porcinaia, uenite,
O mascalzones, ò, ò destructio panis,
O stanza gnocchi, gens, ò poltrona, gazani,
Su su qui mecum uult Gattam, uengat auantū

Berta.

Talia dum brauat nil curans ore petezat,
Inde Schiauina focū dat schioppo, sanguinis ar
Fit per cāpagnā reboatio longa pianā, (dēs,
Quū Cipada procul sensit per nubila tuf taf,
Oyme, Tognazzus ait, sensisti cara brigata?
Schioppettū contra Cipadam discarigarunt.
Talia dum loquitur, maior fit rumor ad auras
Nāq; archibusū Sguerzus scarigauerat altrū
Interea Gobbus se drizzat solus ad urbem.
Cingar auisatur, socijs se tollit ab altris,
Solus discedit, bosco se macchiat in uno.
Audit Tognazzus quod Cingar ī agmine nō ē,
Pēsat quod fugiat, potius uel pergat ad urbē.
Arancat, trottat, properat. Illico se Mantu portans, festinus arancat,
Et quod facturum est animo fantasticat alto.
Spzurat quod uult destruggere Cingaris artes
Et uult omnino contra illum uincere guerrā.

Tognazzi interitus.

Imboscatus erat Cingar, uidet ecce Tognazzū
Illico se nulla formidine fecit apertum,
Miratur circum, si quisquam forte uideret,
Perstringit manibus roncam, fendenteq; laxo
Partibus in binis diuisit barba Tognazzum,
Ac ita finiuit, campari uita Cipadæ.
Scapinat, auetatur. Tunc abijt, indusia Berta comitante scapinat,
Et natos Baldi secum ducendo gemellos
Sgombrat Mantoum cæca sub nocte paesum,
Inq; suis latuit montagnis Brixia Cingar,

In quibus angustã Bertæ fabricando casellam,
Nescio quos paucos giornos habitauerat illic.

Conclusio.

Tuq; ragazze meo bastinam pone muletto,
Namq; caualcãdi uenit mihi uoia per urbem.

Explicit Phantasiæ Octaua Macaronica.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE MACARONICEN IX.

Cingar asinino coopertos spoiat amictu
Fratres, quo tectus sanctus habetur homo.
Pro socio uestit Zambellum, se putat ille
Fratrem, cui nomen frater Erinus erat.
Introeunt urbem pariter, de carcere Baldum
Sub confessandi tegmine Cingar agit.
Inq; locum Baldi Zambellus restat, & inde
Ignorant formam qua scapolare queant,
Nobilis interea Leonardus uenerat illuc,
Quem soldatorum plura caterua sequit.
Vadit in hostariã Baldus Cingarq; sequũtur,
Ac ibi bretinas deposuere togas.
Cingar compagnis Leonardi tela rapinat,
Cũ quibus armantur Baldus & ipse simul.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.
Macaronice Nona.

CINGAR amans Baldum, nec dum presone cauatum.
NIL solitas artes patitur dimittere zosum. Zosum, deorsū.
DICEBAT Bertæ uel Baldum è carcere trabo.

Millibus

Millibus in quartis uel corpus uenerit istud,
Et sic parlatus subit o discedit ab illis,
Per quosdam boscos aptos robbare caminat,
Itq; nouas semper fantasticando magagnas,
Qualiter e longo deducat carcere Baldum.
Dumq; caminabat per Boscum, solus opacum.
En Franceschinos fratres occurrere uidit,
Qui tich toch semper faciũt gestãdo zupellos.
Hi ueniunt asinũ caricatum pane menantes,
Nec bene discernit Cingar quis esset asellus,
Nam tũ idem color est asino, tũ fratribus idẽ.
Extẽplo roncã per megiũ Cingar achiappat,
Ac si uellet eos occidere more Tognazzi,
Qui sbigottiti terræ flexere zenocchios,
Parce precor, gridãt, faciẽtes mille crosettas.
Cingar eos spoiat, tantũ sibi braga relicta est,
Atq; breuiarium quo uesprum dicere possint.
Togna
Ergo bertinum uestiuit Cingar amictum,
Ac mediam truncat barbam (risibile dictu)
Quadam tenaia, quoniam de forfice mancat.
Iam nõ is Cingar, sed sanctus nempe uidetur,
Sub tunicis latitant sacris quam sæpe ribaldi,
Per quos mordetur sapientum fama uirorũ.
Proiecit manicum ronchæ, ferrumq; teniuit,
Quod sub groppifero cælans cordone ferebat.
Inde pians asinum super illo pane sedebat,
Dumq; it blasfemans compietam dicere paret.
Per montes, campos, per syluas, rura caualcat,
Cercat elimosinam septem cãtando legrezzas
Quòd nam esset Cingar nõ illũ q̃sq; putasset,
Immo uidebatur sanctus Macarius esse.
Deniq; Mantoam ueniẽs capitauit ad urbem,
Perq; Cipadensem uillam pittoccat ad uscios.

Astutia Cingaris miranda.

Fratres Franciscani.

Megium toscaniter. Medium latine

More Tognazzi, quem modo squartauit.

Mediam, ut forma Cingaris aliquantulum diminueretur.

Notandum.

Teniuit, pro tenuit.

Legrezzas, pro allegrezzas q̃s pitocchi canũt causa guadagnãdi. Has didicerat Cingar causa ab arrãdi, nã sub pretextu uel Relligiosi, uel pauperis fiunt barreriæ.

Interea longe Zambellum uidit in agro,
Qui spedocchiabat furfanti more camisam,
Grisantos, pedocchios. *Cercabatq; suos caldo sub sole grisantos.*
Fecerat horrendum digito striccante macellũ,
Maranus, nauis *Quo se mundificant Chiozani supra Maranos*
Esse pedocchiosus quis nã damnabitur unquã?
Nonne magis quisquã cõtẽtat habere pedocchios
Quam fieri Barro Francæ?
Cingar ait, quid agis nunc hic ò paup homelle?
Nũ scires ubi stet Zambellus? dic rogo, scis ne?
Cui respondet, ego Zambellus sum codesella,
Qui uolo desperãs ut me cagasanguis amazzet
Namq; fui nuper dines, nunc pauper ad ussos
Vix retrouo panem, uix uinũ, uixq; manestrã,
Desgratiæ trisi labum. *Desgratiæq; meæ stat Cingar causa giotonus,*
Cui mangiare suam possit giandussa coradam
O si posset eum ladrum brancare potestas,
Se signare quidem posset scampare soghettũ.
Tũc Cingar, benedico Deũ quod te retrouaui,
Ad primam bottam, nec oportuit ire uagando.
Vin Zambelle meus fieri compagnus & istam
Pellandam tribuam secum iungẽdo capuzzũ?
Visque Deo mecum seruire? quid ultra fietur
De te, si uestes istas pouerette recusas?
Zambellus subito uultu respondet alegro,
Gonellam, genus vestæ. *Sum contentus ego pater, ò, tuus esse fradellus,*
Si me bertinam uis nunc uestire gonellam,
Nã meus ecce uidẽ? giuppo cagat undiq; strazzas
Impleboq; meã panzam de pane bianco,
Gramegnæ, graminis. Macaronissimũ carmẽ. *Quĩ uix ĩplebat panis niger, atq; gramegnæ.*
Quãuis de lettra non sapio dire negottam,
Sapio bisillabũ est. pur. tamen. *Pur, si uis, animus bastat mihi dicere messã.*
Gosa.
Tunc illum Cingar spoiauit ueste bisella,
Atque cauiatam capitis sine forfice tosat.

Hunc sibi compagnũ fecit, fratremq; uocauit
Erinum, sed se Quintinum nomine clamat,
Post hæc de uilla se partiuere Cipada,
Et uelut ad spassum cœperunt ire gradatim.
A pede Zambellus uadens guidabat Asellum,
Qui grossolanus fratrem se reputat esse,
Cingar eũ sequitur, qui non uult ire pedester,
Immo cauallaster bastinam calcat aselli,
Introeunt urbem spatioso denique passu,
Quos pro matura pensant grauitate romittos
In piazzam ueniũt, ubi trõba sonare comẽzat
Ad cuius sonitum se uulgus ubique ragunat.
Dicere quid uelit hoc ignorat Cingar, Asellũ
Desmontans inquit, state hic, ò, fratre Erine,
Namq; uidere uolo cur nascitur iste tumultus.
Quo dicto, gentem se mescolauit in illam.

A pede, aduerbium est.
Repputat, duplici, p, auctoritate sua.
Pedester & cauallaster.
Romittos, pro heremitas. ischiroticolo conicon est.

Banditur Cingar.

Hic faciunt bandũ, quod Cingar ladro ribaldus
Sassinus strada, barrus, fur, prædo, micida,
Sit patria, nec non terra banditus ab illa.
Sed quisquis bastãs animi ammazzarit eundẽ
Ille guadagnabit ducattos mille debottum.
Cingar id ascoltans tremuloso corde stopinat,
Pro Baldo tamen ipse suo uult perdere uitam,
Sic gridare igitur cœpit gridore tonanti.

Micida, pro homicida.

Fictio Cingaris.

O, ò, nescitis, nescitis cara brigata,
Est adhuc una dies postquã brusabĩt hæc urbs,
Ni subito testam Baldo truncabitis illi,
Quem modo sub turris uinctũ presone tenetis
Namq; gigantonem Fracassum nomine uidi,
Qui menat ò quãtas squadras de gẽte Todesca
Pro Baldo giurat Mantus destrugere terram,
Nunquã uisla fuit gens tam crudelis et aspra,
Sassinant homines, robbãt, sforzantq; puellas

Altaros gesiæ spoiant, calicesq; rapinant,
Multum pegiores uillanis nempe gaiofis,
Villani bardellæ. Qui nunc bardellas habitāt, uillasq; ꝓpinquas
Qui per despectum fœnilia nostra brusarunt,
Hos tamen exuperant gētes feritate Fracassi,
q̃d dicūt ladros Brisighellos atq; Spagnolos?
Hi superāt omnes, quoniā post furta trucidāt
Masonem, monasterium. Heu pietas, nostram sachezauere masonem,
Atq; monasterium totum sotosora butarunt.
Petra super petram uix una relicta uidetur,
Et multos fratres crudeli morte necarunt.
Ille Fracassus enim poca stracante fadiga,
Vt lapidem gettat grandes ad sidera merlos
His ego uidi oculis illum fors quinq; miaros
Cum cazzafrusto nostrum iactasse priorem.
Atq; cosinarum quæ sunt cœnanda parantem
Totum cum pugno sub terra nempe ficasse.
Perpede, aduerbium est. Preterea quendam uechiettum ꝑpede cepit,
Quem magni fecit mōtis superare cacumen,
De sacristia rapuerunt absq; riguardo
Planetas, camisas, Amitos, calicesq;, stolasq;,
Turribulos, patinas, libros, candelabra, cottas,
De mangiatorio boccalos atq; becheros,
Descos, credenzas, touaias atq; maniplos.
De cosinatorio caldaros, bronza, padellas,
Mille pignatellas, lauezzos, speta, parolos.
De canesa totum spinarunt deniq; uinum,
Porcinaia bibit totum, fregitq; uasellos,
Deq; bono uino bagnos fecere cauallis.
Campanas rupere duas pluresq; cauezzas
De campanarum cordis fecere cauallis.
Sed foret, ah, troppum, si cuncta redicere uellē.
Vix ego scampaui socio cum fratre ruinam:
Et ueniens istam totus straccatus ad urbem,
Vidi hominē quēdā rōca squartasse Tognazzū

Tunc

Tunc ego cum socio nimia pietate mouestus,
Illum cum placidis comēxo reprhendere uerbis,
At manigoldus habens cētos in corde diablos,
Meq; modo simili comitemq; necare uolebat,
Alzauit roncam, sed noster protinus illum
Compagnus cœpit per brachia stricte tenēdo,
Ast ego cortellum subiens in uiscera fixi,
Vulnere quo moriēs, cascāsq; gridauit, o, oyme,
Cingar ego morior, morieris tu quoq; Balde.
Sic homicida fui, potius latrocida, quod unum
Occidi ladrum me desertare uolentem.
Certe iustitia est omni dignissima laude,
Quando ammazzamus nos āmazzare uolētes.
Et quāuis fratres humiles sumus atq; modesti,
Sæpe brilās mēs nr̄a tñ uolat extra capuzzos,
Sollicitare decet gesta deffendere nomen,
Si non proficiunt artes ueniamus ad arma,
Nos quoq; de sfodro sciremus ducere spadas,
Vidimus atq; Lupo zuffum nos ante cucullū,
Bastantesq; sumus uisum monstrare brauosis.
attamē hic habitus quia sancta pace remidet,
Cercamus pacem linguas sufferre parati,
Si pax nil prodest, opus est admittere brigam.
Ergo meum gētes cōseium prehndite, nūc nūc
Baldum de scura presone cauate prophanum,
Cui mozzate caput, ueniat ne forte Fracassus,
Liberet hunc, & mox grandis uindicta fiatur.
Hunc tamen in primis uolo cōfessare giotonē,
Namq; animam saluare suam cōfessio posset.

Comina.

Dixerat hæc Cingar cunctis præsentibus illic,
Cōtremuere omnes Iuuenesq; senesq; debottū,
Fit rumor, populusq; ruens ignara canaia
Per cunctas urbis stradas incerta uagatur.
Omnes prætoris fugiunt ad grande palazzum,

Notandum. Brilare, nimia auiditate cupere.

Prouerbium.

Mozzare, obtruncare.

Appositio.

Tela

Tela parant, pontesq; leuãt, claudũtq; botegas.
Congregat illustres homines, sanctũq; senatum
Prætor, et ad muros cõseiant ponere guardas,
Inq; toriones altos portare comandant
Spingardas ferri, colubrinas, passauolantes.
Mortaros, arcosbusos, bronziq; canones.
Interea magnus fit campanonus ab alto
Culmine pulsatus, don, don, reboãte bachiocco.
Tanto pro sonitu cunctorum corda tremiscũt,
Ad campanoni martellum quisq; caminat,
Alter habet ronca, lanzonem protrahit alter,
Hic spetũ, hic lãzã, hic dardũ, hic giauarinam
Et paruo in spacio conuenit tanta brigata,
Quod nõ in uallem Iosaphatti tanta resurget,
Pallazzum uaria stippant cum uoce loquentes.

A, turri, descendit torion⁹, magna turris.

Vallis Iosaphat in qua mortui omnes resurgẽt ad iudiciũ vniuersale.

Togna.

Ante potestatem Cingar iam uenerat ultro,
Et confirmauit falso iuramine dictum,
Ad quem ducatos doros tunc mille dederunt,
Nam sacramentabat gladio scanasse seipsum.
Quos cœpit guantis dicens non tangere posse.

Berta.

Tunc omni populo reserantur monitiones,
Vt se quisquis eget de finis induat armis.
Concurrunt omnes intrant armaria, uersant.
Omnia, nec desunt pulcherima fantibus arma.
Hic piat elmettum, scutũ, brazzale, corazzã,
Hic quoq; pãceram, spalazzos, atq; scheniras,
Hic gorzarinum, guantos, fiancalia, bragas.

Comparatio.

Non tali furia cernis properare pitoccos,
Quum defunctorum giornus celebratur ubiq;,
Quod fauam coctã furfantis quisq; ministrat.

Masselina.

Interea Cingar Zambellum tollere uadit,

Quem

Quem modo cum carico solum lassarat asello,
Is stupefactus enim tãto pro murmure stabat,
Cingar eum uocat, et nulli parlare comandat,
Dicens quod fratres seruare silentia debent.
Mox illum duxit secum, supraq; palazzum
Scandit, quisq; sibi brettã reuerendo cauabat,
Dicebant, hic est qui nostram liberat urbem,
Cingar habens oculos humiles sapientior ibat,
Officiumq; uelut fratres dum dicere fingit,
Osti datq; fidem, suspectaq; pectora tollit.

Pedrala.

Iamq; paratus erat ceppus, quo perdere testã Prouerbium.
Baldus debebat, populo spectacla daturus.
Sollicitat Cingar, pretorem spessiter orat, Spessiter frequenter.
Quod confessorem Baldo concedat, ut almam,
Nõ miser ammittat, sed forte uolabit ad astra
Latro memento mei dicens, fuit illico saluus.
Prætor nil meditans ulterius annuit illi,
Vos eritis confessor, ait. Vos estis cõfessor figura est.
Attamen armatos soldatos mille deforam
Constituit, stantes ad guardã carceris omnes.
Cingar hẽbat aquã fortã, surdas quoq; limas,
Omnia portabat sancta sub ueste latenter.
Ecce cadenazzos aperiri Baldus orecchiat,
Iam pensat quod sit testa moriturus adempta.
Stabat ibi terræ fletu prostratus amaro,
Sæpe uocans socios, Bertam carosq; nepotes
Senserat ante diu martellamenta sonantum
Campanonarum,
Se debere mori scampanizatio talis
Indicat, ac strepitus fieri quẽ sentit in armis,
Non confessandi misero datur ulla facultas,
Ergo deum sic sic gemebundo corde precatur.

Oratio Baldi ad Christum.

Sũmi dextra patris, nostræq; ꝑpaginis author,
Christe,

Christe, redemisti quam primi labe parentis,
Horrida quippe crucis passum ludibria solum
Te scio, non propter iustus, at propter iniquos,
En ego tantorum scelerum, tanteq; ministras
Cædis tendo manus stigias habitabilis umbras
Da ueniam, fædasq; tuo precor ablue palmas,
Sanguine; Te lachrimis latro flexisse benignũ
Creditur, & meretrix, tuaq; uestigia crine
Tersit, meq; pari uideas pietate misellum,
Namq; pari fletu modo te prostratus adoro.

Comina.

Iamq; Cavalerus portam recluserat omnem,
Ac centum chiauis patefecerat hostia centum.
Cingar maturus ficta grauitate subintrat,
Ad quem passantem cuncti flexere zenocchios.

Negat intrare presonem quã prouarat.

Zambellus seguitare negans se retro retirat,
Præsonem quoniã uult non intrare Maruffus.
Tunc Cingar uocat hũc, ueniatis frater Erine,
Namq; duos fratres semper nos esse bisognat.
Hunc ob sermonem Zãbellus protinus intrat,
Atque Barisellus portas anchora serauit.
Baldus habet longã longo pro tempore barbã,
Quæ ad centuram cooperto pectore tendit.
Cingar it, hũc sequit tremulosus frater Erinus

Aue Maria, dictio sola est.

Barbottat Patres nostros, ac Auemarias,
Nam castronazzus fratrem se pensitat esse.
Sed postquam Cingar Baldo peruenit apressũ,
Bertezando illum tali sermone prouabat,
Quid manigolde facis? qd latro? qd mala piã
Nũc p peccatis dabitur tibi pœna scelestis, (ta
Nũc exẽplar eris quibus est tam cura robandi,
Non te Fracassus, Falchettus, Cingar aitant,
Quattuor in quartis nã squartauere Fracassũ,
Quattuor et forcas portam per qualibet urbis
Plantarunt, ubi stant gambæ, brazziq; tacati.

Cingar

Cingar dorato slongauit colla soghetto,
Inq; triligniferam trabucauit deniq; forcam.
Desuper illius testam sic metra notantur,
Cingar doratam meruit robando colanam,
Inter boschicolas nã Rex fuit ipse ladrones.
Collo semicanis Falchetti *petra molini*
Appicata fuit, quos chiusa Gouernolis hausit.
Tu quoq; nũc trades collũ scelerate taiandũ,
Ac super horarum turrim tua fixa ladrones
Testa spauentabit sassinos & homicidas.

Epithaphiũ supra furcam Cingaris.

Chiusa, locus angustus mintij.

Gouernol est ciuitas Galliæ Lõbardicæ.

Responsio Baldi.

Extollens oculos Baldus, *frontemq; rapatam,*
Suspiciensq; illum transuersa tuẽtibus hirquis,
Dixit, uerba licet non hæc responsa merentur,
Attamen hinc abeas frater schierigate, pterea
Si modo tã strictum nõ ferrea uincla tenerẽt,
Tamquã polastro tibi pessime colla tirarem.
Vade viam, nisi uis mihi stesso incidere linguã,
Inq; tuam faciem fremitu spudare canino.
Tu qui deberes solanti uoce dolorem
Alleuiare meum, baratriq; arcere pauorem
Sic agis, ut perdat me desperatio mentis.
Impie frater, habes in pectore mille diablos,
Respice te stessum, turpesq; redargue mores,
Tonsuram portas, renegas quam mille fiatis.
Nil nisi broda fuit semper tua uita, gulose,
Te deus ingratum tantorum quippe bonorum
Expellet cœlo, stigis & relegabit ab ima.
Hinc procul à nostris oculis Fratuzze *recedas,*
Spurcitiæ fœtent capucino mille sub illo.
Cœlestis ueniæ plus me deprhendo capacem,
Quã te fraude, dolis, grauidũq; libidine, vade.

Cingar

Cingar scaltritus uerbis mage percitat illum,
Iam tua, dicebat, tua dic peccata ribalde,

Baldus

Baldus non ultra bassato uertice parlat,
Imergognosum nam uiderat esse capuxxum.
At miser illachrimãs summissa uoce gemebat,
O, Cingar, clamat, morior mi Cingar, et ante
Quam moriar non te potui comitesq; uidere.
Pathos mouet. *Tunc Cingar nimia tactus pietate cucurrit,*
Voceq; suppressam sic se parlando palesat.

Cingaris pietas erga Baldum.

Non te plus lateo, mi, mi, dulcißime Balde,
O mi dulcis amor, mi cor, mea spesq;, decorq;,
Sum tuus ille q̃dem Cingar, nõ noscis amicũ?
Non mi Balde comes noscis me? respice quaeso,
Cingar ego, qui te solita cum fraude cauandũ
Carcere de caeco ueni dissoluere, non te,
Non te Balde more patiuntur numina caeli,
Non quod tanti hominis saeuũ sit nomẽ adeptũ.
Sic dicens uoltas bis centum basiat illum,
Abraxxat, strĩgit, lachrimis sua pectora ba-
Ille tuus sum cingar, ait, iã pone timorẽ, (gnat
Ne dubita, sũ Cingar ego, sũ Cingar onustus
Veste sub hac ficta martellis atq; tenais.
Qualia sũt equidẽ lachrimosae gaudia matris,
Quae dudum mortuum pensauerat esse fiolum,
Mox illum reddi sibi uiuum respicit, immo
Corpore gaiardum, rubicũda fronte galantũ,
Talia sunt equidem preuiso Cingare Baldi,
Qui uelut a somno torpe... i corda solutus
Atq; reuiuiscens, inspexit fronte caduca,
Porrexitq; oculos in Cingaris ora pauentes.
Sed pro laetitia tanta parlare uetatur,
Quodq; oculis ꝓprijs cernit sibi somnia paret,

Togna.

Zambellus norat Baldũ, stat quacchius in uno
Angulo, & ingenti terrore cagatur adossum.
Cingar ait, non nõ parlandi tempus habetur,
Perdimus

Perdimus interdum propter tardare boconē,
Tunc Franciscanam tollens de corpore cappā,
Ferranēta cito solitam cauat extra sachellā.
Fundit aquam fortā surdis rosegādo limettis,
Vincula queq; taiat leuiter maniceśq; bogasq;
Post interuallum modicū leuat in pede Baldus.
Sed uix extrema stat pro strachedine rectus,
Vnde pignocada Cingar piat cclo bocones,
Ac Maluasie,quem gessit aposta,Fiascum,
Illum pro longo stabiliuit carcere stancum,
Nā quid sit preson quam sæpe prouauerat ipse
Post hæc Zambellum clamat,mi frater Erine,
Huc accedatis cito,nos orare bisognat,
O Iesum Christum,cur?ola,frater Erine,
Cur non auditis?dormitis forsitan?o la,
Zambellus parlat pauefacto corde nientum,
Pauper homazzolus desiderat esse deforas.
Cingar item clamat,ueniatis frater Erine,
Baldus miratur,quid clamas,inquit,adessum?
An latet hic aliquis? dic quæso,Cingar ad illū
Omnia subridens breuiter narrauit ad unguē.
Obstupuit Baldus tanta pro Cingaris arte,

Comina.

Deniq; Cingar eū uadens retrouare gridauit,
Ah pouerelle,uoco ter uos,& sic pigritatis
Respondere mihi?sic obedire magistro
Discitis?esset enim uobis penitentia danda.
Zambellus dixit rogo uos mihi parcite,namq;,
Debemus fratres seruare silentia semper,
Sic Quintine pater per adessum me docuistis.
Cingar ad ista nihil quid respōderet habebat
Se castronatum castrono cernit ab uno.
Hunc tamen extēplo Cingar,Baldusq; piarūt
Quem Franciscbanam descortigando gonellā
Ad terram mittunt,ac omnia mēbra cadenāt,

Sbadacchinumq;

Notabile.

Limetta parua lima.

In pede,aduerbium significat recte.

Breuiter & perfecte loquitur, qui bene loquit.

Penitentia, maca ronice posita ad placitum,licet raro vtatur.

Sbadacchiumq; sibi ficcant, ne gridet, in ore.

Gosa.

Continuo turris scampanizabat arengum,
Qua Baldo testam confesso tollere debent,
Sollicitans aperit portam barisellus, & extra
Stans uocat, em, nec dũ cõfessunt iste giotonus?
Confessate cito pater hunc Quintine ladronẽ.
Baldus id ascoltans uoluit saltare deforas,
Displicuere, sibi nam talia uerba superbo.
Cingar eum pauidus tenuit per brachia dicẽs,
Pone si uis cerebrũ nunc tu paulisper acasam,
Es douentatus nunquid uir absq; gouerno?
Mox cito respondet Barisello, nunc ueniemus.
O quantis plenus uicijs erat iste cauester,
Non meritat ueniam sed centũ milleq; forcas,
Quem nunc absoluo, sed uos o frater Erine
Fratantum, interea. *Exorate deum deuota mente fratantum.*
Dum sic parlabat, psalmũ Miserere comẽzat,
Vel deprofundis primam gridando parolam,
Sed restum psalmi quia non finire sciebat,
Ore susurrabat ueniens ad gloria patri.

Togna.

Iam Franciscanam Baldum uestire gonellam,
Cœperat, atq; docet qua forma debeat ire,
Ne foret ignotus faciens in fronte capuzzum,
Sub sancto martellum portat uterq; cucullo,
Vt menare manes possint urgente bisogno.
Ad portam uadunt pariter, caualerus apertã
Quã facit, egreditur cingar prius, ide chinato
Cũ capite exiuit Baldus, quẽ nullus adocchiat.
Tunc intrare cito poltrona sbiraia uolebat,
Concedite tempus quo fugiamus. *Sed Cingar dixit caualero, quo uenit ista*
Frezzositas? mo sancte deus, concedite tempus
Almancum saltem. *Quo fleat almancũ, uel quo penitẽza fiatur.*
Sic ait, et scapolans Baldo seguitante caminat

Ingen

Ingentes hominum rescontrãt undiq; turmas,
Cũ ronchis, spadis, schioppettis, atq; balestris,
Baldum expectabãt nũc nũc de carcere trãdũ
Hunc omnes tanta pro laude uiuere peroptãt.

Mafelina.

Nuper stopparant portas, pontesq; leuarant.
Nescit enim Cingar qua bãda cadat ab urbe
Plus curat Baldum quã se, quia diligit illum,
Arriuat portam, dum sic meditatur, ad unam,
Gens ubi cum solito faciebant ordine guardã, Gens faciebãt, vt pars in frustra secant.
Nec solam pretor muscam passare uolebat.
Baldus habet uoiam sguarnazzã trare dabãdã
Et cum martello plures confringere testas.
Cingar eum placat dicens, fac stulte pianum,
Desine me pensare modum formãq; scapandi,
Dum sic ambo simul passu celerante loquũtur,
En prope uiderunt grandẽ transire baronem,
Quem soldatorum nõ poca brigata sequebat.

Leonardus nobilissimus.

Iste ualentus erat, Leonardus nomine, claro
Sanguine progenitus, uirtuti deditus omni,
Altiuagam Baldi famam præsenserat olim,
Cuius in ardentẽ se tam succensit amorem,
Vt iam per totum longis erroribus orbem
Circuerat, si fata darent quo cerneret illum.
Venerat huc igitur, totam sed repperit urbem
Attonitosq; omnes, ac arma minatia cœlo,
Ignorat quæ sit rumoris causa nefandi,
Est super ingentem, bellum, grossumq; cauallũ.
Et rutilo Baldi galonem cinxerat ense.
Viderat ut Baldus spadam, cito nouerat illam,
Disponit penitus si debet perdere uitam
Velle suam spadam, celeremus prestiter, inquit
O Cingar, mã posse modum scampare trouaui,
Ille meum portat brandum gallone guererus,

Hūc uolo, me ſeguita, meus eſt de iure, camina
At Cingar Baldi furiam regit atq; gouernat
Dextriter, i, parlat, ſpadam ſis certus habebis,
Et ſic dicentes illum ſeguitare comenzant,
Qui tandem ſubijt catu ſectante Tauernam.
Cingar dans falſos dinaros capit ab oſto
Lectum cum camera.
Tum Leonardus equos oſto recomādat eidem,
Quos, in qua ſtalla ponūtur, Cīgar adocchiat.
Primus de razza turca roca forta uocatur,
Groſſior eſt alter natus de prole Reammi,
Baptizauit, nō quod baptizaſſet, ſed nominauit.
Quem baptizauit Leonardus ſpezzacadenā,
Tertius alter erat pulcher, non altior Equo,
Sed Barbareſchæ natus de prole cauallæ,
Nomine Pardus erat, curſu robuſtior altris,
Cuius de razza ueniet dragus ille liardus,
Qui gonzagarum ſtallis portabit auantum,
Et magnum Franciſce tibi aquiſtabit honorē,
Maxime quū fueris Venetæ Capitanius urbis,
Cōtraq; Francigenas ad Tarrū bella mouebis,
Immortalis, erit tunc magno fama Ridulpho.

Pedrala.

Oſtus in inſtāti quæ ſunt cœnāda parecchiat,
Namq; Leonardus menſam fornire comādat,
Accubuere oēs, ſtat Menſæ in fronte Lonardus
Vndiq; buttarat panceras, atq; celatas,
Corrazzas, elmos, quæ cœnat, turba Lonardi,
Vt fit quando uolunt ſoldati paſcere uentrem.
Baldus at in portæ fiſſuram pronus adocchiat.
O, quā pulchra ſibi Leonardi forma placebat.
Alter honeſtus erat ioſeph, pulcher ganimedes
Facūdus Cicero, Cato prudens, ferreus hector.
Semper habet ſpadā lateri, quā Baldus habere
Geſticulat, tamē hāc cōtētat habere Lonardū
Sic fouet una duos natura, ſed inſcia mens eſt.

Comina.

Comina.

Dũq; igitur comedũt, Leonardus dixit ad ostũ
Fer causam, quare sic urbs agitatur in armis?
Ostus ait, quidam Fracassus nomine uenit, Venit præteritum est.
Assediaturus multis cum gentibus urbem,
Namq; ualorosum uult uendicare Baronem,
Quẽ tã fama canit p mundũ, nomine Baldũ,
Cui nunc in platea testã mutilare parecchiãt.
Quando Leonardus sensit quæ dixerat ostus,
Vix potuit læto cum uultu condere doiam,
Sollicitat subito proprios mangiare sequaces,
Dicees quod penitus uult illum cernere Baldũ.
Baldus & ascoltat quæ parlabantur ab illis.

Gosa.

Interea Cingar paulatim tela robabat,
Inq; suam cameram Baldo gaudente ferebat,
Tandẽ bretinas spoliarunt ambo gonellas,
A capite ad plantas stipantes corpora ferro.

Comparatio.

Qualis equus iuuenis, quẽ dicimus eẽ poledrũ,
Egrediens tristem longo post tempore stallã Longo post tẽpore. Sic Vergilius, longo post tempore venit.
Passutusq; nouo de fœno semper & orzo,
Vellet si posset rupta saltare canezza,
Hunc appena ualet stallæ retinere fameius.
Talis Baldus erat, qui de presone cauatus,
Post quam se totum rutilantia uestiit arma,
Bramat presto foras solus borrire per urbem,
Atq; cruentatis cum testis atq; budellis
Disturbare Iouem, terram, Stigiamq; masonẽ.
At pro respectu prohibentis Cingaris urget
Possanzas nimias animi, coleræq; brusorem.

Conclusio.

Ast ego sat dixi, seruo præcepta Catonis.
Interpone tuis interdum gaudia curis.

Explicit phantasiæ Nona Macaro.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN MACARONICEN DECIMAM PHANTASIAE.

Cingaris ars patuit Zambello carcere tracto,
Baldus cercatur, detegit ostus eum.
Expugnare suam properat gens tota tauernã,
Cingar Lonardi iamq; parecchiat equos.
Baldus in hostaria contra duo mille resistit,
Donec cum socio Cingare montat Equos.
Ad portam fugiunt urbis, fugiendo scolengat
Baldus Zambellum, datq; Lonardus opem.
Maior guerra furit, comites periere Lonardi,
Baldus Pratorem captat & inde fugit,
Nam Cingar pontem naluis bassarat apertis,
Et sic tres pariter scapolauere uiam.
Cingar Pratorem castrat, tum forfice snervat
Qui tandem Muscis potus & esca fuit.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Decima.

ALTIVS, ò, *Musæ nos tollere uela bisognat,*
MISTERVMQVE *facit grauius distendere schenam,*
VSQVE *modo fregauit aquas mea barca poazzi,*

Poazzus est alueus vetustus, per quem alias Padus fluebat. Nolani porrus.

Qui dormentato portũ facit amne Nolani.
Vsq; modo bassum calzauit Gosa stiuallum,
Nunc aliquãtillũ resonent mea metra Thaliã
Nunc mare tentandũ,cui uitã credere mors ẽ
Serraffus, maxi mus in quibuslibet liberalib⁹ artibus fuit. — *Magnanimi Baldi celebrrima gesta canentĩ*
Dexter ades Serraffe pater,uatũq; magister

Narratio secunda.

Prouerbiũ desperantis trat via bragas, & ẽ verbum compo situm, tro via, iras via, trat via.

Iã Zambellus erat pauidus de carcere ductus,
Prætor osellatũ se norat,trat uia bragas,
Bessaq; contradas uolitat manifesta p omnes.
Noscuntur fraudes, noscũtur Cingaris artes,
Nam similes rasas faciebat sæpe cauester.
Mantua tota leuat populum sotosora balordũ
Ipseq; Prætori Zambellus cuncta recunctat.
Desdegnatus erat, trombam facit ire p urbẽ,
Qui Franciscanos fratres inuenerit illos.
Mille guadagnabit ducattos.
Discurrunt omnes,uestigant undiq; sbirri,
Inter busum & foppam differẽtiam vide Aulũ Gelium. — *Non lassant busos,non foppas,atq; caminos,*
Subuertuntq; casas,gesias,pallatia, turres,
Ac si Rossinum Mantoum quærere uellent.
Vsq; in latrinas callant,puteosq; profundos,
Inq; cagatores alii per stercora rugant.
Rugare, & stig re. — *Propter denarios sunt absq; pudore gaioffi.*

Berta.

Senserat hæc ostus, Pedrazzum nomine dicũt
Ostaria, penultimam abbreuiare potes, sicut uraniam. — *Cuius in ostaria Cingar Baldusq; latebant,*
Ante potestatem subito manigoldus ariuat,
Inq; sua,inquit fratres albergare tauerna.

Parenthesis.

Est inter stultos stultissimus ille tenendus,
Qui se,resq; suas ostis uult credere ladris.
Nonne geometras factos distinguere terram
Asini geometre uel Astrologi nõ reperiunt. — *Vel magis astrologos asinos strologare uidebo*
Quam credã quis posse bonus reperirier ostus?

Non osti curam peragūt, magis immo latronis
Extra balconem distendit perticacirchinm,
Quæ procul aspicitur paruo ficcata scouino,
Ad quam uel gābar, uel lignea spada tacatur,
Quando tauernarus sentit pistare cauallos,
Ferratisq; uin calcagnis tondere petras,
Aut naturali motu rognire biauam.
Presto recordatus Christi mandata iubentis
Vestris in domibus peregrinos sumite stancos,
Protinus apparet cingens gremiale bisunctū,
In primis testam uisaxzo sbrettat alegro,
Quamuis non illam uelis alloxare tauernam,
Ad staffam tamen ille tuā cōpagniter intrat.
Et simulatrici lætas facit arte carezzas.
Scongiurat quod habet polastros atq; capones
Deq; uitellina fecit modo carne guacettum,
Pro cuius possent bontate resurgere morti,
Non mancant illis (de nugis) lessus, arostus,
Tres uini fortes, dulcis prius, inde racentis,
Et qui dum bibitur, uentris penetralia raspat
Non desunt albi lenzoles, optima stalla,
Mazaticum fenū, tandem bona chiera fietur.
Cuncta sed intratus retrouascōtraria semper
Præterita quoniam cœnæ rescaldat auanzum,
Et giurat quantos uiuūt super æthera sanctos
Atq; sacramentat, quod alhora coxerit illū.
Sed nimium cænare caue, nam quisq; boconus
Scribitur, ad finem tua gestat bursa malannū
Dum satiare gulā tendis, scarsella uodatur.
Impleri gula uult, sed non uult tasca uodari.
Non unquam potuit gradire gulosus auaro.
Mox tibi lenzolos fingit mutare biancos,
Quos nunc nunc alio pigauerat hospite cesso,
Vt posit donare fidem pigatio talis.
Sanguine si carnes opilatas forsan haberes.

Rognire, binnire.

Gremiale, à gremio dictū, & est pezza linea, qua vtimur in coquina. Vnde Godianus. Pinguifico semper lardo gremialia pendent.

Chiera est, illa superficies uultus, qua lætus aut tristis animus palesatur. Homerus. Monstrat alegrezzam cordis sua chiera galanta.

Ne dubita, quoniā cimices pulices,ue salaßās.
Non te cornettis melius guarire ficatis
Luca quiret,quā gens purgās cimicina cruorē
Nos vigilare docent,ladrosq; cauere latentes,
Numeraueris horas, quia dormire nō potes.
Sed postquā noctis totas numeraueris horas,
Surgis,& ad stallā uadis guarnire giumētā,
Teq; trouas abiens robbatum semper ab illo,

Pedrala.

Sic Baldus Cingar falso trapolantur ab osto;
Tūc omnis mundus Pretore iubente leuatur,
Arma capit,celeratq; illam assaltare tauernā
Protinus aduisat Martin trombetta Lonardū
Vt se ostaria subito dipartet ab illa.
Cingar id attendens sic Baldo territus inquit
Heu mi Balde, mori nos conuenit,ecce piclū
Imminet,in trapolam tandē uulpecula cascat.
Notandum.
Baldus eū guardat,q̄d ait,mi Cingar honoris
Esse potest melius, quam bello tradere uitam?
Soldatis equidem laus est certando morire,
Notandum.
Cingar discazzat Baldi sermone pauram,
Afogo afogas, est cum auxilio braghe callare.
Extraq; balconem paruum se prestus afogat,
Namq; Leonardi sperat robbare cauallos,
Sed famuli stallæ positis arzonibus illos
In punctū statuūt,q̄a uult equitare Lonardus
Baldus ibi solus restat generosus in armis,
Mille annos una hora sibi est certare dauerū.
Ignorans causam Leonardus presto resurgit,
Imperat & famulis focq̄sq; resumere tela.
Currunt ad stallam propter montare cauallos
Mira Cingaris astutia.
Iā posito in staffā pede uult eq̄tare Lonardus
Sed Cingar clamās p frenum corripit illum,
Sta,dixit,saldus mandat tibi nostra potestas,
Vt desmontatus succurras prhendere Baldū.
Blasphemia spagnolica.
Cui Leonardus ait,meus hic nū baldus alozat
Immo giuro decs pro Baldo summere mortē.

Dispono

Dispono, seguitate cito, seguitate sodales,
Nũc mihi dulce mori, nũc nũc gratissima mors
Et leuis in curuo saltans arzone ficatur (est,
Cingar alegrus ei se se manifestat apertum,
Supplicat atq; uelit fortes prestare cauallos,
Cũ q̃bus hoc Baldus poterit schifare periclũ.
Tunc se buttauit prestus de arzone Lonardus,
Cingaris in faciẽ lachrimãs dedit oscula cẽtũ
Mox ait, indarnũ nil nos modo stare bisognat.
Non non parlandi non tẽpus facta requirunt,
I, sequar, atq; meos faciã seguitare barones.
Pro magno statui Baldo dimittere uitam.
Cingar Equos tantũ recchiedit, sed Lonardus
Non dat equos tãtũ, Baldi cito porrigit ensẽ,
Quem lætus Cingar brancat, cingitq; galono.
Mox iuuenem pregat, atq; suos deuote sodales
Vt pariter portam festinent urbis ad unam,
Ac ibi stent prompti si forsan Baldus & ipse
Ad totã briliã ueniant stringendo cauallos,
Protinus arma pient, pẽtemq; calare fatigẽt.
Sic faciã, Leonardus ait, tunc præstiter altrũ
Scandit Equũ, properatq; sua sectãte caterua.

Comina.

Iamq; propinquabat uastus de gente canaia,
Ostus eam guidat lucratus mille ducatos,
Vt quondã fecit Iudas tradendo magistrum. Ducaos Spagnoliter.
Ecce domus turbis repletur cuncta brauosis,
Orantem Christum qui uelle piare uidentur,
Quũ surgens illis dixit, quẽ quæritis? adsum.
Nec tamen his Baldus dixit quẽ quæritis adsũ
Nõ expectauit quod Baldus sguaginet ensem
Auriculamq; taiet Malcho, q̃ primus iniqua
Præsumpsit uincire manu quæ brachia cœlũ,
Quæ terrã, mariũq; sinus, quæ tartara sistunt,
Non dixit Baldus guarda, sed menat abassũ.

Squadronus, quem bataionē Florentini vocant.

Incipit crudele certamen Baldi.

Ecce super salam populi squadronus ariuat,
Nubila uersantur magno clamore gridantum.
Namq; simul sbraiant, exite, exite, ribaldi,
Ostus adest primus, cameram designat apertã
In qua stat Baldus *sole gianetone paratus,*
Qui cameræ portam quando sibi uidit apertã,

Tro, tras, trat.

Mille quoq; hastarũ stipantes limina pũctas.
Protinus *ad primum gianetonis uulnere colpũ*
Trat Conte*stabilem passato pectore mortum,*
Quem poltronzonem sbirri dixere Vigazzũ
Inde cito reuocans gianetonẽ uulnerat altrũ,
Quem ueluti ranam medio uẽtramine passat.
Plura *superlimen fit conculcatio gentis,*

Fo, fas, fat.

Quos gianetonatis crebris fat stare dacantũ.
Cingar *equos habet in certo cantone paratos,*
Expectans Baldum *donec descenderet illuc,*

Bauiger, gerēs bauam.

Bãuiger *aspectu digitos mordebat acerbo,*
Seq; modum pensans fugiendi macerat intus,
Nascitur immensos per uastũ clamor olnmpũ,
Prehnde, cridãt, ladrũ, sta saldus, p̃hnde ribal
Ferte focũ, scalas, ĩtra, day, p̄cute, guarda. (dũ
Baldus *in igniuoma facie, dum certat, auãpat,*

Comparatio.

Gremit, brãcat

Non secus ut quando uulcanus forbice gremit
Dudum sufflanti brasatum mantice ferrum,
Quod Brõtis Steropisq; *cito martellus asaltat,*
Vndiq; sintillant: tich, toch, pistante fauillæ,
Trãs gianetonatas omnes sott osora buttabat
Et ueluti dainus stant semper in aere pirlat.
More leonino rabidam stigauerat iram,
Nilq; loquebatur, tandem sic ore gridauit,

Capelazzi Mātuanice dicūtur uiles & codardi

Quid facere, o tristes capelazzi creditis ũquã?
Vos tanquã uaccas sforachiabo more becari,
Te nil formido, te nil tremo bruta canaia.

Sic insultanti gianetonem uoce cruentum.
Concitat,et gambis omnes facit ire strauoltis.
Nemo (licet braxxo targonē portet apiccum)
Audet sanguifluam camere trāscendere portā,
Nam targas ueluti mascherpas traijcit omnes
Non tamen ipse foras oculatus ua lere curat,
Sic nimiam contra gentem cōbattere laudat,
Nō plusquam septem possunt certare,uel octo.
Catera turba gridat soliū,procul atq; minaz-
Togna. *(zat.*
Ergo per intornum muros scalzare comenzāt, Perintornum, vndiq;.
Quo posint omnes partem pugnare p omnem,
Quam rem cognouit Baldus *feriēsq; repensat* Omnes p oēm figura est, quæ dicitur galantaria.
Quid faciat,uel de summa saltare fenestra,
Vel ruere in medios,morti contrarius,hostes.
Cōtra Bōbardas uelut audet currere sguizzer Sguizzer, impauidus artelarie
Talia dum meditat ruit alti machina tecti,
Que miserum uasto sepeliuit murmure Baldū
Presliter accurrūt omnes sub mille quadrellos
Lapsum trare uolunt, at Baldus *fortius extra*
Se cauat,& scorlans testam dedit ore gridorē,
Lanzonemq; tirat de saxis,at sine ferro,
Namq; dishastatus nimio sub pondere mansit
Stringitur ambabus tamē hastæ fractio palmis
Baldus & in plebem saltu se gettat in unu,
Targones spezzat,maiam sfrantūmat, apertā
Quisq; uiam præbet uoltans calcanea fronti.
Tartufolas nasare suas non ullus arisgat. Arisgat, pro audet, Sic Homerus. Aduersis nunquam se rebus arisgat Vlisses.
Sed banda semper gens ingrossatur ab omni,
Vrbs ibi tota ruit,uult hunc omnino taiatum
Millibus in pezzis,canibusq; butare cordam.
Claudit intornū Baldus,*parat hic,parat illic,*
Qui ferit in fianchis,qui retro,qui ferit ante,
Qui ue manu drittos,q pūctas, quiue rouersos
Montanosq; tirat,super illum tela fioccant.

Sbraiatur, sta salde ladro, sta salde cauester,
Vocibus innumeris Cœlũ, Mare, Terra boaxat
Transbaltigat, cigat, ninigat, nutat. De fundo ad culmen transbaltigat illa tauer-
Nil sbigottitur Baldus, cor pectore saldũ (na.
Stat uelut ob uentos Turris famosa Cremonæ.
Deuentateq; magis conspecto sanguine durum.

Maselina.

Cingar ad ingẽtẽ strepitũ drizzabat orecchias
Nec se, nec Baldum sperat montare cauallos.
Corripit ignotus quadam forauefte spedazzũ,
Atq; super scalam properans en obuiat osto,
Qui descopertum Baldũ traditorus habebat,
Nostetit indusians, nec dicere, guarda, sed illũ
Vsq; ad prolixas speti traiecit orecchias.
Vnde sforacchiato patuerunt uentre budellæ.
Notandum. Vidimus experti quod quisq; s fallere, cercat,
Quo quo, galantaria est. Deceptum tandem se cernit tempore quoque.
Cingar salottum nullo terrore subintrat,
Hic uidet horrendã guerrã, miserũq; trauaiũ,
Hic inter centum spadas centũq; pugnales
Stare trouat Baldũ, qui se deffendit ut hasta.
Cõparationes. Hic inter centum Mastinos inuenit ursum,
Inter falcones aquilam distendere grifas.
Tunc ubi combattit se sic parlando butauit.

Animositas Cingaris.

(ma
Cingar ego mi Balde comes, sta saldus ad ar-
In quibus ante piẽt quã nos moriemur in unũ.
Inde gridat, scampate uiam poltronica turba,
Non uergognatis? non non zentaia ferire
Contra duos tanti? quæ laus? quæ gloria uestri?
Dum sic brauabat media se gente ficauit,
Et monstrat quod post dictũ bene facta sequũ
Innanimat semp Baldũ, filzatq; budellas, (tur.
Nunc de calce tirat, nunc ferro saltat in altũ,
Circũcirca rotat pedibus, parat undiq; bottas,

Pedrala

Pedra la.

Cingaris altoriũ quum Baldus sensit adesse,
Fraxineam menat tantis cum forcibus hastã,
Quod faciens illam in centum milleq; pezzos
Plus de trenta uiros colpo aterrauit in uno.
Cingar pro tanto strepitu cascare cediuit. Cediuit, parum defuit.
Sed quando fractã gens pessima uiderat hastã,
Protinus in semmam Calca coeuntur in una, Calca, angusta caterua est.
Et contra Baldum ueluti montagna ruinant,
Nil tenet in manibus nisi guãtos ipse misellus,
Vnde ferat pugnos, & dentibus ore chiauatis
Cum pugnis calcisq; studet non perdere uitã.
Dat nihil in fallum, colpo cadit unus ab omni,
Si quandoq; uirum ferit in culamine quẽquã,
Ille sibi collum solaro frangit in alto.

Comina.

Cingar habens oculos (ut dicitur) ante padellã Prouerbium.
Silicet ut Baldus foratuttum non moriatur, Soratuttum, super omnia.
Hunc uidet a tantis fracto lanzone seratum,
Ergo ruit qualis porcus singiarus in illos,
Seq; ualenthomini Baldo piantauit apressum,
Ac ibi cum speto facit undiq; stare dabandam,
Sbarratat gẽtẽ, sforracchiat, et arma fracassat
Mox rutilã Baldi spadam tulit extra guainã,
Quam porgens illi magna cum uoce gridabat.
Ecce tuus iam brandus adest, hũc accipe Balde
Quẽ rogo fac similẽ corrallo sanguine rossum.
Baldus alegrus eum subito sbalzando piauit,
Perstrinxitq; illum manibus furibũde duabus.
Incipit en tanto crudelem quippe macellum,
Quantũ non fecit sub Roncis ualle Rinaldus. Adheret opinioni Alouisij, qui cõtradicit Spagnæ auctori.
Tu nisi per celsum palazzi, monca solarum
Brachia cernebas testas gambasq; uolare.
Continet optatam longo iam tempore, spadã.

Nomina ualenthominum.

Nil pauet ulterius, Cæsar patet, alter in armis
Immo Pompeius, Tarquinius, alter Achilles.
Penthesilea furens, Alcides, Hector, & Aiax,
Vel de iudaico populo Rex Dauid, & ille
Terribilis Sanson, Iudas, Macabæaq; proles.
Vel magis Orlandus, Danesius, atq; Rinaldus
Dudon, Ricardus, Viuianus, Berliger, Oto,
Buson & Astolfus semper cascare paratus.
Hos omnes Baldus magnis cũ forcibus æquat.
Non Anchroia fuit tantum possenta, nec ille
Qui fadatus erat Feraguttus, uel Balugantus,
Nil fuit ad Baldũ Sacripas, Rodomõsq; pagani
Nil quoq; Durastãs, uel Sq̃rcia, Berra, Buratt
Nil quoq; Cẽtauri fratres Tarrassus, Ignarus,
Nos æquat Baldus fortißimus, immo supchiat,
Non ualeo contare quidẽ quàm fortiter obstat

Comparatio.

Cum quali furia taurus sub amore uedellæ
Millibus à canibus quando assaltatur in agro,
Nunc pedibus ferrat, nunc illos cornibus urtat
Spernazzat sabiã magnos trat in aere calzos,
Oreq; spumigero cœlum mugitibus implet.
Sic inter gentem Baldus succenditur illam,
Testas & gambas truncat, brazzosq;, manusq;.
Subuoltatq; oculos nigra sub fronte brasatos,
Mandrittos uibret, montanos, atq; rouersos,
Estq; suum corpus diuerso turpe cruore,
Qui cruor emanat per salam fluminis instar.
Cingar stat lateri, multo sofiamine pugnat,
Qui clamans Baldum cunctis oldentibus inqt.
Balde comes, uenias post me, descendere scalã
Iam uolo, sic dicens rubro secat agmina speto,
Incipit et scalam per uim smontare gradatim
semper eam seguitat Baldus, reparatq; feritas
Sed gẽs tota ruens uibrabat saxa, quadrellos.

Alter

Alter aquam gettat summo balcone boientā, Prouerbium.
Ex illis multi quamuis mansere Pilati, Nulla fit collisio, absq; aqua.
Nō tamē absq; aqua calda tūc Cingar abiuit Crodare, pro cascare, ut poma ex arbore crodant, ait Lucretius.
Nanq; suo capiti plures crodauere capilli.
Alter afogatas non cessat fundere brasas,
Alter ne fugiant laxxos hinc inde parecchiat,
Cingar at insultans scala descendit ab illa,
Quem sequitur Baldus multā faciēdo fadigā.
Tandem Cingar equos arriuat, seq; reducit
Cum pede dās calcem portā sotosora butauit,
Et subito stallam Baldo prior intrat apertam.
Sed Baldus dū Cingar equo saltare fretabat,
Tamquam pillastrū firmat se in limina portæ,
Hanc intrare quidem pro Baldo Qsq; stopinat
Nāq; ibi tam scurā cœpit replicare baruffam,
Quod de maxxatis in poco tempore fit mons.
Cingar copertas de maia supra cauallos Coperta, vestis equina.
Strauerat, ergo super Rocafortā pelle grifonē Roccaforta grifonus.
Nil mittendo pedes in staffam concite saltat,
Accipiensq; unum Lanzonem forte catatum,
Imbraxxat scutum stallamq; repentiter exit.
Protinus & Baldus dū possidet hostia Cingar
Supra diabolicum saltauit spexxacadenam,
Tunc ambo strictis cum calcibus instar aquosi, Comparatio.
Turbinis in segetes quando Iouis ira fracassat,
Est ubi calca magis faciunt slanxare cauallos.
Quales Grifones, Tigres, fuluiq; Leones,
Tales sunt isti repetātes quippe caualli. (sant Offant, pro exoffant.
Qui modo cū calcis urtant, modo dentibus of-
Frena biassantes oculorum lumina torquent,
Seq; tumescenti rectos ut pectore drixxant.
Postea callantes feriunt cum calcibus æquis,
Et uolitare uiros faciunt ad nubila mortos.
Nil fuit ad tales Corseros nempe Baiardus,
Quamuis diablos septem portaret adossum,

Nil Ron-

Nil Rondellus erat, Briafortis, nil Briadorus,
Nilq; Valẽtinus, Mãbrini Alphana Morellus,
Hos omnes isti superant forzaq; fugaq;.
Calcibus istorum non durant arma, uiriq;,
Gaudet Baldus habens talẽ bellãdo Cauallũ,
Quadruplicat forzas soldati forza caualli.
Sed gens tanta quidẽ cĩto renouatur ab omni,
Quo plus ammazzant, plus illi crescere parẽt.
Iã straccatus erat Cingar, iã Baldus habebat,
Quamuis non essent mortales quinq; feritas.
Cingar eũ clamat, Baldus seguitare comẽzat,
Et contrastantes semper gaiardius illis
Egrediuntur eam fracto squadrone Tauernã.
Tunc Vrbis uersus portam speronat uterq;,
Atq; leui cursu parent dare uela caualli.
Sed populus currẽdo dretũ sbraiabat ab auras
Piglia ladrones, dai, dai, ne andare sinatis.
Quando Leonardus uenientes prospicit illos,
Atq; cauallorum stimulari calce fiancos,
Protinus erripiens brandum fendente tirato,
Ad portinarum testam de netto leuauit.
Tũc gẽs q̃ facit hic guardã cõcurrit ad arma,
Circundatq; alto Iuuenem clamore galãtum,
Et iam stoccatas centum susceperat ille.
Ergo suum stringens ualidum furiose cauallũ.
Sexaginta uiros balzo superauit in uno.
Extra giauarinas, zanettas, extraq; piccas
Ille cauallus eum rapido balzamine portat.
Ipsa Leonardi gens prestiter arma sguainat,
Quando uidere suum dominũ sic undiq; septũ.
Non stant ut faciunt poltroni cernere factũ,
Protinus in calca stricti, groppoq; reducti,
Auxilium spreta dant caro morte patrono.
Hic quadragĩta uiri cõtra duo mille repugnãt
Hic centum stoccos audis confringere targas,
Hic

Notandum. Canto, parte. hinc derriuat cantonus.

Dai, dai, incitãtis est.

Balzus, & balzamen est equi saltus.

Hic braxxos gambasq; uides, spallasq; taiari,
Hic uarie uoces morientum sidera tangunt,
Hic ue Leonardus fert spadã sanguine rossam
Qui clamat sanctum Petrum, sanctãq; Mariã
Qui gridat miserere deus sborrando fiatum,
Qui strauacatus humo pedibus follatur equorũ Follatur, colliditur.
Qui perdit natos, qui uxorem, quiq; fradellos,
Qui fugit & prolat retro linquendo coradã,
Qui iacet absq; mãu, qui saucius ĩtra budellas,
Hic ferit, ille parat, fugit hic, seqt ille fugatũ.
Ast ubi cũ Baldo Cingar comitãte ꝓpinquat,
Nec bene præcipiti cursu arriuauerat illuc,
En procul apparens Zãbellus ualde minaxxat.
State ribaldones, gridabat, state gaioffi,
Nunc ego sum iussu Prætoris boia creatus,
Hoc datur officium mihi uos casone picandi. Zambellus factus boia.
Sic ait, & rasco uult infilxare cauallos. Mirabar si habuisse spetum.
Baldus per collum, dum passat, corripit illum,
Ac super arxonem nil disconxatus aferrat,
Cui brancando pedes & collum more polastri
Strangulat, et iaciens tanquam si galla fuisset Galla, est fruct⁹ illicis multum leuis.
Hunc facit immensi culmen superare palaxxi.
Quo iactu multi stupuere, nec amplius illos Zambelli interitus.
Perseguitant, immo pauidi calcanea uoltant.

Gosa.

Occiderat iuuenis iam tota fameia Lonardi,
Iũxerat huc gẽtis nã maxima turba nouellæ,
Quæ quoq; formosũ Leonardũ forte necasset,
Illuc ni Baldus spronasset speza cadenam,
Qui cernẽs iuuenẽ trãs agmina tãta seratum,
Erripit horrendũ tumido de pectore gridum, Mirabilis colpus Baldi.
Perstringitq; Ensem tali sfronxante rouerso,
Quod testas septem sine busto misit arenæ.
Post hæc ad summam pallaxxi stare fenestrã
Vidit Prætorem brauosa uoce gridantem,

Prehndite

Prehndite ladrones, quæ uos indusia tardat?
Cur non tres solo comprehndere mille ualetis?
Tanta codardia est in nostris ergo guereris?
Baldus ad offensã reuocat sua pectora uecchiã
Intrat pallazzum trans centũ mille gianettas,
Ad scaleq; pedem saltat de spezza cadena.
Ceruellis sua spada colat, rubeoq; cruore,
Appositio. *Sed quamuis habeat natura munera forzam*
Maiores odium dat uires attamen illi.
Spezzi ꝑ spezzati. *Pretorem penitus uult ammazzare gaioffum.*
Ascendit scalam, cui trantur semper adossum
Matones differunt à quadrellis, lege Vitruuium. *Saxa, trabes, flagransq; cinis, spezziq; matones*
Deniq; soprauenit, Prætor fugit, ipse gridorẽ
Ingentem laxat pariter, tiratq; rouersum,
At non colsit eum, sed spezzat grãde pilastrum,
Vnde ruinauit zosum pars multa solari.
Innumeriq; homines subter periere quadrellis.
Nil tamen interea desistit currere Baldus,
Prætorem incalzat, qui mischinellus ubiq;
It latitando petẽs ueniã, sed Baldus orecchias
Prouerbium. *Stoppat sordinãq; sonat, uult prehndere uiuũ,*
Parq; referre pari, sententia diui Hieronymi. *Parq; referreq; pari,*
Prætor ducatos dare septem mille spopondit,
Vt sit contentus uitam concedere uiuam.
Baldus sdegnatur, nec respondere ualebat, (tat
Quo magis ille rogat, crudus magis ipse deuẽ-
Si dare tunc uenetum uoluisset nempe tesorum
Non accepisset, quia non corrumpitur auro
Baldus, iustitiæ quo incagant sæpe tiranni.
Notandum. *De quodam cãtone rapit finaliter illũ, (uerba*
Non ualet hic hominũ gridor, arma, brauosaq;
Per medias spadas portat se fortiter extra(zi
Sẽper habet, strictũq; tenet sub tegmine brax
Pretorem, qui clamat opẽ, qui gridat aiuttũ.
Regreditur Baldus, mens crescit forza uigorq;

Nec

Nec bene cessarat totam descendere scalam,
Quod tercentum homines dentegauere terenũ
Deniq; se accostat per forzam spezza cadenæ,
Sbalzat & in sella se reperit esse ficatum,
Antequam pedis intrauisset planta stafilum.

Dentegare terrenum melius quam oppetere Stafilũ, posuit pro staffa.

Comparatio.

Non aliter miseram uide portarier agnam
Ore lupi quam mille canes, quã mille uilani
Scodere non possunt cum factis atq; parolis,
Sicut prætorem fert inter brachia Baldus,

Berta.

Cingar at interea spadam uibrare rafinat,
Iamq; fores aperit, põs callat, aperta scapandi
Fit uia, q̃ cernẽs Baldus uocat ante Lonardũ
Mox sperone fugã rapit, illico subsequit alter,
Et sic tres ipsi pariter carneria portant.

Portare carneria, inferius dicam.

Masefelica.

Non illos curant stracchi seguitare gazani,
Gaudent immo nimis tres euasisse diablos,
Sunt affannati, redeunt languendo pregantes
Vt de destreris ualeant sibi rumpere collum,
Namq; fadigarum tantarum causa fuere.
Qui truncatus erat brazzum, gambãq; pedẽq;
Quisq; ualorosi Baldi gustauerat ensem,

Pedrala.

Baldus Mantoum sgombrat fugiẽdo terenum,
Donec campagnam Veronæ straceus ariuat.
Hic affannatos dismontauere cauallos,
Inde potestatem nulla mercede ligantes
Totum uimineis tambusauere flagellis,
Moxq; baricocolos, membrũq; uirile secarunt,
Ipsemet ingordo quos mandat gutture zosum
Post hac instar equi sneruarunt, forfice nares,
Truncarunt aures, oculos dentesq; cauarunt.
Hunc sic fornitum retro liquere bonhomum,

Irronice bonhomum.

Qui

Qui factus tandem moschonis esca bouinis,
Tradidit infœlix animam similandus in quo
Herodi, uiuendo fuit qui uermibus esca,
Nouimus hunc merito poltrona morte necatũ,
Cuius uita fuit frans, broda, libido, gaioffi.

Conclusio.

Sed quoniam straccor Baldi cantare ꝓdezzas,
Vos quoq; iã decimũ phãtasma relinquite mu (sa.

Explicit phantasiæ Decima Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE VNDECIMAM MACARONICEN.

Colligat altus amor Baldũ, simul atq̃ Lonardũ
Cingar et ad chioza littora sguazzat equos
Imbarcãtur ibi, mare nãq; uidere peroptant,
Menat & illuc oues turba tesina suas.
Cingar castronem pegoraro comprat ab uno,
Quẽ getat in pelagũ, quaq; ouis hũc sequitur
Omnis anegatur pegorarum squadra, Tesini
Dum brauare uolunt, Baldus amazzat eos.
Nauta procellosum fieri mare sentit, et ante
Contra fortunam se parat ire trucem

MER-

MERLINI COCAII

POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Vndecima.

TEMPVS *erat quando Sol Tauri cornua ſcaldat.*
IMPREGNATA *nouos emittunt arua fiores.* Deſcriptio primi veris.
FRONDIFICANT *boſchi, ſalice; uiridare comenzant,*

Prouocat

Rosignolus, & Philomena.

Lonardus, & Leonardus per cotonosiam.

Brusamina, calorem excessiuum, Columella ponite fresca das, ne sol brusamine lædat.

Notandum.

Cerberus appositio guardia orci.

Rosinam cantienam rusticanam.

Mensura nauiũ ſtæ ſunt buttę.

Prouocat et somnũ cantu rosignolus in umbris
Vndiculis tremulis fontanæ, prata bagnascũt,
Quãdo simul Baldus Cingar bellusq; Lonar-
In quẽdã roseis cõpletũ floribus agrum (dus,
Non procul a chioza desmontauere cauallos.
Hic Pinus celsam porgebat in æthera cimam,
q̃ ꝓhibet ramis penetrare brusamina Phœbi,
Ac pulchrã spißis cũ frondibus explicat umbrã
Sub qua proiectis armis dant membra quieti,
Atq; reasummunt in lasso corpore forzam.
Hic tacitũ Baldo promit Leonardus amorem,
Vnde sodalitiũ nunquã smembrabile natũ est,
Namq; ragionantes simul ingroppãtur amici.
Baldus dimandat qua sit de prole creatus,
Cui Leonardus, ego uerum mi Balde fatebor,
De Pompeianis Romæ sum gentibus ortus
Me tua diuersum conduxit fama per orbem,
Per freta, per montes, per ualles, perq; pianum,
Tandem post longos errores sortis aiutto,
Talem tereperi, qualem persensimus olim,
Silicet eximium sensu, guerrisq; probatum,
Maturum placidum, mitem, laudesq; ꝑ omnes.
Dicendum, quem uir non tãtum debet amare,
Sed fera, uel saxum, uel guardia cerberus orci
Baldus ait, Stupeo cum sis generosus, & alto
Scemate progenitus, gracilis rudis atq; uilani
Quæris amicitiam, non hæc dilecte Lonarde,
Non hæc inquã homini bene stãt ꝑconia basso.

Comina.

Talia dum simul humano sermone loquuntur,
Cingar equos leuiat sellis, ponitq; cauezzas,
Quos uoltare super strammũ, stallareq; fecit.
Hic mare nõ ꝓcul ẽ ad qđ sguazzare cauallos
Cingar abit, secum bellam cantando rosinam.
Adueniens pelagi quo pulsant littora fluctus.

En

En uidet immensam nauẽ Zenonesibus aptam
Que tenet in largis buttas sex mille cauernis.
Hæc in Turchiam multas onerata facendas
ferre parat, quoniã prosper tenet æquora uẽtus
Immediate uocat Cingar, cignatq; parono,
Cui parlans multã spondet pagare monetam,
Si compagneros uult tres, totidemq; cauallos
Ducere Turchiam uersus, patriamq; mororũ.
Est res difficilis, responderat ille, dauerum,
Namq; modo uenient pegorari trenta tesini,
Qui nauem debent pegoris caricare tesinis.
Cingar ait, qd ad hoc? age quæso care patrone
Tres sumus, exiguũ spatiũ gẽs pauca rechiedit
Annuit ille, tamen faciat frezzose pregabat.
Sic faciam cui Cingar ait, uertitq; cauallum,
Mox ad connexos in amore cucurrit amicos,
Narrat eis factum, læto qui corde leuati
Disposuere maris terræq; uidere paesos,
Cernere namq; nouas cosas iuuat ire per orbẽ.
Et uersus pelagum cœperunt flectere brenas.
Tandem cõueniũt ubi maxima barca moratur
Quæ nõ barca q̃dẽ, magis urbs parebat in un-
Parenthesis de Bergamaschis (*dis*
Hic mercadantes propriã introducere robbã
Valde fadigabant, cernebas mille fachinos
Per sex marchettos humeris ĩponere sommas.
Vt Cato noster ait, nemo sine crimine uiuit,
Si Bergamaschi damnãtur crimine quo quo,
Crimen auaritiæ specialiter imputat illos.
Non Bergamascos habitantes dico per urbem,
Sed quos passutos castagnis, atq; gosatos,
Vel macco saturos mandat mõtagna deorsum.
In spallam portant saccum, sogãq; recinctam,
Et cantant uacui coram latrone uiantes,
Sunt homines bassi, largiq; in tergora, pingues
Et

Compagneros Spaguolice. Compagnos Lombardice. Lanz, Todeschi ter.

Brena & bria, sunt rena caualloruum, poetæ abutuntur habenis.

Maccus, est pulmentum ex semola & botiro, contra hydropim, teste Hippocrate.

Gosus latinæ, gauozzus græce, & est quędã inflatio carnis neruosæ circa collum, nunquã in pedibus accidunt.

Et dicunt alias gentes non esse dolatas
Perfecto ligno, nec habent sua congrua mẽbra
Nãq; goso mãcant, nascũtur et absq; gauozza.
Vnde superbescunt, quod eos natura creauit
Dißimiles alijs forma, belloq; decore.
Semper habẽt pectus stomacũq; pilamine foltũ
Nec gestant pezzam scarlatti desuper illum,
Strutio nãq; minus posset smaltire piombum,
Quã possent ferrum graßi padire fachini.

Formaggium Bergamasche.

Ad pastũ mãgiant formaggi quinq; librettas
Formaggio quoniã solidãt mãgiamine schenã
Caseus ingrossat ceruellum, non tamen isti
Sunt großi cerebro propriã contando rasonẽ.
Bergomeæ genti gens Florentinica cedat,
Plus Bergamasco *fert uermocanus in ore,*
Quã centum chiachiare quas, ò Florẽtia dicis.
Nõ urbs, nõ castrũ, quod nõ sit plena fachinis,
Arte fachinandi nil se gens altra fatigat,
Sunt Bergamasca *solum de prole fachini.*
Felices etenim, quoniam uersantur ubique,
Nobiliãq; domos habitãt, retrouãtq; frequẽter
Venturã magnã Domino Dominæq; *placẽtes.*

Gosa.

Hanc igitur nauem tendunt onerare fachini,
Supra quã saltãt Baldus, Cingarq;, Lonardus
Atque gubernarunt quodam cantone cauallos.

Togna.

Interea ueniunt cisilantes sæpe Tesini,
Qui tria de pegoris ducebãt agmina secũ, (nat
Quodq; agmẽ pegoras forsan duo mille gouer-
Prima per orecchias sursum nolendo tiratur,

Pegorarum instinctus.

Hanc seguitãt alia quã prestiter absq; labore
Nam pegoris natura dedit seguitare priorẽ.
Sed quando Baldum *sociosq; tesinica turba*
Vidit equis Nauem *impedisse, ad inqt alogias*

Soldatos

Soldatos istos pegorarum septa cupantes?
Cupantes rustice pro occupantes.
Quidue cauallazzos istos te sumere fecit?
Non audis patrone ratis? quin eijcis illos?
Eijce soldatos, inimicos eijce nostros,
Soldati & rustici nunquã conueniunt.
Nam contadinus cum milite uiuere nescit,
Atq; soffriremus mutuas mangiare budellas.
Sed bastonatas quas assagiamus ab illis
Assagiamus tã uinum quã bastonatas.
Reddere uoia uenit, detur ergo licentia uandi
Nauita non audit, conuitia plurima dicunt,
Tollere non alios in barcam namq; spopondit.
Notandum.
Sed Barcarolos quis non trouat esse bosardos?

Berta.

Baldus ut audiuit brauamina, scoriat ensem,
Nam sibi displicuit uillanos esse superbos.
Cingar eum tenuit dicens, mihi deprecor istã
Desine uindictã, nunc nunc miranda uidebis,
Est uillanorum toleranda superbia nunquam
Notandum.
Altri ridebunt, altri sed forte piangent.
Baldus ei paret, sfodroq; recondidit ensem.

Masfelina

Interea uentus cœpit sofiare galantus
Stat mare quacchiatũ lenibus tremolãtibus un
Discostant grauidã curuo de littore nauẽ, (dis.
Paulatim quæ semare diluntanat in altum.
Vela resoluuntur, zephiroq; tumentia plentur,
Plentur pro implentur.
Deq; maris golfo iam littora nulla uidentur.
Deniq; cantantes longum rapuere uiagium.

Astutia Cingaris.

Fraudifer ergo loquit pastorem Cingar ad unũ
Vis compagne mihi castronem uẽdere grassũ?
Sum cõtentus ego, uẽdam, pegorarius (inquit)
Da mihi quinq; tronos si uis, aut quattuor ad
Absq; sothiezza mercati Cingar eidem plus,
Ad plus, ad minimum.
Sbersauit numos tolto castrone dolosos,
Sub terra quoniam falsos impresserat illos,

Hic Mercadantes optant rei cernere finem,
Expectat Baldus fraudem, ridetq; Leonardus,
Nã bene squadrabat qđ erat malus ille ghisel
Cingar p binas castronẽ brãcat orecchias, (lus.
Quod butat ĩ medi cernẽtibus aequora cũctis
Illico (nam mox est ouium seguitare priorem)
Omnis grex seqtur, precepsq; nodare caminat
Postq; caporalem certatim mandra ruinat,
Immo gaudenti cantabant carmine be be.
Non fuit una quidẽ quae nõ scampasset ĩ undas.
Totum lanigeris impletur piscibus Aequor.
Se sforzant illas cifilando tenere tesini
Ast ad bellasium possunt cifilare gazani.
Iam totae pascunt aliud quam gramẽ et herbã,

Ghisellus, fraudolẽtus, & Barrus.

Cifilare melius quam sibilare, uel subiare.

Discomparatio.

Tempore diluuij super alta cacumina pisces
Errabant nemorum, discurrebantq; p ulmos,
Sed modo lanosum bestiamen pascolat undas.
Et lanam bagnasse suam iam dicere possunt.

Prouerbiũ Barricocolae.

Fictio poetica.

Neptunus magnum possedit albora botinum,
Qui marauiabat pegoras descendere tantas,
Cũ quibus & nimphis, pprijsq; baronibus unã
Egregiam Coenam, nec non duo prandia fecit.
Omnia mangiarunt, adeo quod Gatta dolebat
Namq; polita nimis sub mensis ossa cadebãt.

Comina.

De risu Baldus schioppat, creppatq; Leonardus,
Ac mercatores omnes strepitose cachinnant.
Cingar nil ridet sed uelle iutare uidetur,
Atq; trabuccanti pecudi succurrere fingit,
Sed magis i fluctus buttat, buttãs quoq; clamĩ
Ad partesanas chiappũ dãt pstο tesini, (tat, o, o
Prouidus ad Cingar zan etiam corripit unam
Inde uocat Baldum monstrat zuffumq; tesinis.

Iutare, pro aitare.

Glamitat o o, uelut si quis no [illegible] do dat aliquã zuccadã, protinus, o, o, pronũtiat succincte.

Quid,

Quid, loquitur, uultis mecum brauare Vilani?
Quo uestram causam deffendere iure potestis?
Est nunquid talis uestris usanza paesis?
Nonne meã possum, sicut uolo, spendere robbã?
Castronus meus est, modo quẽ mea tasca paga
Deq; meis rebus facio qđ uoia comandat (uit.
Hi gentilhombres ibi quos astare uidetis,
Iusto iure suum possunt narrare parerum,
Si mihi tortus erit uestrum sperate douerum.
Si uobis, iubeo ruginentas ponite dagas.
Nos altramentum quid sit soldaica proles
Vobis monstrandũ est factis & absq; parolis,
Est sacrificium sanctum ammazzare uilanos,
Stat male gentili sub corde superbia certe,
Pessima sed res est nos rozzos esse superbos.
Nec toto in mundo reperitur abusio maior,
Quam si uilana quisquam de stirpe superbit.
Has uillanias non sufriuere tesini,
Cingaris ad panzam trat quidã cõcite dardũ,
Quẽ similis daino Cingar saltando schiuauit.
Illico surrexit Baldus cignatq; Lonardo,
Amboq; brazzatis scutis, brandisq; cauatis
Impetuose rudes assaltamere briccones.
Qui male pensantes aliquos hos esse gazanos,
Cum partesanis rubeis brauezare comenzant.
Sed Baldus subito miseros de pane cattauit,
Figere sdegnatur cum taio uulnera brandi,
Sanguine uult spadam nec spegazzare uilano.
Sed piatonadas illis tantummodo tirat,
Quæ nimis horrendæ testas & brachia spiccãt
Postque suas pegoras uadunt finaliter omnes.

Fictio poetica.

Finierat Baldus nec dum ammazzare tesinos,
Aeolus austrorum magnus Rex atq; magister,
Scepta pians uastam montagnæ scãdidit alpem

Gẽtilhombres spagnolice.

Dagas gen⁹ spadæ, quã pegorari portare solẽt

Notandum.

Carmẽ scrabrosum.

Rubeis uel sanguine ranarum uel rubeis pruginentis.

De pane cauare, est prouerbium usitatum pro erripere uitam alicui.

Hic girans oculos spatiosa per æquora circum,
Nullam prospexit nauem nullamq; galeam,
Ergo suos recreare notos sibi uoia ueniuit.

Veniuit naturaliter, sed uenit sincopaticiter. Canisbracchus & canis lepretus qui sint optime dextri scripsit Turpilius.

De scriptio uentorum.

Cōcauus hic mōs est q culmine toccat olympū,
Fundamenta tenens maris inficcata sub undis.
Grossibus est asper de saxis atq; pedrazzis,
Non illic frondent silua non herba uirescit,
Mōtis & ad cimmā stat porta chiauata freqn
Quæ ferri tota est, Vulcani facta boteghis (ter,
Claudit & horrendū scabris sub cautibus an
In quo sunt Vēti sub portis mille chiauati (trū
Atq; cadhenati uario buffamine strident,
Attenti semper si porta recluditur illis.
Mille annos una hora sibi est saltare deforas,
Atq; procelloso pelagum uexare trauaio.

Comparatio.

Qualis cazzator bracchos, uolucresq; lepreros,
In presone tenet, mangiandi datq; nientum;
Plus bene quo ualeant morsu boccare famatò
Saluadicinas, leuiusque netare caminum,
Sic & in obscuro uentos rex Aeolus antro
Chiauat, ut optantes groppis exire solutis;
Atq; uidere diem, crudelius æquora uersent.
O miser illa Ratis, sed plus miser ille nochierus
Quem improuisa rapit uentorū squadra boātū
Vel quem cū socijs ferus ille Siroccus acolat.
O, quantum prestat sit praticus ille, paronus
Qui pugnat tantā uētorum contra louzgnam.

Acolat, corripit.

Pedrala.

Aeolus ergo uidens mare nauibus esse ucdotū
(Nōdum quæ guidat Baldū arriuauerat illuc)
pstō cadhenazzos tirat extra foramina grossos
Ferratasq; aperit ualuas, intratq; dedrentum.
Qua propter uenti rident, festamq; comēzant,

Vixq;

Vixq; tenent illos ferracea uincla frementes.
Increpat illorum smaniam multúq; minazzat
Aeolus, & sceptro repetantes sæpe flagellat,
Qui uellent extra ruptis horrire cadhenis,
Et neptuniacam cito strauaiare quietem,
Est ibi Sirroccus uento crudelior omni,
Est ibi Garbinus, Grecus, Leuanticus, Oster,
Est Tramuntanæ Bastardus Borra fiolus,
Est Viscinellus, Libechius, deinde Maestrus.

Smaniam insaniam & furorē.

Borra filius bastardus tramontanæ.

De libecchio.

Libecchius spumam rabioso fundit ab ore
Fodratosq; oculos portat de carne salata.
Nunquam suflaret nisi centum mille diablos
Afferret secum, quibus astra fretumq; uolutet
Ex Aphrica genuit Garbinum coniuge natum,
Libecchios pater est, Garbinus filius, uxor
Aphrica, qua propter libecchius grece uocatur
Aphricus, & lugurū tātūmodo praticat æquor.
Et sdegnatur aquas ueneti sofiare marelli,
Ad quē Garbinum mittit solummodo natum,

Prouerbiū, quū quis oculos rubeos habet propter iram.

Libecchius grece Aphricus.

Marellus paruū mare.

De Garbino.

Garbinus quando pelagum fantasticus urtat,
Si non contrastum sociorum sentit habere,
Semper maturo spaciatur in æquora passu.
Sors sua cum Greco data sit giostrare leuanto,
Fert hedi barbam de stizza et sanguine plenā
Deq; suo rabido fluit ore cagnacea baua

De Tramuntana.

Tramuntana colit gelidos uentissa paesos,
Quæ borrā genuit pregnans aquilonis abusu.
Hanc uocitant boream de nati nomine Greci.
Ipsa gelans nimium cogit portare pelizzos,
Perquā castronis pegoris quoq; Lana tosatur,
Vt nos pelle sua possimus uadere freddum.
Tota bianchezat gelidis sua testa pruinis

Dicimus uentū & uentissam, sicut abbatem & abbatissā Papā & Papissam

Abusu, adulterio.

Deq; suis pendent horrentia stiria trezzis.
Ipsa diabolicum generauit pessime Borram.

De Borra.

Quid nam scribendum de te fantastice borra?
Quando repugnaris uel contrastaris ab ostro,
O miseram Barcam quæ tunc in gurgite uogat
Non durant remi, non arbor, uela, Timonus,
Omnia sfracassas, rumpis, spezzasq; rapisq;.
Te barcaroli formidant, æquora solus
Conturbas, agitasq; undas ad nubila ruptas.
Fert appena tuam spagnola galea ruinam,
Quam ueluti ballā sbalzare per æquora cogis,
Nec brauare uelit Nauis zenoessa quæ ampla,
Quod maior reliqs, quæ ubique garbasa tēdat,
Quādo borra furis curas hanc quippe negottam.

De Ostro.

Contrastum borræ morbatus dicitur oster,
Quē Greci clamāt austrū, nothus est pater ipsi,
De quo nunc dicam Sirrocchi nomen habente.
Oster habet secū mala quāta catantur in orbe
Anteq; quāi suflat stigias se portat ad umbras,
Cerbereasq; prius se mescolat intra ganassas,
Atq; uenenatis sua fœdat pectora bauis,
Inde tenebrosa reuolutus unde Baratri,
Tres serpentinas trangiottit in ore sorellas,
Oster nocēs Romæ. *Nec tantum pelago, sed Romæ dat mala pascā*
Maxime quādo tuas o Roma superba latrinas
Perflat, & intenerat cagatores mille per urbē.
Pallescunt homines, scuro tinguntur auerno,
Incurrunt nullo tutos medicamine morbos,
His equidem tantum nocuit pestem fluus oster,
Morbida uaccarū quod facta ē mādria Roma,
Quæ Tiberim siccant, Vrbēq; putredine turpāt
Illic cancrescunt gentes, Francæq; Barones
Deuentant, plus Roma parit quā frācia gallas

De Sirroccho.

Sirrocchus pater est Austri, quē diximus ostrū.
Qui contra placidum certat spirādo maestrum
Quiq; gignit quasdas ballottas sine granellos,
Quæ componuntur per nubes, grando uocatæ.
Istec tempestas non cascat tempore freddi, De grādine philosophicus pas sus.
Sed tantum quando Terram nimis urit apollo.
Humida materies cum calda iungitur, atq;
Ingarboiatur, donec solidatio quædam Ingarboiatur, ualde miscetur.
Concipitur simul in duris uoltata balottis.
Poltronos facit hæc se desperare uilanos.
Quas uno fruges acquistat sudor in anno,
Tempestas una raptim desertat in hora
Vignas fracassat teneras, mollesq; racemos,
Frangit aristarum spicas, rumpitq́; canellos,
Audis gaioffos tali pro sorte uilanos
Blasphemare deum, cæloq́; ostendere ficas. Ficatribus digitis pro cōtēptu antiqui fingebāt. uide plutarcum.
Sirrocchi mos est boffare culamine tantum,
O quales mollat per nubila quippeçorexas,
Quæ nos pensamus sint magna tonitrua cæli,
Credite dauerum non esse tonitrua cæli, Opinio merlini de tonitruis.
Ast appuntando pettos Sirrocchus alentat. Pettus est uēto sitas tundior corea, testatur Auerois.
Spongosas alas portat, granidasq; pioza,
Hoc Venetas spirante uides plorare muraias,
Descazzare potest humorem sola nocivum
Maluasia tamen nihil est adaquanda bibenti
Est quoniam facinus dulcem iugulare falernū Notandum.

De Maestro.

At pius incedit matura fronte Maestrus,
Restaurat persos Nautas, spezzata reformat,
Atq; fauorezzat grato spiramine poppæ.
Hoc afflante cadunt tristes de pectore curæ,
Ammißi redeunt animi fugiuntq́; timores,
Confortat, releuat, succurrit, reddit allegros.
Quē zeffirū gēs greca uocat, quo florida prata

Quo ueniunt silue uiride, quo tẽpus amenũ est,
Si uult Sirroccum quandoq; domare superbum
Fauonium mandat bizarum, fronte minacem,
Est germanus ei, magno contrarius euro,
Osellus iouis ẽ Aquila. *Ipse manus habet atq; pedes Iouis instar oselli,*
Gens quando sofiat caueat male pratica ponti,
Eurus qui & leuantus. *Namq; suis spesis que sit sua forza prouabit.*

De Leuanto.

Surgit ab aurora suus hostis, dicitur eurus,
Quem melius clamat uulgaris lingua leuantũ
Mitigat ardentes cum transit Apollo fasellas,
Turbatũ socijs tranquillat sepe profundum,
Tunc nauaroles multum sua flamina laudant,
Seu feriat puppim, seu Barcam guidet ad orzã
Forte tamen uentis si contrastatur ab altris,
In coleram saltat, pelagumq; sosopra reuoltat.

De Viscinello.

Est quoq; uenticulus q̃dam, paruusq; nothinus,
Quem Viscinellum Naute dixere uetusti.
Orza, est corda quã uentus ad propositum tiratur. *Iugiter is quando pelagum fortuna rebalzat,*
Se ficat in fluctus, & circum circa regirat,
Qua ꝑpter gignitur uortex, uel moia nocatur.

Pedrala.

At si uentorum tot nomina scribere uellem,
Lectori facerem pro longis tedia uerbis.
Ergo schadenatis illis rex Aeolus uno,
Se cantone tirat ne forte uolaret & ipse,
Namq; suũ dominũ per nubila forte tulissent.

Signa Tempestatis.

Prouerbiũ scatamellæ, quãdo incertus & instabilis uentus gonfiat uelum. Tinxit pro extinxit, *Nox obscuras suas passim diffuderat umbras.*
Astraq; paulatim fumentabantur ab uno
Nimbiculo, faciunt aliquando uela foiadas.
Vidit & ascortus iam plurima signa paronus,
Ex q̃bus agnouit q̃d magna ꝓcella minazzat.
Me miserũ clamat quã nunc scaldabat Apollo,

Atq; sub obscuros nimbones lumina tinxit.
Pallida nũc luna est nunc ignea tota uidetur,
Cernite Delphinos qui saltant desuper undas,
Audiuere maris sub fundamenta moueri.
Curaui nihil in portu quum tute morabar,
Cernere stridentes gauinellos ire per undas,
Scandebatq; altum girans Aeronis olympum.

Gauinelli sunt aues quæ piscibus uescuntur.

Togna.

Sic ait, & subito se contrastare parecchiat,
Quid facit? appochũ sua uela magister abassat
Denudat braxxos plantans se retro timoni,
Plurima sollicitis famulis gridando comãdat,
Cui parent omnes facientes mille facendas,
Hic mollat cordã, tirat ipse, reuinculat alter,
Et centum raucas audis cantare cirellas,
Et centum uoces hominum faciuntq; iubentq;.

Gosa.

Nobilis in quodam stabat cantone Lonardus,
Vt Baldo ludens cum datibus ad tauolerum.
Nil ponũt animum tempestatẽ esse propinquã,
Illorum mentem plexam sbarainus habebat.
Ast alia Cingar solettus parte iacebat,
Ac dormentatus ronfabat more bouino.
Quisq; facit q́equã propter deffendere nauẽ,
Sed tãtum Cingar fornacchiat fronte supina,
Cui non spingardæ potuissent rũpere somnum,
Morpheus ipsius totos summerserat artus.
Hunc scorroxxatus q̃dã schiauonus adocchiat,
Cingaris & magno percussit calce culamen,
Sic, ait, attendis latro succurrere Naui?
Cingar apena leuãs oculos ferus in pede saltat
Schiauonemq; illum uibrato concite pugno,
In medium pelagi fecit tommare defactum,
Qui stramortitus nodandi perdidit artem,
Ac repletus aqua descendit ad Aequoris imum

Dates, aleę. Tauolarum Taxillum.

Sbarainus genualdi.

Quo facto reliqui schiauones illico surgunt,
Nãq; super Naues gens talis plena pedocchis
Stare solet, currunt ueluti rabiosa canaia,
Et per trauersum brancato Cingare buttant
Illum salsigeras in undas ut moreretur.
Sed per uenturam spoliauerat arma pradessũ,
Incipit æquoream brazzas menare per undã,
Tam bene, quod cunctis nodãdo rana uidetur.

Pradessum & peradessũ, latine dicitur nuper.

Berta.

Interea sensit Baldus quod Cingar in undis
Postulat altorium, Terræ Tauoleria buttat,
Atq; uidere quid est currit sociante Lonardo.
Proh dolor, ut repit qđ carus Cingar annegat,
Per quem presonem nuper scampauerat atrã,
Et quod schiauones buttantes saxa trauellos,
Nolunt qđ manibus Naui se Cingar atacchet.
Quali sit captus poteris pensare dolore.
Infuriatus enim patefactũ, sguaginat ensem,
Ad primũ tractum sex misit in æquora testas.
Propter quã bottã spallas gens porcida uoltat,
Nec tentare uolunt Baldensis uulnera spadæ.
Illos inseguitat per Nauim Baldus ubique,
Ad mare se potius donant quã cernere Baldũ,
Quos repetare uidẽs rubefacta p æquora Cingar,
No cessat nodãs illos seguitare p vndas,
Quos manibꝰ prehẽdẽs ĩ collũ strictè negabat.
Miserat et plures Leonardus ĩ æquora mortus,
Qui porgens hastã clamabat, Cingar adesto,
Teq; huic hastæ brancans exibis ab vnda.
Tũc cingar nãdo remeat, se chiappat ad hastã
Quẽ Leonardus aquas piliãs tirat extra marinas
Patronus barchæ laxauerat ante timonẽ,
Vt precibus posset Baldi lenire furorem,
Ipsius ante pedes tremulo se corde stranaccat,
Atq; petit ueniã, quia sæua procella minazzat

Et du-

Et dubitat quod gens, robba, nauisq; peribit.
Quo sermone pius cessauit currere Baldus,
Incusatq; suos mortem meruisse fameios.
Tunc forbet spadam rubro pro sanguine rubrā
Inq; locum posuit, comitemq; iutare cucurrit,
Quem reperit pagnos sub lunæ luca, fugantem
Et leonardus eum multo sbeffamine soiat. Figura galantariç.

Conclusio. Soiat, truffat.

Sed q̄a murmur adest ponti, rabiesq; sirocchi,
Palida Togna fugit, sine qua nil dicere possū.

Explicit Phantasiæ Vndecima Macaronica.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE MACARONICEN XII.

Maxima uentorum contrastamenta fremiscūt:
Tempestas pelagi multa rouersat aquas.
Neptunus sua q̄ casamenta reuoluere uentos
Senserat, iratus cædere fecit eos,
Quos in uulcani trapolatus rete latentis,
Bastonare fecit Iuppiter ante deos.
Aeolus imperium uentorum perdit, & istud
Possidit ambitio sola uolente deo.
Baldi nauis adit scopulum, quo fada fedrigo
Gonzagæ manto ricca sepulchra locat.

MERLINI COCAII

POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Duodecima.

ECce repentino mea uersu Togna comenzat.
Namq; repentinus uentorum stolus ariuat.
Borra prior, contraq; furit pestemius oster.

En li-

En Libecchius adest siluas, casamēta, strauaccāt
Spoluerizando uolat, stipulas ad sidera portat,
Solus & in Zennæ placidū quatit æquora por zennā pro zenua, zenouesi dicunt.
Sed rebruscatur ualido sofiamine Greghi, (tu. Grecus & grechus.
Tergore qui montes sburlando uadit aquarū.
Non habet oppositū Sirroccus albora Maestrū,
Contra Fauonium stringas culamine mollat,
Pro q̄bus astra tonāt, tremit orbis, nutat olym
pestifer oster aquas īplet Cœlūq; tenebris, (pus
Iam mare turbatum montagnas concipit altas
Castronesq; freti pascuntur ubiq; bianchi.
Iam gridor ætherias hominū quatiebat abissos,
Sentiturq; ingens cordarum stridor, & omnis
Pontus habet pauidos uultus, mortisq; colores,
Nō plus bianca diem sparpagnat luna p orbē.
Nubila tetra uolant uentis agitata nefandis.
Fulgure flammigero tantū lampezat olympus,
Post quem fulgorem pettos Sirroccus alentat,
Inde procellosas agitat sborratq; piogias.
Vererat hinc uomitat cōcretas flamine ballas,
Vela forata micant crebris lacerata balottis.
Tramōtana suos crines, gelidosq; capillos
Explicat, & stabulis septem discessa bouorum
Occultat stellam pro qua Calamita regirat.
Schiauones nequeunt deponere uela tremantes
Maxima uentorū q̄a uis, pluuiæq; repugnant,
Nūc ferus oster hēt palmā nūc Borra supchiat,
Irrugit pelagus, tangit quoq; fluctibus astra,
Horrendā mortem Nautis ea cūcta minazzāt
Qui sine speranza uoces ad nubila mittunt,
Atq; simul feriunt laceris, heu, pectora pugnis.

Clio.

Stant mercatores taciti, mortemq; pauescunt,
Præteritos coguntur enim deflere labores,
Heu cui diuitias aiunt, cumulauimus istas?

Heu

Heu q̄bus in rebus nostros neglexim⁹ annos?
Duximus hãc frustra per tanta pericula vitã,
Mercibus his nostris multo aspirauimus auro,
Mercib⁹ his nostris ita nũc demergimur undis
Heu cur nõ potius Monachi uel norma seueri,
Vel mage Eremitæ placuit sacra cellula nobis
Quam rabiosa fames auri? quã sensus habẽdi

Oratio.

O Deus, ò cæli factor, nostriq; Redemptor,
Ne memora fraudes quas egimus, ecce p̄cantes
Lugemus commissa, fuit non æqua, fatemur,
Mẽs tibi nostra sumus fragiles, lapsuq; frequẽti
Decidimus, tetrũ quo sæpe meruimus Orcum,
Tu speciale tamen saluantis nomen Iesu
Semp̄ hẽs, pietasq; premit tua crimina nostra.

Desperatio.

Perdimus heu miseri nil proficientia verba,
Quæ nequeũt dispersa nothis contingere calũ.
Iugiter ira Iouis magis ac magis horrida cre(scit
Iusta sui tangũt nostri nec pectora fletus.
☞ *Fallitur extremã qui se conducit ad horam,*
Notandum. *Sperans deleri modico sua crimina luctu.*
Nõ amor hũc tangit, baratri sed maxim⁹ hor(ror
Cernite qui mõtes vndarũ nubila uexãt,
Cernite quæ piceos inuoluũt flamina nimbos.

Berta.

Dum sic plorantes miseranda uoce Stopinant,
Notandum. *Coguntur proprias de Naui trare richezzas,*
☞ *Plus quia uita placet quem centũ mille tesori.*

Vigor Baldi.

Tẽmam timorẽ *Nullã Baldus habet tantũ sub pectore temmã,*
Currit ad hortandum nautã formidine p̄gnũ
Cui dat suffragiũ, torquet, pressatq; timonem,
Sollicitat famulos barchæ, facit hic, iubet illic,
Hũc ve tirat cordas, nũc mollat, pratic⁹ extat

Nochierus

Nochierus, quē non facit ars, sed nimpha bifor
Iugiter in trepida solatur uoce timētes. (*mis*
Ob nimiū celū pluuiam sfondrare uidetur,
Nil tamen in testa seu brettam siue capellum
Baldus habet, dicens illam montare nientum,
Dūmodo scampentur reliqui, uult ipse negari,
Ponite clamabat patronus, ponite uelum
Nam pluuia caricata nimis scarpabitur arbor
Ast intricatas nequeunt dissoluere cordas,
Immo cadens forza uentorū quisq; trabuccat
Prestus alebardam solerter Baldus achiappat,
Cordazzasq; nouem tractu mozzauit in uno,
Velaq; scarpatis cascarunt prona cirellis.
Cingar solettus cantone iacebat in uno,
Qui metuēdo mori cagarolam tristis habebat.
Gallitia uouit sanctum uistare Iacobum,
Cui faciet binas per pretum dicere Missas.
Vult quoque Loreti sanctam vistare Mariam,
Candelasq; duas uult illi ferre biancas,
Omnibus, ò quales sanctis facit iste pregheras,
Seq; met incusat plures robasse botegas.
Sgardinasse domos, & sgallinasse polaros.
At si de tantis scampabit forte periclis.
Omnia restituet, poueros aut induet omnes,
Mox eremo sanctam menabit deniq; uitam.
Penitet ut lingua factuq; fuisse molestus
Religiosorum normis, uarijsq; statutis,
Et quod peius erat fratres spoliasse, uel aras.

Comina.

Talia dum Cingar trepido sub pectore voltat,
En rupta sublimis aqua montagna ruinat
Quæ totā superādo ratem denetto trauarcat,
Et mercadantes cōuoluit in Aequora plures.
Baldus firma stetit ueluti uecchissima quercus
Cingar se manibus lignū attaccauit ad unū,

Fortuna.

Mira Baldi humanitas.

Scarpabitur, frāgetur.

Alebarda ē genus teli quā plinius pistorolā uocat.

Cordazza p accresimētū cordicula per diminutionem.

Vistare pro uisitare.

Loreti dixit macaronice.

Sgallinarę, gallinis, priuare sic columella, per eminentia fiāt tur pollaria ne uulpe sgallinētur.

Eremus macaronice breuiat mediam, latinę producat.

Denetto aduerbium est, latine affatim.

Firma pro firmiter.

Se tunc spazzatum pensauerat esse debottum.
Iam tundus mediũ noctis uoltauerat orbis
Sæuit acerba magis rapidas fortuna p undas,
Perdiderat scrimã tremulẽtus nauta timonis,
Vlterius nescit qua drizzet parte caminum,
Ad quas ducatur bandas, ad quos ue paesos.
Continuo grandis uentorũ forza repugnat,
Nunc sbalzata Ratis sũmũ toccabat olympũ,
Nũc subit infernã unda sbadacchiãte paludẽ.

Sbadacchiãte, fatiscente.

Fictio poetica.

Stabat Neptunus solio tumefactus in alto,
Qui uiridi crines squamatus cinxerat alga.
Huic maris in fundo stãt urbes, castra, palazzi
Atq; suis diuis ibi chors bandita tenetur.
En Cimottus adest, Delphini terga caualcat,
Quem pauido uultu speronat more caualli,
Quisq; facit largũ, nescit quid dicere uoiat,
Illico Delphini curuo de tergore saltat,
Inde cauans brettam contextã cortice Cappæ,
Ante pedes regis Neptuni crura pigauit,
Quo nam proclamat, rex tanta sṗbia uenit?
Quæ quoq; sub tristi pʃumptio corpore brauat?
Ergo Iouis frater cum sis, uastiq; profundi
Rector, & imperium sup omnia flumina porte
Quod tua guastentur pateris casamenta p unũ
Furfantem indignũq; tibi slazzare mudãdas?
Aeolus est istec, qui nescio qualia saxa
Sub tenet arbitrio, rupes ab Apolline coctas,
Castigatq; rudes uentos de more pedanti,
Quem quoq; Iunonis Rosianũ credimus esse,
Ardimentũ habuit sine uestro quippe sapero
Speluncas montis uastas aperire busati,
Atq; scadenatis uentis, boghisq; slegatis
Omnes de specu uolta dimisit in una,
Tanta rouersarunt undarum culmina ponto,

Cimottus, aliter Gimothoc, deus marinus.

Cappa ẽ genus cocleæ marine, quamcaldei no cant oacternifonta.

Pedãtũ differre a pedagogo platina negat contra diomedem.

Bogha genus laquei ferrei q pedes incatenã tur.

Ac

Ac modo nõ cessãt tot ĩ æthera mittere fluctus,
Quod superi metuere diu, metuuntq; negari,
Mancauitq; pocum quin trabuccaret ab arce
Iuppiter æteria, credens hos nempe gigantes,
Qui sibi terribilem quondã fecere schagaitã.
En quoq; nũc nostras ingombrauere masones,
Atq; ruinarunt, & tutta uia ruinant
Attria nr̃a, casas, Nimphas, me, teq; spauentãt
Et tempestati nisi tu prouideris isti,
O Rex magne tuis fortasse negabimur undis.

Gosa.

Intumuit Neptunus eos sentendo tumultus.
Terq; tridentino concussit littora ferro.
Trombettam subito mandat Tritona uocari,
Quem facit aeolios & scoios ire defattum,
Ad quos inueniat Regẽ qui flamina streggiat.
Iuppiter officium cederat cui tale Regazzo,
Huic de parte sua conuitia talia dicat,
Qualia conueniunt poltronibus atq; dapochis.
Triton id ascoltans celer inde recedit, & unã
Instar equi phocam scandit, spronatq; fiancos
Piscis, & accepto cornu de dente balenæ
Carpit iter pelagiq; secans extrema stafezat.
Vt superas adiungit aquas danzare comezat,
Namq; procellosis hinc inde getatur ab undis.
Perueniens siccis ubi terminat æquor arenis,
Aeolus ecce uenit, rupem qui liquerat altam,
Vndarumq; godit ludentum cernere danzam.
Laudabat forzam greghi, rabiemq; sirocchi,
Ambassariam tunc fecit Triton acerbus
Conuicis, quã re trepidat [illegible] paruulus altum
Regem cui põtius cui flumina stagnaq; subsunt
Nil dubita, dixit, dubitã nil splendide Tritõn,
Nũc nũc in pprios tumulos uolo chiudere uẽtos
I, celer, aiq; sona bis terq; per æquora cornu.

Altera

Tutta uia aduerbium perseuerantis.

Triton Neptuni trombetta.

Flamina streggiat ac si esset gubernator stallæ.

Dãzam uẽtorũ & fluctuũ procellã intellige.

Altera fra tantum per me prouisio fiet.
Dixerat & montis culmen repetiuit aguzzum
Maestrum. *Ingrediens antrum, cito uentũ disligat illum,*
Quem dicunt (ueluti dixi desopra) maestrum,
Vt reliquos ualeat de ponto stollere uentos,
Et motos dulci fluctus lenire bonazza.

Mafelina.

Sine sento fulmen iactari nõ potest. *Iuppiter extrema pro tempestate gridabat,*
Et scorrozzatus uult fulmine sternere uentos,
Scheguire anti qui dicebant p necesse esse. *Non iactare tamen sine uentis fulmina posse.*
Sed nisi præsidium meretrix tũc Iuno dedisset,
Aeolus omnino schegnisset perdere testam,
Attamen imperium uentorum Iuppiter illi,
Sustulit, & cæli miserum priuauit honore.

Parenthesis.

Credite mortales, non uentos Aeolos arcet
Amplius arbitrio, nec soluit & inde cathenat,
Verum consilio diuum, monituq; senatus,
Traditur imperium uentorum presliter illis
Quos stigat ambitio, quos alta superbia uexat.
Vult nihil ambitio uacuos nisi pascere uentos,
Ambitiosus alit colubrem sub pectore dirum.
Ambitiosus habet suspectum mortis ubiq;,
Ambitiosus adest ubicunq; parantur honores.
Ambitiosus abest ubicunq; stat unica uirtus.
Ambitiosus agit pro se, nil propter amicos.
Ambitiosus amat sua tantum, cætera temnit.
Ambitiosus arat dum maxima tendit arenam.
Ambitiosus edens fastidia, digerit angues.
Ambitiosus emit sed uitam perdit honores.
Ambitiosus eget si uoto, se met adurit.
Ambitiosus habet si uotum, se met adorat.
Ambitiosus inest liuoris semper auernum.
Ambitiosus obest famæ decoriq; bonorum.
Ambitiosus agros uicini iugiter ambit.

Ambitiosus

Ambitiosus inops fidei, comitumq; deumq;.
Ambitiosus opus quod sanctum sancta uetustas
Instituit, legem faciens tironibus aptam,
Diuellit morsus mordet, liuore, uenenat.
Ambitiosus erit si quando rector habenæ
Plebis subiectæ normas extorquet auitas,
Nescio quas leges nullo struit ordine uanas,
Et quas non sibi, sed populo tantŭmodo librat.
Ambitiosus idem est quod stultū, qđ rude falsū Omnium malorum participes ambitiosus.
Futile, despectum, delirans, turpe malignum,
Illepidum, demens, insulsum, molle, ferinum
Ridiculūm, mendax, timidū, mutabile, uecors,
Incertumq; sui fatuum, leue, fertile nugis, Prorumpit in Macaronicen.
Moribus effætum dirum, crudele, dolosum,
Sed quid ego rumpo cercādo uocabula testam?
Ambitiosus homo, nec homo sed bestia basti est. Bestia basti, bischicticon carmen.
Poltronus, sguatarus, manigoldus, ladro, uila-
Villanus dico, quia nil nisi uilla uilanos (nus,
Excæcat ambitio sibi quos legit, atq; molestat,
Ambitiosum hominē cernens dic esse uilanum.
Qui facilis tornat, post sedis culmina zappæ.
Nescio quos uidi gaioffos ire uilanos,
Qui quando beccam portant, uaduntq; togati. Becca, est bāda doctorum, quā ferunt in humeris.
Se reputant alios Cicerones atq; Catones,
Ac si monstrarent in uestibus esse galantis.
Doctrinā, pulchrasq; tumēt equitādo mulettas
Dispresiant homines quibus est fortuna sinistra,
Primaias optant sedes, dominiq; uocari, Primaias florētini dicunt primas, sicut et de naium, notaiū rasoium.
Se gonflant, soliq; tenent andando caminum.
Si quis non illi byettam cauat, ille notatur.
Deniq; post tantos faustus, tantosq; tumores,
Supra lombardum se firmant ecce quarottum,
Vnde suus finis tandem nisi merda uocatur.

Comparatio.

Non aliter sicut muscam persepe notaui, Musca ista ui-

Quæ

deē habere colorem canzāti.

Quæ similes auro fert alas, atq; ueluto.
q̃ quoq; quãdo uolat dulcē mouet ore camanã.
Nunc huc, nunc illuc uolitans uaditq; reditq;,
Quã facere egregiã cosam tunc uelle putamus
Forsan odoriferum se imponere supra fiorem.
Quo bibat instar apis seu mannã, siue rosadã.
Quis non id penset cum sit tã pulcher osellus?
Dulcisonãq; canens frotolam Sirena uidetur?
Verum post longos modulos, uariosq; uolatus,
Postq; brauariã (uideas quam turpis habetur
Exitus) en stronzum plantat se desuper unum.
O bellam punctã, quam nostra superbia tentat
Ambitio uanos pascit mihi credite uentos,
Hi postquam fuerint nebulis flatuq; pieni,
Ecce repentino fortunæ uerbere crepant,
Dantq; stramazzonē talem, talemq; culadam,
Quod nunquã surgunt in toto tempore uitæ.
Credunt insani semper cumulare Triumphos,
Et quod habent perdunt, ueluti mastinus esopi

Questio hic nõ parua coorta ē an musca fit osellus. Auerois diffinire nõ audeē. Strõzus est illud quod si biaffatur efficiē merda.

Mastinus canis rusticus.

Comparatio.

Hic dum robbatam gestabat in ore coradam,
Mirauit propriam liquidis in fontibus umbrã,
Ac umbram carnis maiorem credidit esse
Bocconem qua propter aquas se iecit in illas,
Et carnem linquēs umbram deceptus aboccat,
Nam bocconadam pro carne piauit aquarum?
Sic non contenti magna de parte superbi,
Ad totum spirant, & partem deniq; perdunt.
Imperium donat uentorum Iuppiter istis,
Cum quibus hunc mundi pelagũ, nautasq; mo (lestant.

Comina.

Sed de propositio uideo cascare cominam,
Parcite non uini, coleræ sed copia fecit.
Semper ero, semperq; fui, non esse rasinam
Hipocritis, nec non contrarius ambitiosis

Qui

Qui possint utinam medium sibi rūpere collū:

Togna.

Perfreta iam placidus girat confusa Maestrus
Ex quo uentorum cito controuersia cessat.
Paulatim fluctus se se mbilare comenzant,
Incipit, & cornu triton sofiare ganassas.
Illico diffugiunt uenti, nettantq; paesum,
Sed faber interea Vulcanus patre iubente,
Rete magisteria uastum fabricarat ut arte,
Quod circa pelagi fines abscondit arena.
Ergo dum pauidi portant carneria uenti,
Et bastonatas neptuni ualde timescunt,
En infelices trapolam uilupantur in illam,
Vt uilupātur aues in uischio supra bachettas.
Sbirrorum cœli præsens fuit illico stolus.
Mars barisellus erat, cœtu seguitante praibat,
Mercurio tantum mestrali cura dabatur,
Est nam qui uadit per mūdū tollere pegnos.
Discordes menant strictos in uincula fratres,
Atq; cadhenatos strassinat ante tonantem,
Cernere meschini nollent Iouis ora furentis,
Qua propter guizzāt repetāt, ut sæpe uidemus

Nettare paesū, est fugere.

Comparatio.

Cum largum prendit spatium piscator aquarū
Retibus, & laqueo pisces intorniat amplo,
Inde ratem smontans, cordas ad littora longas
Contrahit, unde uno se fasso retia stringunt,
Ac omnes pisces ad caudam retis adunant,
Et sguazzant sgüizzant nolentes ante uenire.
Ducuntur uenti tandem, quibus ora ferantur
Instar uaccarum musarolibus atq; sbadacchis
Nam solo flatu Borre, madidiq; sirocchi,
Numina de summo cascassent omnia cœlo,
Hic bastonari mandauit Iuppiter illos.
Et bastonatos dimisit ad antra diabli,

Adunant, pro adunantur.

Musaroles, sūt ex stropis contextæ quibus ora Bouum mā giare blauas inhibentur. unde Colūella, strop

Qui

Qui centum solito reserantur carcere groppis.

Berta.

Fugerat interea ponti fragor, atque tumultus,
Ecce procul scopulum respexit Baldus aguzzũ
Nõ locus herbosus, sed nudũ marmor habetur.
Illuc, semirutam declinat nauta carinam,
Solis ut ad radium poßint extendere gazas,
Ac miseram chiodis barcam renouare foratã.
Cingar se prora saltans dispiccat ab alta,
Tangere gaudet humũ, passatas deuouet undas.
Baldus eũ sequitur, simul et Leonardus arenã
Iam læti calcant, & alegra fronte resultant.
Non per miraclũ illic paruula nascitur herba,
Cunctaq; sunt lapides strinatæ solis ab igne,
Pendentesq; alto scopuli de uertice cautes,
In quibus albergant falco pelegrinus, et uncus
Accipiter, smeriollus, item, gauinellaq; proles
Cingar vbiq; suã, dum querit, seruat usanzã
Donec ad obscuri portam deuenerat antri,
Comparatio. *Nõ intrare audet, sed apertã porgit orecchiã,*
Si quemquam valeat strepitũ sentire deintro.
Quale per aurificũ botegas murmur habetur,
Quũ ps martellat, pars limat, pars colat aurũ
Immo quale sonat per stradas quasq; Milani,
Tale per ocultam sentit reboare cauernam.
Annuit ut ueniant, socijs placet ire dedrentũ.
Itur cæca domus fuligine tota nigrescit,
Quo plus accedunt, plus martellatio tich toch
Insonat, & rigidi limatio crebra metalli,

Ars Alchimiæ.

Post centũ passus quadram catauere piazzã,
Quælibet est trenta cubitos quadratio longa,
Comparatio. *Porticus in circum sexo omni parte columnis*
Filatoium, quo sericum filat. *Sustentata rotat velut omnis sphæra polorum*
Vel sicut Modenæ filatoium siue Bologne

Vidimus

Vidimus intornum setam uoluendo rotare
Queq; columna duplex est brōzo facta dorato
Ast habet ex auro bases, capitellaq; schietto.
Arcus argentum renitent, uolteq; musaicum,
Aurea circuitum claustri cornisia cingunt.
In medio platea super octo celsa pilastros
Arca sedet subter larga testudine plombi.
Ipsa decem cubitos est lōga, sed alta triginta,
Pyramidis quoniam sua cuspis tēditur instar.
Tota laboratur miris sculptoribus auro,
Per qđ Carbo nitet, Topacius, atq; smaragđ
Cādidulæ Perlæ, onichinus, granata, Saphirus
Pulcher Amethistus, Rubin, radiāsq; berillus.
Quæ passim fulgent uelut alta p æthera stellæ.
Quisq; pilaster erat Cristallo conditus albo,
Cuius in internam splendens carbonculus aluū
Transparet veluti candela ficata laternis.
Porfida nō mancāt, alabastraq; cādida muris,
Nec Calcedonium ne uulsa Coralia ponto,
Hic prope sentitur giratio magna rotarum,
Quas uelut Orloium uaga contrapesia guidāt
Ista pro causa circum fabricatio currit,
Ad formam naspi cum femina fila reuolgit.
Arca manet solum rutilis imposta columnis,
Ac inter septem ceu tellus pendula sphæras,
Eminet, & semper moles it sphærica circum.
Costiterant dudum stupidi meditādo barones,
Omnia clara uident, nā splendiger est ibi lusor
Quæ preciosarum petrarum copia fundit.
Circum ipsi vadunt, quia circū fabrica uadit,
Sed cū perueniunt ad centrū quo sedet Arca,
Stant firmi, tantūq; uident girare theatrum.
Sed maior sensus marauilia ceperat ipsis,
Namq; uident etiam circum passare solarū,
Ireq; dintornum uelut omnis machina cæli.

Bases inferior pars columnæ. Capitella superior.
Cornisium, & cornix.

Plurima quam ducit moles dentata rotarum,
Mafelina.
Non ibi comparet, nec uir nec paruula musca.
Tantum sentitur, generat quē fabrica rumor.
Ad martellorum sonitum uult pergere Baldus
Marmoream cernens scalam quæ girat & ipsa
Limaghalis scala à Vitruuio posita. *Hāc salit incircum, facitur qua more limagha*

De Luna.

Post multos gradulos potuerūt cernere cunctI,
Qua de materia bronzi sit machina Lunæ,
Quæ crebris Stantem giris intorniat arcam.
Hæc erat argentū, quod fixum sulphur et albū
Bodega, uas alchimiæ. *Mercurio mixtum fecit buliente Bodega.*
Hoc ualet in propriā speciem cōuertere stagnū
Mixtum non frangit, potius subtiliat aurum,
Cum quo spissatum non rumpit malleus illud.
Atalach.i.sal. *Hic plenas atalach, & aceto mille burinas*
Burina, uas uitrium. *Perfumare uident, quo fumo argentea blondā*
Materies perdit speciem, cœliq; colorem
Vestit, & in media candet proserpina sphæra,

Argētum albū quomodo fiat cœlestinum.

De Mercurio.

Post hæc ascendunt scalæ quaranta scalinos,
Scala & scalinus ut sedes & sedile. *Ac ibi Mercurij fabricam uidere gelatam.*
Alphatar instabilis flueret, possetq; nientum,
Alphatar, argētum uiuum, Sal liet, tartarum. *Ni simul hoc mixtum Dragantum, salq; liei,*
Altanor ad furnum longus stillaret aludel.
Voltatur finum seruus fugitiuus in aurum,
Saldo, qui non pōt fluere, nam congelat azoch idest argētum uiuum. *Si bene iuncta suos cohibet medicina uapores*
Ergo Mercurius de saldo circuit azoch,

De uenere.

Tertia materies æs est, ueneriq; dicatur,
Aes & ramus idem est. *Ramus enim facilis Phœbi Phœbeq; receptat*
Geber, auctor alchimiæ præcipuus. *Naturam, sed non, geber testante, colorem.*

De Sole.

Post uenerem scādunt ad speram solis et auri,

Aurea nam tota est, nitidoq; simillima phœbo.
Ipsius author enim post uanas mille fadigas
Post cõsumatũ nequicquã tẽpus, & annos, (bar
Post Gãger, Mardach, Nitrõ, post Napsu uel al
Post Gry, brunesich, clymastroi, danidos, Esig,
Post Fu, Girapiron, Licodemon, Ilfil, Oriza,
Post Quasappa, Reif, Saragin, centũq; facẽda
Quæ fastidirent si uellem dicere totas,
Verbitrium lapidẽ retronauit philosophorum.

Nomina diuersorũ conueniẽtium in Alchimia.

Verbitrium, cõstans tribus ex uerbis.

De lapide Philosophorum.

Multicolor lapis est, Elementis quatuor extat
Conditus, aereus, terrenus, aquaticus igneus.
Siccus in occulto, calidus quoq;, sed manifesto.
Humidus & gelidus cõplexio querna fit una.
Spiritu hic lapis est, qui transmutatur in unũ
Nobile adustiuum, pariterq; uolatile corpus.
Non fugit a flammis, liquidi fluit instar oliui.
Multiplicat, solidat, præseruat tẽpore dempto,
Defunctosq; ualet uitali reddere luci.
Hic tribus in uerbis consistit, munus ab alto
Est Ioue donatum sapientibus atq; beatis.
Ingrauidat semet, de semet concipit, atq;
Parturit, & sibi met uiuit, se metq; trucidat,
Suscitat hinc semet, nã sic deus ordinat illum.
Est tinctura rubens lapis iste, biancaq;, uiuax,
Concipit ac aurum fumo si iũgitur albo. (lus?
Nũquid Elitropia ẽ? Adamas? calamita coral
Nũquid Epistrites, medo, Feripẽdamus, Onix?
Nunquid Iacintus, draconites, Bena, Lypercol?
Nunquid Amatistus, Celidonius Iris, Echites?
Nũquid Alectori⁹, Saunus, terpistretes, Istmos?
Nunquid Beratidẽ, Lazuli, Radianus, Orires?
Nunquid Nicomai? nũ quẽ zat sudat ĩ ostrũ?
Absit, nam fluitat cũ corpore factus, & absq;.

Igneus, bissalabum est, ut orpheus.

Non reperitur albus fumus nisi argen, uiuũ.

Lapidum nomina.

Zat arabice, Bufo latine, Rosp⁹ caldaice.

 Diffinitio

Deffinitio lapidis Philosophorum.

Est vi(num dicam tandem manifestius? est A,
Qua uita fruimur, qua verũ nascitur aurum.

De Marte.

Ballã pro sphæra ponit abusiue, quia rotunditatem utraq; continet.

Ad Martis ueniunt ballam, quæ ferrea circum
Dũ rotat instrepitat uelut esæ cardine postes.
Hac sine materia nostros nihil esse labores.
Iudico, nam zapæ, vãghæ, Falx, ranza, badilus
Sũt ferrũ quo flaua ceres, quo bachus habetur.
Non opus artificum quorũ libet esse uidetur,
Quod fieri duro sine ferro posset aiutto,
Lignorum fabri texunt lettiria ferro.
Sartores pannum cum ferri forfice taiant.
Diuidit Ars teneram pastam fornarica ferro.
Taiat cum ferro stirps scarpolina zauattas.
Pistat pistillo ferri speciarius herbas.
Cũ gucchis ferri Brettas brettarus agucchiat.
Calcinat vt ferro muros Murator, & albat.
Non aufert barbam barberius absq; rasoro.
Non herbolattus dentes cauat extra tenaia.
Non castrat Porcus sine ferro conza lauexus.
Suffragium quoniam dat ferrum cuilibet arti.

Rãza est maior falce.

Non ullam mechanicam artẽ posse fieri sine ferro.

Conzalauezi, q. nisi lombardice possunt intelligi.

De Ioue.

His bene pensatis Iouis ascendere biancam
Materiam stagni, quod corpora nigra dealbat,
Sed peccat buliens, nam corpus deterit omne.
Præter Saturnum & Solem, tũ firmiter hæret
Et Soli & Lunæ nec ab illis quippe recedit.
Cuius peccatũ (nec frangat corpora) quisquis
Tollere cognoscet dempto su tempore fœlix,
In quo mirimodo sibi nata Rubedo coruscat.

Mirimodo, mirabiliter.

De Saturno.

Post formam stagni Saturni fluxile plumbum
Scanditur, aurifices hic inuenere tresentos,
Illico pulchra, grauis, sapiẽs matrona resurgit,

Contraq; Barrones facie ueniebat alegra.
Baldus eam curuando genu cortesus honorat,
Mox ueniam posit, nimium si forte proterui
Illius intrassent aulam, Talamosq; secretos.
Non ego, respondet, tantum sum digna baronē
Cernere, quē pctus Tellus ueneratur & orcus.
Vrbs mea quē genuit quāuis ingrata uidetur.
Illa ego sum Manto uestrā quæ cōdidit urbem,
Nomine deq; meo contraxit Mantua nomen.
Nec quæso, uestros animos stupor occupet vllus,
Si nunc usq; meam potui deducere vitam,
Nam datur æterno cum tempore viuere fadis.
Hactenus ingemuit mea sub pratore gaioffo
Mantua, quo mores cortesos perderat omnes,
Quem veronensci uos ammazzastis in agro.
At præclara, ferox, regalis, sancta propago
Iā Gōzaga prope est aquilis dignissima nigris
Quas natura nigras fecit, deditatq; ferendas
Imperij signis banderis atq; theatris,
Pingere purpureas Aqla bizzarica res est.
Hæc quam uidistis miro fabricata magistro
Stantia, Federico Gonzaga sola dicatur,
Post centum guerræ palmas, post mille trophæos
Post uitæ laudes, post longos nestoris annos,
Illius huic magno donabimus ossa theatro,
Ac inter giros sphærarum nobile bustum
Vsq; ad iudicitium fulua requiescet in arca.
His ego diuitijs præsum facioq; magistros
Aurifices istos aurum intaiare catatum
Ex uirtute trium uerborum nomina quorum
Auribus admotis audite, quod illa docebo.
Ergo susurranti parlauit murmure secum,
Quos docuit lapidē, stellarum tempora, causas
Alchimiæ, lætosq; omnes discedere fecit.

Manto fabricatrix Mantuæ.

Carpit hic poeta de heresi. Fada ē mulier īncantatrix, & quæ diuersis in figuris dicitur conuerti.

Naturales Aquilæ, & fictæ.

Conclusio.

Et mea me, sentis? clamat fantesca, patrone.
Iam depone xosum pennĩ calamaria, cartam,
Cæna parecchiatur frigescit calda manestra,
Compagni totam iam mangiauere salattam
Iste liber finit uobis, mihi cæna comenzat.

Explicit phantasiæ Duodecima Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE TERTIAMDECIMAM MACARONICEN.

Introeũt iterum Nauim, tentantq; profundum
Cingar compagnos astrologare docet.
Luna defectus ac incrementa rotantis,
Mercurij, Veneris, Solis & arua canit.

MER-

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Tertiadecima.

NAVTA reconzarat diuersa foramina Barchæ.
AD uomitumq; redit, rursumq; stigare diablum.
Baldus ad aurificum socijq;, re cesserat antro,
Ascendunt Nauim, zefirus uelamina complet,

Indignabunde carmen prolatum.
Zefirus, maestrus.

Mantoæq; magæ scoium post terga relinquunt.

Vscio, & Exeo, *Baldus Apollineos cernens uscire cauallos*
Extra Orizontem, quia nox iã fugerat omnis,
Talia miratus parlans cum Cingare dixit.
Cingar, me grandis nunc admiratio brancat.
Ecce uides solem plus largũ, plusq; ritundum,
Quando foras exit, quã cũ tenet ardua cæli,
Præterea tantum rubeas fert ille masellas,
In Tinam vini quod strabuccasse uidetur.
Cingar ait, magnas ò res mihi Balde richiedis
Quas nimis astrologi dudũ schiarire fadigãt,
Nam super humanos animos ea facta fuere.
Sed tamen insignis quidam de semine greco,
Cuius (si memini) Ptatonus nomen habetur.
Astrologusq; alter Tolomellus, Iona Propheta,
Solon, Aristotel, Naxagor, Tala, Pytagor,
Talia scripserunt magnos caricantia libros.
Quando Leonardus sic audit nomine grosso
Dicere philosophos, Ionamq; referre prophetã,
Tanto corripitur grigno, tantoq; cachinno,
Sæpe quod in terris stratus creppare videtur.
Baldus at vsanzã qui notat Cingaris inquit,
Cingar, es Astrologus?
O si te noscem tales studiasse facendas,
Forte hac me doctum fecisses arte magistrum
Scottus sophista. Thomas aquinas. *Ac nil curassem argumenta sophistica Scotti,*
Cũ quibus audacter se ponit cõtra Thomasum
Qui fuit & Gesiæ murus, fideiq; pilaster.

Incipit Astrologia Cingaris.

Nil ridens Cingar quadã grauitudine stabat,
Tulius. *Qui non Cingar erat, sed Tullius et Catilina.*
Catilina. *Ergo ait, ò quoties te quondam Balde gabaui,*
O quantas uoltas osélatus Balde fuisti,
Me de nocte quidem pensabas ire robatum,

Scardenare

Scardenare fores, aut rampegare fenestras,
Sed cancar ueniat mihi nunc si dico bosiam,
Pergebam stellas ad contemplare fogatas,
Signorũq; gradus super unã stando pioppam, Pioppa est arbor quæ latine dicit populus.
Quo melius cœlũ possem guardare propinquũ.

De Luna.

Cernebã Lunam maculosa fronte biancam,
Distenebrare maris scopulos, terraq; paesos,
Cornibus adductis nũc paret scorza melonis,
Cornibus impletis nunc est pars mezza taeri,
Cornibus iniunctis nunc fundamenta tinazzi,
Hæc in ceruello prohibet consistere multos,
Hæc facit antiquas madefacta dolere piagas
Hanc metuunt, pazzi stulti, lunaticus inde
Dicitur ille suos qui cascans torquet ocellos,
Quem tu iurares animam buttare deforam,
Villani, quamuis sint de lignamine grossi, Ligamine pro genere.
Hãc tamen obseruãt quãdo est taiabilis arbor
Nasci namq; solent in ligno sæpe caroles. Caroles sunt uermes rodentes lignum.
Hanc seruant medici, quãdo medicina malato
Dãda sit, hæc faceret quãdoq; cagare budellas
Hac lucente stria gaudẽt gaudentq; striones.
Se faciunt quoniam nudos ad lumina Lunæ.
Mox cum diuersis ungunt sua membra cirottis
Inde sup gramolas, trespos, & guindala, scra
Supra letteras nigra de nocte caualcãt. (gnas
Sed bene se possunt ille signare dauerum,
Quas Domenigini poterunt cõprhẽdere fratres Inquisitores intellige.
Immitrant illas, populo cernente, fatentes,
Quantos in cunis pueros, puerasq; striassent. Hæc puera.
Hæc multis fecit me desperare fiatis,
Est quia nocturnis nimium contraria ladris. Gambar latine.
Zampigerus Gambar piliatur nocte per illam. Cancer grece. Graim teutonice.
Quãuis conueniat cũ Luna non bene cancer.
Nuntiat hæc pluuias uultu nigrefacta futuras Prouerbium.

Nuntiat & nautis pauida cum fronte procellā,
Hac tenet extremum gelidi regnamen olympi
Atq; coruscatur phœbeis nocte cauallis.
Hanc tamen interdum pluto strassinat ad orcū
Nam pro puniceis fuit agabbata granellis,
De qua parlarunt diffusius astrologantes,

Pluto proserpinam rapuit.

De Mercurio.

Te patrone meus pochinas cerno fiatas.
Mercure qui doctor primarus in arte robādi es
Namq; times nedum per cœli rura caminas,
Te rapidis iungat furibundus apollo cauallis.
Et sburlans faciat tibi forsan rumpere collum
Tu supralunarem arcem tua regna locasti,
Per quæ ter centum pegoræ faciendo bebeum
Pascuntur, grassiq; boues, asiniq; ragiantes,
Atq; casalenghi porci, gibbiq; camelli
Nam tu per mundum uadis faciendo botinos.
Quos introducis cœli sub tecta secundi.
Alatum portat semper tua testa capellum.
Alatum portat semper tua gamba stiuallum.
Fatidicam portat semper tua dextra bachettā
Ac imbassatas patris Iouis undiq; portas.
Tu mercantiam faciens uadisq;, redisq;,
Tu uentura canis, tibi multum musica gradat,
Tu pacem si uis furibunda in gente reponis,
Tu litem si uis compagna in gente ministras,
Tam bene dulcisonis tua cātat phistula metris
Quod male delectās ad somnū prouocat artus.
Argos centoculus fuit olim mortuus hac re,
Sic patrone meus tibi me recomando ladrettū,
Ne triplicem supra forcam me lazzus acoiet.

Mercure, ꝑ mercurii positū. ut plinius docet. Passus astrologiæ subtilis. uide etiam Scaramellam de planetis. Bebeū uox ouina. Casalenghus, domesticus. Argos centoculus habens centum oculos. Acoiet, atrapolet.

De Venere.

Sed iam de Veneris cœlo parlatio fiat.
Ipsam cernebam solis seguitare pedattas.
Quādo idē phœbus Neptunia tecta subintrat:

O quantas

O quantas uoltas Vulcano cornua fecit.
Nam sgarlatatus constat suus esse maritus.
Attamen ipso fuit comuni iugiter uxor.
Dum martellaret ferrũ Vulcanus in antro;
Vel Iouis azzalistrales fabricaret acutas,
Mars occulte suo semper uangabat in horto.
Sed tamen in trapola Phœbo mõstrãte capatus
Mars fuit, unde suũ mouerunt numina risum.
Nam uenerem tortos facientem deniq; fusos
Cum mauorte suo uulcanus rete prehendit.
O quantos etenim Vulcanos credimus esse.
O quãtas Veneres, quæ pallados instar habẽtur
Ipsa uenus terzo casamentum fixit in orbe,
Per quẽ nimpharum multis sociata brigatis.
It nitidas relegendo rosas, uiolasq; recentes,
Mentam, Garofolos, Mazuranã, Basalicoium,
Texunt freschadas, girlandas, serta, coronas,
Diuersasq; canunt canzones, metra, Sonettos,
Diuersosq; sonant chitarinos, atq; leuctos,
Hic semper ballant saltant, danzantq; puellæ.
Seq; lauant freschis in fontibus ac seriolis.
Venticuli tenues crebris sub frondibus afflant.
Et straccatarum nympharũ pectora mulcent.
Hic Fagi, Pinus, Cedri, Pomrancia, Nespoi.
Spernazzãt umbras, sub quas hæ sæpe reposãt,
Ad cazzã uadunt, arcus pharetramq; ferentes,
Discazzãt, ceruos, Lepores, agilesq; caprettos.
Extra boscaiam de Cedris, atq; Narancis.
Non hic uillani terram uangare fadigant.
Non hic villanæ stupam fillare uidentur.
Non hic plantantur cepæ, non hic rauanelli,
Non hic porra nocent, non alia fortaq; nasum.
Non hic vrticæ, spinæ sub tegmine celant
Serpentes rospos, bissos, gelidasq; lusertas.
Hic nisi grata ĝes, nisi pax, nisi sũma uoluptas

Garleттus est ps superior cal cagniunde sgar latatus dicitur qui sine garletto zopegat. cõmuni, plebis, uniuersitatis. Suum dixit, q͠a nescit quomodo rideant.

Notandum.

Basalicoiũ herba de qua gignitur scorpio.

Chitarinus habet nouem cordas, teste Boetio Leuttus undecim.

Nespol indeclinabile.

Hic nisi gentiles animi, gentilia corda,
Dum uenus in tanto lætatur pulchra triũpho,
Expectat donec uult sol equitare per orbem,
Quem festina suo cupiens precedere cursu,
Et ponens capiti uario de flore coronam,
Scãdit in auratam, roseam niueamq; carettã,
Vadit ad oceanum uechium comitata puellis,
Expectat solẽ, quem prospicit esse propinquũ,
Quo uiso rutilam liquido de gurgite frontem
Explicat, & se se mortalibus omnibus offert,
Paruiculis modicã generat splẽdoribus umbrã
Ac reliquas penitus discazzat ab æthere stellas
Sic sic phœbeos rutilans uenus indicat ortus,
Quattuor hanc menãt spaciosa p æthera cigni,
Quos quandoq; auiũ mater, Iouis urget osella.

De Sole.

Sufficit hæc Veneri Solis ueniamus ad orbem,
Qui medios inter cœlos sibi tecta locauit,
Mason, habitatio — *In quarto quoniã sua splendet mason olympo,*
Chortem banditam portis ibi semper apertis
Sol tenet, est cunctis intrandi larga potestas.
Hic habitat senior maturus nomine tempus,
Qui semper uarios horatim sterminat ortus,
Nunquam pensero durat fundatus in vno,
Nunc vult, nunc non vult, foia legerior omni,
Centipedi ragno instabili uermiculo. — *Centipedi similis Ragno,*
Est puer, estq; senex quẽ barba canuta decorat,
Ac uno quandam tenet in cantone botegam,
Pulueris orloios fabricat, plenosq; rodellis,
Quos pulsare horas cum contrapesibus urget,
Naturam Iouis admonitu pro coniuge capit,
Qua sine non posset tempus generare fiolos,
Ergo habuit binos natos, binas quoq; natas,
Primauera prior, mox æstas, inde creatus
Autumnus fuit, et rigidus pro frigore uernus.

De

De Primauera.

Primauera fuit Veneris maridata fiolo,
Qui nuncupatur(si recte recordo)cupido.
qui post terga gerẽs alas,uolat,undiq; quo uult
Irrequietum animal,nunquã uolitare quiescit
Presemptuosus cantones praticat omnes,
Nudulus it semper nullamq; ferendo mudãdã
Nescit uergonam, portat quã semper apertã.
Fert arcũ,pharetrã,stralas dulces & amaras,
Cũ quibus innumera corda franguntur ĩ anno
Fert in carcasso uarias exinde sagittas,
Dicuntur uariæ,uarios,quia spargit amores,
Vna sagitta suum de plumbo gestat acumen,
Namq; remucatur tenerini puncta metalli, Remucatur,ob tunditur.
Nec penetrarẽ potest,uolente,cupidine,panzã,
Auratam sed habet,subtilior altera punctam,
Quæ scaricata oculos intrat, filzatq; magonẽ.
Spezzat duritiam cordis preuertit honorem,
Et diamantinos posset dirumpere montes.
Hac feriente, cadunt ab honesto corda uolero,
Hac feriente,ualent nil sentimenta rasonis,
Hac feriente cito mentis frangantur habenæ,
Hac feriente,iacent ueri post terga sodales,
Hac feriente,bonos conseios quisq; refudat,
Hac feriente,paris patriæ fuit,oyme,ruina,
Hac feriente,patri taiauit Scilla capillum,
Hac feriente,malos Alcides gessit amictus,
Hac feriente,uno daphnis mutatur aloro,
Hac feriente,bouẽ meschina Europa caualcat,
Hac feriente,dedit mugitus io uedella,
Hac feriente,quidẽ,ueniunt homicidia,furta,
Stupra,sacrilegium,rixæ,discordia,lites.

De Plumbea.

Plumbea odium parit sdegnatos inter amãtes,
Crescit amor,penetratq; nimis feriẽte secũda,

Iste ribaldellus quantæ sit causa ruinæ
Balde vidē? certe quōdā tu, & berta prouastis,
Primauera istum lætatur habere maritum,
Cui placitura suos componit pectine crines,
Atq; cerudellos crispat ponitq; belettum.
In ceruice gerit uiolarum nobile sertum,
Purpureos uestit mantos, niueasq; pelandas.
Semper odoriferos unguentos portat adossum,
Lascium muschium, zibettum,
In quibus ardet amor, crescitq; cupidinis æstus,
Hæc reliquis quoniā magis est formosa puellis,
Non curat stuppam pirlanti ducere fuso,
Nec iam filatam tundo deducere naspo,
Sub uirides semper frondes resupina quiscit,
Semper & aspaßum per florida rura uagatur.
Quam seguitant dulces ofelini mille canentes.
Nō Philomena de est frifolo quæ gutture cātat
Quæ cantando nihil noctesq; diesq; rafinat,
Quam louertisius nigra de nocte gabauit,
Quapropter noctem totam cātando trapassat,
Et centum sortes gorghezat in ore motetti.
Gardelinus ibi est, qui anidat in arbore buxi,
Dulcis ab auditu, sed uisu pulchrior extat,
Namq; capellinam rubeam, triplicisq; coloris,
Fert alas, tremulāq; mouet sua līgua camanā
Non ibi franguelli desunt, facilesq; fanelli,
Atq; Papagallus nostras imitando loquelas.
Cui uiduata suo iam Tortorella marito
Succumbit, sicco nec plorat in arbore sola,
Nec bibit ulterius fangosi fluminis undam.
Non deson merlæ, lugarini, uel riatini,
Hic semper gazæ, putæ, porca, uacca to, cantāt.
Primauera ipsos uult semper habere sodales,
Sollazzumq; fame morientem deniq; nutrit.

Cerudellos, cincinnos.
Belettum, colorem.
Muschius, zibettus odore prouocāt ardorem.
A spaßum aduerbium est uagabunde significat.
Fabula louertisij reperitur in metamorphosion scaramellæ.
Gardelinus auis.
Franguelli, fanelli auis bene cantantes, papagallus psitacus.
Gazæ, picę quę humaniter canere studentes dicūt puta, porca vacca to.

De Aeſtate.

Altera natura uel filia temporis, Aeſtas
Dicitur, hac multo ſemper ſudore bagnatur.
Non portat ueſtes, tantum fert nuda camiſam,
Titanis rapido nam broſtolatur ab igne,
Ipſa laborando granaria frugibus implet,
Qua ſine Mortales cereali pane carerent.
Poltrones multum facit inſudare vilanos.
Attamen ipſa illis eſt grata fadiga gaioſis, Laudat villanos.
Nã quamuis aſinina dolet ſchenazza ribaldis,
Atq; caro ueniat creuata batendo ladrazzis,
Omnia ſupportãt, memores quod tẽpore fredi
Tantum nix Glacies apparent atq; pruinæ.

Parentheſis.

Progenies maledicta quidem villana uocatur,
De quibus ut parlo ſemper mea Togna caminũ
Ammittit rectum, quia tranſportatur ab ira,
Pichetur quicunq; fauet, tutatq; vilanos.
Nil niſi crudelis quiſquis miſeretur eorum.
Tunc ego crediderim leporesq; canesq; coire,
Seq; lupi miſcere ouibus cernentur, & una
Stabunt pernices uel Quaiæ cum ſparauero.
Si contadinum potero accattare dabenum. Dabenum, per contrarium dicimus dapocũ.
Vis ciuem ſuperare? bonas ſibi prabe parolas,
Vis contadinum? baſtonibus vtere tantum. Notandum.
Magnates placidis verbis donoq; puellas
Vincis, fanciullos ſtroppa, baſtone vilano,
Paſce aſinos paia porcellos glande, cauallos
Atq; Boues fœno, villanos paſce tracagno,
Vilanus nunquam cognouit dicere verum,
Villanus falſos ſagramentos mille piaret,
Villanus nihil eſt, ſi non aliena rapinat,
Villanusq; hominem ſolo pro pane necaret,
Villanus geſta reprobat ſeruare ſtatutos,
Villanus Venerem non naturaliter uſat,

Et dicit quod nil mulieri bestia differt.
Non guardat matrem, natã, propriamq; sororẽ
Sed tunc villanos audis maledire cuchinos (dãt
Quãdo crepante pado bisognat ad argina va-
Maxime villanos quos Mãtua Balde gouernat
Trant Angonaias, gianduſſas atq; morias,
Blaſphemantq; deum, ſanctos, ſanctãq; Mariã,
Semper habent oſſum poltronis quãdo lauorãt.
Sed quando ballãt, tot capræ nempe uidentur.
Ad uirides currunt pina clamante pioppas,
Et calcagnadis terram pistantq; repiſtant,
Padronem, genus morbi. *Quã uãgãdo tepent, dicũt & habere padronẽ,*
Villanus nimia pro ſtizza roditur intus,
Quando baſtiones faciat impellente ſenatu,
Iulius hos menſi. poltrones reddit alegros,
Pocha fadiga quibus paret ſub Apolline caldo
Curuata cum falce graues taliare biauas,
Et taliando ſuas uadunt cantando moroſas,
Compagnumq; ſuũ præcedere quiſq; reforzat

Comina.

Semper Apollineo nigrefacta colore fadigat
Aeſtas, attendens crebro uacuare botazzum.
Cui non bache tuos laſſas mancare liquores.
Dũ coqtur phœbo, ſegetes dũ falce ſtrauaccat,
Verzellis, flagellis finant, pro rafinant. *Dum quoq; uerzellis flauus diſpiat ariſtas,*
Non unquam raucæ finant ſtridere cigalæ,
Debilis eſt auſter uentus, nil murmurat aura,
Nec tremolare uides foiamen arboris unum.
Omnia pro caldo phœbi luſore ſtrinantur, (bæ
Schiappãtur lapides, sbadacchiãt rura, nec her
Se drizzare queũt, quoniã fugit humor ab illis

De Autumno.

Diximus ecce ſatis de magni tempore caldi,
Naturæ terci promatur uſanza fioli.
Autumnũ ueteres quondam dixerere ſilenum.

Cui testam dicunt nudam picigasse cabrones,
Iste praeest Bachi domibus, uiniq; fameia,
Quem nos gastaldû, uel dicimus esse fatorem.
Et quoniam gustat sol uinum dulce libenter,
Imbriacû quê nos semper damatina uidemus,
Gastaldû, Bachi, Bachum quoq; diligit ipsum,
Nil igitur mirum si stant in Apollinis agros,
Iste silenus habet Bachi pro coniuge nimphã,
Mustolenta, bibax, uindemia dicitur illa.
Ambo sunt adeo pingues, adeoq; greuazzi,
Quod uelut inflati uento schioppare uidentur.
Semper habent lateri barilottos atq; fiascos,
Et parite uadunt plures cantando sonettos,
Sorbottumq; bibunt uini cessante sonetto.
Inde canunt etiam, post cantum pocula sugant,
Sic alternantes laxis brigantur habenis, Brigantur, pro imbriagantur.
Hisq; meant circû montes casamenta, paludes
Non quod eãt circum, sed quod girare uidẽtur
Inq; suos oculos paret res unica binam.
Nõ cessant trincare tamẽ, magis ĩmo retornãt,
Sorbentes faciunt, clo, clo, resonare botazzum,
Deniq; somn⁹ adest, quorû nisi mẽbra foueret.
Illi transcotti se uelle uolare putantes, Trascotti, valde ebrij.
Forsitan in terram de coeli sede tomarent.
His nudis nudi fiant guardam mille putini,
Dum sornacchiãtes porcorum more quiescunt. Sornacchiare, Ronfare, Ronchizare nil differunt.
Cannant, eu, oe, saltant & circa parentes,
Quisq; suam testam uignali fronde coronat,
Quisq; manu portat botros, uuasq; racemos. Bragalia maca ronice.
Quisq; fiaschettum paruo pendente lorettoq;.
Morbezzãt, rident, faciuntq; bragalia Bacho; Baccanalia grece.
Inde sub uuiferis vignis briagantur & ipsi,
Et pleni musto pariter dormire comenzant.

Pallazzum Bacchi.

Bachus habet magnû quodã cantone palazzû,

Quo centum canefæ latitant, & mille riuolti,
Hic incirchiantur buttæ, latiq; tinazzi,
Cararos, cados *Hic ue trauasantur per centum uina cararos.*

Comparatio.

Non sic formicæ uadunt redeuntq; frequentes,
vel vos latini. *Quādo montonē, uel vos chiamatis aceruum,*
Circa suam casulā grate catauere ceserchia.
Vt per mustigeri facitur casamenta liei,
Quādo frequēter eūt vacui, carighiq; retornāt
Mille Putinelli gestantes tergore corbas,
Corba genus cauagni. *Fiscellas, calathos, cistellas atque cauagnos*
Impletos vuis Tribianis, & libiolis,
Vel moscatellis, greghis, corsisq;, falernis,
Follare, calcare. *Pars ibi discarigat sommas impletq; tinellos,*
Pars quoq; calcagnis striccat follātibus vuas,
Et pars iam factum uinum, satis atq; boitum
Excauat, & brentas implet bārone cauato.
Traus, pro trabe positus. *Mox torculantur trauo calcante vinazzæ,*
Graspa, est racemus iam expilatus. *Turbulenta fluunt de graspis uina repressis.*
Stant ibi tercentum vezæ, totidemq; vaselli,
Stantq; botesini, mezarolæ, siue barilli.
Non autumnus abest, camisottum, vestit olētē
De centum macchis vini, mustoq; colantem.
Ipse praeest operi, facit hic, iubet, illic, & oēs
Contentare deos Bacho mandante fadigat.

Parenthesis.

Gens Todesca suos dicunt hos esse patronos,
Immo deos alios non cognoscuntur habere.
Effectum si quidem nunc experiētia monstrat
Pacchia dicitur mangiamētum stomachitur assumptum *Nā si quādo student pacchiæ, uel dēte rasonāt*
Per quemcūq; volunt bocconē suggere zainā,
Ast ubi se totos cernunt vacuasse bocalos,
Rasonare dente, & comedere. *Chioccāt becheri calidā fundamine frontem,*
Deq; suo mittunt redolentes pectore rottos.
Per littrā parlant plusquā nunc ante bocalū,

Dum

Dū trincher faciunt, multus tartofen habetur.
Sed quando surgunt de pacchia soluere Scottū
Non illos muro se discostare uidemus,
Sunt vultu simile Phœbo damatina leuanti,
Humiferos torquent oculos, centumq; miaros
Ceruello faciunt quamuis stent in pede saldi.
Andagando pedes nulla ratione guidantur,
Se muro taccāt manibus, quæ linquere nolunt.
Donec supra thorū paiæ sua mēbra strauolgāt
Ac ibi somnifero smaltiscat uina reposso.

Rottus est ventositas procedens aut crapula, aut ab inflatione milzæ q̄ dicitur mirach Trincher & tartofen quid significent lege Suetonium.

Pedrala.

His igitur Bachus nec non autumnus agradat
Qui totum varijs explerunt vitibus orbem.

De Inuerno.

Sint ex dicta satis de te pater alme silene,
Restat & Inuernus naturæ filius vltim,
De quo dum parlo me gradis freddus assaltat.
Vir macer, exanguis, strio, bigolumq; tacatū
Fert schenæ, sguanzasq; cauas, subtileq; collū,
Sfondratū stomachū, possent numerarier ossa,
In testa ficcos oculos, frontemq; rapatam,
Pallidus et smortus, stroppiatus, rācidus, asper
Tamq; melācholicus quod semper flere uidetur
Giazzatam barbam, giazzatos fertq; capillos,
Horrescunt magræ nimio pro frigore carnes,
Est sua de niuibus vestis texuta bianchis,
Cui nisi donaret soror æstas munera panis,
Gaioffazzus enim de marzafamme periret
Semper apud brasas sibi stesso crura boientat
Nec miser inzegnat retro portare cadregam,
Subsfizzat torres, cogitq; bulire pignatam,
Pigritat atq; timet, si uadit ad aera borram.
Sunt albis semper sua tecta coperta pruinis,
Et candelotti giazzæ de culmine volant.
Quando ipsum mundi per cāpos ire bisognat.

Vltim. remouit s. causa schigni fognia.

Melancholicus

Nam teste bōbosphoro. niues etiā nigræ reperiuntur. Marzafammis differt à fame. est vna dictio tantum.

Extem-

Extemplo fugiunt Rauarini uel philomenæ,
Ac uolucres alij quos Primauera ministrat.
Tantū Cornacchiæ, Corui, Tacolæq; uidentur,
Qui cra cra semp, cra cra p rura frequentant.
Prouida non exit picolas formica masones,
Clauditur in gusso Limaca, busumq; muraiat,
In casulis cælantur Apes dum frigora uarcant
Non errare uides gelidas hinc inde lusertas,
Pastores calidis reserant armenta casottis,
Fornari gaudent, furni tunc ignis agradat,
Brettari marent, ingucchiant namq; scopertis
Cum digitis brettas, supra quos sæpe sbadac-
Attamē ad furnos sic agucchiādo reducti, chiāt
De pandemeio faciunt mangiando pelizzas.
Tempore sed caldi comprāt sorbētq; cagiadas,
Cumq; Cagiarolis, tres, quatros, q̄nq; gridātes
Ludunt ad moram, Bozzolas lacte bibentes.
Suntq; molestati furfanti tempore freddi,
Et faciunt nulla tremolantos veste coperti.
Est tamen Inuernus studiosis appreciatus,
Ocia longa quibus concedit tempore noctis,
Doctoresq; facit Greco, Arabesq; Latinos.
Praticat hæc igitur Solis famiola casadas,
Hinc menses, anni ueniunt, horæq; diesq;,
Hanc etiam bellam sol gaudet habere fameiā,
Quā pascit, nutrit, cui nō grauis vlla fadiga ē,
Supra caput portæ niueo de marmore factæ,
Phitonis pendet serpentis lurida pellis,
Magnus ad Aegiptū quē strauit Cinthius olim
Supra faxxatam pallazzi, supraq; spondas
Desuenturati Phaetontis picta ruina est,
Qui nihil ascoltans Phœbi mandata parentis,
Dū male guidat equos de celso cascat olympo,
Ac sibi met rumpit spezzatis colla cauezzis.
Non tabulas pennellus eas formasse uidetur,

Pan de meius, genus panis miliacei.

Bozzola vas ligneum.

Sed magis apparet natura fuisse magistra,
Ac viua de carne merus color esse putatur,
Quis fuerit rerum pictor, uel sculptor, earum
Nescio, sed forsan magnus fuit author Apelles,
Cuius progenia noster mantinea uenit,
De quo, sicut apud serraffi scripta catatur,
Maximus alter erit pictor Mantegna uocatus, Andreas mantegna pictor celeberrimus.
Gentibus e Paduæ, quem paruũ nostra robabit
Mantua desegni mirum fictiq; coloris.
Qui sub Francisco Turco cognomine uiuet, Franciscus Gõzaga cognominatus Turcus.
Atq; triumphantis depinget Cæsaris actus,
Ars ubi pictorum ueterum perfecta trouatur.
Post quẽ succedet mirabilis ille Michael
Angelus, & Raphael, quos nõ ars imo docebit Michaelangelus pictor, Raphael pictor.
Ipsa parens natura leue tirare penellos,

Conclusio.

Sed qa somniferã tibi cerno Lonarde uedettã
Tu male dormisti, tribus istis noctibus, immo
Contra fortunam semper uigilauimus ante,
Sufficiat Phœbi stanzas recitasse decoras,

Berta.

Baldus, ait uellem mi Cingar Apollinis almas
Semper inesse domos, nec eundi forma catatur
Respõdet Cingar, nimis optas Balde, qd inqs?
Ad terzum paulus rapitur solũmodo Cœlum,
Tu ne super diuum pensas conscendere paulũ?
Nõ sic Balde, cupis troppũ, faciemus asaium, Asaium, meli⁹ quam satis.
Si portinarus Paradisi Petrus, & Enoch
Nos aperire uelint, cantoncelloq; sub uno
Condere, quo lucis ualeamus habere pochinũ.
Ergo reposſemus, uideo ronfare Lonardum.

Explicit Tertiadecima Phantasiæ Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN MACARONICEN PHANTASIAE XIIII.

Terrea belligeri seguitat pallazzia Martis,
Post quæ narratur bella brigata Iouis.
Inde melancholici Saturni pessima sphera
Dicitur, & vasle lubrica signa rotæ.

MER-

MERLINI COCAII POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Quartadecima.

POST quam tres horas dulci cubuere quieti,
ATQVE soporifero satiarũt membra riposo.
CINGAR ad inceptas Baldo mandante rasones
Tornat,

Atefo, pro attẽto.

Tornat, & ingenio ſtabat Leonardus ateſo.

De Marte.

Mars ferus aſpectu quinta verſatur in arce,
Qui ſcorrozzatus criſpata fronte minazzat.
Braſatos oculos, dum guardat, buttat adoſſum,
Sãguineasq; bauas ſua labra tumẽtia ſpargũt
Criſtatam portam galeã, chiuſamq; ueſiram,
Iugiter & totus rutilis ficcatur in armis.
Targonus lateri dextro, tum ſpada ſiniſtro
Dependet, mazzamq; tenet gallone feratam.
Semper it in frezza magno galopante cauallo,
Et baſtiones ſua circum caſtra locauit.
Nõ hic armorũ genus omne carebitur unquã.
Stendardi uolitant, banderæ, timpana, trombæ
Non deſunt pifari, gnacaræ, corneq; bitortæ,
Deniq; quicquid habent hoĩes bellãdo neceſſe
Talibus in rebus Mars oblectatur anhelus.
Sanguine, iocundans carnarũ cernere quartos.
Huic cædes ſoror eſt, lis mater rixa, ſed uxor
Huic pater eſt liuor, rabies vindictaq; nata.
Hic hominũ clamor ſtrepitat, nitritus equorũ,
Non hic bombardæ mancãt, paſſaq; uolantes,
Non hic Mortari, Colubrinæ, uel Baſiliſchi.
Sine Pauaiones, ſeu Tendæ, ſiue Trabachæ.
Poluificant nebulas pedibus repetando caualli,
Celſa fracaſſatæ conturbant ſidera lancæ,
Atq; Tacollarum per nubila more nigreſcunt.
Ad finem guerræ cernis concurrere ſquadras,
Ordine cum nullo diris ſe bottibus urtant,
Squarzãt bãderas, diſpiaſtrãt arma, corazzas
Marsq; rouerſatos ibi mortos cernere gaudet,
Scanatosq; uiros, ſub calpiſtrare cauallos.

Feratam ſubtraxit f. cauſa galantariæ.

Careor a careo

Hæ carne pluraliter tantum reperiuntur ca ro etiã carnis.

Creatio Militum.

Eſt ibi marmoreis labens fontana ſub Antris,
Iugiter ad cuius guardam ſtant octo Puellæ.

Prima

Prima ferox uultu legiadraq; forcia dicta est
Sed Mars destrezzam iussit clamare secundã.
Tertia temperies, prudentia quarta uocatur,
Quintaq; cagnesco semper cũ lumine guardat
Iraq; nomatur, sed dicta superbia sexta est,
Septima tabifico rubet vndiq; sanguine cruda
Impietas, octaua calet cænosa libido.
Hanc deus armipotẽs curã dedit octo puellis,
Vt quoscũq; viros sibi Iuppiter eligit armis,
Quosq; sequi guerras mandat, soldisq; talentũ
Tres mergãt uoltas liquidi sub gurgite fontis. Soldus est precium militare. hinc deriuat sol datus.
Non tamen id faciant omnes, at sorte butata
Quattuor ex ipsis pueri membricula bagnent.
Ergo quã primũ gestatur paruulus infans, Talentum voluptatem voluntatis.
Quattuor hũc Nimphæ, q.b. est sors lapsa pfũm
Inter fontanã, post mũdi ad stẽta remittũt (dãt Hoc stentũ pro tormẽto. hinc stẽtare pro tormentare.
Hac igitur ueniunt soldati lege, uel impi,
Vel fortes, agilesve armis, uel corde superbi,
Vel post luxuriam plexi, uel præcipitosi.
Aut è conuerso prudentes, ore diserti,
Maturiq; duces, nec ab iræ fulmine victi,
Quales Romanæ generat stirps alta Colũnæ,
Cuius fortezzæ conscendunt mille pilastri.
Quales Estensis, quales Gonzaga, uel Vrsa,
Pallauesina domus Malatesta, Triultica, Pepla
Martinenga, Rues, Gambarica, Sega, Creuella

De Ioue.

At Rex Stellarum cunctarum Iuppiter alto
In solio residens sextum sibi legit Olympum.

De Architectura.

Vrbs illic amplo spatiosa repossat in Agro,
Mulciberi fabricata manu, Brontisq; labore.
Non de calcinis, coctisq; locata quadrellis,
Verum diuerso formis celata metallo,
Vt stampire solet campanas Bressa canoras.

Merli

Merli de fino stant circum circa dyaspo.
Per merlos quoscũq; nitet carbunculus unus.
Centum Porfideæ tangunt ibi sidera turres,
Quarum de bronzo stant fundamenta xetato,
Et cristallino cordone serantur ubique.
Tecta micant auro, vexillaq; sgonfia promunt
Carca saphirrinis gẽmis, grossisq; smaragdis,
Sunt argéntaceis quæ sustentata pilastris.
Hic sua fundarunt omnes pallatia diui,
Minazzãt, eriguntur cœlo. In medio quorum Iouis Atria celsa minazzãt.
Dedalus ædificans tribus ista locauit in annis,
Cui muratores aiuttum mille dederunt.
Centum balcones patulant, centũq; fenestræ,
Pars huc, pars illuc, pars hac, pars illac apertæ.
Iugiter addocchiãt venientia quæq; uidendo.
Porticus in gyrum sexcentis fulta columnis
Bronzineis late circunserat omne palazzum,
Sub qua mille Dei spatiantes ordine tundo
Sermocinantur, uadunt redeuntq; frequenter.
Porta supba patet, quæ nunquã chiusa tenetur
Vestibulumq; suã largũ tenet ante vedutam,
In quadro positum; super octo pilastra leuatũ.
Porphideus niueis in postibus eminet arcus,
Circulo & in medio tria formidãda spauẽtãt
Fulmina fulminibus nã Iuppiter vtitur ipsis.
Continuo diuum spatiatu tota cauantur
Limina, sint quamuis Alabastro condita duro.
Suntq; cadenazzi, lorgnæ, rutileq; seraiæ
De fino argento fabricatæ supra dorato.
Hæc ppẽdiculo multũ bene cuncta squadrãtur
Ingressus portam retrouas en atria binos
In quadros producta, nigro tenebrosica fumo,
Nam bene spuzzãtes ibi sentis olere coquinas.

Descriptio Coquinæ.

Fumentosa patet muris portazza bisunctis,
Cuius

Cuius lissa micant gozzanti limina brodo.
Intus arostiti uarijq; tirantur odores,
Ad nasum per quos aguzzat uoia talentum,
Sunt ibi sexcentum sguattari sub iure cogorū,
Pars gestat lignā, pars trūcat, parsq; minustrat
Sub centum bronzis caldaribus atq; padellis.
Qui scannat uitulū qui slongat colla polastris
Qui cauat'e panza trippas dū scortigat alter,
Qui despennat aqua mortos buliente capones,
Qui discompagnat magones de figadellis,
Qui, boccalū implet (si desunt uasa) busecchis,
Qui cosire parat testam cum pelle uedelli,
Qui porcellettos inspedat, quiq; cauecchio
Ingiouat lardum, quo plus caro grassa fiatur.
Gambo lecatoriæ cocus illic præsidet arti,
Cui tantū sguataros est cura docere brodeccos,
Ac dare mandatum galantiter omne cosinæ.

Doctrina prima cosinandi.

Sed quia mensa Iouis plus bramat ferre uiuan
Auātazatas his quas plebs cætera māgiat, (das
Hæc sguattari documēta piāt Gābone docēte,
Alter formazzi freschi, leuiterq; gratati
Binas acumulat libras, bissenaq; secum
Oua sbattuta premit, quæ uix gallina cacarat,
Finarumq; duas specierum præparat onzas,
Post hæc zaffrani mediam, lardiq; recentis
Mensurat libram, largus capitista cadinus.
Inde duos coctos extra caldare capones
Eligit, & polpas diuellit ab oßibus omnes,
Ossa gouernantur, sed carnes optime pistat.
Cum petresemolo, uel menta, uel mazurana,
Donec cum uarijs pistatio morbida rebus.
Deuenit, atq; color diuersus contrahit unum.
Ossa dein recipit, quæ macco uoluit in ipso,
Cumq; radicella porci facit arte tomaclas,

Lissa, pro illustra.

Talentum, appetitum.

Cogus macaronice.

Cocus latine.

Optimum edulium, & lecardo cōgruum testa cū pelle vedelli.

Ingiouat, a gioua deriuat, quę genus est uncini.

Brodeccus bresanice.

Brodicus mantuanice.

Fedus latine.

Malnettus vulgariter.

Cosina.

Coquina, & culina.

Macco, pistumine, pulmentario.

Quas aliquantillum cum lardo frixat aprino.
Inde bianchezzam legit oui (Mantua chiarā,
Hāc uocat) atq; crocū, species, sugūq; narāci,
Omnia cum brodio facit ista bulire caponū,
E quibus & capiunt, & fundunt ossa saporem
Quæ mox ad tauolam mittuntur supra taeros
Et delicatas facit hoc brottamine suppas.

Doctrina secunda.

Alter semicoques sguatar⁹ capit octo polastros
Quos dismēbratos pingui bene frixat in vncto
Ast ubi cum zuccar, speciebus, aquave rosata,
Et modico agresti spoluerizauerat illos,
Tres masinatarum libras piat auolanarum,
Gingiberis mediā et zuccar, q̄b. addidit onzā.
Ista parum buliunt modico sociante botiro,
Pollastrosq; fouet secum de more guacetti,
Qui quoque sic possunt condiri corpore sodo.

Doctrina tertia.

Alter odoriferas pistillo smazzolat herbas,
Formazzumq; simul frescum misturat, & oua,
Pistumenq; facit dulcem iungendo canellam,
Lacteq; manduleo coitum distemperat istum,
Trans pellē deinceps implet carneq; polastros,
Qui calida lixantur aqua buliente lauezo,
Ipsa fin atantum pistumina dura fiantur, Fin atantum, donec.
Postq; boimentum speto ficcantur acuto,
Et iuxta brasas lardo sguazzante coquuntur.

Doctrina quarta.

Alter ceruellas ubi coxit honeste vedelli,
Separat ouorum de chiaris rossola tota,
Quæ cum Pignolis passaq; incorporat vua.
Postea stamegnā facit hac transire per unam,
Inq; pignatellā grasso brottamine plenam
Lixat abelasium, ne vadant cuncta brodetto. Prouerbiū est, ne vadant cuncta brodetto.
Si cupis hanc epulam dulcē, dat zuccara secū,

Si gar-

Si garbam, garbæ succum distillat agrestis.

Doctrina quinta.

Alter arostitum fegatum cum radicella
Despeto ducit simul ac in frusta minuzzat,
Inq; lauezettum cum zuccar, aquaq; rosarum
Atq; Naranzorum musto, specysq; guacettat.

Doctrina sexta.

Alter adhuc lixat vel sex uel octo polastros,
Inq; duos quartos per mezum diuidit omnes,
Quos teggetta coquit sleguati comoda lardi,
Post hæc acetosum vinum, tollitq; marinas
Vuas, agrestum, & gialdum grassedine brodũ.
Atq; remordacẽ sgussat spartitq; cipollam,
Boienta consumit aqua, totamq; disasprat,
Quã, simul et reliquas res in mortaria pistat.
Mox frixat iunctis specys, pluraq; galanga,
Sic & acetoso modicum venit esca brodetto.

Doctrina septima.

Sed pistinacas alter brouat, inde farinat
Ac oleo frixat, sed aqua mox dextriter, atque
Concoquit agresto, spetys & gingere iunctis.

Doctrina octaua.

Alter Crispinos, grassum brottamen, et herbas
Summit odoriferas, lixat, passatq; per unam
Stamegnã, redditq; foco, quibus addit et ouos
Optime sbattutos, & agresti granula crudi,
Vuiculam passam, zaffranum, ginger acutũ.

Doctrina nona.

Alter lixatos trat de caldare capones,
Quos parat in terræ lato cum uentre piattum,
Fundit aquã roseã, mox zuccar abũde tridatũ
Desuper imponit caricum brasamine testum,
Ista cosinandi pulcherrima foggia capones.

Doctrina decima.

Alter poma capit, discorticat intus & extra,

N 2 *Mollis*

Garbus, acerbus.

Nota quod sicut ficus diuersimode declinatur, ita zuccar, vt infra.

Hic zuccarus, Hic zuccar indeclinabile, hoc zuccarum.

Teggetta, vas coquinarium.

Marinas, supra dixit passas.

Ramina forata, genus uasis. Mollit aqua rammiq; scolat cum uase forati.
Que mox ut brodio rostis quoq; mescolat oui,
Cumq; bonis specys fit digna manestra Milano.

Doctrina undecima.

Alter lampredas toltas de fonte comasco
Frixat, & inde capit mollamen panis adusti,
Manduleasq; nuces moscatas, ac auelanas,
Gingiber & longum peuer, fortesq; garoflos,
Passulas vuas, zaffranum, deniq; paulum
De gardamonio, cinamomum siue canellam,
Omnia cũ blanco masinans distemprat aceto,
Lampredasq; super prius igne boita respergit.

Doctrina duodecima.

Alter smenuzzat Rauas in mille bocones.
Inde boire facit, passatq; foramina Rammi,
Pistat, & in bronzum lixat cum lacte recenti,
Oua sbatuta qbus, zaffranũ, zuccar, & altras
Adiungit speties, per quas bona queq; fiuntur.

Doctrina tertiadecima.

Alter caprettum crudum taiando minutum.
Desuper agrestum guazzat, lardumq;, canellã.
Pastellumq; facit, quem postquam coxerit, oua
Cum brodio uel aqua rosea sbattuta superdat.

Doctrina quartadecima.

Alter ceruinam carnem coquit inde strinatũ
Cum crusta panem in forti demergit aceto.
Post hæc Formazzi gratat instar qnq; cepollas
Smenuzzat carnem, lardo quam rostit in albo,
Figatumq; suum coctum cum pane moiato
Mescolat et masinat, nec non distemprat aceto,
Mel addit, spetiesq; bonas traditq; boiendum,
Hanc ue zelatiam caldam frigescere lassat.

Doctrina quintadecima.

Alter gambaricum mira facit arte saporem,
Gãbara disgussat, quibus ante cauauerat oua,

Pistat

Pistat aquã stillãs colat inde capitq; bonherbã
Rossolaq; ouorum, panis mollamen, & ista
Conterit, agresto quæ mollit, aquaq; pusilla.
Post hæc acetosat fortis speciebus, & oua
Quæ prius abstulerat guacettũ ficcat in ipsum,

Doctrina sextadecima.

Alter mandulibus flores immiscet aneti,
Gingiber, atq; nuces muscatas, zuccar, & ista
Pistillo masinat, nec acetum spargere cessat,
Supra castronis carnes hæc optima broda est.

Doctrina decimaseptima.

Alter at anguillas uel tencas maxime grassas.
Lixat, & expolpat quas in mortaria smiccat
Cum petresemolo, datilis, vuaq; marina,
Dulcibus & specijs, oleo, tortamq; per illos
Condit, nulla quibus carnẽ mangiare uolũtas,

Doctrina decimaoctaua.

Alter quin etiam fungos in frusta minutos
Frixat aqua & lardo fresco, quos inde cauatos
E pignatello, Formaxzum miscet & oua,
Zaffranũ species quibus optima torta creatur.

Doctrina decimanona.

Alter acerbosas marrascas absq; medullis
Pistatas passat stamegnam, caseus & lac
Additur oua, bonæ species cum zuccare fino,
Tettaq; smicatur iuuenis bene cocta vitellæ,
Non sparagnat aquam roseam frescũq; botirũ
Torta fit, ouorum chiaræ sint crusta dabassum,
At super effundit pignolos atq; canellam.

Doctrina ultima de Nectare.

Sed quid ego longis pario fastidia uerbis.
Illic diuinum facitur solummodo Nectar.
Multi bugiardi dicunt hoc esse beuandam,
Id nego, sed cibus est quo morti surgere possent.
Camboniq; coco, sguataro qui præsidet omni

Hoc datur officium componere Nectaris esui.
Gambo caponazzos largos in tergore, gialdos,
Accipit, & porci panzam prius optime coctã,
Ginger & integrum, species, frescũq; casettũ,
Mox petresemolum, Mentã, calidosq; garoflos,
Postea dismembrat medicoctos ante capones.
Frixat, et inspergit species, capit inde nosettas
Manduleas quas non tellus, sed fecit olympus,
Hisquoq; frixat, aq̃ modicã iũgẽdo, polastros.
Dũq; id feruet opus, medias quas diximꝰ ante
Assummit species, his saluia, mentaq; iuncta est
Pistumen fabricat, tortellos inde refrictos
Inter Delecum, quem pezza tenella scolarat,
Spoluificatq; super speties dulces & acerbas.
Post hæc exossat datiles, & gingere voluit
Cumq; sminuzzato cinnamomo, cumq; garoflis
Inde locat speties, rafiolos ipsaq; cocta
Frusta caponorum, datiles, vuamq; marinam,
Pignolos mundos, in unam cuncta padellam,
Fecerat in fundo crustam, mediã quoq; iungit
Quas super apponit prædictas quasq; facẽdas
Mox aliam crustam super addit zuccare plenã
Torret abelasium testi scaldante coperto,
Atque frequẽter aquis bagnatur crusta rosatis
Dicitur hoc Nectar, satis est narrasse coquinã.

Casettum, formazzũ paruũ. Medicoctos &, semicoctos inuenis.

Sequitur de pallazzo Iouis.

Atria præteriens intras perystilia centum
Qualibet ex banda claustrorũ longa canezzos,
Ac adamantinis circum munita columnis,
Queq; columna suis distinguitur alte misuris
Quas duras proprio Vulcanus sanguine fecit,
Hic adamas quoniã teneratur sãguine becchi.
Intra columnares stãt quadra canedia zonas,
In medio quarum varijs ornata lapillis
Continua decurrit aqua fontana bagnando

Vulcanus becchus.

Cristallũ, Benas, Agathes, Alabastra, Berillos.
Exedras per quadra subis perystilia nudas, Nudas apertas.
Biblyotheca prope est, ornataq; pinacotheca
Heroum gestis, monumentis atque deorum.
Basilica locus est amplissimus, vndiq; cinctus
Sedibus ex auro, quo tractant, numina causas,
Fata hominũ, sortes, breue tẽpus, mille trauaios
Ad caput ipsa Iouis stat sedes altior altris,
Quam dis diuitiæ rex fecit, & omnia richæ
Spendidit, o pensa quã bella cadrega det esse. Det pro debet, o, admirantis.
Dijq; deæq; oẽs hic prehndere iura frequẽtant,
Iuppiter his fatum soluit, sortemq; misurat,
Nulla datur deitas alijs, ac nulla potestas,
Ni Iouis arbitrio certa ratione guadagnent.
Quottidie cætu diuum vistatur ab omni,
Suscipit exultans omnes penetralibus Aula.
Læditur interdum, quo uis, deus alter ab altro
Inter quos æquo discrimine iudicat ille.
Si quando fuerit superis offensus ab ipsis,
Fulmina ferre iubet, reboare tonitrua mandat
Terrificans homines cœlum trabucare putãtes
Ast apparendo Ganimedes fronte galanta,
Blandidulosq; suo cum Regi torquet ocellos,
Immo dulcigeri fert aurea pocula musti,
Protinus ira cadit, fugiunte pectore sdegni,
Dismemorata fluit rabies, canegiataq; stizzæ,
Exonerat nebulis cœlum, nouus emicat æther,
Prostrati flores pluuia sub Apolline surgunt.

Parenthesis..

Sic quandoq; duces faciunt, grãdesq; maestri.
Et qui dicuntur Signores esse bachettæ,
Plus quãdoq; ualet pueri frons bella petulci.
Quã nõ grãdi loqui sentẽtia magna Catonis. Catonem intel
Plus oculus blãdus, vel sermo libidinis ardens, lige quemlibet
Quam vigor eloquij Ciceronis, & ora senatus sapiente.

 Mase-

Mafelina.

Insurgunt scalæ passim diamante locatæ,
Pars quoq; Corallo, pars marmore, parsq; dya

Scalinos, gradus.

Qualibet ipsarũ tẽdit nonanta scalinos, (spo,
per quas semp eũt, redeũt quoq; numina queq;
Menant in cameras centum, pluresq; salottos,
Quorum solari non sunt lignamine facti,
Sed Vulcanus eos de puro fecerat auro,
Huc illuc ornant camareri flore grabatos,
Supra quos tendunt lenzoles atq; copertas,
Quas mira nimphæ recamarũt Palladis arte.

De Pallade.

Ipsa quidem Pallas Iouis est nassuta cerebro,
Qui sine concubitu mulieris ter sibi sanctum
Ceruellum cussit uirga, uirgoq; Minerua
Exijt, & magni dicta est sapientia patris.
Noscere si cupitis quare sapientia dicta est,
Nil dubitetis enim, soluetur questio talis,

Laus Mulierum.

Argumentũ galantum, quare Pallas dicta sit sapientia.

Pallas honestatis speculum de uertice maschij
Nascitur, ut pateat quod sunt reliquæ mulieres
Dementes nec habent cerebrum.

Nota qđ Cingar loquitur & non poeta.

Et sine consilio quicquid facietis earum,
Credite Pallas erit, Iouis & sapientia patris,
Verum si qua tuis in rebus femina præstat
Conseium caueas asino similaberis illi,
Qui uult pro frustro Bastum gestare nouellum,

De hoc asino lege semproniũ, de chatarinettis.

Ignorans quoniã tergus noua sella magagnat
Et qui pensabas totam lucrasse Mineruam,
Nempe fasolorum bronzum mãgiasse catabis,
Ingenium quoniam sensumq; fasolus aguzzat.
Pallas est tantum Iouis unica filia teste,
Quæ damigellarum circum stipata cateruis.
Imperat, atq; docet linum deducere fuso,
Texere uel telam, uel naspo soluere filum.

Palladis

Palladis ſtantia.

Eſt inter ſalas alias,thalamosq; ſalottus,
Qui longus centum paſſus, cinquãtaq; largus.
Pallas ibi ſecreta ſuas docet alta puellas
Altera bombaſum, uel linum detrahit album,
Bagnificatq; ſuos fuſo pirlante didinos.
Altera diſcaricat naſpi giramine fuſos,
In glomerũq; rotat dũ guindalus,orbe uolutat
Altera texendas producit in ordine ſtuppas,
Et facit innumeros circum ſtrepitare canones.
Altera dum texit,manibus pedibusq; lauorat.
Dextera nauiculam mãdat,ſed leua remãdat.
Altera prona ſedens tellam fuit, inq; biancas
Vertit camiſas apud illam ſtante caniſtro,
Altera ſed uarijs acubus maiora recammat,
Namq; velutinas Aquilas deſcribit in auro.
Altera de argento cadentia lilia fingit,
Quæ in cæleſtino pingit ſemota ueluto.
Altera terribiles format recamando Leones.
Sub pede cum libro facientes ore Samarcum.
Altera frõdoſam,plenã quoq; glãdibus aureis
Texit in aereo ſpatio cum pectine Quercum.
Altera purpureos miſcens albedine ſcaccos
Inſerit argenti rutilos auriq; quadrettos.
Altera marzoccos fuluos,nimiumq; brauantes,
Altera terribiles Aquilas errantibus alis
Quattuor,inſecta rubea cruce,pingit in albo.
Altera lanigera cellones conſuit arte,
Ac in ſpallerijs Florentia prata recammat.
Altera conatur ueteres deſcribere guerras,
Maxime Alexandri, Ciri,Xerſisq; carinam.

Bombaſum,bõbicem. Didinos, ſuos digitos.

canones inſtrumenta lignea, quibus filũ diſuoluitur.

Samarcum,osſtationẽ leonis intellige.

De Saturno.

De Ioue ſat dixi,Saturni regna ſubintro,
Eius nolo tamen tibi dicere conditionem,
Namq; melãcholicus nimis aſcoltãdo uenires,

Gosa.

Baldus habet faciem rapefactā more stupētis,
Quis diauol ait, tibi Cingar talia dixi?
Quoue imparasti tales ingrate rasones?
Nempe Magum penso Zoroastum te studiasse.
Cumq; prophetabus semper uixisse striabus.
Respondet Cingar, miraris forsitan istud?
Semper habēt pro se colpū scrimādo Magistri
At Leonardus ait, paulum mi Balde quiescas,
Desine quod seguit et Saturni pingere Cœlum.
Tunc Cingar, Saturnus inops extrema petiuit
Littora Cœlorum.
Vxorem quamuis habeat, tamen ipse fiolos
Nō generare potest, causam nū queritis? ĩquā.
Non solum quoniā mancant sua corpora caldo
Iuppiter at patri Saturno membra taiauit.
Hic macer est uultu, calua con fronte rapatus,
Sbauazzat totam naso colante bocazzam.
Nec retinet solum dentem sua quaq; ganassa.
Omnes cū flatu putrido, quū parlat, amorbat
Hispida barba riget, nunquā pro pectine lenis
Cum bastone suas uadit numerando pedattas.
De passu in passu tussit, spudatq; macagnos,
Fert sgarbellatos oculos, nec sbercia mancat,
Pellizzonus eum vsque ad calcanea coprit,
Attamen ille facit tremolantos frigore plenus
Eius bassa domus plena est humore nociuo,
Flent muri, guastat rumatica muffa solarum.
Nunquā splendigeros ibi fundit Apollo lusores.
Praticat hic semper spissis nox plena tenebris,
Hic Barbagiāni stridēt, hic pipaq; strelli, (ta
Hic quoq; noctiuagha gnao gnao faciēdo ciuet
Tristitia hic habitat, Macies, genus oē malorū
Maxime sunt isti, capitis dolor, Hydropisia,
Angonaia, malum costa, quartanaq; febris.

Mazzuccus.

Mazzuccus, lancũ, carbones, morbida pestis,
Flegma, tumor uentris, uermes, coliciq; dolores
Petra uesigarum, cancar, gianduffa, bognones,
Franzosus, fersa, caga sanguis, rogna, varola
Defectus cerebri, rabiesq; frenetica, chiodus,
Stizza canina, dolor dentorum, scrofa, puuida.
Phistula galtones, tumor uel lergna uocata
Testiculi, brofolæ, tegnosaq; codega, lepra,
Schelentia, gulæ siccitas, & pectoris asma,
Sanctiq; Antonij morbum, morena, podagra,
Tisica febris, mugancæ, tardæq; pedanæ.
Infirmitates non totas dicere possum.
Ista fameia senẽ Saturnum semper honorat,
Sed male fida q.dẽ, nã bursa uodatur ab ipsa.
Hãc medici preciant, sed in altro corpore siccã
Ergo Saturnus supremo præsidet orbi,
De qua cascatus poßit sibi rumpere collum.

Togna.

En vobis Cæli septem descripsimus orbes,
Non reliquas refero casones Astronomiæ,
Nam vobis facerem longis fastidia verbis,
Subsequita, Leonardus ait, mi Cingar, higinũ
Audio, dum loqueris, narrare galantiter astra
Sum contentus, ait Cingar, solabor utrumq;.

De Zodiaco

Est via longa nimis Cælum quæ circuit omne,
Per quam si uades nunc magnũ frigus habebis
Nunc nimius faciet caldus bagnare camisam,
Nunc refrescabis mansueta corpus ab aura,
Nunc aliquantillũ glaciem tibi tẽperat æstas.
Hæc via tã durat, quod pleno phœbus in anno
Vix addit metam, sed apuntũ terminat illam.
In primo introitu cum flexis cornibus, ecce
Apparet Montonus habẽs in tergore phrixum,
Ex auro tota est radians sua lana tirato.

Post caminamentū mensis renouata per aruā
Taurum cornuta retrouas ceruice biancum,
Audet is Europam spallis gestare putinam,
Posteriora tenens in fonte sepulta liquenti.
At quia mos bouis est mostazzo fundere bauā,
Iugiter hunc septem curant forbire sorores,
Quas gaioffazzus fugat hic, fugat illic Orion
Nō pcul incōtras geminos insemma fradellos,
Primus nomatur Castor, Polluxq́; secundus,
Hos, Helenāq́; simul Ioue natos Leda couauit
Quos tā grādis amor iūxit, qđ Iuppiter ābos
Transtulit in cælum, Nautisq́; fauere dicauit.
Vlterius uadens, caueas, quia pestifer Hidra
Sibilat herculeo quondam mutilata labore.
Zanchę, Chelę. *Cuius colla premit cum zanchis Gābar apertis*
Sed cum sudorem sentis bagnare camisam
Ecce Leoanazzus boscamine saltat ab atro,
Oachens, idest plictisiconia. *Ac super hidrinum vetronem saltat Oachens,*
Sed domat ipsius pulcherrima virgo furorem,
Quæ virgo fletus maiori tempore spargit,
Namq; parū curāt illam qui regna gubernāt,
Sapeq́; iustitiæ signores terga reuoltant.
Scorpius egreditur gelida de ualle superbus,
Horrendas aperit brancas, codamq́; recuruat,
Sternere poltronem disponit oriona solus,
Sustentatq́; duas sua zampa sinistra bilances,
Inde Sagitarius per frigora rura caualcat,
Vel cumulat glaciē uel calcibus alligat undas,
Tempora disponit studiosis grata poetis,
Musarum quoniā nutrix sua mater habetur.
Euacuare duas non cessat Aquarius urnas,
Perq́; suas vndas squamoso tergore Pisces
Guizzant, Zodiacus vasto sic terminat orbe.
Dicere terribilem vobis non curo Balenam,
Eridanum sileo, Leporem, sed oriona dicam.

Orionis

Orionis nascimentum.

Pindarus albergans olim pouerellus in æde
Semiruinata, uix quid mangiaret habebat.
Iuppiter en straccus, sudansq; labore uiazzi,
Mercuriusq;, suo ueniunt habitare casotto,
Atq; fame nimia pulsi petiere merendam.
Pauper homo diuū regi uult tradere pastum,
Quid fecit? (solam vaccā sua stalla tenebat)
Accipit in frezza mazzam, stallāq; subintrat,
Discopauit eam, mox tolta pelle dadossum,
Illam ficatam speto cito misit arostum,
Ac totam coctam superis areccat inantum.
Dicuntur diui secum risisse parumper,
Attamen hāc totam mangiarunt vētre pieno,
Misterumq; fuit zona lentare fiancos.
Qui nimiū māgiat, ne creppet, cingula mollat.
Mox cupidi factis, non dictis, soluere grates,
Nunc scortigatam pellem petiere bouinam.
Pauper homazzolus scorzam bouis attulit illis
Et secum, dum fert, istas mouet ore querelas,
Hi slouagnones totam glutiere vedellam,
Num portare uolunt etiā super æthera pellem.
Quos utinam poßit talis viuanda negare.
Iuppiter & natus pellem simul ergo tulerunt,
Ac sotterrarunt proprio pissamine fœtam.
Post menses plures pauper dessoterat illam,
Ecce infans natus cœpit uagire sub illa,
Pindarus attollens oculos ad sidera, dixit,
Iuppiter omnipotens vestrum ringratio numē
Et bonprofaciat vobis mea vacca duobus.
Sic & ab orina puerum chiamauit Orion.
Quem canis aerium seguitat latrando p axem
Sed quid ego uideo? prestum mirate sodales,

Conclusio.

Hæc vix finierat Cingar, scoperta galea

En ver-

En uersus Baldi nauem furibunda uenibat,
Astrologus Cingar subito cessauit, oportet
Astrologare aliter quam stellas cernere noctu.

Explicit phantasiæ Decimaquarta Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII ARGVMENTVM. IN PHANTASIAE DECIMAM QVINTAM MACARONICEN.

Scribitur horrisono bellum nauale tumultu,
Est quoniam fustis barca salita tribus.
Estq; galearum Liro capitanus earum,
Pyratisq; fretum transnatat omne suis.
Baldus cum socijs fustam se buttat in unam,
Ac ibi corsaros traicit ense feros.
Ipse sed interea conquistat Liro nauillum.
Quem menat, zefiro uela replente uiam,
Baldus at in fusta cum Cingare, cũq; Lonardo
Restat, nec remos qui uehat ullus adest.
Muscbinũ retrouãt, nosunt, uinclisq; recuprãt,
Qui fustam, uentum dum piat orza guidat.
Balchettum uidere procul, nat Cingar & ipsi
Tandem salsigeras egrediuntur aquas.

MER-

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Quintadecima.

RESTITIT in medio Cingar sermone, galeam
VT procul aspexit, monuitque uidere sodales,
NON sic præcipitat cœlo falchonus ab alto.

Nec

Comparatio.

Nec sic uertorius fertur scocante balestra,

Falco, & falconus.

Qualiter illa ruit uento sburlata triremmis,

Sburlata, impulsa.

Intus pirata, gens tam peruersa, ribaldi,
Qui renegauerunt Christū, christiq; batesmū,
Vela cito bassate gridant, uos reddite nobis,
Altera post ipsam bastarda galea ruebat,
Altera quin etiam seguitabat grandior istis
In qua uastus homo, gentis capitanius urget
Remigeros homines neruū menādo bouinum.

Liro lironis, & lironus lironi.

Hic se per nomen facit appellare Lironum.
Vir fuit in toto nunquam crudelior orbe
Ferreus aspectu, sua barbaq; sanguine colat,
Namq; feris similis miserū mādebat homonē
Tres ueniunt Fustæ propter demergere Nauē,

Subius & sibillus.

Mille pari motu subio impelluntur in uno,
Et freta uorticibus retro spumātibus implent.
Baldus ad arma uolat, sfodratū præstiter ensē
Arripit, imbraxzatq; rotam, bassatq; uiseram.
Cingar habet multū pro Baldo ꝙppe spauētū,
Nō quod ab aduersa metuat sit parte necatus,
Sed quia tā durū est scāpare ꝑ Aequora mortē
Ipse Leonardus se Baldo firmat apressum,
Stansq; parecchiatus stoccū tenet, atq; broche(rum.

Pedrala.

Viderat interea dispostos Nauta barones,

Nota quod poeta sæpe articulum uulgare latinizat, dicim⁹ uulgariter la poluere, la cenere, unde macaronici dicūt hanc poluerem hanc cenerem. Rua, monasillabum est.

Nō timet, immo ratē reuolutat contra Galeam
Stantq; sup prorā Baldus, Cingarq;, Lonardus
Schiauones etiam presti sua tela parecchiant,
Implēt sulphurea strepitosos puluere schioppos
Martinulosq; rotant curuas flectēdo balestras.
Pars ratis ascendit gabiā, pars restat abassum
Quadruplicant forzas Baldi meditādo uigorē
Iam uenit ecce prior remis impulsa Galea,
Circumcirca fremens girat, sed Nauta timonē
Praticus aduolgit, ueluti si uolgat habenam.

Comparatio.

Vidi Franciscum de Rua quandoq; mariam
Cuius in exiguo stat corpore maxima uirtus.
Villanũ spagnæ leuiter manegiare poledrum.
Docta manus seu frena tiret, seu lēta remittat,
Ille statim redere paret, dominiq; uolero,
Pirlat, & a testa discernit nemo culattas.
Nō minus īmēsam Barcā cito Nauta manezat
Semper habens zuffum prora dincontra galeas
En cito schioppetti scaricātur ab igne tresenti
Milleq; laxantur uertones extra nosellas,
Incipiunt pauidas ad nubes surgere uoces,
Innumeri quoniam primo feriuntur asaltu.
Saxa uolant, grossiq; trabes, pix flāmea, torres,
Artificiosus focus arma uirosq; lacessit.
Tunc animosus aper Baldus despiccat ab alta
Prora terribilem saltum, supraq; galeam
Hostibus in medijs balzat, ferrumq; cruentat,
Cingar eum sequitur magno targone copertus
Atq; samitarram toto conamine uibrat.
Inde Leonardus de schena saltat in altum,
Ac super unius pyratæ tergora sbalzat,
Quem feriendo aliū stocco trabuccat in undas
Baldus in introitu primo uelut impiger heros
Patrono fustæ se nil pauefactus acostat,
Pungentemq; rotans stoccatam more triuellæ,
Ex una banda trippam sbudellat in altram;
Pyratæ magnis tunc urlis astra tocantes,
In circum Baldo largum fecere trauaium.
At solitas Baldus furias in pectora ficcat,
Se totum linquens quo maior calca feribat,
Incipit armorum disquistillare piastras,
Hi subito largam pauidi fecere piazzam.
Cui spezzat scutum, cui faldam, cuiq; celatam,
Cui brazzale terit, spallazzos rūpit & urtat.

Fendit

Optim⁹ equus est uillanus spagnæ.

Redena, est corigia freni.

Fendit ceruellos, nilq; elmi nilq; corazzæ
Durant ad Baldum, qui fulgurat ense cruento.
Testas & bustos maris ad fundamina mittit.
Et uelut in siccis consummit flamma canellis,
Sic predatores Baldus taiat ense marinos.
Nemo suis ualet hic botti aquirere scampum,
Non cœli sanctis potuisset habere riguardum,
Namq; suum rabies mordebat multa furorem.
Non seguitare illum Cingar clamãdo rafinat
Iamq; samittarram tepido cũ sanguine rossam
Ambabus manibus strictam feriendo tenebat,
Non procul exturbãs nimia pro cade Lonardus
Aethera, sanguificat plenum formidine Põtũ.
Hic tres cõpagni quid sit scrimmare dasennũ
Insegnant faciuntq; habiles ad tela magistros.
At Lironus adest Bastardam supra galeam,
Portat alabardam, testasq; superminet omnes,
At nauis tergum facit ingirare galeam,
Et menans uastis alabardam forcibus uno,
Truncauit medium netto fendente timonem.
Heu quia nocchierus iã se tenet esse pemptũ,
Lanzonem, iaculat propter passare lyronem,
Sed iam se manibus naui lyronus ataccat,
Et quãuis iaciant schiauões, ligna, quadrellos,
Sulphureas flãmas, pegolas, rasamq; fogatam,
Ille tamen super hanc turba seguitãte saliuit.
Hic se ficcauit fugientes intra schiauones,
Quos tomare facit sine brazzis ac sine gambis.
Nocchieri testam magnum uibrando rouersum
Vnam sbalzauit longe, mihi credite leucam,
Nũ curat quicquã schioppettos, atq; balestras,

Comparatio.

Fac lector contum si quis intrando botegam
Plenam pignatis, boccalis, atq; scudellis,
Incipit a circum grossum vibrare tracagnum.

Sic

Sic Lironus agit scapolantes intra schiauones.
qui mage garlettos uertũt quã cernere zuffam
Lironis repetantq; maris nodando per undas.

Mafelina.

Non erat accortus de casu Baldus iniquo,
Maxime quod caperet nauim pirata Lironus,
Cingar & arditus prouas facit ense galantas,
Atq; schatenatus tãquam leo rugit, & omnes
Vel penitus mortos, uel trũcos, mẽbra rouersat.
Ipsius a facie furibundi quisquis tapinat,
Ac in abandonum potius se in gurgite saxant.
Vt facient pisces qui saltant extra padellam.

Comparatio,

Ast alia in banda Leonardus fluminis instar
Quod praeceps ueniens alta de rupe, marinas
Scindit aquas, apertiq; maris cũ gurgite fluctũ
Inter euangelij se cazzat feruidus hostes,
Hic illic taiat, hac illac puntezat, & urtat.
Totus mortorum sbroiatur sanguine boffat.

Pedrala.

Possanzam sed non basto cantare Lironis,
In qua parte suas dat fruges: stigmata parent.
Sanguinolenta ruit, carnes alebarda staiezat,
Confugiunt omnes ac post sua terga budellas
Pulmones, milzas, fumantia uiscera linquunt.
Nil nisi sentitur stridor, fremitusq; morentum,
Horrenda uoces caelum pietate mouentes,
Alter clamabat Christum, sanctum Nicolam,
Alter Apollinum, Trinigantẽ, uel Macomettũ,
Non fuit auditus postquam stant sydera caelo,
Tã grandis strepitus: rumor, sonitusq; boaxãs.
Nõ habet ulterius gẽtes quas Baldus amazzet
Tota galea fuit piratis uoda ladronis,
Plusquam bacillus Barberi netta remansit.

Comina.

Lironus Nauem iam aquistauerit omnem,
O quantũ gaudet talem fecisse guadagnum.
Nec posuit mentem quod victa galea fuisset,
Omnes in Nauim Pyratas scandere mandat,
Et grossum ponens alium de retro timonem,
Sgombrat iter pelagi velũ grauidãte maestro
Succedunt aliæ semper cantando Galeæ,
Vt cantare solent quando victoria gridant.
Cingar id aduertit primus, q̃d, clamitat, heu
Cõteplor miserũ nobis? incaute gabamur, (q̃d
Sæpe guadagnandi nos ingordisia fallit.
Ingordisia, aui ditas nimia. *Balde vides? en nostra Ratis quo presa menat,*
Baldus ut inspexit signat se terq; quaterq;,
Stat mutus, nescitq; loqui, seguitare facultas
Nulla patet, quoniam remiq; viriq; negantur.
Semet ac incæpit Leonardus battere pugnis,
Ah fortuna (inquit) nimis es contraria nobis.
Surripiuntur equi tam fortes tamq; galanti,
Quantũ non unquam tellus Turchesca creauit
Quos nisi per mundũ cælum baratrũq; catabo,
Iuro deos omnes mihi met volo tradere mortẽ
Hanc quoq; pancerã nunquã spoiabo dadossũ,
Rapui, & rapiui *Donec ego retrouẽ quis equos nauimq; rapiuit*
Aut ammazzabo illũ, aut ammazzabor ab illo
Incagnatus erat Baldus, sub pectore schioppat
Namq; seguire illos se tunc non posse videbat.
Non est qui menat vacuatam quippe galeam,
Sed cito disponit sibi uestimenta cauare,
Ac omnino suam Barcam seguitare natando,
Tã grandem iuueni Leonardo gestat amorem
Quod nihil extimuit dubio se tradere Ponto.
Cingar eum tenuit dicendo, quid furis? istam
Cæde mihi curã, quia spero catare cauallos.

Togna.

Dixit at hæc Cingar pro confortare Lonardũ.

Attamen

Attamen interius dubitat, sensuq; reuoltat,
Quem reperiere modum poßint exire galeam
Non illic panem cernunt, mancumq; dabeuer, Dabeuer arabice diciturvinū.
Littora nulla uident, nec barcas, pontus vbiq;
Vndezzat, citiusq; facit smaltire magonem.
Cingaris officio Baldus premit atq; Lonardus
Cordoium, solito sperantes illius astu
Posse caualorum ladrum recatare suorum.
Cingar per totam vadit rugando galeam,
Si casu reperire queat mangiabile quicquam,
Ecce virum bellum de sub fundamine fustæ Moschinus.
Comperit, à testa calcagnos vsque ligatum,
Qui lachrimans orat longo de carcere trari,
Confestim properat Cingar, miseratus in illū
Respicit, & quondam talem uidisse ricordat.
Dic, ait, unde uenis uel quo sis natus in orbe.
Ille tapinus ait, fuimus tres quippe sodales,
Falchettus, Moschinus ego, magnusq; Fracassus
Qui septem carichis Turca de gente Maranis
Italiam versus zefiro guidante nodabant,
Tāta sed (heu ploro memorās) tēpesta tronauit
Quod per diuersas contradas fracta carina
Pellitur, & sic tres discompagnamur amici.
Ast ubi regressa est phœbo ridente bonazza,
Hæc pyratarum nobis fuit obuia claßis,
Quæ nostram mersit Nauem, gentemq; negauit
Meq; caporalem turbæ fecere presonem.
Quo tendant alij compagni nescio, uerum
Quam doleo, quod non Baldi vindicta fietur.
Gosa.
Cingar id ascoltans reticet, tamen illico p̄mit
Extra carnerum martellos atque tenaias,
Inde scathenatis groppis cito liberat illum.

Laudes Baldi.

Aduocat hic Baldū, Bald⁹ venit atq; Lonard⁹

Quid

Quid uelit ignorãt, moschinũ Cingar ad ipsos
Præsentat clamans, o laus o gloria mundi,
O generosum hominẽ, qui nostro splẽdidit æuo,
Ecce tuum nomen quales, o, Balde sodales
Traxit, ut æterno, merearis tempore dici
Alter Pompeus, Cæsar, uel troicus Hector,
O piã amicitiam magnumq; o fœdus amoris,
Per mare per terras, per tot discrimina rerum
Golfi maris. *Tantaq; fluctisoni uarcare pericula Golfi,*
Nilq; lecardiam formidauera charibdis,
Quo te cortesum, quo te sine fraude uigentem,
Quo te ueridicum possent reperire sodalem,
Non in regali tumefactum sede minantem,
Inter cardineos non dantem iura galeros,
Non in diuitijs Cræsi, non sardanapali
Delicijs, (apud hæc multi retrouantur amici)
Sed magis ut duro uiuant in carcere tecum,
Sed magis ut pro te stentent, uitamq; refudãt.
Ipse Leonardus mundum lustrauit ubiq;
Quo te magnanimum saltẽ cognoscere posset.
Compagniq; tui, moschinus maxime noster,
Absq; tuo uultu non uiuere posse fatentur.
Per montes ualles freta per lõginqua uagãtur,
Nunquid aquistãdi causa te dante monetam?
Nunquid ut obtineant Papæ, Regumq; fauorẽ?
Sed tantum ut te, ut te de presone cauarent.
☞ *Tempore desgratiæ ueri noscuntur amici.*
Desgratie trisillabum est. *Sors inimica probat, quos fecit amica sodales.*
Robore quid fidei, quid carius oro sodale?
Quid melius mũdo ẽ? q̃d plus agradat olympo?
Diuitijs robbis, incago, præter amicis.
Carum compagnũ mundus comprare nequiret
☞ *Est poltronus homo cui non placet ullus amicus,*
Plusq; buseccarum preciat mangiare cadinum,
Quam reperire uirum sua cui pensiria dicat.

Immo duas si forte uidet concurrere mentes,
Carpitur inuidia, semetq; zelotipus angit,
Turpiter infamat, curatq; inuertere tantum
Fœdus amicorum naturæ munus honestum.
Ecce tuus moschinus adest o Balde, *quid illum*
Ambigus guardas? heu tēpore tēpus adumbrat
Effigiem, memoremq; minus distantia reddit.

Berta.

Hæc dicēs Cingar lachrimarū fonte madescit
Baldus in amplexus moschini se finit ire,
Tu ne meus moschinus? (ait) dulcissime fili.
Nec parlare ualēs ulterius, atrahit illum, (bat
Basat, & eiusdē lachrimis, lachrymasq; moue
Post hæc Cīgar eū strigit, Leonardus *abraxxat*
Nam cunctis Baldi *socijs uult esse fameius.*
Tandem cessatis lachrymis moschinus eisdem
Omnia de ammissis socijs narrauit ad unguē
Baldus ait retrouare meos dispono sodales,
Sed quis non istam deduxerit extra galeam?
Nō sunt qui remos ducāt, qui garbasa tendāt
Doctus in hanc artē moschinus protinus inquit
Ne dubites dum prosper adest leuātīcus Eurus.
Ad totam per trenta ligas non ibimus orzam.
Ergo spiegamus uelum, tu Cingare *cordam*
Hanc tira, Leonarde *iuua distendere uelum.*
Cingar, e tira, tira, dai, dai, tira Cingare, tira
Iam satis est, orzā scurta, preme Balde *timonē,*
Huc Leonarde *ueni, teneas hāc fortiter, horsu.*
Ad nomen Christi, cordā cito Cingar *amolla.*
En socij qualis nobis fortuna secundat,
Quam bene uelamen gaiardus gonfiat Eurus,
Sancte, precor, nobis esto Nicolae benignus,
Qui nos semper habes curā deffendere nautas,
Assassina licet sit barcarola propago,
Et nisi de raptu uiuat, blasphema, bosarda,

Nil

Nil tamen attendis hæc māchamēta, sed omnē
Tollis anegandi sospectum, nosq; gubernas.
Cingar ait, quid tam sanctū clamare Nicolā
Vt tibi det uentum? potius prega det tibi panē
Namq; famescenti sgretolant in uētre budelli
Magraq; iam Baldi facies lanterna uidetur.
Nec tua respondet Baldus grassedine celat.
Si tamen es Cingar sanctus, dignusq; brusari
(Dico candelis) brusat ut gens grossa beatos,
Dic lapides isti panes fiantur adessum.
Non homo, Cingar, ait solo de pane cibatur,
Sed bouis, & pingui ueruecis carne, probatur
Istud Euangelio, quod nos uult pascere uerbo,
Diuide uer a bo poteris cognoscere sensum.
Cui Baldus ridens, interpres optimus esses
Cīgar scripturæ, magis hæc tua giosa placeret
Quam Nicolatistæ, scotistæ, totq; Themistæ,
Qua tot Alexandri, quā tot sine fine magistri
Theologi uarijs laqueant qui sensibus almas,
Desine sed tandem buffonice talia quæso,
Scrizzemusq; pares paribus, sanctosq; sinamus
Nec tamē his uerbis quod māducetur habemus
Comina.
Tunc biscotellos Cingar cantone trouauit.
Semimufolentos quos attulit ante sodales.
Fert Leonardus aquæ Mezarolā dulcis alegrãs
Nil parlando simul fecerunt Collecionem,
☞ Qui famet, & comedit, si parlat tēpora perdit
Nunquam tam lautos hi gustauere bocones.
Cingar post Epulas gabiam se reptat in altā,
Sparpagnatq; oculos si Terram cernere posset,
Luminis ac radio stricto, freta larga trauersat
Si piat ex aliqua banda, scopritq; terenum,
Sed discernit aquas tantum se iungere cælo,
Iunoq; dintornum Neptuno basia donat.

Budellus & budella.

Quid sit uerbū diffinitio Cingaris.

Baldi reuerētia erga deum.

Sors bona tūc erat, ĩplebat quia garbasa ꝓsper
Ventus, et attendit Moschinus flectere Barcā.
Si quandoq; iubet lentare tirare ue sogas,
Baldus id officiū dexter facit, atq; Lonardus.
Cingar cantabat lingua frifolante uilottas, Vilotta, genus cantilenæ rusticanę.
Quas toties nostros sensi cantare bretaros,
Gābettam, Broccam, passandoq; perna rigiolā,
Gosa.
Ecce uirum longe medium uidere nodantem,
Brachia nec ducit uelut est usanza nodandi,
Dextra namq; duos dardos, targamq; sinistra
Baiulat, & scindit uelut Ales aquatilis undā.
Immo gauinellus, uel anedra, uel immo folēga,
Quæ semper uersatur aquis nō tam bene nat.
Hic erga fustā properans furibunde minatur,
Nam Corsarorum pensauerat esse Galeam.
Obstupuit Baldus, quod uir pressatus ab armis
Tā facilis nodet, et medius maneat sup undas.
Sed dum moschinus placidos giraret ocellos,
Clamat alegrus, hic est noster Falchettus heus, ò
O Falchette ueni, Baldus Cingar quoq; sūt hic
Proh puta, quando suos cōpagnos sentit adesse,
Et quando Cingar Falchettum uidit in undis,
Quē supra reliquos socios tam semper amauit.
Extemplo spolians faldam, spoliāsq; camisam,
Summa de gabia nauis (mirabile dictu)
Cū caput auantum se ficcat in æquore totum.
Sex brazzos descendit aquæ, mox desuper ecce
Comparet scorlatq; caput boffatq; per undas,
Et stendendo manus feriendoq; calcibus æquor,
Scindit aquas, rūpitq; leui cū pectore fluctus,
Nil stupet hoc Baldus, satis antea norat ami-
Sæpe in abandonum uitā ponebat uterq;, (cos.
Maxime Falchettus ꝑ Cingare, Cingar at ipse
Propter Falchettū renegasset mille baptesmos

O Ambo

Ambo natãt, tamen ipsa quidẽ nodatio difert
Falchettus quoniã (uelut ingmus ãte) reflebat
Ore uiri panzam, uacuabat more catelli,
Deniq; se iũgũt, Falchettũ Cingar abrazzat,
Nil parlare ualet, quia pro dulcedine creppat,
Inde fauellantes adeunt insemma Galeam,
Ac ibi Falchettu solitam mõstrãdo prodezzã,
Nil firmando pedes guizzauit more padani
Bulbaris, & proram saltauit desuper altam,
Quem uix saltatum braxzis festinus apertis
Baldus agraffauit, strictũq; tenebat in ulnas.
Quales hic faciant festas, qualesq; carezzas,
Tu pensare potes.
Baldus ei parlat, dũ pagnos Cingar adobbat,
Qui cum dilecto mox in cantone tiratus
Passatos casus, passata pericula narrat,
Nunc quali guisa Baldum presone cauarit,
Nunc quãto stentu scapolarint ambo tauernã
Et quanto afflictu succurrerit ipse Lonardus.
Falchettus tales non intrafuisse baruffas
Sat dolet, & proprias illic monstrasse potẽzas.
Mox tamen ipse suos attento Cingare guaios.
Narrat, quos turcas tulerãt errando per oras.
Chiaberlare. Chiachiarare, pro nugari. *Sic chiaberlantes nunc rident, nunc ue piãgũt,*
Et compagnorum, se truffant more duorum.

Berta.

Etq; antiquit⁹ vtebantur. *Ensperata nihil procul insula magna uidetur*
Quæ uiret & fagis, & pinis, etq; cupreßis
Hac uisa incipiunt læti cantare barones,
Iusserat huc subito Baldus torquere timonem,
Ad littusq; facit uersam inculare galeam,
Anchoreus rampinus aquas gettatur ad imas,
Omnes armati saltarunt extra galeam,
Tãgere gaudet humũ Cingar, nauẽq; biasmat
Saltat, & ut Baldo ridens scrizzare con ẽzat.

Introeuu

Introeunt boscos si qua mangianda catarent.
Ecce duas capras binis seguitantibus hadis
Aspexere procul, Falchettus Cingare licto
Se citat ad cursum, pedibusq; uolutat arenam,
Inq; tribus saltis caprettos arripit ambos,
Nec stetit indarnũ per collum strangulat illos.
Inde capras sequitur, tantũ tamẽ abstulit unã.
Cingar eos tollit, quo scortigando picarat
Baldus cum spada taiauit ab arbore truncum,
Quem bene sbrocauit folijs, ac fecit aguzzum.
Moschinus truncum caprettos ficcat in illum,
Sed Leonardus hẽt silices, q̃s chioccat, et auget
Ingentes flãmas dum plurima ligna butabat.
Cingar it ad nauẽ, tulit instrumenta coquinæ
Smenuzzat trippas bene lotas, inq; pignatam
Cum sale atq; oleo posuit faciendo menestrã.
Moschinus uolgit spetum, iam fumat arostus,
Supra quẽ Baldus *collantia larda butabat.*
Quasdã frondosas Leonardus *p̃parat umbras,*
Sub quas debebant socij mangiare caprettos.
Deniq; iam omnes cocto, refrescantur arosto,
Cingaris incæpit subito masenare molinus,
Iam mediã caprã tum facto uentre uorarat.
Baldus nil parlat, rapido sed dente fracassat,
Datq; bonos caro Leonardo *sæpe bocones,*
Moschinus frangit nettum lassando taerum,
Qui nisi biscottos tres menses ederat ante.
Quisq; suum saturat caprina carne magonẽ,
Nec ponunt mentẽ quod sunt nisi quatuor illic
Nõ Falchettus adest, qui caprã persequit altrã

Conclusio.

Ah demens Cingar, tu attendis pascere uẽtrẽ,
Et tibi nulla tui Falchetti cura tenetur?
O bellam punctam, o signum, o sedus amoris,
Vade in malhoram, tales reprobantur amici,

Tantaq; me cepit nunc indignatio pro te,
Quod fregi calamū, nec ego plus oltra caminο,

Explicit Quintadecima Phantasiæ
Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII ARGVMENTVM.

IN MACARONICEN PHANTASIAE XVI.

Hic maga p̄ sdegno pimit muselina Lonardū,
Falchettumq; dolis carcere uacca serat.
Cingar id auscultat sancto referēte romitto,
Hanc petit, in gremio quā trouat esse senis.
Ergo per urticas spinos strasinat eandem,
Postquam Gilbecchus fletq; rogatq; senex.
Liberat hāc mōstrū Marlocchus Cigare strato
Quem fert ad salsas semi cauallus aquas.
Centaurum dico Vinmazzum nomine, cū quo
Baldus combattit Cingar ibiq; iacet.
Namq; Leonardi oentaurus creditur esse
Occisor, sed res deniq; uera patet.

MER-

MERLINI COCAII POETAE MANTVAN PHANTASIAE.

Macaronice Decima sexta.

TANTA famis quandoq; citat possanza budellas,
QVOD quantumq; super caros refutamus vmicos.
OMNIA uincit amor, tamen ipsa superchiat amorem.

Nō tamen id noster Baldus seruauerat unqā.
Sed qui dilectos semper curabat amitos,
Dixit,heus socij , non hic Falchettus habetur,
Quonam dissesi t? nostra est confusio certe ,
Ille caprā manibus rapuit,caprosq; tenellos .
Cui pars debetur maior,meliorq; boconus ,
Et nos mangiamus non illo adstante codardi ?
Surge cito Cingar,Moschini suscipe piccam,
Vade per hanc siluā,Falchettū quere,camina,
Surrexit Cingar terra gietando taierum ,
Corripuit piccam syluasq; subintrat opacas .
O,o,gridabat,o,o,Falchette,sed Echo ,
Tantum respondet,o,o,Falchette,Lonardus
Se leuat, & capiens spadam largūq; brocherū,
Terribilē boschū post gressum Cingaris intrat
Ne uadat supplex illum,comitesq; relinquat,
Exorat Baldus,sed uult audire Lonardus .
Texit de Myrto sertū,quo tempora cingit ,
Ac solus Boscos ibat cantando per illos .
Tellurē magno brusabat Apollo calore ,
Ceruellumq; graui frangebant uoce Cigala,
Quæ stridendo super palos culamina menant.
Cingar erat longo spatio lontanus ab altris,
Nescit enim post se miserū seguitare Lonardū
Heu bene clamandus miser iste iuueculus,īmo,
Sunt tragicis ululāda quidē sua fata querelis .

Interitus Leonardi.

Postquam Falchettū frustra cercauerat ante ,
Nec ualuere sui crebro chiamando gridores.
Perdideratq; uiæ dudum uestigia rectæ,
Supra depictam diuerso flore piazzam ,
Improuisus adest,ubi dulcis uentulus afflat ,
In cuius medio uiui fontanula saxi (
Per strepit undiculas tenerā fundēdo p herbā,
Ac circa fontem Lauri,Mirtiq; uirebant ,

Limones

Limones, Cedri, fortes dulcesq; Naranci,
Cantabant parui uolucres hinc inde p ornos,
Et somnum dulci suadebant carpere morsu.
Semper hic arrident flores, dumeta rosarum,
Candida candificant nigritantes lilia moras,
Nunquam siccantur, licet altus surgat Apollo,
Transeat & calidi domicilia adusta Leonis,
Circuit hoc pratum nam densis frondibus alta
Zona cupressorum, pinetaq; spissa nigrescunt.
Hic sedet ergo puer deductus morte Lonardus
Ac apud undantem fontanam desuper herbas
Membra dedit somno, rutilosq; serauit ocellos.
Ecce superueniens illuc speciosa puella
Comparet, bellumq; uidet recubare Lonardũ.
Se duplici beuerare siti cupit illa repente,
Venerat ut solis brusorem fonte domaret,
Silicet ut biberet, sed eam sitis altera uiso
Dongello rapuit, quã iũ smorzare parecchiat.

Comparatio.

Qualis alegrezza est hoĩs, ꝗ quando caminat,
Rem casu retrouat de qua magis indiget ille,
Aut quam diuersas desiderat ante richezzas,
Talis Muselinæ, quæ forte iacere puellum
Improuisa notat sub opaco tegmine lauri,
Hæc erat & meretrix, et sensu plena ribaldo, Muslinæ p̃ syncopam, nã Muselina uocatur.
Doctaq; carminibus magicis iurare diablos.
Nec bene legiadram fuerat mirata figuram,
Nec bene sembiantos spectarat frõtis honestos,
Nec bene marmoreas genulas, et eburnea colla
Nec bene puniceos imitantia labra coralos,
Presta dedit facili torquendum pectus amori.
quid faciat nescit, pietas et amor simul obstãt
Ne rumpat somnũ pietas monet, unde tepescit
Ne perdat gioias amor incitat, unde calescit,
Tempus non remeat tacitis qui præterit horis.

Paulatim trepido se proximat ore, nec audet
Tangere, sed tantũ guardat, uestes & odorat,
Deficit in solo uisu, dare basia uellet,
Dũq; propinqua mouet propter basare labellos
Seretrahit subito metuens distollere somnum.
Atrectare manu frõtem magis ausa comẽzat,
Ille nihil sentit, per somni somnia transit.
Interdum uiolas carpit scanfarda propinquas,
Inq; sinu ficcat nil contrastante camisa,
His iam blãditijs facta est animosa, nec ultra
Vult remorare, locat semet leuiterq; recumbit
Ad latus egregij Narcißi, uultq; Lonardum
Palladis exemplum castæ, floremq; Dianæ
Tradere nequitijs Veneris, quæ absorta furore
Oscula, dum uoluit sensu libare petulco,
Præstitera somno resolutus corripit ensem,
Inuasum quoniam se credidit esse latrone.
Non aliter sursum de floribus illico saltat,
Comparatio. *Sicut pressa leuat ceruicem bissa repente,*
Quæ sub phœbeis stabat reuoluta fasellis.
Reiectans illam flammas temnebat amoris.
Ioseph hebreus *Nec minus antiquo fuerat laudandus Ioseph.*
Indiauolata magis Muselina ribalda furebat,
Ah demens iuuenis, dicebat, me fugis ergo?
Respice quas habeo carnes, his utere liber,
Dũ prohibet nemo, dũ sors dat pulchra fauorẽ
Non Leonardus ei paret, procul immo recedit,
Cui minus una placet mulier, quã mille diabli
Et genus humanũ miserum tãtũmodo pensat
Non quia sit tantis subiectũ pestibus, aut quod
Debeat in Vermes tandem, cineresq; resolui,
Sed quod de vili mulierum uentre creetur.
Dũq; fugit secum loquitur, breuis illa uoluptas
Abrogat æternum cœli decus.
Cãdida uirginitas quã pulchro ĩ corpore pſtat.

Nigraq;

Nigraq; luxuries quã pulchro ĩ corpore fœtet.
Ah expecta Muselina gridat, formose puelle,
Ardeo te plusquã me stessam, cõprime cursum,
Non ego Cholcorũ maga sum regina, uel illa
Cyrces quæ in porcos homines uoltare solebat
Non ego Morganæ similis, smirnæ Falerinæ,
Atq; Dragontinæ, Smiraldæ, non ego certe
Nõ sum mi pulcher Ganimedes, ah fugis ergo?
Te sequor, unde pedes frãgo per saxa tenellos,
Et disdegnosus fers pulchræ damna puellæ?
Dispietate nimis, saltem me cernere uelles,
Et me quam fugitas uideas si sim fugienda,
Debeat inde tibi mea frons inferre timorem.
Deh moderare fugã, deh nostrã cerne figuram.
Non meret id facies ætas iuuenilis, amorq;.

Pedrala.

Cor Leonardus habet Diamãte ꝓbatius omni,
quo magis illa uocat, surdas magis ipse dat au
Intumuit lasciua uenus, petulusq; cupido, (res. Fictio.
Deq; truci remouet Muselinæ pectore flãmam,
Mox odium crudele cient, agitãtq; Megeram,
Vnde diabolicum traxit Muselina quadernũ,
Quem relegens Vrsos cõstringit adire feroces,
Atq; comandat eis subito lacerare Lonardum
Mars ibi descendit proprium tutare baronẽ,
(Mars tutare solet gaiardos namq; barones)
Ast Veneris precibus, notoq; Cupidinis arcus
Dimisit pugnam, nec eum reparare spopondit,
Plus ualuit cũ Marte uenus quã casta Minerua De millitibus.
Vnde nihil mirũ, quando qui castra sequuntur
Insuda nt primo Veneri, Martiq; secundo.

Comina.

Iamq; Leonardus fuit assalitus ab Vrsis,
Non fugit ulterius firmas tenet ĩmo piantas.
Imbrazzat Clipeum, nudo se preparat, ense,

Vrsa prior saltans frendenti subuenit ore,
Mugit, & hirsutos leuat omnes tergore uillos,
Nil pauefacta, licet sese Leonardus afrontet.
Esse comenzatã cernens Muselina baruffam,
Sdegnabunda locũ post tergat, et inde recedit.

Parenthesis.

Heu quãtis etenim Muselinis orbis abundat,
Terra couertatur paßim meretricibus istis,
Quæ semper luxu, petulaq; libidine iactæ,
Sinceras iuuenũ nequeuntes flectere mentes,
Vt sua continuo satietur aperta uorago,
Quasdã consultãt putrefactas tẽpore uecchias
Quas tabachinantes rufianas esse uocamus,
Quasve zubianas clamat regina Stryarum,
Quas quoq; per gesias candelas uendere cerno
Et Patres nostros crucifixos ante biassant,
Sæpeq; tellurem basant, lecantve quadrellos,
Singultãt, quatiũtq; manu sibi pectus, habẽtes
Lachrimulas semper sguanzis aposta tacatas.
Expandunt instar crucifixi brachia cœlo,
Non per cantones, loca nec secreta precantes
Sed coram populo vetulam admirante beatã.
Vt sua candelabro ficcata lucerna coruscet.
Columbã, simplicitatem. *Ast aliquã si forte volunt maculare putinam,*
Aut niueam pueri de corde tirare columbam,
Quid faciunt istæ Tigres cagnæq; rapaces?
Dũ Missæ celebrantur amant cantonibus esse,
postq; tenebrosos mußãt, chiachiarãtq; pilastros
Ah miserelle puer, dicũt, male nate, quod vllã
Nõ habes (ut iuuenes bisognat hẽre) morosam.
Auolium, pro Ebore positum. *Hæc tua quid prodest facies formosa, galanta?*
Quid frons auolij? quid ocelli corda scanãtes?
Quid dentes referunt indas albedine perlas?
Quid ve coralicios frustra natura labellos
Concessit, niueasq; genas pariterq; rubentes,

Quando

Quādo quidē nō uis, uel nescis amare puellas?
Pulcher es vt placeas, ut ames, ut ameris, ut *uras*
Vrarisq; simul, Mundi quoq; gaudia summas.
Vis ne iuuētutis nequicquam perdere florem?
Vis ne senectutis sine fructu incurrere fezzā?
Si nūc tēnis amare puer, mox vecchius amabis
Nunquid uis fieri frater, Monachusq; remotus
Delitijs Veneris, Bachi, Martisq;, Iouisq;,
Quos uel simplicitas uel desperatio texit
Saturni macie, tetraq; nigredine noctis?
Nemo super terram sanctus, stāt æthere sancti
Nos carnem Natura facit quo carne fruamur
Quove voluptates Mundi mundana propago
Quærere sollicitet, mox pleno ventre capescat,
Nil Deus indarnum, simul et Natura crearūt
Instituuntur Aues, pecudes, piscesq;, Feraq;,
Vt venatores, piscatoresq; fiantur,
Vtq; Gulam varijs saturemus carne guacettis
Plantantur boschi fiunt de marmore Montes,
Quo Naues Barcas, quo tecta locemus et ædes.
Lana datur pegoris, gallinis pluma, uel ochis,
Quot fian lecti molles, calidæq; pelizzæ,
Sic etiam teneras Mundo fecere puellas,
Quas uos ò teneri debetis amare puelli,

Gosa.

Talia sic ista Gaioffa propter aquistum (tāt
Verba secreta mouēt, iuuenū quoq; pectora tē-
Quorum si nequeunt durantes flectere sensus,
Ad magicas properāt artes, poscuntq; diablos.
Mille modos retrouāt fragilē scelerare iuuētā,
Grappas picati, nascentis sputa putini,
Cor Talpæ, Gatti cerebrum, grassamq; Foini, Foinus qui & martorellus.
Terrā quæ sepelit mortos, duo mēbra Rubetæ,
Matricis lectum parientis quo latet infans,
Ac alias plures breuitatis causa relinquit,

Deniq; tanta sibi est uiolandi cura iuuentam,
Quod lac galline retrouant, fungiq; semenzã,
Cãpaneq; legunt sonitum, Muschonis ad omen,
Calcagnum tenchæ, zenzala in pectore costas,
Vrinam galli, gruis aurem, melq; tauani,
Pluraq; prætereo, quæ (ni cantare Lonardum
Cogerer, exprimerem istas execrãdo ribaldas.

Mafelina.

Vrsa furens celerat stãtem assaltare Lonardũ
Qui subito ad uentrem stoccatam dirigit unã,
Ast illam reparat distensis bestia griffis.
Inde pedes retro super ambos recta leuatur,
Expatulat fauces propter sorbere Lonardum.
Ipse sed in medium mostazzi subbiat ense,
Dentatamq; simul despiccat ab ore ganassam.
Qua propter spasmando ferit mugitibus astra
Vrsus adiratur comitem cernendo feritam,
Cumq; manu dextra zãpatam menat aguzzã
Quod quãtam gremit soldã dispergit in agrũ
Ac nudas rapido carnes ungione penetrat.
Vulnere non tamen hoc uoluit pallere baronus
Aduersus testam fendentem laxat ad ursam,
Sed leuior gatto saltum facit illa dacantum,
Ficcat & in siccam brandũ Leonardus arenã,
Quapropter subiẽs ursus rapit unguibus elmũ,
Quẽ dũ forte trahit ꝑpter spiccare Lonardus,
Pungit cum brando pellem, uentrẽq; trapassat
Attamen absq; elmo nuda ceruice remansit,
Vrsa uidens mortum socium, furit, irritat irã,
Nunquam alentatur circum girare Lonardũ,
Nunc branca dextra fracassat, nũc ue sinistra.
Tanta prestezza balzat, quod apena uidetur,
Quattuor in bandas fuerat iam barro feritus
Sed totus non mundus habet cor tale gaiardũ
Se uidet extinctum, nõ est tamen ille smaritus,

In furiam

In furiam crescit proprium fundēdo cruorem,
Ad nudam testam solum tenet Vrsa uisaggiū,
Sed Leonardus eam tendit deffendere scuto,
Delibrat tandem talem finire bataiam,
Proÿcit ad littus targam, manibusq; duabus
Tollit, & inde menat spadā, quā grāfiger Vrso
Presliter agremiat, tantumq; tirare fatigat,
Quod scarpauit eā, māsitq; Lonardus inermis.
Ergo statim pariter currunt amplectere se se,
Vrsa tenet strictū Leonardum, stringit & ille,
Donec afogantur, uitam simul atq; relinquūt.
O crudele nephas quod ab istis nēpe bagaßis
Sæpe uenit propter satiare libidine carnem.
Vel te ardenter amat uel te capitaliter odit
Femina, tu prudens sua dum consortia temnis.
Ipse quidē moriēs Leonardus cū pede scripsit
In tellure, datur non mors, at uita Lonardo,

Masselina.

Cingar Falchettum cercauerat undiq; dudum
Sepe reclamat eum cifilos ad sidera mandat,
Non se catantes rectum ammisere caminum,
Nec spissas nimium syluas exire ualebant,
Expectat Baldus tres horas forsitan illos,
Sed quia nō ueniūt, grosso targone recepto
Ingreditur boscū Moschinus manserat illic
Ad guardem fustæ, tandem prostratus arena
Sed dedit in predam somno, ronfareq; cæpit.

Pedrala.

Tres mala per siluā comites uentura menabat
Phœbus contradas sensim callabat ad altras,
Antipodisq; dabat frescam nascendo matinā,
Luna palesabat iam nobis candida lucem,
Falchettus sentit uacuas in uentre busecchas,
Nempe norauisset totum cum pelle uedellum.
Se modo compagni caprina carne cibarant,

Non habet ipse tamē uoiam cantare famescēs.
Penituit cantare lupus stans corpore uodus.
Ergo trahens gambas mastini more cagnazzi,
Alonge uidit quandam procul ecce lucernam.
Huc subito flexit stans drittus apena caminū,
Subq; capanella splendorem repperit illum.
Intrepidus subit dardos portando gemellos,
Inuenitq; hominem, cuius sic forma patebat,
Corpore longus erat, facie macilētus, et asper,
Nasus aquilinus magro dependit ab ore.
Dens nullus putridis mascellis extat apiccus
Stabat apud eum Muselina ribalda gaioffum.
Quæ cum mellitis capiebat pectora verbis.
Quando suos contra Falchettum torsit occellos
Protinus amplexu patefacto suscipit illum,
Vt solet optatum coniunx carezare maritum.
Pro cortesia tanta stupet ille, nec artem
Pauper homo nouit quā exercet lorda putana
Da Falchettus ait, si qua pietate moueris
O damigella cibū, quo poßim implere magonē.
Sūt duo nēpe dies quod trippas porto uodatas.
Ille senex risit dicens age, quæ mora? lautas
Arrecca Muselina dapes, dulcesq; liquores.
Illa cito mensam cum drappo præparat albo
Accusatiuū pro datiuo. *Quā ceteris dono caricat, mox munere Bachi.*
Vix ea ponuntur, panem Falchettus agraffat,
Quem ueluti pilulā nil dente seccāte vorauit.
Post alios binos in aperto gutture mandat,
Nec biberat, donec disuoluerat octo panettos
Sed miser accipiens optati pocula vini
Trincauit Cælo fundum monstrando Mioli.
Protinus ad terram somno demergitur alto,
Cuius ceruellum rapiunt oblinia lethi
Qui modo parlabat, tacet ac si mortuus esset.
Peßimus ille senex Gilbeccus nomine, ridet,

Atque facit festam Falchettum fraude piasse.
Ipse quidē plus mattus erat quā trēta Caualli
Filius inuidiæ galloq; zelosior omni,
Incarognatus tanto est in amore puellæ,
Quod solo uisu totam mangiare uolebat.
Si quandoq; uolat super albas musca masellas
Currit adulterium metuēs cito pellere muscā.
Dumq; repellebat, caueas Muselina gridabat,
Mascula nū musca ē, aut femina? moxq; uidere
Fœmineum sexum, membrumq; virile uolebat
Ergo Falchettum surgens ligat instar Agnelli,
Non consentit enim faciat Muselina taloprā,
Formidās quod sic dormens corrumperet illā.
Dat pedibus ferri bogas ridente puella,
Gilbeccus ridet cernens ridere Morosam,
Nam qui troppus amat, si ridet Amasia, ridet
Dimouet hinc saxū, latet atra cauerna sub illo
Cum soga Grottæ Falchettum callat in imum,
Mox reserans illam solitas remeauit ad artes,
Namq; viandātes Muselinæ fraude malignæ,
Blandidulisq; dolis vinctos sogabat in Antrū.

Comina.

Iam pridem Cingar syluas lustrauerat atras,
Carum Falchettum geminata voce petebat.
Denique speluncam sancti catat ecce Romitti
Portellumq; busat sic dicens, ò quis alogiat?
Ad quem uox intro sic retulit, Aue Maria.
Cingar ait, nobis semper laudata sit illa.
Quo dicto pulcher senior, barbaq; decorus,
Porticulas reserat, mox q̄d uelit ore dimādat,
Cingar ait, venerande pater deh dicite quæso,
(Si mea uerba tamen non dant fastidia uobis)
Vidistine hominem mediū, mediumq; caninū?
Quæro per hunc Boscum, vidistin forsitā illū?
Subridens senior dixit, mi splendide Cingar,

Quamuis nõ uideã te nũc, quia lumine mãco,
Te tamen agnoui sensu.
Quærere Falchettum frustra tibi dico laboras,
Me miserũ quid, Cĩgar ait, qđ nã pater ĩquis?
Mortuus est forsan? morerer si mortuus esset.
Non (respondet ei senior) non mortuus ille est,
Sed Gilbeccus eum tetro ficcauit in Antro,
Cui meretrix Muselina dedit fera pocula sõni
Statq; cathenatus miser intra uiscera terræ,
Hunc nunquã educes nisi te guardabis ab illa,
Quæ tantam spargit blãdo sermone carognã,
Vt miseros homines istar Meretricis amorbat
Cingar ait, deh quæso pater, mõstrate caminũ
Scarteram. Scanfardam, Meretricem. *Qui me scarteram subito deducat ad istam,*
Se teneat, si me scapolat, scapolasse diablum.
Attamen alme pater uestrũ mihi dicite nomen
Respondet senior, nostrum si discere nomen.
Optas dilectum cura mihi ducere Baldum,
Inde tibi, Baldoq; meo uolo dicere nomen.
Obstupuit Cingar uecchiũ cognoscere fratres,
Apelletq; illos per nomen, maxime Baldum.
Esseq; Eremitam pensat, magnumq; prophetã,
Ergo discedens promisit ducere Baldum,
Inde capanellam Muselinæ deniq; uenit

Togna.

Candentes Lunæ paulatim aurora colores
Fuscabat clarumq; diem portabat, Apollo,
Cingaris aduentũ quãdo Muselina propinquũ
Nouerat, extemplo saltauerat extra capannã
Incontraq; illum brazzis currebat apertis,
Cingar amorosos blandosq; stupebat ocellos,
Defuit & pochum quin truffaretur ab illa,
Sed quũ Falchetti grãdem memorauit amorẽ,
Protinus in dretum scura se fronte tirauit,
Et mostazzonem talem menauit ad illam,

Quod

Quod duo dēticuli cascarunt extra ganassas,
In terram cecidit flauos lacerando capillos,
Nequitiosa gridat, mandatq́; ad sydera uoces.
Ecce senex festinus adest Gilbeccus, at illam
Quando uidet stratā, fœdumq́; cruore musinū,
Cingare prospecto tantam stigatur ad iram.
Quod clausis pugnis illiborriuit adossum.
Cingar at ī mediū stomachi dedit illico spintā
Quod pouer antiquus rupit cascādo morenas.
Interea similis Cagnæ Muselina resurgit,
Cingaris et faciem griffis grafiare comenzat,
Ipse tamen trezzas confestim corripit illi,
Quā currendo uiam per saxa lutūq́; trahebat.
Prosequit Gilbeccus eū, manigolde, gridabat,
Ah scelerate meam sufers lacerare putinam?
Mille tuo nascāt cagasangui uentre Mulazze.
Ah mea mi Muselina decus, tibi dura cruentāt
Saxa caput, nec te, nec te deffendere possum,
He heu quanta meum deleguat rabbia pectus
Candidulas goltas tibi nam spineta lacescūt.
Blandidulosq́; terit campus lapidosus ocellos.
Sta Beccone, Latro, sta furcifer, oyme tapinus
Sum straccus, magis ille ruōs me fortis acorat.
Crudeles spine crudelia saxa, rubetis,
Sanguine Muslina, nec uos compaßio tardat.

Berta.

Talia dum creppat cursu rancabat inerti, Rancabat
Nam parit ægrotas ætas longæua pedanas Currebat.
Interea siluaggius homo scopertus ariuat,
Qui nunc oymisonos Muselinā mittere stridos
Audierat, cui nomen erat Marloccus, Asello Marloccus.
Aequandus, quoniā scouerta pudenda ferebat,
Nec mascalzonus quid sit uergogna sciebat,
Nudus erat paßim, cagnazzi more pilosus,
Moreq́; serpentis uomitabat ab ore uenenum,

Flandoq́;

Flandoq; correzas trabat culamine flammas.
Cingar eum guardās cito indicat esse diablū,
Qui francare suam ueniat fortasse magistrā.
Illico Gilbeccus, day, day, succurre, gridabat.
Fer Marloche mea Muselina, fer, fer, aiuttum,
Ecce cauester eā pouerinam quomodo raptat.
Ille uenenatum laxat cito uadere spirtum,
Post quē flāmigerā schizzat de retro corezzā.
Cingar amorbatus nimio fœtore, puellam
Deserit, et flortam nudat, subit atq; gigantē.
Sed male prouistus punctā dū conciте torquet
Tanta uenenati spudatur copia spirti
Quod cadit attonitus Cingar perdēdo cerebrū
Extemplo brazzis properat Marloccus apertis,
Impositoq; humeris stramorto Cingare uadit,
Donec, per boscos ueniens ad littora Ponti,
Fluctibus hūc mersum nullo prohibēte negaret
Gilbeccus celerās Muselinā strictus abrazzat,
Hācq; quasi mortam deflet, deflensq; carezzat
Cingar at interea Marlocco fertur ad æquor,
Nil sentit quoniā tenet hūc possanza ueneni.
Porro desdottum meschinus albora butauit,
Nam Maris in medio calzas fortasse tirasset,
Si non Centauri præsentia uasta fuisset.
Ipse ferens geminos dardos, scutumq; metalli,
Ferratam semper mazzam galone tenebat,
Vnde uocabatur Vinmazzus nomine ficto,
Quando Marloccū uidit quem nouerat ante,
Ac illum contra scaramuzzas sape prouarat,
Pone gridat, Marloche agnū, audis pone pola-
Nō renegat tui cibus est uetronis & esca. (strū
Sic dicens brazzo dardum uibrante retorsit,
Cuius in hirsuttum passauit puncta fiancum,
Marlochus uastū smagonauit ad æthera gridū
Cingare deiecto terræ slizzosus auampat,
Vinmazzumq;

Butare desdottum est de aliquo periculo difficulter euadere.

Vinmazzus

Vinmazzumq; suis bellandi assaltat usanzis,
Ignitam faculam culamine laxat aperto,
Non puzzolentum curat sfogare uenenum,
Namq; repellebat centaurus praticus illud.
Vngebat nares & tempora quaq; cerotto,
Quē dederat quidā medicæ doctissimus artis
Noīe Serraffus, Vates, Magus, Astronomusq;. Serraffus.
Impugnabatur sed tantum carmine scroiæ
Muslinæ, quod nix artem exercere ualebat.
De lapidum precio delectabatur, & herbis,
Sollicitus totas naturæ discere causas.
Centaurum tanquā germanū super amarat.
Ergo repugnabat Marlochi praticus igni,
Et iaculans dardum multa uirtute secundum, Interitus Marlocchi.
Qui ueluti fulgur cœlo cascare uidetur,
Per medium bigoli post renes prompsit acumē,
Mortuus ille ruēs tam grādē conspuit ignem,
Vsq; ad radices quod mansit adusta cupressus.
Vinmazziq; pilos barbæ scintilla strinauit.
Nōdum Cingar erat mētis regressus ad arcā,
Hunc tamē imposuit spallis Cētaurus equinis,
Et rursum capiēs dardos Maris ibat ad undas
Nā spat qđ Cingar aqua madefactus abibit
Horrendas intrat frondes, supraq; uirentem
Planiciem qua mortus erat Leonardus et Vrsi
Peruenit, & tollens cilium, stringensq; stupētis
More genas sistit gressum, guardando baronē,
Qui quoq; brazzatus cum dira māserat Vrsa
Cingar deposito spallis in littora fontis,
Formam garzonis pulchri miratur, & annos,
Qñ diu stupuit, lachrimas quoq; fudit amaras
Hūc leuat amplexu bramās donare sepulchro Biancum marmoteum.
Namq; recordatur tumulum uidisse biancum.
Hunc it p siluas quærens portatq; Lonardum.
Interea Cingar paulatim corde resentit,

Vt

Vt solet a somno cum quis non illico surgit.
In pede saltatus Marloccum credit adesse,
Mox samitarram dũ rursus habere putabat,
Tam ualido pugno fontem de marmore colsit,
Quod Veneris cecidit brõzina figura deorsum
In celso fontis, quæ nuda cacumine stabat,
Cui dare sacrificans uotum Muselina solebat,
Ergo sibi stesso redijt pro uulnere pugni,
Non ibi comparet Marloccus, nec Muselina,
Prospicit in girũ, Leonardi preuidet Ensem,
Atq; duos mortos apud ensem respicit Vrsos.
Expauit Cingar, putat illum, non putat illum
Esse Leonardi stoccum, dum circat ab extra,
Ecce uidet carmen sic Fagi cortice pressum.

Epithaphium Leonardi.

Quanta pudicitiæ laus est, nũc morte probatũ,
Virgo spernit Virgo obit. *Virgo Leonardus Muselinam spernit, obitq;.*
Hæc metra Scraffo transcripta fuisse putatur
Iam iam nil dubitat, iamiã cognoscit aperte,
Querela Cingaris. *Proh Deus, exclamat: perijt Leonardus? iniqua*
Tam fortuna furis? morietur Baldus amore
Huius dõgelli, quid agã? quo pergere possum,
Vlterius? uincor, nequeoq; resistere tandem.
O sfortunati socij tot casibus acti.
Sic lachrimãdo quærebat corp⁹ *Exanimis iacet hic Leonardus? forte ferarum*
Ventribus esca fuit? non saltem cernere mortũ
Possumus? obscuro Falchettus carcere stentat,
Baldum nec uideo, strauit mors atra Lonardũ
Sic tantas donant Muselinæ sidera uires?
Indignabunde. *Sic incerta fauent tam lordæ fata Putanæ?*
Nõ tibi parco unquã, sic fatus prestiter Ensem
Corripit, & syluas furibũdo corde subintrat,
De passu in passu uadit clamando Lonardum,
Donec terribilẽ rumorem per nemus atrum,
Sensit, e ingentem bellantum more fracassum.

Intrepidus,

Intrepidus, cupidusq; mori quo murmur habeẽ
Tendit iter, quoniã Muselinã sperat adesse.
Progreditur, uidet ecce duos certare guereros,
Vnus erat Baldus qui mortũ forte Lonardum
Viderat in manibus Centauri, quẽ putat illum
Esse necatorem dulcis cariq; sodalis.
Vt mattus Vasto menabat robore spadam,
Dispositus quando Centaurum forte necauit,
Se scannare super iuuenem mucrone Lonardũ.
Vinmazzus multo Baldũ trepidabat afanno,
Quem sibi robustum pagnos calcare prouabat.
Torserat indarnũ strales, mazzamq; tenebat,
Ast elephantinum Baldus spezzauerat ense
Scutũ Centauri, tamen ensi claua resistit.
Non procul exanguis gelida tellure Lonardus
Stabat, & hunc quoties admoto lumine Baldus
Inspicit, in furiam peiorem saltat adossum
Vinmazzo, fortesq; tirat sine lege feritas
Cingar adest lacrimãs, quo viso Bald⁹ ab imo
Pectore singultans cecidit stramortuus illuc.
Cingar in ætherias plorantia lumina partes
Fixit, &, ò superi, clamat, pietate carentes,
Sufficiat uobis nostrum rapuisse Lonardum.
Vultis quin etiam dilectum sternere Baldum?
Me quoq; Falchettumq; simul diuellite mundo, Desperatio
Quæ mora? sic rabies satietur deniq; uestra. Cingaris.
Sic dicens cõtra Centaurum turbidus inquit,
Quæ Cẽtaure tibi fama est? quæ gloria? q̃ laus?
Occidisse agnum quo nõ mansuetior alter?
Vinmazzus respondet, ego? te fallis amice,
Non mea, sed talis Muselinæ culpa ribalde,
Sicut apud fontem poteris cognoscere uerum.
Ad quã fontanam dum te barone ferebam,
Vt bagnatus aqua posses scazzare uenenum,
Hunc reperi iuuenem mortũ, nomenq; notatũ.

Quem dum ſub uiuo ſaxo tumulare uolebam,
Affuit hic alter Cæſar, uel troicus Hector,
Humanas *immo tales non extimo uires,*
Cingar ſuſpenſus tali ſermone, quid, inquit,
quid cẽtaure tuis manibus me tradidit unquã
Tunc Vinmazzus ei narrauit cuncta ſtupenti.
Cingar in amplexus fraterno more cucurrit,
Per te uita mihi datur, inquit? ſit licet iſta
Nunc odioſa nimis poſtquam puer iſte netatur?
Ille ualentus homo qui te oppugnabat adeſſum
Baldus habet nomen, quo nomine ſydera tãgit
Non ſimilem totum poſſes retrouare per orbẽ,
Quem tibi placatum reddã, faciamq; benignũ
Seruitium interea fac nũc mihi deprecor unũ
Vinmazzus dixit, faciam quodcunq; comãdas
Cingar ait preſtum Muſelinæ quære capanã,
Ne ſcelerata manus noſtras euadere poſſit.
Hanc teneas donec ueniã, ueniamq; debottum,
Sic faciam, Centaurus ait, tunc illico ſyluas
Per denſas currendo ſtrepit ſteccosq; fracaſſat.
Cingar it ad Baldum tacita qui uoce gemebat
Inde leuans uocem dicebat flebile carmen,

Baldi luctus.

O Leonarde, puer ſine te quid uiuere oportet?
O Leonarde, puer ſine me quid morte potiris?
O Leonarde, tuæ ſum mortis cauſa nephandæ.
O Leonarde, meæ tua mors eſt cauſe procellæ.
O Leonarde tibi nimis improba fata fuerunt
O Leonarde, mihi cupido non uita leuatur,
Sed quæ te nuper crudelis dextra peremit.
Me quoq; nũc perimat ſic dicẽs in pede ſaltat
Perſtringit brandum, cẽtaurum credit adeſſe
Mandritum uibrat, tres pinus ecce uetuſtas,
Spada taiat medios, quæ alto cecidere boatu,
Conſo-

Consolatio Cingaris.

Cingar eum ueluti de mentis cardine lapsum
Alloquitur dicens mortalis Balde Lonardus?
Non erat?
Si lachrime possent hűc primæ reddere uitæ,
Fundamus longo lachrimarũ flumina planctu
Sed nõ ignoras quod hõ semel ictus ab arcu ẽ
Decretæ mortis, certa quæ falce trucidat,
Pontifices, Reges, inopes, prauosq; bonosq;.
Nec quicquã fletur quod nos uitare nequimus.
Debemur morti nos nostraq;, pulsat & æquo
Mors pede nobilium turres, inopũq; tabernas.
Quid defles qui te nunquã deflente resurget?
Præterea nosti quantum fuit ille pudici
Corporis, & recti custos, metuẽsq; tonantem.
Hic nobis exempla dedit bene ducere uitam,
Vt quoq; nos illum cœli sequeremur ad oras.
Non hac perpetuis in terra ducimur annis,
Verũ quæ patria est nostri super astra locatur.
Illic accepit Leonardus cuncta suarum
Præmia uirtutũ, quæ mẽs nihil inuidia carpit.
Hic laudũ cumulos dum uixit prouidus auxit,
Qualiter angelici fieret possessor honoris.
Si iuuenem luges mortali fece solutum.
Quid nisi te prodis lugere quod ille triumphat
Lætus olympiacis, ubi semper uiuet, in hortis?
Nõ hæc quas mittũt lachrimæ tua lumina poss
Esse Leonardo gratæ, non ista profundo (sunt
Pectore ducta placent animo suspiria Læto.
Fæmineũ est plorare, uirũ decet esse modestum
Rebus in aduersis.
Mors ea uita fuit nunquã moritura Lonardo,
Qui ne uirgineam Veneris corrumperet actu
Laureolam sumpsit, uitam, mortemq; peremit,
Nãq; bonis summa est uictoria linquere carnẽ.

Non

Nō Centaurus eū (vt reris) mi Balde necauit,
Immo suam plorans sortem decreuerat istud
Nobile Sarpophago nec inulte locare Cadauer
Hunc vlciscendi causa discescit ab ipso
Littore, nec poterit Muselina euadere mortē,
Quæ lasciua, furens, Leonardi percita uultu,
Dum petit amplexu satiare libidinis actum,
Ipsæ pudicitiæ metuens cito respuit illam.
Vnde duos maga de medijs Cocytidos vmbris
Indignata Vrsos hausit, quibus ipse votandus
Dilaniaretur, successu dira uoluntas
Non caruit, simul extinguntur virq; feræq;.
Conditione parem nos inter martyres illum
Credere debemus stalui super astra beatum.
Nec minus exposuit pro virginitate cruorem,
Quā contra regū furias Catharina, uel Agnes
Pedrala.
Baldus humo fixos sine luce tenebat ocellos,
Cingaris & pridem dictis extenderat aurem.
Mitior apparet, tamen altum fronte dolorem
Quis simulare potest? defunctū cernere corpus
Mēs liquefacta nequit, dolor asper nāq; pcellas
Excidiumq; animi (puerū si spectat, aceruat.
Huc illuc Cingar tardis cum passibus illum
Diuertit, monitisq; studet lenire dolorem.
Nil penitus loquitur, sermonē Cingaris audit,
Sed casu adueniunt vbi tincta cruore Lonardi
Fontis aqua emanat, iacet ac in littore passim
Fractio telorum, scutum, memor ensis, et Vrsi.
Cū uidet hæc eadem fletus renouantur acerbi,
Plāge, inquit, plāge, ò īfælix Balde Lonardū
Plāge, nec à lacrimis vnquā tua lumina cesset
Quid Maris vlterius terraq; meare per oras,
Postquam tam caro socij priuamur amico?
Spes mihi iā dēpta est, abijt mea gloria plāge,
Plange,

plãge,nec a lachrimis unquã tua lumina cessẽt
O infortunati comites,num uiuere uultis,
Solamen uitæ si mors tulit impia nostræ?
O decus,o splendor, o lux mea,corq; Lonarde,
Nil mihi respondes? sum Baldus,sum tuus ille,
Sũ tuus ille miser,miserabilis,arca dolorum,
Penarũ phlegethõ,lacrimarũ flumẽ,& æquor.
Proh superi qualem uoluisti tam cito dira
Morte trucidari,dolor heu,dolor heu,dolor heu Diuisit dolor.
Or Baldus tacuit,sed iã nudauerat ensem(dol.
In se conuersus,ferro iam pectus adhæret.
Corripit hũc humeris Cingar, ferrũq; repente
Diuellit manibus,pauido labat ille colore,
Sistitit & gelidus circum præcordia sanguis.
Fronsq; repentinam mẽtitur palida mortem.
Sentimenta dolor uitæ,pulsosq; fugarat.
Quid facturus erat Cingar, uel quilibet oẽs
Perdere extemplo per inhospita rura sodales?
Haud ibi suffragium poterat sperarier ullum.
Nõ tamẽ ammissa Cingar se mẽte relinquit,
Cor costãter habẽs Adamãte probatius omni.
Quamuis aerias,ululatibus impleat auras,
Et sua diuellat mærentia pectora palmis.
Saxa uidebantur tanto mollescere planctu,
Baldi fonte lauat pulsos,qua redditur aura
Vitalis,somnoq; statim correpta quiescit
Cingaris in gremio,mirandaq; somnia uersat

Conclusio.

Nosq; Leonardi crudelia fama gemamus.

Explicit phantasiæ Decima-
sexta Macaronice.

P MA-

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE DECIMAM SEPTIMAM MACARONICEN.

Centauro rapitur Muselina, ligata flagellis
Cæditur, & magicæ perdidit artis opus.
Falchettus traditur de carcere sexq; sodales,
Inter quos, Baldi uita, Rubinus erat.
Liberat Hircanus Moschinum deniq; Baldi
Guido pater patuit.

MER-

MERLINI COCAII

POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Decima ſeptima.

ALTA *ſoporifero mens* Baldi *tradita ſomno.*
HAESIT, *& a triſti ceſſarat deniq; planctu.*
CINGARIS *in gremio teſtam dormendo tenebat,*

Atq; sub umbrosa reticebat uterq; Cupressu.
Berta.

Interea Centaurus habens pro Cingare uoiā
Risigos pericu-a. *Ad centum Mortis risigos exponere uitam,*
Scanfardæ furtim Muselinæ tecta subintrat,
Somniferosq; illam reperit captare sopores,
Inq; sinu recubat Gilbecchi strata gelosi.
Semper ferre solet magicū trans ubera librū,
Quod sic uinmaxxus cognouerat esse dauantū;
Improuisus eam per crines ergo repente
Zaffat, deq; sinu Gilbecchi scarpat inepti.

Comparatio.

Vt portat Quaiam griffis sparauerus aguzzi-
Gallinamq; uelut fert uulpes extra polarum;
Sic quoq; centaurus Muselinam p nemus atrū
Baiulat in brazzis, ac ora gridantia palmis
Compescit, ne forte uocet giurando Diablos.
Vt sit securus, magicum de pectore librum
Excauat, illa cito se indicat esse peremptam,
Gilbecchus sequitur, desperat, sbraiat, arācat,
Sgrafegnat faciē, barbaq; pilamina streppat.
Cigar Fracassum Nemoris per tegmina sentit
Quē Centaurus agit Muselinā tergore dū fert
Paulatim Baldi testam declinat in herbam,
Se leuat in pedibus trat brandū, lumina girat,
Intendit quæ nam sit tanti causa tumultus.
En Centaurus adest, Muselinā tergore gestat,
Cingar eum norat, cui cignat adire pianum,
Talis namq; tonus remoueret somnia Baldi
Sed Muselina gridāis mittebat in æthera uoces
Vnde suam faciens buccam ui Cingar apertā.
Sbadacchiū ponit, quo nō gridat amplius illa.
Quā mox (ut nata est) dispoiāt uestibus albis,
Viminibusq; ligant ad truncum Roboris unū.
Cigar ait Vinmazze meus (nisi forte molestus

Sum

Sũ nimis)ad corpus redeas exangue Lonardi,
Quod uelis ad notam Muselinæ ferre capannã
Inde leua lapidem sub qua scis carcere plures
Esse cathenatos,illos huc ducito tecum,
Atq; Leonardum prædicto in carcere linque,
Ne retrouẽt,guastẽtq; Feræ sua corpora morsu
Exequitur iussum Virmazzus,terga reuoltat,
Qua Leonardus erat ꝑperat,brazzisq; leuatũ
Ad præsignatam fert suspirando capannam.
Sed Cingar postquã Centaurus abiuerat,acrũ
De spinis facit,ac duro cornale flagellum.
Hinc ambos faciens digitis sine ueste lacertos,
Incæpit nudum Muselinæ battere corpus.

Qua parte, Suspirando aut ꝑ labore, aut pro dolore.

Comparatio.

Qualis villanus cui nuper forza, botazzi
Creuerat,humectat dextrã,leuamq; spudazzo,
Verzellam stringit,fragilesq; retridat aristas,
Talis dilectum Cingar memorãdo Lonardum.
Albida cum stroppis Muselinæ terga sigillat.
Illa dolorosas calcat sub pectore uoces,
Namq; sbadacchiatur sine grido spiritus exit
Et quoties menat, ioties uocat alte Lonardum
Cingar & omnino pietati clauserat occhios.

Verzella est instrumentũ duobus virgis compositum ad disgrauandam segetem.

Gosa.

En uenit interea Gilbeccus,Cingar ut illum
Nouit,Muslinam dimittit protinus, atque
Post male cappatũ uecchium cito currere cæpit
Cernebas Daynum tardam seguitare Limacã
Quẽ tribus insaltis brancat retinẽdo cauezzã.
Ille rogat ueniã,mutas dat Cingar orecchias
Quem quoq; spoiatum cernit Muselina ligari
Inde flagellari,pensa si pectore schioppat.

Cauezzus pro colaro circa gulam ponitur.

Togna.

Mouerat immẽsum Cẽtaurus ab ore Cauernæ
Saxi copertum sub quo Falchettus, & altri.

Diversi latitant in ferri fune ligati,
Alma dies illis patefactum callat in antrum,
Extollunt frontes, gaudentq; uidere lusorem,
Credebantq; alium vinctū descendere giusum
Centaurus clamat quanta cum uoce ualebat;
O compagnones, securi state, cauabo
Vos ego de tali puteo, nolite timere,
Ac ueluti quondam de limbo Christus Adamū
Cū reliquis patribus cœlū conduxit ad altum,
Sic vos ad lumen ducam, lassate timorem,
Quo dicto quodam funem taccauit anello,
Suscipiensq; foci flammam quo cernere posset,
Se met post cordam sogat, licet ipsa caualli
Pars grauet, ad fundū tandē se repperit esse,
Ingemuit plures homines cernendo galantes
Esse cadenatos gambas brazzosq;, manusq;.
Ergo rogat quisnam esset Falchettus in illis;
Respondet Falchettus ego. me solue barone.
Tunc Centaurus ei, cordis iam lassa pauram.
Pro te soletto ueni huc à Cingare missus.
Nuper amicitiam groppauimus ambo nouellā,
Quem iam decreui totū seguitare per orbem.
Ast imbassatam cogor tibi dicere mestam,
Cingar et hāc animo valido te ferre precatur
Imbassata. Ambasciata. *Nam quoq; Baldus habet corpaci triste dicatū*
Hæc ambasiata est, Leonardus ī æthere godit
Mafelina.
Tu dum matura Falchettus fronte putarat,
Mox suspirando sic guardans sidera dixit,
Summe Deus, mētem Baldi, corpusq; reserua.
Inde caput ponens tacito sub pectore voluit.
Centaurus confortat eum dum uincula sligat,
Post quem sex alios iuuenes ibi frade reductos
Disgroppat laqueis, & qui sint uoce petebat.
Ex quibus angelicus garzo, formaq; politus

Respondet Francesus ego, natusq; Pariso,
Quæro meũ patrem Sinibaldũ, pulsus ab ipsa
Qui patria fuerat propter Guidonis amorem,
Regis & in chortem primus fuit ille baronus.
Sed quia Rex illum suspectũ prorsus habebat
Quod Baldouinam rapuisset Guido fauore,
Ipsius a cunctis Francorum partibus egit.
Tunc me lactabat mater uix vnius anni.
Ast ubi dimisso puerili tempore creui,
Cunctas disposui Terrarum quærere bandas,
Donec ego dulcem possim recatare parentem,
Et quis me uitam generauit scire per istam,
At pro sorte maris dudum iactatus ab unda,
Huc cecidi, præsensq; meus fuit insula portus
Cumq; meis socijs quos cernis adesse puella
Me maga decepit, mox saxum trusit in istud,
Quo stetimus certe per menses octo serati.
Illa meum petulans studuit fœdare pudorem,
Me quia Francesam cognouerat esse somenzã, Somenzam, pro paginem.
Sed magis in planum valuisset ducere montes,
Quã, nec quãtillum, Veneris me flectere lusu.

Pedrala.

His dictis Falchettus eum cortesus abrazzat,
Hinc alios, tandem se cordã brãcat ad ipsam,
Continuoq; leui se rampat corpore sursum, Rampat, & repit.
Vnum post alium qui successiue tirauit.
Hic exangue trouat Leonardi corpus et altos
Emittens gemitus uocat impia sidera cœli.
Centaurus tulit hoc reuerenti more cadauer,
Cingaris & monitu sub saxi molle gubernãt.
Post ea præcedens comites seguitare comandat

Comina.

Paulatim Phœbus cascabat ab ætheris arce,
Ac uix tres horæ superabant noctis ab ortu.
Falchettus iuuenẽ chiedit quod nomẽ habebat,

Rubinus. *Ille Rubinus ego uocor in baptesmate, dixit*
Et sic andantes pariter diuersa loquuntur,
Donec uenerunt ubi magno Cingar affanno
Correboare facit siluas battendo puellam,
Quando compagnos de longe accedere uidit,
Obuius accelerat, Falchettū *strictus abraxxat,*
Mox consolatur plorantem fata Lonardi.
Centaurus brancat sibi Cingare *dāte flagelliū*
Atq; suum restum Gilbecho *tradere cæpit.*
Nata sathanaso mortem Muselina *uocabat,*
Sed non dignatur Mors *illam summere secum.*
Falchettus multis guanxatis percutit illam.
A, resiremendo inquit, cornuto nata diablo,
Mors te contemnit, Pluto *te spernit ab orco,*
Cingar amoreuola confortat uoce Rubinum,
Cuius progeniem Falchettus *dixerat illi.*
Sed quales sunt hi quos traxerat extra cauer
Cētaurus, memora lectori musa bramāti. (nā

De Philotheo.

Primus erat magn9 Philothæus, corpe pulcher
Pulchrior est animo, liber, fundatus in armis,
Ipsemet inferius quo sit de semine dicet.

De Giuberto.

Alter erat guerris nil deditus, atq; batais,
Immo fiamengus citharā colit atq; camænas,
Qui poterat superare canens Amphiona *uatē.*
Amphion. Orpheus. *Huius progenies magno deuenit ab* Orpheu,
Cui Giubertus erat nomen, gentilis, honestus,
Pacificus, mitis, prudens, affabilis, æquus,
Tam bene cantabat quod boscos, saxa, ferasq;
Ad sonitum citharæ iuncta cum uoce trahebat
Non tamen euasit Muselinæ *uersibus artem,*
Musica uicta fuit magia, sunt utraq; carmen.

De Malfatto.

Alter erat quidam Malfattus *nomine, prestus*

Consilio

Consilio linguaq; potens, sermone disertus,
Architoffellos uicisset mille loquendo. Architofellus.

De Mala spina.

Alter erat claro natus de sanguine Spagnæ
Corpore et īgenio ualidus, Malaspinaq; dictus
Cuius progenies Feragutto uenit ab illo, Feraguttus.
Qui tulit excepto sua membra fadata, belico,
Hic caput aguzzū ueluti Zenouesus habebat, De Zenouesis.
Nam quum nascūtur Zenouesi quippe putini,
Dū Catharinette puerū pueram ue gridantes
Disuuluant, rogitāt comadres arte magistras,
Vt faciant testam quando puer exit aguzzam.
Ergo nil mirum quod acuti sunt Zenouesi.

De Boccalo.

Vltimus alter erat tantum parlando facetus
Quod cogisset enim risu mollescere cautes,
Risissentq; asini buffonizante Bocalo,
Nomen erat nam tale sibi, de stirpe botazzi.
Hos omnes solita Cingar suscepit usanza,
Improuisa simul quos fradelanza ligarat.

Berta.

Baldus adhuc sensus p somnia lōga trahebat,
Quem sic possantem constipauere barones.
En subito comparet homo siluaticus extra
Boscaiam foltam, barbatus, membra pilosus.
Qui currendo procul Moschinū tergore gestat.
Sed quidam formosus eum damigellus agebat
Huc illuc, clamans pradam depone maruffe, Maruffus frater Marlochi.
Sic dicens torsit non paruis forcibus hastam,
Quam per uentronem passata pelle ficauit.
Barrones iuuenis bottam stupuere gaiardam.
Moschinus releuat, se caros nouit amicos,
Et dongelettum clamans, o Hircane *uocabat.* Hircanus.
Quod nomen quando Malfattus sentit, in uno

Battimento oculi iocunda fronte cucurrit,
Hircanumq; sibi germanum striccat, & ille
Malfattum pariter brazzis accepit apertis.
Cingar cum reliquis raptim uenit obuius illis.
Solus at angelicus defixa mente Rubinus
Ad Baldi guardam restat, plexusq; remirat,
Nec satiare potest animum cõprẽdere Baldũ.

Gosa.

Cingar ait, Moschine meus tibi nuntio casum
Horrendum, quem tu (sicut nos fecimus) aqua
Mente feras, nam sancta dei fuit ista uoluntas.
Aet era laudato Leonardus fine petiuit,
Moschinus tremuit, graciles madefecit ocellos,
Et solus boschum uadit meditando per illum.
Non tantum cruciat se stessum morte Lonardi
Sed Baldum magnos pensabat habere dolores.

Mafelina.

Hircano interea plures fecere carezzas,
Precipue Cingar multũ illi mõstrat amorem.

Visio Baldi.

Ecce statim Baldus magno terrore coactus
Excutitur somno, pauidus fugit inde Rubinus.
Acurrit Cingar, reliqui sectantur amici;
Tum Baldus reuocãs animũ, qua frõte solebat.
Cernere dilectum Leonardum, dixit, amici,
Aeternum patrem laudemus cuncti potentem,
Qui super humanos agnoscens esse dolores
Quos modo germani Leonardi cæde ferebam,
Hũc mihi p somnũ demisit ab æthere nũc nũc.
Quãtum forma alium, gestu, fatuq; Lonardũ.
Quid fles Balde? inquit, nũq̃d me sũma tenere
Te piget? ah lachrimas cohibe dulcissime tãtas.
Nil deflere licet, quem iam gaudere teneris
Auffugisse orci penas cœliq; decoros
Acquisisse polos ubi patria nostra locatur.

Quid

Quid fles? ah lacrimas cohibe dulcißime tătas,
Cũ tamẽ hũc nequeas magnũ superare dolorẽ,
Ecce tibi puerum formosum, animoq; pudicum
Trado mei similem maturis actibus, æuo,
Ipse Rubinus habet nomen, sic fatus olympum
Angelicas inter laudes remeando petiuit,
Ac ego confestim discußi membra sopore.
Nũquid in hac turba stat forsită ille Rubinus?
Obstupuere omnes, intentiq; ora tenebant, Pedrala.
Deniq; Cingar ait, non te mi Balde fefellit
Somnus, crede quidẽ, tua somnia uera fuerunt.
Ecce Rubinus adest, sic dicens porrigit illum.
Dudum Baldus eum inspexit, dulcißime fili
Dixit, eris mea spes, cor, mens, omnisq; leuamẽ
Ploratus, animiq; decus, solamen, amorq;.
Nos eadem semper mens dirigat, una uolũtas
In cunctis adsit rebus, decet ista sodales.
Sic ait, atq; illum tenero perstringit amore,
Ex auro fino digitis mox traxit anellum,
Pignus amicitiæ, quem læto præbuit illi.
Accipit, & grates reddit, propriumq; recondit
In digitũ, Baldumq; sequi per tota spopondit
Littora, nec patrem Sinibaldũ quærere curat,
Decreuit quoniam cum Baldo uiuere semper,

Comina.

Post hæc Hircanũ generosũ Baldus abraxxat,
Quem sibi cõpagnũ fecit Moschinus adessum.
Centauro ueniam facto pro errore dimandat,
Namq; putarat eum uita spoliasse Lonardum.
Post hunc Malfattũ, Malaspinã, Philoq; teũ.
Giubertum tandem Boccalum colligit ulnis.
Inde rotans uisum Muselinam sanguine fœdã
Despicit, ac alia Gilbeccum parte ligatum,
Quo uenit hæc nouitas? ĩquit, quæ culpa puellæ?
Cigar ait, meretrix hæc est Muselina Lonardi

Causa nescis, quā iste senex Gilbeccus amabat
Atque uiandantes impregionabat īn atram
Speluncam, propter satiare libidine uoiam.
Cangiatur, mutatur. Baldus in aspectu verbum cangiatur ob illud,
Avertens oculos poltronam cernere spreuit,
Immo gemens odio tactus sdegnoq; recedit.
Cingar eū seq̄tur, sequit̄ quoq; cetera phalāx
Atque ad speluncam sancti venere Romitti,
Cui modo promisit Baldū conducere Cingar.
Omnes introeunt, surrexit protinus alma
Paulus. Vecchionis facies qualis fuit inclita Pauli,
Inq; suas vlnas Baldum lachrimando recepit.
Nilq; loqui poterat, nam uocem gaudia tollūt.
Inde iubet sedeant omnes, quæ iussa tacentes
Cuncti suscipiunt, illo sic ore loquente.

Sermo de inanitate Mundi.

O curuæ in terris animæ, et cœlestium inanes.
Per nos ah quantum fœdatur imago tonantis.
Ducimur implicito mundi per inania sensu.
Felices huius spretis qui luxibus altam
Ad patriam qua regnat amor diuinus anhelāt
Credite quid Cœlū, quid tellus præbeat, et ad
Tartarus agnoui.
Maxima Francigenū quondā sup atria Regis
Guido pater Baldi. Primus eram Guido, fateatur Gallica proles
Laus mihi quāta fuit, quāt ove fruebar honore
Quod ducis ingeniū, quod vastū robur ī armis
Quas tādem palmas habui Mauorte sub atro.
Omnia quid referā? tantū mihi gratia creuit
(Gratia si tamen est) ut Baldouina propago
Postera gallorum Regis, quæ sola superstes
Extabat regni, nostro decepta decore
Ferbuit infelix, ignemq; Cupidinis hausit.
Tunc effrenis amor consuetas attulit artes,
Mens mea tota ruit, proprios oblita triumphos
Quam

Quam veris facies nihil occultabat amicis.
Magnanimus tanto Sinibaldus ferre medelã
Insuduit morbo, Paridis referebat amores,
Tum mihi quãta breui spacio iactura ueniret.
Heu frustra monitas Sinibaldi uerba p aures
Non audita uolant, ratio succumbit amori.
Fœminei uelut est sexus, magis illa furebat,
Inq; meo amplexu patrium corrupit honorem.
Heu quæ post crimen subeunt præcordia curæ,
Quæ anxietas animi, quæ mẽs incerta salutis.
Iamq; tenere fugam meditor, meditatur et illa
Sollicitudo modum præstat, Sinibaldus utrũq;
Pessimus extra arcem valuis eduxit apertis.
Non sunt tanta modo referẽda pericula vobis
Quæ super aereas ambo transiuimus Alpes.
Deniq; post fluctum pelagi, post montis acumẽ,
Ignari cursus Mantoam venimus vrbem,
Rusticus & monitu diuum nos forte recepit
Pauperis in Tuguri congestum cespite culmen
Hic grauis (heu fateor) coniunx enixa decorẽ
Protulit in Mũdũ, quo partu extincta remãsit
Hac mihi sublata, Mundi contagia noui,
Post fletum vxoris, placuit deflere peractum
Tempus, & obliquis absumptum greßibus æuũ
Ergo per ambiguos Montes, per concaua saxa
Per loca siluarum, per tanta pericula ponti
Vsque modo fugiens hominum consortia vixi.
Hæc ea quas fudi lachrimas spelũca loquatur
Angelico tandem visu indulsisse Tonantem
Sæpe mihi noui, facinusq; luisse peractum.
Iamq; prophetandi mihi parta est gratia, totũ
Ante meos oculos Deus orbem semper apertũ
Conceßit, mentesq; hominum, venturaq; rerũ.
Hoc insignitus dono charißime fili
Balde tuam semper felici numine uitam

Inspeculor,

Inspeculor, quoniam tu solus nostra propago es
Tuq; peremisti Matrem nascendo, nec ipsum
Me patrem unquam uidisti, Te rusticus ille
Pro nato excepit, cuius lac præbuit uxor.
Mantua non modicos tenuit te carcere menses
Imbribus armorum sed mox circundatus, illũ
Euasisse pro meruisti Cingaris astu.
Passus es æquorea cælo minitante procellas,
Post quas pyratæ bellum crudele tulerunt.
Id superans tandem uenisti ad littora patris.
Vnde Leonardus demisso pondere carnis,
Iuit ad optatos Aulæ cælestis honores.
Nec nos exturbet magicas dum cernitis artes.
Hactenus arbitrio presens stetit insula nostro,
Insula quæ summo fundatur tergore cethæ,
Haud naturali, magico sed carmine, causam
Hanc etenim peruersa deo Muselina ferente
Composuit, sed nunc pena pro crimine soluet,
Iam paradisiacos ad Ciues scando, ualete.

Conclusio.

Sic dicens iunctis palmis, ac poplite flexo
Tradidit extremas coram plorantibus auras.

Explicit Phantasiæ Decima septima Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII LODOLAE ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE XVIII MACARONICEN.

Barrones corpus diui Guidonis adorant,
Merliniq; parant condere Sarcophago.
Centaurus magicũ Rubicano dæmone pulsus
Restituit librum, remq; uidere sedent,
Remq; uidere sedẽt comites, Rubicanus aperto
Libro Monstra uocat cornea more Magi.
Ense diabolicas uult Baldus sternere formas,
Sed repetit nigros brutta canaia lares,
Post hæc condũtur tumulo duo corpora in uno,
Mustineq; foco membra, senisq; dicant.
Insula præcipitat tergo fundata balenæ,
Verum Fracassi robore firma stetit.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Decima octaua.

NOX *erat*, *& tanta est lux circumfusa cadauer*
EXIMIVM, *quod plura dies ibi sola nitebat.*
CONTREMVERE *omnes, largoq; liquescere planctu*

Mirantur

Mirantur dubium patris sub imagine Baldum
Qui postquam stupuit dudum sic ora solutus
Incipit & dictis lachrimas iungebat amaras.

Baldi Oratio.

Me miserū, saltem pater ò sanctissime possem
Has tibi supremas uiuenti reddere uoces.
Quod regale meum genus ext. t gratulor, ipsa
Quamuis tarda fuit nostræ cogniti is prolis.
Fallimur at quoniam mortales sæpe, uoluntas
Hactenus id nobis forsan Iouis ardua pressit,
Conspicua ductum ne stirpe superbia ferret
Me modo præcipitē, ruit in se magna frequēter
Progenies, & quo petit altius, icta ruinam
Deterius capit, ac proprio fert damna flagello.
Nunc ubi ter decies in eo maturior annos,
Ille iuuentutis furor excidit, unde malorum
Eneruata solet patulos inuadere mores.
Mitior effectus quanta est mihi gratia cælo
Fusa recognosco, quoniā pater alme priusquā
Te nunc sidereo donauit lumine virtus,
Cœpimus exemplum tua per uestigia calles
Affectare, quibus uehimur cælestis ad hortum
Delitij, fruimurq; Deo diuumq; nitore.
Ergo beate Pater nati non immemor esto,
Si qua manent Regem famulorū uota suorū
Siste Dei nostris contactam sordibus iram,
Quas fletusq; mei, pietasq; oblitteret alma.
Inde mihi superis concessam hāc forte cateruā
Sustine, ne ambitio, ne lis, ne liuor ad enses
Instimulet molles animos, & pectus acerbet.

Berta.

Sic ait, & curuans humili se pectore, fixit
Basia per totum corpus, quod fletibus omne
Lauit & innato ter patrem strinxit amore.
Succedunt alij, Cingar prior, inde Rubinus,

Lacca est posterior pars zenocchi, quæ plicat.

Post què Falchettus laccam flectendo caminā.
Hircanus tenero fronti dedit ore basinum,
Moschinus sequitur facili qui plorat ocello.
Centaurus se se curuauit more Caualli.
Succedit Malfattus ei, mala spina, Bocalus.
Gibertus cithara modulantia tangere fila
Incipit, & tremulo sic promit gutture carmē,

Carmen Giuberti.

Comparatio.

Quale sub Autumno Borea redeunte pauescit
Omne nemus, cernitq; suas in littore frondes.
Mox sub uere nouo zephiris afflantibus ornat
Porrectos cœlo ramos humore uirenti.
Tale genus nostrum mortis sub lege nouatur.
Nascimur, et nati morimur, sua quēq; uorabit
Iam præscripta dies, Miser est at q̃sq̃s & ossa
Et uitam pariter gelido sub marmore claudit
Viuida falcigeram uirtus domat unica diuā,
Dicite quēq; mori nunquam qui uiuere cæpit.
Nec uiuit quicunq; suas male computat horas
Sic uirtus uiciumq; docet cognoscere mortem.

Comina.

Dudum mirarat Philotheus, deniq; clamat,
O quoties strictis me braxxis ferre solebat
Infantem, Guidoq; mihi dare basia centum,
Est mihi nāq; pater, quē Frācum nomine dicūt
Is fuit ex huius quondam Guidonis amicis.
Nescio quo uadat, quoniam rex gallicus illum
Expulit a patria propter Guidonis amorem.
Qua propter te Balde uolo seguitare p̄ omnes
Mundi contradas, Cæli, Maris, atq; Diabli,
Baldus ait nos alta simul prudentia iungit,
Rebus ut in cunctis ueraces simus amici.
Nulla sit in nobis screpantia, nulla bosia,
Aut animi sdegnus, sed cura medesima cunctis
Eja igitur positis omnino fletibus ista

Iste francus est ille Barro, quē superius in libro primo cōmemorauimus

Screpantia, melius quam differentia.

Candida

Cādida marmoreo tradamus mēbra sepulchro
Tu Cingar corpus fra tantum perge Lonardi Fra tantum, & interea.
Prendere, tu secum uadas Hircane, camina.
Tunc Falchettus ait, si uis cum Cingare uadā,
Vade refert Baldus, sine Cīgare uiuere nescis.
Tuq; sciēs ubi stat pulchrū Vīmazze supulchrū
Hoc mihi ferre stude, Malfattus donet aiutū
Et Malaspina, simul, Philotheus, quatuor ite,
Tu Moschine meus tecum ueniente Bocalo
Perge per hanc siluā Muselinæ ponere guardā
Cingar abit, Cētaurus abit, Moschinus abitq;,
Quisq; comandantis Baldi mandata facescit, Facesſit, libenter expedit.
Qui sepelire cupit reuerenter busta Parentis.
Gibertum secum retinet, puerumq; Rubinum
Vīmazzus reperit (quāuis nox tota nigrescat)
Sfoggiatum Tumulū, similemq; albedine lacti Sfoggiatum dicimus variatū, & diuersi coloritum.
Ponere quem supra dū groppas optat equinas
Et Malfattus eum, Malaspinaq; fortis aitat,
Non (Philotheus ait) non sic faciatis Amici,
Sed prius hoc saxo pendentia metra legamus.

Epitaphium Merlini.

Merlinus iacet, hic, natus sine patre, propheta
Vixit, & in magica nulli fuit arte secundus.

Gosa.

Protinus admotis manibus spallisq; Copertum
Sburlantes urnæ faciunt tommare strauoltum
Illo uix lapso niger ecce diabolus exit,
Atq; super scapulas Centauri saltat equinas,
Percutiebat eum uastas donando pugnadas, Pugnada prima indifferentem habet, quāuis à pugno descendat, & est pcusſio pugni.
Tunc Philotheus eum subiēs p cornua brācat,
Sed scorlādo caput muzzat uelut umbra p au(ras
Inde uolās etiā Cētauri supra culattas
Hunc pistando iubet magicum deponere librū
Centaurus nolens combattere cōtra diablum,
Librum nunc toltum Muselinæ proijcit agro.

Quem

Quē cito dæmonium nullo prohibēte rapinat,
Atq; facit secum festam, uelut esset alegrus
Hunc habuisse librū, basat quem mille fiatas.
Mirantur Comites, & magno corde sedentes,
Vnanimes statuunt omnino cernere finem.
Ast ibi Giubertus Baldo dimissus ariuat,
Vt daret altorium Centauro ferre sepulchrū.
Hoc viso Malfattus ait sermone piano,
Heus Giuberte, veni, cernis? niger ecce diauol

Mena, imperantis est. Nota q̃ omnia imperatiua in, a, terminantia vltimam producūt dico latine, sed macaronice possunt abbreuiari.

Vade statim quæso, reliquos huc mena sodales
Non his Giubertus cosam sibi dicere fecit,
Currit & ad Baldū cosam frezzose recontat.
Cui Baldus, ueniā phlegetontis cernere mōstrū
Vt noscam si tam niger est vt pingitur ille.
Sed tu quæso máne medicū dū Cingar ariuat,
Et pariter cuncti (Moschinum ante vocate)
Accelerate precor, uenias mi belle Rubine.
Sic ait, & cupidus diabolica membra uidere
Noctis in obscurū properat seguitāte Rubino.
Nec mora Cingar adest, Giubertus narrat, &
Corpore deposito Leonardi cōserat antrū (ille
Mox prius andantes Moschinum tollere, Baldo
Venerunt omnes, quos Baldi dextera cignat

Chetus, Florentine dicit̃ quietus.

Stare chetos, monstratq; illis cicigando diablū.

Forma Diaboli.

Ille super lapidem ventosis fertur ab alis,

De guisa, de more, de forma

Quæ sunt de guisa veluti Gregnapola gestat.
Quattuor in testam fert stātes uertice cornas,
Instar Montonis tortas, dependet aguzzus
Nasus, qui semper vomit atro sulphure flāmas
Plus Asini longas hinc inde uolutat orecchias.
Deq; cauernosis oculis duo brasida uolgit
Lumina, nec minor est muso sua bocca Lupino
Extra quā dentes ut porcus grignat aguzzos.
Barba velut Becchi marzo de sanguine pectus

Imbrat-

Imbrattat, quo testa canis stat ficca Tesini,
Quæ semper bau bau faciēs sua labra biassat.
Vergognosa caput serpentis pars sua vibrat
Sibila, sed retro dependet cauda Leonis.
Gambæ subtiles pedibus gestantur ochinis,
Vndiq; sulphureum de corpore mittit odorem.

Gosa.

Ergo facit guardādo librum rea bestia danzā,
Ac varios fingit scambiettos more Moreschæ.
Qua propter socij non se ridendo tenebant,
Vnde fatigatur mandare silentia Baldus.
Post longas festas alter venit ecce Diauol,
Quid, stridendo clamat, qd facis ò Rubicane?
Cui cito respondet, venias Libicocche sodalis,
Nos hodie unam certe guadagnabimus almā.
Ecce liber magicus qui nos cruciabat ognhora.
An cosam nescis? quidam venere Barones,
Qui ualuere dolos Muselinæ rumpere nostræ.
Illa tapina modo fustum religatur ad unum,
Quā stambussadis Cingar (scis? ille ladrett^9)
Totam sferzauit, de qua pluuit undiq; sāguis
Incantatricis de pectore traxerat istum
Centaurus librum, sed ego sub marmore uatis
Merlini latitans exiui protinus, atque
Centaurum pugnis, calcis, morsuq;, domaui.
Donec per forzam librum mihi præbuit istum.
Ecce, uiden? liber est Muselinæ, tūc libycoccus
Clamabat, deh squarza illū rubicane q̄dernū,
Nā timeo ne forte trouet Magus alter eundē,
Et mala sint nobis peiora prioribus olim.
Non, Rubicanus ait, liber ē squarzādus adessū
Vnā rem primo faciamus quæso galantam.
Omnes inferni uolo sconzurare diablos.

Ars Magica.

En Salomonis habet liber hic pētacula plūbi,

Aspice

Imbrattat, deturpat, de reb^9 imbratatiuis lege necessaria Berith.

Scambiettus, ē genus salti sicut capriola, tamen accipitur ꝓ qualibet saltatione.

Rubicanus & Libicochus.

Fustum ꝓ trunco, nam ꝓprie fustū est lignū qui sustinet pauaionem.

Stābussada mantuanice accipit pro bastonada.

Olim de futuro

Salomon.

Aſpice cum quantis ſunt compaſſata figuris.
Zoroaſtes. *Pingitur en primo Zoroaſtes perſa regiſtro,*
Qui fertur primus nobis poſuiſſe Cauezzam.
En quoq; theſalicæ folio documenta ſecundo
Medea. *Medeæ, fratriſq; ſui, propriæq; ſororis.*
Thebit. *Ecce magus Thebit, qui tempeſtate, uenenis*
Grãdinibus, quadã deſtruxit imagine Regnũ.
Picatrix. *Ecce Picatricis nigromanti ſculpta tabella,*
Ob quã per numeros ad Amorẽ quiſq; tiratur
Nõ tamẽ hac potuit Muſelina tirare Lonardũ
Serraſſi quoniam Agnicaſtus repulit ignem.
Michael Scotus. *Ecce Michaelis de Incantu Regula Scoti,*
Qua poſt ſex formas caræ fabricantur imago
Demonij ſathan, Saturni facta piombo.
Suffimigium, quaſi ſacrificiũ diabolo. *Cui ſuffimigio per ſtrica rubra cremato,*
Hac (licet obſiſtant) coguntur amare puellæ.
Ecce idem Scotus qui ſtãdo ſub arboris umbra,
Ante characteribus deſignat millibus orbem,
Quattuor inde uocat magna cũ uoce diablos,
Vnus ab occaſu properat, uenit alter ab ortu,
Merridies, per duplicem, r, auctoritate ſua, ſicut Vergilius dixit reliquias. Per viam freni *Merridies terzum mãdat, ſeptentrio quartũ,*
Conſecrare facit freno conforme per ipſos,
Cum quo uincit æquũ nigrũ, nulloq; uedutũ,
Quẽ, quo uult, tãq̃ turcheſca ſagitta caualcat
Sacrificatq; comas eiuſdem ſæpe Caualli.
En queq; depingit Magus idẽ in littore nauẽ,
Quæ uogat totum octo remis ducta per orbem,
Humanæ ſpinæ ſuffimigat inde medullam.
En docet ut magicis cappam ſacrare ſuſurris,
Quã ſacrando fremũt plorãtq; per aera turbæ
Spiritum, quoniam uerbis nolendo tiramur,
Hãc quicũq; gerit gradiens ubicunq; locorũ
Aſpicitur nuſquã, caueat tamen ire per album
Petrus de Abano. *Solis ſplendorẽ, quia tunc ſua cernitur umbra.*
En abanni Petrus redeuntem ſæpe monetam

Ad

Ad bursam, spendit, mox cuiuscunq; ribaldi.
Ecce caput quem sine focus seu forca necauit,
Hoc bene sacrato nullo cernente meatur.
Artaus en gladius qui sistit flumina, siccat
Gramina, tempestat fruges, tollitq; biauam.
En tandem Calamita sinit sibi plectere ferrū
Si baptizatur, sed corde pectore scarpat,
Ac hominū carnes in amoris uincula stringit.
Cernis Apolloniū theaneum? mox saracenum
Incantatorem Granatæ cerne Magundat
Quomodo Imaginibus tirati sua uota diablos.
Ergo quid ipse moror? iā scōzurare parecchio.

Tempestat, ma caronice ponit

Apollonius Theaneus. Magundat, qui postea dictus ē Anastasius.

Rubicanus coniurat demones.

Sic dicens orbem designat more Magorum,
In medio cuius Libicoccum stare comandat,
Mox aperit librum, legit hūc relegitq; p horā,
In terramq; facit cum uirga mille figuras,
Magnum semiphorā uocat audax, aglaq; ia ia
Et quascūq; Magi faciūt, facit ipse pregheras
Ecce fracassatas per siluas impetus ingens
Barbarizza uenit secum latrante Cagnazzo,
Quid Muselina, gridāt, q̄d nā Muselina comā (das?
Verū sbeffatos Rubicano se esse uidētes,
O qualem faciunt schioppanti corde risaiam,
Procedit Rubicanus eum relegēdo Quadernū,
Tres quoq; terrisono ueniunt stridore Diabli,
Galcabrina prior, sed Gambatorta secundus,
Tertius est Malatasca focum culamine spargēs
Quid Muselina, gridāt, q̄d nā Muselina comā
Vrier & Futhiel magno conamīe rūpūt; (das?
q̄d Muselīa, gridāt, q̄d nā Muselina comādas?
Farfarellus adest, quē Dragganizza sequebāt
Hic quoq; ridentes se norunt esse gabatos.
Vix q̄bus adiūctis Malacoda ruebat, et ipsum
Insequtur Marmotta furēs, Sathanasq; triconis,

Semipharas dei nomen. Agla, ia ia.

Quid

Quid Muselina iubes clamabāt, sed Rubicanū
Quādo cernebant magicum euasiſſe magiſtrū
Admirabantur, fundebant inde cachinnos.
Aſtaroth in furiam ueniebat, Belzebub unam
Geſtat furcinam, ſeguitat Malabolza, nec ipſe
Grafficanis habens raſcum ſuccedere tardat.
Quid Muſelina, gridāt, q̄d nā Muſelina comā
Aſmodeus adeſt, Alchinus, Belial, atq; (das?
Taratar & Siriel omnes inſemma gridantes,
q̄d Muſelina iubes? q̄d nā Muſelina comādas?
Stizzaferrus item, Meloniel, Acharon adſunt,
Quos malabrāca ſequēs Ciriattū guidat apſſū
Magnū quiſq; facit tenebroſa p aera murmur
q̄d Muſelīa, gridāt, q̄d nā Muſelina dimādas?
Deniq; ſcarmilius, Paimō, berith īde minoſſus,
Mox Sulfaneus quem Mamona dente ritorto
Inſequitur ueniunt omnes inſemma ſbraiātes,
q̄d Muſelina iubes? q̄d nā Muſelina comādas?
Mox (rubicāe, gridāt) ſic nos rubicane Bachioc
Deniq; conſilio facto ſimul iſta louagna, (cas?
Luciferum ad Regem ſubito deliberat ire.
Atq; ſtria toltum illi preſentare uolumen,
Quæ iam Tartareis eſt ſtraſsinanda paeſis.
Baldus habet uoiam contrazuffare Diablos,
Aſt appena fodro rutilū ſguainauerat Enſem,
Illi de fumo ſiluas liquere pienas,
Et pariter magno Baratrum petiere tumultu.

Bachiocco, as, pro caſtronare aliquando ponimus

Muſelina.

Baldus cum ſocijs repetiuit tecta parentis,
Sed non ſupportās buſtum guardare Lonardi
Errat per ſyluas ſecum menando Rubinum.
Gingar at almifici corpus Guidonis in album
Marmor, & appreſsū Leonardi mēbra repoſſat

Comina.

Clara dies totum iam circū lucigat orbem,

Poſtquam

Postquā mangiarunt, ac impleuere magonem,
Paruum de cannis stipulis fecere Casellum,
In quo debebat Muselina ribalda brusari.
Hanc igitur grādi strașinat squadra furore,
Præcipue Falchettus eam cum calcibus vrtat,
Nam male de nostris animis offensio cascat.
Cingar, Gilbeccum, Muselinæ traxit apreßū,
Inq; Casotellum flammis crepitantibus ambos
Incendunt, sed magna uenit visibilis ecce
Turba diabolicæ prolis, focus undique tratur,
Portaruntq; uiam iunctos cum corpore binos.
Quo facto se vasta cito mouet insula cursu,
Terrenturq; viri, noscunt tamen esse Balenā
Quā modo Guido pater Baldi prædixerat illis
Qđ postquā stigias Muselina calarit ad ūbras
Ipsa teneretur non amplius insula Monstro.
Quæ liquidas currit tā præsta p æquoris undas
Quod non bombardā velocius ire uidemus,
Vel ballottellam buso quæ scoccat ab arcu.
Iamq; in motu oculi fecit quasi trēta mearos.
Cingar desperat dicendo, quis iste Diauol?
Centaurusq; stupet, quia sic non fecerat ante.
Falchettus reliquos animat lassare pauram,
Cernere nāq; nouas magis est laudabile cosas
Quā nunquā propriæ terræ lassare pagnoccā.
Egressus boscos in littore quisque sedebat,
Baldus & hāc tacitus nouitatē masticat oēm.
Boccalus buffonus ait gaudete sodales,
Non poterit nobis vnquam mancare terenus.
Terrorem sileo fugientum hinc inde ferarum,
Quas nouitas rei ponto se tradere cogit.
Hinc non parua quidē socijs exorta voluptas,
Qui sbalzare uident è boschis atque cauernis
Vrsos, ac Ceruos, Leopardos, mille caprettos.
Inde reguardantes post se uidere nouā rem,

Casellus & casottellus duo diminutiua ca.

Notabile.

Hiperbole est, sic maro fluctus ad sidera tollit.

Notabile.

Masticare per metaphorā sæpenumero ponimus pro diligenter considerare, vnde Salustius. Omnia fantasticabiliter masticanda sunt.

Quam philotheus eis digitum stēdēdo palesat,
Guidonis tumulum guardant restasse dedretū.
Qui supra scoium medijs fundatur in undis,
Anchoreo morsu tum ficca Galea remansit,
Talibus in rebus mentem posuere barones.

Fracassi reperitio.

Altera plus grādis maraueia sed ecce ueniebat
Namq; super Nauē grossam persona Gigātis
Apparens longe se fecerat arboris instar.
Namq; maris uento uerus cascauerat Arbor,
Velū in utraq; manu brazzis tēdebat apertis,
Qui brazzi excusant antennā, sed uelut arbor
Torrazzo magna Turre. *Corporis est aliud torrazzo firmius omni.*
Doh diauol, ait Cingar, qua cosa nouella est?
Prospicitis comites grandonē nomne Gigātem,
Qui dum uela tenet stat firmus more pilastri?
Boccalus dixit, bene tristis illa Tauerna est,
In qua cotalis destructio panis alogiat.
Ille Gigas etiam mirandoq; Insula currit,
Vult omnino quid est talis maraueia uidere,
Hi mirātur eū, qd' stat uelut arbor homazzū,
Ille stupet quod sic uolat Insula p maris undā.
Comparatio. Brentæ fluminis patauit. *Deniq; iungentes medio se gurgite Ponti,*
Vt fit quando Pauæ per flumē nomine Brentā
Nunc andando Rates nunc se redeūdo salutāt,
Vultibus incipiunt fixis guardare uicissim.
Falchettusq; statim læta cum uoce gridabat,
O comites, gaudete precor, uenit ecce fracassus
Is est qui ueluti Ratis arbor Garbasa tendit,
Morgans gigas proles Fracassi *Vt quondam fecit sua proles ferrea Morgans.*
Moschinus dictum sic firmat, quippe dauerū
Falchettus loquitur, grossam mirate Columnā.
O, deus in quali foza recatamur Amici.
Cisio, scripsit sibilū quod scribi non potest. *Cingar cum clamat, meus o Fracasse, cisio,*
Qui cum Fracassus se se clamarier audit,

Prestite r

Presliter abiectis uelit se preparat, atq;
Supra illam terram Naui saltauit ab alta,
Et colcando quasi totam submergit in æquor.
Illaq; retroiuit Nauis bene quinq; mearos.
Contremuere omnes pro tanti pondere salti,
Currere mox cæpit uelocius illa Balena,
Nam sibi smaccantur costæ saltante Giganto.
Illum quī citius Baldus cum Cingare brācat,
Falchetttus, Malaspina simul, Moschinus, & al
Stringēbāt illū facientes mille carezzas. (tri
Gaudebant alij talem meruisse Gigantem,
Esse bonum socium uultu monstrabat alegro.
Boccalus saltu tremefactus fugerat inde,
Sed rediēs portat scalam, quā hærere Fracāssi
Vult spallis, donec sibi dicat in aure parolam.
Risit amicheuolam Boccali quisq; nouellam,
Ac nihil alterius comportat cuncta Fracassus.
Qui postquam risit, crispata fronte stupebat,
Quod ne suis oculis guardat, credebat apenā,
Miraculum tamen hunc disponit cernere tādē.
Tunc se dispolians nudus fit corpore totus,
Quod facit ut possit scampare nodādo periclū
Stant alij plexi quid uellet in ire Fracassus,
Se quoq; nudarunt trepidantes fata negandi.
Ergo Fracassus habēs uastas in corpore forzas,
Extirpat manibus ueterem de littore Querzā
Traxerat et fodro longum duo brachia cultrū
Cum quo sbroccauit Querzā de more stropelli
Et faciens partem, quæ grossior extat, aguzzā
Hanc supra littus drentum calcando ficauit,
Ac si extirpasset porrum non absq; Cauecchio.
Baldus cum socijs ridet multumq; Giubertus
Miratur tantis de forzis esse Fracassum.
Illa magis festina ruit, properatq; Balena,
Namq; suis costis audit quod Querza ficatur.

Gigas & gigantus. Carezza, & careza differunt. nā carezza est recoligētia, careza est herba.

Nouella substātialiter dicta significat rem, & imbasciatā.

Arboribus multis est consita, maxime pinis,
De quibus immēsam Fracassus fortiter unam
Maioremq; alys rauanelli more cauauit.

Rauanellus est radix appreciata nobiliū dapibus, non est diminutiuum rauæ, vt Donatus inquit, sed raululus diceretur vnde Godianus, Mingere vesicam raula sæpe facit.

Quam ueluti remum sfrondatis undiq; ramis
Cum gladio format prolixam brachia centū,
Remum causatur Pinus, mox Quercia furcā.
Tunc bene fundatis pedibus distendere schenā
Incipit, & contra cursum uogare Balenæ.
Remigat hinc tanto studio, tantoq; labore,
Quod p neruosum corpazzū mēbra strepebāt.
Nunquā tam grandem (dixit) fecisse fadigā.
Baldus id aspiciens alys comitantibus illum
Altoriare parat sed clamat ualde Fracassus,
Desine Balde precor, totum sic ducere mundū
Dat mihi nunc animus, rogo te mi Balde rece (das.
Illico cessauit Baldus sermone Fracaßi,
Sed porgunt mentes pro rei cernere finem.
Ille reforzabat schenam, gambasq;, manusq;,
Sudat, & horribili repiaßit pectore forzam.

Repiasco, frequenter repio, pro iterū repio.

Nil per tres horas poterat reuocare balenam,
Concita nāq; nimis properat, nesciq; trigari
Tandem per forzam cursum desistere fecit,
Immo repugnantem retro nodare coercet.
Obstupuere omnes pariter, tantumq; uigorem
Mirantur tamen ille nihil uogare rafinat.
Vult per despectum Naturæ uincere guerram
Nauigat, ingentesq; facit, dū nauigat, undas.
Quādo Balena suum sensit prohibere caminū,
Ecce super fluctus longam grossamq; corazzā
Protulit, ac tales cæpit uibrare coadas,
Quod nisi succurret grādis passanza Fracaßi,
Certe non poterunt nostri scampare barones.

Erat ex illo genere balenarū, quæ caudam habēt longißimā

Cauda erat (ut dicūt) cubitos prolixa dosentos
Quā menat intornum tanto rumore, quod ipse
Ad circum sonitus sentitur trenta mearos.

rcutiebat

Percutiebat aquas nolens furiosa redire.
Tum quoq; testonē uastum patefecit apertis
Faucibus, ac longos dentes, squamosaq; colla.
Nil Fracassus enim schenam distendere cessat,
Sed magis impellit multo conamine remum.
Hunc animat Cingar dicēs, sta salde Fracasse
Nunc morgantino pre te fers semine natum.
Talia dum Cingar parlat sdegnosa Balena
Tanta cum stizza caudam de retro tirauit,
Quod ueluti paiam sfracassat trēta cupressos,
Quarum truncones uolitant ad sidera uirdi.
Mox supra schenam percussit nempe Fracassi,
Quod cātare animā sibi uasto in corpore fecit
Sed cito deposito remo Fracassus aferrat
Illam codazzam manibus striccando duabus.
Cui tales donat streppos, tales ue tiradas,
Quod mugire facit multasq; molare corezas.
Stricte tene (clamat Baldus) Fracasse ualente,
Quo dicto spadam per taium fortiter urget,
Vt mozzare uiam posset de netto coazzam,
Sed nil offendens in dretum spada rebalzat.
Extabat duris de squammis tota coperta.
Presta caput uoltat nimio perculsa dolore,
Obscurasq; aperit multum sofiando ganassas.
Et simul incutiens dentes mordere Fracassum
Præparat ille grauē uibrauit cum pede calcē,
Quod smassellauit tres dentes extra ganassis.
Illa rebombando cœlum mugitibus implet,
Atq; cruentosas spumas ex ore sbudazzans
Testonem uolgit propter boccare Fracassum,
Namq; suæ caudæ torturas sentit acerbas.
At Centaurus erat dardū stringendo paratus
Quē sfronzolantē dextrū transfixit in occhiū,
Vsq; ad ceruellum penetrauit puncta sagittæ.
Cingar, Malfattus reliq; simul arma frequētāt

Dicimus caudā & per acresciationem caudazzam & codazzā & coazzam.

De netto, aduerbium est, significans absumatim & affatim.

Boccare, quasi bucca sorbere, alij dicunt dentegare.

Extorquere procul stantes, trant saxa trabesq;
Inq; locis multis testam fregere cruentam.

Comparatio.

Assaltare lupum uidi quandoque vilanos,
Quãdo fame ductus q̃rit quẽ mangiet Agnellũ
Circuit armentum virdos latitando p ornos,
Donec, non Agnũ, sed quẽmquã dente putinũ
Carpit vilanos poltrones. *Pestifero capiat, laniet, siccet ue cruorem.*
Turba vilanorũ uelut est sua semper usanza
Sparpagnata ruit, Calũq; sbraioribus implet,
Fumẽtata enim sunt rusticorũ tela. *Atq; nigris fumo spontonibus occupat illum.*
Qualem rumorem dictis factisq; facescunt,
Talem barrones faciebant contra Balenam.

Comina.

Baldus habet uoiam omnino taiare coaxzam,
Non cessat punctas, mandrittos, atq; reuersos,
Sed quo plus chioccat, plus mãcũ uulnerat ensis
Ergo uiam gettat spadam, plenusq; furore
Se parat expectans qđ maxima testa resurgat
En iterum Slizzosa menat cum dentibus unũ
Terribilem morsum sperans sorbere gigãtem.
Sed Baldus qui nudus erat tunc corpore saltat
Post hac orechionẽ manibus se brãcat ad unũ.
Zaffare cito prẽdere, hinc zaffus idest sbirus qui sunt genus hominum poltronissimum. *Fortiter hũc retinet, p̃stus Malaspina subĩirat*
Atq; aliam sudãdo prius zaffauit orecchiam.
Cui tamen altorium donat Malfattus, at illa
Granditer exululat se conans mergere Ponto.
Cuius per forzam retinetur cauda Fracasso.
Interea Cingar, Falchettus, Philotheusq;,
Hircanus, Moschinus, Boccalusq;, Giubertus,
Terribiles colpos cum spadis undiq; menant.

Conclusio.

Discopro, discerno extra maritimos fluctus. *Sed quia uelinolas procul ecce Comina galeas*
Discopro, ne sit dubito pyrata Lironis,

Vnde

Vnde bisognus erit magnā describere zuffam.
Credimus esse bonum in saccū ponere piuam.

Explicit Decima octaua Phantasiæ Macaronicæ.

MAGISTRI ACQVARII LODOLAE ARGVMENTVM.

IN MACARONICEN PHANTASIAE XIX.

Dum studiant comites cursum phibere Balenæ
Octo cum Fustis ecce Lironus adest.
Hippol adest etiam, Belli fit maxima strages,
Centaurus Naues prendit, easq; uodat
Dico vodat ladris Corsaribus, æquora sorbēt
Pyratas, mortem uadere nemo potest.
Contrastāt validū Baldusq; Rubinq; Lironē,
Dum sic bellantur morta Balena ruit.
Quisq; sibi quærit scāpū, quia mergitur undis
Insula, sed Baldi saluā caterua fuit.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Decima nona.

Cetum, contra Persianum.

DVM Baldus comitesq; studĕt occidere Cetum
Ex improuiso uenit en Pyrata Lyronus.
QVI postquam unam nouerat ammisisse galeam,
Decreuit penitus cercare per æquora tantum,
Donec

Donec adinueniat Baldum, Baldiq; *sodales*,
De quibus ad rostum spergiurat mittere cor.
Et iam per plures leucas passarat aquarum,
Blasfemando deum quoniam non inuenit illos.
Armatas secum numero vehit octo galeas,
Namq; uolens pelagi varias sulcare per oras,
Assaltaretur forsan corsaribus altris.
Maxime quod multi Reges, *multiq;* Signores,
Insidias passim celabant per mare, perq;
Flumina cum carichis multa de gente galeis.
Vt captare illum possent omnino ribaldum,
Namq; diauol erat nõ lassãs uiuere quemquã.
Huc igitur propians scelerantibus octo galeis,
Præcipit ad riuam Nauarolos *flectere proras.*
Sed uidet ecce illam caudã, testamq; Balenæ,
Quam campiones validi moxxare studebant.
Miratur Baldi *vires, qui fortiter unum*
Strĩgit orecchionẽ, retinet Malaspina *sed altrã*
Grandezzãq; stupet, bustum, forzãq; Fracassi.
Clarius id factum, meliusq; uidere talentat,
Egreditur primus, reliquos exire sequaces
Mandat & in sellam balzauit Spezza *cadenæ*,
Scis lector? quondã Leonardi *nempe caualli.*
Quẽ sine speronis, tantũ manegiãdo bachettã
Octo facit cubitos lanzũ balzare per omnem.
Cingar *ait* Baldo, *non cernis* Spezza *cadenã?*
Ille quidẽ ladro est, qui nos agressus in undis
Nostram robbauit Nauim, *nostrosq; cauallos.*
Impatiens Baldus *nullum stimmando periclũ*
Protinus occurrit; testam linquendo Balenæ.
Perq; briã uir brãcat Equũ, *sta salde, gridauit*
Iste tuus nõ est, meus est desmonta cauallus.
Quando Lironus *E qui brenã uidet esse piatã*,
Obstupet ad primã faciem pensando vigorem,
Ac animũ Baldi *tã fortem, tamq; superbum.*

Carmen stranu toneon, quia p strauutũ silaba vel pes ultimus deficit, sic inferius portantur nescio quo, uoluit enim dicere corpus.

Nauarolus licet à Naue descendat, tamen primam indifferentem habet, ut sedes à sedeo.

Lanzum Todeschi uocãt com pagnũ, sed nos saltũ, hinc lanzare dardum, pro iaculari.

Attamen in colerã saltat, spronatq; cauallum,
Quattuor ut pedibus Baldo slanzaret adossum.
Sed Baldus subito se se dabanda tirauit,
Atq; unam super costas laxando stocatam
Fecit Lirono multum mancare fiatum.
Defuit & pocum quin ex arzone tomaret.

Hippol frater Lironis.

Ter mille armati ueniunt insemma sbraiãtes.
Quos pracedebat magnus capitanius Hippol.
O quantũ fortis, quantum procliuis ad arma.
Terribilis facie quando furor arripit illum,
Totus sed placidus sua quũ natura manebat.
Ipse Lironis erat frater, Corsarus, & artem
Militiæ denos exercitauerat annos.
Vltra misuram fuit Hippol iste gaiardus,
Scaltritum dicimus acortum. *Scaltritus, guerrisq; auidus famæq; sititor.*
Non equidem mancus Lirono fratre gaiardus
Quorum iam totum cantabat fama per orbẽ,

Comina,

At quũ Vinmazzus bellũ uidet esse comẽzum,
It celer ad fustas, sequitur Malaspina, nec ipse
Tardat Malfattus, pariter & occulte caminãt.
Et iurant quantos Pyratas esse catabunt
Scauezza collum, precipitose. *Ad scauezacollum omnes buttare deorsum.*
Fracassus non uult caudam laxare Balenæ,
Nam bene cognoscit quod stuffaretur in undis
Iãq; Rubinus erat Baldo cõiunctus apressum,
Ambo certabant animosum contra Lironem,
Quẽ retrouant nimis intrepidũ belloq; puatũ.
Attamen huic Baldus facit insudare camisam
Buffare pro percotere. *Namq; ante & retro nunquã bussare rafinat*
Saltat & incircũ tanquã Leonissa per auras,
Et magnũ tandem superassit forte Lironem,
Ast habet ò quantũ respectum spezza cadenæ.
Sæpe Liro parlat tacito sub pectore secum,

Quis

Quis diauol hic est qui tãtum fortiter obstat?
Non est in mundo Caualerus durior isto.
Interea armati ueniunt succurrere multi,
Vt smenuzzarent Baldũ, iuuenemq; Rubinũ.
Quos tamen in dretũ fecit remeare Lironus,
Nam uergogna sibi paret si stabat equester,
Non posset binos solus superare pedestros.

Smenuzzare, pro boconatim incidere, vnde Columella, Ocharum pauaris herbã mangiandã smenuzzare bisognat.

Pedrala.

Cingar nempe timet q͂a q͂sq; sodalis inermis
Tunc erat, & nudo certabat corpore Baldus.
Consulit expertũ Falchettũ quid ne bisognet,
Nã uidet innumeros iã cõtra uenire ladrones.
Falchettus ridet, dicitq; morire batais
Esse decus magnũ, spallas uoltare nec unquã.
Se cito quisq; suis telis munire cucurrit,
Hircanus dudũ sfodratum traxerat Ensem,
Et cum Moschĩno se mescolat intra ladrones.
Incipit æquoreos de sanguine tingere fluctu,
Nunquã Moschinus (dũ certat) deserit illum.

Notabile.

Mescolat intochiat, vel miscetur.

Comina.

Iam multus gridor morientum sidera toccat,
Nã Vinmazzus erat, nec nõ philotheus in illas
Ingressi Fustas, squarzant, lacerãtq; budellas
Falchettus geminos dardos cito corripit, ecce
Iam pyratarum grandis squadronns in ipsum
Impetuose ruit gridans mora, taia, retaia,
Inter eos igitur Falchettus sicut aquosus
Turbo per assiduas bladas se cõcite sgombrat.
Gẽs maledetta, gridat, nõ gẽs, at lorda canaia
Non ego soletts uuos unum curo lupinum.
Et iaculans dardum tres uno uulnere passat,
Mox aliũ torquet, per quẽ duo corpora cascãt
Inde pians mazzam cum qua bellare solebat,
Incepit spezzare elmos, spezzare corazzas,
Incepit schiazzare ossos, smacareq; polpas.

Brauaria Falchetti.

Ista fuit mazz[a] Dudonis san[cti] sicut repertu[m] est in croni[cis] Saluanelli.

Quo plus folta uidet gētem ſibi flectere lanzas
Se iacit, haſtarum faciens in puluere fuſtos,
Nemo ſuam ſpectat mazzā, uult nemo prouare
Falchetti bottas Orlandum quippe decentes.
Illi Cingar opem donat, qui ſanguinis amnem
Fecerat, & rubeo madefit ſua ſtorta cruore.

torta eſt ge-- nus ſpadæ, quæ atinæ dicitur amitarra.

Goſa.

Aſt alia banda Hircanus gaiarditer enſem
Sanguificat, Moſchinus item ſtat proximus illī
Centaurus tendit Pyratas mergere Ponto,
Iamq; omnes fuſtas ex illis nempe uodarat,
Portat inhaſtatā ſemper Malaſpina gianettā,
Sbudellat miſeros nulla pietate moneſtus.
Boccalus quodam ſe tunc abſconderat antro,
Nam qui nō mortē ſcapolat, putat eſſe bachio (cum.

alentiſia Boc ali.

Comina.

Dudum mirarat zuffam fortiſsimus Hippol.
Obſtupet armigeros bene tā certare guereros.
Neſcit enim brandum sfodre diuellere nudum,
Namq; uoluptatem ſibi talis ſtractio preſtat.
Morte ſuæ gentis nil tactus ſemper adocchiat
Terribiles bottas Falchetti, Cingaris atque.
Qui magnas prouas faciebāt corde gaiardo,
Truncabant, gambas teſtas, brazzosq;, manusq;
Inq; poco ſpacio fudere cadauera tanta,
Quod tunc bellando iam trauaiantur ab illis,
O, quis uidiſſet barbutas, atq; ſcheneras.
Faldones, nec non rutilos ſpezzarier elmos,
Dixiſſet certe nolo amplius iſta uidere,
Nam quos credebam pietate excellere cunctos
Impietate rigent fuſoq; cruore triumphant.

Maſelia.

Sed tardare nimis magnus ſe uiderat Hippol,
Secum parlabat dicens, non talia uidi.
Prelia i hoc Mūdo poſtquā diſponor ad arma

Sic

Sic dicens, tāquā uentus qui quicquid acattat,
Sternit humo, ſyluasq; agitat, nemus oē fracaſ
Impetuoſus Equū rocafortā ſtrīgit, et en. ē(ſat
Targonēq; ferēs Falchetti, *et Cingaris almas*
Ad Plutoninas *iurat mandare maſones.*
Cingar hoc īſpecto caueas Falchette, *gridabat*
Ecce ruina uenit, ſta ſaldus, non tibi manco.
Dixerat, & cōtra rapidū ſe preparat Hippol
Nō tamē Hippol *ei brandū porgēdo riguardat*
Cingaris ad cerebrum, tanta ferit ille ruina,
Quod non diſcernit ſi nox uel giornus albora ē
Quum uidet oltragiū factū Falchettus *amico*
Mens ſibi de rabia ſuccenditur ultra miſuram,
Ambab⁹ manibus ſic uerberat Hyppolis *elmū*
Quod, quamuis doleat nullum feciſſe danagiū,
Diſpietata fuit multum tamen illa noſella,
Nam ſtordimento nimio ſua teſta tronauit.
Nec tamen interea maxxatam induſiat altrū
Maiori furia quam primo colpus ariuat,
Atq; fracaſſauit ſumma ceruice penaxxum.
Mox ait, attenta ſi noſtra panada ſalatur,
Et menat aſſaium maiorem deniq; bottam.
Qđ fuit Hippol *equi collū abraxxare coactus.*
Non Mongibellus *plus magno intēditur igne,*
Quātū flammigero fit corde colericus Hippol,
Sembrabant oculi cotantas nempe fauillas,
Dumq; furens buffat, uentus tempeſtaq; paret.
Exululādo manus brādū pſtringit ad ambas;
Fendentemq; grauem tanto gaiarditer offert,
Quod niſi Falchettus *balxaſſet albora dacātū*
Is ve fefelliſſet colpum fortiſſimus Hippol,
In binos illum ſquartaſſet forte mexenos.
Nec tamen interea ceſſat dopiare feritas,
Nam uix fendentem compleuerat illicet unum
Ex intrauerſo laxat ſdegnoſe rouerſum.

Damnum, & danagium ſicut panis & panada.

Sembrabant aſſimilabantur.

Non

Non ualuit Falchettus eum uitare garofol,
Totũ quod teritur guãzale, nec in pede saldus
Perstitit ad geminos flexit tellure zenocchios,
Terq; reclamauit sanctam deuote Mariam.
Cingar eum uasto uult uendicare furore,
Et supra dextrũ brazzũ, quo deferat Ensem,
pcutit, Hippol eũ nihil extimat, imo reuoltus
Dum colpire parat, banda Falchettus ab altra
Mazzatam donat, sed licto Cingare rursus
Vult dare Falchetto, Cingar succurrit amico,
Atq; fiancalem despiccat ab Hippolis armis.

Garofol, pro uulnere, quasi per cõtrarium positũ est, verbi gratia, si aliquãdo &c.

Comparatio.

Vidisti forsan lector quandoq; Leonem
Intra duos Vrsos rabido combattere morsu?
Qui uix tempus habet Lena repiare quietem,
Dũ sfalsare unum querit, mordetur ab altro?

Lena pro anhelitu polmonis.

Comina.

Sic erat intra duos fratres fortissimus Hippol
Tanta corripitur rabia, tantoq; furore,
Quod focus ob nimiã stizzã uãpabat in Elmo
Ergo, dum Cingar nimiũ se ficcat inanzum,
Dat piatonadam toto conamine talem,
Non supra schenã, sed supra Cingaris aurem,
Quod campanellos audiuit mille sonantes,
Et uidit stellas quas non cognouerat ante,
Sbalorditus humo cecidit, calzasq; tirare
Apparet quoniam Ranæ distenditur instar,
Et cruore naso, bucca mox auribus exit.
Ah ladrone gridat Falchettus, brutte ribalde,
Bastardone uirum, tam clarũ nempe necasti?
Sic ait, & stricto manibus bastone duabus
Se leuat in guisam celeris saltando Leonzæ,
Mox ferit ut tanta possanza desuper Elmum;
Quod quãuis Hippol se sub targone couertet;
Targonem tamen hũc spezzatũ littore mãdat

Non quod audisset, verũ sonantibus orecchis audire uidebatur.

Vnde

Vnde feræ tantum Mazzæ tartufola pesat
Quod Roccafortæ percußit uertice groppam,
Ergo portatur cum brazzis Hippol apertis,
At pyratarum fr tantum stolus ariuat,
Cingar asaltatur quibus undiq; septus ab illis.

Comparatio.

Non aliter rugit leo Cazzatore feritus,
Quem postquam proprium uidit fugisse furorē
Inter Mastinos se ruptis laxat habenis.
Sicut alhora facit Cingar tellure leuatus
Postquam presentem non ultra uiderat hostē,
Inter corsaros multa se mescolat ira.
Nō procul est francus Falchettus, totus abrasat
Mazzatasq; orbi menat hic menat illic, & uno
Vulnere soletto polpas dischiantat & ossa.
Hi duo restretti simul agmina grossa subitrāt
Extremas prouas faciunt dant terga ladrones
Pyratæ, sed retro manent sua brachia truncat.
Quando resentitus uidet Hippol terga sodales
Vertere dicebat, qui nam sunt hi Paladini,
Quos nō esse uiros, puto sed magis esse diablos?

Pedrala.

Baldus pugnabat nudatus contra Lironem,
Quē nimis impauidum nō cōquistare ualebat
Immo resistentem suenasset forte Rubinum, Suenatur qui ammazzatur, nam sine uenis remanet.
Nil multos Baldus colpos reparasset ad illum.
Optimus Hircanus, Moschinus & ille decorus
Parte alia murum de mortis fecerat altum. Ille, per emphasim dictum.
Continuat Centaurus aquis demergere uulgū
Dat Philotheus opē, Malaspina cruore pfundū Bombat & ecchat idē sunt, nā resonatio ē, quæ dicit Echo hinc ecc ho, as.
Deturpat, Malfattus ouās trabuccat in undas
Per nubes ingens hastarum fractio bombat,
Perq; sinum Ponti uocum fragor altus ecchat.
Phœbus per tantum caruit fulgore Macellum,
Fiunt squarzones carnis, fiuntq; cruoris

Flumina,

Flumina, de Mortis hinc inde fiuntur acerui.
More becharia pulmones, uiscera, trippæ,
Atq; Coradelle, Ventralia, Milzæ, figati,
Arboribus sponte atacantur sanguine fœdis.
O crudas bottas, o uulnera digna Rinaldo,
Millibus & libris o nunquam gesta canenda.

Lammas pro laminas.

Squarzatam maiam, lãmas fractasq; piastras
Cernebas auibus similes uolitare per auras.
hic ferit, hic trũcat taiat iste, sed ille Fracassat
Cingar et Hircanus Falchettus stãt simul uno
Agmine, Moschinus nihil hos seguitare stopãt
Ad baßum uolucres tãto pro murmure crodãt
Atq; strabuccantes fasso meschiantur in uno.
Extra speluncas Tigris, Leo, Ceruus, & Vrsã
Balzabant uisu pauidi, mortemq; timentes.
Ex azzalinis Elmis rutilare fauillas

Aethna mons Siciliæ. Mongibellus.

Hic illic faciunt, quãtas nec flãmigero Aetna,
Nec Mungibellus mixto cum sulphure mittit.

Liquidas sibi, sed nobis turbidas.

Attoniti pisces coguntur ad Aequoris ima
Scẽdere, nãq; cruor liqdas sibi turbidat undas

Berta.

Victi Pyratæ iam iam calcanea monstrant,
Non tamen interea laxatur cauda Fracasso,
Qui clamãs socios mãdat sibi linquere guerrã
Et iam Vinmazzo presas intrare Galeas.
Tunc omnes rati non posse tenere Gigantem
Vlterius caudam Cethi, quia lubrica muzzat
Vt facit in manibus nequiens Anguilla teneri

Comparatio.

Aduerbiũ gridantis, quã vocem proferunt Barcaroles cũ versus Paduam nauigare uolũt

Concurrunt omnes ueluti concurrere suescũt
Quãdo uiri Paduã uersus trãs littora Brẽta,
Andaturi, aliquam cernunt discedere Barcã,
In cuius poppa ter Nauita gridat, a Paua.

Berta.

Non exaudiuit Baldus mandata Fracaßi,

Speruit

Spernit ab impresa Guerræ se tollere fortis
Căpio nec mortē appreciat mercator honoris.
Si fortezza ualet cum dextritudine quicquă,
Decrerat contra Lironem uincere pungam.
Fracassus torquet tanto conamine caudam,
Quod Balena caput uoluit dŭ uertere grossŭ,
Hăc per colla Gigas,caudă linquĕdo,greminit
Mox mittĕdo pedes tanquam si strangulat ocă.
Quattuor in crollis testam de tergore spiccat.

Crollum, est ingens & subito commotio, inde crollare per squassare. Tipis Hic scapate viri nam campanilia crollant.

Fundantur medio pigritatim littora Ponto,
Insula disparet,quam portat spina Balenæ,
Quisquam sub pedibus sentit mancare terenŭ
Dumq; bisognat aquis mergit desiderat alas,
In moia quoniam se trouat habere culamen.

Moia non declinatur est quicquid bagnat.

Congrua Pyratis Noe tunc Arca fuisset.
Quando Carestiam Terræ Deus attulit Orbi.
Morta Balena Maris bassam iă calcat arenă,
Corpazzumq; super fundŭ strauaccat ineptum
Tergore fert secum Boscorum mille Biolcas,

Fictio.

Per quos guizzătes pisces nouitate stupescunt.
Sæpe cachinnantes rident,pars incubat ulmis,
Parsq; capellutas spiccat de robore glandes,
Mirantur Tigres,Apros,Ceruosq; negatos.
Nec minus humanas, traiectaq; corpora for-
Et carnes modo q̃s Baldi fecere sodales. (mas
At super innumeræ testæ sfiare uidentur
Arma,uiri,tabulæq;,et plurima gaza p undas
Illico saltarant Barrones supra Galeas,
Ad quarum spondas cum se taccare uolebant
Corsari Comites spinzebant urtibus illos.
Fracassus menat piscosa per æquora brazzos,
Scindit aquă manibus,gambasq; recoltus inar
Inde uia facta calcagnis æquora pulsat, (cat.
Et puntando pedes,sofiando,Rana uidetur.

Pulchra descriptio nodantis viri.

Dumq;

Dumq; natat casu, uel sorte guidante Bocalū
Qui nil mangiarat, retrouat moriēdo bibentē
Cui quasi complerat mensurā corporis unda.
Protinus hūc scapolat sup alto tergore missū,
Non etenim uastum leue bustū corpus onusta.
Nec mancum securus erat quam turba Galeæ

Gosa. *(dum*

Hippol indeclinaliter posuit.

Hippol Equo fertur gaiarditer extra profun
Sustinet æquor equū, sed equs mage sustinet Hip

Mafelina. *(pol.*

At capiens Baldus per braxxus stricte Rubinū
Dum per frena rotat Lironus spezzacadenam
Se getat in groppam secum portando Rubinū
Ac per trauersum Lironis corpora cingit,
Tempore in aduerso ueri noscuntur Amici.
Spezzacadena nodat, cuius tantūmodo rictus
Apparet, testaq; hominum quandoq; uidētur.
Baldus protēdit dextram, fert sæpe Rubinum
Fluctibus in tactum, plures licet ipse tiraret
Gorgadas tamen alto animo sperabat aiutū.

Pedrala.

Aequora sorbuerant rubefacta cruore negatos
Forsitan ex numero Pyratas mille tresentos,
Cingar cum reliquis stantes in puppe Galeæ,
Non cernunt Baldū, Giubertū, siue Rubinum.
Tristantur cuncti, pensantes esse negatos,

Desperatio Cingaris.

Non non, geminatum desperātis est.

Me miserū, clamat Cigar, nū Baldus in undis
Piscibus esca fuit? proh dij qui celsa tenetis,
Iustitia hæc uestra est? tali ratione reguntur
Fata hominū? non non, stellis incago quibusq;,
Incago Marti, Phœbo, Bachoq;, Iouiq;,
Retroq; Mercurium, Lunā, Venerēmq; petezo,
Et mihi rinchressit non scribere posse corezam
In uestrū quoniam despregum grande uolumē

Dictarem

Dictarem plenum de uescis atq; corezis.
Non Dij sed potius uos estis nempe diabli.
O sine ceruello populus, qui stultus adorat
Vos aut bechones rauaiosos, aut rofianos,
Aut imbriagos, corruptoresq; sororum.
Nõne Venus meretrix fratrũ? Iunoq; gaioffi,
Nonne Iouis soror est & coniux? nõne puellas
Iuppiter innumeras sforzauit? sed tamen ille
Princeps cunctorum dictus fuit esse deorum,
Ecce tibi ficcas facio, digitisq; minazzo,
Cancar te mangiet, fratres, matrẽq; patremq;
Implestis mundum uarijs erroribus omnem,
Atq; dei magni sanctum rapuistis honorem.
Dic mihi merdipotens, o, Iuppiter, ut q̃d ab oĩ
Gentilium uulgu, totius factor Olympi
Esse putabaris, cum sit quod adulter, iniquus,
Quod stuprator eras castarum boia sororum?
Taiasti patri genitiuas pessime ballas,
Vt tibi germanum faceret non amplius ullum
Stuprastiq; tuam post hæc manigolde sorellam
Sforzasti Alcmenã, quãdo nox una trigiornos
Perfecit, grandem propter fabricare gigãtem
Qui sustentaret te Regem totius orbis.
Qui stans in cunis infans occideret angues,
Qui Nemeæ uasta premeret uirtute Leonem,
Qui quoq; dẽtigerũ cũ maxxa sterneret aprũ
Qui ceruam doras cornas mutilaret habentem
Qui stymphallicolas arcu saetaret osellas,
Qui descornaret longo certamine taurum,
Qui posset ladrum uaccarum cædere Cacum,
Qui quoq; Gericnem superaret, fulgure natũ,
Qui uel Centauros deleret semicauallos,
Qui ne daret saturũ Busirim sanguine morti,
Qui despomaret syluam custode Dragono.
Qui tereret nostra pascentem carne cauallos,

Inuehitur contra Planetas, qui disponunt mortalibus officia.

Saturnus, Iuno, Alcmena.

Hercules.

Saetare trisillabum est.

Cacus.

Busiris. Diomedes.

Triplitesticanũ habentes tres testiculi canis.

Antæus.

Qui

q tripliceſticanũ traheret de Acherõte cagnaz
Qui pcul Antæũ ſuſpẽſum matre ſogaret, (zũ
Qui ſepti capitam luctãs extingueret Hydrã,
Alceſtes. *Qui de Tartareis Alceſtem uelleret vmbris,*
Qui tandem ferret conſtanti uertice mundum
Attamẽ hunc ſolo ſtrauit muliercula ſguardo,
Ac in guarnello fecit filare gazanum.
Tu quaſcunq; tuis oculis gaioffe placerent
Seu conſanguineas, ſeu non, ſine iure puellas,
Turpabas faciens aſinaliter omnia ſecum.
Ergo de cœlo tibi poſſis rumpere collum,
Poſtquam ſic nobis crudelia fata miniſtras.
Aetheris ignitas deuoluat machina flammas,
Et ſint de nigro montagnæ ſulphure factæ.
Et nubes oleo grauidæ ſoluantur ab Auſtro,
Pegola ſit Pelagus, ſit quelibet inſula charta,
Sint nemora & ſyluæ reſinaq;, ceraq;, pixq;,
Ardeat hinc cœlum, tellus mare, genſq;, Deiq;.
Poſtquam virtutum ſplẽdor mi Balde negaris,
Poſtquã de mundo te turpiter aſtra tulerunt.

Brauaria Fracaſsi.

Fracaſſus guardãs cœlũ brauegiãdo minazzat
Iuro p hũc ſacrũ quod porto infronte bateſm iũ
Perq; illũ ventrem qui me sborrauit ad orbẽ,
Tantum cercabo per montes, ſaxa, cauernas,
Per ſyluas, boſcos, per ualles, flumina, terras,
Mox Diauolorum per tecta, p antra, p amnes
Et ſi conueniẽt per celſa palatia cœli,
Donec uel uiuum uel mortum tempore longo
Inueniam Baldum, cum quo ſeu uiuere ſemper
In cœlum ſtatuo, uel ſub ſtigialibus vmbris.
Sed prius arripiam Plutonis regna maligni,
Cuius de teſta pauidã ſtreppabo coronam,
Subq; meo ſtabit ſceptro diabolica proles,
Mox ait, ò comites, animũ deponite maſtum,

Vt uindicemus Baldum *tantummodo restat,*
Me seguitare precor, miranda uidebitis Orci,
Pedrala.
Dixerat, & comites super unã scandere Fustũ
Iussit, et arbitrio reliquas maris ultro reliqũt.
Non procul est margo terræ iam littora tãgũt
Egressiq; undas finaliter, æquora longis
Trauarcãt oculis si possent cernere quemquã.
Nemo comparet, quia Baldus *longius errat.*
Fracassus *rapto carpit bastone uiazum.*
Præuiat, & spummas effundit ab ore caninas
Hircanus *sequitur, licet alto pectore doiam*
Sentiat, & Baldi *crudelia fata biasmet.*
Malfattus, comitesq; alij post terga Fracassi
Non sine ploratu celeres uestigia flectunt.
Cĩgar quãt illũ uult retro manere, qd' Aequor
Corpora littoribus fortassis morta butabit.
Centaurusq; stetit comitatu Cingaris, *atq;*
Falchettus, *reliqui (sic* Cingar *supplicat illis)*
Agmine discedunt facto, sociantq; Gigantem.
Quisq; suam uitam nõ binas stimmat ofellas. Ofella, genus pulmenti Mediolani repertũ
In qua parte uia est magis aspera tẽditur illuc.
Nil curant spinas, nil curant saxa, ladrones,
Nil tempestates, pluuias, nil, frigora, caldum,
Nil Tigres, Apros, *nil Serpas, & basiliscos,* Breuiter sin Baldo operæ subiecto, poeta transit.
Omnibus his, quæ sæpe catãt, gaiarditer obstãt
Si retrouant mangiant, si nõ, patientia dicũt
Non locus in mundo plus est syluaticus isto,
Ad grandis tandem radices montis ariuant,
Quem uix tã rattũ possent uarcare Camozzæ, Camozza, animal velocissimum.
Succedunt ingens scopulis pendentibus Antrũ
Nõ magis ora Lupi *sunt hoc tenebrosica specu.*
Cũ pede cercat iter uadens Philotheus *inantũ,*
Instruit ac socios qua debent figere passum.
Est opus ut gobbo Fracassus *tergore uadat,*
Namq;

Namq; Gigas plures donat per saxa zucadás.

Comina.

Musicolum, musicam colẽtem. *Sed nil musicolũ recitamus nempe Giubertũ,*
Quomodo scamparit Pelagũ cascante Balena
Nam cũ Serraffus mancari sub pede sensit.
Tellurem, noscens incantamenta ribalda
Diruta Musline, piscem qua sola tenebat,
Protinus in sicca Nauem signauit arena,
In qua suscipiens Giubertum, nubila scandit,
Octoq; cum remis spatiosa per æquora uogat.
Post longos cœli tractus, post mille mearos,
Octo diabolicas mandat descendere Nautas,
Nec mora, ficta Ratis vallem se callat in atrã,
Perquã nulla hominũ penitus persona uidetur,
Boscus ibi longis horrebat Quercubus atrum,
Atque capillatas mittebat in æthera Pinus,
Fraxinus hic Colubris cõtraria multa virescit
Intus glandiferis sub frondibus ecce cauernam
Prospicit horrẽtem Giubertus, protinus adstat
Nãq; subintrãtẽ Serraffum tegmina Grotte,
Sic improuisus timuit seguitare parumper.
Serraffus placido uultu se girat ad illum,
Cignat & ut seguitet nulla formidine motus.
Giubertus paret tacitus, nil cernitur intus.
Prouidus igni uomũ Serraffus semp habebat
In tasca silicem, lescas, azzale, stopinos,
Ergo repercutiens lapidem sub verbere ferri,
Scintillare facit, brancatq; fauilla stopinum.
Cerea pizzatur dans late Torcia lumen,
Cuius ob ardorem quo tendãt, cernere possunt.
De quibus vlterius nil parlo, namq; cerebrum
Perdere me faceret fantasticatio tanta.

Explicit Decimanona Phantasię Macaronice.

MA-

MAGISTRI ACQVARII LODOLAE ARGVMENTVM.

IN VIGESIMAM PHANTASIAE MACARONICEN.

Exit aquam Baldus, *Lirono factus amicus,*
Hippol amicitiam gaudet habere suam.
Trăscendūt Libiă simul, et nigra ꝑ antra ca-
Ac ibi compagnos repperiere suos. (*minăt*
Occidunt fabrū Mafelinam, postea certant
Contra Nocentinam, *cuncti genasq; feras.*
Se confessantur Merlino finibus armis,
Induti pars it Tartara, parsq; manet.

MER-

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Vigesima.

IBAT *arenosam* Cingar *pres sando spiaggiam,*
QVID *faciat mundo sine Baldo cogitat intus.*
DVLCIS *Falchetti vetat hunc præsentia tantum,*

Nam

Nam sibi medemo cazzasset in inguina stoccũ
At pater omnipotẽs animo cui semper inhæsit
Cadere longæuam, sapiant quo deniq; uitam
Gentibus, infandis, hominem respexit iniquũ
Fronte serenato qua temperat omnia sensu.
Tradere stat menti uicijs oblinia tandem
Cingaris, & finem tantis imponere furtis,
Vt paradisiaca sit dignus ab arce teneri.
Is igitur Baldum *(potuit nec cernere* Baldum)
Vidit abrazzantẽ Lironem, *quiq;* Rubinum
Fluctibus intactum seruat durante lacerto. Gemebat, sed nõ discernebat.
Spezzacadena quidem triplici sperone stigatur Tres sperones.
Baldi calcagnis, & acuto calce Lironis,
Et quod plus animum uexat formidine mortis
Cingar id aspiciens, nouit, clamatq; sodales,
Centaurus subito se giettat in æquoris undas,
Falchettus sequitur, Baldũq; *iuuare natabãt.*
Baldus amicitiæ pignus Liroq; *ferirant,*
Hostes nãq; facit fratres commune periclum.
Baldus ut adiunxit Cẽtaurus, prhẽde, gridauit
Prende adolescẽtẽ, moriat ne forte, Rubinũ.
Illico Centaurus prendit uoltatq; groperas,
Quas super attraxit Baldũ, *dedit ĩde* Rubinũ
Falchetto sanum quem pars mastina ferebat.
Prospicit hæc Cingar sentitq; p ossa medullas
Descollare suas ueluti nix solis ad ignem,
Tantã dolzuram gustabat mens sua, quod non
In brentam mellis uoluisset habere culamen. Prouerbium Saluanelli.
Gosa.
Deniq; uenerunt omnes ad littus arenæ,
Fit nouus hic gustus basorũ fit noua danza,
Quisq; carezzatur, facitur bona chiera Lirono
Qui statuit Baldũ partes seguitare per omnes
Spezzacadena nimis straccatus littore possat,
Languiduloq; iacens terræ mouet ilia flatu.

Nō pculHippol adest,q̄ sospes ab æquore lapsus
Desmōtarat Equū,recubāsq; prumebat arenā,
Norat enim Liro fratrem,præcedit, & illum
Admonet ut fortis uelit incagare flagello,
Seq; ualenthomini compagnū tradere Baldo,
Sum contentus,ait,faciā quecunq; comandas,
Dixit,& ad Baldū braxxis currebat apertis.
Baldus amoreuolo uultu cito suscipit illum,
Germanosq; duos lætatur habere sodales,
Pro quorum forzis, omnē nihil extimat orbē.
Attamen heu tædet nō cernere posse Giubertū,
Omnes iudicium faciunt hunc esse negatum.
In Roccafortæ Baldus se arzone piantat,
Lironusq; suum non lassat spezzacadenam,
Nobilis exultat Pardū manegiare Rubinus,
Hippol Centauri partem montauit equinam,

Incagare, despregare.

Cingaris facetia.

Cingar nil curans staffieri more pedestrat;
Donec Agasonem binos qui menat Asellos
Vidit,& o là,gridans,fecit restare Bonhomū.
Vt prope Cingar adest,quo uadis rustice?plat,
Cui respōdethomo,bala gla chix foc lea goxca.
Quid Diauol ais?fert Cingar siste caminum,
Quo sine me uadis?sta dico,smonta uilane.
Nam uelut in legem nostrā precepta comādāt,
Quisq̄s habet tunicas binas dare cōuenit unā,
Sic q̄s habet binos asinos dare condecet unum.
Rusticus exululat,purat smontare giumentā,
Non inthesus ait,bla bla cocoxina laocrix.
Sic dicens collum braxxis stringebat Aselli,
Compagnia capit tali solatia factu.
Cingar supra alium subitus sbalzauit Asellū
Et Monosinatum retro liquere uilanum.
Non tunc Romanam uoluisset habere Chinaā
Cingar, et auritas quas mittit xena Mulettas

Lingua calmata, quæ interpretatur vade nec meum prępedias iter.

Purat,pigritat. Sta sta, prædator viatorum.

Monosinatum, cum vno asino.

Is

Is portantino passu trampinat Asellus, Trampinare, caminare.
Parens foiadas pedibus taiare minutim,
Tichi tich et tibi toch resonat p mille lapillos.
Ponitur in fallum pes nunquã paruulus, & nõ
Pontigero sufert costas sperone tocari.
Nam subito calcem laxat, pariterq; corezam,
Miraclum, si Asinus calcẽ traret absq; coreza. ☞
Ergo inter comites orta est non poca uoluptas,
Dum spronat Cingar, mollat celer ille fiancũ,
Et caput in gambas ficcans de retro leuatur,
Vnde bisognabat Cingar tommare deorsum,
Atq; super littus maiores prendere bottas,
Quam si de sella cascasset spezza cadena.

Cosmographia.

Talibus in festis Compagni tempora passant,
Donec ad flumen Rabicas uenere profundum,
Quod fluit e uastis montagnis nomine zãmis,
Ad Mare p̃cipitãs per arabbica climata rusũ. Arabbica, interposuit b, auctoritate sua.
Mirigeros Colles ascendunt calmas, et almas.
Transactisq; istis calcant regnamina Sabbar,
Donec arriuarunt ad persi littora Ponti.
Varcarunt flumen Pion, patet indica tellus,
Ad dextrã linquũt Arbũ, quod flumẽ inundat
Contradas Arabu tres mõtes inde trapassant,
Quorum præcipuus Calabatras altius extat.
Non intrant strictũ Tubrij, quẽ perfluit indũ
Aequor, & ille duos cẽtum per stricta mearos
Littora durat, aq; donec facit Aequora rossæ,
q̃ Babilonis agros, & regna ægiptia guazzãt.
Baldus habet uoiã Tubrij trãscẽdere Gulfum,
Quo tam famosum possit Babilona uidere,
Maxime quẽ quondã ꝑles Nẽbrotta Torazzũ
Fecerat, vt Cælum aquistaret tẽpore uecchio,
Cingar ait, non sic quaeremus Balde Fracassũ
Qui uersus Libiæ partes, Aphricæq; caminat.

Cingaris eloquiũ laudăt, Libiãq; subintrant,
Aspera post humeros deponũt arva ranocchia.
Discoprũtq; lacũ Merridda, Stagnaq; Giblich,
Conscendũt culmen Gramy, lassantq; Moreã,
Pastores uarios retrouãt, Armẽta, Gregemq;,
Tu pensare potes si uentrem pascere nolunt.
Mox in desertum per giornos quinq; caualcãt
In quo uallis aquæ mortæ fœtebat, & angues,
Apides, & colubres generat, tumidosq; drago-
Ista trauarcatur spadarũ tellus aiutto, (nes,
Deniq; scandentes montem distenditur ecce
Planicies libici Pelagi, tunc Cingar amicis
Extendens digitũ borealia Climata mõstrat.
Illac, dicebat, illac Europa galanta est,
Illac Italiæ paradisus, Grecia, Spagna,
Illac Ciciliæ tellus quam circuit Aequor,
Illac Alemagnæ, tum Francæ littora sedẽnt,
Illac Sardegnæ partes, & Corsica Tellus,
Hæc inter Zephirũ, Boreãq; Europa repossat,
Vera dei cultrix, & Christi legis amatrix,
Hoc Mare quod uobis ostendo diuidit afros
Gentibus Europæ, quamuis Europa paranda
Grãdezza nõ ẽ Aphricæ, ter Aphricha maior,
Notandum. *Sed piperis granũ plus est quã stronzus aselli.*
Sic dicens callant in uallem, postea siluas
Per medias passant, animalia multa trucidãt
Montagnam tãdẽ retrouãt, quæ culmẽ acutũ
Ficcat in athereas nubes, & scissa patebat,
Illic horrendam procul inspexere Cauernam,
Nãq; erat obscuris Mõtagna busata latebris.
Falchettus nouit uestigia facta Fracasso,
Terribiles quoniã monstrabat arena pedattas
Omnes gaudenter statuũt seguitare Fracassũ,
Baldus smontat Equũ pariter Lironus, at ipse
Mansit equester enim Baldo mãdãte Rubinus

Cingar

Cingar asinaster reliquis derderior, inquit,
Qui stat retro feret, portam, p rouerbia dicunt
Berta.
Ibant ut faciunt orbi tentando caminum,
Nil mirum si dant saxis quandoq; zucadas.
Ac per inaequales petras cũ schinchibus urtãt,
Nam pes quo guidat corpus sine lumine nescit
Qua propter rident, animo portantur alegro,

Asinaster, caual cans Asinum. Derderus bergamascis ponit p vltimo, hinc derderior.

De Musica.

Quattuor in uoces post haec cantare comenzãt.
Arripit ut gracili sopranum uoce Rubinus,
Falchetti firmum suscepit bocca Tenorem,
Gorga tridãs notulas prorũpit Cingaris Altũ
Trat Contrabassum extra calcanea Baldus.
Quattuor hi uarios pergunt cãtando sonettos.
Gorgula fracesi frifolat magis alta Rubini.
Deq; ci sol fa ut modulãdo surgit ad Ela, (tũ
Semicromas, minimasq; canit, pausatq; pochet
Falchettus notulas iustato pectore squadrat.
Sustinet armonicam releuata uoce Camenã,
Interea pausas expectat quattuor & sex,
Dumq; tacet, resonat ternis frifolatio gorgis.
Nõ minus aure canit Cĩgar quã uoce galãtus,
Nunc usq; ad caelum sgorgada surgit in una,
Nunc contrabassi uoces descendit ad imas,
Et secum terzam falso bordone sonorat,
Educit Baldus tremulo de gutture uoces,
Et fundans, simulat cãnã uelut organa grossã
Policis exterius nodos trapassat in ut Re.
Plus auscultantum sopranus captat orecchias.
Sed tenor est uocum rector, uel guida tonorũ.
Altus Apollineum carmen depingit & ornat,
Bassus alit uoces, ingrassat firmat, & auget.

Sopranus. Tenor. Altus. Bassus.

Gorgula, gulula.

Ci sol fa vt, est clauis musices.

Canere orecchis decet musicum.

Parenthesis.

Cantus Italicos, Francesos, atq; Spagnolos

Cantabant, nam sic facientes tēpora passant.
Sunt tamen insani quidam, uel corde ferini,
Haud homines etenim, sed eos appello boazzos,
Inui lia morsi præsummunt carpere diuam
Musicen, angelici recolit quā turma Theatri.
Dicunt Ballordi quod Musica tempora perdit,
Plusq; Tyranniam preciāt, quam uoce, simulq;
Corde Creatorem nostrum laudare canendo.
Est insanus homo dignus bastone repelli
Vt Canis aut, Asinus, poltronus, bestia, pauem
qui frustra cōedit, magis ē mihi credite stercus
Cuius non capiat liquefactum Musica pectus,
Musica continuo uersatur in ore deorum,
Musica circunfert concordi cardine cœlos,
Musica flante Deo nostros compaginat artus.
Cur Antiphonas, uel psalmos, cantica nostri
Composuere Patres? cur diua Ecclesia libros
Continet inscriptos Respōsis, uersibus, hymnis,
Pacchiones, *Kyrie ley sonis. Introitibus, ac Aleluis?*
mandones. *Ite genus pecudum, Pacchiones, ite canaia,*
Vos quicunq; putri laceratis Musicen ore,

Prophetia.

O uentura bonis felicia secla diebus,
Leo Papa. *Florida monstrabit cum Musica sacra Leonis*
Sub spe Pontificis quantum sit grata Tonanti
Iosquinus. *Nascere Phœbei decus ò Iosquine senatus,*
Nascere q primos ī hac arte merebis honores.
O fœlix Bido, Carpentras, Siluaq;, Broier,
Vosq; Leoninæ cantorum squadra capellæ,
Iosquini quoniam cantus frifolabitis illos,
Quos Deus auscultans cœlū mōstrabit apertū.
Nomina cantuum. *Missa super uoces Musorum, lassaq; far mi,*
Missa super sextū, Fortunam, missaq; musque,
Missaq; de Domina, sine nomine, Duxq; Ferare
Partibus in senis cantabitur illa Beata,

Huc

Huc me sidereo, se conge Preter, & illud
Compositum Miserere Duca rogitante Ferara:
Nascere Phœbeæ laus ergo prima cohortis
O Iosquine Deo gratissime, nascere mundo
Compositure diu, quem clamet Musica patrē.
Magnus adorabit tua tunc uestigia Brumel,
Iannus motonus, Petrus de robore Festa,
Constans, Iosquinus, qui sæpe putabitur esse.
Tuq; pater Frāchine nouas componere normas
Incipe, et antiquas remouet squallore sepultas.

Masellina.

Cessarāt Comites Musam, nā Cingaris asinus
In medio cantu capit ragiare canendo,
Nā uoluit monstrare, Deum quod spiritus oīs Sincopa.
Laudat, quisq; suā uocem tenet esse miorem.
Ne tamen hæc frangat socijs ragiatio testam,
Colligat ad caudam giaronē Cingar Aselli.
Donec eam tulerit petram, non rudit Asellus.
Interea dirum strepitum sentire comenzant,
Auditis? Falchettus ait, tunc quisq; tacendo
Restitit, ac longis sonitum capit auribus illum.
Cingar ait, sequita quo te Falchette caminus
Drizzat, & inueniēs quē nā sit causa streporis Strepor, & streitus.
Falchettus paret, tastando pericula semper,
Et quem Cingar ait curat seguitare uiazzum
Nam quandoq; uias reperit uelut ypsilon esse.
Quo magis apropiāt, sonit⁹ magis ille rebōbat.
Et iam uix alter parlans auditur ab altro,
Namq; rebombatus surdas offuscat orecchias
Horrescūt omnes quāuis sint corde gaiardo.
Deuenisse putant certe Plutonis ad arua.

Pedrala.

Nō procul antemeant alij duo tracta balestræ.
Scilicet ut reliquis socijs insemma Fracassus.
Qui testam ruptam banda portabat ab omni

Est mala grandilitas, præter se pascere ficis.
En sentit post se iam calpistrare cauallos,
Quid sit hoc ignorat, gridat, ò, restate sodales
Audio cũ ferris contundere saxa cauallos.
Vociferabatur toto conamine Cingar,
O, ò, Fracasse, ò, ò, Hircane, ò, ò, Malaspira
Malfattus letus dixit, vox Cingaris illa est,
Expectemus eum, tunc omnes firmiter extant.
En cito venerunt, nec se discernere possunt,
Fracassus voluit cum braxxis stringere Baldũ,
Sed tulit in saxo magnũ cum fronte garofol.
Tum quoq; Boccalus Baldum toccare volebat,
Sed quasi cum digito palpante cauauit ocellũ.
Cingar ait, properate ultra, uideamus abissum
Rursum Falchettus præcedit guida caminum.
Deniq; per quandã fissurã splendulus ignis
Apparet, modicoq; viam dat lumine claram.
Huc Baldus celerans alios restare comandat.
Eleuat hinc oculos, quãtũ lux paruula mõstrat
Ecce videt portã, quæ tota est facta metallo,
Inq; caput portæ stetit hoc Epigrama notatum

Culfora ista erat maxima incantatrix, quæ se adorare faciebat, & alium mundũ sub terra fabricauerat

Disticon.

Hæc est, Vulcano quondã fabricata, fosina,
Quã mihi donauit Mafelino Culfora fabro.

Pedrala.

Hoc lecto socios cum dextra cignat adire,
Ad quos tale breuũ digito monstrãte palesat.
Quisq; legit, placet ire intus, Fracassus in illã
Ter pede chioccauit portam, sed tanta ruina
Est martellantum, quod hil sentitur ab intro.
Impatiens Fracassus eam uis tergore crollat,
Quam cadenaxxis spexxatis fecit apertam.
Conticuere omnes martelli ferra domantes,
Nec sonat vlterius tich toch incudo sub illis.
Sunt ibi Ferrari centum, sed mille gaioffi

Tergore

Tergore carbones gestant aut mantice stigãt,
In pede surrexit quidam grassazzus, inersq;
Ac inflatus homo, nec hõmo sed butta uocãdus
Is Mafelinus erat, dominus, primusq; botegha,
Introit en Baldus cætu seguitante brauosus, Mafelinus.
Vt Stanzas intrant soldati tempore guerræ.
Cui Mafelinus ait, nimis o cõpagnæ superbis, Comparatio.
Presummisq; meam sic sic intrare botegam,
Baldus respondet, festina, trade probatam
Armaturã aliquam, quia nos cõprabimus illã.
Sic dicendo rugans buttat sotosora fosinam, Rugans querẽs diligenter.
Ast iterum fabri nudato corpore menant
Martellos supra candentia ferra chiocantes,
Et rutilas faciunt passim radiare fauillas,
Pars cum manticibus, pars cũ carbone fugato
Abrasant Calibum venti sofiamine ferrum.
Pars limat Galeas, cristatas atq; Celatas,
Intexitq; simul pars inchiodando piastras.
Hi fabricant ferros, pro ramponare cauallos,
Hi bruniunt fibias, staffas, speronesq;, Moraias
Dumq; laboratur Mafelinus præsidet illis,
Dat quibus interdum multas bastone deratas
Sunt omnes nigri ruginosi malpetenati,
Nec Mafelinus eis lassat mancare Bocalum,
Nam male ferrari martellant absqs Bocalo.
Dum res sic agitur, naduntq; stupendo sodales
Ecce suum Baldus sentit nitrire Cauallum.
Lironusq; suum, quos nunc de fora ligarant.
Cingaris ast Asinus bis septem protulit, a, a, Quatuordecim pontadis Asin⁹ cantat, valla quintamdecimam iungit.
Quid sit hoc ignorãt, causã p noscere currũt,
Spezzacadena magis nitrit, raspatq; terrenũ.
Roccaforta minax rugitibus antra lacessit,
Calcibus & duris Pardus nigra saxa retrida
Vult saltare foras Baldus denantior altris,
Sed pede uix posito super area limina portæ,

Maximus hũc spingit uetus, drẽtũq; rebalzat.
Obstupuere omnes, iterum uult brauus apertas
Transuarcare fores, at uetus fortior urtat,
Quem simul & socios alios, sotosora butauit.
Ter sic tentauit, ter sic indreto tomauit.

Comina.

His Masellnus ait, grãdis disgratia uestra est
O sfortunati nos nempe morire bisognat,
Sic sic ausi estis secreta subire Deorum?
Nec formidastis grottas intrare per istas?
Non hic mortales fas est calcare pedattas,
Ni Dea passaggium concedat Culfora nobis.
Fracassus dixit, q Dij? quæ Culfora? quod fas?
Est Deus in cœlo quo splendo r, luxq; nitescit.
Namq; Deus lux est, sed nos reor esse Diablos,
Per tenebras quoniam sub terra stare Diablos
Vult Deus, ac illi sanctum usurpatis honorem.
Iuro quidem quod non discedã partibus istis,
Quod retrouabo uiã per quã descẽditur Orco,
Luciferumq; tuum patrem, fratresq; diablos
Discornare uolo.
Da poltrone meis cõpagnis arma, quid hirquis
Me spectas oculis? da nobis prestiter arma.
Et sic dicendo calcem menauit ad illum,
Quẽ smagazzauit tortelli more tenelli,
Merdaq; corporeis de cunctis partibus exit.
Ast alius terrere putans cum zanzibus illos,
Presto, inquit, famuli quid statis? prẽdite tela,
Audaces homines scazzabimus extra Botegã,
Egredere ò tristis nostram poltrone fosinam,
Ac ea dum parlat martellum corripit unum,
Et martelladam dat Baldi supra cerebrum.
Cumq; omnes fabri captam uidere baruffam,
Expediunt subito martellos atq; tenaias,
Ardentes limas, lastras, ferrumq; fogatum,

Cum

Cum quibus assaltant multo sbraiore Barones
Baldus ridebat, nec sfodro, ducere spadam
Dignatur, quamuis nespol tentauerat unum.
Sed primus, Boccalus eos festinus asaltat,
Namq; diu nuper nudos mirauerat illos.
Iam philotheus erat banda stipatus ab omni,
Sed cum martello sfiacabat terga, galones,
Hircanus uadit multas filzando budellas,
Lironusq; tenet spadazzam sanguine plenam.
Nemo contra illum presummit carpere gattā.
In pauco spacio puncti moriere gazani,
Omnes sunt nudi, ceu fresca pouina taiantur,
Nec per miraculum uiuus tunc restitit unus.
Spezzacadena intrat fractā linquēdo cauezzā
Et se cum pardo Cantonem traxit in unum,
Roccaforta tamen sentitur calcibus extra
Dirroccare petras, nasoq; nitrire bofanti
Tunc Fracassus Equis cupiēs succurrere portā
Vult exire, tamen nil prodest, uentus in illum
Irruit immensus, quem non finit ire deforas
Baldus ait, certe guastabitur ille Cauallus,
Respondet Cingar, si sic Fortuna repugnat,
Quid nobis ultra cercamus rumpere testam?
Quaramus primum si qua māgiāda catamus
Sic dicens sotosora domum subuertere capit,
Hircanus ponens Carbonem suscitat ignes
Māticibus, rubeasq;, facit dare lumina brasas
Lironus retrouat uiuo de marmore saxum,
Qđ remouet, speratq; locū accattasse secretū.
Ecce repente sonus fit talis, qualis ad aures
Mortales nunquā uenit, quo quisq; balordus
Corruit, atq; crucis fronti signacula fecit.
Attamen id saxum fortis Lironus abrazzat,
Mox leuat, atq; iacit per portas extra Fosinā.
Ecce Draco magnus squamoso pectore dira

Sibila spirando, flammasq; uomendo fogatas
Ingreditur portã, curritq; ferire Lironem,
Nam sibi displicuit quod saxũ mouerat illud.
Sed tres accensi colubrem sequiuere Caualli,
Calcibus hũc uastis iam Roccaforta domabat.
Morsibus at rabidis lacerabat Spezzacadena.
Non Draco deffendit se fortes contra cauallos,
Immo uenenoso quærit cum dente Lironem
Sternere, qui ualidus rutilo diffenditur ense
Baldus & Hircanus socio succurrere uadunt,
Carmen truncatum.
Sed focus interea morzatur, nescio cui,
Quo penitus tenebræ totum rapuere lusorem,
Et nihil omnino possunt guardare vicissim.
Baldus clamabat nihil eya timete sodales,
Nostra fides X̃pi magicas nihil estimat artes,
Guido pater (scitis) monuit nos esse gaiardos
Incantatorum contra miracla malorum,
Sed precor in tantũ, quia sic sine luce manem
Non quisquã feriat, mutuo ne vulnera dẽtur.
Ista cauallorum sint prelia contra Dragonem.

Certamen inter Equos & Draconem.

Mox animat fortes alta cum voce cauallos.
Qui nũc mordẽdo, nunc calcitrãdo Colubrem
Certabant naso, non videntes quærebant more Sausi.
Tampellant, quamuis certent solũmodo naso,
Qđ nihil ob nimias tenebras discernere possũt
Spezzacadena tenet p collũ stricliter anguem
Dentibus, at Pardus trat calzos sæpe rotando,
Roccaforta super limen stans calcibus urget
Ne fugiat, pistatq; illum si exire, uolebat.
Ille uomitabat nigrum de fauce venenum,
Sibilat, & tumido cum pectore girat vbiq;.
Atentis stabant quisquã compagnus orecchis.
Interdumq; suas per gambas ire Dragonem
Sentibant, Fracassus eum sed calce repellit,
Qui facit horrendũ per concaua saxa tremorẽ

Pardus

Pardus eum tendit pedibus smiccare feratis,
Dum p colla tenet bene strictũ Spezzacadena.
Sed de contimuo putridum uomit ille fiatum,
Coguntur socij nasum stoppare, nec oybo
Dicere tempus habent tantũ dat fœtor odorẽ.
Non potuit morsu plus spezza tenere Cadena,
Ille uiam fugitat, seguitant mugiãdo Caualli
Alter cum pedibus chioccat, cũ morsibus alter
Ille fatigatus sentit mancare fiatum,
Cum basis alis per cæcum circuit antrum,
Fracassus dirum menasset sæpe tracagnum,
Sed metuebat Equos talem tentare deratam.
Pardus habẽs animũ furiosum contra colubrẽ,
Dum laxat calcem percusso Cingare fallat.
Procidit ad terrã Cingar, Pardusq; retornat,
Boccaloq; super spallas saltauit adossum.
Heu Boccalus ait, succurrite, namq; butauit
Me sotosora Draco, penso sit nempe Diauol.
Respondet Cingar patientia cara brigata,
Me quoq; percusit, fecitq; tomare strauoltum
Hircanus ridet, tu rides? Cingar aiebat,
Nõ mihi sgregnãdi voia est, mea schena pua-
Talia sed mutuo dum Barronia motezat, (uit
Exijt ecce Draco multo sudore fosinam,
Namq; sigillabat cũ calcibus hunc Rocaforta.
Ille cauernosas uadit stridendo per Alpes.
Ecce cito portæ de bronzo sponte serantur.
Sed pede Fracassus Vasconum more cucurrit,
Sbattiuitq; solo scarpato cardine postes.
Me seguitate gridat, quo nobis quæso codardis
Forcia smarita est? ubi nostra pdezza diauol?
Tum crucis imposito signo ruit extra botegã,
Hunc reculare nihil fecit tunc forcia uenti.
Imbrazzant omnes scutos, brandosq; filatos,
Tum saltant, scorsam piliantes, extra fosinã,

Et se-

Et sectantur Equi drizzatis auribus illos.
Mortifer ille Draco tenebrosa p Antra uagat,
Tombarumq; cauas cifilis ingentibus explet.
Ad cuius stridos comites uestigia drizzant,
Quē ammazzare uolūt si debēt perdere uitā.

Masfelina.

Sed nouus en facitur rumor, tātusq; bagordus,
Quod credunt non esse nisi ter mille diauoi;
Vox confusa procul loca per scurissima tōbat,
Quæ uenit anterior sensum, crescitq; per aures.
Est genus omne auiū, pecudū, genus oē ferarū.
Quisq; suam uocē facit ut natura ministrat. Verba tam propria non inuenies apud Priscianū uel Calepinum.
Nam Leo rugitum mittit, Lupus ac ululatum.
Bos boat, & nitrescit Equs, Gallusq; cucullat,
Sgnauolat et Gattus, baiat Canis ursus adirat
Raucagat oca, rudit Mull⁹, sed raggiat asell⁹
Deniq; quodq; animal ppria cū uoce gridabat.
Hic pariter celerant incautos contra guereros
Ac sua cum rabidis afferrant morsibus arma.
Si manegiare uolunt spadas, est grāde piclum,
Ne sibi medemis mortalia uulnera figant.
Quisq; suum corpus sentit morderier, atq;
Per tenebras ullam nescit comprendere cosam
Longa cauernarum uia nigris plena latebris
Tomboat istarum uario gridore ferarum. Tomboat, fictitium verbum.

Comina.

Fantasticarat multo iam tempore Cingar,
Quē reperire modū posset dare lumen amicis.
Inuenit ascortus foxam finaliter unam.
Incipit assidue cum brando tundere petras,
Hic fino tēpratus erat (quia lāma spagnola ē)
Azzalo, durus quem sæpe incudo probarat.
Ergo repercussis silicinis undiq; saxis,
Per cæcam tombam rutilas facit ire fauillas.
Tunc exhortati paruo pro Cingaris igne,

Laudant

Laudant in tepidũ se strappozzare cruorem.
Iam claris oculis animalia tota capescunt, Laudant, comẽdant.
In medium quorum Baldus se primiter offert,
Et nudo brando carnẽ smẽbrare comenzat.
Hũc scãnat Taurũ, ferit Vrsũ, snẽbolat Aprũ,
Hũc sbudellat Equũ, facit hũc spirare Leonẽ.
Illico Fracassus terræ bastone repulso;
Per mediũ armẽti ruit ut Lupus iter Agnellos
Suffocat et manibus diros per colla Dragones.
atq; ueneni fluos tãtũ necat unguibus Angues
Cũ pedibus manibusq; simul, cũ dentibus atq;.
Squarzat, et ĩ calido sbroiatur sanguine totus
Vinmazzus Iuueni Philotheo iũctus apreßum.
Cõtra duos Tauros magnã sũpsere baruffam.
Cingar crebrificat nitidas generare fauillas,
Sed Draco prædictus uexabat morsibus illum,
Ne sic ut spãda faceret splendescere petras.
Hircanus raptim Leonissam deserit unam,
Serpentemq; illũ (Cingar clamabat) asaltat.
Sed tamen Hircani Cingar tũc fata ueretur,
Centaurũ uocitat, Centaurus protinus iuit,
Hircanus iaciens spadam saltauit adossum
Serpenti, strictumq; tenens per colla caualcat.
Ille uiam currens Hircanum tergore gestat,
Falchettus cernẽs seq̃t, quo Hircane, gridabat
Quo te Hircane draco menat? desmõta misette
Hircanus longas per grottas fertur ab Angue
Quẽ cũ pugnadis semper ferit inter orecchias
En illos subito uelox Falchettus ariuat.
Hircanus post se Falchettum sentit habere,
Per quẽ securus strinxit tam fortiter Anguẽ,
Quod ruit ille cadens terræ, perditq; fiatum.
Quod straccatus humo uadit, perditq; fiatum.
Per dextrã zaffauit eum Falchettus orecchiã,
Quem straßinando stridentem retro tirabat,

Hircanus

Hircanus semper spronabat more caualli,
Cũq; feris pugnis testã groppãq; maraxxat.
Ille per horrisonas alpes repetando boabat,
Nec, quo menat eum Falchettus, ire uolebat.
Hũc magis Hircanus speronãs calcibus urget
Se tirat ille retro, nec uadere curat inantum.

Comparatio.

Non aliter cum uacca facit guidata Becaro.
Sorellas vaccas *Maxime quãdo uidet squartatas longe sorel-*
Inq; cruentatis pendẽtia frusta cauechis, (las,
Et cum sanguifica sguarnaxxa stare Becarũ.
Cingar huc adueniens totũ dẽtauerat Ensem
Non tamen e saxis flammas excudere cessat.
Iã Draco se noscit spaxxatum protinus altrã
Ecce capit speciem, quoniam (mirabile dictu)
Quæ nũc Anguis erat facta ẽ formosa puella
Hircanus cecidit, Draco dum mutatur, arenæ
Falchettus stupuit cuncti mirantur in illam,
A capite ad plantas indutam uestibus albis,
Cicigando furrando. *Quæ manibus librũ cicigãdo tenebat apertũ,*
Seq; latens trepidat ne sit compresa baronis.
Corripit in soccam Falchettus prestiter illã,
Sed scapat e manibus uestis, Falchettus osello
Plus leuis hãc iterũ per trexxas illico griffat,
Cui simul e manibus scarpat cogẽdo librettũ.
Mirabunda nimis tunc res apparuit illis,
Vix Falchettus eam raperat, librũq; serarat,
En pecus omne fugit multo sbraiore debottũ.
Illa ribalda gridãs plãctũ spargebat amarũ,
Falchettumq; orat tales dicendo lusingas.
Puellæ blanditiæ. *Ah Falchette, patis si me tractare puellam?*
Meq; tapinellam Dammam sic ledere sufers?
Ipsa ego nõ curãs hominũ consortia Nimpha
Palladis has habito grottas, seruoq; pudorem.
Deh miserere mei Dulcis Falchette, nec istud

Dignũ laude quidem fuerit per secla futura.
Nam te sbeffabunt dicentes, o decus, o laus
Barronẽ ualidũ gracilem occidisse putinam.
Quid de me facies? en sũ muliercula, cernis?
Ergo uelis quaeso toltũ mihi reddere librum,
Meq; sinas andare precor nitidißime Barro.

Berta.

Et sic Falchettum vulpina fraude corezzat.
Mox sub barbozzo squaquarinũ fecit ad illũ.
Venerat hic Baldus, Cingar reliquiq; barones
Et mirabantur quantum sit bella puella.
Alter dicebat scelus est offendere Nimpham,
Alter ait, nõ sic nã uel stria, uel maga putta ẽ
Tum Falchettus eã dũ pro pietate mouestus
Linquere disponit, lumẽ procul ecce uidetur.
Voxq; sonora tonat dicẽdo prendite rursum,
Prendite Barones foedã lordamq; putanam,
Nam totus mundus fit desertatus ab ipsa.
Lironus repiat subito per colla puellam,
Namq; manũ flentis Falchetti euaserat illa.
Ergo tenet donec Vecchius barbatus ariuat,
Splendidus, & parẽs anima superare Catonẽ.
Vt fuit agiontus laeta cum fronte salutat
Guerreros illi resalutãt ualde stupentes. (brũ
Mox Falchettum orat magicũ sibi tradere li-
Illa gridat ne des, ne des, Falchette quadernũ
Iste malus Vecchius uos inganare peroptat.
Cui uir sanctus ait, taceas miserabilis alma,
Iam iam tẽpus adest, quo debes reddere contũ
De tantis animis pro te sub tartara missis.
Inde ait, a domino sic sic datur omnipotenti
O dulces fratres, ut uos de semine Christi
Huc uenissetis magicam destruzzere legem.
Dic meretrix, quae nã es? dicis te Pallados esse
Brutta putana deae famulã? tu mecha pudorẽ

Squaquarinũ, ẽ actus cum duobus digitis toccas barbozzũ alterius, poeta Godianus. Temnite foeminẽos squaquarinos, temnite basos.

Putta est illa, cui si addis. na. suum significatum habet.

Seruas?

Seruas? ò quantũ passa est te summa potestas.
Sed dare nunc pœnas te condecet, eijce librum,
Eijce mi Falchette librum, tunc protinus illũ
Falchettus terra Baldo mandante gietauit.
Extemplo magnus fit Terremottus ubique,
Turba diauolorum properat, xaffatq; ribaldã.
Quæ meschina gridans dũ portabatur aiebat
Nocentina fertur à diabolis. *Nocentina vocor magicis tam dedita chartis,*
Decepiq; mea iuuenem cum fraude folengum,
Iam valeat mũdus, mea sint habitatio vermes
Tartara, Serpentes, ignis, lachrimosaq; vallis,
Et sic plorando fertur cum corpore ad orcum.

Comina.

Stabat quisq; tacens, somnũq; uidere videtur
Sed ridẽs vecchius, me iã seguitate, comandat,
Ergo post illum uadunt parlando nientum,
Roccaforta suos sequitur Pardusq; patrones,
Spezzacadena etiam squarzatis vndiq; sellis.

Pedrala.

Postquam Vulcani pariter venere Botegam,
Merlini sermo. *Alloquitur, vecchius. Bene iã veniatis Amici,*
Sunt anni centum quod uos expecto per istas
Speluncas, hoc celsa mihi prouidentia tempus
Concessit, donec te possem Balde uidere.
Qui perges (si uera docent me sidera) totas
Per Baratri portas, terræq; secreta uidebis.
Vnde tuam uitam, nec non cantare prodezzas
Decreui, si tanta mihi donabitur ætas,
Iste Merlinus, est presens poeta, & auctor huius voluminis. *Quod cũ compagnis presentibus inde retornas*
Nomine Merlinus dicor, de sanguine Mantus,
Est mihi cognomen Cocaius Maccaronensis,
Vos pater omnipotens iunxit, tutosq; reduxit,
Restat adimplatis animo sua iussa fideli,
Qui uos elegit propter lustrare Masones
Inferni, Stigiasq; mihi narrare facendas.

Conueniet

Conueniet (fateor) grandes paſſare fadigas,
Quo'd deſperati uitæ quandoque ſaritis. Saritis pro eritis.
Gratia cæleſtis uobis cum ſemper habetur,
Vndiq; deffendet, nec nos mortalia poſſunt
Lædere, ſi dominus cœli præbebit aiuttum.
Sed tamen, ô, ſocij nos confeſſare biſognat
Quæ commiſiſtis per ueſtra tempora uitæ.
Nec confeſſandi quæſo vergogna ſit ulla,
Nam grandẽ meritũ talis uergogna miniſtrat Notandum.
Togna.
Cingar id aſcoltãs ſtringit ſe in tergore totũ
Nam res difficilis ſe confeſſare uidetur.
Baldus ait, placuit nobis parlatio ueſtra,
Nos Merline pater tibi confeſſabimus omnes.
Nunc ego ſtelliferi pietatem noſco Tonantis,
Qui non aduertens quantum peccauimus illi
Nos elegit enim Baratri procernere Tombas.
Et ſic promitto per ſanctos illius omnes,
Fortes in bello ſemper nos eſſe probabit.
Eya igitur ſocij, mentem brancate gaiardam.
Quiſq; ſibi reuocãs peccamina quãta grauauit
Confeſſet, purgetq; animam, ſuperetq; diablũ
Togna.
Tũc omnes flexis genibus loca ſingula carpunt
Quo melius poſſunt fantaſticare comenzant,
Suſpirat Cingar, neſcit qua parte, rapinas,
Furta, ſacrilegium, ludos narrare comenzet
Dum penſare ſtudet, ſcelerum confuſio ſurgit,
Quæ tot ſunt equidẽ numero, quot ſydera cœli
Deuentat mattus dum crimina tanta repenſat
Dumq; malũ putat hic; ſubito dimẽticat illic.
Confeſsio.
Baldus erat primus qui confeſſare uolebat, Baldus.
Ergo genuflexo deuotus crimina dixit,
Poſt quẽ Falchettus lachrimis cõfeſſat amaris, Falchettus.

Cingaris errando, sed non robbando sodalis.
Hircanus. *Hircanus sequitur, purus, sincerus & agnus.*
Fracassus. *Crimina Fracasso multum sed parua catauit*
Namq; bonus certe semper fuit ille polastrus,
Vinmazzus. Hippol. *Sat Cẽtaurus erat caricus, corsarus et Hippol*
Moschinus. *Omnia cõfessat plorans Moschinus ad unguẽ,*
Philotheus. *Presto satisfecit Philotheus namq; colũba est*
Rubinus. *Non fecisse bonũ scelus est plus grãde Rubini*
Malfattus. *Optime Malfattus recti confessat amator,*
Malaspina. *Succedit Malaspina, satis quod dicat habebat*
Boccalus. *Confessor ridet se confessante Bocalo.*
Liro. *Vna dies uoluit pro confessare Lironem,*
Corsarus semper quoniã fuit atq; Ladronus.

Cingaris Confesſio.

Sed postquam Cocaius eos audire calauit,
Cingar. *Restat & ut Cingar mũdus purissimus agnus*
Confessat, flexis ergo deuote zenochis.
In primis nescit crucifixi adducere signum,
Vel formare crucem dicens in nomine patris.
Postea principium nimia formidine nullum
Scit dare, nec mediũ, nec finem, nãq; bisognat
A teneris annis dicat sua crimina, queq;
Sentit eũ quod magna trahit suspiria Baldus
Et cicigando suis socijs parlabat in unum
Cantonem ridens, em, em, stat freschus, & illi
Ridebant, quoniam sat norãt Cingaris acta,
Dum confessatur sua frons sudore bagnatur,
Nunquam tam grandẽ dixit fecisse fadigam,
Iamq; dies unus passat, confessio mezza est,
Itur dormitum, nox tranlit, Cingar in ipsa
Nunquam dormiuit nocte, sed solis in ortu
Surrexit, tornat, confessus uespere mansit,
Cui datur (ut potuit credi) penitentia grãdis.
Omnia promittit Cingar, si attendit ad ista
Sat faciet, quamuis normam seruare solebat.

Attendo nunquam sibi pro promittere stabat. Promitto non stat pro attendero.
Immo promitto stabat pro attendere nunquā.
Absoluit Cocaius eum, mox illico surgit,
Eya agite, clamat, Barrones quæ mora uobis?
Non est Tardādum, preciosum tempus habetis.
Vos estis netti, mundi, perfecte lauati.
Quidue opus ulterius? tantum peccare cauete,
Nam cum peccatis, tunc mens diuina recedit. Notandum.
Solus ego nolo specu restare sub ipso
Sed pars ex uobis Stigias descendat in oras,
Pars mecum maneat, sic sic iubet alta potestas,

Comina.

Obmutuere omnes, cernentes seq; uicissim,
Ignorant quales Baldus uelit illic Amicos
Viuere, nemo quidem curat restare dedretum
Ergo butare parant sortem mandante Cocaio
Quales cum Baldo Plutonis ad atria uadant.

Sors.

Exijt Hircanus primus, qui saltat alegrus,
Nam cupit inferni curiosus cernere stanzas.
Post quē Falchetus, post quē fortissimus Hippol
Centaurus sequitur, dubiosus et ipse Lironus.
Inde Fracassus adest. mox ultimus ipse Rubinus
Malfatius, Cingar, Malaspinaq; stare iubētur
Moschinusq; manet, Boccalus & ipse Cocaius.

Laus Cingaris.

Ingemuit Baldus dicēs, sine Cingare nunquid
Ire feram? nunquid sine Cingare uiuere possū?
Quicquid enim facio sine Cingare, folla uidet.
Quicq.d.n.meditor sine Cīgare, debilis aura ē
Cōpagnia q.dē nostra est sine Cingare guasta.
Et sic dum Baldus loquitur plorabat amare.

Togna.

Quando suum Baldū flentem uidere Barones,
Intenerauerunt praecordia pro pietate,

Et

Et facere incipiũt pro Cigare quisq; regattã,
Ergo consilio Merlini stare Rubinum
Est opus,atq; fuit Baldus *contentus in hac re,*
Dummodo stare uelit secũ Philotheus *achates*
Sed tantas fecit madalenas ipse Boccalus *,*
Et tantum braxxis Baldum *exorauit apertis,*
Quod fuit andandi sibi larga licentia secum.
Merlinus post hac sermonem fecit ad illos,
Quod pars quæ restat nimium cõtẽta remãsit
Et pars quæ uadit nimium contenta recessit.
Ducere destreros secum nil quippe bisognũ est
Arengat idest obirgat. *Quos ad seruitium restãtum* Baldus *arengat*

Merlinus se detegit.

Tunc ego biscoctos panes, carnemq; salatam
Apposui mensis dixiq;,sedete Barones *,*
Post Epulas illos feci consurgere qui me
Sectantes intrat Mafelini tecta iacentis.
*Hisq; loquens dico,*Petra *cercate sub ista ,*
Vẽturã quia nõ modicam retrouabitis illic
Centaurus uoltat lapidem,tũc Baldus *in atrã*
Descendit scalam longam bene mille scalinos.
*Omnes succedunt,*Merlinus *supra remansit .*

Pedrala .

In fundum scalæ portam cat auere seratam,
Quam pede Fracassus *pat efecit cardine rupto*
Introeunt magnam nulla formidine salam ,
In quã lux tanta est,effundens lumina passim
Quod tu iurasses hic esse Palatia Solis *.*
Est lapis ingentis precij qui lumina fundit,
Inq; coruscant i Cristallo fulgidus ardet.
Huc Baldus *properãs queq̃uã nõ cernit adesse,*
Miratur,lapidis splendor cui tollit ocellos .
In circum salæ stant arma pjcata murais ,
Pulchra,nec in toto mundo nitidissima tantũ.
Illa stupescentes pariter guardare comenzant,
Formidantq;

Formidantq; quasi tam lucida tangere tela. Nemprotis.

Heroes antiqui.

In capite ipsius sala grandissimus Elmus
Pendet, qui summa pēnazzum uertice promit
Ac super excelsum quadā Damigella cimerū
Stabat, & hoc manibus distensis carmē hēbat.

Disticon.

Hūc portare gigas Nembroth certādo solebat Tubalcain.
Martelli inuentor fecit Tubalcain ipsum,
Baldus ait, Fracasse tuū caput hūc ferat elmū
Corpore nō minor es Nembrotto forcibus atq;
Illum Fracassus remouens in uertice plantat,
Nec sibi rem binas uoltas tunc dicere fecit.
Tunc processerunt armorum splendifer ordo
En alter patuit uisu, collectus in unum,
Supraq; hoc scriptum tabula pendebat in alta
Armaturā istam quondam se uestijt Hector. Hector
Induit hæc Baldus, quoniā minor hectore nō ē.
Vlterius uadunt, Troiano sanguine tincta
Arma uidēt, super ista fuit Epigrama notatū,
Ornarunt quondā paladini corpus Achillis, Achilles.
Optima quàm fuerint, Aiacis morte probatur
Hircanus tulit hæc quibus est plus dignus Vlysse
Quæ dū cingebat, probus Hippel arma catauit
Quæ Venus Aeneæ componere fecerat olim, Aeneas.
Hæc mea sunt, dixit, mox prestiter illa dobauit
Non procul his etiā sunt arma nitētia Thesei, Theseus.
Hac sibi delegit Baldo mandante Lironus,
Sunt quæ portabat fera Virgo Penthesilea, Penthesilea.
Suscipit hæc nemo, muliebris namq; figura est.
Hanibal ille furens ductor Cartaginis arma Hanibal.
Hic sua quin etiā Romæ tam noxia liquit,
Cingar ait, Romam si terruit Hanibal istis,
Sic ego Diabolum superabo Cingar eisdem.
Dixerat, & totum subito se ficcat in illas.

Hic

Pompeus. *Hic quoq; Pompei ſtăt contra Caſaris arma,*
Cæſar. *Caſare veſtitur Falchatus, parsq; camina*
Excipitur, ſolo quā cum faldone couertat.

Heroes Iudei.

Aſt alio in muro Iudaica tela patebant.
Ioſue. *Primū qua Hebrei Dux quondam Ioſue ſtoli*
Oliab. *Induit, iſta vetus fecit ferrarus Oliab.*
Sanſon. *Poſt hæc ſubſeguitant Sanſonis tela gigantis,*
Ipſa fuere quidem noſtro ſatis apta Fracaſſo.
Pendula ſtat muris ibi ſmiſurata Corazza,
Golias. *Quam contra Dauid geſtauit ſchena Golia.*
Iſtam Centaurus circum veſtiuit adoſſum.

Heroes Chriſtiani.

Sunt ibi Carlonis Francorum Regis honores,
Aurea flamma. *Aurea flamma nitet, quā nunc ò Brixia godis.*
Brixia.
Orlandus. *Magnanimi Orlādi comitis de Anglāte trofei*
Rinaldus. *Durindana tamen non illic ſpada catatur.*
Morgans. *Mox Ducis Albani montis ſtăt arma Rinaldi,*
Eſt quoq; Bacchiocc⁹ quē Morgās ferre ſolebat
Accepit Fracaſſus eum baſtone relicto.
Moſchinus pro nūc, Philotheus, atq; Rubinus,
Malfattus, Malaſpina ſimul, nō arma tulerūt

Facetia Bocali.

Marguttus. *At niſi ſquarcinam Marguti repperit illic*
Boccalus pro ſe, quæ fodro nuda putreſcit.
Hanc cito Gallono taccat, non altera curat
Arma, ſed incuſat Compagnos eſſe fachinos,
Immo inſenſatos, caricantes corpora ferro.
Baldus id aſpiciens dixit, Boccale, quid armis
Non te ſecuras? en cernis quanta ſuperſunt.
Non me (reſpondet) ferrum Natura creauit.
Sum caro dico tibi, ſic ſic de carne manebo.
Rursū Baldus ait, ſquarcinā quid geris ergo?
At Boccalus, ego enſi quod ſub Phlegetonte
Anguillas comedunt graſſas tria brachia lōgas

Si nobis

Si nobis Epule mancabunt (quomodo credo)
Quid restat ni cum squarcina tollere pellem?
Ac ibi sunt olei caldaria plena boienti,
Est focus (ut dicunt) Anguillas frizere possunt. Frizere, uox padella.
Gosa.
Hunc ob sermonem Boccali quisq; cachinnat.
At postquam rutilo texerunt corpora ferro,
Quisq; piat Scutũ, seu Targam, siue Rodellã,
Constat abundanter teli genus omne fuisse.

Ars scrimmandi.

In medium Salæ Baldus saltauit in armis,
Seq; prouare parat scrimãdo contra Sodales.
Cingar in instanti trat de galone spagnolam.
Se quoque sub targa totus curuatus abassat.
Quid Mechione brauas? dicebat, nunc Cingar Brauaria Cingaris.
Quid ualet ostendet, sta saldus para stocatam,
Et sic dicendo tres colpos fecit in unum.
Baldus ridebat, semper scrimando repossat,
Mirat & attentus quod Cingar porrigat unũ
Ante pedem, nam sic faciens sotosora tomaret.
Tunc piatonadam Baldus menauit ad illum,
Et pede supra pedem posito, dum se retirare
Vult Cigar, cascat, chioccatq; culamine terrã,
Extemplo comites omnes mouere cachinnus.
Subrisit Cingar sursumq; leuando gridabat,
Eya cito fratres, brandos educite uestros, Cingar æquo animo inter amicos omnia sustinet.
Et mecum pariter Baldo ueniamus adossum.
Tunc omnes Baldum piatonizando serarunt,
Qui ferit in fianchis, qui retro, qui ferit ante,
Omnes in tornum Baldo sua tela menabant.

Comparatio.

Non sic pirlat enim cum fœmina fila reuolgit
Guindalus, aut quãdo segetẽ rota saxea frãgit
Vt Baldus girat pede solo terq; quaterq;.
Deniq; toccatis cunctis ibi solus ab illis

Restitit intactus, cessat procedere scrimma.
Cingar abit, lapidemq; illũ tam clare nitent
Despiccat muro, quem Baldi ficcat in Elmum.
Hunc tibi uictori, dixit, largimur honorem,
Cum quo per Baratrũ poteris donare lusorem.

Pedrala.

Post hæc Baldus eos scalã montare comandat,
Quos ego suscepi feciq; sedere parumper.
Vos Deus, elegit, dixi, de gentibus unos,
Vt prius e mundi uicijs, armisq; refecti,
Culfoream penitus ualeatis strugere sectam.
Ipsa quidem sic est operantibus aucta Diablis,
Quod nisi præsidium dederit uis una tonantis,
Christi summa fides, & lex cui Iulia cessit
Corruet, errorũ multis nunc recta magistris.
Olim quarundam uetularum parua striarum
Turba dabat penas meritis incensa casottis.
Casotti, in quibus vrunt striges. *Sed modo non tantum confectæ tẽpore uecchiæ*
Gattas, Moltones, Capras, porcosq; caualcant,
Verum Magnates plures, Dominiq; togati.
Et qui dant populis in sacro iura senatu,
Se sub Gulforea statuunt ditione regendos.
Obseruant zobias, ungunt sua mẽbra cirottis,
Zobias, dies Iouis. *Quos ego sæpe casas tueor transire per istas,*
Nãq; suã properãt ad chortezare Madonnam,
Culfora. *Culfora quæ dicta ẽ, reliquarũ prima stryarũ,*
Scortaq; Luciferi, tot certe gna casotti s.
Quod lapides terræ, Maris unde, sidera cæli.
Ipsa studens magiæ penetrauit uiscera terræ,
Inq; sinu centri simulatum condidit orbem.
Hæc nos cuncta decet nõ tãtũ sternere brãdis,
Corde sed acorto, sensuq; a crimine mundo.
Dux eris atq; pater, sociorum Balde tuorum,
Nulla superstitio poterit te lædere solum,
Sed caueant alij tua ne mandata refudent

Ite precor tandem, crucifixi tollite signum.

Conclusio.

Baldus abrazzauit fletu stillante Rubinum,
Mox alios, Malaspina suo pro Cingare luget,
Malfattusq; suo pro Hircano deniq; stricti
Agmine discedũt, nos sexq; remansimus illic

Explicit phantasiæ Vigesima Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE VIGESIMAMPRIMAM MACARONICEN.

Cingaris excrescit nasus tantum, quod in illo.
Scapuzzat, quoniam stryo tocarat eum.
Attamen hũc sanat Serraffus, postea Raffum
Custodem Nili fluminis interimunt.
Fracassus comites in forti tergore gestat.
Donec Culphoreas reperiere casas.
Illic dum parlat cum Baldo Luca Philippus,
Baldus compagnos cernit abesse suos.
Quos alias tandem retrouauit habere figuras,
Sed per Serraffum pristina fazza redit.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIARVM.
Macaronice Vigesima prima.

Comparatio.

QVALIS es ò mulier facilis succumbere furto,
FVRTO? (parce rogo, uolui succumbere uiro
DICERE, sed breuis est præcedens syllaba) qualis

Ergo

Ergo uiro facilis succumbis Fœmina, siue Methaphorica. prouerbia.
Officio uoti, siue acta prurigine carnis,
Ast ubi tamburri formam tua pancia summit,
Ac inflata uteri pellem distendier audis,
Perq; tuũ gambar uadit rugando cauagnum,
Tempus adest partus, uel Mortis dicere possũ, Prouerbium.
Quo meschina bonos debes padire boconos.
Angeris, & nunquam uelles habuisse maritũ.
Sed postquã bellum sborraueris inde putinum
Nescis stare loco tanta est tibi nata uoluptas, Prouerbium.
Ad uomitũq; redis transacto tempore poco.
Talis es ò Cingar facilis succumbere furto,
Furto? sic, furto, nec tam succumbere furto,
Sed tot criminibus uarijs, tibi dicere possum,
Quot Sguiceros mãdat montagna sguizarica.
Sed mõ nãq; tibi cõfessio sãcta leuauit (morti
Ex humeris pesum quo non pesatior alter,
Lætus es, & cantans in stroppa sistere nescis. Prouerbium.

Parenthesis.

Heu quia sunt oẽs, si rem bene cogito, Cingar,
Nostra uelut Cingar facilis delabitur ætas
In uicium, sed mox animi fastidia surgunt.
Quis tam certus adest, quẽ nõ petulãtia carnis
Pungat, & interdum tollat de tramite recti?
Quis tã sãctus homo, qui nõ quãdoq; patescat
Esse caro, pressusq; ruat sub pondere carnis?
Ast peccare hominis, nunquã emẽdare diabli ẽ.
Si quandoque caro sua nos post uota reducit,
Nunquid nos alijs animantibus æqua potestas
Dissimiles statuit frustra? ratione uigemus.
Hinc ordita fuit patribus confessio, uerum
Hoc opus hic labor est, facinus cõmittere paulũ
Nos pudet ante Deos, homini sed dicere multũ.
Offendisse Deum nobis minus esse uidetur,
At mage nos, homini cõmissum pdere, uexat.

 Fallimur

Fallimur ab miseri uitio fine posse putantes
Viuere, quapropter si carne grauãte labamus
Turpe qđ in crimẽ ueluti sors nostra ministrat
Ire sacerdoti nudare pigrescimus illud.
Mente faticamur, timor urget, pectus acerbat
Sinderesis, Montẽq; humeris gestare uidemur,
At postquam fuerint animo discussa recenti,
Crimina, lætamur tantum euasisse laborem.

Contra Hypocritas.

Sed ueh qui superos lædunt sub tegmine recti,
Stat quia Iustitiæ sub imagĩe culpa frequẽter
Dicitur Hypocrisis uitium, simulataq; uirtus,
Comparatio. *Deforis elucet uelut aurea petra sepulchri,*
Fœda sed ĩterius putrefacta Cadauera seruat
Noscite displiceat quãtum fraus ista tonanti,
Qui nostra sub carne latẽs reprobabat iniquos
Hypocritas reuocãs meretrices atq; latrones.
Emendaturum genus istud namq; sciebat,
Sed pietas simulata nequit mendarier unquã.

Berta.

Non erat ex ipsis noster mihi credite Cingar.
Santificetur indeclinabile positum. *Non erat ex ipsi quos dicunt santificetur,*
Siue Gabadeos, aliquo nisi quando gababat,
Atq; Viandantes sancta sub ueste robabat.
Sed modo confessus gaudet, titaloraq; cantat,
Bertezat, ridet, saltat, stigatq; Bocalum,
Qui quoq; Gaioffus salsa de carne Mezenum,
Vix confessatus Merlino fraude robarat,
Atq; simul dulci duo plena Cucurbita uino.
Increpat hũc Baldus pouerũ spoliasse Romittũ
At Boccalus ait, deh mangia in pace biauam,
Et tu non comedis persuttum Balde libenter?
Forsan in inferno poteris retrouare Tauernã?
Cauagnũ, sporam. *Baldus ait, Vinmazzus hẽt de pane cauagnũ.*
Quid? Boccalus ait, nobis scriptura comandat.

Non

Non in solo pane uiuat homo, caro carnem
Accusatiuo facit.
Quisq; piat festã pro Cingare, proq; Bocalo,
Qui uadunt mutuo follas narrando facetas,
Nam uia longa nimis sic sic breuis esse uidetur
Gosa.
Baldus in excelso carbonem uertice gestat,
Qui nihilat grossas fulgenti luce Tenebras.
Iamq; caminarãt per grottas mille pedestres.
Fit sonus ecce suas post schenas plurimus, atq;
Vox gridat anterior, sta guarda uade dabãdã.

Comparatio.

Quali cum guisa Papam sociare uidemus
Inter Alebardas centum peditesq; staferos,
Per quos hic illic mandatur state dabandam. Dispartem, diuisim.
State gridat Baldus, quo puenit iste tumultus?
Illico sfodratis brandis dant scuta lacertis,
Separat & comites ad bandas undiq; strada.
Fit uia trãs punctas Brãdorũ utrinq; minãtes
Ac si per piccas uellet passare Todescus.
Maxima comparet tacite confusio gentis,
Quæ diuersimodis Francesо more caualcat.
Pars æqtat Gramolĩ, ps Descũ, psq; cadregã,
Pars Colũ, Trespũ, pars Secchiã, psq; Telarũ,
Pars Tripodẽ ferri, ps Naspũ, psq; Cauagnũ,
Pars Scopã, Tabulã, Concã, Misamq; farinæ.
Per medios Comites nulla formidine passant.
Nil penitus citant, Baldus ridere comenzat, Citare, minus est quam loqui
Cingar ait clamãs, quæ gẽs? quo pergitis? ola?
Nemo respondet, procedit muta Caterua,
Nõ modicũ faciũt strepitũ per saxa cadreghæ,
Pistones iadæ, Gratarola, mille facendæ.
Continuo ridẽt fratres, tamen omnia uisu
Contemplant stupido, brandis menare parati,
Falchettus loquitur, sunt isti nempe stryones,

Est hodie giornus Zobiæ, Boccale, dimanda
Si Zobiæ fortasse dies est iste, nequaquam
Fortunam, Boccalus ait, tentabo, sed ecce
Vltimus apparet, ligni cui zoppa caualla est.
Vix ea fatus erat postquam transiuerat omnis
Copia, quod Secchiam stafezat desuper unam
Posterus, extremo tetigit qui pollice nasum
Cingaris, & subito post cœtũ sprone galoppat,
Illaq; barbaricas superaret Sechia cauallas.
Res miranda statim comparuit ante sodales,
Cingaris incœpit pededentim crescere nasus,
Defluit in longum, barbozzum iamq; tocabat,
Atq; bighignolos Lambicchi paret aguzzus.
Cingar at infelix umbram prius esse putarat,
Vnde manu reparare uolens urtauit in ipsum
Nasazzum, qui iam prolixus pectora coprit,
Suscipit & formam seu caudæ, siue budelli,
Me miserum, clamat, quo tanti copia nasi
Processit? mirate precor, mirate fradelli,
Cernitis hunc nasum tunc illi firmiter adstãt,
Obstupuere pedes quoniam defluxit ad imos,
Dũq; timẽs uoluit Meschinus currere longum
In Nasũ pedibus scapuzzat, et ĩde stramazzat
Baldus non potuit quin fleret fata sodalis,
Attamen ut prudens quod erat delusio noscit.
Ne timeas mi Cingar, ait, truncabimus istum
Nasonem petito, cui pristina forma redibit.
Boccalus parlat, quid sbigottiris ob ipsum?
Nempe tibi inuideo Cingar, nasare Melones
Stans drittus poteris, nec te bassabis odori,
Hoc uerbo ridens Cingar, patientia dixit,
Me iam per nasum bufali de more potestis
Ducere, sed quoniã mihi passus occupat ipsum
Iam septem cubitos longum, uolo circa colengũ
Cingar, sic faciens læta cum fronte recedit,

Bighignolus, ẽ illud rostrũ ꝑ quod lambicacat herbæ.

Attamen

Attamen andando pensat deponere nasum.
Iugiter hunc solito Boccalus more caleffat,
Iugiter & solito fert illum Cingar amore. Fert, sufert.
Nō erat ex numero quorūdā quippe brauātū,
Qui dare sunt faciles, at non repiare botones.
Quod sim nasutus, dicebat, curo pochettum,
Languesco uerum tanto sub pondere Nasi,
Vin, Falchettus ait, tibi demus Cigar aiuttū?
Dixit, & a collo Nasum distorchiat omnem,
Precedensq; illum spallis non absq; fadiga
Sustinet, ac alij succedunt sæpe labori.

Togna.

At pater interea Serraffus cumq; Giuberto,
Cūq; duobus erat Merlini iunctus ad Antrū, Color rethoricum cūq; cūq;.
Sed Baldum quando cognouerat esse recessum
Presliter auertit schenam, dixitq; ualete.
Tres illū seguitant Giubertus, Pizza, Rafellus
Pizza capellettus greghesco scemate natus,
Sed mater schianona fuit pensante fradelli
Quæ mixtura hominis, quid sit cōfeßio nūquā
Cognorat, ladro, barrus, fur, sanguine gaudēs.
q̄d referā? stradiottus erat, queo dicere peius?
At Sradiottorū quia mos est mittere guerrā,
Pizza Capellettus, uel Pizza guerra uocatur.
Attamen a reliquis Stradiottis distat in unū,
Namq; fidelis erat, per amicum tradere uitā Tradere pro tradere uitam.
Patria sed pulchri fuit urbs Milanesa Rafelli,
Qui nūquā panē, nec quicquid corpora nutrit
Summebat, dulci tantum se pascit amore.
Quapropter quicquid cōtrectat, replet amore,
Serraffo multum fuit hæc complexio grata,
Vtebatur eo uarijs in rebus Amore.

Masfelina.

Ergo cito magicum traxit de pectore librum,
Dum legit, en Cerui ramosi quattuor adstant,

Ore brias ut Equi,gestantes tergore sellas.
Quos mòtare iubet Serraffus,nemo repugnat,
Quattuor hi strictis calcagnis,òreq; presso
Ne dicant Iesum,per opaca silentia currunt,
Immo uolant,quoniã portanť supra Diablos.
Itur ad orbescam guidant quocunq; Caualli,
Inq; oculi motu post Baldi terga fuerunt.
Sistite,dicebat Serraffus sistite Ceruos.
Ecce procul Baldi grottas illuminat Elmus.
Tunc dismontarũt, Ceruosq; recedere mandat
Serraffus lapidesq; Bubæ tres expedit illis,
Quas si quis gerit in boccam,inuisibilis efit.
Ergo simul properant, alios guardare ualentes
At nõ guardari,lapidum sic maxima uis uult
Introeunt Baldi compagnos nemine uisi,
Ac ibi ridendo pugnos menare comenzant.
Primus Boccali Serraffus percutit aurem,
Oyme,gridat,q̃s,nã mihi nũc pcussit orecchiã?
Talia dum loquitur chiappa picigatur in una,
Va Diauol,ego non possum uiuere cancar
Balde tibi ueniat,quo nos codesella menasti?
Pizza Guerra pedes trãsuersat ante Lironem
cadit,et surgẽs alia quoq; parte tramazzat
Namq; Rafellus eũ spingit,buttatq; strauoltũ
Hippol ait,quid Balde iuuat portare Lusorẽ?
Vndiq; tampellor pugnadis nempe cotoris,
Nec Percussores uideo tamen ecce putabor
Mattus namq; uolo me met deffendere pugnis
Sic ait,& manibus conclusis uerberat umbras
Gibertus ridens Falchetti e tergore nasum
Cingaris abstulerat,pouerumq; tirabat ubiq;.
Heu q̃a,Cingar ait,p nasum ducor ut Orbus.
Hircanus dum uult illi succurrere pugnum
Menat,& in saxum colpit,sosiatq; panadam,
Nemo stigat Baldũ,sed eũ uenerãdo respectãt
Serraffus

Ad orbescam,si ne luce.
Quicquid caual cari potest, cauallus appellat.
Bubæ, latine Vpupę,auis est.
Efit,efficitur.
Chiappa,latine Clunis.
Cotoris, maturis.
Prouerbiũ, cũ quis sibimetma lã facit statim

Serraffus caudam Centauri tirat equinam,
Ille iacit calzos, frustraq; recalcitrat umbris.

Pedrala.

Galantariam post ipsam deniq; petram
Serraffi iussu sboccauit quisq; bubinam,
Noscũt Gibertũ qui ridens currit, abrazzat,
Strĩgit Cõpagnos, Serraffum Baldus honorat.
Supplicat inde uelit de uultu tollere Nasum
Cingaris ingentem, primaeq; reducere formae.
Non cogat, Serraffus ait, me Cingar ad istud,
Nãq; malũ propriũ, nec nõ nihil utile poscit.
Si bene quicquid agit nesciret corde locare,
Ad nasum faciat tres, quattuor, octoq; groppos
Deh Serraffe pater, dicebat Cingar, utrunq;
Tolite uobiscum quaeso nasumq; rudemq;
Mermoriã, plus quàm talis mihi machina re-
Ergo Serraphus motus pietate cauauit (stet.
Extra scharsellam Cerottum nescio qualem,
Molzinat Nasum ueluti si mungeret Hircum,
Qui callat sensum, Candelae more brusantis.
Vt fuit ad primam speciem festinus ab illo
Se tollit Cingar, saltat uelut Haedus in altum,
Nec fuit ordo unquã post hac sibi tãgere nasũ.
Iugiter addubitans rursum ne cresceret ille.
Hinc fuit Addagium (uerũ saluãdo) repertũ,
Quando quis non uult sibi Nasi pinza tocari.
Vix ea fini erant, Serraffus in ore lapillum
Claudit, & ut socijs non uistis inde reced.t.

Comina.

Iãq; Caminarãt tres Antra p abdita giornos,
In finem Grottae firmarunt deniq; passum.
Non ultra passare ualent, Via nãq; finaritur.
Vnicuiq; nimis durum est reflectere passum.
Aut replicare uiam tanta strachedine factam.
Ergo impazzati stant omnes, ut solet esse

sofiãt, ut alleuie tur dolor.

Tres negationes simul.

Molzinat, molliter vngit.

Prouerbium à Cingare ductũ.

Pinza, summitas est uox Cremonesa.

Comparatio.

Quando formicæ peragrantes ordine longo
Supra muraiam basant se sæpe uicißim.
In medio quarum si cum carbone notatur
Linea, non audent signum transire per illud.

Berta.

Attamẽ horrendũ saxum Fracassus abraxat,
Fortiter & releuans obscurum detegit Antrũ
Cisternæ simile, aut fossato ualde cauato.
Apponunt aures si quid sentire ualerent,
Audiuere sonum flumiį per saxa strepentis,
Cernere nil poßũt oculis, q̃a ualde profundat.
Cingar confestim descendere cogitat illuc,
Ergo se manibus brancans ad saxa Cauernæ
Callat, & ad fundũ tandem stracatus ariuat.
Hic retrouat stagnũ multo rumore per undãs,
Quod sentit raptim lõgas percurrere Tõbas.
Capit cum ualido clamore uocare sodales
O, o, Compagni, tuti callate deorsum.
Quo uix audito descendunt unus & unus,
Tãdẽ quisq; fuit retrouatus ad ima Cauernæ.
Baldus monstrabat rutilo fulgore Paludem,
De qua procedit flumen uolueramq; caminat.
Per longum littus Baldo præeunte meabant.
Ecce senem medio cernunt in flumine supra
Delphinis tergum, quẽ barba canuta, decorat.
Quẽ quoq; Delphines seguitabãt quiq; natan
Por [illegible] esq; suo bellas ĩ tergore Nimphas (ies,
Ipse procul cernens lumen turbamq; stupebat.
Quæ [illegible] res ista est? dicebant sæpe uicißim.
Mox co[illegible]tra Baldum brauosa uoce gridabat,
Quo te[illegible] pedes? qui nos per littora nostra.
Trent[illegible] guidat, presto reflectite gambas.
Respon[illegible] Baldus, cælo cascamus ab alto,
Imo[illegible] ad [illegible]fernum nobis ostende Viazum.

Cui.

Cui senior dixit, facilis descensus Auerni.
Attamen audacter facis istas ire per Vmbras,
Et nisi cum socijs alijs tornare stetabis,
Dat mens quod grādis ueniet desgratia uobis.
Dedecet humanos contradas ire per istas,
Ergo retornetis, ueštrasq; reducite plantas.
Impatiens Fracassus ait, nunquid Deus es tu?
Aut Dij fortaßis Tomba uersantur in ista?
Cui uecchius, dea nr̄a mihi dedit istius amnis
Arbitrium, septē qui mādat in æquora flumos
Nilus habet nomen, non unquā cognitus orbi Nilus.
Quo de fonte cadat, sed uos modo mēte ribaldi
Sacrilegiq; suum retrouastis nequiter ortum.
Et pede macchiato calcatis littora sancta
Ista puellarum Imenumq; caterua ministrat
Ad mea de lautis conuiuia fœta uiuandis.
Sublimem regina deum me Culfora fecit.
Quæ Maris Imperiū sub terra poßidet omnis,
Quæ quoq; magna suis dignatᷓ tradere seruis
Flumina, stagna, Lacus, ualles, canalia, fontes,
Distribuitq; suis Barronibus
De quorum numero dictus sum nomine Raffus
Qui fruos ingenti super istud flumen honore,
Sum Deus, ergo cito decedite partibus istis.

Gosa.

Baldus ait, deus es merdosæ forte latrinæ,
Si tamen ut baias deus es defendere teipsum.
Sic dicens grossum lassat sfronzare giaronem, Giaronem, saxū ritundum.
Qui media chiappās Delphinū in frōte pemit.
Raffus it ad nodum nulla deitate segurus,
Extra tenet musū ueluti Ranocchius ab unda Ranochius est ranarum mas.
Cetera turba gridās incepit sbattere palmas,
Plorantesq; ughæ scapulant hinc inde puellæ,
Supra Delphinos uadunt laniando capillos,
Diffugiuntq; procul multa formidine pulsæ.

Compa-

Comparatio.

Columba. Ciuetta. Martorellus. Gattus. Barbagiannus.

Non aliter quando requiescũt nocte columbæ,
Inter quas uolitans nocturna Ciuetta lacessit,
Vel martorellos, Gattus, uel Barbagiannus.
Intrarat sed iam medius Lironus in amnem,
Et Raffo sicut Polaštro colla tirauit.

Pedrala.

Cingar miratur mundum reperisse nouellum,
Esse per incantum tamen omnia facta sciebat.
Nó procul en flumẽ ternos se frãgit in amnes,
Hic fluit ad dextrã, hic mediam, hicq; sinistrã,
Et sunt omn ino sine ripis flumina, per quæ
Si sine burchiello uis pergere, perge notando.
Hic plantas terra fixas tenuere sodales,
Armorum nimio retrouant se pondere pressos,
Ex quo difficilis datur his nodare facultas.

Liſſo, leuigato.

Inde petrã retrouãt lisso de marmore quadrã
In qua scarpello talis scriptura notatur.

Epigrama.

Si ad dextrã uadis, cernens Iouis atria magni
Si ad mediam tendis, Neptuni tecta subibis,
Si ad leuam pergis, Plutonis regna uidebis,

Taiarunt, ſeparunt.

Hic tres germani mundum cũ sorte taiarunt.
Valde stupent comites fabellas cernere ueras.
Fracassus ridens dixit, buttemus amici
Et nos hic sortem, quo dicto percutit illam
Marmoreã petrã Morgãtis habẽdo bachioccũ,
Quæ longe reboans in pezzo mille fluescit.
Mox ad cõpagnos, cũ Cingare maxime plat.
Per quem sit melius uel gratius ire canalem,
Cingar cõfortat mediũ, quod menat ad agros
Neptuni, Baldo placuit, reliquisq; Baronis.
Sed modus est nusquã, q̃a flumẽ littore mãcat,

Fracasſi gaiarditas.

Ergo Fracassus medias saltauit in undas,

Qui licet immensus sit corpore more Gigãtis,
Vsq; ad centuram tamen est in gurgite siccus,
In moiamq; suum uadit menando culamen.
Inde uocat socios dicens, rogo cara brigata,
Supra meã schenã mõtate gaiarditer omnes,
Sum dispostus enim uos totos ferre per undas.
Baldus ait ridens, poteris portare Fracasse?
Respondet sic si essetis duo tanta sodales,
Ergo omnes saliunt schenã, spallasq; Fracaßi,
Lironem in dextram spallam consistere fecit,
Seq; tenens Hippol manibus consedit apressum
Baldus at in leuã magnæ se brancat oracchiæ
Falchettus sedit canis instar supra cerebrum,
Boccalum stringam calzarũ groppat ad unã.
Centaurus non uult adeo caricare Fracassum,
Sed nodat Hircanum gestãdo supra culattas,
Tot passarinos Fracassus habere uidetur
In spalla, iuratq; illos pesare nientum.
Supter lasenam siccato Cingare striccat.
Quẽ facit, ut sgregnent alij, mollare corezzas,
In dextra portat se sustentando Bataium,
Ergo prolixis cum paßibus ire comenzat,
Et quo guidat iter Neptunia littora poscit,
Se per galonem quandoq; reuoltat eundo,
Et cum terribili sfrantumat saxa bachiocco,
Nam strictus nimis est, dũ uadit, sæpe canalis.
Tandem post longos miliaros, ecce diei
Conspexere procul radium, finemq; cauernæ,
Quo læti comites pariter cantando triumphãt
Precipue Cingar dicebat tale sonettum,
Postquam de cœca sumus hoc presone cauati,
Cantemus tararan, cantemus, tantara tara,
Et sic paulatim iunguntur ad hostia Tomba. Pasiuum pro actiuo.
Hic se discaricat Fracassus pondere dulci.
Ac simul armati uenerunt extra cauernam.

Comparatio.

Comparatio.

Non aliter faciunt quũ nos damatina iacẽtes
Poltronizamus nolentes surgere plumis,
Et Sol ad mediã gãbam sua lumina spargit, — Prouerbium.
Sed quũ massaræ ueniunt aperire fenestram,
Dismeßiati distendimur instar Aselli
Nilq; lusimentum giorni guardare ualemus,
Sic isti egreßi tenebris uix cernere possunt,
Sed mox sue facti mundum uidere nouellum,
Atq; nouũ Solẽ, noua tẽpora frigus, & æstum.
Artibus hæc magicis sed quisquã indicat esse
Fracassus iurat, uult sternere cuncta bataio.
Hic absq; arboribus cãpagna piana uidetur.
Qua non est maior Veronæ larga, nec illa
Quã cãpagna colis nostro mẽchione da Goito.
In medio cãpi celsum uidet. Astra Palazzum,
Supra quod centum fumant de longe camini.
Illic smirna suam plantarat Culfora sedem,
Culfora ducta q̃dẽ cognamine, noĩe smirna.
Sẽper bãditã tenet hic magna peßima chortẽ,
Perq; suũ Regnum multas fabricarat Arenas.
Altera sed maior, mirandaq; cosa uidetur,
Nam fundus Pelagi stat in altũ more solari,
Nec fluit in giusum, quãuis agitetur ab Euris.
Per quẽ Sol radios fundit penetrante lusoro,
Ac si per Vitrum passaret flamma stopini,
Vnde nouus mundus paret, Phœbusq; secũdus.

Est queſtio, quare habitãtes Godium dicantur Mẽchiones Saluanellus hanc soluit dicens ꝙ menchiones nõ deberent dici, at Mintiones à Mintio flumine suo.

Harenas postribula.

Togna,

Se maris in fundo cognouerat esse Fracassus,
Do Diauol, ait, nunquid tibi tanta potestas?
Sic igitur Pelagi fundamina pendis in altũ?
Sic, uelut Aer, aquæ p te grauitudine mãcant?
Nõ nõ, quid facimus? celeremus cara brigata,
Quo dicto pariter uadunt incontra palazzum
En procul occurrit Peregrinus cum Peregrina

Bordones ambo gestantes atq; capellos,
Immantelati breuiter, cinctiq; Fiaschis,
Atq; uidebantur nimia strachedine lassi,
Ipsaq; strachedo longum fecisse caminum
Monstrat qua propter stratis in littore pagnis,
Membra solo buttát, reuocátq; sedendo uigoré.
Conueniunt illuc fratres, pietate mouentur,
Namq; senex Peregrinus erat, caricatus & annis
Cui grandis canuta coprit barbazzia pectus.
Sed Peregrina uiret facie, multumq; galáta,
Non plus quã septem bis uultu denotat annos.
Blandidulos terræ pudibunda tenebat ocellos,
Quos aliquãdo tamẽ releuãdo corda scanabat
Præcurrẽs alios hãc protinus Hippol adocchiat
Et iam (sicut erat solitus) ueschiatur Amore.
Baldus Amoreuola Peregrinũ fronte salutat.
Mox ait, unde uenis? quo uadis? qđ tibi nomẽ?
Ille refert, uenio Paradisi e partibus almi,
Vado sub infernũ, nomẽ mihi Luca Philippus. Luca Philippus
Quid te, Baldus ait, Paradisum linquere fecit?
Illic nomne bonũ felix quoq; tempus habetur?
Respondet Vecchius, Te stessum fallis amice,
Inganatur homo Paradisum qui putat esse
Deliciis plenũ, Solazzis, atq; richezzis.
Sũt quadragĩta anni qđ ego plãtãdo Tauernã
Ostus eram non per romaũ quippe uiazzum, Via Flaminia.
Ante sed Hospicium Paradisi semper habẽtis Via Romea.
Mille cadenazzis portas stanghisq; feratas
Et sua taccarunt passim uelamina Ragni
Varcabant giorni septem quandoq;, uel octo,
Nemo forasterus bandas ueniebat in illas,
Si tamẽ ullus erat qui tandẽ accederet illuc,
Vel gobbus, uel zottus erat, uel lumine sguer-
Vel cantãs uacuus corã latrone segurus. (zus,
Nemo qui scottum posset pagare Tauernæ,

Qui uellet cameram, qui lectum, quiq; biauã,
Quisq; carens numis, soliti dormire paiaris,
Strazzati, pedites, panem cercando per vssos.
Raro Pontifices vidi, Regesq; Ducesq;
Raro Signores, Marchesos, atq; Barones,
Raro Capellatos, Mitratos, raro Capuzzos.
Qui mihi ducatis plenos aperire ualerent
Borsottos, quaias pagantes atque capones,
Splumatos lectos, dulcem garbumq; phalernũ.
Hi sunt qui faciũt richas pinguesq; Tauernas.
Hi sunt qui spẽdũt, quia possũt spẽdere, large.
Procuratorem si quenquam forte uidebam,
Vel quoscunq; Forum numi facit esse lecardos,
Vix id credendo Miraclum grande putabam.
Hac ego pro causa sdegnatus ab inde recessi,
Maxime quod quidã Pralatus, tẽpore vecchius
Ob longũ straccatus iter, plenusq; gramezza,
Ante fores cœli pouerellus denique uenit.
Cum pede chioccabat portã bis terq; quaterq;,
Nemo respondet, quia nemo est Ianitor illic.
Denique post longas batituras, ecce canutus
Ianitor alter erat, quem Petrũ nomine dicũt, — Nemo, fuit vir portinator paradisi, ut ego claudo & nemo aperit. Petrus.
Protinus in colera spallancat rugine vecchio
Stridentes Portas, & rauca uoce sonantes.
Quis gridat, hãc bussat portã? q̃ frezza coercet?
Ille tapinellus vecchiũ pstratus adorat,
Ac rogat introrsum recipi, fieriq; Colonus
Littoris astrigeri, aut aliquo cantone locari.
Hinc, Petrus ĩqt, abi, nihiles nũc æthere dign⁹
Nec fueris, donec Mundo stria Culfora viuat.
Quam dum permittet Deus inscrutabilis orbi.
Viuere, qua pereũt animæ sex mille quot annis
Nec tu, nec tua stirps poterũt ĩtrare chi drẽtũ.
Vade, nec ulteri⁹ chiocches ne forte chiocheris. — Angeli.
Talia dum fierent, exibant mille Putini

Aligeri

Aligeri, nudi, saltantes atque canentes.
Inq; meā sine respectu venere Tauernam,
Et mihi mangiarunt cofinum de pane repletū
Tres vaccas, septēq; Boues, cinquāta capones,
Viginti pegoras, castrones trenta bicornes,
Octoq; Mezenos, de Ceruellatibus Ollam,
Quid plura? et gattas, asinū, mullāq; canesq;
Mastinos guardam Cortiui nempe uorarunt, Appositio.
Et nisi quam primū scapolassem nudus ab illis
Meq; fiamq; meam duplici boccone rapissent. Fia Venetianiter, pro filia.
Pensa mo post mortem quæ consolatio restat.
Noscere uin quare tantū petit astra pouertas
Est quia nil portat secum, quæ properin altum
Consurgit facilis festucæ more volantis.
Est ubi (me miserum) mea filia cara? quis illā
Ladrazzus rapuit?

Togna.

Sic dicens vecchius mendax disparet ut umbra Posuit pedes & capillos, ut omne contremuisse corpus denotaret.
Contremuere pedes Baldi, steteruntq; capilli,
Multaq; contraxit faciem marauilia crispam,
Quando repentina se uolta repperit illic
Solum solettum neque coram uidit amicos.
Quid faciat, uel quo flectat vestigia, nescit,
Mente Deum uocitat, Serraffum uoce gemēdo.
Deniq; Culfoream, satius putat esse Masonē,
Vadere, smaritos ubi forte catabit amicos.
Non uix andatu compleuerat octo Cauezzos
Pizza cappellettus procul obuius ecce ruebat,
Nā super amblantem stradiotti more zanettū Amblantem frā zositer.
Currit, et altiuolā giauarinam sustinet armo.
Baldus eum norat, uocat, heus, ò, Pizza capelle,
Angelus es nunq d Gabriel? da quæso nouellas.
Est ubi Serraffus nostri spes una reposti.
Pizza capellettus respondet, nobilis Heros
Salue, nō procul est, qui nil nisi curat amicos.

Serraffus

Lapis optalamius, inuisibilē reddens.

Serraffus pater, & lapidem tibi cōmodat istū,
(En cape) quem dicunt optalamium.
Is latet in Lauri folium, quem nemine uisus
Ore feras, intraq; lares ubi Culfora godit,
Te rogat ut schiarpes illi de corpore uitam.
Dixerat, & subitus cāpagna sgombrat ab illa
Comina.
Baldus habens ergo petram, nil cernitur ullo,
Culfoream uersus drizzat se protinus Aulam.
Incontrat varias comitiuas sæpe Striarum,
Per mediū quarū tanquā nihil effluit agmen.
Sæpe voluptatis causa tirat hic tirat illic,
Guarnellos, calcesq; menat, pugnosq; frequētes.
Aduenit ante fores pallazzi semper apertas.
Omnia sunt aurum, cornisia, limen, & arcus,
Introit, armatum circumspicit agmē ibidem.
Guardia Reginæ quod erat, stans iugiter illic,
Dūmodo Pallazzo suberat, ludisq; studebat.
Gaude, Baldus ait, mi brande, cibaberis, ecce
Carnes & sanguis tibi præsentantur abunde.
Transit ad obeinctā clausurā mille columnis,
Omnia sunt aurum Bases, capitellia, Frisi.
Quales hic reperit strepitus, qualēq; tumultū,
Quales mollities turpes, actusq; salaces,
Vtile nil scribi posset, si scribere uellem.
Hostia per girum camerarum plurima insto
Discompagnantur discrimine semper aperta,
Cuncta sigillatim statuit discernere Baldus.

Tanquā nihil. Nihil fuit homo inuisibilem se faciens ad libitum.

Aromatopola Striarum.

Ex frequentia transeuntium, regales portæ sorbere vomereq; homines uidetur.

Se viat ad quandā portam, quæ nocte dieq;
Stat patefacta, strias sorbēs vomitāsq; frequē-
Intus tich tochat pistatio Mortariorū, (tes.
Crebraq; campanæ similis percussio Bronzi.
Transcendit limen, causa pistaminis adsunt,

Obstupet

Obstupet innumeros illic retrovare Striones,
Innumerasq; Strias vecchias, modicasq; puellas
Non ea medesimo generatur schiatta paeso,
At sunt Italici, Greci, Galliq;, Spagnoles,
Magnates, Poueri, Laici, Fratresq;, Pretiq;,
Matronæ, Monighæ per forzā clauſtra colētes.
Sollicitant multas tenui sine uoce facendas,
Plurima conficiunt, vnguēta, Cerumina, pastas
Vnctos, Implastros, Pilulas, confecta, cirottos,
Mille serant, referāt scatolas, uoltātq;, reuoltāt
Vrceolosq; tegunt, retegunt, soluūtq;, resoluūt
Vasa triacarum, Mortaria bronzea chioccāt
Pars hic minsurat trutinis, pars illic alhorret
Taxum pistillo quatiens Aconita, Cicutas. Toxicū lethale.
Electuaris complentur bissola mille, Mille refertur ad electuaris.
Compositis, heu heu, nigro de puluere mortis, Hic puluis, & hæc poluis ſupra in Aegloga prima Zanitonellæ.
De spuma zatti, de ladri carne picati,
De pulmone Asini, virda de pelle Ranecchi,
De pus matricis, de Infantis sanguine cæci.
De Cadaueribus tumulorum, deq; sagina
Virginulæ, de felle Bouis, de lacte figorum,
De sudore patris propij, de (pro scelus) alba
Pascalis ceræ candela, deq; sacrato
Chrismate, de Christi dono Baptismatis unda. Appositio.
Fingunt mixturas cum sacris mille prophanas
Quas, uti componant, describere forte ualerē, Iocatur poeta.
Sed metuo Errores si quādo reprhendere vellē,
Errorum fierem praeceptor, meq; Tomistæ
Dignum censerent Mitra, Christiq; Cauallo,
Sed de more briæ mihi cauda daretur Aselli.
Talia pro magno nec haberent, namq; poetas,
Ac Oratores, Medicos, Legumq; ministros,
Namq; Senatores, & qui dant iura Brigatis,
Quā plures retegunt ad cursum pgere noctu, Ad curſum ſtriarum.
Sed quia respectu legis prauertitur ordo,

Namque

Prouerbium. Namq; solent grossi pisces mangiare minutos.
Desuenturatæ quædam solummodo vecchiæ,
Suntq; supra Asinos plebi spectacula fiunt,
Sunt quæ Primatum multorum crimina calãt.
Sunt quæ sparagnãt Madonnis pluribus ignẽ.
Baldus sopra uidet, subtiliter omnia uersat,
Inscriptasq; legit scatolas, vrcesq; notatos,
Nil nisi mortiferum passim legit esse venenũ.
Libraxxos aperit, uel apertos lectitat omnes,
Nil nisi letales considerat esse recettas.
Quomodo garzones faturẽtur amare negãtes;
Quomodo stuprandi causa dormire coercent.
Quomodo adulteriũ vxoris uir noscere poscit.
Quomodo uirgineæ cogantur amare puellæ.
Quomodo nõ tumeat mulier cornãdo maritũ.
Quomodo si tumuit, Fantinũ mingat abortũ.
Quomodo uix natos vicient sua fascina puttos
Honestissime. Quomodo desiccent odiati membra mariti.
Quomodo de birlo mentem, de corpore uitam
Eiusdem tollant, ualeant ut pascere Machos.
Fœtentes ibi sunt, rancæ, uecchiæq; striazzæ,
Quæ uadunt redeunt portantes Bissola circum
Has Baldus sequitans vult rerũ cernere finẽ.

Scola Striarum.

Est locus alter ibi ter centum brachia longus,
quo docet (heu quãtas) uecchiarũ turma puellas
Sunt ibi Dongellas scarcossæ mille docentes,
Suntq; Pedantrices in despensare Triacas,
Et pedagogarum dant ritus more tenendos,
Qualiter obsequio ueneris sua uota sequãtur,
Qualiter Infantis tenerini membra smedullẽt
Qualiter unguantur, moueantq; tonitrua cœli.
Qualiter & segetes, & uites gradine tollant.
Qualiter in uarias formas sua corpora mutẽt.
Qualiter efficiãt quod amãtis forma diabli ẽ.

Scarcossus dicitur qui macer vndiq; promulgat ossa, ut vecchiæ.
Nam striæ coeunt cum diabolis sub imagine amantum.

Qualiter

Qualiter et Xp̄m renegēt, Christiq; batesmū.
Qualiter alliciant pratos sibi tradere sanctā
Eucharistiam, aut alicuius membra beati,
Qualiter (ah facinus) Crucifixū stercore turpēt
Qualiter ad stagnū Nursæ sacrare quadernos
Pergant, implētes pelagū Terramq; diablis.
Qualiter et studeant griffas scapolare Leonis
Pontificis, cui cura bonā stat ponere guardam. Leo Papa.
Baldus nūc huc, nunc illuc præcepta striarum
Audit, & intendens aliquam si noscere posset,
Cingaris uxorem uidit, Bertamq; magistras
Esse puellarum, traxit quasi turbidus Ensem,
At circunspiciens ibi plures esse Madammas
Primatum uxores, se prostituisse diablis
Mucchiachias, tacuit, risit, latuitq; libenter. Mucchiachias, morosas Spagnolicum.
Se met confortans, qđ quas hic esse putamus
Dianam, illic striges scortasq; catauit.
Sed laudauit eas sua furta umbrare scientes,
Semiremissa quidē culpa ē quæ tegmine trāsit.
Non ibi plura deest uariarū turba Sororum,
Officium quibus est solum condire Triacas.
Baldus enim tunc esse diem non credidit orbi,
Sed zobiæ noctem ueluti gens plurima pensat.

Postribulum Striarum.

Introit ulterius retrouās loca turpia tandem,
Turpia dico iocis lasciuis, atque pruritu,
Turpia nequitijs blandis, luxuq; petulco,
Turpia mollicie, Venerisq; libidine, scortis,
Pellicibus, tandē quicquid patet esse Lupanar.
Pulchra sed aspectu sunt muri, testa, solari,
Non mihi si centum bocchæ, centūq; fauellæ,
Quas Baldus gioias ibi uidit, ferre ualerem
Lōgaq; larga patet cubitos caminata trecētos Caminata, maxima camera, qua possit caminari, uel ca-
Cuius tecta nitent auro, pauimentaq; muri
Dicere nō opus est quā fulgida strata parātur
Argento

minata, quia secundum Vetruuium plures habet caminos.

Argento, Raso, Bisso, Ganzante, ueluto.
Leggiadros Iuuenes, bellos facieq; uenustos,
Stringatos, agiles, quos indicat esse Diablos
Humanum piliasse caput, moresq; decentes
Conspicit innumeros circũ scherzare puellas.
Quas gestant uestes auri, Brettasq; uelut i
Pretereo, aut ostri calzas, Rensiq; camisas.
Quin etiam lapides preciosos pono dabãdam,
Muschium, Persumos, Muscati uasa, zibettũ.
Sentit aquas roseas pauimẽta per aurea fusas,
Florida porphideos coprunt spalleria muros,
In quibus affixi dant specchi lumina circum.
Illic Meschinæ se stant ornare puellæ
Imponunt sguanzis, fronti, colloq; belettum,
Atq; coralicios faciunt parere labellos.
Incrispantq; comas propter placuisse Diablis.
Pretermitto lyras, Flautos, citerasq;, Leuttos,
Scambiettos, Dãzas, Festas, Ballosq;, Morescas
Ipsa Voluptati preregnat Culfora tantæ,
Quæ sup auratam stat frõte superba Cadregã
Pedrala.

En quomodo lupanar inhonestissimũ honestissime descripsit Merlinus noster.

Hæc ea dum Baldus crispo considerat ore,
Ecce cathenatum grandi rumore Bocalum
Strasinare uidet, calcis pugnisq; domatum,
Vndiq; uisendi causa lasciua Iuuentus
Circunfusa ruit certamq; illudere capto.
Spingitur ante Tronũ Reginæ paup homellus,
Voceq; sbragifera pietatem, gridat, habet e.
Culfora capturæ causam tumefacta dimãdat,
Respondetur ei quod pessimus iste Gaioffus
Intrarat furtim propter robbare Coquinam.
Et iam Fardellum de caso, carne, Botiro
Fecerat inde duos sguataros bastone domarat
Nec quod scriptus erat regalis seruitor Aulæ.
Nec quod sallarium bruttus poltronus habebat
Nec

Nec qua uenisset banda parlare volebat.
Culfora sdegnato faciem sembiante reuoltat,
Hinc, ait, hinc istum xaltronem ducite prestũ,
Hīc cito, q̄ mora fit? me mastiazzus amorbat,
Et spuzzo liuomo tenuauit odore zibettum.
O quam poca fuit discretio uestra, tulistis
Ante meos oculos istam duxisse Carognam?
Ite uiam, rozzamq́; sibi preuertite formam.

Comina.

Protinus infelix streppatur ab inde Bocalus,
Tota canaia retro sequitur, day dayq́; rebōbat
Nemo nisi Baldus per quem pietate mouetur,
Ducitur extrorsum, patitur ludibria, scornos,
Baldus qui finem uult cernere, cuncta ferebat,
Quamuis sæpe manũ posuit pro ducere brādũ.

Bocalus uertitur in asinum.

Deniq́;, nescio, quo Bocalus tingitur uncto,
Qua propter longas distēdere cæpit orecchias
Mostazzũq́; procul fundens quasi toccat arenā.
Brachia deuentant gambæ, vestesq́; pilamen
Bertinũ, bustumq́; Asini miser induit omne,
Dumq́; loquit, uoluit ragiauit fortiter, a, a,
Cursitat, huc, illuc bastonibus undiq́; pistus,
Vult trare nō solitos pro se deffendere calzos,
Sed cadit, et magnas carpit cascādo schenadas
Se met spauentat cernens non esse Bocalus,
Os frustra sublime sibi Natura Deusq́;
Tradiderant, si sic fieri debebat Asellus.
Nunc strasinatur per caudā, nūc per orecchias
Excutiturq́; sua puluis de pelle tracagnis.
Baldus at oltraggium nil tātũ sustinet vltra,
Indusias crepat immo suas, quibus ora Bocalus
Ceperat infelix Asini gambasq́; pilosq́;.
Scorciat ergo diu sitibūdũ sanguine Brandũ.
Irruit in cæcam lapidis uirtute cohortem,

Et velut vndicolas Falcho secat ungue Folegas
Sic Baldus Christo distemperat ense rebelles.
Quisq; sibi gambâ, seu brazzum, siue galonâ
Spicari sentit, ferrum nec imaginat ullum,
Deserit extemplo gens hac maledicta Becalû,
Atq; p hospitiû latitâs fugit hinc, fugit inde.
Fama nouellatrix Reginæ percutit aures,
Quæ transmutauit vultus in mille colores.
Extimet esse magum Serraffum, siue Cocaÿ
Fraudes Merlini quibus est in uasa frequenter
Introit a reliquis Thalamis Penetrale remotû
Exercere solet magicos vbi Porca susurros.
Baldus ad interea solus diffuderat omnes,
Atq; Cadaueribus compleuerat undiq; trûcis.
Boccalum pietosus agens pronunciat Ari,
Et uersus portam compellit, ut exeat Aulam.
Guardia clamorem uix nunc audirat in armis
Esse reuoltatum, festina recesserat inde,
Reginæq; timens illam accatare caminat.
Vnde Asinum Baldus menat securius extra.
Boccalus nescit uexatus quid sit Agaso,
Sæpe caput ueltat si cernens cernere posset.
Vt procul excessere, petram detraxit ab ore
Baldus, et aspectum uelut est manifestat Asello
Carmen obtusum. *Qui licet exterius bertina pelle tegatur*
Signorile tamen Baldi cognouerat os.
Protinus expassis releuat se cruribus altum,
Comparatio. *Rumpere si uellet cum Mulla uirginitatem.*
Brachia dat collo Baldi, Musoq; bauoso
Discretus, uelut est Asinellus, basia figit,
Esse Asini quoniam dicta est discreptio mater
Prouerbium. *Nô potuit Baldus quin rûperet ore cachinnû,*
Quâdo tanta sibi tunc Machina uenit adessû,
Attamen eximÿ uelut est usanza Baronis,
Qui cortesiæ nullum præponit honorem,

Sæpeq;

Sæpeq; vilificat se met virtute sub ipsa,
Sustinet amplexus, ac oscula fœda Bocali,
Et uinctus pietate quater sua fata pianfit.
Postea de socijs aliquam si forte nouellam
Sciret dimandat, sed Asellus raggiat et urlat;
Noscere nec potuit Baldus *q̃d raggiet, et urlet* Io, quæ in vaccam mutata, suum in arena scripsit nomen.
Q̃d parlare nequid pede tunc scripsisset ut Io,
Sed manus ad calamum si nō fuit apta, minus (pes
Gosa.
Ergo dum lingua, pedibusq; docere nequibat,
Vt Baldus *seguitet saltem testone cignabat.*
Ante uiam trottat, seguitans fit Baldus *Agaso*
Non procul ecce sibi uenit obuia pulchra puella
Quæ septem guidans animalia fune ligarat;
Illaq; post Nimpham posita feritate sequūtur.
Est Aper, Agnellus, Linx, Bos, Leo, *Simia, vul-*
Sed proprius Baldo *uenieēt quādo fuerūt, (pes*
Illico uerticibus pedibusq; resistere vinclis
Incipiunt, quatiuntq; altis mugitibus astra.
Miratur Baldus *restansq; interrogat illam,*
Quæ uirtus, aūt q sua fraus animalia uincat.
Illa nihil retulit, sed nectit in arbore sogam,
Et versus Baldum *veluti Meretricula currit.*
Mecum si sapies, dicebat, splendide Barro.
Mecum balneolos uenies habitare paratos,
Vtere me liber formosula, respicis? ensum,
Candidulas habeo genulas, rubeosq; labellos.
Fessulus es, nec ego minus exto lassula, mecum
Languidulos foueat noster tibi lectulus artus,
Est ibi floridulus vaguiū prope flumē Agellus
In quo mollitulus de fronde grabatulus extat.
Illic somniculus corpuscula nostra fouebit,
Illic blandidulos manus hos palpabit ocellos,
Illic dulciculas potes has pressare mamillas.
Sic dicens Baldo *simulum lasimula soluit,*

T 2 *Mox*

Mox dare basiolum uoluit putanella tenellum.
Baldus eam subito cognouerat esse puellam,
Quam nuper uidit peregrinam cũ peregrino,
Transmutasse suos compagnos iudicat ipsam.
Quos in brutorum forma cum reste ligarat.
Ergo manu celeri per trezzas corripit illam,
Sed dedignatur fragilem vir battere sexum,
Dispoliat tantũ; quæ dum spoliatur in unam
Poeta iocatur. *Cœpit conuerti vecchiazzam, dentibus erbã,*
Sguerzam calcagnis, oculorũ lumine gobbam.
Baldus garofolum qui se brancasse putarat,
Hãc ubi præ manibus mirauit habere carognã
Protinus obscenã stomacosa fronte relinquit.
Quæ cito Culforeũ petit undiq; nuda palazzũ.
Dumq; diu Baldus stabat mirare quo ibat.
Affuit ut diuo Serraffo Pizza, Rafellus,
Gibertusq; simul, qui quattuor ante benignũ
Se Baldum penitus semota nube tulerunt.
Hic noua festa fuit, noua dãza, nouæq; carezzæ
Denique Serraffus mandat discedere cunctos,
Solus ibi restans animalia ficta resoluit,
Expediensq; suas magiæ cum uersibus artes,
Restituit socijs primam cicigando figuram,
Vulpes Falchettus. Simia Cingar. *Efficitur Vulpes Falchettus, Simia Cingar,*
Bos Fracassus. Linx Liro. Hircanus agnellus. *Bos fit Fracassus, Linx Liro, Hircanus agnellus*
Aper Hippol. Leo Vinmazzus. Asinus Boccalus. *Hippol Aper, Leo Vinmazzus, Boccalus asellus.*

Conclusio.

Mutauere pilos, si mores, nescio certe.

Explicit Phantasiæ Vigesima prima Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII LODOLAE ARGVMENTVM.

IN VIGESIMAM SECVNDAM PHANTASIARVM MACARONICEN.

Tela mouere suā mandat cito Culfora gentē.
Et contra Baldum *præcipitosa uenit.*
B*aldus cum socijs ueniam simulando vocabāt,*
Quos ueluti pegoras sacrificare uolunt.
Denique sfodrantes spadas occidere gentem
Incipiunt, quæ gens Smirnaq; morta iacent.

MERLINI COCAII POETAE MANTVANI PHANTASIAE.

Macaronice Vigesima secunda.

CVLFORA *tristiferam* VEC*chia referente nouellam*
SENSERAT, *armatū quia viderat illa* Baronem,
VANA *superstitio quem nulla mouere valebāt.*

Et quod

Et quod septē homines mutarat in ora ferarū,
Reddere qui secum uoluere libidinis actum,
Sed non ante suam poterat conducere sedem,
Casto namq; animo fuit interrupta Baroni
Fraus sua, nil fecit pulchras nudare mamillas,
Nil quoq; blandicijs Venerē stimulātibus uti.

Gosa.

Ergo suam mandat subito concurrere guardā
Fit gridor, armorum strepitus, clāgorq; tubarū
Don cāpana sonans sibi cōtrahit arma uirosq;
Audijt hunc strepitū Baldus, seguitate sodales
Dixit, & in contra Pallazzum dirrigit ormā. Ormam, instar canis sausantis
Restāt Serraffus, Giubertus, Pizza, Rafellus,
Per quos impresas alias explere bisognat.

Berta.

En pcul apparet maga Culphora, fortiter ur-
Ac sup auratā properat tirrata quadrigā, (la
Quam Nimphis plena seguitabāt octo carett
Non imperatrix fuit ac pomposior unquam.
Quattuor albentes Palefreni terga copertis
Arte recamatis ducunt māsuete quadrigam.
Fert Regina manu sceptrum, rutilāq; coronā
Supra fulgentes trezzas diademate gestat.
Pracurrunt centum famuli, centumq; staferi,
Quisq; suū brandū tenet e galone cadentem.
Longa sequit series & cortesanica turma.
Innumeras nimphas huc illuc ludere cernis,
Non alios Diuos, aliud nec numen adorant,
Præterquā Smirnā, sola hæc dea creditur illis.

Maselina.

Baldus ut inspexit, cōpagnos stare comandat,
Mox ait, o quales ars Nigramantica uires
Mōstrat habere, tamē sūt, credite, cūcta baiane
ed pulchra n follā faciamus deprecor unam.
De meretrice ista fingamus habere spauentū,

Stemus & attenti quæ nobis damna parantur.

Pedrala.

Talia dum Baldus *tacito sermone susurrat,*
Hos procul illa uidet, turbataq; clamitat, ola,
Cernitis humanam (quo tanta audatia?) gētē?
Qui præsumpserunt mea regna subire gaioffi?
Sic ait, & spazzat Trōbettam *nomine dictum*
Bertuzzum, rei qui uadat scire casonem.
Ipse galappando cum tromba clangere cœpit,
Venit & ad Comites *ad quos sic ore loquutus.*
O compagnones, quæ phantasia menauit
Istas in partes uos nil deitate securos?
Tanta ne uos generis tenuit fiducia uestri?
Maturate fugam, subitoq; netate schifones,
Sic uos bastardi zaltrones, gensq; pedocchis
Plena, Deæ nostræ uenistis tangere limen?
Ad uos me mandat uenerabilis illa Virago,
(Cingar ait tacitus, uenerabilis illa putana)
Culfora, quod retro spaciatis presto caminum,
Aut scorozzatam pariter ueniatis ad illam,
Post hæc adoretis sacrosanctas illius aras,
Vosq; sacrificium meritabilis esse beatum,
Humano quoniam placatur sanguine Diua.
Presto uenite illi, quid statis? presto uenite.

Netare schifones est fugere.

Comina.

Baldus ait socijs (quibus uno cignat ocello)
O sfortunati, quo nos desgratia uexit.
Cur quando nostræ Genetrices parturierunt,
Non potius mundo tantos fecere nauones?

Nauo, genus rapę.

Gosa.

Hæc Baldus *parlās fingebat habere spauentū.*
Mox ait, andemus sanctum cūponere numen.
Omnes de risa tacito sub pectore schioppant,
Exterius placida simulantes fronte dolorem
Trombettam rogant Smirnæ lenire furorem.

Sed

Sed magis in colera gridat Trõbetta superbus
Vos anchora estis pigri? spazzate caminum.
Quo dicto uix se tenuit fortissimus Hippol,
Sed penitus non uult mandatum rũpere Baldi

Berta.

Ergo cum bassis testis andare comenzant,
Ac si post tergum manibus colloq; ligatis
Deberent triplicis ligni montare schalinos.
Hos Trõbetta suæ Dominæ presentat, et ĩquit,
Hi maiestatis turparunt Atria uestra.
Culphora cõtremuit corpus tã grãde Fracassi,
Interpellat eum qui sit, quo sanguine natus.
Fracassus secum rodens in corde cathenam,
Respondit curuans laccam sermone trementi,
Nomine sturlonus dicor, sum natus ab uno
Nomine Burdacho nato de stirpe gigantum,
Qui schazzare Iouem uoluerunt de Paradiso.
Culphora plus tremuit talem sentendo parolã
Postea fatezzas Baldi, uultumq; galantum
Mirabat, latosq; humeros, strictumq; fiancum,
Cui brancata quasi sub rete cupidinis inquit,
Tu quoq;, qui sensum te prodis habere superbũ
Da prolem, nomenq; tuum, genus atq; tuorũ.
Baldus respondet, Calicuttus nomine dicor,
Natus adulterio Monachæ fratrisq; Stopini.
Me conceperunt Gesiæ deuote sub Ara,
Postea Plutoni de me fecere sigillum.
Sum deuotus ei, donaui corpus & almam,
Ergo meũ regem dominũq; catare procazzo,
Me mare, me tellus, quãto magis astra refudãt
Si non esse Dei potero, uolo, sumq; Diabli.
Has desperati stupuit Regina parolas.
Mox qui sint alij semper magis aspra dimãdat

Cingar.

Cingar ait, postquã scire optas o alta Maestas

Maestas, surri-pit.1. causa galantariæ.

Qui sumus, & qualis nostra est generatio dicā
Sum Scarpacinus, scio repezzare zauattas.
Sed quia disfaciunt Dates, Tauoleria, Cartæ,

Zugaui, Mātuanice.

At reliqui ludi poueros, mea cuncta zugaui,
Martellū, gucchias, Lisnā, sparamēta, Didalū,
Formas, & secchiā, spaghi quoq; fila, Tacones
Post hæc ammisi ludendo sponte Cerebrum.
Qua propter stigias eo desperatus ad oras.

Falchettus.

At me sub muc lech, fecit Garaminga Ribagā
Nec bra conualuit, nec bru, nec zonzia Moscha
Hoc ænigma cupis dissoluere? funde stranudū

Hircanus.

Sum cui tres charites Cælo demisit ab alto

Declarationem horum carminum modicam

Iuppiter, vt redeat mea patria cādida, q̄ nunc
Nigra fuit turpis, Cisautti squallida morbo.

Hippol.

Sū q. squarzo Lupos cū dentibus, inq; menestrā
Illorum carnes comedo non absq; Cuchiaro.

Liro.

Est mihi leno domi pater est, in uista Nouerca,
Est uxor meretrix, bastardus filius unus.

Vinniazzus.

Qui sim scit cœlum, quid ero scit filius heli,
Qui cū furcinula trat carnes extra lauezzū.

Boccalus.

Qui sis scit Cœlum? quid eris scit filius heli?
De cancar ueniat robbantibus extra lauezzū,
Nuper ego uestras o Culfora magna coquinas
Intraram furtim inuitatus odore camini.
Dumq; ego semilates stabā post limina portæ,
Ecce uirū (magis īmo bouē uolo dicere) grassū
Inspitio lecti sub cauezzale latenter

Condere

Condere Testonem coctum cum pelle uedelli.
Postea gustigolis Boccalum *implere busecchis,*
Nāq; suū studiū nihil ē nisi pacchia, brotamē.

Culphora.

Nunquid es ille latro quē feci nuper Asellum?
Eya cito famuli, solitas incendite flammas,
Atq; mihi Altaros *holocausti condite sacros.* Altarus, & Altare.
Presbiter obedit famulorum maxime phalanx
Lignaq; portantur, uastusq; incenditur ignis.
Ecce Sacerdotes uelata fronte canentes,
Accedunt unus piuialem portat adossum,
Vndiq; turribuli mittunt ad nubila fumum,
Incensiq; faces crepitant altaria circum,
Culphora, gridatur, uiuat Dea *culfora nostra.*

Masfelina.

Ipsa super celsam montauerat alta columnā,
Seq; Deam cunctis mandat schāsarda uocare,
Trombarum clāgor raucanti uoce frequentat
Tarara ton tarara ton tarara ton taira, Carmen trombisticon.
Mens socijs brillat stoccos sguainare politos,
Quos nimis accendit multe tararatio trombæ
Iamq; Sacerdotes gladios portando cruentos
In primis uoluere gulam iugulare Fracassi.
Ergo iubent illum curuos piegare zenocchios.
Nam ueluti uaccam illū descōpare uolebant.
Impatiens unum dextra Fracassus *agriffat*
Presbiterum, smaccatq; illum si musca fuisset,
Restauitq; manus de merda et sanguine tincta
Baldus ut agnouit baruffam esse comenzam,
Me seguitate gridas, sfodrāsq; repetiter Ensē,
Currit ad urtandā, quā diximus ante colūnā,
Cū caput innāzum tōmauit Culphora *zosum.* Cum caput, aduerbium est.
Concurrunt gentes propriæ succurrere Diuæ,
Quā Baldus ridēs iā strāssinabat ubiq;. (dabāt
Hippol & Hircan⁹ Cīgar quoq; ad arma gri

Inq; squadras illas ad guisam fulminis intrāt,
Bachioccū strinxit palmas bagnādo Fracassus,
Nos sacrificium, clamat, faciemus adessum.
A, porcinaiæ, gridat Falchettus *&* Hippol,
Nos aliquos igitur pensastis esse gazanos?

Pedrala.

Septē mille homines iā brandos extra cauarāt,
Præcipitāt, circūq; ferant facto agmine Baldū
Cui celer altorium currit prestare Lironus,
Saltat et in mediū ueluti Leonissa *trauaium.*
Centaurus paret sicut Lupus *inter ouile,*
Qui defunctorum iam montem fecerat altū
Hircanus *nūc huc, nunc illuc fortiter vrtat,*
Falchettus *sæuit, mandatq; ad sidera testas.*

Facetia Boccali.

Turba puellarum palmas battendo fugatur,
Attonitæ laceris feriebant pectora pugnis.
Has sequitur clamans Boccalus *state ribaldæ,*
State putanellæ, uos castigabo, quo itis?
Quove scapinatis? sic me fecistis Asellum?
Sicve mihi schenam gratastis pectine boschi?
Nunc scitis quantā deitatem Culfora *gestat.*
Sic dicens brancat scoriatam forte trouatam,
Ac illas multum flentes frustare comenzat.
Sed tamen egregias fantinas plane flagellat,
Nec tenerinellas patitur scoriare putinas.
Verum cum nulla quasdam pietate striazzas
Aut Vecchionazzas *toto conamine chioccat.*
Vndiq; sanguineā fundunt sua membra piozā
Non pietas ualet hic, non perdonāza gridare,
Nam Mercadanti Boccalus *fecerat aures.*
Baldus *īāplexu* Smirnā *trahit extra caterua,*
Quam fert, incalzantq; illū tres mille staferi.
Sed Lironus *eos distemperat ense* Lironus.
Cascabant pisces nimia pro uoce gridantum

Culmine

Culmine de celso, quoniā maris est ibi fundus,
Tunc homines mundi (peream si dico bosiam)
Auribus hauserunt talem dessotta bataiam.
Attoniti pisces ueniebant supra timentes,
Sguizzabantq; super fluctus scampare uolētes
His oculis vidi, uel somnia forte fuerunt.

Comina.

Iam Baldus Smirnam multo sudore ligarat,
Fertq; super spallas in quādā proxime grottā,
Iam non ulterius tremefacta canaia sequebat
Namq; Fracassus eā smagazzat more nosarū
Quisq; fuga studiat, ferus Hippol pseqt illos,
Incalzans alia dismembrat parte Lironus.

Gosa.

Culphora iam tristi portu guidata diablum
Aduocat, atq; patrē matrē maledire comēzat.
Increpat hanc Baldus dicens, ah nata diablo,
Nunc debes domino rationem reddere Christo
Cur tua non deitas, cur non tibi donat aiuttū?
Et sic dicendo ferit uno calce misellam,
Infœlix clamat mortem, patremq; Sathanum
Vt ueniens animam misero de corpore vellat.
Ergo dum stridet, rapitur miserabilis inde,
Vitaq; cū gemitu fugit indignata sub umbras

Conclusio.

Si breuis hic liber ē, breuis est, nā semp acerbos
Catta parit Catulos nimium frezzosa, valete.

Explicit Vigesima secunda
Phantasiæ Macaronicæ.

MAGISTRI ACQVARII ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE VIGESIMAM TERTIAM MACARONICEN.

Ad phlegethontæi, descendunt regna Paesi,
Baldus cum socijs, fertq; Fracassus eos.
In Griffarosti prius intrauere Tauernam,
Quem Baldus pugnis calcibus atq; domat.
Mox arriuantes nigras Acherontis ad undas,
Nõ passant, quoniã Barca Charontis abest.
Hic Cingarinum qui Baldi filius extat,
Dum vẽtrem Cingar uult vacuare, trouat.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIARVM.

Macaronice Vigesima tertia.

VENIMVS *ad pauidum Malamocchi deniq; portum,*
GVRGITE *qui medio fert centum mille diablos,*
NAVICVLAMQVE *meam fluctu sorbere minazzat,*

Methaphorice ponit Malamocchi portũ, quasi reputans mortis periculũ euitare non posse.

Contra

Contra Fortunam grandis mattezza uidetur
Spingere Nauigiũ fert quãdo pericula mortis

Desperat.

Ergo quid faciã? ſpicchetur ab Arbore uelum,
Tranſcendere paſſum, deſcribens infernum. *Non baſtat nobis animus trãſcendere paſſum.*
In quo tam ſpeſſum gentes anegarier aiunt.
Non mihi baſtantes corde, baſtantia uela,
Noſtraq; ſub fundo male Nauis impegolatur.
Et per fiſſuras aqua drentum ſaltat ubiq;.
Difficilis ſemper fit ſcortegatio caudæ

Semet innanimat.

At quia nõ modicũ uideo mihi naſcere ſcornũ
Qui iam uogarim quingentos mille mearos,
Non formidarim Cagnæ latramina Sillæ,
Non me terruerit rabies ingorda Caribdis,
Et Malamoccheum trepidem paſſare furorẽ?

Inuocat Muſas.

Fac animũ paueasq; nihil Mafelina gaiardũ,
Grandis erit (confeſſo quidẽ) ſtraccatio ſchenæ
Dum cõtra fluctus opus eſt diſtendere brazzos,

Comparatio.

Sed Bergamaſco qualis nutritus in agro
De montagnarum lapidoſo culmine ſmontat,
Appoſitio. *Bramoſus Venetos dilecta uidere paeſos*
Littora, Marconẽ portans in uentre ficatum,
Et vermocanũ giurat, quod dummodo uiuat.
Biſcurare, obliuiſci. *Non Venetianum uult biſcurare Leonem.*
Curat inuſatas pocum maris ire per undas,
Et conturbatas pelago uomitare budellas,
Namq; labor nihil eſt dum campanilia celſa
Proſpicit a longe medio naſcentia Ponto.
Et guardat pomũ ſtans de lontano doratum.
Talis ego quid nã rapida ſpauentor ab unda,
Cum portus meditor dulces, gratũq; repoſſum?
Ergo ſub horriſono Baldum ſociare Baratro

Ferte

Ferte iuuamentum uestro conamine Musæ,
Et mihi uoiatis nullam spragnare fadigam. Syncopa.
Sentio terribiles animarum surgere uoces,
Audio stridentes ac labra frementia, dentes,
Inspicio laceras insemmam sbattere palmas,
Cernoq; terrificos, nigros, rubeosq; Diablos
Infilzare suis miserellas cornibus Almas,
Sulphureūq; focū bandas agitare per omnes,

Narrat.

Baldus Culforeas *postquam destruxerat oras,* Fracassi, fracasso, ruina.
Cunctaq; Fracassi *mala tecta ruere* Fracasso,
Retrogredi mandat, per tombam silicet illam
De qua Fracassus *tergo portarat amicos.*
Iamq; arriuarāt ubi terno in flumine flumen
Scinditur, ac marmor Fracassus *nobile rupit.*
Ad Phlegethontaas Baldus *descendere stanzas*
Præcipit, una sibi Centannos *horrula paret* Centanni Ducentanni. Trecentanni.
Posse diabolicas brando tentare prodezzas.
Per septem giornos semper Canale *per illud*
Compagnos tulerat dorso Fracassus *in alto,*
Nec dixit may may straccor, smōtate sodales, May may vnq̄ vnquam.
Immo plus leuiter paiam portare fachinus
Cernitur haud vnquā ueluti Fracassus *amicos*
Sēper et ī ginsum magis ac magis īpiger ibat
Gēma refulgebat quā Baldus *habebat ī elmo*
Lumine pro cuius diuersa pericula schiuant.
Centum stradiculas, centumq; uiacula trouāt.
In medio quarum longo uia larga meatu
Comparet, banda fluitat quam flumē ab omni
Per campū rapido sabionem gurgite meschiat
Illic Fracassus *posuit de tergore sommam,*
Nā cuicunq; datur proprijs iam uadere gābis
Quo magis accedunt, constat uia largior esse,
Donec in extremo spaciosum limite pratum,
Campagnāq; trouant ciueroso puluere carcā.

Subterrana

Subterrana illic ventorum flamina regnant,
Impetuosa ferunt cineres, agitantq; per illam
Oybo, accusati *Planiciem sæuum redolentem sulphuris oybo.*
uum est. *Gaudet in hac rerum Baldus nouitate, Lironē*
Admonet, ac reliquos nulla pro sorte pauere.
Quid? Falchettus ait, dū te mi Balde uidemus
Non sgomentabit nos quanta canaia sub Orco
Stat diauolorum, nec quanta sub aere stridet.
Sic ait, & saltans nil mōstrat habere spauētū,
Contraq; terribiles ventos currendo resultat.
Nunc huc nunc illuc per largum cursitat agrū,
Nobilis Hircanus sequit, secū quoq; scherzat,
Non bene sunt isti tempus iuuenile soluti
Morbinant, saltant, ridēt, uadunt, redeuntq;,
Quos unquam uidit turbato nemo vicissim.

Comparatio.

Quales Agniculi matres linquendo resultant,
Quattuor et pedib⁹ guizzāt, et ad ubera tornāt
Mox veniēte Lupo, se matrū in corpore calāt,
Tales Hircanum Falchettinumq; videbas
Curiosare simul loca per longinqua vagantes.
Ast improuisum Monstrum si quādo catabāt,
Presiter ad portum Baldi remeare uidebas,
Inde sub illius combattere fortiter vmbra.
Qui uelut assuescit caporalis prouidus, et dux,
De se nil curans tantummodo curat amicos.
Res quoq; venturas animo subimaginat alto,

Berta.

In caput illius campagnæ scurus & asper
Boschus adest, ac silua pauēs, nō cōsita Myrthis
Nec Lauris, verum Taxus Aconitaq; mixta.
Toxica fœda nigro semper de cortice sudant.
Introit anterior Baldus, noua cernere, gaudet
Perq; uenenatas frondes nihil extimat ire.
Incipiunt iam iam dirum sentire bagordum,

Murmur

Murmur & insuetum tanquam reboãtia saxa
Vel magis ad guisam pelagi sbattentis arenã,
Quãdo fremit uastas balzãdo fragorib⁹ vndas.
Ad finem boschi retrouãt. intramina grandis
Portazzæ nunquam clausæ, sed semper apertæ
Per quã trenta pares possent intrare carettæ.
Post hæc tollentes oculos Epigramata cernunt,
Cingar & in ferro sculpitũ carmen adochiat,
Quod legit, hæc talis fuerit sententia metri.

Disticon Inferni.

Regia Luciferi dicor, bandita tenetur
Chors hic, intrandi datur oĩbus ampla potestas

Gosa.

Fracassus ridens dixit, subeamus adunca,
Non regrediendi dabitur fortasse facultas.
Introeunt omnes tenebris appena resistit
Carbonus Baldi, manuũ sbatimenta rebũbant
Illic, & horrisonas refrimẽtia labra querelas.

Togna.

Ecce Tauernarus quidã barbatus, habensq;
Non unquam rasas stipante pilamine galtas,
Obuius accelerat Baldo uelut assolet Ostus,
Portans guarnazzam plenã brotamine cinctã
Vultis, ait, nostra socy aloxare tauerna?
Boccalus raptim Baldi responsa taiauit,
Quid cercandũ aliud? bona si tibi canefa uini
Inde polastrellos tua si polaria donant,
Ecce parecchiati sumus hãc intrare Tauernã.
Ostus ait, mecum ueniatis, non mihi desunt
Pernices, Quaiæ, Vituli, uernazza, Phalernus.
Hunc seguitant oẽs Baldo incedente dauantũ,
Qui facit ad comites per operta silentia scortã
Donec eos Ostus tenebrosum uexit in Antrũ,
Quo ter mille animas epulis catauere cubãtes,
Mangiantesq; instar Porcorum dente famatoi.

Irruit

Irruit ad Mensam læta cum fronte Bocalus,

Brancam, manum. *Inq; piatellum dum uult extendere brancam,*
Protinus in dretum se nigra fronte retraxit,
Nã pensando aliquem coctum gremire caponẽ
Pestiferam sensit crudam zaffasse colubrem.
Accedit proprius factum discernere Baldus.

Comparatio.

Codaium, caput allij. *Cum quali guisa Gattum rosegare codaium*
Aspicies, quẽ quis, caudam stricando, molestat,
Qui fremit, et gnao gnao faciẽs ingordus ane-
Sic animas illas Baldus respexit edentes (gat.
Vipereas carnes, Rospos, Bissas, Crocodillos.
Aspideo post hæc plenas de sanguine taxzas
Sorbebant, oculosq; foras sorbendo butabant.

Comparatio.

Non aliter si quis febri tenuatus acerba,
Nauseat agaricæ medicinæ pocula sumens.

Berta.

Interea postquã dapibus satiantur ab illis,
Ecce cathenarum scoriadam corripit Ostus,
Intornumq; menans furiose licentiat illas,
Nãq; nouas alias almas alogiare bisognat.
Impetuose foras abeunt, intrantq; nouellæ,
Quas etiam cogit putridis accumbere mensis.
Mox ait ad Baldum sociosq;, sedete bricones,
Misterum quoniam faciet uos soluere scottum.
Sic dicens ferri scoriada percutit Hippol,
Quem male prouistum terra de peso leuauit,
Quem quoq; Lirono casu ruzzauit adossum.
Ambo schenadam pariter cascando piarunt.
Illa quidẽ uestra est, Boccalus dixit, habetis
Preuendam uestram, tamen hãc nõ curo biauã
Sic dicens scapolat, cantoneq; se latet uno.
Baldus arostitum brancauit forte Draconem,
Inq; Tauernari mostazzum iactat, & unum,

Donando

Donando pugnum dextram colpiuit orechiam
Cui stramazzanti percußit terra sinistram.
Cingar ait ridens, nondum magiauimus, et tu
Balde comenzasti scottum pagare tauerne.
Baldus respondet, sic Hippolis *esca soluta est.*
Dixit, & ut pugnis iterum chioccare comezat
Interea Vinmazzus eas interrogat umbras,
Cur ueniant illam sic albergare tauernam,
Atq; uenenosas glutiens stomacaliter escas.
Cui maior alijs planctu respondet amaro,
Qualibet inferni cruciatibus alma ferenda,
Corpore quã primũ posito descendit ad Orcũ,
Anteaquam uadat tumbas habitare statutas,
Hoc diauolazzo primum inuitatur ab osto, Carpit hic poeta de Heresia.
Quẽ Griffarostum Plutonica *turba dimãdat,*
Nec nos inuitum contemnere possumus istum,
Nam Griffarosti nolentes sferza coercet.
Quapropter quãtas animas infernus agõbrat
Iste Tauernarus *marzò mangiamine pascit.*
His dictis alias animas adiungere cernunt,

Berta.

Baldus compagnis iubet illam exire Tauernã
Et iam cum pugnis stropiatum liquerat Ostũ
Protinus egrediunt, ac ibant agmine stricto,
Namq; illic adeo grossa est offuscatio noctis,
Quod cum cortello posses taiare tenebras,
Perdere uel se se quisquam potuisset eorum,
Iussu ergo Baldi *paruum fecere trapellum,*
Atq; Capellettis *similes insemma dunantur.*

Comparatio.

Namq; Capelletti legeros supra Cauallos
Quando Coreriam faciunt inimica per arua,
Non spernazzatur facit ut villana Canaia,
Verum Groppetto stricti calcantur in uno,
Donec aquistatis parlent sperone botinis,

Atq;

Atq; caualla grisa bre bre, uel pospodo dicant.

Mafelina.

Baldus pracedens sguainatum baiulat ensem,
Boccalus nunquam se diluntanat ab illo,
Seq; uolenteram (tremulo quia corde stopinat)
Vellet in illius totum se abscondere costas?
Tam bene furfanti nunquã tremolare uidetur
Cum mancante foco patiuntur tẽpora giazze,
Vt modo Boccalus filans subtiliter, ante
Retroq; guardabat mutas gestando loquelas,
Atq; Agnusdeos faciebat sæpe caminans.

Facere Agnus deos, est retro aspicere, sicut agnus dei depingitur.

Pedrala.

Nõ procul ascoltant strepitum rumoris aquosi,
Non aliter quando laxatur brena Molinis.
Baldus ad hũc sonitũ scarpas dirrũpere tẽdit,
Arriuãt tandem pauidas Acherõtis ad undas.
Cernere Fornaces iam de lontano fogatas
Incipiunt, taliq; vident lusore Caminum.
Circa suas testas Animarum millia strident.
Agmina, terribili clamantia uoce Charontem
Quas sua debebat Nauis passare delaium.

Comina.

Cingar se alquantum socijs lontanat ab altris
Nam cogebatur Naturæ figere termen,
Atque super littus fungum plantare nouellũ,
Vel potius uoluit lombardã prodere quaiam.
At sbardelatus dixisset forte Poeta
Cum plena bocca, Cingar cagare uolebat.
Ergo iam bragas implens andabat anasum,
Vt brachetta solet Leporem dũ prona sausat.
Heu quia nõ leporẽ reperit, sed (flebile dictu)
In quẽdam Iuuenem ex improuiso trabuccat,
Vnde pilos habuit quantos in corpore drizzat.
Nec destringatis bene tunc se in littore calcis
Bassarat, totum se merdam repperit esse,

Metaphoræ tres congruæ.

Carpit poetas alios, & se pariter.

Nam

Nam cagarola solet procedere sæpe spauentu.
Immo paura magis poterit bastabilis esse
Distiticare statim větrem, liquidareq; trippas,
Quam casia, aut roseus succus, uel dulza sebeste
Vel per christerium Benedicta ficata dedretu,
Vel disponentis fezzam supposta sauonis.
Cingar se traxit passu tardante dacantum,
Et Iuuenem pauida guardabat mēte galantū,
Qui stramortitus macilenti fronte iacebat.
Fecerat et largū lachrimis in littore guazzū.
Ayme, Cingar ait, quæ nā puer inclite sors te
Istuc guidauit?
Sic dicens, vitam si forte reliquerat istam
Vult experiri, pagnos sbaratare comenzat,
Et modicum tastat tenui sub corde calorem,
Quare cognouit nec dum sborrasse fiatum,
Nec requiem æternam fuerat cātare bisognus
At pensare nequit guisam qua suscitet illum,
Non ibi credat aqua faciem sbrofare rosata,
Non confortanti uenas fregare Cirotto,
Non ibi speret aquā de flumine tollere frescā,
Namq; venenosis Acheron cum fluctibus illic
Sboientat, Iuuenemq; mori fecisset afattum,
Per mancū ergo malum calidā spinauit orinā,
Et Iuuenis venas, polsos, ac tempia bagnat.
Non possens quod uult, uoluit qđ posse podiuit
Ille pudicino pissamine Cingaris unctus,
A pochum vires a pochum summere cœpit,
Ac si aqua cotalis benedicta fuisset orina,
Quā bellā frontem, quā bellos prompsit ocellos
Hasq; parolinas inspecto Cingare fatur.
Sis benedicte Deo, qualis Barrone fuisti,
Qui mihi semineco trastullum tale dedisti?
Non hoc fecisset medicinæ inuentor Apollo.
Non Mithridates nigram portando Triacam,

Non

Sententia Auicennæ.
Distiticare liquidare.
Quid sit supposta, vade & quære. Supposta Venetianiter la cura, Lombarditer una spera
Ironia.
Apocum, paulatim.
Apollo.
Mitridates.

Galienus. *Non qui corporibus Galienum repperit u nčlū*
Berta.
Cingar eum leuat e terris moxt alia parlat,
O, formose puer, qua nam desgratia tanta est?
Qua ve loco isto nunc te Phantasia butauit?
Cui sic risposstam magno facit ille pianctu,
Est mihi mantoo de sanguine pessima Mater
Nomine Berta quidē, sed supra nomine Strya.
Ipsa meum patrem Baldum quia senserat ire
Per mare per terras, alium scanfarda Maritū
Sumpsit, & ex illo peperit tres Vacca fiolos.
Me, fratremq; meum de Baldi semine ductos.
Cōtempsit, propriāq; casam nos linquere fecit.
Mantua non genuit, sed Brixia clara ducauit,
Inde Bolognesis ambo peruenimus oris,
Florius & Fœlix fuerant tunc forte Barones
Prudentes, placidi, gentiles, atq; benigni,
Subq; suis domibus non accepere libenter.
Cingarinus. *Cingarinus ego dicor, pro Cingare quodam*
Quē meus ante alios pater olim semp amabat
Est mihi germanus quo nō mihi charior alter,
Marcellinus. *Et Marcellinus (sic patre uolente) uocatur.*
Ambo uniuersas Mundi lustrauimus oras,
Hoc carmen scrabrositer legen dum est. *Dilectum patrem Baldum casone trouandi.*
Post Montagnarū scabrosa pericla ratarum,
Post sassinantum contrastamenta ladrorum,
Post diuersa Maris combattimenta furentis,
Post Syrtes scopulos, post tanto deniq; casus,
Ad desperatam (uelut aiunt) fecemus ambo,
Tartaricas quoniam placuit lustrare masones
Mancū e xtimātes uitam quā quinq; lupinos.
Ast ubi nos fortuna locum deduxit ad istum,
Iam iam pro longa medios strachedine mortos
Affuit ecce Charon presentis Nauta Riuera,
Qui gerit & curam curuo transferre phasello
Damnatas

Damnatas aīas, & ademptas morte secunda.
Ergo rogamus eum si nos trascendere uellet,
Dum tamen id nobis concederet alta uoluntas
Ille ribaldonus ne Nautis degeneraret,
Qui dicunt uno flatu sex mille bosias,
Promisit nos uelle quidem passare delaium,
Sed pariter nō uult, dicens quod transiet unus
Post alium, fietq; duplex uogatio nostra.
Et causam dedit hāc, ne multo Barca repressa
Pondere corporeo strappozzaretur ab undis.
Adduxit post hac quandam cum fraude rasonē
Qd̃ quātas animas ab Adami tēpore mortas,
Seu quas Christus hēt seu mūdus siue baratrū
Plus sustentaret leuiter sua Gondola totas. Theologica subtilezza.
Quam minimā infantis cū peso corporis almā
Hac igitur ratione meus Germanus in illam
Montauit Barcam, meq; in littore liquit.
Heu quales tumuere meo sub pectore curæ.
Post illum quantū poteram mirabar Anhelus,
Ac si non essēt mihi regressurus ab Orco,
Nec quod ego timui falsum fuit, ecce Charētis
Per septem giornos nūquā cōparsa carina est.
Absq; meo mansi dilecto fratre misellus.
Ducitur ad Baratrū, sine quo iam uiuere nolo.

Gosa.

Cingar id ascoltans exiuerat extra seipsum,
Fecerat & ueluti faciunt qui nocte uanezzāt.
In pueri facie sua lumina fixa tenebat,
Ac dubiosa diu sibi mens stetit ista uidendo.
Et Cingarini Corpus phantasma putabat,
Attamen ut uidit patrē ora imitantia Balcū,
Magnificumq; decus frontis, quo torua leana
Et lupus, & Tigres inde molescere possent,
Immaduere statim tenero pia lumina fletu,
Et Cingarini fronti dedit oscula centum.

Pone inquit, pauidos, animos dulcißime fili,
Non procul esse tuũ patrem tibi nuntio Baldũ
Sic dicens dextram leuæ coniunxit, & illum
Ducens ad patrem diuersa interrogat actio,

Masefelina.

Interea Baldus minitanti uoce Charontem
Clamitat, & iurat cum pugnis rũpere nasum,
Ni subito ad ripam redeat, Cimbãq; reducat,
Qua tot debebant animæ transcendere flumẽ.
Sed frustra clamat, q̃a nil charõ ĩprobus audit
Nam tanta uoces horrenda per aerea stridẽt,
Quod non Bombardas possent audire sparãtes
Non quod clamorẽ Baldi, rigidasq; minazzas,
Sunt ibi plangores socios pietate mouentes,
Sunt iræ uoces, fremitus, sunt uerba dolorum,
Diuersæ linguæ faciunt per cæca tumultum
Littora, nec lachrimas retinẽt Lironus et Hip
Sunt animæ tantæ iã ripam desuper illã, (pol.
Quas Charon in gõda debet trãsferre bicorni,
Quod Baldi caricant humeros, comitũq; suorũ.
Ignorant illæ plantas qua in parte reponant,
Vnde super spallas ipsorum stando repossant.

Sparantes, spagnoliter erru-pentes latine.

Lironus & Hippol germani flebant peccata sua facta in latrocinijs.

Pedrala.

Exanimis plenas Fracassus habebat orecchias
Est quoq; sæpe suum nasum sofiare coactus,
Exanimis quoniam nares implenter & ipsæ,
Quapropter pleni stoppo sboramine Nasi
Stranudat, buttatq; foras stranudibus almas.
Sed post stranudũ redeunt, nasumq; subintrãt,
Impatiens tamen ille caput scossare frequẽtat,
Post scossamentum plus importune retornant,

Comparatio.

Et cunctis examen apum sua testa uidetur,
Murmure quæ leui stippantur circa foramen.
Vel potius Fracassus erat velut annosus Bos,

Cuius

Cuius sbercigeros oculos,plenos ve pouina
Rodere contendunt Moschones atq; Tauani.
Quos ut discazzet sepißime scossat orechias,
Sed quo plus scorlat, redeũt plus morsibus illi.

Berta.

Iam Cingarinum Cingar deduxerat illuc,
Quem presentauit Baldo *sic ore loquutus.* (*tũ*
Nosce pater natũ, propry quoq; sanguinis or-
Hanc tua Balde *rosam radix educit opimã,*
Protulit hoc nobis tua uiuida planta garoflũ,
Prottulit hunc radiũ tua lux diffusa per orbẽ.
Carpe tui fructum iam seminis,hæc tua proles,
Hic Cingarinus quem paruum liquimus orbi.

Carpit hic poeta posuisse tauanos & moschones diuisim cum idem sint,respondeo quod non,quia teste Alchedemach de orto Hesperidum, Muscones sunt minores tauanis,& habitant in Lombardiæ partibus.

Gosa.

Baldus matura suspexit fronte puellum,
Visceribus motis dudum stetit extra seipsum,
Deniq; nil dubitans illũ lachrimosus abrazzat
Et Marcellino post hæc de fratre dimandat.
Cingarinus ei de Bertæ *crimine narrat,*
Mox de Germano tulerat quẽ barca Charõtis
Baldus de Berta læto subrisit ocello,
Tum dixit,uerax non femina Berta *fuisset,*
Nã uerax nulla est nisi scornat donna maritũ
Sed tamẽ ut male stat cũ fango gemma bouino Notandum.
Sic contadina male stat cum coniuge Barro.
Cæcus amor cogit,cæcum quoq; reddit amãtẽ
Atq; uoluptati propria mage tendit amator
Quam decori patriæ uel honori sanguinis alti. De amore.
Sic ego villano me pensans cespite natum,
Bertæ laßiuos oculos ignarus amabam,
Crediderãq; mihi bellũ acquistasse guadagnũ,
Quod me villanæ potuissem iungere pulchræ,
Et quod erat primis Cipadæ nata casadis.
Et quod erat multis patri rechiesta maritis.
Ast vbi progeniem nostram reperiq; parentem

Gaudeo nempe nouũ Bertã ſumpſiſſe maritum
Et mea gaudebit tam formoſiſſima Criſpis.
Quã tu Cingar habes qualẽ mihi portet amorẽ

Summa laus Criſpidis.

Hanc natura mihi pro coniuge quippe dicãdã
Fecerat, et quoniam inter gentes uilis habebar
Difficile ò quãtum Nimpham ſpoſare putaui.
Criſpis ab æthereo ſpeciem moresq; decore
Traxit, & angelicas imitatur fronte figuras.
Conata eſt natura diu ſi quando creare
Poſſet opus radijs æquandum forte ſupernis.
Hanc igitur ſtudio formauit Criſpida toto,
Impetrãdo aliquid ſuperis quo pulchrior eſſet.
Illa tulit Phœbi naſcẽns in uertice crines,
Pallados effigiem nunc lætam, nunc'ue ſeuerã,
Inde per aſtrigerum fluxit natura meatum,
Splendidiora tulit de quo duo ſidera, quæ mox
Criſpidis ad frontem poſuit, tum cætera mẽbra
Pulchra figurauit dextris labentibus aſtris.
Poſt tam formoſam formã, decus atq; decorũ,
Iunxit honeſtatem, caſtiq; ligamen Amoris.
Helena cui ceſſit uultu, Lucretia ſenſu. Helena Pulchra. Lucretia formoſa.
Criſpis honeſta ſui fuit anxia ſemper honoris
Criſpis caſtarum mulierũ limpidus eſt fons.
Criſpis uirgineas per turmas cãdidus eſt flos.
Criſpis Nimpharũ pulchrarũ nobilis eſt lux.
Criſpis ſtelligeros trans ignes, flãmiger eſt Sol.
Criſpis trans ſobolem ſacrarũ certior eſt ſpes.
Criſpis diſcordes in mentes utilis eſt pax.
Criſpis Virgineos ad flores cælicus eſt ros.
Criſpis corporeæ pugnæ iam maximus eſt rex
Criſpis luctiſonis animis dũ condolet, eſt mel
Criſpis prauorum dum culpas exprobat, eſt fel
Criſpis Amicitiæ noſtræ firmiſſimus eſt mons
Criſpis diuerſis, quos tẽnit, amãtibus, ẽ Mors

Crispis tota(mei memor ē dū pignoris) est mēs
Deniq; Crispis erit semper celeberima seclis,
Cuius amorosum (ne sit uia longior)ignem
Sed uenit ecce Charon,iā trappassabim⁹ amnē
Cū mihi tempus erit, uobis de Crispide dicā. Impeditur aduentu Charontis. Baldi serm●

Conclusio.

Sic ego Macronicū penit⁹ uolo linquere carmē
Cum mihi tēpus erit,quod erit,si celsa uolūtas
Flectitur & nostris lachrimis,et supplice uoto.
He heu qd uolui misero mihi, floribus Austrū
Perditus,et liquidis immisi fontibus Apros.

Explicit Phantasiæ Vigesima tertia Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII

ARGVMENTVM.

IN PHANTASIAE XXIIII MACARONICEN.

Nō Charon ī barca uult trāsuarcare Barones
Ex Animis tantum passat onusta Ratis
Fracassus saltum de ripa spiccat ad altram,
Nautam ceu lapidem nigra per astra iacit.
Mox Marcellinū inueniūt, furiamq; Megarā,
Pro qua inter fratres pugna cohorta fuit.
Baldus eam incalzat,quā perdēs introit antrū.
Quo domus & Gentes Ambitionis erant.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
PHANTASIAE.

Macaronice Vigeſima quarta.

Hoc primũ carmen, nec grecũ nec hebreũ, ſed diabolicum eſt.

CRA *cra,tif,traſnot,ſgneſlet,*
canatauta ; riogna,
ECCE *uenit gridando Charon, ſtridetq; menazzis,*
CANVTAMQVE *ſuus barbam mentozzus habebat,*

Qua

Quæ distensa tegit folto pittamine Bigol.
Non habet in testa solettum quippe capillum,
Ac si uellet ea rasa penitusq; pelata
Se deffendentem raspis occidere Gattam.
Strazzolenta suas carnes pellada Couertat,
Supraq; Nauiculæ spondam pede stabat utroq;
Velleq; parebat semper cascare deorsum,

Ludus gattæ, q̃ si quis vel capite vel &cetera interficit, caualerius Gattę appellatur.

Comparatio.

Sicut uidistis Venetam vogare per Vrbem,
Stant super ordellũ Barchæ, casumq; minãtur,
Per strictos tamen ista uolat Gẽbetta canales,
Et cifilãdo gridãt, Barcha, trant postea Cãcar
Baldus sbefabat brauigantia verba Charõtis,
Et vult intrando Nauem non esse secundus
Sed uix in pauido fuit ancora ficca tereno,
Implerunt animæ curuũ duo mille ophasellum.
Inde Charon uiso Baldo socijs q; gridauit,
Partibus in nostris quæ sors uos aduiat? ola,
Ola, quid dico? si uultis scandere Nauem,
Ponite corporeum uelum, uitaq; ligamen
Soluitæ, mox almæ Barcam montate legeræ,
Non altramentum uolo uos passare delaium.
Baldus ait, taceas taceas scornute Diauol,
Ad caput inchinum nisi uis tommare deorsum
Nonne hic Aeneas passauit corpore uiuo?
Nõne hic Meschinus guerrinus? Tãtalus atq;?
Et mihi cum socijs non uis concedere Varcũ?
Cui dico? me cernis adhuc, accede dauantum.
Non Charon ascoltat, Burchiellã p̃stiter urtat,
Põdere quã presſam mediũ discostat in Amnẽ
Et castronatus restat sic Baldus ab illo.
O, puta si rodit cum dentibus ipse cathenam,
Sed vindicandi nulla est concessa facultas.

Barche, est vox Barcaroli Veneti, cum discansare se voluut.

Ipse, subaudi superbissimus.

Prodezza Fracassi.

Non pensare susum dinã stetit ipse Fracassus,

Dinam Bergamaschi dicunt satis.

En tres arcatas discorsam longe piauit,
Inde mouens cursum ripam saltauit ad altrã,
Et largum centum braxxos trãscẽdidit Amnẽ
Omnes terribilem saltum stupuere Barones,
Baldus ei mãdat cerebrum spezzare Charõti
Inde prouet Barcam, si forte reducere posset,
Iam Charon attingit, ripã iã exire comãdat.
Ac sfortunatas com remo percutit umbras,
Illæ precipites manibus sbatendo labascunt,
De prora, fugiuntq; senis batimẽta Charontis
Mox flentes ullo celerascunt absq; riposso.
Quattus ocult⁹ ac si uellet carpere quaiam. *Fracassus quattus quattus post terga Charõtis*
It furtim passuq; leui calcagnat arenam.
Quem cito per cornu turba ridente piauit,
Et uoluens illum leuiter tellure leuatum
Fert circum testam ueluti si saxa tiraret
Cum Cazzafrusto, sparauerum siue uocaret,
Torquet robusto tenebrosa per aera braxxo.
Ille uolat nigras tanquam cornacchia p auras
Et nisi dextra dei festina dedisset aiuttum
Qui tam res Baratri quã cœli rite gubernat,
Theologicus passus. *Ille fracassasset sibi collum, totaq; membra.*
Sed per uenturam cascans per inania mundi
Adiutus leuitate, fuit sospesq; remansit,
Interea magnus uult paruũ intrare phasellũ
Fracassus propter curam exercere Charontis.
Sed pede uix posito Nauis submergitur unda,
Comparatio. *Namq; pulex veluti posset portare Camellum*
Paruula sic Nauis potuisset fere Fracassum.
Ipse retro uasit raptim, plantasq; retraxit.
Mox alium reperire modũ subimaginat, ecce,
Repperit ac artem fantasticatio duxit,
Nam tergum Barchæ tali cum calce feriuit,
Quod quasi tuffatur, ripã tamẽ iuit ad altrã,
Cingar eã tenuit, curuumq; ad littus apoggiat
Scandit,

Scandit, & accepto remo gridat, ola, sodales,
Intretis quoniam uarcabimus absq; Charonte
Conscendũt ergo, partim, partimq; morantur,
Nãq; magis tutum est uoltis paßare duabus.
Cingar eos guidat multo quoq; remigat ausu,
Et scindens undas puzzantes sulphure passat.

Motezatio comitum.

Baldus ridebat dicens, mirate sodales
Quã bene ad officiũ Nautæ se Cĩgar adaptat,
Certe nec forma nec discrepat arte Charõti,
Cernite terribiles oculus, macramq; figuram,
Quis nã illũ guardans non dixerit esse diablũ?
Phinosomiã docet quod sit Cornacchia uetusta
Quæ Cãpanillos super altos semper alozzat,
Et pluuiosa gridat cum rauco nubila qua qua Qua qua, uox cornachiæ cra, cra uox corui.
Tum Boccalus ait, non sic ò Balde loquaris,
Verum si nimos uelles mandare Venecis, Venecis ꝓduc mediam.
Quã foret impresã Cingar meus aptus ad istã
Cingar respondet, nec tu Boccale biolchi
Officium cazzando Boues conducere scires. Sic ait Cingar, nã superi⁹ Boccalus rõbarat mezenum Merlino.
Namq; uolunteram lardum carnemq; salatã
Dum comedis, nunquam mollires fusta rotarũ
Et tua cantaret semper non uncta Caretta.
Sed tamen ut merear pietatem Celsi tonantis,
Si contentatis, nec sit cui forte molestum, Cui intellige Falchetto.
Hic ego restabo, nec nũ Charon alter habebor
Nolo eqdẽ, Falchettus ait, quod Cĩgar ad istud
Officium maneas, nisi me quoq; stare licebit,
Baldus ait, nec tu, nec Cingar retro manebit.
Tangite iam littus, tu Fracasse accipe cordam
Vade prius Baccale, sed heus Boccale, fiascum Facetia Boccali.
Liquisti retro, panem, Carnemq; salatam.
Illico Boccalus pallenti fronte retornat,
Nãq; hominum uitam pensat nihil esse beatã,
Quando caminantes renuunt portare botazzũ

Ridentes omnes Barcam exiuere Barones.
Campagnāq; super largā properare comēzāt.

Berta.

Ecce procul Iuuenem lachrimosa uoce gridātē
Currentemq; uident, ac dantem brachia Cælo
Quem mala uecchia sequens stimulis incalzat

Comparatio. *(ubiq;.*

Non aliter si bella truci picigata Tauano
Manzoletta, iuuencula. *Manzoletta boat, curritq; smaritia per agros,*
Sic puer insanit, nunc huc nunc cursitat illuc,
Quem vera Vecchia citat.
Cuius corpoream formam sic esse probarunt.

Forma furiæ Infernalis.

In primis habet illa suis pro crinibus angues,
Sinderesis. *Supra Ceruicem cifilant duo mille Cerastæ.*
Rodunt Sinderesim subtruso dente malorum,
Stat circa collū magnus Draco more Colanæ.
Atq; venenatos iactat manus utraq; uermes.
In costis pueri quos siccos semper habebat,
Cingrinus pro Cingarinus sincopa. *Ah, Cingrinus ait, nostro succurrite fratri,*
Balde pater, cur non nati pietate moueris?
Est Marcellinus, quē pessima uecchia molestat.
Oyme miser, cernis quātum male cōcitat illū?
Intemuere statim Baldi præcordia patris,
Et post Eumenidem se cursu laxat Equino.
A, mala Vecchia, gridat, sta sta, Iuuenēq; relin
Sollicitat gressū uetulæ post terga uolātis, (quas
Illa uidens Baldum cessat seguitare puellum,
Sed maledetta ruēs se scagliat intra Barones.
Ac ibi vipereos cepit laniare capillos.
Proh scelus incipiunt se scorozzare sodales.
Terribilesq; sibi flessis donare pugnadas.
Cingar Falchetto dedit unum fortiter urtum
Cingar cū Falchetto rixatur. *Quem iacit ad terrā mediū sotosora balordū.*
Falchettus rubuit facie mazzamq; piauit.

Factus

Factus et in colera durā cum Cingare guerrā
Incipit, & iurat ſpintam non parcere toltam.
Armipotens Hippol *rixat cum fratre* Lirono,
Iamq; rebruſcabant ſe ſteſſos abſq; riguardo.
En Cingarinum *uiuax* Hircanus *aſaltat,*
Inter eos etenim non piccola guerra comēzat.
Fracaſſus dirum Bachioccū *menat abaſſum,*
Vt ſmagazzaret Centaurum *more* Boazze,
At Centaurus *Equs medius sbalanzat ubiq;,*
Et iaculans dardos rendit pro pane fugazzā.

Hippol cū fratre Lirono.
Hircanus cum Cingarino.
Fracaſſus cum Centauro.
Prouerbium.

Facetia Boccali.

Sed quia Boccalos *contraſtum non habet ullū,*
Incepit ſolidos ſibi ſteſſo tradere goffos,
Vnguibus & proprijs teſta ſquarzare peluccā.
Non tamen ipſius fuerat dementia tanta.
Quin prius in quodā tegeret cātone Botazzū.

Pedrala.

Baldus id aſpiciēs frontem rapat, oraq; ſtrigit
Vt ſtupidi faciunt, poſt hæc ſpartire baruffam
Se parat, atq; gridat quali cū uoce gridamus
Cum cortellantes uolumus ſe cernere sbriccos.
State retro, clamat Baldus *reſtate ſodales.*
Non atrigare ualet ſæuum tamē ille bagordū.
Nam ſibi dilacerant sbergos, coſſalia maias,
Spallazzos, faldas, ac ſi foiada fuiſſent.
Cingar Falchettū *rabidus male tractat amicū*
Qui modo ſeſteſſum potius ſcanare tuliſſet,
Quam torquere pilum Falchetti.
Non parcit fratri Lirono *feruidus* Hippol,
Nec Lironus *eum laſſat repiare fiatum.*
Sunt ambo nati genetricis uentre medemo,
Id tamen ut matti ſmemorāt pacemq; refudāt
Hircanus *pugnat,* Cingarinusq; *repugnat,*
Et mutuo ſtranijs cum baſtonatibus obſtant.
Fracaſſus mugit Centaurum *contra gaiardū*

Et bacchioccatas sticiosus laxat acerbas,
Quas nisi cũ saltis crebris hinc inde schiuaret,
Sæpe fracassatis cecidisset littore membris.
Boccalus spẽnata quidẽ iam Chiozza parebat,
Nam sua cum proprijs griffis cauiata pelatur.

Gosa.

Cædite, clamabat Baldus, iam cædite fratres,
Dicite Cagionem quæ uos discordia burlat.
Ne ferias Cingar, mazzã Falchette reponas.
Nexus amicitiæ sic uester frangitur ergo?
Cur Hircane meum conaris sternere natum?
Sta retro, nefac, & spadas claudite fodris,
Quid Fracasse furis? guarda Vimazze bataiũ,
Hinc abeas Lirone, pcor feris Hippolẽ fratrẽ,
State retro cuncti, brandosq; ficate guainis.

Comina.

Talia sed frustra dum parlat corripit Ensem,
Cum piatonadis cercans spartire bataiam.
Sæpe minazzat eis nisi se pistare rafinent,
Menabit spadam de taio senza riguardo.
Quisquis erat nimio factus iã stancus afanno,
Nil tamen ascoltant Baldũ nũc dulce rogãtẽ,
Nunc blasfemantem, nũc rauca uoce minãtẽ.
Falchettus mazzã pugnis iã strinxerat ambis — Ambis & ambobus.
Et sine respectu colpiuit Cingaris Elmum,
Quamuis non illum talis percossa sigillat,
Intornum intornum tamen iuit terq; quaterq;.
Sed mage stizzatus furiam non sparat amico,
Ecce super collum Falchetti sibilat Ensis,
Quem nisi Cesareus tutasset alhora bautus,
Cascasset subito sine testa mortuus illic, — Bautus genus elmi.
Falchetti colpos sed Mazza redoppiat aspros,
Percussit Cerebrũ quæ Cingaris ultra misurã
Non sgomentatur tamen isto Cingar adornus
Verbere, sed curat pocum securus in armis.

Imma

Immo magis factus bruscus uenit erga sodalẽ.
Nũc hos, nũc illos, Baldus remouere studebat,
Sed nihil omnino prodest, frustraq; precatur.
Hippol fraternũ penitus non guardat amorẽ,
Trare ramazzones, fendentes, atq; rouersos,
Lironus quamuis pro fratris robore sudet,
Nõ tamẽ ardirũ perdit, cordis ve prodezzam.
Inter eos ullus iam non uantazzus habetur,
Floridus Hircanum nil Cingarinus auanzat,
Sit licet e Baldi generoso scemate natus.
Cordibus in binis ualor extat eorum,
Quod nõ apparet quis fortius arma gubernet
Fracassus rabido Centaurum dẽte bachioccat,
Centaurus fractis dardis domat ense Fracassũ.
Ergo diu Baldus cernens non posse barones
Dispartire suos, guisaq; trigare niuna,
Post uetulam capit cursu properare Megæram
Quæ fugiens stridet, nigrasq; gridoribus auras
Spezzat, & interdũ Baldo cõuersa menazzat,
Mox grignat dentes, & acerbos pandit hiatus

Comparatio.

Si uidisti unquam rabiosam currere cagnam,
Quæ dum incalzatur bastonibus atq; gridore,
Fert inter gambas codam, testamq; reuoltans
Candentes ringit dentes, bau bauq; frequẽtat. Bau bau, uox
Sic mala uecchia facit Baldo seguitãte gaiar canis.
Marcellinus erat zuffatus cõtra Bocalũ, (do, Gaiardo ueloci
Calcibus & pugnis smacabant ossa uicissim. Marcellinus assaltat Boccalũ.
Nemo parlat ibi, sed uictor quisq; bagordi
Illius esse putat, sperans quoq; premia pugnæ.

Berta.

Baldus uelocem studet agraffare Megæram,
Nec ualet ad nullam guisam, p inania transit
Littora, tum nimium telis, tũ corpore pressus.
Spũs ante fuit cui se male corpus adæquat.

Versus

Spiritus furiæ, Corpus Baldi.

Versus montagnæ culmen rapit illa caminum,
Quo circumcirca uallis spatiosa feratur,
Istaq; flamiferos uomitat montagna uapores,
Sulphureisq; facit nasum obturare latrinis.
Vecchia ribalda nihil curans ascẽdere montẽ,

Rampegat, & rampegat dicitur media silaba communi.

Rampegat, & capras sic rampegando supstat.
Insequitur Baldus quo se uiatilia, nec aspros
Guardabat stecchos, spinas, rupesve petrasve,
Destinat illius nunquam lassare pedattas.
Dum sic urget eam, desertum callat in unum,
Quod non strada fuit mundo saxosior vnquã,
Nunc guidat ad bassũ, nũc cœlũ scãdere paret,
Cuius plena nigro puzzant confinia fango,
Qui supportãtem vix Baldũ fangus amorbat.
Non illum curat, clauso sed lumine drentum
Saltat & in putrida se totum fece volutat.

Formosior, per contrarium figuratice.

Nunquam Porcellus fango formosior exit,
Vt tunc exiuit Baldus non absq; fadiga.
Ista fadiga sed est animosis grata guereris.

Pedrala.

Interea post terga cito pluuiosa procella
Nascitur, et mixta cũ grãdine cũcta fracassat.
Fulgurat in circum spissis caligo tenebris,
Turbineosq; mouet nũc hinc, nũc inde balenos.
Fetentesq; uomit cum tempestate pioggias.
Tantis cum pœnis Baldus, tantoq; labore
Aduolat, & nolens passu torquetur in omni.
Quem dum præcedit currit, uolat imo Megæra
Atq; colubrinos sibi squarciat ungue capillos.
Scẽdit ad umbrosum vallonem deniq;, linquẽs
Mõtagnæ culmẽ, quo nox magis atra nigrescit
Per tenebras talem dat Baldi gẽma lusorem,
Qualem de cornu cæca sub nocte laterna.
Nullam quippe facit de aduerso tempore stimã
Baldus, qui penitus prauã uult p̃ndere vechiã.

Non

Non procul in medio vallone casazza locatur,
Semiruinosis circumcircata murais.
Pallentes ibi sunt boschi, Siluaq; tacentes,
Inter quas subito vanescit perfida uecchia,
Lassat & in petolas Baldũ nõ ultra sequentẽ. In petolas, ad uerbium.
Qui tunc nõ aliter gressum firmauit et aures,

Comparatio.

Vt si quando canis Leporarius angit acuto
Mostazzo vecchiã Leporem, plenãq; magagnis,
Non per scopertas campagnas illa salutem
Querit, at ũbrosas macchias catiuella subĩtrat
Atque reuoltellos quosdam facit hic, facit illic
Donec ab ungue canis, uideat se deniq; toltã.
Ille sed adrizzans non ultra curit, orecchias.

Comina.

Post interuallum modicum non Baldus opacas
Boscaias intrare timet, tacet undiq; tempus;
Nec soletta strepit per nigras muscula frõdes.
Peruenit ad limen predicti grande Palazzi,
Nullus adest custos, nec oportet sbattere portã,
Introit & mentem nudo tenet ense ficatam.

Descriptio,

Discalcinatis domus humet vbique murais,
Deq; ruginentis crodat mufolenta solaris
Fezza, velut uidi priuata lusoribus antra.
Dum uadit Baldus firmat sæpissime plantas,
Mox leuis ascoltat siquid strepitescere sentit,
Nil sonat, unde illic habitare silentia iurat.
De passu in passu duro per pauimenta caminat
Ventrosos zattos armato calce sbudellat,
Atque smagazzabat calcagni pondere uermes
Sæpe Dragonazzos largo uentrone tumentes
Inuenit, inq; duos facit illos ense canezzos.

Gosa.

Deniq; Collegium reperit quod torua Megæra
Fecerat,

Fecerat, & stabat deformis ubique Senatus.
Baldus in introitu primi stat liminis, ultra
Non meat, & tensa quod dicitur accipit aure
Namq; inter populum sentit parlare Megerã

Ambitionis domus.

Hic erat in quadrum grandis spatiosaq; Sala
Hic stant in circum putrefacta sedilia ligni,
Sunt instar capsæ quæ fracida dissoteratur,
Ambitio. *Seruaratq; diu longæua Cadauera terris.*
In medio Salæ stat maxima Scranea ferri,
Estq; cruentatis passim circundata spadis.
Hic sedet Ambitio vultu regina superbo,
Quæ toti mundo dominari uelle videtur.
Attamen illius dependet supra cerebrum
Spata molata nimis, filoq; tacata tenello.

Discordia.

Non procul est mulier centũ discordia linguis
Quæ sẽper garrit, chiachiarat, mouet ora, ma
Millibus et zãzis Regiæ cõplet orecchias (nusq;
Et nunquam gallone suo se partit ab illa.
Hæc quia non dapibus fuit inuitata Deorum,
Inter conuiuas pomum scanfardã doratum
Protulit apportans inter tria numina rixam
Hinc mala prouenit grandis destructio Troiæ
Tres furiæ parent illi, referuntq; per orbem
Ambassarias, quibus omnis terra ruinat.
Quottidie uadunt, redeunt, portantq; nouellas
Reginæ, quantas umbras ad tartara persas
Arte sua trassent, solita uel fraude necassent.

Impietas.

Impietas alia frendens in parte sedebat,
Sanguinolenta uorans carnẽ, sorbensq; cruorẽ.
Hanc inter populos discordia mittit hetruscos
Vindicta. Erynnis. *Lõbardos, liguros, Romagnolos, deniq; cũctos.*
Qua uindicta fremit, stimulis agitãt Erynnis,

Diuiditur

Diuiditur Regnum, fœdantur tecta cruore,
Non frater parcit fratri, soror atq; Sorori,
Non mater nato, non uxor praua marito,
Seditio ignarã torquet velut Ebria turbam.
Luctus adest, Mortisq; timor, fit funeris auctor
Mox vltor, rabiesq; furens præcordia rodit, Luctus.
Inueterata animos iniuria summouet atros, Timor.
Proueniunt luxus, uiolenter rapta libido est, Rabies. Ininria.
Virginitas fletur castis dirrepta puellis. Stuprum.
Eumenides ante ora patrũ matrumq; figuras
Natorum stimulant crudeli cæde peremptas
Hinc uindicandi mens surgit, cœca uoluntas
Labitur ĩ pceps, mox cordis dextra ministra ẽ. Furia.
Arma cruentãtur sublimia tecta labascunt. Homicidium.

Berta.

Hæc sunt Concilium Rixæ, mortis ve Senatus
Ambitio præsul nulli uult esse secunda,
Thesiphone, Alecto, necnon prædicta Megara
Altercabantur simul ascoltante Senatu,
Atq; superbebant lucrum fecisse miorem.

Exclamatio.

Sed quid baiabat ista rixando ladrazze?
Currite mortales uestras audire pacias,
Currite, & erroris uestri cognoscite causas.
O Italia infœlix propera,
Currite uos omnes tandem (si curritis) vrbes,
Veras rixarum uestrarum audite casones.

Conclusio.

Sed quia candela est usq; ad culamen adusta,
Et iam consumpsit uacuata lucerna stopinũ,
Multa per adessum scripsi, damatina uenite.

Explicit phantasiæ Vigesima
quarta Macaronice.

MAGISTRI ACQVARII LODOLAE ARGVMENTVM.

IN VIGESIMAM QVINTAM ET VLTIMAM PHANTASIARVM MACARONICEN.

Eumenides inter sit disputa longa sorellas,
Quarum Conseium Baldus ut ense fugat.
Serraffus mites factos sibi reddit amicos,
Et simul Inferni caca per Antra meant.
Phantasiarum passant uolitando Chimaras,
Luxuriaeq; animas repperiere datas.
Deniq; per zuccam Pazzo guidãte caminant.
Illic Philosophos, Logicolasq; trouant,
Illic Mendaces chiachiarantes atque Poetas,
Quos apud in prima sede Cocaie manes.

MER-

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
MACARONICE
XXV. ET VLTIMA.

Concilium Ambitionis.

TVSSERAT Ambitio totā retacere fameiam,
VNDE quis attentas subito distendit Orechias,
FETIDA Tesiphone scorlans bis terq; capillos
Vermi-

Vermificos sic sic primara comenzat, et inquit
Thesiphone

Audite ò Baratri, uel nigrida numina mortis
Quantū iā fecit mea multa fadiga guadagnū
Prætermittamus Rixas, Cædesq; cruentas, — Cæsaris & Pompei discordia.
Quas ante aduentum Christi, legesq; nouellas
Roma uolutabat toties sibi facta flagellum
Sum modo quæ doceo nigrum miscere uenenū,
Nec mea saluificas metuunt Aconita Triacas.
Id pompæ Ambitio facit exercere papalis.
Cernite quam laceram cauiatā uertice porto,
Quā spernazzaui per diuisam hactenus urbē. — Romam.
Maxima Pontificum libertas, maxima rerū est
Pernicies, si quādo meā intromittere caudam
Possum, ne sanctis meritis, nutuq; Columbæ
Ad sublime sui culmen moueatur honoris.
Tunc nos felices; tunc ingrassamur ab illo
Armento pingui, quem iam Crucifixus ab orci
Faucibus erripuit, persumq; reduxit ouilli,
Ius cædit rapiuntur opes, Templiq; supelex,
Ambitio superat, Virtus depressa tenetur,
Viuitur ex uoto, sceleri succumbit honestas,
Nostra fremit rabies, nosterq; solutus ab orco
Per sacra liuor edax & Erinnys tēpla uagā-
Errumpunt iræ, uerbosaq; iurgia, lites, (tur.
Insidiæ, frendensq; odium, mens dedita curæ
Vlciscendi, & quam lethali uulnere iacto.
Per me rastra fiunt multi, paleæq; galerum,
Accedunt Templo, saturantur pane doloris, — Recipe p præsbiteris.
Atq; Sacerdoti libamina sacra ferenti
Obsequium toties prestant, totiesq; ministrant
Votiuas ceræ faculas altaria circum.
Donec defuncto domino succedere possint.
☞ Debile sub uasto sed languet pondere corpus.
Nam corpore sui per me delubra patescunt

Semiruinati

Semiruinatis muris, Altaria squallent,
Vndiq; propatulas demittit aranea telas,
Puluere sordescit pauimentum, nudus & alto
Namq; crucis ligno suus ille pependit Iesus,
Sic nullo tectas uelamine cernitis Aras.
Iugera lata ferunt fruges, augentq; quotannis
Diuitias implent cellaria munere Bachi,
Grandia tum donis cerealibus hordea cõplent
Non ut succurrant Inopi, non pane carenti,
Non ut subueniant Viduis, miseroq; pupillo,
Non ut larga manus circum diuina monetam
Expendet calicesq; aris transmutet in aurum.
Sideribus tantum cura est æquare palazzos,
Quid referã quãtas habuit me opãte Nouer-
Iusta Diabolicæ Calicutti subdita legi? (cas
His igitur causis alias anteire sorores
Debeo, si quid habet melioris scroia Megera
Dicat, & Ambitio det præmia digna merenti
Talia parlando resident sdegnosa, nec unquam
Arretrare Comas post terga rafinat, & An- Comas & angues, ideſt comas anguigeras.

Alecto. (gues.

Alecto scorlans ceruicem terq; quaterq;
Errexit centum Colubres, centumq; cerastas.
Non, inquit, solam satis est corrumpere gentẽ,
Non tua Thesiphone romana pestis in urbe.
Regnauit semper quia spiritus almus ab axe
Stelligero quãdoq; cadens operatur, & omnes
Expurgat morbos, rancores tollit, & iras
Pectoribus, tenuatq; feros cum pace tumultus.
Noscite siderei quid nam speculator Olympi
Serraffus cecinit Nascetur Iulius ille,
Iulius almifico repletus flamine Cœli. Prophetia Serraffi.
Quo regnante nihil discordia nostra ualebit, Iulius.
Nam populi stabunt unita pace sub ipso.
Nasceturq; Leo qui claras undiq; spheras Leo. Pontifices

Mittit,

Mittit, & horrisoni demet certamina Martis,
Primatesq; omnes matura pace ligabit.
Ast ego possem equidē tantā prosternere pacē,
Et melius quam tu Romanam perdere gētem.
Totum nempe meis corrupi fraudibus orbem,
Et quanto satius Romā, Romæq; Senatum?

Ortum, Gibel, et Guelph.

Illa ego quæ quondā tribus īpregnata diablis
Concepiq; duos natos, retroq; cagaui.
Credite non illos, uelut extat usanza, cataui.
Verum postremas per partes,
Hi bene nec nati, bene nec de uentre cauati,
Incepere statim mutui se sbattere pugnis,
Atque ganassiculas ongis lacerare uicissim.
Illos semper ego Serpentum lacte cibaui,
Ac semper feci colubrinas fuggere tettas.
Certabant quis nam seu dextram siue sinistrā
Siccaret mammam, sibi dantes calcibus urtas,
Quos tandem Gelphum Gibilinū nomine dixi.
His ego prostraui totum cum fratribus orbem.
Dicite, quid præsens absque illis turba ualeret
Millibus in fraschis partes monstrātur utrinq;.
Alter uult dextra banda portare penazzum,
Et mōstrat digitū quo nos spedochiare solem.
Alter sed contra, pennas fert parte sinistra,
Et digito fidei mortaros lingere paret.
Staiezant calzas seu dextras siue sinistras,
Qui per trauersum, qui nō, uult scindere panē.
Deniq; non res est tam paruula, tamq; uilana,
Qua nō comprhendāt ꝗs Gelfus, ꝗs Gibilinus,
His tanta Italiæ diuisi regna superbæ,
His magnas urbes, medias, paruasq; prophano
His castelluzzos, Villas, paiæq; Casottos.
His toties semet Millanus sanguine fedat,
His

Catare sæpius accipitur ꝓ parere, vt vxor mea cataut filium maschiū.

Gibilinus, Gelfus.

Italia.

Millanus.

His Codros lingit, Neutisq; Papia rebellat, Papia.
His formaiatur sub iure Placentia Ringhi. Placentia.
His niueos asmat catanicula Parma Briossos. Parma.
His Regium brillat, frullat, spellatq; Booton. Regium
His rugulat blesos Modena sapiĕtia Pandros. Mutina.
His me pinguificat grassis Bologna Coandris. Bononia.
His tenet armigeros sub adrătib⁹ Imola fullos. Imola.
His male consentit Iocunda Fauencia Scochis. Faentia.
His male Furliuiŭ Candraghis obtumet uncis Furliuium.
His Cesena riat proprios, hilaratq; Leones. Cæsena.
His fumentatur Vandris Rauenna bioncis. Rauenna.
His raro possum Venetă schancare Leenam. Venetiæ.
His Patauos (nec me distollit Blusa) relinquo Padua.
His saltat guizzat, sed nŏ Vincentia fambrit Vincentia.
His Verona tumet, spleumas, ac ore gliassis. Verona.
His gragnit, sed nŏ piscombrat Brixia Mellă. Brixia.
His Bergmaschis præsunt Baricondia surdis. Bergomas.
His quondam Manto fuerat uicina Cremonæ, Cremona.
His tñ (heu) cur non seducta est Mătua nobis? Mantua.
His tamĕ (heu) cur nŏ potui uiolare Cipadă? Cipada.
Dixi, sed quid ais de te temulenta Megara?
Quare uenisti modo sgomentare Senatum?
dixerat, atq; quater digitos sibi dĕte momordit

Megara.

Dira Megara leuăs tunc se latrădo gridabat,
Totum sturbasti mundum, sed sola Cipada
Restat, & antiquo veniens de sanguine Măto.
Ast ego nunc magnă facio rixare Cipadam,
Quæ postquam totas mundi conterruit Vrbes,
Venit ad Inferni, Baldo guidante, cauernas,

Comina.

Baldus id ascoltans fleuit, mox intus apertis
Præcipitat ualuis,
Concilium uiso Baldo deforme repenter
Vanescit, gemma non supportando lusorem.

Com-

Comparatio.

Quales, quum rubeos rutilans aurora colores
Pandit, & aurata mortales fronte reuisit,
Gregnapolæ fugiunt nolentes cernere lucem,
Et semper gnao gnao stridentes nocte cinctæ,
Sic tenebrosa cohors Baldo subeunte scapauit,
Nec ualuit rutilæ radium comprẽdere gemmæ.
Non radiũ gẽmæ quã Baldus gestat in elmo,
Sed radiũ gemmæ quã magno pectore portat.
Gemma uoluntatis nulla ambitione tumẽtis.
Gemma uolutatis circa uirtutis honorem.
Propterea Ambitio, discordia, prauaq; turba
Confugiunt Baldi gemmã rationis amicam.

Togna.

Manserat hic solus, uacuas tantũmodo sedes
Inspicit, & forti desquistlat omnia brando.
Dum studet huic operi, facies apparuit ecce
Splendida Serraffi, calua quoq; fronte bianchi.
Serraffus. *Qui consuetus erat descendere sæpe sub Orco,*
Mantmuitq; diu talem securus usanzam.
Compagnos Baldi retrouauerat ergo furentes,
Quos ad notitiam cordi, sensumq; reduxit.
Qui quæ dimandarãt perdonum sæpe uicissim.
Hos ergo Serraffus habet post terga sodales,
Sodales, non plus inimicos. *Qui uiso Baldo læti mouere cachinnos.*
Dumq; illi narrare uolunt sua fata stupenti,
Serraffus cito uanescit comitante Giuberto.
Pizza capellettus remanet, secumq; Rafellus.

Gosa.

Ergo per obscuras tombas simul ire comẽzant,
Quisq; balottina, quadam deffendit ab oybo
Sulphureo nasum, quæ suauem prabet odorem.
Quã contra pestem, flãmas, necis atq; uenenũ.
Composuit Serraffus eis mandante Cocaio.
Per quem Serraffum reuidẽtem sæpe baratrũ

Cuncta

Cuncta Baroniæ Merlinus gesta canebat,
Quæ mox scribebat, nec non referebat amicis,

Pedrala.

Ibat Fracassus Comites prior ante seqentes,
Vltimus est Baldus, nam captus amore paterno
Vult Marcellinum Cingarinumq; fiolos
Confortare suos, mentis quoq; prendere spaßiũ
De rebus uarijs parlabant semper eundo,
Alter Boccalum bertexxat, & alter Auerni
Venturos memorat casus, alterq; recordat
Quid de Meschino Guerrino legerat olim.
Dũ quoq; Falchetto Cingar narrabat amico
Vergili sextum mira res, ecce loquelam
Perdit nil parlans, & imaginat omnia prater
Virgilij sextum, nec se parlasse ricordat.
Falchettus pariter quod Cingar dixerat illi
Nescit, & obmutuit fantasticat omnia prater
Vergilij sextum, nec se ascultasse ricordat.
Hircanus cerebro penseros mille reuoltat,
Vult hoc uult illoc, nec quod uult eligit anchũ.
Castellos fabricat Fracassus in aere multos
Sic sua lingua tacet, si semper muta fuisset.
Efficitur mattus Centaurus mille mearos
Mente caminabat perditq; putando rasonem.
Iã salis in xucca nil amplius Hippol habebat
Per centum passat sua mẽs vilupata chimeras
Fantasticanti Lironus mente tenebat
Sublatos oculos cœlo frontemq; rapatam.
Pizza capellettus ridet, grignatq; Rafellus
Attamen ignorant si rident, siue piangunt.
Ad mutã ludens mouet, ora, manusq; Bocalus,
Atq; caput gratat non agrexxante pedocchio.

Berta.

At Baldus liber labris ac ora solutus
Inter compagnos infesta silentia uidit,

X Dumq;

Dumq; suos natos loquitur, responsa petebat.
Sed facti elingues nil respondere ualebant.
Ergo ait, o socij, nil uos parlatis? & unde hoc?
Voltis pro vultis. *Num ueluti Monachi seruare silentia uoltis?*
Dicite, respondete precor, uos ergo tacetis?
Nil uestro Baldo uultis parlare roganti?
Sed melius poterat muros audire loquentes.
Qua propter secum capit nolendo tacere,
Nec uult indarnum mutas tentare loquelas.

Comparatio.

Stramballonē. *Ad Strambollonem sguerzis cū passibus ibant,*
Vt faciunt Itali (sumus) omnes sæpe todeschi.
Quando plus cocti quam crudi vina Tauernæ
Gestant in cerebro fumantia supra biretum.
Tunc huius rei Baldus uult noscere causam.
Precedens alios cossam uidet ecce nouellam,
Temma, timor. *Pro qua multa satis commouit tēma uigorem.*
Sub pede quisq; suo sentit mancare Terenum,
Nec iam qua figāt Calcagnos Terra uidetur,
Immo suspensi gambas per inania guidant
Ac non gestantes alas volitare comenzant.
Dum parlare volunt, labiū tātūmodo menāt,
Vt faciunt muti cilijs manibus ve loquentes.
Admirabantur ridebant attamen omnes,
Ac hilari vultu sensu quoq; talia sofrunt.
Quisq; suum corpus sentit nimis esse legerum,
Per quoddā vacuum leuiores æthere pergūt.
Gaudent quod nulla gāba strachedine lāguēt,
Carmen truncatum. *Immo uelut stipule portantur, nescio quo*

Pedrala.

Ecce cauernosam rupem spinguntur in unam,
Quæ suspensa tribus Grillis fundamine mācat
Quisq; Grillus erat maier leuitate Bizarri.
Hic phantasiæ Domus est repleta silenti.
Aenigma. *Murmure, uel tacito strepitu, motuq; mouenti,*

Ordine

Ordine confuso, norma sine Regula & arte.
Vndiq; Phantasmæ uolitant, animiq; balordi.
Somnia penseri nulla ratione mouesti,
Sollicitudo, nocens capiti phantastica cura,
Diuersæ formæ, speties, & mentis Imago
Hic sunt Gramaticæ populi, gentesq; reductæ
Huc, illuc, Istuc reliqua seguitante fameia.
Argumenta uolant dialetica, mille sophistæ
Adsunt Baianæ, *proh, contra, non, ita, lyq;,*
Adsunt Errores, *adsunt mendacia, follæ,*
Atq; solegis mi, fallatio, fictio Vatum.

Phantasma reperitur tam fœmininum quã neutrum.

Comparatio.

Me reperi (fateor) medium quandoq; briacũ,
(Quãuis nec modo sim tutus) varcare p amplã
Campagnã Godij, quãdo mage scaldat Apollo,
Circum circa meũ uolitant Caput *ecce pusilli*
Moschini numero tot quot fert littus arenam,
Et reparant caldum Testæ *faciendo* Capellum
Quorum percussit nasum redolentia uini.
Sic Phantasiæ Baldum, *Baldiq; sodales*
Assaliant, intrantq; caput roduntq; cerebrum.
Multas cũ manibus Cingar brãcabat, & illas
Secum ferre cupit, sed non retinere valebat.

Briacum, imbriacum.

Si Moschinus habeat nasum inter Achademicos lõga fuit disputatio.

Comparatio.

Vidisti forsan pueros quandoq; zugante,,
Velle piare manu stantes in pariete Muscas.
Sed quando pãdunt digitos (nisi prestiter illas
Scaltritas capiãt) retrouãt zaffasse Chimerã?
Sic Baldus comitesq; manus hinc ĩde menabãt,
Vt phantasias caperent, sensusq; bizarros.
De qbus implerat Carnerũ Cingar et Hippol
Pizza Capellettus non se satiare ualebat
More suo (stradiotus erat) spoliare Masonem,
Implet Scharsellas, saccũ, geminasq; Bisacchas
De Paulo ueneto, de Hispani *mille baianis,*

Proceleumaticum.

Cingar & Hippol phãtastici.

Pizza capellettus Logicus.

Baldus Mosconem brancat, retinetq; Plutonis
Deq; suis Grilis nasum replebat & aures.
Scottus. *Sguarnazzam Scotti Fracassus repperit illic,*
Quã uestit, gabbatq; Deũ, pugnatq; Thomistas.
Albertus Magnus. *Alberti magni Lironus somnia zaffat,*
Vult fieri gratus, cunctis, gnarusq; futuri,
Scrutator cordis, multas augere richezzas,
Tollere Ceruellum Cornacchis, prẽdere pisces
Cum manibus, quosdam secũ gestando lapillos
Risellus melencolicus. *Plena Melancolicis humoribus Vrna latebat*
Angulo in obscuro, quam nũdũ uiderat ullus,
Sed dum Risellus considerat, urtat in illam,
Et miser, in moiam se repperit esse cadutum.
Qua propter dubitãdo mori clamabat aiutũ.
Sed clamando nihil sua labra mouere ualebat
Accurrũt Comites, illum de fonte cauarunt,
Vnde melencolicos fundebat ubiq; liquores.
Hircanus quasdam saltãtes per Pauimentum
Carpere saiottas studiat non absq; labore,
Dũq; unã griffat manib⁹, celer altera scappat
Fecerat ingentem Pulicum Falchettus aceruũ
Quos sacco positos fert alto in tergore secum.
Boccalus normas Epicurri nescio quantas
Absq; labore piat, complectitur, inq; Botazzũ
Cocamen & cocaius & cocon⁹ *Ficcat me fugiant, stoppatq; cocamine Buccã.*

Chimera.

Has inter follas stat maxima Bestia, nec stat
Cui caput est instar Montonis uel Capricorni,
Mille manus, ac mille pedes, ac mille uolantes
Fert alas uẽtremq; Bouis, schenamq; Caualli.
Quæ si non caudam Simiæ de retro teneret,
Toccaret Cœli summo testone sollarum,
Cum Ioue disponens duam partire Mineruã.
Sed qa qcqd agit cauda mãcante, lasagna est
Ducitur ad nihilũ, meritoq; Chimera uocatur.

Parturit hæc montes, sed naſcitur inde faſolus,
Dũq; Gigas parat fieri fit paruula Mirmix.

Togna.

Hæc igitur Baldus *ferrum ſfodrãdo Chimerã*
Percutit inq; duos pariter uidet eſſe mezenos,
Integra ſed pariter tornat, nec vulneris ullum
Monſtrabat ſignum, fixaſq; mouebat ochiadas. Si fixas, quomodo mouebat, quià &cetera.
Inde cito, nec ſponte q̃dem remouẽtur ab una
Phantaſma, retrouantq; pedes miſiſſe Terenó.
Quiſq; ſuis gambis proprijs ut uadat oportet,
Non plus aſpiciunt curas nihilamq; Chimerã,
Nec mage parlandi libertàs tollitur illis,
Nec quiſquã memorat q̃d nã uidiſſet adeſſum Pulchra deſcriptio phantaſiarum, quæ tandẽ ad nihil redigũtur.
Phantaſiæ abeunt quas in Carneria nuper
Ficcarant redeuntq; loco prius unde recedunt.
Sunt tamen hi medij pazzi, medijq; balordi.

Luxuria.

En ſuper interea pratum ueniſſe uidentur,
Ex Arborſellis florumq; nitore pienum.
Candida fragrabant ibi Lilia ſepta roſarum
Cingebant Campũm, uarios qui miſcet odores
Innumeræ Dammæ danzabant undiq; dulces
Dant Cantilenas, plenaſq; Cupidine uoces.
Inter eas reliquis formoſior una canebat,
Geſtans auriferam ſublimi fronte Coronam.
Tantum ſuauis erat uiſu, tantumq; petulcis
Blanda oculis quãtũ fuit unquã fœmina mũdo
Nũc humilem terræ frontẽ pudibunda tenebat
Nunc lætos madidoſq; ſimul releuabat ocellos,
Nunc effundebat graciles laſciua cachinnos,
Nunc inflamatis animos ſtimulabat ochiadis.
Obuia currebat venienti feruida Baldo,
Seq; galantinam totam præſentat ad illum,
Mox quot Compagni ſunt tot uenere puellæ.
Hic blandi riſus ſdegni ſuſpiria dupla,

Hic Turpes tactus, Cegni, basamina, luxus,
Plena libidinibus mouimenta trahētia mētes.
Hic Stigās animos ad amorem Musica garrit,
Arpicorda, Lyre, Cithare, Flautiq; forati,
Voces humane melius que pectora captant.

Causa, sunt flores & amenitas loci.

Maselina.

Baldus comuni vrgetur succumbere legi,
Nāq; somēta uidet Veneris causamq; modiq;
Non apud ardentes flammas est paia tenenda
Cælestis uiolare deos occasio posset.

Modus, sunt puellæ saltantes.

Pedrala.

Ergo manum Baldus Regine porrigit instar
Ballandi, Cingarq; suam carzzare puellam
Incipit, atque capit dum Liro feruidus altram
Denique dum cuncti nimio vexantur Amore,
Contremuit Cāpagna statim, Pratiq; decores
Auffugiunt subito, fontes, & limpida stagna,
Non plus apparent, discendunt oscula, lusus,
Mutantur flores in tintas sulphure flammas,
Mutantur Nimphe cornutos in diauolazzos,
Mutantur ritus in uerba plena doloris.
Vndiq; luce caret locus ille seuerus & asper,
Qui sonat ut resonat Mare tēpestate reuoltū.
Incipiunt fremitus uocum, stridorq; gridantū
Almarum, uersant raucantes nubila uoces.
Hic tante flammis Vmbre cruciātur acerbis,
Quante pro fœdo periere Cupidinis actu.
Illam quam supra Reginam diximus, esse
Quippe voluptatem carnis nouere sodales.
Paret in aspectu primo formosa, sed inde
Efficitur, luctus, dæmon, lachrimosaq; strages
Inde per horrendos cruciatus ire comenzant.
Inspiciūtq; animas cunctas simul esse gemellas.
Squarzabant mutuo crines barbasq; pilabāt,
Inuitis labris fellantia basia taccant,

Et qua

Et quæ olim morsu cupiebant suggere labra,
Nunc laniant, rodunt, gustant p melle venenũ,
Quarũ iã linguæ sunt factæ Rospus et anguis.
Sed maior pœna est qđ amor tã feruidus olim
In crudele odium mutatus torquet Amantes.
Hic genus oẽ hominũ seu nobile, siue codardũ,
Ad quorum numero stelle, nec arena parãtur.
Inter compagnos Baldi fuit unus eandem
Qui timuit pœnã, troppũ quia semper amauit.
Alter at inter eos contrarius extitit illi
Qui semper Venerẽ spreuitq; Cupidinis arcũ.
Fornaces condunt ibi semper mille Diabli,
Furnos, Furnellos, Bozas, caldaria ferri,
Venturisq; locus signatur singulis almis,
Ignoret quamuis ea quæ ventura diauol.

Ne hereticus reputetur.

Comina.

Ergo quisq; suam fornacem Barro catauit
Semiruinatam uelut est antiqua muraia.
Singula nã fornax hẽt hoc Epigrama notatũ,
Quod facinus struit, id Cõfeßio destruit alma.

Semiruinatam, quia cõfessi erant.

Confessio.

Gosa.

Baldus at inuenta stupuit Fornace profunda,
In qua cum Berta debebat semper aduri.
Ah, dixit Cingar, cur fallit opinio uulgum?
Quis non pensasset potius cum Crispide Baldũ
Istic damnari veluti damnantur Amantes?
Ecce qđ æquus Amor cõiũxit Crispida Baldũ.
Hic lasciuus Amor lasciuos damnat Amantes,
Hic sincerus Amor sinceros laudat Amantes.
Baldus ait, nihil est mi Cingar opinio uulgi,
Et licet hæc speculum nostri denigret honoris,
Summa tamen Deitas ad lucem deniq; verã
Prodit Amicitiam ceu nunc de Crispide fecit.
Sed quid de nobis opus est narrare prophanis,
Quãdo qđ ẽ sanctos etiã mala lingua pmebat?

Hieronymus. Bricius. Carolus.

Maxime Hieronymum dictũ cognomine Diuũ
Et qui Martini Bricius possessit honorem.
Quid referã Carolũ Benedicti claustra colẽtẽ,
Quem tamquam purũ Ioseph, castãq; Susannã
Crimine adulterij, furti quoq; lĩgua grauabat?
Sed tamen ad finem Calicutti secta ribaldi
Qui dabat accusam Carolo tenuata remansit,
Et Caroli tandem patuit mẽs candida mũdo.
Vnquã nemo suam uoluit deffendere causam,
Immo tota cohors ipsum crucifige gridabat,
Tres habuit cõtra Pilatũ Caipham & Annã.

Vt constat in Euãgelium Ioannis.

Pilatus dicebat ei, mihi gens tua tradit,
Nec meruit quid sit verũ cognoscere tandem.
Hunc ve flagellatũ crucifigere fecit & undam
Dimandando manus lauit, uelut esset ab eius
Sanguine nil nocuus sed tantũ culpa suorũ est.

Masfelina.

Sic ait, ac inter brusantes quaeritat umbras.
Tanta Putanarum stipatur copia, quod non
Discernũt animas quas culpa secreta peremit.
Attamẽ heu quãtos quo gens prius esse pudicos
Credidit, aspiciunt illic stridendo cremari.
Maxime non ullos quibus olim cura dabatur
Corrigere alterius mendas, & tradere culpis
Iuditium, sibi met placidis alijsq; seueris.
Hi tamen officij casto sub tegmine tanti
Luxuriae, solumq; Gulae studuere voraci,
Atq; puellarum comprabant oscula plura.
Dantes ducatum per basum quodlibet unum.

Pedrala.

Luxuriae uisu cruciatu deniq; Baldus

Rogantes inter rogantes.

Vult exire, uocat socios, qui flammea sparsim
Per loca girabant animarũ multa rogantes.

Signacula uestigia.

Conueniunt, exire parãt tamen hostia nusquã
Apparent, nullamq; uident signacula Portae.

Baldus

Baldus natura sdegnosus fronte rapatur,
Nam vult ire foras, nec eundi forma trouatur
Huc illuc properat, nigras interrogat umbras,
Respondetur eis, nostrum cercate minossum
Confessatorem, sine quo mihi credite portam
Quaritis indarnum, dextra nos ducite parti,
Cernite de longe faculas uomitare Toraxxũ,
Illac confessat Minos *almas igne brusandas,*
Illac egressus patet huius flebilis agri
Illico campagnam gressu celerãte trapassant,
Turroneq; adeunt ignẽ uentumq; uomentem.
Hic ferri portaxxa stetit, qua detegit Antri
Boccaxxam scuram buso sub monte cauatam.
Nõ timet ingressum Baldus, *uult primior esse.*

De Cerbero.

Cerberus en triplici patuit testone cagnaxxus,
Qui plenum uarijs ex ossibus impedit Antri
Limen, & impauida stat custos fronte cauerna.
Quando uidet socios hirsuto tergore saltat,
Cumq; rebufatis uillis baubare comenxat.
Post baubamentum dentes grignare fremẽtes.
Gutturibus latrans nigrũ tribus euomet oybo,
Duxerat et fodro Baldus *stãs firmiter* Ensem.
Compagnosq; iubet limen transire cauerna.
Sic faciunt, ast ipsa uolens prohibere tricolla
Bestia passagium, currit boccare Lironem.
Baldus ad ingẽtem distorchiat ense rouersum,
Nil taiare nequit uelut esset ligneus ensis.
Mox desperatos colpos menare comenxat,
Donec eum terra stratum liquere fiaccum.

Togna.

Ergo trapassarunt omnes custode domato,
Vt confessorem possent cattare Minossum.
Pizxa capellettus scortam facit ante sodales,
Boccalus medio stat semper in agmine ficcus.

Nō pcul excedunt, quod quidā saltat ab antro
Buffonus stultusq; magis, magis imo famatus,
Obuius accedens partes mōstrando pudendas.
Ipse caualcabat bastonem more putini,
Gūq; manu leua brenam bastonis habebat,
Sed dextrā cannā parens giostrare ferebat,
De panno longas aures, stuppaq; pienas
Distendit, similisq; retro stat pendula cauda,
Consutumq; tenet strepitosum quaq; sonaium,
Saltat, et idē facit manibus pedibusq; morescā
Et porgens dextram Baldo danzare comēzat.
Baldus gentilis ridens nil denegat illi,
Secum danzādo sequitur qua parte menatur,
Sgregnabant omnes optantes cernere finem,
Nil parlat stultus, sed atezat sæpe cadendo,
Quē leuat e terra, nec ad altrū tēdere, Baldus,
Namq; leuabatum uix ille, cadebat & anchū,
Duraq; frangebat (sic dicunt) saxa quaderna,

Zucca.

Post curtum spatium retrouarūt deniq; zuccā.
Grandilitate parē Montagnæ Valcamoneghæ
Quæ toti mundo potuisset fare manestram.
Ad latus ipsius zuchæ stat granda foramen,
Per quod cū stulto Baldus comitesq; subintrāt.

Logici.

Ista quidem zucca est animabus plena togatis,
Quas quōdā logicos reputarūt esse profundos,
Ast ammiserunt cerebrum per mille baianas.
Aut homines asinos dicunt, aut esse Cauallos,
Extinguiq; sitim iactarunt carne salata.

Vtrum.

Inter eos stabat uir quidam corpore duplex,
Qui sustentatur binis tantummodo gambis.
Dicitur hic utrū, dubiosis sensibus implēs, (lāc
Hereticosq; facit, negat hāc pbat hūc tenet il-

Et

Et sibi met diris semper dat uerbera pugnis.

Philosophi.

Post hæc Mattus eos Portam conduxit in unã,
Introeuntq; scolam sapientum phiilosophorũ.
Illic Astronomi, Magici, Mediciq; periti,
Illic Entisber, Ferabrich, Auerois, Ocham,
Illic Burleus, Strodus, Simplicius, Hermes,
Illic Auempace, Themistius, & Theophrastus,
Illic Porphirius, Xamolsides, Abaris, illic,
Albumasar, Manae, Gersonides, Aba Ioannes,
Arcaxel, Alchindus, Damigeron, Aboli, Zael,
Dardanus Aboasar, zoroaster, & ide Charon
Milleq; filosophi quos nescio tradere mẽti, (das

Poete.

Sunt quoq; (nescio qui, sana sine mente poetæ)
Qui paritiales patriæ, proprijq; Tiranni,
Compleuere libros follis, uerisq; bosiis.
Sed quales habeant pœnas, auditæ Poetæ,
Vt quoq; vos tantas schiuctis fingere frappas.
Sunt ibi diaboli numero tres mille vel vltra
Iugiter officium facientes Herbolatorum.
Quæq; suo proprio subiecta est alma Diablo,
Qui dum cõplet opus stat altã supra cadregã.
Vndiq; dant gridos veluti gridare solemus,
Quum dentẽ nobis guastum barberius extrat
Nam cum lancettis, ancinis, atq; tenais
Quisq; cauat dentes, nũquãq; cauare rafinãt.
Quottidie quantas Vate fecere bosias,
Quottidie tantos opus est ammittere dentes.
Sed quo plus streppãt illos, plus illico nascũt.

De Duranto.

Inter eos igitur Cingar cognouerat unum,
Nomine Durantũ, qui dũ cecinisse Leandram
Si iactat, doctis sbeffatur ubiq; poetis,
Ardimentũ habuit (quãuis magrissime cãtet)

Orlandus. Rinaldus.

Magnanimo Orlãdo præponere gesta Rinaldi.
Perq; gulã mẽtit, quod sic scripsisse sbaiaffat
Turpinum, nec opus Turpini uiderat unquam.
Composuit quẽdam (quem nolo dicere librum
Sed Scartafazzum) nomen ponẽdo Leandram
Cui dignum fecit noster Serraffus honorem,
Namq; sigillatus cæra fuit ille culina.
Heu quales streppos misero dabat ipse Diauol
Sgretolare suas audiebas longe ganassas.
Gingar compatiens fecit restare Diablum,
Durantũq; rogat, quare sic absq; rasone
Orlandum biasmat, nimiũ laudãdo Rinaldũ
Ille sed auulsis pro dentibus, oreq; balbo
Respondet, quo iam pacueunt futa ialdi.
Sic ergo, quicunq; volunt preferre Rinaldum
Orlando dicam quod amãt hi furta Rinaldi.
Namq; procul dubio fortissimus ille Senator
Romanus, Brauaq; comes Orlandus, & armis,
Et sensu, et meritis superasset mille Rinaldos.
Non tamen alta quidẽ cõdẽno facta Rinaldi,

Responsio Duranti balbutientis, sic enim dicere voluit. Quoniam placuerunt furta Rinaldi.

Prophetia.

Ast ueri Auctores Orlandum preposuerunt.
Ac in venturo præponent tempore uates.
Maxime Boiardus, dictusq; Maria matheus,
Plus sentimento, facili quam carmine, diues
Surget Alouisius tuscus, Franciscus & orbus,
Magnus Ariostus, laus, gloria, palma Feraræ,
Tẽpore mãcus erat Petrarcha, carmine sed nõ.
Inueterata nocet laus nobis sæpe modernis.

Alouisius. Franciscus.

Vergilij Laudes.

Mons quoq; carmellus Baptistæ versibus altis
Iam boat, atq; nouũ Manto fecisse Maronem.
Gaudet, nec primo præfert tamen illa Maroni.
Namq; uetusta nocet laus nobis sæpe modernis.
Splendet in altiloquo Põtanus carmine, stellas
Dum

Baptista.

Pontanus.

Dum canit, et septē quos ambit signifer orbes.
Dū monet Agricolā quo purget tēpore citros.
Non tamen æquatur uati quē protulit Andes.
Nāq; vetusta nocet laus nobis sæpe modernis.
Exiet Archadicus per sdruzzola metra libellus
Nazzari, quo prata, greges, armenta capellas, Nazzarrus.
Pastoresq; canet siluas, Magalia Nimphas,
Christeidan post hæc cantabit dignus Homeri
Laudibus, ad cædet uati quem protulit andes.
Nāq; uetusta nocet laus nobis sæpe modernis.
Tu quoq; magniloqui sublima poema Marulli Marullus.
Non eris æquandū Vati quem protulis andes.
Edidit Armeniden nec qui sub ueste Cuculli Raphael.
Nec Zacharias, nec multi deniq; Vates Zacharias.
Aequiualent nostro Vati quē protulit Andes,
Nāq; vetusta nocet laus nobis sæpe Modernis.
Materies Asolana grauis ueniet quoq; Bembi, Bembus.
Metra Thibaldei, Seraphini, Cornaq; Zani, Thibaldeus.
Modena Pamphilico de Saxo multa cauabit, Seraphin.
Quos tñ esse pares Danthi, lepidoq; Petrarchæ Corna.
Secla negāt, nā sola datur laus magna uetustis

Conclusio.

Nec Merlinus ego, laus, gloria, fama Cipadæ,
Quamuis fautrices habui Tognamq; Gosamq;,
Quāuis impleui totum Macaronibus Orbem,
Quamuis promerui Baldi cantare bataias.
Non tamen altiloquis Tiphi Caroloq; futuris Tiphis.
Par ero, nec dignus sibi descalzare stiuallos. Carolus.
Non tamen hāc zuccam potui schifare decētē,
In qua me tātos opus est nunc perdere dentes,
Quātos Roma uiros nūc optinet īclita sanctos
Relligiosorum mores quot habentur honesti,
Quot vesorum iusta doctores lege gubernant
Quot diuas habitat matronas integra Pallas,
Deniq; quod sanctæ gentes urbesq; Romagnæ,

Aut

Aut Lombardiæ, Toſcanæ, aut totius orbis.
Tange peroptatum Nauis mea ſtraccula portũ
Tãge, quod ammiſi lõgiqua p̃ Aequora remos,
Immo probos uitæ mores, breue tẽpus, & annos
Scripſimus ad ueniam propero ſi ſcripſimus ullæ
Forſitan auditu male conſona, parcite quæſo,
Et iam confectus ſenio, Terraq; recuruus
Corpore deſtituor, Vitæ quoq; cædo ualete.

Phantaſiarum Merlini Cocaij
Volumen explicit.

MERLINI COCAII

POETAE MANTVANI PROLOGVS IN MOSCHAEAM PVERILI TEMPORE COMPOSITAM

NVPER ego noſtra paulo digreſſus ab Vrbe.
De Mantua. QVAM celebrem toto fecit in orbe Maro.
OCIA nactus eram cupidis adamata poetis,
Retro & curarum manſerat orba domus.
Nil arduum uolenti. Ad liquidũ Benaçe tuo quẽ parturis Amnem
Gurgite me longum ſed leue traxit iter.

Mintius

Mintius hic torto fluitat per ſaxa meatu
Effrenisq; leues non gerit unda rates.
Concitat inſanos decliui margine fluctus.
Donec te latis Mantua cingit aquis.
Illic tua ſedes non expugnabilis ullo
Marte, Bianoreis nunc quoq; clara uiris.
Vnanimem claudunt illuſtria mœnia plebē, Laus Vrbis Mātoæ.
Semper abundanti ſemiſepulta lacu.
Vna fides populi quouis ſua principe durat,
Aſpidibus procul eſt atra Megæra ſuis.
Seditio, qua nulla carens Vrbs incubat armis.
Hic tantum paci ſuccubuiſſe dolet.
Nunc quoq; Tireſiæ remanent ueſtigia Vatis,
Mantua quid faciat ſi petis illa canit.
Illa canit Vatum non paucis plena cateruis.
Soluit & ad ſcenæ longa Theatra iocos.
Materno defert Infans de uentre poeſim, Naſcuntur poetæ.
Vagit & innatos balbula lingua ſonos.
Qui canit Hæroum memori tradenda libello
Tempora, quem Clio Muſa fauore præit,
Qui ſibi Melpomenen ſua flet dū fata ſeuerā
Conciliat tragicos exululando ſonos,
Comicus emeritis proſcænia ſiſtere ludis
Crederet, & plauſu diſcutienda malo,
Ad ſua ni facilem ſentiret uota Thaliam,
Omnia tunc petulans ora cachinnus habet.
Roſida paſtores gregibus tondentibus arua
Certatim Eutherpe ſponte ſedente canunt.
Corticibus cedunt memorādas ſemper amicas
Vndiq; dat modulos tibia preſſa leues.
Credite Parnaſum neglexit Apollo bicornē,
Credite non ultra phocidis haurit aquas.
Ille ſui curat patriam gentemq; Maronis,
Inq; poetarum principis vrbe ſedet.
Clamatio pæan pariter Iuuenisq; ſenexq;,

Cinctaq;

Cinctaq; Daphnæo tempora crine ferunt,
Aurea Vergilij flores simulachra decorant,
Et Vati peragunt annua festa suo.
Mars procul excessit, securis ocia dantur
Mentibus, & placidæ concrepuere lyræ.
Ipsius in laudes Vrbis furor exijt ergo,
Sed Clio fuerat tunc rogitanda mihi.
Heu quid surdidulas auellit protinus aures.
Præualuit solito nec furor ire pede?
Ante pedes humili proiectus apollinis ore,
Cur suetum, dixi, carmen Apollo negas?
Me ferus aspectu trepidum despexit acerbo,
Mox ait, audacter me quoq; stultæ rogas?
Dixit, et adductum pharetratus corripit arcū,
Et lateri legitur certa sagitta meo.
Vt fugit ante leuē memoralis Capra Dianā,
Aut lepus a rapidi morsibus acta canis,
Sic miser euasi durum per inhospita phœbum.
Et qua calerarer uallis adulta fuit.

Fuit pro affuit.

Voluebam quæ causa mihi cōmouerat illum,
Qui daret haud solitas tendere posse uias.
Illius heu frustra doctas captare sorores
Speraui, ac multa laude tenere polos
Nil fuit euigiles studio concludere ocles
Postquam tot menses abrogat vna dies.
Ergo qua volucri prorumpit Mintius alueo
Deueni, Lachrimis creuerat ille meis.
Inuitas mihi multa salix tūc prestitit umbras,
Inuito quoniam tunc mihi uita fuit.
Nec mora fit, succincta pcul venit ecce puella,
Auratas zephiris sparserat illa comas.
Fulta latus pharetra tergo reiecerat arcum,
Voce manuq; dabat carmina iuncta lyræ.
Ardentis Daphnen cantabat apollinis ignem,
Laurea quæ dempto fine comata uiret.

De lauru semper virenti.

Insuper

Insuper hac dignos recinebat fronde poetas,
Per quos iam pridem maxima Roma fuit.
Vergilium sensi quod homerũ laudibus æquat
Parnasi geminum cæpit vterq; iugum.
Agmina despiciunt Vatum spectantia ab imo
Collis, & exultant non habuisse pares
Phœbeis quanto cædunt fulgoribus astra,
His tanto Vatum cædit in ausa cohors.
Non tamen exiguis affecit laudibus illos
Sectantur lento qui pede Vergilium.
Tunc ego quare odium patiebar Apollinis oro.
Hæc igitur Nimpha causa ferente fuit.
Nescio quas reperi musas, turpes ue sorores,
Nescio quæ turpi carmina uoce canunt.

De macaronicis intellige.

Limpida pegasidũ uiciaui, stragna prophanus,
Totaq; sunt limo dedecorata meo.
Hinc furor, hinc ira est, hinc indignatio phœ-
Ad quem me fecit quæq; camæna reum. (bi,
Nec mora, strat⁹ humo, mediatrix sis bona q̃so
Clamabam facilis demitur ira Dei.
I, modo respondet, nos i modo sperne camænas,
Dixit, & obtrusa sustulit aure pedem.
Protinus intumuit nostro sub pectore uirus,
Nec phœbo, dixi, nec tibi subicior.
Inde furens plectrum rupi, stipuláq; resumpsi.
Hos comenzauit Piua sonare modos.

GRANDIA *Muscarum formicarumq́; canamus*
PRAELIA *crudeles marte sligante brigas.*
SCVRVS *Apollo suos abscondit Albora Cauallos,*
Non potuit tantum namq; patire malum.
Omnis per circum Tellus sbattuta tremauit,

Hactenus breuiter pro facilitate vocabulorũ. nunc autem luciditate indigent.

Prorrũpit poeta in initio proponendo.

Cagarola per ti morem prouocatur, interdũ pro ipso timore accipitur: vn de Auicena.

Mortis ab infirmo debet cagarola vetari.

Parua super cœlos nec cagarola fuit.
Pochũ mancauit qum mortus ab axe tomaret
Iuppiter herculeum valde gridabat opem.
Pro bombardarum scappauit Luna rebombo,
Excusamq; Ioui fecit abire foras
Aequora tũc etiam sbigotentia signa dederũt,
Atq; spauentosas summa tulere faces.
Quattuor ad partes Mundi brusare cometas
Vidimus, & longas discauiare codas.

Coda & cauda diferunt. vide Solinum.

Muscarum clamor, pulicorum stractio, Trũba.
Tamburri summos sbigotiuere polos.
Cessent antiqui ueteres sbaiafare Bataias,
Nam talis nunquam Guerra ueduta fuit.
Grandis erat fateor Troia cascante Macellus,
Quando Cauallazzum gens oselata tulit,
Equiparare tamen sed quis presumpserit istis,
In quibus heu quanta stirps pulicina ruit?
Inumeri pulices, Cimices culices perierunt,
Sanguine pro quorum sidera rossa micant,

Inuocat.

Quæ dabit altoriũ mihi Guerras Musa canẽti?
Blanditias sperno perfida Clio tuas.
Te schioppare quidem uideo ni tradis aiuttũ,
Attamen incago teq; tuasq; lyras.

Incagare & petezare pro nil curare.

Vade in maloram, atq; tuo succurre Maroni,
Canzones quoniam recte petexe tuas.

Socorsumq; detraxit litteram c, causa abreuiationis.

Tu mihi sola placẽs poteris dare Togna socor-
Strictaq; sub cubito det tua Piua sonũ (sum,
Si mea schionfabis gaiardo vela sirocco,
Vltra caribdiacas Cimba nodabit aquas.
Tu quoq; sis presens, ueniasq; in pressa Comi-
Vosq; poetisse macronicesq; Deæ (na
Vngite quantillum fresco mea labea botiro,
Per quem ladinior uox queat ire foras.

Ladinus bergamasche.

Salsigeram toltam persutto ferte brasolam,

Quæ

Quæ super ardentes sit bene tosta brasas.
Post hanc de caneua Bacchi spinate Vasellũ,
Hæc est carminibus digna beuanda meis.

Narrat.

Vrbs est in Pulia quæ nunc Moschea uocatur,
Nobilis, & Romæ se putat esse parem.
Hic mercantiæ portis trafegantur apertis,
Nec tantas cumulat forte Milanus opes.
Quid Bregantinis Veneti grossisq; Maranis
Agaricum, zuccar, mel, Casiamq; gerunt?
Quid ve zenouesus loca p long inqua caminãs
Maiores alijs brauas habere rates?
Quid Florentini merces comprando fatigant,
Viuere qui nequeunt absq; Lyonis ope?
Sed Mercantiam totas Moschea per oras,
Mittit, Nam Muscæ littora quæq; colunt.
Vndiq; Musca suas fert alas, undiq; uiuit,
Musca per Hispagnam Musca per Italiam.
Musca per Hirlãdã, Guascognã, Musca p altã
Vadit Alemagnam, per scociamq; uolat.
Per totas Asiæ discurrit Musca Masones,
Tartaricum passat Musca latina Mare.
India præcipue Muscarum plæbe superbit.
Illic sol magno namq; lusore brusat,
Musca tamen septẽ nõ uult habitare Triones,
Quo plus sol ardet plus bona Musca godit
O, quantum locus est infelix, atq; dapocus,
Qui sine Muscarum viuere gente patit.
Non ibi nobilitas, non sanguis clarus habetur
Nobilium quoniam praticat illa casas.
Non Dux, nõ prĩceps, nõ Rex, nõ deniq; papa,
Mangiaret ni stet Musca galanta comes.
Immo piatellum uix coram Rege scuderi
Presentant, subito fercula prima capit.
Vixq; falerniaco repletur Taxxia uino.

Facilis latine di citur.

Pulia est Prouincia moschis abundans.

Bregantinus & Maranus sunt Nauium genera.

Lyon ẽ ciuitas Franciæ, quæ & Lugdunum appellat. hic Florentini mercadantescunt.

Laus Muscarũ.

Se iacit in dulci gurgite Musca prius.
Et licet hic moriat, tñ hac mors vita vocãda ẽ,
Nã semet Bachi flumine sponte negat.
O bellã foxam mortis, quam musca trouasti,
Nõ dolor in simili morte, sed humor aptũ ẽ.
Soldati cupiunt in guerris fundere uitam,
Tu tamen hanc sortem mortis habere cupis.
Nõ metuis celsam Regum discurrere frontem
Et reginarum labra polita basas.
Ergo laudanda est totum Moschea per orbem,
Progeniem quoniam mittit vbique suam.

Comina.

Sanguileo rex Muscarum. — *Starat in Imperio Muscarum tempore longo*
Rex qui Sanguileo nomine dictus erat.
Vrbes, Castelli, Ville, & Naues, optime sunt cõditiones Potentatum. — *Tercentas Vrbes, Castellos mille regebat,*
Innumeras Villas, innumerasq; rates.
Ergo sublimen dum stabat supra cadregam,
Intra Senatores, Musca stafetta uenit.
Anxia pro cursu, nigroq; schitata lauacchio,
Et (quòd peius erat) sanguine tota rubet.
Lauacchio schitata, imo fœdata. — *Illa spauantato uultu se portat auantum,*
Smergolat, & Regis proruit ante pedes.
Smergolat vociferatur. — *Heu qd hac indarnũ, clamat, Rex sede supbis?*
Heu quid non, heu quid, non tua fata uides.
Squaquarare, frui. — *Heu heu nil pdest lautis squaquarare triũphis*
Splumatosq; super nocte iacere thoros.
Heu male pinguẽti caricas mãgiamine mẽsas,
Heu male ridendo mollia vina bibis.
Prodezze Muscarum. — *Heu male zaninos itis cazzare fabarum,*
Heu male dat schenam magra caualla suam
Frustra sbercigeros oculos habitatis Aselli,
Frustra nos pascit stizza gratata canis.
Sic iuuat heu dulces rostro suciare bognones?
Sic iuuat heu crustas lambere francigeras?
Sic iuuat excalzas villam rodere gambas?

Sic in-

Sic iuuat eiusdem sæpe lecare bragas?
Tenditis heu panzam lombardis pascere quais
Nulla potest vestros merda cauere canes.
Non est iste modus quo Rex tua libera gẽs sit,
Non est iste modus quo tua Regna manent.
Nõ est iste modus quo nostros frangimus hostes,
Non est iste modus fortificare domos.
Tu memorare potes exemplum Sardanapali Sardanapali vita.
Cuius vita fuit broda, libido, gula,
Inter fœmineas acies asinaliter usus,
Nesciuit pugnæ tempore quid faceret.
Vulnera spadarum non oscula sunt mulierum, Notandum.
Scutaq; fœmineum credit esse latus.
Ammisit regnũ, & (qđ plus) ammisit honorẽ.
Fœmina costumis, nomine vixit homo.
Lamentabatur nimium pesare corazzam,
Et nimis in testa quòd grauis elmus erat.
Quãdo caualcauit nunc hac, nunc pẽdidit illac
Et pectoralem credidit esse briam.
Gobbus ad arzonem palmas atacabat vtrasq;.
Non vir, sed plenus stramine saccus erat.
Centum staferi stabant incirca cauallum,
Et ne cascaret brachia larga dabant.
Sed quando sensit trombas taratanta sonare,
Territus impleuit se latitando bragas.
Mox armaduram stracco de corpore traxit,
Solus & errabat flendo per omne nemus.
Tandem aliquã formã pẽsans mõstrare uirilẽ Sardanapali
Cum proprio panzam fodijt ense suam. mors.
Ecce tibi sortem reminiscor Sardanapali,
Alter ni caueas Sardanapalus eris.
Tu stas Sanguileo panzam graffare dauerum,
Et nescis populi fata cruenta tui.
Proijce regalem mantellum, proijce sceptrum,
Vadat & in centum fracta corona micã.

Indue lugubres,decet has funebria, cappas,
Reginaeq; tegat nigra veletta caput.
Inclita de summis caschent spalleria muris,
De fundo ad cuppos sit nigra tota domus,
Vt desperatus stigias domanda sorores,
Implentur populo tartara cuncta tuo.
Implentur populo cui nullum mittis aiuttum,
Implentur populo quem prigolare sinis.
Rex Formicarum*(uix heu tibi dicere possum)*
Rex Formicarum *teq; tuosq; ruit.*
Septem mille quidem longo certamine muscas
Fudit,& in portu miscuit igne rates.

Ragnifuga Muscarum dux.

Ragnifugā nostrū Caporalem,carcere trusit,
Quem supra furcam colla tirasse puto.
Artelaria nihil potuit sboccare balottas
In medio quoniam lacte negata fuit.
En ego mortales accepi quinq; feritas,

Stafetta morit.

Pro quibus en fuso sanguine uita fugit.

Pedrala.

Sic dicens animam tiratis calcibus efflat,

Paradisus ocharum.

Abditus ocarum quem paradisus habet,
Talibus auditis Rex *magnū ad astra gridorē*
Laxat, & aurato saltat ab axe Throni.
Qui ueluti mattus sibi tundit pectora pugnis,
Ac proprio sanctas squarciat ungue togas
Muscarum subiti clamores attria complent,
Totaq; palmarum plausibus Aula tonat.
Accurrit tota Vrbs,*densatur vbiq; palazzum,*
Constabat tanti nec bene causa mali.
Ecce maritatae squarzato crine puellae,
Quaeq; suum rauco clamitat ore virum.
Ecce uocant patres natos, fratresq; sorellae,
Comunis vidua crescit in urbe dolor.
Interea centum Regem *capere* Vasalli,
Quem stramortitum presliter inde ferunt.

Non tantus Româ strepitus sotosora butauit,
Quando ruit Bruti Iulius ense ducis.
Nec noua Carthago cordoium tale prouauit,
Quando se propria fudit ælisa manu.

Brutus interfector Cæsaris. Dido seipsam interiens.

Gosa.

Ergo super volucrem sbalzauit fama cauallũ,
Nec trombam fifolo spiccat ab ore cauam.
In motu cilij compleuit mille mearos,
Nulla datur stracco spelta vel orzus equo.
Per mundi totos it trombezando paesos,
Donec eam sensit Scannacaualla procul.
Ipse Tauanorum populos regit atq; gouernat,
Et sua Damma soror Sanguileonis erat.
Non stetit ad badam, Cugnati fata veretur,
Et Cantarellis ponere frena iubet
Nam cantarellas solitant equitare Tauani,
Quarum cullattas aurea barda tegit.
Illico tota cohors post cursum Scannacaualla
Prosequitur celeri quo pede calcat iter.
A tergo ueniunt Cariazzi trenta feroces,
Quos scharauazzos nomine dixit Adam.
Semper colla ferunt sonitantibus alta sonais,
Valisasq; graues in sua terga gerunt.
Vnius in mancum mensis venere debottum,
Impleuitq; aures uox gemebunda suas.
Scãnacaualla madet lacrimarũ fonte masellas
Quum sua tam mestos audit orechia sonos.
Ad cortem subito staffam retinente fameio
Desmontat, Salæ scandit otanta gradus.
Ecce uenit drentum populo iã vistus ab omni,
Quo magis horrẽtem vox ferit alta Iouem.
Ducitur in camerã, uix pro plãgoribus audit,
Ac ubi Sanguileo rex erat, intus abit.
Qui tunc quantillũ reposatus lumina drizzat
Mox rosa quem lectu surgere fecit aqua

Famæ descriptio. Scanna caualla Tauanorũ rex. Cantarellæ, Mãtuanice pampognæ dicuntur. Scarauazzi, sũt cariazzi.

Scanna

Scanna caualla grauem simulauit fronte piatũ
Calcatisq; bono fletibus ore loquit.

Exhortatio pulcherrima Scannacaualle.

Togna.

Quo nam sanguileo prudentia uestra recessit?
Quo mens tam magnum quæ regit Imperiũ?
Non est iste animus Regis, nõ sceptra tenentis,
Non est hæc simili danda Corona viro,

Tamitis.
Cirus.

Si lagnasset enim Tamitis Sæua fiolum,
Scampasset Ciri gensq; ca[?] utq; necem.

Hanibal.

Hanibale mortos si tantos Roma Barones
Fleuisset, staret non petra supra petram.

Notandum.

Spauẽtãt animos lachrimæ, muliebris usanza ẽ
Quæ lachrimis causa qualibet ora madet,
Nos quibus imposuit mentem Natura uirilem,

Aue, augurio.

Fortunæ praua quid sbigotimur Aue,
Iuppiter ardenti si terras igne brusaret,
Quid ni? summamus prælia contra Iouem.
Seu phas siue nephas debemus regna tueri,
Non tamen ut lachrimis, sanguine sed ꝓprio
Troicus Aeneas patria ruinante, quid egit?

Exemplum Aeneæ.

Quærebat ne aliquo se latitare buso?
Aut pulchrã Vxorem braxxis currebat aptis
Stringere, venatos, decrepitumve patrem?
Verum pro patria uitam contempsit honore,
Irruit in medijs hostibus ense ferox.

Ablatiuum pro accusatiuo.

Fecit quod potuit, donec strachedine lassus
In spallam tolto patre per arma fugit.
Semper constantes animos in corde locabat,
Quamuis tot ferret Sortis iniquæ mala.

Strachare fortunam maximum est.

Iam non sors illum, sed sortem subdidit ille,
Spreuit & insidias quas mala Iuno dabat.

Fabricondo is pro ædifico.

Despectu tamen ille suo fabri condidit Vrbes,
Et sua perpetuo tempore fama viret.
Diuersos alios possem contare ualentos,
Quorum scriptores gesta dedere libris,

Sufficit

Sufficit Aeneam vobis posuisse dauantum,
Eya cito uestram iam remouete doiam
Cessent plangores, & squarciamenta capilli,
Per luctum vitam mortus habere nequit.
Sunt sunt Muscarum, sunt uendicāda flagella.
Formica est nostro Marte petenda cito.
In puncto mittam sexcentos mille Tauanos,
Quos fecit fortes longa bataia viros. Longa experiētia optimos facit soldatos.
Pars equitans usat curuas portare balestras,
Pars grossos alio more caualcat Equos.
Pars pede fert piccas, pars īplet puluere schiop
Sbōbardatq; meū p mare multa Ratis. (pos
Ergo Senatores uos omnes state lieti,
Consilium populo quod datis, accipite
Quando lugetis, luget quoq; catera turba,
Quando ridetis, ridet & illa simul.
Prudenter vestro Regi prestate reparum,
A uobis gioiam non capit ille pocam.
Copia Muscarum si bello tanta moriuit,
Quod superem vulgus, ponite ne pereat. Gioia pro gaudio posita est.
Talibus exorsis animi fugiere balordi,
Inq; suo primo corda stetere loco.
Vergognātur enim lachrimis imitasse puellas,
Et sic maturum deposuisse uirum.
Postquā Sāguileo ter strinxit Scanna cauallā,
Concilium sala congregat in media.
Sic, inquit, sic alta ferunt, sic alta comandant
Numina, sic fortis dat rota circuitum.
Scannacaualla suo nos multum consolat ore.
Datq; suus grandem sermo politus opem.
Dicat consilium pensatim quisque salubre,
Quod stet maioris partis in arbitrio.
Nec nos affectus nati fratrisq; patrisq;
Vincat, sed patria respicietur honor.
Ragnifugam caco formica carcere stentant,

Quem scitis fortem martis in arte Ducem
Illum constitui postquam spirauero flatum
Regem, bastardus sit licet ille meus.
Non id guardâtes possanzam cernite uastam,
Cernite quas pulica fecit in arce prouas.
Quando fracassauit pulicorum ter duo mille
Fugijt & nullo Caganiellus ope.
Cagianiellus enim Pulicorũ maximus est res,
Ragnifugha forzas non tulit ille mei.
Scitis & in cutica quãdo duo mille pedocchios
Brusauit superos igne tocante polos.
Xersis in armata si Dux tunc iste fuisset,
Grecia non illum precipitasset aquis.
An dux perdendus talis? non qualis in orbem
Musca fuit postquam nostra Genia manet.
Parlamẽta igitur uadãt, ueniamus ad arma,
Muscas armari bandus ubiq; uolet.
Cum centũ magnis trãsibimus Aequora fustis.
Qualibet est uirda Scorcia longa fabæ.
Dixerat & sedit, fiat clamante Senatu,
Fiat quod noster Rex cupit atq; iubet.
Voce fauet populus, benedicũt Scannacaualli,
Vnaq; cunctorum mensq; fidesq; fuit.
Mittuntur cunctas in partes illico Bandi,
Currit & ad iussos queq; stafetta locos.
Contra formicas odium crudele citatur.
Illarum pasci uelle cruore brauant,
Hic iurat patrem alter uindicare fradellum,
Atq; uolunt spadas sanguinolare suas.

Explicit Liber primus
Moschea.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
M O S C H E AE
Liber Secundus.

IV.PITER *astrigerum iam baltegare scabellum.*
SENSERAT, *& pauidos mi rat in ore Deos.*
QVID *tremat, exclamat, cœlum? quid nutat Olympus?*
Sidera quid video puluere tincta nigro?
Nũq̃d adhuc veniunt nos assaltare Gigantes?
Nunquid mortalis gens mihi bella mouet?
Ferte citò fulmen, mortalia cuncta brusabo,
Humanum, quam nos, malo perire genus.
Mercurius dixit, pro nobis nulla parantur
Prælia nec contra, lis aliunde uenit.
Inter Formicas & Muscas nascitur ingens
Garboius, per quem sbilzet ad astra cruor.
Nullus presumat diuum, seu nulla dearum
Crudas Muscarum cernere velle brigas.
Nam bombardarum scocatio quãdo tronzbit,
Credite nos faciet rumpere colla zosum.
Iuppiter extimuit, solem restare comandat,
Qui strigiare suos tempus habebit equos.
Neptunus quoq; rumorem sub gurgite sensit,
Itq; sua in fundo tota reuersa domus.

Garboius est quædam confusio vocũ discrepantium. vide Cicero. Nec paruus inter Senatores Garboius insoleuit.
Sbilzare, p valde fluere.

Concurrunt trepidæ Nimphæ, Diuiq́; marini,
Qui fugiunt ueluti grex fugit ante lupum.
Quis Diauol, ait Neptunus, trentaq́; para
Tam cito compellit uos scapolare uiam?
Aeolus absq; mea nunquid Rex ille saputa
Per mare Garbinos laxat abire suos?
Eya agite sauum spacianter ferte Tridētem.
Aeolus hic audax est aliquando nimis.
Triton respondet, non est rex Aeolus iste,
At zenzalarum multa Carina nodat.
Sunt forsan numero grandes octanta Galeæ,
Quæ in Regis vadunt Sanguileonis opem.
Neptunus raptim tali sermone tasuit,
Itq́; per algosas corde tremante casas.
Sanguileo gaudet, zenzalis obuius ibat,
Quas portus magno cœpit honore suus.
Non armata fuit Mundo formosior unquam,
Ipsarum ductor nomine signifer erat.
Vix arriuarant ipsæ, fit rumor in astris,
Et Montagnarum culmina celsa tonant.
Nūquid erūt Sguiceri? nūq̄d Vascona canaia?
Nunquid gens verbis Italiana brauis?
Ista Todescorum nunquid plebs apta bocalo?
Mandat descalzos num quoq; Spagna suos?
Heu Moschinorum descendit tanta brigata,
Tāta quòd ætherius non habet astra sinus,
Apparent centum stendardi desuper Alpes,
Ac procul armorum per iuga splendor hiat.
Sunt Moschinorum populi, gens apta batais,
Rexq́; suus nomen Siccaboronus habet.
Non quo descendit, nec ubi Sol nascitur, unquā
Tam crudelis homo, quam fuit iste, fuit.
Sperzurarat enim ad fundum mittere mundū
Deq́; suo solio præcipitare Iouem.
Non fuit in guerris vir desperatior vnquam,
Ast

Spacianter, quādo deriuata à spacior significat tarde, Quum vero deriuat à spacio as, significat cito.

At incusabat se nimis esse pium.
Tartaria suo stabat subiecta uolero,
Cuiq; Barilensis subdita vallis erat.
Indiscretus enim tantum, tantumq; superbus.
Immo cruentato sanguinis ore bibax,
Vt quoscunq; uiros nō Martis in arte ualētos,
Mangiari a crudi precipiebat Ape.
Hæc Apis est animal cuius fert cauda uenenū,
Deq; suis membris ceraq; melq; fluit.
Mouerat hunc amor, & dilectio sanguileonis
Crudus homo quamuis nescit amare bonos.
Tartaricas butta passauerat iste per undas,
Deq; Barilensi ualle tenebat iter.
Partibus ex alijs venerunt Mirmiliones,
Qui grottas habitant per sua regna nigras.
Non fuit in mundo gens assasinior unquam.
Quæ formicarum fuggere membra sitit.
Rex erat ipsorum Mir predo nomine dictus,
Herculeis forcis æquiparandus enim.
Dux erat armatos sexcentos mille guereros;
Nemo cauallaster quisq; pedester erat.
His ergo adiunctis formicas contra phalangis
Heu quam crudelis guerra parata fuit.
Sanguileo cunctis Capitanis & Corporalis
Sermonem fecit, nam bene doctus erat.
Non huic doctiloqui fuit æquiparāda Catonis
Lingua, nec Hanibalis docta loquela Ducis
Quondam sanguileo si orasset ueste togatus,
Cascasset nomen iam Cicerone tuum.
Ergo ubi Soldatorum animos oratio longa
Fecerat arditos, quisquis ad arma uolat.
Sanguileo primus rutilantia uestijt arma
De ciceris duro cortice facta nigri.
Dimidiam gussam fert pro targone fasoli,
Est sua porcelli ferrea lanza pilus.

Butta est Vrbs Tartariæ Metropolis, in mari sita.

Cicero & Ciceronus inuenit, vt diximus supra.

Cicer niger & albus reperitur plurimum dissimilis.

Excusat mihi pars concaua quippe celatam,
Stat pro pancera maxima gussa fabæ.
Interea grandis fit sgomentatio campi,
Nam uenit indomitus Sanguileonis Equs.
Hic erat ex illis quos dicunt nomine grillos,
Qui tezare leues ampla per arua solent.
Non uelut usantur animalia cætera, currunt,
Ast ad saltones calcibus astra uident.
Sanguileonis adest totus niger ergo cauallus,
Plurima quē Stranium turba tenere nequit.
Sexcentas muscas sbalzo superabat in uno,
Totaq; sub pedibus terra tremare suis.

Tremare pro tremabat.

Insabionizat quotiens pede calcitrat, omnes,
Ac oculos tenui puluere stoppat eis.
Ast ubi quā primū ductus fuit ante patronē,
Efficitur placido mitior Agniculo.
Illico Rex cunctis facientibus undiq; largum,
Saltat, & in sellam plantat utrasq; genas,
Mox ad naspantes ficco sperone galoppos
Hunc mouet, & gentes it asetando suas.
Viuat Sanguileo, uiuat Sanguileo gridant,
Cernis & antractum mille cauare bretas.

Antractum raro inuenitur, significat pariter

Tota super grossos equitat Moschilia Grillos,
Qui numero centum millia sunt Equites.
Scannacaualla suos alia quoq; parte Tananos
Ordinat, & stimulo uocis ad arma uocat.
Corpore magnus erat maior sed mēte dauerū,
Doctus partitum scire piare bonum.

Hoc carmen ab Homero sumptum.

Ad Strabucconem sua iam non bella mouebat,
Vt faciunt plures qui sine mente ruunt,
Qui nec apizzatur simul atra barufola guer- (ra
Omnes in pezzis presto taiare uolunt.
Non ita maturus faciebat Scannacaualla,
Immo repossata mente regebat opus.
Hic habuit quōdam uno cum Vespone duellū,

De isto duello lege Thomasium b ricocolū de militia.

Qui tandem multo uictor honore fuit.
Cuius de cauda ſpinum detraxit acutum,
Omnibus in guerris hæc ſua ſpata fuit.
Sed Moſchinorum Rex dirus Siccaboronus
Sfodrato ſquadras inſtruit enſe ſuas.
Se parpaionis totum ueſtiuerat alis.
Eſt camolæ ſcutum meza ganaſſa ſuum
Mittit Corſeros Regio Panormia fortes,
Quos panarottos Mundus ubiq; uocat.
Ipſos ueloces Muſchinia turba caualcat,
Omnia qui rabidis morſibus arma terunt.
Muſchini armantur ſtuppa, quæ circa borones
Tempore pro longo dura uenire ſolet.
Eſt Moſchinorum talis deſtrezza, quod uncos
Trant uinazzolos & trare ſaxa parent
Ex his ſemper habent carneria plena balottis,
Cum quibus elmettos duraq; ſcuta terunt.
Aſt ordinanzam ſignifer diſponit in amplam
Zenzalas, ne alijs pareat eſſe minor.
Lendinis huic duræ tegit omne pelicula corpus,
In qua non uulnus ſpada tacare poteſt.
Nil niſi de humano zenzalæ ſanguine uiuunt,
Ac ubi ſe firmant, ſigna uidentur ibi.
Non uſant ſpadas non dardos, non alebardas,
At ſua cum proprijs dentibus arma drouant.
Sunt homines magri, neruoſi ſchinchibus acri,
Sunt bene gambati, dulciter ore canunt.
Hi Cincidellas equitant, quæ nocte uagantur,
Ad codamq; ferunt igne micante faces.
Limpyrides greci uocitant, ſed nos cagafocos.
Nam parent ſcura nocte cagare focum.
Mirmilioneas etiam Mirpredo cateruas
Guarnitos armis unit, & arte docet,
Gens ſaſſina quidem ſed in armis iugiter uſa,
Et cui fama magis quam ſua uita placet,

Drouare, ĩquit Seruius [illegible] diſſimulando operari.

Dubioſus poeta ne quis intelligeret hũc paſſum, ſibi ſteſſo comentũ fecit.

Sunt pedites omnes, pichis utuntur aguzzis
Quas de frumento prodit arista nouo.
Sunt habiles guerris lanzones Mirmilionum,
Pro clipeis speltæ concaua grana ferunt.
Hos regit ille ferox Mirprado praticus armis.
Totum Gregnapolæ quem tegit ala nigra.
Inter formicas, ac inter Mirmiliones
Semper guerra fuit, est quoq; semper erit.
Ergo post acies factas, post agmine monstra,
Soldatis cunctis splendida paga datur.
Sanguileo vecchios reseravit albora tesoros,
Nec licitas bello vult sparagnare pagas.
Spendit abundanter quia sic faciendo valētos
Reddit soldatos, dispositosq; neci.
Iam non stendardos uel contrasignia narro,
Tanta nocet capiti sbaiasaria meo.
Si uarias linguas, patrias quoq; scribere uellē,
Structio ꝓ destructio. *Inchiostri & carta structio magna foret.*
Hic nisi Banderæ fuentillant, hic ve trabachæ,
Hic ve pauaiones littora larga tegunt.
Hic contestabiles, Caporales & Capitanos,
Hic bandirales, magnanimosq; Duces.
Hic Reges, Contos, Marchesos, Logotenentes,
Gradum posuit pro officio. *Mirabas proprium sollicitare gradum.*
Hic lancæ, spadæ, targones, scuta, cimeri,
Hic trombæ, gnacaræ, Timpana, corna, cifoi.
Circumcirca tremunt colles, reboatq; riuera,
Vastaq; de celsis rupibus Echo tonat,
O quantum innanimat soldatos tararan illud
Nemigus caldea lingua, dicitur contrarius latine. *Trombarum, & mortis corda nemiga facit.*
Nauibus interea complentur littora tantis,
Quod nisi per salsas vela videntur aquas.
Sunt Naues grossæ, sunt fustæ, suntq; Galeæ.
Sunt simul innexæ per freta larga Rates.
Si cercas quali sint de legnamine factæ,

Dimidia

Dimidiæ glandes dimidiæq; nuces.
Anchoreos buttant rampinos undiq; Nautæ,
Ac super antennas uela bianca parant.
Innumeræ cordæ molantur, siue tirantur,
Pro quibus hic illic rauca cirella gridat.
Non Monitiones, non uituaria desunt,
Non manco guerris Artelaria decens
Sanguileo primus Galiottum scădidit amplŭ,
Qui calcinelli maxima gussa fuit.
Illum tota furens Moschea brigata secuta est.
Vix infassatus restat in urbe puer.
Supra Capelletos Giandarum siccaboronus
Scandere Moschinos compulit ense suos.
Deniq; sgombrarunt Portŭ, largamq; marinā
Intrarunt placido uela regente notho.
Iam Mare sub tanto Barcarum pōdere lāguet,
Cuius apena graues sustinet unda Rates.
Per primum giornum læti cātando uogarunt,
Et fecit placidum per mare Ventus iter.
At formicarum populos redeamus ad altos,
Qui presenserunt Bella futura sibi.
Ergo senatores graneslor conuocat omnes,
Fitq; inter sauios disputa longa uiros.
Supra formicas sceptrum regale tenebat
Graneslor multo splendidus Imperio.
Consilio docli faciebat cuncta pregai,
Quo semper Bellum uictor ad omne fuit.
Illic terribilis subito Mirnuca uocatur,
Qui formicarum Dux generalis erat.
Inter formigenas nemo robustior illo,
Fert duo soletus tergore grana fabæ.
Quālibet armorŭ guisamq; modumq; sciebat,
Precipue in giostris ualde gaiardus erat.
Vndiq; Mirnucam possentem fama gridabat,
Nec siluit nomen per Mare grande suum.

Nux erat in summo fundata cacumine Mōtis
Quae busa Mirnucae Rocca superba fuit.
Hinc sibi composuit nomen Mirnuca decēter,
Mirnucam, Mirmi x cum nuce iuncta, facit.
Ante senatores barbatos uenerat ergo,
Cui magni campi tota Bachetta datur.
Se prius excusat non tanto dignus honore,
Et quod uecchiezza debilitatus erat.

Busa metalla .p Artelaria posita sunt.

Ponitur in punto Campus, gens, arma, caualli,
Bandera, lancea, busa metalla, tubae.
Iā ppe Sāguileo Cimicū mare calcat, & altis
Aequora sunt uelis tota couerta procul.
Iamq; suis mundum priuarat Apollo cauallis,
Lusoremq; dabat Luna bianca nouum.
Non phantasiam uento posuere Sirocco.
Qui furtim nebulis turbidat astra suis.
De quibus obscuro cū turbine saltat in undas,
Spernazzans nigras impetuosus aquas.
Vt sua natura est, Pelagus sotosora butatur,
Castrones pascit rura per ampla suos.
Sanguileo gridat, quam fers ò Nauta nouellā?
Respondet, mi Rex nuntio quippe malam.
Quo uerbo magnus Moscarum clamor olympū
Toccauit, quoniam quisq; morire timet.
Sed magis undosas Montagnas aequor inalzat,
Inter quas ueniens maxima guerra furit.
Quae propter sbalzantur aquae, prāsq; couertāt,
Saepeq; sgomentum Poppa sepulta facit.
Sollicitant Nautae mollare tirareq; cordas,
Indarnum nemo stabat albora quidem,
Quisq; patronus erat stācus manegiare timo
Perdidit & forzas ingenioq; caret. (nem,
Millibus in straczis iā garbassa tota foratur,
Factus cordarum iamq; uiluppus erat.
Saepe simul Naues urtant, semetq; fracassant,

Spezzatā

Spezzati remi per freta larga ninant.
Iamq; Marinari Patronum sibila temnunt,
Quisq; aliqua scampum quærit ut arte suũ.
Qui brancat tabulã, qui sc.ãnũ, quine trauellũ,
Qui despoiata ueste nodare parat.
Res crudelis erat Ponti guardare trauaium,
Quælibet est undis seminegata Ratis.
Quas nunc iurabas toccare solaria cœli,
Nunc infernali sub Acheronte trahi.
Hac illac sbalzant fustæ, timidiq; Marani,
Hic timon, hic uelum, spiccus hic arbor erat.
Sanguileo flexis & Scannacaualla zenocchis.
Stabant, & summo uota tulere Deo.
Sangüileo grassum uult sacrificare pedocchiũ,
Cuius pellis erit digna gonella Ioui.
Scannacaualla duos pulices offerre spopondit,
Et dare uult superis interiora suis.
Preterea Sgnifer cum Mirpredone gemiscunt,
Zaninumq; fabæ sacrificare uolunt.
Siccaboronus erat solus qui spresiat undas,
Seq; facit beffas equore posse mori.
Plangentes alios crudeli uoce biasmat,
Atq; facit notum uelle scanare Iouem.
Sæpe ficas cœlo monstrat, superosq; petezat,
Et stultus rabidum chioccat ut ense fretum.
Fortius at mugit Pontus percussus ab illo,
Fulgurat, & spissis ignibus æther hiat.
Horrendis bombare tonis sentitur ubiq;,
Mox rapido crebras imbre sboronat aquas.
Siccaboronus opem uult solus tradere naui,
Dum cordas frettat soluere, frangit eas.
Sæpe comandando non obeditur ab illis,
Quos in salsiferas precipitabat aquas.
Nõ dicit guarda, sed buttat in æquore cunctos,
Et pugnis donat corpora multa freto.

Dum brauat, ecce Ratis scoio spezzatur in uno
Et celer absorbet fundus apertus aquas,
Quid nisi deuetat magis ac magis ille superbus
Supra uinazzolum per Mare fertur adhuc.
Non tamen interea cessat maledicere cælum,
Stizzosusq; natans æquora calce ferit.
Cætera naufragio proles Moschina negatur,
Neptuniq; petit gianda cauata domos.

Explicit Secundus.

MERLINI
COCAII
POETAE MANTVANI
MOSCHEAE.
Liber Tertius.

TRAXERAT *undarum reuolutio Siccaboronem*
AD *littus sanum corpore, mente nihil.*
VVLT *plus quam maium, xarat [illegible] piantat,*
Infima Plutoni tollere, celsa Ioui
Vultq; potestatem Neptuni prendere, uultq;
Hos super Imperios vnicus esse Deus.
Vult sit coniunx Pallas, meretrixq; Diana.
Et iamfacta uetus sit rufiana Venus.
Mercurium doro uult apiccare soghetto,
Cuius ad officium Mars manigoldus erit.

Solus

Solus solettus furiosa mente caminat,
Et sibi mangiandi plurima uoia uenit.
Non Leo sic rugit quando uentrone famato
Bestia non griffis capitat ulla suis.
Ergo procul uidit celsam per culmina Turrim
Ad quam sollicito cum pede brancat iter.
Hæc erat immensus tendens ad sidera fungus,
Culmine qui tundo iugera multa tegit.
Quattuor hic Pulices armato corpore stabāt,
Et sub fungino tegmine quisq; iacet.
Pinguis in aguzzo rostitur Lendina speto,
Sub qua carbonum grande brasamen erat.
Expectant Pulices quod sit bene cocta famati,
Hanc & adocchiatam Siccaboronus habet,
Accanegiatus erat scarpasq; pedesq; Gigantis
Mangiaret, sancti cruraq; Christophori.
O socij, dixit, uobiscum ducor acenam,
Me uester quoniam rostus odore guidat.
Vnus respondet, nō hic compagne tauerna est.
Albergum quæras in meliore loco.
Siccaboronus apro similis cito feruet in ira,
Cui frons de colera tota bianca uenit.
Per stigiam dixit, dabitis cœnare paludem,
Gentilezza negat quod dare, forza dabit.
Cui responderunt, per forzam tollere uis ne?
Siccaboronus, ita, sufficientus ero.
Non suportarunt Pulices ea uerba superbi,
Targas & brandos sguainauere suos.
Siccaboronus enim prestus iā traxerat ensem,
Quem semper secum per Mare nando tulit.
A trincaores, gridat, gens apta Tauernæ,
Non uestras timeo brutta canaia minas.
Sic ait, & spada facit illos stare dalargum,
Et uelut in canibus gransiger Vrsus erat.
Circundant illum Pulices saltonibus altis.

Nam cum bellatur saltat in astra pulex.
Siccaboronus habet stortam non lamine ferri,
Sed faber ex dura condidit vngue viri.
Hoc genere armorũ pulices natura spauẽtat,
Quapropter superat Siccaboronus eos.
Vipera sembrabat sliciosos infra leones,
Vel non castratus Bos magis intra canes.
Per nullum pactum sgomentabatur ab illis,
Et rubeo multas fecerat ense plagas.
Vnus at ecce Pulex dardum slanzauit acutum
Ad padellam oculos Siccaboronus habet.
Dum mirat dardum veniẽtem saltat in altrã
Bandam, ne talis botta necaret eum.
Nunquam uista fuit Leonissa legerior illo
Quum saltans pariter mouit alhora pedes.
Adiunxit pulicis spallam fendente sinistram,
Quod latus ad dextrum spada calata fuit.
Non tamen assaium fuit hanc fecisse pdezzã,
Se leuat ad cœlum forsitan octo pedes.
Octo dico pedes Moschini saltat in auras,
Et super alterius percutit ense caput.
Non elmus durat quamuis sit scorza Louini,
Millitibus in pezzis fractus ad astra uolat,
Ferrum pro spata. *Squartat, et in tenero callat vẽtramine ferrũ,*
Sic duo iam pulices tartara nigra petunt.
Tertius ecce Pulex incautum Siccaboronem
Post cuppam chioccat proditor, ille cadit.
Ille cadit; sed non aliter sua gamba resurgit,
Quum tangit duram sgnofia Balla petram.
Inde magis factus colerosus tartarus heros,
Nettum rouerso truncat utrunque genu.
Vltimus expauit, scapolat saltonibus inde,
Quem desdegnatur mens generosa sequi.
Eleuat orgoium, post unum currere temnit,
Sed vadit longam pro satiare famem.

Incipit

Incipit ante focum rostitam mādere Lendea,
Omnia cum totis carnibus ossa vorat.
Mox vuæ granum tribiani repperit unum,
Quem bibit, & musto factus alegrus abit.
Strapassat Montes, strapassat flumina, valles,
Tandem iunxit vbi Campus vterque furit.
Dico Muscarum Formicarumq; Cateruæ
Stabant iam guerræ pro dare signa pari.
Hic erat in medium Cāpagnæ testa Caualli,
Nō pcul et veteris Crappa stat ampla Bouis.
Intus mille Salæ, Cameræ, Talamiq; decētes,
Et loca squadrones apta legare duos.
Muscas testa Bouis, Formicas testa Caualli
Continet, has circum Bastio fortis erat.
Formigenū testā, potius quā nuncupor vrbem,
Muschifur insidijs clauserat arte suis.
Muschifur octipedū Ragnorū maximus ē dux.
Qui dare formigen veneratabus opem.
Condiderat largum sua gens ragnina stecatū, Formigena, formigenabus, diuidit figuratice
Quem sbusare potest Artelaria nihil.
Ter centum uigilant noctesq; diesq; pedocchi,
Semper et in muris, fac bona guarda, gridāt
Ipsorum regem, fit Folgel nomine dicunt,
Qui Geluel phiui portat in vngue fidem
Caganiellus ibi formicis donat aiuttum,
Qui pulicum plenas vexit otanta Rates.
Boscosam sub iure suo tenet ipse Lasenam,
Subq; suo Imperio silua canina iacet.
Hic erat & Cimicū Putrifolæ noīe princeps,
Totum lettiriæ possidet ipse fretum.
Hos inter campos fit maximus ergo trauaius.
Presones mutuo scaramuzzando piant.
Implent horrisono Bombardæ nubila tuf taf,
Et faciunt fummo sidera nigra suo,
Quis posset tantæ strepitum narrare canaiæ?

Tamburri, Gnacare, timpana, Corna sonāt.
Sæpe Corerias faciunt, saltantq; deforas,
Et stradiotorum grisa caualla rotat.
Tetra couerta tremit squadronibus æthera nu
Audijt inferni talia bella pater. (tant,
Tallia bella pater Baratri præsensit, & inquit,
Nunc ego contentus, nunc ego richus ero.
Vulcanum clamat, qui zoppegando ueniuit,
Et dixit quid nam rex mihi Pluto iubet?
Lcito, respondet canutum auisa Charontem,
Qui per sex giornos euigilare velit.
Et uideat si forte leuis sua Barca foratur
Cui tua suffragium nempe tenaia dabit.
Si lamentatur non tantam posse fadigam,
Dic quod ego mittam nunc Graficanis opem.
Post hac portabis cunctis mea iussa diablis,
Quos ad pallazzum fac properare meum.
Ergo Vulcanus non rem bis dicere fecit,
Tamburri sonitu per loca cæca tonat.
Plutonis cito fiunt Attria plena Diablis,
Ac ibi consilios instituere suos.
Pluto iubet cunctas Baratri scopare Masones,
Sub quibus albergum tanta brigata capit.
Corniger extēplo sua spaciat antra Minossus,
Hic animas Pulicum fœda libido rapit.
Cerberus igniuomas aperit latrando ganassas
Ad quas Muscarum turba gulosa ruit.
Formicas niger expectat Sathanasus auaras,
Optima spazzatur Concaua foppa quibus.
Sed Muscolinis aperit Draganizza cauernas,
Qui circa Buttas imbriagare solent.
Sanguine viuentes optat malabrāca Tauanos,
Non cessant morsu qui stimulare Boues.
Stantes ad stradam Cagnazzus Mirmiliones
Allicit, & Grottas collocat intra suas.

Corerias, discursiones.
Grisa caualla, numerum singularem ꝓ plurali. vt multa musca erat in Aegipto.
De Plutone.
Vulcanum tamburinum Plutonis.

Fœtentes

Fœtentes Cimicos guastantes tecta, letiras,
Astaroth in bronzo ualde bulire facit.
Sacrilegos, auidosq; caput uiolare Pedocchios
Sollicita miseros Belial ungue terit.
Sic miseris almis pœnas statuere diabli,
Quas expectantes bella futura uident.
Protinus ad mundum furiæ venere malignæ,
Spargere quæ uadunt semen ubiq; suum.
Semen vipereum, semen quod toxicat almas,
Semen, quo mundo tanta sinistra cadunt,
Hoc vrbes multæ cascarunt semine, namq;
In se diuisum labitur Imperium,
Nascitur hoc inter proprios discordia fratres,
Hoc ueniunt pestes, Iurgia, stupra, neces.
Thesiphone cẽ.um gremio fert torua Cerastas,
Et serpentinas it lacerando comas.
Nũc huc nunc illuc p Muscas seminat angues,
Inter quas Rabies dentibus atra fremit.
Defunctos offert natos ante ora parentum,
Concipit ac animos sæua Megæra truces.
Heu heu formicæ, tantam caueatis Erynnim,
Contra diabolicos est opus ire Canes.
Alecto interea stimulabat Sanguileonem,
Cuius magonem pestifer anguis habet.
Ipse fac t subito magnum ragunare Senatũ,
Nuper arinatus Siccaboromu: erat.
Cui per conseium datur omnis maxima Cãpi
Libertas, quoniam sanguinolentus erat.
Supra Panarottum vrget furibunde Canallũ,
Soldatos pauidam nil trepidare necem.
Cursitat huc illuc, animat cum uoce timentes,
Multorum furias plus furiare facit.
Ordine componit per longũ quinq; phalãgas,
Sgnifer zenzalæ prima caterua datur,
Mirmilioneam guidat Mirpredo secundam,

Tertia

Tertia sub ualido Sanguileone brauat.
Quarta Tauanorũ regitur sub scãna Caualla,
Sed quintam pro te Siccaborone tenes.
Alta spiegantur uexilla, strepentq́; atrum
Aera, Trombettæ mille taranta sonant.
At Mirnuca uidens inimicos esse paratos,
Instituit longo tramite quinq; squadras.
Fid Folgel primã regit octo mille pedocchios.
Putrifolæ Cimicum turma secunda datur.
Graneſtor terzam, sed quartam Caganiellus
Guidat, Mirnucæ postera squadra manet.
Iam magis alter erat Cãpus uicinus ad altrũ,
Ponitur in restam lancea silua procul.
Vtraq; gens altũ leuat arma gridãdo fragorẽ,
Quod Cœlum paret uelle tomare zossum.
Sgnifer primus adest, Cagafocũ sprõat & urtat,
Quẽ zenzalarũ grossa Caterua sequit.
Huic incontra uenit fit Folgel supra Locustã,
Quæ uelut Alphana fortia, fortis erat.
Plus marauigliosam giornatam, plusq́; cruẽtã
Non unquam potuit tradere penna libris.
Quam modo cum tanta uenio contare paura,
Quod quasi principium non dare musa potest
Nec sub Regeq̃dẽ, nec sub duce Principe turba
Tanta recolta fuit, quanta recolta modo.
Montagnæ reboant frifolo Clangore tubarũ,
Muschifur ignouomos sgõbrat ab urbe tonos.
Ecce locusta uenit, fit Folgel portat adossum; Artelariam intellige.
Dum currit sabiam mittit ad astra leuem.
Limagæ cornam pro lanza Sgnifer abassat,
Contraq́; fit Folgel præcipitosus abit.
In medium pectus lanzam primarus atacat,
Frangitur, & trunchi sidera mille petunt. Trunchi, interponitur h, macaronice.
Ad fit Folgel habẽs hastã quæ ẽst gãba cigalæ,
Percutit, & stratum Sgnifera misit humo.

Non

Non illum curans distesum lassat arena,
Cumq; locustino tela subintrat Equo.
Iam mistura tenet zenzalas atq; pedocchios,
Incipit horrisonam stolus uterq; brigam.
De lanzis unus milionus frangitur, unde,
Qui cascat, qui non, hic necat, ille morit.
Mille rouersatas zenzalas atq; Pedocchios
Sotta Cauallorum calcibus esse uides.
Fit Folgel passat, Banderam Sgniferis arctat,
Quam rapit, & terræ folta per arma tirat.
Protinus hoc uiso zenzalica turba scapinat,
Nilq;, scaualcato Rege, fugire pudent.
Quando sbaratatos uidit Mirpredo Cosinos, Cosinos zenzalas.
Mirmiliones spronat ad arma ladros.
Ast alia banda Cimicos Putrifola mouit,
Has inter squadras quisq; pedester erat.
Vt prope Mirpredo celerauit, culmen Aristæ,
Torquet, ut occideret uulnere putrifolam.
Ipse sed e tasca traxit duo grana Ceserchiæ,
Artificioso tota piena foco.
Dum Mirpredo tirat, Ballottam concitat unā,
Quæ de Bombarda ceu uomitata uolat.
Hanc non expectat Mirpredo, saltat, & illa
Mirmilioneos conterit octo uiros.
Dū simul hi certant, & dāt pro pane fugazzā,
Miscetur Cimicis Mirmiliena cohors.
Ingrossata magis facit atra bataia spauentū,
Aethera diuersus rumpit aperta gridor.
De testis, gambis polmonibus, atq; figatis
Deq; Coradellis Terra couerta rubet.
Ast aliquantillum se se Mirpredo retirat,
Fit Folgel squadras pellit ubiq; suas.
Sed cito sanguileo Porcelli corripit hastam,
Eya ualent homines, me seguitate, gridat.
Sic ait, ante alias Muscas ferit ilia Grilli.

Prosequitur

Prosequitur Regem catera turba suum.
Omnia puluis erāt, quē uoluit cursus Equorū,
Soldati dubitant quæ sit amica cohors.
Dum ma e fit folgel zenzalas menat inermes,
Sanguileo iungit, guarda pedocchia, gridat,
Fit folgel scutum porgit de semine fungi,
Is nil de ualido sanguileone timet.
Sors iñ hunc rapuit, Porci pilus inguina trāsit,
Deq; locustino tergore lapsus obit.
Nō procul intornū cimicos Rex Sgnifer hēbat
Quem scaualcatum prendere turma studet.
Stringit Sanguileo grillum, saltatq; per illam
Putrifolæ gentem, quam dare terga facit.
Vadunt in rottā cimices ut squadra caprarū,
Quas Leo grignanti dente famatus agit.
Sgnifera Sanguileo fecit montare locustam.
De qua fitfolgel mortuus exciderat.
Ergo pedocchiorum stolus calcanea uoltat,
Atq; Locustinos retro speronat equos.
Sanguileo incalzans it mescolatus in illos,
Quos semper rubeo suenat ut ense grisos.
Cui mediā testam, cui brazzū spiccat ab armo
Tecta cruentosis carnibus arua latent.
Sed tamē indretū subito quod tornet oportet,
Nam sua granestor prestiter arma ciet.
Animal hoc ob lūgum habitat racemos uuæ. *Festucum fæni pro lanza primus aferrat,*
Et forbesinam Stricle speronat Equam.
Ista bifurcatam gestat mala bestia caudam,
Ob cuius rapidam surgit arena fugam.
Sgnifera mirauit, medio cui pectore ferrum
Intras & ad stigios it miser alma focos.
Postea Muscarum minitanti uoce cateruas.
Tigris. Arnus. *Schiapat ut æquoreas Tygris & Arnus aqua*
Vrtat & atterrat soldatos atq; cauallos,
Semper habet gentem post sua terga nigrā.

Non

Non supportatur Granefloris alta prodezza,
Queq; piat turpem musca repulsa fugam.
Mille rouersantur siue musca ad littora grilli
Mox fugiunt sellis cœca per arma uodis,
Sanguileo & magnus. Putrifola grãde comen
Bellũ, qui mutuo uulnera plura dabant.(zãt
Scannazaualla suam bãderam tollit ad auras,
Pampognam striccat, turba tauana sequit.
Hunc bene Granestor Muscas dũ cazzat, adoc
Quẽ cito voltato prestus asaltat equo.(chiat
Tam possenta fuit lanzarum botta duarum,
Quod Lunæ tetigit fractio trita pedes.
Forbesina dedit, nec nõ Pãpogna stramazzũ
Speronata statim quas releuare facit.
Iamq; comenzabat tegnam gratare uicißim,
Quando tulit campo Caganiellus opem,
Supra zaninos seguitant pulicina fabenses
Agmina, sed primus Caganiellus adest.
Quendam terribilem passat sua lanza tauanũ
Mox quo maior erat calca, speronat equum.
Non, mihi si centũ linguæ, describere possem,
Terribiles bottas, horribilesq; sonos.
Tota fracassatis asprẽscunt littora lancis,
Sãguinis ad pãzam flumen aguazzat equos.
Inuilupatus erat per totum campus uterq;,
Qui stant, qui scapolant, hic morit, ille necat
Voces innumeræ seu plorant siue minantur,
Aut animant pauidos, aut capolare, mouent,
Pulnerulentus erat garboius ad astra leuatus,
Nil nisi per terram corpora morta iacent,
Tamq; Cornacchiæ uolitant per nubilia, testa
Corate, milzæ, brachia, terga, manus.
Cum brandis finos audis spezzarier Elmos,
Spata ferit spatam, scutaq; scuta terunt,
Qualis Garboius, qualis trauaiatio fitur.

Quando

Quando fasolorum caldar in igne bulit,
Talis erat dum musca cadit, formica resurgit
Dum zenzala ferit, Mirmilioq; parat.
Grillos, pampognas, zaninos, atque locustas
Innumeras cernis rubra per arua mori.
Sed qd Olympiacos video tremolare penates?
Quid mare, qd terras nox tenebrosa rapit?
Nunquid philosophi ueluti dixere uetusti
Vult brusare simul cuncta creata Deus?
Heu quia terribilis non est nisi Siccaboronus
Qui Moschinorum castra mouere parat.
Ante suos oculos scampabant mille Tauani,
Zenzalæ, Muscæ, Mermiliona cohors,
Hoc Formicarum, Pulicumq; potentia cazzat
Hosq; valorosus Caganiellus agit.
Ergo leonis habēs iram, canegiatus achiappat
Brandum cū targa, moxq; speronat equum.
Nāq; sui fugitant, schioppat, creppatq; dolore,
Extra squadronem primus in arma ruit.
Dumq; ruit pprias cernit darē terga cohortes,
Vnde manum rabido mordet utranq; grido.
In qua parte fugam rapiunt, se prestus auētat,
Vrtat, & occidit quilibet ante uenit.
Qualis in inuerni guazzoso tempore torrens
De montagnarum culmine precipitat.
Talis agrezat equū Panarottū tartarus heros
Atque hostes pariter snembolat, atque suos.
Vt bombarda secat densatas illico squadras,
Taiat, sfrantumat, dissipat arma, uiros,
Stendardos proprios, aliosq;, supbus aterrat,
Sic hostes taiat, sic simul ense suos.
Nec muscas guardat, nec Grillos, nec cagafo-
Destreros pariter tratq; sosopra viros. (cos,
Iungit vbi montem de mortis Caganiellus
Fecerat, unde gridat, guarda ribalde Pulex.

Sic

Sic renegate canis per te mea castra rouinant?
Sanguine sic gaudes te spegazzare meo?
Inde suis conuersus ait, quo brutta louagna
Curritis? ergo unus uos dare terga facit?
Dixerat, & dentes pariter, brandũq; stringẽs,
In pulicum Regem fortiter arcet equm.
Ad caput ecce tirat scutum fracassat & elmũ,
Inq; duos quartos Caganiellus abit.
Deserit hunc mortum, formicas inter anhelas
Incipit ad nubes mittere terga, manus,
Mittere spalazzos, laceratas mittere maias,
Sanguine sbroiatus carnea frusta tridat.
Confugiũt cimices qđ habẽt post terga diablũ
Granestor cernens, uolta, reuolta gridat,
Volta reuolta cito, quo tendis Siccaborone?
Sic retro clamans it retrouare necem,
Ille reuoltatus stoccatam uibrat in illum,
Punctaq; per mediam transit aguzza tripã.
Granestor moritur, qua morte gridatio magna
Nascitur, & pulices corripuere fugam.
Versus equi testam ricolãt Granestoris arma,
Guarda, gridant, guarda, Siccaboronus adest.
Ad terram butant alabardas, scuta, balestras,
Vt magis ad cursum sit sua gamba leuis.
Nullus afrontatur calcagnos quisq; reuoltat,
Confugiunt gentes confugiuntq; Duces.
Putrifola ante alios rancabat supra cigalam,
Post quem dimittit Siccaboronus equm.
Iuncta Cigala fuit Panarotto prestiter illo,
Putrifola tardat Siccaboronus iter.
Corripit ambabus manibus, spadãq; rouersat,
Testaq; de spallis netta spicata uolat.
Tunc Mirmuca nimis tardatus cõuocat omnes
Ragnos, eya, inquit, me seguitate simul.
State simul stricti, mea nunquã linquite terga,

Namq;

Namq; facit grandes stricta caterua prouas
Dixit, & in restam ponens cum tergore lanzā
Agmina præcipiti cuncta trauersat equo.
Gens illum ragnina sequit, sproratq; Cigalas,
Heu misera Muscæ, uestra ruina uenit.
Contremuere Poli quando Mirnuca tauanos,
Agreditur spezzans Scuta, virosq; necans,
Aethera terribilis subito gridor alta momor-
Quū Mirnuca procul uistus ī arma fuit. (dit
Quis bene Mirnucæ uastum narraret asaltū?
Quis ue suas posset recte docere prouas?
Fronte minax urget celerem sperone zaninū,
Protinus hoc uiso gens fugitiua redit.
Exuperat strepitu Mirnuca tonitrua cœli,
Vel quando salsas Turbo subintrat aquas.
Flamma per ardētes stipulas Mirnuca uidetur.
Vel Padus auulso littore quando ruit.
Mille rouersauit mortas sua lancea muscas,
Ante petiuisset quam sficata polos.
Sfodrat ab armato brandum galone coruscam
Quo cito per nebulas brachia trunca uolant.
Nullum quippe trouat dū taiat spada riparū,
Nulla piastra, licet sit fina, stare potest.
Ad terram uadunt Stendardi siccaboroni,
Qui nil, quod facitur post sua terga, uidet.
Iamq; super fossas urbis furibundus ariuat,
In quas precipitat se pulicina domus.
Siccaboroneam potius quam cernere frontem
In fossas rumpunt colla cadendo giusum,
Ecce super muros apparet Muschifur altos,
Grossa tirat uasto robore grana fabæ.
Merlorum pezzos uibrat, mediosq; caminos
Ac paiæ grossos castra per ampla trabes.
Siccaboronus habet iā portā, Muschifur obstat
Merlos, & domibus tecta reuulsa iacit.

Introit

Introit ipſe tamen ſolus tartaricus heros,
Quem ſua,nā trepidat,gēs ſeguitare negat.
Muſchiſur extēplo facit omnē claudere portā,
Sic miſer in trapola Siccaboronus erat.
Muſchiſur,et grādis Ragnorū ſquadra ſeraiā
Circa ualoroſum conſeruere ducem.
Ergo uelut porcus ſingiarus corde gaiardo
Se cito maſtinos ſcaliat intra canes.
Muſchifur exclamat,tua nil poſſanza iuuabit,
Nil tuus ardirus,nil quoq; fortis aqus,
Te nunc ô infelix omnino morire biſognat,
Inq; breui noſter tempore preſon eris.
Siccaboronus ait ridens accede prius tu,
Impreſa eſt mortis ſi tibi tanta mei.
Muſchiſur attollens mazzā quæ ſumma grana
Pars erat ingentem laſſat abire plagam.(ra
Sed colpum ſcontrat cum brādo Siccaboronus,
Inq; duos troncos mazza taiata cadit.
Inde ſuper teſtam geminis Muſchifura palmis
Colſit,& ad baſſos diuidit uſq; pedes.
Illa ruit ſubito defuncti machina ragni,
Et moriens largo ſanguine bagnat humum.
Qua propter dardi lanzones,ſaxa,gianettæ,
Hunc agitant pluuiæ more furentis aquæ.
Vix reparare poteſt tantā ſe contra brigatam,
Iugiter armorum ſpiſſa procella fluit,
Spēnacchiatus erat cimmerus deſuper Elmum,
Spezzatur brazzo targa repente ſuo.
Icta celata fabis reſonat,groſſiſq; faſolis,
Cui ciceres trino cuſpide ualde nocent.
Semina ſpinazze peracuta cientur in illum,
Et ſua ſunt porci membra ficcata,pilis.
Qualis gente Leo,gentiſq; gridore citatus,
Non uult ſdegnoſo corde timere necem.
Talis es octipedes trans ragnos Siccaborone,

Granaræ.i.ſcopæ.

Z Cui

Cui semper de oris fama perennis erit.
Presentem mortem cernebas, nec tamẽ unquã
Falce Valentisias fregit iniqua tuas.
Maxima tunc etiam cãpagna guerra furebat,
Gens tamen in uoltam Sanguileonis erat.
Ipsam Mirnuca uastissima forza repellit,
Squartat soldatos, spingit & urtat equos.
Nunquã facta fuit tam cruda barufola mũdo,
Nil nisi per terram membra taiata micant.
Grandes mortorum uadunt ad sidera montes,
Quæ sunt, alba prius, sanguine rossa modo.
Pulmones, milcæ, lardi, Ventralia, Nemboi,
Saturni adiungunt fœdã per astra domos.
Vna corada Iouis mostazzum colsit, & uno
Sol uentronazzo tractus ab axe fuit.
Dumq; accũbebant epulis Ganimede ministro,
Ecce super mensam plurima membra cadũt,
Vel brazzus Ragni, uel gãba crueta pedocchi,
Vel cor Moschini, uel pulicisq; caput.
Scuta, fracassatas, lanzas, uexilla cauallos
Traiectos dardis uix Mare Terra capit.
Nõ plus schierarũ modus ars seruatur et ordo,
Non plus libertas ceditur ulla fuga.
Nam sua per circum distendunt retia Ragni,
In quibus, ah pietas, quanta brigata cadit.
Non passare queunt Muscæ, ttapolantur in illa
Quas Ragni crebro cum pede circa ligant.
Illic Moschini, zenzalæ, Mirmiliones
Millibus in groppis se sgathiare student.
Scannacaualla tamẽ fugiens tã fertiter urtat,
Inq; plagis faciens grande foramen abit.
Multa Tauanorum potuit scampare caterua,
Retia nam Ragni forza tauana secat,
Sanguileo supra Mirnuca percutit elmum,
Quem terit, & largum uulnus in aure facit.

Se

Se Mirnuca uidens elmi fine pare feritum,
Spatam cum duplici menat inique manu.
Illa super targam subians disquartat, & inde
Per medios dentes arma uirumq; secat.
Mirpredo uidit morientem Sanguileonem,
Fleuit, & heu, dixit uincimur inde fugit.
Hunc Mirnuca tamen iũgit spadãq; sub ancæ
Vibrat & in quartos decidit ille duos.
Ergo trucidatis ducibus moschea necatur,
Tota, nec una quidem uiuere Musca potest,
Formicæ, Pulices, Ragni uictoria clamant,
Trombettæ tararan iam frifolando sonant.
Solus in urbe miser certabat Siccaboronus,
Iamq; suum centum uulnera corpus habet.
De passu in passu tirat se retro fiaccum,
Sæpe minazzanti uoce spauentat eos.
Sed nimis est grandis quæ iugiter illic ariuat
Turba, tiram, lapides, ligna fogata, trabes,
Sæpe soteratur saxis, at fortiter exit,
Ac sboientata sæpe pilatur aqua.
Deniq; tam uastus summa de Turre fasolus
Cascat, & horrisonans callat inique zosum,
Quod super Elmettum colpiuit Siccaboronis,
Sic Rex illisus membra momordit humum.

Explicit vltima pars Moscheæ.

MERLINI EPISTOLA COLERICA

AD POLAZZVM.

IN QVEM MVLTAS DEPINGIT LAVDES.

Tusum, tu es tu est, sicut subsum sub es, sub est.

Si poltronus homo solus cattatur in orbe,
Solus poltronus non ne Polaxze tu es?
Si gaioffus homo solus, solusq; bosardus,
Solus gaioffus nonne Polaxze tu es?
Si dignus centum forcarum solus habetur,
Dignus forcarum nonne Polaxze tu es?
Es poltronus homo, sguataro poltronior omni
Plus te vergognæ Bosq; rasonis habet.
Tras sine respectu turba præsente corezas,
Nec pingit guanzas vlla rubedo tuas.

Immorigeratio.

Appares fortem semper mangiasse fenochium,
Semper & aiorum quinque uel octo capos.
Sæpe catiucria tamen hac usaris, & arte,
Quum tussis retro, tussis & ante simul.
Ne quisquã possit schioppum sentire corezæ,
Ac odor alterius pareat esse uiæ.
Sed tussis vocem bombarde uellet habere,
Tanto cum sonitu stricta coreza tonat.
Te nascente dei nasum stopauere Polaxze,
Iuppiter in colera dixerat, oybo quid est?

Qua

Quæ latrina ſapit? quæ fex a.n morbat olympũ
Cur penetrat noſtras tanta carogna domos?
Dixerunt ſuperi uentrem natura sborauit,
Deq; ſuo putridus ſtercore factus homo eſt.
Credi Polazze mihi quod te natura cagauit,
Et qua forbiret pezzia nulla fuit.
Pezzia nulla fuit qua ſe natura netaret,
Poſtquam tam bellus ſtronzus in orbe nites.
Nunquam ſciuiſti quid ſit uergogna gaioffe,
Coprit brutturas maſcara nulla tuas.
Quando tuos meditor mores, incago bagaſſis,
Vergognam penitus quæ butauere uiam.
Præterea nunquam niſi de mãgiamine penſas In verecundia.
Quum mangias ſatiam neſcis habere gulã,
Scis dare præceptum galantiter omne coquinæ
Namq; lecatoria ſemper in arte ſtudes.
In ſpeto, dicis, debet roſtirier ocha,
Cuius ſit ſpecijs plena buſecca bonis.
Quæ dum roſtitur, uel circum circa rotatur,
Non ceſſet lardi dextra butare brodum.
Vidimus, & prouæ ſi fas eſt credere, prouo,
Raucaga non unquam peſtibus ocha bibit.
Noſcere uis cauſam? nõ Fœbus apena cauallos
Speronando ſuos explicat, ocha bibit.
Non igitur ſtupeo tibi ſi palearia pendent,
Cui nunquam trippas uidit Apollo uodas.
Quiſquis olympiacas poterit numerare faſcellas,
Vel maris in fundo ſabbia quanta latet.
Aut quiſquis foias quantas fert ſilua Bacani,
Aut quantas Muſcas Puia boienta parit,
Nempe tuas poterit cunctas numerare boſias
Mentiris ſubito quum tua labra moues.
Miraclum reputo quando parlare quieſcis,
Qui neq; de tacita nocte tacere potes,
Tirenum potius biberet formica profundum

Et ferret Zenouæ piccola musca Ratem,
Quam tua ueridicā ferat unquā lingua parolā,
Nil nisi quum parlas, bocca bosia tua est.
Dens tibi si caderet quoties mendacia profers,
Iam tua non posset pane ganassa frui.
In solo flatu dicis sex mille bosias,
Post quas sex alias mille spudare paras.
Ast alias in te uirtutes dicere nolo,
Iste sub extremo carmine sensus erit.
Quod uelut omne bonum fecit sapiētia patris,
Omne malum (dubitet nemo) Polazze facis.

Vale in malam crucem.

EPISTOLA SECVNDA FACETA,

AD FALCHETTVM FAMILIAREM SVVM.

LEGIADRAM *mea stalla te-*
net Falchette *cauallam,*
QVAM *quicunq; uidit percu*
pit esse suam.
STARE *parangono Bertuzzi*
nempe caualli
Posset, qui tantum pellis & ossa fuit. Bertuzzus fuit trombetta.
Longior ipsius sex est magra schena cauezzis,
Crustas de marzo sanguine semper habet.
Quas polmõcellos uocat Marscaltica crustas
Quas de pellibouo sella uodata facit.
An sit mulla quidet dubitas, an sit ue caualla,
Orecchias longas tres habet illa pedes. Pelliboуo, pelle bouis.
Zardarum dicũt duplex genus esse, quod omne
Possidet, in pedibus prima uenire solet.
Altera quando cauat sibi breuã meq; pedestrũ
Linquens calcagnis pagat eundo uiam.
Cursito post illam, clamo sta bestia, sta sta,
Fert mea bastonem dextra sinistra briam.
Sed potius muro tunc possem dicere sta sta,
Non audit, pateat grandis orecchia licet.
Dum curro, per mille cauas, per mille zapellos
Cascosnam laqueat speron ut erq; pedes.

Quãdo caualco illam mihi paret habere morẽ
Et bogas pedibus Rozza ribalda gerit, (nas,
Quum me scaualcat morso fugit inde cauato,
Turchescos etenim uincere posset equos.
Et quamuis oculo nihil uno cernat, & altro
Pochinum nunquam decidit illa tamen.
Decidit illa nihil quãdo sine pondere scappat,
Sed portans aliquem tota Strauacca ruit.
Si quis uult annos, uel tẽpus scire poledra est,
Sex habet hæc annos, sex quoq; Baila dedit.
Ni credat, uideat signalia clara ganassæ,
Limasti dentes bis Magarine suos.
Incastellata est, non mancant rogna, spinellæ,
Deniq; quicquid habet digna caualla boni,
Digna caualla boni qđ habet (ꝑ pascere dico
Moscones) dubitet nemo quod ipsa tenet.
Ergo comprandi si cui foret ullula uoia,
Hanc emat, & faciat, sicut usanza, prouam.
Est aliud quod sit iuuenis signale galantum;
Vermibus hæc alios semper amorbat equos.
Non patitur uermes senior, sed paruulus ĩfans
Qua propter uenas ungueo sæpe suas.
Vtilitas erit hæc comprantí, sola uolebit
Ledammo campos imboazare suos.

Vale omnium cordialissimæ Baldũ
Cingaremq; saluta.

EPISTO-

TABVLA

VEL

REPERTORIVM

FACETIARVM.

C

H

I

L

M

Militum

Raffi

R

S

T

V

Z

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I. K L M N O P
Q R S T V X Y Z.

Omnes ſunt Sexterniones.

VENETIIS.

Apud Nicolaum Beuilaquam. 1564.

Gion: Filippo Bastati

